AHMET ÜMİT

İstanbul Hatırası

ROMAN

§

Ahmet Ümit

İstanbul Hatırası

Ahmet Ümit, 1960'ta Gaziantep'te doğdu. 1983'te Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirdi. 1985-1986 yıllarında, Moskova'da Sosyal Bilimler Akademisi'nde siyaset eğitimi gördü. İlk kitabı 1989'da yayımlanan Sokağın Zulası adlı şiir kitabıdır. 1992'de ilk öykü kitabı Çıplak Ayaklıydı Gece yayımlandı. Bunu 1994'te Bir Ses Böler Geceyi, 1999'da Agatha 'nın Anahları, 2002'de Şeytan Ayrıntıda Gizlidir adlı polisiye öykü kitapları izledi. 1995'te hem çocuklara hem de büyüklere yönelik Masal Masal İçinde ve 2008'de yayımlanan Olmayan Ülke ile farklı bir tarz denedi. 1996'da yazdığı ilk roman Sis ve Gece, polisiye edebiyatta bir başyapıt olarak değerlendirildi. Bu romanın ardından 1998'de Kar Kokusu, 2000'de Patasana, 2002'de Kukla yayımlandı. Bu ldtapla- n, Ninatta'nuı Bileziği, İnsan Ruhunun Haritası, Beyoğlu Rapsodisi Kkvim, Babı Esrar adlı kitapları izledi. Ahmet Ümit'in yayımlanmış iki adet de çizgi romanı bulunmaktadır: Başkom- ser Nevzat - Çiçekçinin Ölümü, Başkomser Nevzat - Tapınak Fahişeleri. Davulcu Davut'u Kim Öldürdü adlı eseri de Everest Yayınları tarafından çizgi roman olarak yayma hazırlanmaktadır.

Sevgili arkadaşım Ali Tay gun'un değerli anısına...

Teşekkür

İstanbul Hatırası'nın yazılma sürecinde Roma, Doğu Roma, Osmanlı sikkeleri ve tarihi konusunda önemli bilgiler sunan Prof. Dr. Oğuz Tekin'e, kriminalistik hakkında değerli fikirleriyle beni aydınlatan Adli Tıp Uzmanı Dr. M. Süalp Bengidal'a, Adana Cinayet Büro Amiri Şehmuz Akdemir'e, Topkapı Sarayı'yla ilgili derin bilgilerini paylaşma cömertliğini gösteren Topkapı Müzesi eski müdiresi Dr. Filiz Çağman'a, Ayasofya Müzesi Müdürü Haluk Dursun'a, Ayasofya Müzesi Müdür Yardımcısı Halil Akça'ya, Arkeolog Defne Tekay'a, Arkeolog Tülay Urun'a, Dr. Meltem Doğan Alparslan'a, cerrahlık konusunda önemli ayrıntılardan haberdar olmamı sağlayan Dr. Hüseyin Meşe'ye, hukuk bilgileriyle önemli katkılarda bulunan sevgili arkadaşlarım Avukat Mehmet Ata Uçum ve Avukat Hatice Uçum'a, Jako papağanları konusunda önemli bilgiler veren Veteriner Hekim Halil Aykm'a, SİT alanlarıyla ilgili konularda açıklayıcı bilgiler sunan Mimar Nazir Korkmaz'a, verdiği dini bilgiler için Hüseyin Erek'e, tasavvuf konusundaki aydınlatıcı fikirleri için Mustafa Alagöz'e, desteğini hep yanımda hissettiğim Doğan Kitap Kurumsal İletişim Müdürü Özlem Yaşarlar'a;

İstanbul Hatırası'nın ilk bölümlerini okuyup görüşlerini benimle paylaşan Doğan Kitap'ın değerli editörü Deniz Yüce Başarır'a, Balat semti konusunda önemli bilgiler veren Kadir Turan ile Murat Aksu'ya, Yunanca isimler hakkında yardımcı olan Anna Maria Aslanoğlu'na; romanlarımın ilk okurları, ilk eleştirmenleri olan sevgili dostlarım Figen Bitirim, Kemal Koçak, Erdinç Çekiç, Erhan Çekiç, Oral Esen, Ayhan Bozkurt, Ali Arda'ya ve eşim Vildan Ümit'le kızım Gül Ümit Gürak'a, damadım Gürkan Gürak'a sonsuz teşekkürlerimi sunanın. Bu değerli insanların katkısı olmasaydı bu roman da olmazdı.

İSTANBUL HATIRASI

"Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul..."

Yahya Kemal

Byzantion Kral Byzas'ın Efsanevi Kentini Tanrı, Kral'a bakıyordu. Kutsanma töreniydi: Şükran günü, bedel anı, saygı zamanı.

Tanrı kutsal bir armağan olarak sunmuştu bir kartal başı gibi denize uzanan bu güzel ülkeyi onlara. Rüzgâr, büyülü bir güçle doldurmuştu gemlerinin yelkenlerini; toprak, doğurgan bir kadın gibi ekilen tohumları nefis yemişlere dönüştürmüştü; deniz, cömert bir bahçe olup balıkların en lezzetlisini vermişti onlara. Tanrı, belayı uzak tutmuştu halkından. Şimdi sıra ondaydı. Kral olmanın gereğini yerine getirmeli, üzerine düşeni yapmalı, sözünü tutmalıydı. Enli, keskin kılıcını kavradı.

Tanrı, Kral'a bakıyordu. Küçük alan süt mavisi bir aydınlıkla kaplanmıştı. Ortalık deniz kokuyordu. Ateş gibi yanan geniş alnında nemli bir serinlik hissetti. Aynı serinliği sunağın yanında bekleyen genç boğa da hissetti, hayvanın bütün bedeni ürperdi. Genç boğayı güçlükle zapt eden dört savaşçının dördü de ürperdi, boğanın bir adım gerisindeki kâhin de ürperdi ama Kral ürpermedi. Ne rüzgârın görünmez dokunuşuna aldırdı, ne tüyleri diken diken eden serinliğe. Kılıcını usulca kaldırarak yaklaştı.

Tanrı, Kral'a bakıyordu. Kral, huzura varınca durdu, saygıyla başını kaldırdı. Tanrı'nın elindeki üç uçlu yabaya dikti gözlerini. Bir vuruşta koca ülkeyi denizin dibine yollayan o korkunç silaha. Yüreğindeki saygı korkuya dönüştü, bakışlarını hızla kaçırdı Tanrı'dan. Bir an meydanda her şey durdu, denizden esen rüzgâr, siyah derisi öfkeyle seğiren boğa, boğayı tutan askerler. Bir an ürkütücü bir sessizlik çöktü her yana. Biraz daha beklerse bu sessizlik kalıcı bir lanete dönüşecek, biraz daha beklerse Tanrı'yı öfkelendirecekti.

Hemen söze başlamalıydı. Daha fazla beklemek olmazdı.

"Ey Poseidon," diye gürledi, itaatkâr bir sesle. "Ey denizlerin, yer sarsıntılarının, atlann tanrısı. Ey Kronos ile Rheia'nın oğlu, ey Zeus'un ve Hades'in kardeşi. Ey ölümsüzlerin en güçlüsü. Ey en güçlülerin ölümsüzü. Sana binlerce şükür. Sana binlerce saygı. Sana binlerce sevgi.

Sen ki bizden yüz çevirmedin. Sen ki Megara'dan yola çıktığımızdan beri bizi yalnız bırakmadın. Sen ki her zaman yazgımıza yoldaşlık ettin. Öfkeni üzerimizde denemedin.

Fırtınalarını gemilerimizin önüne çıkarmadın. Güçlü yabanı bize karşı kullanmadın.

Denizleri uysal, merhametli ve bereketli kıldın. Ey tanrıların en görkemlisi, ey denizlerin mutlak hâkimi, ey Megaralı göçmenlerin koruyucusu. Sen olmasaydın, üç yanı denizlerle çevrili bu ülkeyi bulamazdık. Sen olmasaydın, bu bereketli toprakların üzerinde bir anıt gibi yükselen genç kentimizi kuramazdık. Sen olmasaydın, karada da, denizde de var olamazdık. Sen ki bizi kendi çocukların gibi sevdin, sen ki bize acıdın, bize şefkat gösterdin, bizi savundun. Biz de sana şükranlarımızı, bu boğayı kurban ederek sunmak istiyoruz. Lütfen adağımızı kabul et. Lütfen bugüne kadar yaptığın gibi bundan sonra da bize acı, bizi koru, bizi gözet. Lütfen öteki tanrıların da bize acımasını sağla. Çünkü sen bizi en çok sevensin. Çünkü sen güçlüsün. Çünkü sen adilsin..."

Tanrı sanki bu sözleri duymamış gibi ateş saçan gözlerle bakmayı sürdürüyordu bu genç ülkenin genç kralı Byzas'a. Kral hiç üzülmedi Tanrı'nın bu kayıtsız tavrına. Saygısını zerrece yitirmeden diz çöktü, boyun eğdi, selam verdi. Sonra usulca doğruldu, hedefinden emin bir savaşçı gibi, dört askerin güçlükle zapt ettiği siyah boğaya yöneldi.

Boğa kendisine doğru yürüyen Kral'dan önce kılıcını fark etti. Güneş, sanki yaklaşmakta

olan felaketi haber vermek istercesine ışıklarını kılıcın parlak yüzeyinden vahşi hayvanın gözlerine yansıttı, iplerle bağlandığı için huzursuz olan boğa iyice gerginleşti, bu her yanına deniz kokusunun sindiği küçük meydandan kaçmak, bu iplerden, gözlerine vuran bu parıltıdan kurtulmak istedi. Askerleri de sürükleyerek bu cendereden çıkmaya çabaladı. Ama dört savaşçı izin vermedi ona, sımsıkı sarıldılar güçlü hayvanı tutan iplere.

Tanrı, Kral Byzas'a bakıyordu. Byzas, usulca boğaya yaklaştı. Kral'ın kokusunu alan boğa daha çok sinirlendi, öfkeyle burnıından solumaya başladı. Askerler hayvanı zapt etmekte artık güçlük çekiyorlardı. Akacak kanı toplamak için elinde toprak bir çanak tutan kâhin, dualara başlamıştı çoktan. Byzas, görkemli, güzel hayvanın önünde durdu ama kılıcını kullanmadan, boğayı Tanrı'ya kendi elleriyle sunmadan, saygıyla kurbanına baktı.

Boğa da gözlerini ona dikmişti. Olacakları anlamak istercesine gergin bir merakla bakıyordu. Nasıl ki Tanrı'yı bekletmek olmazsa, kurbanı da

bekletmek olmazdı. Kral, keskin, enli kılıcının kabzasını yeniden sıkı sıkıya kavradı. Boğaya doğru bir adım attı.

Elindeki kılıcı, alttan boğanın gırtlağına çaldı. Kan, kâhinin tuttuğu çanağa fışkırırken boğa öylece kaldı. Çok sürmedi, birden acıyla irkildi, bütün gücüyle ileri atılmak istedi. Eğer boş bulunsalar dört askeri de peşi sıra sürükleyip kanını etrafa saçarak takati tükenene kadar kaçacaktı ama kaslı kollar yine izin vermedi. Hayvan kısa sürede gücünü yitirdi, önce titreyen dizlerinin üzerine çöktü, sonra gürültüyle sağ yanına yıkıldı. Tanrı, Kral'a bakıyordu. Kral artık umursamıyordu Tanrı'yı; üzerine sıçrayan kanın etkisi mi, kadim bir güdü mü bilinmez, bakışları az önce öldürdüğü boğaya takılı kalmıştı. Boğanın gözleri artık öfkeli değildi, sadece şaşkındı, bir parça da mahzun. Kral pişman değildi yaptığına, görevini yerine getirmiş birinin huzuru vardı yüreğinde ama nedense, o da bakışlarını kurbanının donuklaşan siyah gözlerinden bir türlü alamıyordu.

"Adamı Atatürk'e kurban mı ettiler diyorsun?"

Kurbanın siyah gözleri, Atatürk'e takılıp kalmıştı. Elli yaşlarında gösteriyordu; kollan yukarı uzatılmış, avuç içleri birbirine bakacak şekilde, elleri naylon iple bileklerinden bağlanmıştı. İki yana açılmış ayakları deniz yönüne çevriliydi. Gümüş renkli, dalgasız, uzun saçları yerdeki mermerin üzerine yayılmış, taba rengi deri ceketinin yakasıyla bej gömleğinin göğsü kurumuş kandan siyahlaşmıştı. ince, kırçıl bir sakalın süslediği çenesi göğsüne düşmese, muhtemelen adamın ölümüne neden olan boğazındaki derin kesiği rahatlıkla görebilecektim. Bu tür manzaralarla defalarca karşılaşmış olmama rağmen, daha sabahın ilk saatleri olduğundan mı, yoksa artık yaşlanmaya başladığımdan mı bilinmez, nedense, cesede bakmak canımı sıktı. Rengi giderek açılan denize döndüm.

iki çilekeş şehir hatları vapuru, denizin iki ağır işçisi, usulca kıpırdanan maviliğin üzerinde köpükten şeritler bırakarak hemen önümden geçtiler. İnce bir esinti vardı Sarayburnu'nda. Süt mavisi bir aydınlık. Ortalık mis gibi deniz kokuyordu. Arkamızda, asfalt bir yolla ayrılan sarayın eteklerindeki ağaçlar çiçeğe durmuştu çoktan. Eski güzel günleri anımsar gibi oldum, çocukluğumun İstanbul’unu. Yarım yamalak görüntüler, tamamlanmamış sesler, olay parçacıkları... Hayır, bir tek anı bile canlanmadı belleğimde.

Ansızın bir bakışın ağırlığını hissettim üzerimde. Başımı kaldırdım, onunla göz göze geldim; solmakta olan bir yarımay gökyüzünden beni

süzüyordu. Solmakta dedim ama sanki yeni doğuyormuş gibi an be an belirginleşiyordu çizgileri. Üşüdüm, içim ürperdi; bakışlarımı yarımaydan kaçırıp pardösümün yakasını kaldırdım.

"Bu bir rastlantı mı?"

Ses küçük meydanda hafifçe yankılandı, denizin kıpırtıları arasında yitip gitti. Sesin sahibi bizim delişmen Ali'ydi, gözlerini Atatürk'ün tunçtan heykeline dikmişti. Soruyu kime sorduğu belli değildi, Zeynep benden önce davrandı.

"Neymiş o rastlantı olan?"

Önemli bir ayrıntıyı mı kaçırdım endişesi vardı güzel yüzünde. Ali, elindeki cızırdayan telsizle Atatürk anıtını gösterdi.

"Kurbanın, diyorum, böyle heykelin önüne bırakılması." Soru dolu gözlerini bana çevirdi. "Ne diyorsunuz Başkomiserim, bu bir rastlantı mı?"

Yanıtı bilmiyordum, heykele yaklaştım. Sivil giysiler içindeki Mustafa Kemal, elleri belinde, gözleri mavi sularda, derin düşüncelere dalıp gitmişti. Benden ses çıkmayınca, "Ne yani," diye sürdürdü tartışmayı Zeynep. "Adamı Atatürk'e kurban mı ettiler diyorsun?"

"Olamaz mı?" Sıradan bir olaydan bahsediyor gibi sakin çıkmıştı Ali'nin sesi. "Ne manyaklar var bu memlekette..."

Haklıydı ama Mustafa Kemal'e insan kurban edildiğini bugüne kadar hiç duymamıştım.

"Sanmıyorum," diye mırıldandı Zeynep yeniden maktulü incelemeye başlarken, "bence tümüyle rastlantı. Eğer maktul kurban edilmiş olsaydı, onu burada öldürürlerdi." Plastik eldiven geçirilmiş sağ eliyle cesedin başının altındaki mermer zemini gösterdi. "Hiç kan lekesi yok. Öldürdükten sonra buraya taşımışlar. Bu cinayetin Atatürk'le ilgisi olduğunu sanmıyorum."

"Bilmiyorum..." Tartışmayı sürdürmeye niyetlenen Ali'nin sözü suları yararak geçmekte olan arabalı vapurun düdüğüyle bölündü. Antik çağlardan kalmış vahşi bir hayvanın kederli haykırışını andıran vapurun boğuk çığlığı sabahın sessizliğinde hızla sönerken, Burada bir şey var," diyen Zeynep'in sesi duyuldu. Cesedin bileklerinden bağlanmış ellerinin içindeki bir nesneyi çıkarmaya çalışıyordu. "Metal bir şey... Tamam, aldım işte."

Bakışlarımız Zeynep'in işaretparmağıyla başparmağı arasında tuttuğu yuvarlak metale takılı kalmıştı.

"Bu bir para," diye mırıldandı Zeynep. "Antik bir paraya benziyor."

Ali sikkenin üzerindekileri okumaya çalıştı.

"Kenarında bir yazı var, ortasında da şekiller... Ne bunlar ya?"

Bizim kartal gözlü Ali'nin bile güçlükle seçebildiği, metal paranın üzerindeki şekilleri gözlüksüz görebilmem mümkün değildi. Ceketimin iç cebindeki yakın gözlüğümü çıkarmaya hazırlanıyordum ki, Zeynep'in açıklamasıyla buna gerek kalmadı.

"Yıldız değil mi bu? Şu da ay!" Hayretten açılmış gözlerini bana çevirdi. "Evet, ay var Başkomiserim, ortasında da bir yıldız." Duraksadı, sonra tuhaf bir sesle mırıldandı. "Tıpkı bayrağımızdaki gibi." "İstanbul'un ilk adı Byzantion."

Karanlık laboratuvarın penceresiz duvarındaki perdeye yansımıştı sikkenin aydınlık görüntüsü. Ağzı yukarı dönük yarım ayın ortasında, kenar çizgileri biraz silikleşse de görkeminden pek bir şey kaybetmeden binlerce yıldır parıldayan yıldıza bakıyordum.

Madeni paranın üzerinde, dokuz harften oluşmuş bir sözcük hem ayı, hem de yıldızı kuşatmıştı.

"Hangi dilde bu yazı?" Elindeki uzun cetvelle sikkenin üzerindeki sözcüğü gösteriyordu Zeynep. "Türkçe değil... Rusça galiba." "Hayır," dedim kesin bir tavırla. "Yunanca... Bu, Yunan alfabesi."

Sadece Zeynep değil, yanımda dikilmekte olan Ali de dönüp baktı. Nereden biliyordum?

"Yunanca alfabeyi Dimitri Amca'nm evinde öğrendim. Patrikhane'de papazdı. Karısı Sula'yla Balat'ta, bizim evin karşısındaki bahçeli evde otururlardı. Hiç çocukları olmamıştı, rahatça girer çıkardım evlerine. Yunanistan'dan gelen resimli kitaplar vardı, onlara bakarken çözdüm Yunan alfabesini. Çözdüm dediysem eskiden, şimdi harfleri karıştırıyorum ama bu kadarını okuyabilirim."

"Peki ne yazıyor orada Başkomiserim?" diyerek merakla sordu Zeynep. Gözleri hâlâ

sikkenin üzerindeki kabartma yazıya dikiliydi. Perdeye yaklaşarak harfleri gösterdim.

"Siz de okuyabilirsiniz, Byzantion yazıyor." Çözemeyeceği bir problemle karşılaşmış gibi tasalı bir sesle mırıldandı Ali.

"Bizans'la mı ilgili?"

Zeynep'in gözleri de aynı soru dolu ifadeyle kısılmıştı.

"Ne?" diye söylendim. "Bilmiyorum, demeyin sakın."

Önce bir anlam veremediler bu tepkime, sonra önemli bir hata yapmışlar gibi bakışlarını kaçırdılar.

"Sahiden bilmiyor musunuz? Yapmayın çocuklar, Byzan- tion yahu, Byzantion...

Üzerinde yaşadığınız şehrin, İstanbul'un ilk adı."

Ali ezikliğini derin bir sessizliğin ardına gizlerken, Zeynep kendini savunacak oldu.

"İstanbul'un ilk adı Konstantinopolis değil miydi?"

Hayal kırıklığına uğramış gibi başımı salladım.

"Tabii değil, İstanbul'un ilk adı Byzantion, Konstantinopolis adını yüzlerce yıl sonra aldı."

Ansızın perdedeki görüntü değişti, bir kadın büstü belirdi gözlerimizin önünde. Kadın profilden görünüyordu, saçları başının arkasında toplanmıştı, yüz hatları oldukça belirgindi. Bu, sikkenin arka yüzüydü. Biraz da benim tarih vaazımdan kurtulmak için görüntüyü değiştirmiş olan Ali, "Bu kadın da Byzant mı, Bizans mı?" diyecek oldu ama sözcüğün devamını getiremedi. Baltayı taşa vurmuştu yine. "Yav, neydi şu isim Başkomiserim?"

Yarı şaka, yarı ciddi, sertçe tekrarladım.

"Byzantion Ali, Byzantion!"

"Hah işte," diye kıs kıs güldü yardımcım. "Bu kadın da Byzantion prensesi olmalı herhalde."

Bundan pek emin değildim. Bir süre üçümüz de sessizce perdedeki kadını izledik, sonunda, "Bilmiyorum," diyerek duvardaki ışık düğmesine yöneldim. "Bu konuda ben de en az sizin kadar cahilim. En iyisi bir uzmanla konuşmak."

Florasanların çiğ ışığı odayı aydınlatınca perdedeki antik kadının görüntüsü kayboldu.

Aynı anda laboratuvarda duymaya hiç de alışkın olmadığım güzel bir koku çalındı burnuma; işte oradaydılar. Zeynep'in masasının üzerinde, gösterişsiz bir vazonun içinde duran lila rengi sümbüllerden geliyordu bu koku.

"Ne kadar güzel çiçekler," diye mırıldandım. "Kim getirdi bunları?"

Soruyu Zeynep'e sormuştum ama Ali'nin yüzünün kızardığını gördüm. Zeynep ise büyük bir rahatlıkla, hatta gururla yanıtladı.

"Ali getirdi Başkomiserim."

İşte bu gerçekten de büyük sürprizdi; bizim kaba saba Ali, her fırsatta didiştiği Zeynep'e çiçek getirecek! Şaşkınlıkla yardımcıma baktım; yüzündeki kızıllık iyice koyulaştı, göz göze gelmemek için bakışlarını kaçırdı. Biraz takılayım şuna diye geçti içimden ama şu mahcup haliyle öyle sevimliydi ki köftehor, yapamadım.

"Güzel çiçeklermiş," diyerek konuyu kapatıp Zeynep'e döndüm. "Bu davayla ilgili uzmanlar bulmamız gerek. Tarihçiler, sikkelerden anlayan bilim adamları, bizi aydınlatacak kişiler."

"Derhal araştırırım Başkomiserim."

Konunun değişmiş olmasından Ali de memnundu. "Sikke uzmanlarından başlayalım,"

diye hevesle katıldı konuşmaya. "O paranın üzerindeki ay yıldızla cesedin Atatürk heykelinin dibine bırakılması arasında bir bağlantı olmalı."

Yardımcımın takıldığı nokta da önemliydi. Binlerce yıl önce basılmış bir paranın üzerindeki ay yıldız ve Mustafa Kemal... Ne yani, şimdi bu politik bir mesaj mıydı? Katil ya da katiller sıradan insanlar değil de, amaçlarına cinayet işleyerek varmak isteyen teröristler miydi? Bu ihtimal bana pek mantıklı gelmiyordu. Çünkü bugüne kadar sağdan ya da soldan hiçbir terörist grup bu tür bir yöntem kullanmamıştı. Eylemleri son derece açık ve somut hedeflere yönelik olurdu. Tabii, arkalarında onları gizlice yönlendiren istihbarat örgütleri yoksa. Hiçbir zaman Siyasi Şube'de çalışmadım ama terör gruplarının büyük bölümünün istihbarat örgütleri tarafından yönlendirildiği biliyordum.

"Oo bütün takım buradaymış," diyen Şefik'in sesiyle kapıya döndüm. Olay Yeri Inceleme'nin acar komiseri laboratuvarın eşiğinde dikilmiş,

neşeyle bizi süzüyordu. Ama içeride ağır bir havanın hâkim olduğunu fark edince anmda ciddileşti.

"Ben de size bakıyordum Başkomiserim, maktulün kimliği belli oldu da."

Bu iyi haberdi işte.

"Nüfus kâğıdını mı buldunuz?" Elindeki delil poşetiyle yaklaştı.

"Cüzdanını bulduk Başkomiserim. Cinayet mahallinin yüz metre ilerisinde. Kimlik cüzdanın içindeydi. Yolda bir de parçalanmış cep telefonu vardı." Poşeti alırken sordum.

"Cep telefonuyla cüzdan aynı yerde miydi?"

"Aynı yerde sayılır... Sarayburnu'ndan Eminönü'ne uzanan ana yolun kenarında...

Sepetçiler Kasrı'nın önünde... Cüzdanla cep telefonun parçaları arasında sadece on metrelik bir mesafe vardı. Katiller atmış olmalı, cesedi bırakıp kaçarken..."

Ne söyleyeceğini bilmeme rağmen emin olmak için sordum:

"Katiller diyorsun, failin tek kişi olmadığından nasıl emin olabiliyorsun?"

"Kurban taşınmış Başkomiserim. Sizin de bildiğiniz gibi, maktulün gırtlağını orada kesselerdi ortalık mezbahaya dönerdi. O cesedi de tek kişi taşıyamaz." Önemli bir meseleyi hatırlamış gibi merakla sordu: "Etraftakilerle konuştunuz mu? Gören filan olmuş mu?"

Etraftakilerle konuşan Ali olduğu için soruyu da o yanıtladı.

"Yolun öteki tarafında, garnizonda nöbet tutan askerler hiçbir şey görmemişler. Yandaki otopark görevlileri de... Kıyıda kafa çeken şarapçıların da olan bitenden haberi yok.

Gecenin o saatinde Sarayburnu'nda bulunan herkese sorduk, kimse bir şey görmemiş."

Kendine açıklar gibi sessizce mırıldandı Şefik.

"Katiller profesyonel olmalı. Heykelin çevresinde de işe yarar ne bir iz vardı, ne bir kanıt." Şefik'in sözleri, aklıma yeniden bu cinayetin bir istihbarat örgütünün işi olabileceği ihtimalini getirdi. Fakat onlar kolay kolay mesaj bırakmazlardı, tabii bizi yanlış yönlendirmek istemiyorlarsa.

"Peki neden Atatürk heykeli?"

Yine aynı soruyu dile getiriyordu bizim inatçı Ali.

"Tuhaf!" dedi Şefik. Hepimiz gibi o da yorum yapamıyordu. "Gerçekten tuhaf! Katil bir mesaj mı vermek istiyor acaba?"

Saatlerce tartışabilirdik bu konuyu ama bir sonuca ulaşmamız imkânsız görünüyordu.

Özellikle de şu anda sahip olduğumuz verilerle. Akıl yürütmek yerine elimdeki poşetin içindekileri masanın üzerine döktüm. Hepimizin gözleri taba renkli bir cüzdanla iki parçaya ayrılmış cep telefonuna Çevrildi.

"Cüzdan da güzelmiş." Adeta neşeli çıkmıştı Ali'nin sesi. "Maktul zengin biriymiş anlaşılan."

"Orasını bilmem," dedi Şefik cüzdandan taşan kâğıt banknotları göstererek. "Ama nakit para taşımayı seviyormuş. Tam bin iki yüz yirmi beş lira var cüzdanda."

Zeynep'in ilgisini çekmişti bu durum.

"Katil paraya dokunmamış mı?"

"Sanmıyorum. Adamın üzerinde daha fazla para vardıysa onu bilmiyorum ama bin iki yüz yirmi beş lira cüzdanın içindeydi."

Paradan çok maktulün kimliği ilgilendiriyordu beni. İzleri silmekten korktuğum için sağ elimin iki parmağıyla mümkün olduğu kadar az noktaya dokunarak cüzdandaki kimlik kartını çıkarırken Zeynep akıl yürütmeyi sürdürdü.

"Bu durumda cinayet para yüzünden işlenmemiş gibi görünüyor... Yoksa katil ne kadar para varsa hepsini alırdı."

"Öyle görünüyor..."

Kimse Şefik'in son sözleriyle ilgilenmemişti. Üçümüz de' pürdikkat, parmaklarımın arasında duran kimlik kartına bakıyorduk. Kimlikteki fotoğrafta adamın kırçıl saçları daha kısaydı ama kuşkuya yer bırakmayacak kadar kurbanımıza benziyordu. Adı Necdet'ti, soyadı Denizel. 1959 yılının 12 Ağustos'unda İstanbul'da doğmuştu. Medeni halinin yanında bekâr yazıyordu.

"Adam, üniversitede öğretim üyesiymiş."

Bakışlarımızın yeniden üzerinde toplandığını görünce, cüzdandan masanın üzerine savrulmuş olan kartviziti gösterdi Şefik.

"Orada yazıyor, Dr. Necdet Denizel. Sanat Tarihçisi - Arkeolog."

Üniversite hocalarının mütevazı kartvizitlerine hiç benzemiyordu Şefik'in gösterdiği kart. Dokunmadan bile oldukça pahalı bir kâğıda basılmış olduğu anlaşılıyordu.

Ama Ali kartla değil, maktulün mesleğiyle ilgilendi.

"Arkeolog ha! Anlaşılan kurban, şu sizin Byzantion'la ilgileniyormuş Başkomiserim."

"O zaman ilk ziyaret edeceğimiz yer de onun evi olmalı," diye destekledim onu.

"Böylece hem Necdet Denizel, hem de Byzantion hakkında bilgi sahibi oluruz."

"Byzantion?" Öylece bakakalmıştı Şefik.

"Byzantion da ne?

Ali küçümseyen gözlerle süzdü meslektaşını.

"Bilmiyorsun değil mi Şefik? Yazık... Yazık sana! Byzantion, üzerinde yaşadığın bu şehrin ilk adı."

Neler olup bittiğini hâlâ anlamayan Şefik'in zihni iyice karışırken, Zeynep yetişti imdadına.

"Hani şu maktulün avucunda bulduğumuz sikke vardı ya, işte onun üzerinde yazıyor Byzantion..." "İnsan pek de vefalı bir varlık değil."

Kurbanın kartvizitinde yazılı ev Samatya'daydı. istanbul'un yedi tepesinden yedincisinin eteklerinde. Yaşadığım Balat kadar olmasa da hep sevmişimdir Samatya'yı; İstanbul'u İstanbul yapan kadim semtlerden biridir. Bir zamanlar daha çok Ermeni nüfus yaşarmış bu güzel semtte. Bazen Tatavla dışında, farklı bir yerde rakı içmek istediğimizde Evgenia'yla buraya geliriz. Psammatia, derdi Evgenia buraya. Rumca adı buymuş.

Kumluk, kumsallık anlamına gelirmiş. Benim ise Samatya denince aklıma, çatıları güneş, pencereleri deniz kokan kagir evler gelir; eski kiliseler, camiler, dar sokaklar gelir, dar sokaklardaki küçük meyhaneler gelir; binlerce yıllık surların arasından her gün binlerce istanbulluyu taşıyan, bıkkınlık nedir bilmeyen banliyö trenleri gelir. Ama Samatya da Balat kadar yorgundur, yaşlıdır, yıpranmıştır. Bu yüzden, maktulün iki katlı ahşap evinin bu kadar güzel olacağını hiç düşünmemiştim. Narin, mor çiçekleri demir kapının

üzerinden sarkan, gümrah iki erguvan ağacının arasından geçerek girdik küçük bahçeye.

Koca gövdesi eğilmiş, ta Bizans'tan kalmış izlenimi veren bir incir ağacı karşıladı bizi. iyice yükselen güneşin sıcaklığıyla, baygın, insanın genzini yakan bir koku yayıyordu ortalığa.

Kavgacı martıların cırtlak sesleri geliyordu bir yerlerden, arka sokaktan çocuk gülüşleri yükseliyordu. Hayranlıkla binayı süzen Ali yutkunarak mırıldandı:

"Ne güzel evmiş be! Bahçesi bile var... Arkeologlar iyi maaş alıyor olmalı."

Ali'den birkaç metre öndeydi Zeynep, nerdeyse binanın jcapısma ulaşmıştı. Ama dönüp arkadaşına laf yetiştirmekte gecikmedi.

"Ya da adam, kazılardan sağlam bir define çıkardı."

"Belki de bu yüzden öldürmüşlerdir. Defineden arkadaşlarına pay vermediği için."

Ali ciddi miydi, yoksa şaka mı yapıyordu, belli değildi.

"O zaman arkeolog arkadaşlarını araştıralım," diye yanıtladı Zeynep. Ama yüzündeki gülümseme, bütün bu sözleri eğlence için sarfettiğini gösteriyordu. "Hatta hepsinin mal varlıklarını kontrol edelim." "Define var mı, yok mu, bilmiyorum ama sanırım bu dediklerinin hepsini yapmak zorunda kalacağız."

Sözlerim Zeynep'in yüzündeki gülümsemeyi sildi, Ali'nin bakışları da kırmızı sardunyalardan bana çevrildi. Artık ciddileşme zamanıydı.

"Hadi girelim şu eve," diyecekken cep telefonum çalmaya başladı. Ekranda Evgenia'nm adını görünce biraz telaşlandım.

"Bir dakika çocuklar," diyerek uzaklaştım.

Gümrah erguvan ağaçlarının salkım salkım dökülen çiçeklerinin altına gelince açtım telefonu.

"Merhaba Evgenia..."

"Merhaba Nevzat..."

"Nasılsın?"

"iyiyim... İyiyim..."

Hayır, iyi değildi. İyi olamazdı, çünkü bu akşam ilk kez evime gelecekti, ilk kez yaşadığım mekâna girecek, benimle aynı havayı soluyacak, orada ilk kez benim hayaletlerimle, acılarımla, yasımla karşılaşacaktı. Gergindi, çünkü onu evime Çağırmak için yıllarca beklemiştim. Oysa ben teklifsizce girip Çıkmıştım onun evine, meyhanesine, arkadaşlarının arasına, hatta Rum cemaatinin içine. Ama sıra bana gelince, sabırlı Evgenia'm hep bir engelle karşılaşmıştı, duygusal bir barikat, matemle sıvanmış bir duvar, acıyla yoğrulmuş bir uzaklık. Sonra alışmıştı buna, bırakın açıkça dile getirmeyi, ima bile etmemişti, işte bu nedenle olsa gerek, onu evime davet atiğimde, mutluluktan çok tedirginlik belirmişti yüzünde.

"Emin misin?" diye sormuştu. "Nevzat bundan emin misin?"

"Eminim," demiştim biraz da kaşlarımı çatarak. "Tabii eminim. Emin olmasam çağırır mıyım?"

Emin miydim gerçekten? Aslında bilmiyordum ama emin olmalıydım. Bu daha ne kadar sürebilirdi ki böyle? Evge- nia, benim en yakın arkadaşımdı, yaşamda en güvendiğim insandı, hepsinden önemlisi, sevdiğim kadındı... Ya Güzide ile Aysun? Kaybettiğim karım, kızım? Evet, onların hayalleri, izleri, eşyaları, kokuları, evimin duvarları arasında hâlâ

duyduğum sesleri... Doğru, hâlâ onların anılarıyla yaşıyordum ama Güzide ile Aysun ölmüştü. Bunu kabullenmek ne kadar zor olsa da, onlardan bir türlü kopamasam da, gerçek buydu. Kader mi, lanet mi, kötü şans mı, adına ne dersek diyelim, o korkunç patlama karımla kızımı çekip almıştı benden. Ama hayat devam ediyordu. İnsan istemese bile başkalarıyla karşılaşıyor, başkalarını seviyordu. Başkalarına duyulan sevgi, ölenlere duyulan bağı azaltmamalıydı. Buna evet demenin kendimi kandırmak olduğunu biliyordum. Hayat, canlılara öncelik tanırdı. Ölenlerin görüntüleri, sesleri, kokuları, anıları, izleri ağır ağır silinir giderdi. Acı ama galiba başka yolu da yoktu, insan pek de vefalı bir varlık değildi. Önemli olan ölenleri tümüyle unutmamak, ruhlarından bir parçayı benliğinize katarak, onların gönlünüzde yaşadığına kendinizi ikna etmekti, ikna etmekti, diyorum çünkü zamanla yüzlerini bile hatırlamakta güçlük çekeceğimiz sevdiklerimizin ruhumuzdaki etkileri, yaşamın canlı görüntüleri, sarsıcı olaylarıyla ağır ağır silinip giderdi belleğimizden. Her ne kadar bunun tersini kendime sık sık yinelediysem de acı gerçek buydu. Ve bu gerçek, beni avcuna almakta gecikmemişti. Ona daha fazla

direnememiş, bir yol ayrımına gelmiş ve teslim olmuştum. O yol ayrımında Evgenia beni bekliyordu.

Onun da yardımıyla düştüğüm yerden doğruldum, yeniden ayakta durmayı, acılarımla birlikte yürümeyi öğrendim. Normal insan diye bir şey varsa, işte o insanlardan biri olmaya çalıştım. Ve Evgenia'ya minnetimi belirtmek için, aslında yıllar önce yapmam gereken daveti yaptım, onu evime çağırdım. Uzun bir kararsızlığın ardından kabul etti teklifimi ama tedirginliğini üzerinden atamadı. Her an fikrimi değiştireceğimden ya da onu kıracak bir davranışta bulunacağımdan korkuyordu. Telefonun öbür ucundan gelen sesi bu yüzden gergindi, tedirgindi. Onu rahatlatmam gerekiyordu.

"Ne o?" dedim sesime sahici bir sitem ekleyerek. "Yoksa akşam gelmeyeceğini mi söyleyeceksin?"

"Yok Nevzatcım, hiç öyle şey yapar mıyım?" Tedirginliği kaybolmuştu. "Şey, gelirken, diyorum, şu senin sevdiğin bizim mezelerden..."

Rolümü ustaca oynadım.

"Hayır, Evgenia. Ne konuştuk, bu akşam elini hiçbir şeye sürmeyeceksin, hepsini ben ayarlıyorum..."

"Tamam o zaman." Rahatlamıştı, onu ikna etmeyi başarmıştım ama kendimi ikna ettiğimden kuşkuluydum. Evgenia şakayla karışık sordu. "Peki neler olacak masada?"

"Hayatında hiç görmediğin yiyecekler..." diye iddialı konuşmamı sürdürdüm. "Mezeleri tattıktan sonra, gel bizim meyhanede çalış, dersen hiç şaşırmam."

Küçük bir kahkaha attı.

"Onu yemeklerini tatmadan da söylüyorum Nevzatcım. Bırak artık şu katillerle, canilerle uğraşmayı." Sesi ciddileşmişti, yalvarır gibi bir hali vardı. "Sahiden diyorum. Neden emekli olmuyorsun, neden Tatavla'ya gelip çalışmıyorsun?"

Böyle bir teklife asla evet demeyeceğimi bilmesine rağmen kim bilir kaçıncı kez tekrarlıyordu. Bozuntuya vermedim.

"Yok öyle karambole getirip adam kapmak. Ben sendika isterim, sigorta isterim. Daha önemlisi dolgun bir maaş isterim. Devletin verdiğinden daha yüksek bir maaş..."

"Hepsi kabul," dedi oyuna katılarak.

Belki de oyun oynamıyordu. Belki de her zamanki gibi samimiydi, inançla sürdürdü sözlerini. "Yeter ki benimle çalışmayı kabul et." Duygusallaşmasına izin vermedim, sözlerini oyun olarak algıladığımı anlaması için güldüm.

"Biraz düşüneyim, hem sen de işe alacağın adamın marifetlerini bir gör bakalım. Öyle bilmeden etmeden aşçı mı alınırmış?"

Evgenia gülmedi, sesindeki duygusallık hiç eksilmedi.

"Söz konusu sen olunca bir şey bilmeme gerek yok ki."

Söz konusu sen olunca benim de bir şey bilmeme gerek yok Evgeniacım, demeliydim, diyemedim. Hiç değilse birkaç güzel sözle gönlünü almalıydım, yapamadım, bakışlarım, kapıyı açmış, beni bekleyen Zeynep'le Ali'ye kaymıştı.

"Teşekkür ederim," demekle yetindim Evgenia'ya. "Böyle kabul görmek çok güzel...

Neyse, akşama geç kalma, tamam mı? Bak sekizde bekliyorum."

"Kalmam, sekizde sendeyim."

En küçük bir alınganlık belirtisi sezmedim; sesi, alnımda dolaşan bahar rüzgârı gibi yumuşak, hemen arkamızdaki binlerce yıldır bu şehri koruyan surlar gibi kendinden emindi. Ama ben telefonu kapatıp evin kapısına yürürken nedense içimde derin bir burukluk hissettim.

"Ne dersiniz Başkomiserim, eski bir sevgili mi?"

Bahçedeki aydınlığın aksine evin içi alacakaranlıktı. Lavanta kokulu bir serinlik karşıladı eşikte bizi. Maktul Necdet Denizel, kıyıya yakın evlerde nem nedeniyle oluşan küf kokusunu lavantayla gidermeyi seçmiş olmalıydı. Karanlık bir sofadan geçerek, aralığından gün ışığı sızan kapıya yürürken duyduk sesi.

"Merhaba... Ben Kral Byzas... Sarayıma hoş geldiniz..."

Tuhaf, boğuk bir sesti. Üçümüz de silahlarımıza sarıldık. Çünkü evde kimsenin olmaması gerekiyordu. Öğrendiğimize göre, maktul yalnız yaşıyormuş, en yakın akrabaları Ankara'daymış. Dar sofanın karanlık duvarlarına yaslanarak, sessiz adımlarla kapıya yaklaştık. Aralık kapının önüne geldiğimizde sesi yeniden duyduk.

"Merhaba... Ben Kral Byzas... Sarayıma hoş geldiniz..."

Üçümüz göz göze geldik. Ali'ye kapıyı itmesini, Zeynep'e ise geride kalarak bizi korumasını işaret ettim. Hızla itti kapıyı Ali, silahımı aydınlık salonda sesin geldiği yöne çevirdim. Işık gözümü aldı, aldırmadan bağırdım.

"Kıpırdama, polis!.."

Ses yeniden duyuldu ve en küçük bir ürküntü belirtisi bile göstermeden aynı sözcükleri yineledi.

"Merhaba... Ben Kral Byzas... Sarayıma hoş geldiniz..."

Gözlerim ışığa alışınca gülmeye başladım; silahımı doğrulttuğum yerde, büyükçe bir kafesin içinde, gri gövdeli, kırmızı kuyruklu bir papağan, nakaratını tekrarladı.

"Merhaba... Ben Kral Byzas... Sarayıma hoş geldiniz..." Peşimden salona giren Ali'yle Zeynep de makarayı koyuverdiler. Gerginliğin ardından gelen sinir boşalması.

"Demek bizim ünlü kral buymuş," diye toparlandı Ali. "Artık binlerce yıl önce ne oldu, ne bitti, hepsini öğrenebiliriz."

Silahını yerine yerleştirirken arkadaşına takıldı Zeynep.

"Şu ay yıldız meselesini de bir sor... Hani Yunanlılar neden bu simgeyi kullandılar diye merak ediyordun ya."

'Daha iyi bir fikrim var," diyerek kafese yaklaştı Ali, sanki karşısında gerçek bir hükümdar varmış gibi saygıyla eğildi.

"Kudretli Kralım, lütfedip söyler misiniz, Necdet'i kim öldürdü?"

Tüneğinde gitti geldi Kral Byzas. Ama yanıtlamak yerine soruyu tekrarlamayı seçti.

"Necdet'i kim öldürdü? Necdet'i kim öldürdü?"

Zeynep kıkırdarken, Ali daha hayırlı bir iş yapıp kafesin önündeki boşalmış kabı aldı, hemen oradaki yem paketinden doldurdu.

"Bilmiyoruz ekselansları. Biz de sizin bir şeyler söyleyeceğinizi umuyorduk."

Hiç tanımadığı bir insanoğlunun yem kabına yiyecek koyduğunu gören Byzas heyecanla kanatlarını çırptı.

"Söyleyeceğinizi umuyorduk...

Söyleyeceğinizi umuyorduk"

Ali'yle kuşun muhabbetini izleyen Zeynep kendi kendine mırıldandı.

"Papağanına Byzas adı koymakta ancak bir arkeologun aklına gelirdi." "Ama," dedi bizim muzip Ali şakasını sürdürerek. "Kral Byzas'm bize yardım etmeye hiç niyeti yok."

Yem kabındaki yiyecekleri mideye indirmeye başlayan papağan, bir ara soluklanıp belki de teşekkür niyetine nakaratını tekrarladı.

«Niyeti yok."

"Evet Başkomiserim." Kuştan fayda gelmeyeceğini anlayan Ali bana dönmüştü.

"Korkarım kendi işimizi kendimiz göreceğiz."

Öyle de yaptık, hep birlikte aydınlık salonu incelemeye koyulduk. Kahverengi koltuklar, rahat bir divan, geniş ekran bir televizyon, yanında siyah renkli bir müzik seti, sol tarafında CD'ler, karşı duvar boyunca sıralanan birer metrelik ahşap dolaplar. Beıiim ilgimi duvarlardaki gravürler çekti, yedi taneydiler. Önce giriş kapısının yanındaki gravürlere baktım. îlkinde, Sarayburnu'nda, Padişah Köşkü önünde yapılan bir selamlama geçidi resmedilmişti. Sultan bütün ihtişamıyla tahtına kurulmuş, önünde tuhaf giysileriyle

devlet görevlileri, saray erkanı, yeniçeriler el pençe divan durmuşlardı. Öteki gravürde Çemberlitaş vardı. Tarihi anıtın önünde oturan, ayakta dikilen, telaşsız, sakin dolaşan şehir halkı... Solda, uçuk mavi perdelerle kapatılmış pencerenin yer aldığı duvarda ise, sadece bu şehrin değil, belki de yeryüzünün en görkemli tapmağı Ayasofya görünüyordu.

Önce kiliseden camiye çevirdiğimiz, şimdi müze olan Ayasofya. İki dinin çocuklarına tapınaklık yapmış bir mabet. Bahçesinde siluet halinde insanlar... Hangi ırktan, hangi kavimden, hangi dinden, bilinmez. Hemen yanındaki gravürde bir başka muhteşem ibadethane... Fethin simgesi, Fatih Camii. Sanatçı, tıpkı Ayasofya gibi onu da dışarıdan resmetmişti. Bahçede abdest alan, namaza hazırlanan, kendi aralarında kim bilir hangi konuyu tartışan birkaç yüzyıl önceki hemşehrilerim... Karşı duvardaki gravür, bir tapmağı değil, görkemli bir hanedanlık konutunu gösteriyordu: Topkapı Sarayı'nı. Ressam, sarayı şimdiki Salı Pazarı'nm oradan resmetmişti. Kuleleri, kubbeleri, bacalarıyla sanki masal denizinde yüzen büyülü bir kadırgayı andırıyordu Topkapı Sarayı. Hemen solundaki gravürde ise

Mimar Sinan'ın şaheseri Süleymaniye Camii yükseliyordu. Caminin tüm görkemine rağmen avludaki dört minaresi, çaresiz bir insanın elleri gibi inançla gökyüzüne uzanmıştı. Ve salonun öteki odaya açılan kapısının yanındaki tek gravür...

Yedikule. Yedikule'nin görkemli surlarının hemen önündeki kapının yan tarafında bir adam, sırtındaki küfesinde bostandan topladığı sebzeleri taşıyordu. Hemen gerisinde baldırı çıplak iki çocuk. Adamın çocukları mı, yoksa zamanın istanbul'unun kimsesizleri mi, belli değil...

"Necdet Denizel bilirkişiymiş Başkomiserim..." Topkapı Sarayı gravürünün altındaki dolabın önünde dikiliyordu Ali, elinde mavi kapaklı, kalın bir klasör.

"Bakın burada raporlar var. Hepsinin altında da adamın irnzası."

Uzattığı klasörü aldım. Haklıydı, içlerinde maktulümüzün bulunduğu birçok heyet, birçok rapora imza atmıştı.

"Hem de aranan bir bilirkişiymiş," diye mırıldandım. "Baksana, ne kadar çok raporda ismi geçiyor."

"Bu raporda bir otelin yapımını durdurmuşlar..." Gösterdiği kâğıtlara bakacaktım ki Zeynep'in sesi engel oldu.

"Başkomiserim, Başkomiserim..."

Yan odadan sesleniyordu. Ne zaman ayrılmıştı bu kız salondan?

"Buraya gelir misiniz?"

Sesi ne telaşlıydı, ne de heyecanlı, ama önemli bir Ifulguya rastlamasa bizi çağırmazdı.

Banyodaydı. Elinde tuttuğu küçük çakının ucundaki kahverengiye çalan sıva parçasını gösterdi.

"Kurbanı burada öldürmüş olabilirler."

Ali'yle ben çakının üstündeki sıvayla ilgilenirken sürdürdü sözlerini. "Bakın, yukarıda fayansların arasındaki sıva beyaz ya da bej ama alttakiler kırmızıya çalan kahverengi.

Kurbanın kanı sıvanın rengini değiştirmiş olabilir." "Ya adam çamurlu pantolonunu yıkadıysa," diye karşı çıktı Ali. "Ya da gömleğini kırmızıya boyadıysa. Ya da ne bileyim, kirşe?"

Sözleri mantıklıydı ama Zeynep, yer temizleyicisini gösterdi.

"Banyonun zeminini sıvı temizleyiciyle silmişler. Farkında değil misin, her yer lavanta kokuyor."

Eğilip temizleyicinin plastik kabına baktım, gerçekten de üzerinde lavanta kokulu yazıyordu. Zeynep'in haklı olduğunu düşünmeye başlıyordum ki, bizim dik baş itiraz etti.

"Bu bir şey kanıtlamaz." Eyvah, yine inatlaşmaya başlayacaktı bunlar; Allah'tan Zeynep uzatmadı.

"Anlarız Alicim, laboratuvarda incelemek yeterli."

Bakmayın makul konuştuğuna, aslında böyle söylerken bile kendi tezinin doğruluğundan emindi. Öte yandan, keşke düşündüğü gibi olsaydı. Çünkü böylece cinayetin işlendiği yeri tespit etmiş olacaktık ki, katillerin izlerini bulmak için bu önemli bir fırsat demekti.

"Ne zaman kesinleşir Zeynep?"

"Kısa sürede anlaşılır Başkomiserim."

"Güzel, sen sıva örneklerini topla, biz de içeriye bakalım." Çıkarken karşıdaki odanın kapısının aralık olduğunu fark ettim. Banyodan yansıyan ışık, kapıdan içeri sızmış, duvardaki bir posteri aydınlatıyordu. Postere yöneldim, Ali de beni izledi. Odanın ışığını yakınca Mustafa Kemal'in mavi gözleriyle karşılaştım. Siyah kalpağın altından, o arkeologun ölümüyle benim hiçbir ilgim yok, der gibi alıngan bir ifadeyle bakıyordu.

"Adam, Atatürk hayranıymış," diye düş kırıklığı içinde söylendi Ali. "Bu durumda Necdet'in Mustafa Kemal'e kurban edilmiş olması saçma..."

Başından beri bu ihtimale sıcak bakmasam da yardımcımın varsayımmdaki eksikliği söylemek zorunda hissetim kendimi.

"Neden saçma olsun Ali? Adam, Atatürk'ü sevdiği için de kurban edilmiş olabilir?"

Karşı çıkmadı Ali, hatta ilk varsayımını ciddiye aldığım için memnun bile olmuştu, ama her zaman söylediğim gibi, erken bir sonuca varmak yanlıştı. Bakışlarım odayı taradı.

Necdet burayı çalışma mekânı olarak kullanıyor olmalıydı. Üzerinde bilgisayar bulunan bir masa, karşı duvara monte edilmiş bir kitaplık... Masanın arkasına geçerek üstteki çekmeceyi açtım. Ali de karşıdaki kitaplığı karıştırıyordu. Çekmecede salonda gördüğümüze benzer dosyalar vardı. SİT alanları, tarihi mekânlarla ilgili konular. İkinci çekmeceyi açınca

ters çevrilmiş bir çerçeve çarptı gözüme, düzeltip baktım. Fotoğrafta bir kadın gülümsüyordu. Kumral, kısa saçlı, elmacık kemikleri çıkık, hafif çekik bal rengi gözleri dünyaya meydan okurcasına bakan bir kadın. Yaşını kestirmek güçtü, otuzunda da olabilirdi, kırklarında da, hangi yaşta olursa olsun çekici bir kadındı. Daha da önemlisi, tuhaf bir şekilde tanıdık geliyordu.

"Güzel kadmmış," dedi Ali beğeniyle. Kitaplıkta işe yarar bir şeyler bulamayınca yanıma gelmiş, omzumun üzerinden elimdeki fotoğrafa bakıyordu. "Ne dersiniz Başkomiserim, eski bir sevgili mi?"

"Bilmiyorum, anlayacağız."

Çerçeveyi aralayıp resmi çıkardım, arkasına baktım; gün, ayyıl yazılmamıştı ama kâğıdın sararmamış, renklerin solmamış olmasından pek de eski bir tarihte çekilmediği anlaşılıyordu.

"Şu çekmeceleri karıştıralım bakalım, başka fotoğraf var mı?"

Vardı, en alttaki çekmecede çekik ela gözlü, güzel kadınla maktulün yan yana çekilmiş düzinelerce fotoğrafını bulduk ki onlardan biri, ikilimizin ilişkisini hiç kuşkuya yer bırakmayacak şekilde anlatıyordu: Artık solmaya yüz tutmuş bir nikâh fotoğrafı. Necdet Denizel siyah smokinlerini geçirmişti sırtına, güzel kadınsa beyaz bir gelinlik içinde kuğu gibi süzülüyordu. İkisi de en az on yaş daha gençti, ikisi de müftüydü, ikisi de sevinç içinde objektife bakıyordu.

"Maktulün nüfus kâğıdında evli Olduğu yazmıyordu." Önemli bir ayrıntıyı hatırlatıyordu yardımcım. "Boşandılar mı dersiniz?"

Öyle olmalıydı ama anlaşılan maktulümüz eski karısını unutamamıştı. Benden yanıt alamayan meraklı Ali, "Bakın Başkomiserim," diyerek fotoğrafların yanında duran belgeyi gösterdi. "Evlilik cüzdanı galiba."

Haklıydı, bu, eski bir evlilik cüzdanıydı. Açtım, kadınla erkeğin fotoğraflarının altında isimleri, evlenme tarihleri ve görevli memurun imzasının yanı sıra, gelinin kızlık soyadı da yer alıyordu.

"Leyla Barkm... Sanki bu ismi daha önce duymuş gibiyim."

Hatırlayacakmışım gibi yineledi yardımcım.

"Leyla Barkın, evet, bana da yabancı gelmedi. Yazar mıydı bu?"

"Kim? Kim yazar mıydı?"

Zeynep elinde delil torbası, kapının eşiğinde durmuş, bize bakıyordu.

Çerçevedeki fotoğrafı gösterdi yardımcım.

"Bu kadın, maktulün eski karısıymış... Adı da Leyla Barkın."

Yaklaşıp merakla baktı Zeynep, sonra gözlerini bana çevirdi.

"Yazar değil Başkomiserim, müdire. Topkapı Müzesi'nin müdiresi. Hatırlasanıza, iki yıl önce müze bekçilerinden birinin şüpheli ölümünü soruştururken tanışmıştık." "Kral Byzas, bu şehrin ilk kurucusu olarak kabul edilir."

Zeynep'i maktulün banyosundan aldığı sıva parçalarını incelesin diye emniyet laboratuvarma bırakıp Sultanahmet'e geldiğimizde vakit öğleyi geçmişti. Salı günleri Topkapı Müzesi kapalı olduğu için, yoğun bir telefon trafiğinin ardından Leyla Barkın'ın adresini öğrendik. Küçük Ayasofya Caddesi'nde, iki katlı bir binanın üst katında yaşıyordu.

Küçük Ayasofya'da Şadiye Teyzem otururdu eskiden, ahşap bir binada. Bayramları elini öpmeye giderdim. O evden aklımda üç hatıra kalmıştır. Pencereden görünen Küçük Ayasofya Camii'nin kubbesi, koltuklara sinmiş vanilya kokusu ve yeryüzünün en nefis muhallebisi... Kocası Münip Enişte şahane bir insandı. Öz kızları Süheyla'dan ayırmazlardı

beni. En fazla bayram bahşişini onlardan alırdım. Nur içinde yatsınlar, ikisi de rahmetli oldu çoktan. Süheyla Abla ise şimdi Kanada'da yaşıyor. Evlerini de bir işletmeci aldı, butik otele Çevirdi.

Leyla Barkın'ın oturduğu yer, artık tükenmeye yüz tutmuş, o güzelim ahşap İstanbul evlerinden biriydi. Daha ilk bakışta, Necdet Denizel'in evi gibi elden geçirildiği anlaşılıyordu. Giriş katında hediyelik eşya satan büyükçe bir dükkân vardı. Sonradan eklendiği belli olan beyaza boyanmış demir bir merdivenden çıkarak ulaştık ikinci kata.

Tam akamda kaldığı gibiydi Leyla Barkın: Güvenli, soğuk, insana mesafeli duran bir kadın. Kim olduğumuzu öğrenince resmi bir tavırla sordu:

"Buyurun, ne istemiştiniz?"

Beni niye rahatsız ediyorsunuz dercesine bakıyordu ela gözleri. Saçları fotoğraftaki gibi kısa değildi artık, uçları omuzlarına değecek kadar uzamıştı, yine de güzeldi. Hatta bu gergin haliyle daha da çekici görünüyordu. "Biraz uzun bir konu..." diye bir girizgâh yaptım, "içeride daha konuşuruz..."

Kararsızdı, bizi tepeden tırnağa süzdükten sonra, "Kusura bakmayın fakat gelmeden önce haber vermeliydiniz," dedi ince kaşlarını çatarak. "Çalışan bir kadınım ben. Evde bulmanız bile mucize. Her gün müzede olmak zorundayım." '

Haklıydı ama bir cinayet soruşturmasında zanlıdan randevu almaya kalkmak da görülmüş iş değildi.

"Biz de meşgulüz Leyla Hanım." Ciddi olduğumuzu hissettirecek kadar otoriterdi sesim.

"Randevu isteyecek zamanımız yoktu."

Sinirleneceğini sandım, tersine gözlerinde aşina bir ifade belirdi.

"Sizi nereden tanıyorum ben?"

Demek belleği hiç de zayıf değildi.

"İki yıl önce Topkapı Sarayı'na gelmiştim. Bir olayı soruşturmak için. Bir güvenlik görevlisi surlardan düşmüştü. Cinayetten şüphelenmiştik. Sonra kaza olduğu anlaşılmıştı."

Üzüntüyle başını salladı.

"Şinasi... Zavallının iki çocuğu vardı. Trajik bir olaydı." Yana çekilerek eliyle içeriyi gösterdi. "Buyurun... Buyurun Nevzat Bey..." Gülümser gibi oldu. "Nevzat'tı değil mi?

Baş- komiser Nevzat."

Aramızdaki buzlar eriyor muydu ne?

"Valla bravo Leyla Hanım," dedim sofadan geçip geniş bir salona girerken.

"Hatırlamazsınız sanıyordum." Öğle güneşiyle aydınlanan salonun ortasında durdu.

Geniş pencereden süzülen ışıklar, kumral saçlarının rengini gözleri gibi bal rengine dönüştürüyordu.

"Devasa bir müzede görev yapmak zorunda kalırsanız, belleğinizin de güçlü olması gerekiyor. O kadar ayrıntı var ki... Hepsini bilmek zorundasınız. Neyse..." Soru dolu bakışlarını yardımcımın yakışıklı yüzüne çevirmişti. "Siz?"

"Ali," diye gönülsüzce söylendi bizim nobran. "Komiser Ali."

Elini kadına uzatmamıştı bile. Leyla da pek umursamadı bizimkinin kabalığını.

"Merhaba," dedi sadece. Sonra iki yanında iki amforanın bulunduğu açık kahverengi divanı gösterdi. "Oturun lütfen."

Oturduğumuz divan, geniş bir pencerenin ardındaki caminin kurşuni kubbesine bakıyordu. Gözlerimi camiden alamadığımı görünce...

"Küçük Ayasofya," diye mırıldandı. "Eski bir mabettir burası. Çok eski, bin beş yüz yıldan fazla..."

Ali anlamamıştı, güneşin altında parıldayan kubbeyi göstererek sordu:

"Yani burası cami mi, kilise mi?"

"Aslında kilise olarak yapılmış. Sergios-Bakhos Kilisesi. Bu şehri imar eden İmparator lustinianos tarafından... Ayasofya'dan on yıl önce. Yapımının da ilginç bir hikâyesi var.

İmparator lustinianos, düşman saydığı eski İmparator Anastasius'u öldürtmek istiyormuş.

Ancak bir gece rüyasına Sergios ve Bakhos adındaki azizler girmiş. Ona endişelerinin yersiz olduğunu, suikasttan vazgeçmesini söylemişler, lustinianos da hata yaptığını anlamış, eski imparatoru öldürtmekten vazgeçmiş. Kendisini uyardıkları için de bu iki azize minnet borcu olarak bu kiliseyi yaptırmış. Osmanlı döneminde kilise, camiye çevrilmiş. Görünümü Ayasofya'ya benzediğinden, adı da Küçük Ayasofya Camii olarak değiştirilmiş..."

Camiyle ilgili bu bilgileri, çocukken rahmetli Münip Enişte'den duymuştum. Ama bozuntuya vermedim.

"Güzel bir hikâyesi varmış. Böyle bir ibadethanenin karşısında yaşamak ilginç olmalı."

Alaycı bir anlam belirdi yuvarlak yüzünde.

"Önceki müezzinin sesi korkunçtu. Hem ezanı, hem de bizi katlediyordu günde beş vakit. Bereket fazla tutmadılar, yerine gelen Şakir Efendi'nin enfes bir sesi var. Bu bin beş yüz yıllık ibadethaneye yakışır bir ses."

Hâlâ ayakta dikiliyordu, bizden tepki gelmeyince, boşa konuştuğu duygusuna kapılarak ciddileşti.

"Evet, size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Neden oturmuyorsunuz?" dedim nazik bir tavırla. "Ayakta kalmasanız daha iyi olur."

"Niye? Ne oldu ki?" "Necdet Denizel... Eski kocanız..."

Gözleri kısıldı, canı sıkılır gibi oldu.

"Evet? Ne olmuş Necdet'e?"

Soruya soruyla karşılık verdi yardımcım.

"Onunla görüşüyor muydunuz?"

"Görüşüyordum tabii, o benim arkadaşım. Ne olmuş Necdet'e?"

Ne kendisi yanıtladı, ne de benim yanıtlamama izin verdi Ali.

"Onu en son ne zaman gördünüz?"

Leyla'nın yüzünü alev bastı, gerginlikten çenesi titremeye başladı.

"Niye bunları soruyorsunuz? Necdet'e bir şey mi oldu?"

insanlara yakınlarının öldüğünü söylemek, dünyanın en tatsız işiydi ama bu görevi yardımcıma bırakırsam her şey daha korkunç bir hal alabilirdi.

"Ölü bulundu..." diye mırıldandım.

Söylediğimi duymuştu ama anlamamıştı.

"Ne?"

"Evet, ne yazık ki Necdet Bey, bu sabah ölü bulundu."

Yüzündeki öfke söndü, omuzlan düştü, önünde durduğu koltuğa çöktü.

"Emin misiniz?" Gözlerini yüzümüze dikmiş, anlamaya çalışıyordu. "Yanılıyor olamaz mısınız?"

Üzüntüsü sahici gibiydi. Yoksa o da Necdet'i unutamamış mıydı? Aklımdan bunlar geçerken, kadının halinden zerrece etkilenmeyen yardımcım, her zamanki nadanlığıyla olanı biteni özetledi. "Bir yanlışlık yok hanımefendi. Eski eşiniz bu sabaha karşı Sarayburnu'nda ölü bulundu."

Leyla'nın üzüntüsü şaşkınlığa dönüştü.

"Sarayburnu'nda mı?"

"Sarayburnu'nda..." Ali de benim gibi pürdikkat kadını izliyor, vereceği tepkileri ölçmeye çalışıyordu. "Sizin çalıştığınız yerin, yani Topkapı Müzesi'nin birkaç yüz metre ötesinde..."

Leyla bir süre ne diyeceğini bilemeden öylece kaldı, şimdi ağlayacak diye düşündüm, yapmadı, sandığımdan çabuk toparlandı.

"Peki nasıl? Nasıl olmuş?"

Sakin bir tavırla mırıldandı yardımcım.

"Öldürülmüş, biri gırtlağını kesmiş."

Leyla bir an yüzünü buruşturdu, hepsi bu. Sonra sağ gözünün önüne düşen kumral saçlarını eliyle geri attı. "Kim?" Sesi en az Ali'ninki kadar sakindi. "Kim yapmış?"

"Bilmiyoruz. Sizin bildiğiniz bir şeyler vardır diye umuyorduk." "Ben mi?" Usulca geri çekildi, güvenli bir limana girermiş gibi sırtını koltuğa yasladı. "Ben nasıl bilebilirim?" O

geri çekilince, oturduğum yerde öne doğru eğildim. "Bakın Leyla Hanım, bu basit bir cinayete benzemiyor. Karşımızda profesyonel katiller var. Necdet Denizel hakkında

bildiklerinizi bizimle paylaşırsanız, onları daha kolay yakalarız." Çok zor bir istekte bulunmuşum gibi sıkıntıyla kıpırdadı.

"Tabii yardım etmek isterim ama Necdet'le beş yıl önce boşandık..." "Onunla görüştüğünüzü söylediniz!" "Görüşüyorduk..." Önemli bir meseleyi hatırlamış gibi durakladı. Sonra aklına gelen her neyse bizimle paylaşmak istemiyor olacak ki, hızla bakışlarını kaçırarak sürdürdü. "Görüşüyordum ama ne tür işlerle uğraşıyor, kimlerle çalışıyor, o kadarını bilmiyordum." "Onu en son ne zaman görmüştünüz?" diyerek ilk sorusunu yineledi Ali. "Galiba o sizinle duygusal bağını hiç koparmamış. Çekmecelerinde fotoğraflarınızı bulduk." Yüzü asılır gibi oldu. "Duygusal bağı koparmamış olması Necdet'in bileceği bir şey. Ama onda fotoğrafım olması doğal. Bende de onun fotoğrafları var."

"Yani siz duygusal bağlarınızı kopardınız..." Kesin bir tavırla başını salladı. "Evet, o iş bitti.

Necdet benim için sadece eski bir arkadaştı." "Tamam da," dedi Ali çenesini kaşıyarak.

"Hâlâ benim sorumu yanıtlamadınız." Ters ters baktı Leyla. "Hangi soruyu?" "Hangisini olacak, Necdet'le en son ne zaman görüştüğümüzü. İkidir soruyorum, hep geçiştiriyorsunuz." Yardımcım kadını suçlar gibiydi. Leyla'nın sinirleneceğini düşündüm ama sükûnetini korudu.

"Özür dilerim, kafam karıştı da biraz. Necdet'i en son pazar gecesi gördüm."

"Nerede görüşmüştünüz?"

"Sepetçiler Kasrı'ndaki restoranda."

"Sepetçiler Kasrı mı?" Ali'yle aynı anda sormuştuk. Tepkimiz Leyla'nın dikkatinden kaçmadı ama konuşmasına fırsat vermedim. "Şu Sarayburnu'ndaki kasırdan söz ediyoruz değil mi?"

"Evet, o kasırdan söz ediyorum. III. Murat'ın Mimar Davut Ağa'ya yaptırdığı, I. Mahmud döneminde yenilerin kasırdan." ilgisiz öğrencilerine laf anlatmaya çalışan bir öğretmenin bıkkınlığı içinde tamamladı sözlerini. "Yani sizin anlayacağınız, Sarayburnu'ndan Sirkeci'ye giderken yolun sağındaki tarihi bina."

Leyla'nın bizi cahil yerine koymasını umursamadım bile.

"Yani," dedim kadının gözlerinin içine bakarak. "Necdet'in cesedini bulduğumuz yerin yüz metre ötesinde mi yemek yemiştiniz?"

İlk kez bir bozgun havası belirdi yüzünde.

"Ce... ceset orada mı bulundu?" Ardından telaşla savunmaya geçti. "Sepetçiler Kasrı'nı Necdet seçti. Bana sorsa belki de oraya gitmezdim. Yemeğe gitmek bile hataydı. Zaten kavga ettik." Önemli bir açık yakaladığını düşündü bizim uyanık.

"Kavga mı ettiniz? Peki niye?"

Leyla'nın tepkisi sert oldu.

"Bakın, Necdet'i ben öldürmedim. Ona kızdığım doğru ama ben kimseyi öldüremem.

Çünkü insanları öldürerek sorunların çözülebileceğine inanmıyorum."

Cinayetin çözüm olmadığını düşündüğü halde tavuk boğazlar gibi insan öldüren o kadar çok katil görmüştük ki, bu sözler ne beni, ne de yardımcımı etkilemişti. Fakat tansiyonu yükselterek kadını kızdırmanın da bir anlamı yoktu. Ali'ye kibar ol diyen bir bakış attıktan

sonra, "Yanlış anladınız," diyerek durumu toparlamaya çalıştım. "Sizi cinayetle suçlamıyoruz. Biz sadece Necdet'i tanımak istiyoruz. Çünkü katilin profilini çıkarmamız için öncelikle kurbanı iyi tanımamız gerekir."

Leyla'nın öfkesi geçer gibi oldu.

"Siz de işinizi yapıyorsunuz tabii," dedi sakinleşmeye çalışarak. "Ama beni de anlamalısınız. Yıllarca birlikte yaşadığım bir adamın ölüm haberini aldım az önce."

Ali yalandan bile olsa anlayışlı polis rolünü oynayamayacağından sessiz kalmayı seçerken, ben nezaketi biraz daha ileri götürdüm.

"İsterseniz, daha sonra geliriz. Siz düşünün, sonra konuşalım."

Blöfüm işe yaradı, Leyla anında uysallaşıverdi. "Yok," dedi anlayışlı bir tavırla. "Sizi bir daha yormayayım buraya kadar. Ben iyiyim, konuşalım lütfen. Ne sormuştunuz?"

"Necdet'le buluştuğunuz geceyi anlatıyordunuz."

Kederli bir anısını hatırlamış gibi buruk bir anlam belirdi yüzüne.

"Evet, o gece... 31 Mayıs gecesi, bizim evlilik yıldönümümüzdü."

Alın bir tuhaflık daha. Bitmiş evliliklerinin yıldönümünü kutlamışlar. Yüzümdeki ifadeyi fark edince açıklama gereği duydu.

"Bitmiş bir evliliğin yıldönümünü kutlamanın saçma olduğunu düşünüyorsunuz. Bence de öyle. Aslında böyle bir kutlama yaptığımız filan da yoktu. Necdet o kadar ısrar etmeseydi, davetini kabul etmeyecektim zaten. 'Çok önemli bir konu. Lütfen beni kırma,'

dedi. Ben de kirlenmemiş anıların hatırına kabul ettim. Yemek yiyeceğimiz yeri bile merak edip sormamıştım. Necdet gelip beni müzeden aldı."

"Pazar günleri de mi çalışıyorsunuz?"

Kalender bir gülümsemeyle aydınlandı Leyla'nın yüzü.

"Bakmayın bugün evde olduğuma. Akşama üniversiteden misafirlerim olmasa yine müzede olurdum. Bize dur durak yok, her zaman çalışıyoruz. Bütün günler, bütün geceler, bütün hafta sonları... Yine de zaman yetmiyor. Bu saraya gönül vermiş insanlar için tatil tatlı bir rüyadır. Neyse, Necdet sarayın Hümayun kapısından aldı beni. Kırmızı spor arabasıyla gelmişti. 'Bak sürat yapacaksan arabana binmem,' diye uyarım. Çünkü hız manyağıydı, ne yapacağı belli olmazdı. 'Merak etme, pek uzağa gitmeyeceğiz zaten,'

deyince bindim arabasına. Doğru söylüyormuş, Gülhane Parkı'nın içinden geçip Sepetçiler Kasrı'na girdik. O zaman anladım yemeği nerede

yiyeceğimizi. Beni mutlu etmek amacıyla burayı seçmişti, daha doğrusu, yapacağı teklife uygun bir atmosfer yaratmak için."

Şaka yollu mırıldandım.

"Yoksa yeniden evlenme mi teklif etti?"

Leyla'nın yüzü kızardı.

"Onun gibi bir şey, ilişkiye yeniden başlamamızı istiyordu. Kabul etmem için de, tıpkı ilk evlilik teklifinde yaptığı gibi, tarihi bir mekânı seçmişti. îlkini kabul etmiştim ya, ikincisine de evet diyeceğimi sanıyordu." *

"Ama etmediniz..."

"Etmedim tabii."

"Neden?"

Leyla'nın gözlerinde sorumu yadırgayan bir ifade belirdi.

"Yani sakıncası yoksa açıklayabilir misiniz?" demek zorunda kaldım. "Sizi üzmeyecekse..."

"Artık beni hiçbir şey üzemez," diyerek kollarını göğsünde kavuşturdu. "Teklifini kabul etmedim, çünkü Necdet bir zamanlar benim evlendiğim adam değildi artık."

"Evlendiğiniz adam nasıl biriydi?" "İdealist biriydi. Fedakâr biri. Bilim için canını bile verebilecek biri."

"Yani Necdet değişti diyorsunuz."

"Hem de nasıl... Tek kuruş beklemeden, kızgın güneşin altında, yüzü gözü toz içinde, geçmişin izini bulmaya çalışan o arkeolog gitti, yerine, düşündüğü, dokunduğu, ilgilendiği her şeyi paraya çevirmeye çalışan bir işadamı geldi. Eskiden tarih yaşamının amacıydı, şimdi ise sadece zenginlik getirecek bir araç olmuştu. Böyle bir insanla birlikte yaşayamazdım. Yeniden başlasaydık, hayatım cehenneme dönecekti."

Samimi görünüyordu, odaya girdiğimizdeki o soğuk havasından eser kalmamıştı. Hiç tanımadığı polislere, zoraki olarak bildiklerini söylemekten çok, arkadaşlarına içini döker gibiydi.

"Ama," dedim kadının ruh halini bozmamaya özen göstererek. "Necdet, hayır cevabınızı kabul etmedi."

"Etmese de anlayışla karşıladı. Daha doğrusu, öyle göründü. Necdet soğukkanlı biriydi.

Duygularını saklamayı çok iyi bilirdi. Üstelik çok da sabırlıydı. Ne kadar kararlı olursanız olun, ne kadar kesin konuşursanız konuşun, istediği sonucu alıncaya kadar yakanızı bırakmazdı."

Necdet'ten bahsederken geçmiş zaman kipini kullanmaya ?başlamıştı. Ölüm haberini az önce aldığı bir yakınının yokluğunu kolayca kabullenmek pek alışıldık bir durum değildi.

"O zaman kavgayı siz çıkardınız?" diye sordu duraksamamı fırsat bilen Ali. "Necdet o kadar sakin kalabilmeyi başardığına göre..."

Muzip bir gülümseme belirdi Leyla'nın dudaklarında.

"Her insanın bir sınırı vardır Ali Bey," diye mırıldandı. "Necdet'in de vardı." Sustu.

"Evet, kavgayı ben başlattım. Fakat o sürdürdü."

Belki sormasa da söyleyecekti ama Ali işi garantiye almak istedi.

"Eğer özel değilse neler olduğunu anlatır mısınız?"

Kaşları çatılır gibi oldu Leyla'nın, "Özel," diye söylendi, sonra gülümsedi. "Ama değerli değil. Aslında son derece basit. Necdet, yeniden birlikte olalım, deyince sakin bir tavırla ona güvenmediğimi söyledim. 'Bırak birlikte olmayı, seninle kısa bir seyahate bile çıkmam,' dedim. Üstelik şaka yapar gibi bir halim de yoktu. En katı, en küçümseyici tavrımla söyledim bu sözleri yüzüne. Başka biri olsa kırılır, ısrar etmez, belki masadan kalkıp giderdi. Necdet gitmedi. 'Haklısın. Sana karşı yanlış yaptım fakat artık yapmayacağım. Seni düş kırıklığına uğratmayacağım, iyi bir eş olacağım,' diye sıraladı.

Ama onu iyi tanıyordum. Değişmemişti ve değişmeyecekti. 'Bu iş olmaz, benim bir hayatım var, onu bozma,' dedim. Anlamadı. Kendince şirinlikler yaparak beni ikna etmeye çalıştı. Sevimli görünmeye çalıştıkça daha itici oluyordu. Eğilip büküldükçe sinirime dokunuyordu ve bunun farkında değildi. Yine de nezaket gösterip sesimi çıkarmadım. Ta ki lafı geçmişteki mutlu günlerimize getirinceye kadar. Sözleri o kadar sahte, o kadar içtenlikten uzaktı ki, 'Lütfen sus,' diye rica ettim. 'Artık bunları konuşmayalım.' Dinleyen kim! En özel anılarımızın arkasına sığınarak konuşmayı sürdürdü. 'Hiç değilse geçmişimizi rahat bırak,' diye yalvardım. Dinlemedi. Aramızda hiçbir şey olmamış, hiç ayrılmamışız, sanki bu ayrılığın asıl sorumlusu kendisi değilmiş gibi, hevesle ilk buluşmamızı anlatmaya kalktı. Artık zıvanadan çıkmıştım. 'Utanmıyor musun bunları

anlatmaya,' diye yüksek sesle söylendim. 'Beni terk eden sen değil miydin? Şimdi nasıl bunları söylersin?' Yan masadaki insanlar dönmüş bize bakıyordu.

Ama umurumda bile değildi, olay kopmuş, kendimi kaybetmiştim. 'Bir de, yeniden beraber olalım, diyorsun. Seni tanıdığım güne lanet olsun,' diye bağırdım. 'Yeter,' diye gürledi. Demek içinde bir parça insanlık kalmıştı. Demek aşağılamalarıma alınacak kadar gururu vardı hâlâ. Ne işkolikliğim kaldı, ne soğuk nevaleliğim, ne tarih manyaklığım. 'Sen kadın değil, bir robotsun, sen özgür biri değil, ruhunu yitirmiş bir zavallısın,' diye bağırdı.

Tuhaf şey, o bağırdıkça ben rahatlıyordum, söylediği kötü sözler, hakaretler, ruhuma ilaç gibi geliyordu. Necdet söyleyeceklerini bitirinceye, yani ben iyice sakinleşinceye kadar bekledim, sonra masadan kalktım. Ama gitmeden önce son bir hareket daha yaptım, ruhunu yitirmiş bir zavallı olmadığımı anlatmak için kadehimdeki kırmızı şarabı eski kocamın başından aşağıya boca ettim. Ardından da kararlı adımlarla restoranı terk ettim."

Olanları alaycı bir üslupla anlatmaya çalışmasına rağmen, içindeki acı öyle büyük, yarası öyle tazeydi ki, sesi hâlâ sinirden titriyordu. Necdet'in ölüm haberini almamış, ona acılar çektiren adam sonsuza kadar yok olmamış gibi, benliği büyük bir öfkeyle yanıp tutuşuyordu. Ona bakarken, eski eşinden nefret mi ediyor, yoksa onu hâlâ seviyor mu, anlamakta güçlük çekiyordum.

"Necdet neden yeniden sizinle birlikte olmak istiyordu?"

O kısa sessizlik anının tam ortasına düşmüştü Ali'nin sorusu. Leyla uzun kirpikli gözkapaklarmı birkaç kez sinirle açıp kapadı.

"Beni hâlâ sevdiğini söylüyordu."

"Seviyor muydu?"

Duraksadı, gözleri nemlenir gibi oldu.

"Bilmiyorum." Derinden bir iç geçirdi, omuzları sarsıldı. "Bilmek de istemiyorum."

Birden gözlerinden yaşlar boşandı. Elleriyle yüzünü gizleyip sessizce ağlamaya başladı.

Ama çok sürmedi, yeniden o güçlü müze müdiresine dönüşüverdi. "Özür dilerim, kendimi tutamadım. Necdet'in sevgisi umurumda bile değil. Bu

onun sorunuydu." Odayı yoğun

bir sessizlik kaplamıştı. Konuya nasıl gireriz diye düşünüyordum ki, sağ olsun, Ali yine bodoslamadan daldı.

"Daha önce neden ayrılmıştınız?"

"Ne? Ne dediniz?"

"Ayrılmanız, diyorum, Necdet'in değişmesi yüzünden mi olmuştu?"

Kötü bir anıyı hatırlamış gibi keder bastı yüzünü.

"Sayılır." Gözlerini cesurca Ali'ye dikmişti. "Asistanımla ilişkiye girmişti. Benden on beş yaş daha genç bir kızla." Zoraki gülümsedi. "Evet, dünyada başka kadın yokmuş gibi benim asistanımı ayartmıştı."

Söyledikleri resmin eksik yanlarını tamamlıyordu. Artık maktulü de, karşımızdaki kadını da daha iyi tanıyorduk ama yeterli değildi.

"Şu ilk teklif aklıma takıldı," diyerek, bu kez ben bozdum odayı eskisinden daha yoğun kaplayan sessizliği. "Necdet ilk evlilik teklifini nerede yapmıştı? Tarihi bir mekân demiştiniz."

Dalgınlaşır gibi oldu.

"Necdet ilk evlenme teklifini de Sarayburnu'nda yapmıştı."

"Sepetçiler Kasrı'nda mı?"

"Hayır, Poseidon Tapınağı'nda..."

Boş boş baktığımızı görünce anlayışla gülümsedi.

"Tabii, günümüzde böyle bir tapınak yok. Biz de tapmağın bulunduğunu düşündüğümüz yerde takmıştık yüzükleri. Ama yaklaşık iki bin yedi yüz yıl önce varmış. Megara'dan gelen göçmenler, ilk şehri, yani Byzantium'u kurunca sahile tanrıları için tapınaklar inşa etmişler. O tapmaklardan biri de denizler tanrısı Poseidon adına yapılmış..."

Byzantium'u duyunca Ali'yi bir merak dalgası sardı.

"Bu Byzantium'la Necdet'in bir ilgisi var mıydı?"

"Bitirme teziydi, Türkiye'de konuyu iyi bilen insanlardan biriydi."

"O yüzden mi papağanının adını Byzas koydu?"

Belli belirsiz aydınlandı Leyla'nın yüzü.

"Tanıştınız mı Byzas'la? Kendini insan sanıyor. Şeker bir kuştur, dost canlısı."

"Öyle." îlk kez kadınla aynı duyguları paylaşıyordu yardımcım. "Şahane bir hayvan."

"Peki sikkeler?" diyerek papağan muhabbetine son vermek istedim. "Necdet eski sikkelerle de ilgileniyor muydu?"

Nereden biliyorsunuz der gibi baktı. Önemli bir ipucu yakalamış olabilirdik, konunun peşini bırakmadım.

"Bizans sikkeleri üzerinde mi çalışıyordu?"

"Asıl uzmanlık alanı sikkeler değildi ama son zamanlarda antik paralar ilgisini çekmeye başlamıştı. Sikkeler topluyordu, zengin bir koleksiyonu vardı."

Acaba kendi koleksiyonundan aldıkları parayı mı koymuşlardı avucuna? Eğer öyleyse soruşturmamız bir yerlere varıyor demekti. "Nerede saklıyordu bu koleksiyonu?" diye atıldım. "Uluorta bir yerde tutmuyordu herhalde."

"Bilmem, evinde olmalı..."

Necdet'in evinde kasa filan gözümüze çarpmamıştı. Belki gizli bir yere koymuştu kasayı. Bu demektir ki, o eve bir daha gidecektik. Aklımdan bunlar geçerken, "Neden sikkelerle ilgileniyorsunuz?" diye kuşkuyla sordu Leyla. "Antik paralar niye bu kadar önemli?"

Artık kartları açık oynamanın zamanı gelmişti, hem böylece kadının tepkisini de ölçmüş olurduk.

"Cesedin yanında bir sikke bulduk."

Şaşırmamış görünüyordu, gözlerini kısarak sordu.

"Nasıl bir sikke?"

"Ön yüzünde ayla yıldız ve üzerinde Byzantion yazıyordu, öteki tarafında ise saçları arkadan toplanmış bir kadın büstü vardı."

Konuya aşina olduğunu gösteren bir parıltı geçti ela gözlerinden.

"Byzantion sikkesi." Kendinden emin bir tavırla mırıldandı. "Roma döneminde basılan madeni paralardan."

"Biliyor musunuz o parayı?"

Sorumu yanıtlamak yerine, yavaşça koltuğundan kalktı, yan duvardaki camekânlı, küçük kitaplığın kapağını açtı. Büyükçe bir kitap çıkardı. Koltuğuna dönmek yerine, Ali'yle aramıza girerek, elindeki kitabı ortadaki

ince uzun sehpanın üzerine koydu. Parmaklan alışkanlıkla kuşe kâğıttan sayfaları çevirdi. Çevirdiği sayfalarda yan yana dizilmiş metal paralar göze çarpıyordu.

"Bu mu?"

Parmağı sayfanın sağ üst köşesindeki, maktulün avucun- da bulduğumuz sikkenin ön yüzünü gösteriyordu, Paranın arka yüzünün resmi de hemen yanındaydı.

"Evet, bu sikke."

"Orijinali miydi?"

"Bilmiyoruz," dedim omzumu silkerek. "Bunu ancak bir uzman söyleyebilir."

"Görebilir miyim?"

"Tabii, emniyete gelirseniz, memnuniyetle gösteririz." Kitaptaki sikkenin arka yüzündeki büstü işaret ettim.

"Bu kadın kim?"

"Ay tanrıçası Hekate, kimileri onu Artemis'le özdeşleşti- rir. Hekate'nin Byzantium'a hep yardım ettiği söylenir. Hatta şöyle bir olay da anlatılır: Büyük İskender'in babası II. Filip, Byzantium'u ele geçirmek ister. Ordusunu aysız, yıldızsız, karanlık bir gecede şehrin yakınlarına kadar sokar. Amacı ani bir saldırıyla kenti teslim almaktır. Ama birden gökyüzünde ışıklar patlar, yıldızlar yanar, ortalık gündüz gibi olur. Aynı anda Hekate'nin işaretiyle köpekler de ulumaya başlar. Bütün kent bir anda uyanır ve II. Filip'in ordusunun yaklaşmakta olduğunu görerek önlem alır. Ve Ay Tanrıçası Hekate'nin yardımıyla Byzantium o gece kurtulur."

"Şu ay yıldız," dedi Ali. Sikkeyi bulduğumuzdan beri aklını kurcalayan sorunun yanıtını arıyordu hâlâ. "Byzantium şehrini kuranlar Türk müymüş? Yani paralarının üzerine ayla yıldızı basmışlar ya."

"Türk mü?" Alaycı bir gülümseme belirdi Leyla'nın yüzünde. "Allah iyiliğinizi versin Ali Bey. İki bin yedi yüz yıl öncesinden söz ediyoruz. O zamanlar atalarımız henüz Orta Asya bozkırlarında at koşturuyorlardı."

Umduğu yanıtı alamayan Ali huzursuzlanmıştı.

"Kim o zaman bu adamlar?"

"Yunanlılar..." Beterin beteri vardı, büyük bir düş kırıklığı bürüdü bizimkinin yüzünü.

"Yunanlılar mı?"

"Evet, Yunanlılar." Ali'nin gerçekten üzüldüğünü hissetmiş olacak ki, teselli etmeye kalkıştı. "Ama dert etmeyin, gökyüzünde ayla yıldızın buluşması pek kolay rastlanacak bir olay değil. O yüzden bizden binlerce yıl önce de başka kavimler bu sıradışı olayı kendilerine sembol yapmışlar. Örneğin Sümerler de ayla yıldızı kullanmış. Ayrıca, az önce söylediğim gibi, Hekate eski Yunan'da ay tanrıçasıydı. Ve Bvzan tionlular, tıpkı denizler tanrısı Poseidon gibi Hekate'nin de kendilerine yardım ettiğini düşündüklerinden ayla yıldızın birlikteliğini kutsal saymış olabilirler."

Hiç ikna olmamıştı Ali. "Allah Allah, ilk kez duyuyorum bu Yunan meselesini..."

Yardımcımın açıkça güvensizlik belirten sözlerine rağmen alınganlık göstermedi Leyla.

"Ama öyle Ali Bey. Byzantion'u eski Yunanistan'taki Mega- ra kentinden gelenler kurmuş. Tahminen millatan önce 660 yılında. Byzantion da Byzas'ın yeri demektir."

"Şu papağanın adını taşıdığı Kral Byzas mı?" diye ilgiyle sordu Ali. "Sahi, kim bu herif?"

"Yunanistan'dan gelen göçmenlerin kralı. Aslında efsanevi bir kişilik. Kral Byzas, bu şehrin ilk kurucusu olarak kabul edilir."

Sayfayı çevirdi, bir başka sikke göründü. Ön yüzünde tolgalı, sakallı bir savaşçı vardı, resmin üzerinde Byzas yazıyordu.

"İşte bu adam. Tabii, bu tahmini bir resmi. Çünkü bu sikke Byzantion'un kuruluşundan yaklaşık altı yüz küsur yıl sonra Romalılar tarafından basılmış. Kral Byzas zamanında şehrin kendi parası henüz basılmamıştı. Byzantion küçük bir şehirdi."

Topkapı Sarayı'nm sınırlarını gösteren duvardaki çizimi işaret etti.

"Sınırları bizim sarayın kapladığı alandan daha büyük değildi. Byzantion, Romalılarla birlikte büyüdü, bir dünya kentine dönüştü."

Ali gibi ben de hayretler içindeydim, bütün ceddimin yaşadığı şehrin ilk isminin Byzantion olduğunu bilsem de, bu ayrıntılardan haberim yoktu. Şaşkınlığımız yeniden koltuğuna yerleşen Leyla'nın sorusuyla bozuldu.

"Sikke neredeydi?"

Ciddileşmişti ama artık o resmi devlet memuru ifadesini terk etmişti. Kederle karışık yoğun bir endişeyle bakıyordu.

"Avucundaydı... Avucunda bulduk."

Hiç yadırgamadı, bildiği bir konudan bahsediyormuşuz gibi başını salladı.

"Katil sikkeyle bir şey mi söylemek istiyor?" diyerek bildiklerini anlatmasını istedim. "O

madeni paranın kurbanın avucunda olmasının bir anlamı mı var?

"Emin değilim." Yüzüne düşen saçlarını yine eliyle geriye doğru taradı. "Eğer ölünün avucuna para koymayı eski Yunan mitolojisine göre yorumlarsak, katillerin Necdet'e iyilik etmeye çalıştığını bile düşünebiliriz. Çünkü mitolojide, ölülerin gözüne ya da bedenlerine bırakılan para, onların yeraltı ülkesindeki Akheron Irmağı'nı rahatça geçmeleri içindi. Kötü biri olan sandalcı Kharon ölü ruhları ırmaktan geçirmek için para alırdı. Bu yüzden, ölülerin bedenlerine para bırakılırdı. Sandalcı Kharon, ölünün üzerinde para bulamazsa onları Akheron Irmağı'ndan geçirmez, böylece ruhlar Yeraltı Tanrısı Hades'in bataklığına saplanır kalırlardı."

Ali'nin asık suratından bu fikre hiç katılmadığı anlaşılıyordu.

"Bence katiller, eski Yunan geleneklerine göre değil, mafya raconuna göre hareket ediyorlar. Tarihi filan karıştırmaya gerek yok. Necdet'i para yüzünden öldürdüler. Mesaj olarak da eline o sikkeyi verdiler."

Yardımcımın varsayımı da pekala gerçek olabilirdi ama bir karara varmak için henüz erkendi.

"Sizi yorduk Leyla Hanım," dedim nazik, neredeyse ezik bir tavırla. "Ama son bir sorumuz daha var. Raporumuza yazmak için dün gece ne yaptığınızı öğrenmemiz gerekiyor."

Alıngan gözlerle baktı.

"inanamıyorum," diye söylendi öfke dolu bir sesle. "Benden gerçekten de şüpheleniyorsunuz."

"Hayır," diyerek başımı salladım. "Sadece formalite. Sizden kuşkulanmamız için hiçbir neden yok."

Sözlerim bu kez ikna etmemişti onu.

"Neyse," dedi umursamaz bir tavır takınarak. "Dün gece evdeydim. Siz sormadan söyleyeyim, yanımda da erkek arkadaşım Namık vardı." Eliyle komodinin üstündeki çerçeveli fotoğrafı göstererek yineledi: "Namık Karaman."

Tıpkı Necdet Denizel'in evindeki fotoğrafta olduğu gibi mutlulukla gülümsüyordu Leyla Hanım ama bu kez yanında başka biri vardı: Kıvırcık saçlı, sarkık bıyıklı, esmer, gözlerinin içi gülen bir adam.

Elindeki not defterine adamın ismini yazan Ali, formaliteleri yerine getiren bir görevlinin kayıtsızlığı içinde sordu.

"Ne iş yapar bu Namık Karaman?" Büyük bir güvenle mırıldandı Leyla. "Cerrahtır, Çapa Tıp Fakültesi'nde çalışır."

"Yani onu hastanede mi buluruz?" Eğlenceli bir anlam belirdi yüzünde.

"Hayır, demekte bulursunuz. Zeyrek'te... Ama şu anda başka bir toplantıda olması gerekiyor. Eski İstanbul evlerinin kurtarılmasıyla ilgili bir etkinliğe katılacaktı." "Byzas'm yan tanrı olduğunu da anlattı mı?"

Namık Karaman'ın toplantısının bitmesini Leyla Barkın'ın evinde bekleyemezdik, çaresiz ayrıldık Küçük Ayasofya'dan. Bir zamanlar görkemli sarayların, kutsal kiliselerin, muhteşem anıtların olduğu bu tarihi bölgenin çok da geniş olmayan sokaklarından geçerek aracımızın yönünü Sultanahmet'e çevirdik.

Roma'mn görkemli Hipodromu, Osmanlı'nın At Meydanı, şimdinin Sultanahmet Meydanı'nda öbek öbek toplanan turistler, Latin istilası sırasında bronz levhaları sökülüp yağmalanmış Örme Sütun'la, artık üç başı da yerinde olmayan Yılanlı Sütun'u ve bilmem hangi imparatorun Mısır'dan getirttiği Dikilitaş'ı izliyorlardı merakla.

Yılanlı Sütun'un hikâyesini annemden dinlemiştim. Sütun, Delfi kentindeki Apollon Tapınağı'ndan getirtilmiş. Bu sütunun kenti yılanlara, akreplere, çıyanlara ve her türlü haşerata karşı koruduğuna inanılıyormuş. Ancak o kendini bilmez it kopuk takımından birileri yılanların kafalarını kılıçlarıyla koparınca kenti haşerat basmış. Annem tarihi sevdirmek için böyle ilginç öyküler anlatırdı bana. Yılanlardan birinin başı arkeoloji müzesindeydi, gidip görmüştük, ikinci baş İngiltere'deki bir müzedeymiş, ne yazık ki üçüncü baş kaybolmuş. Başların yerinde şimdi anlamsız birer boşluk olan Yılanlı Sütun'u, binlerce yıllık iki dikili taşı geride bırakıp turist otobüslerinin arasından geçerek Ayasofya'nın yanından Gülhane Parkı'na

indik. Gülhane Parkı'nda, bu mevsimde tepelerine leyleklerin yuva kurdukları devasa çınar ağaçlarının altındaki güzel yoldan geçerek Sepetçiler Kasrı'na ulaştık. Ama pazar gecesi olayı gören garsonlar gelmemişlerdi. Orada vakit kaybetmektense Zeynep'ten gelişmeleri öğrenmek için Emniyet binasının yolunu tuttuk. İkindi güneşini emniyetin bahçesindeki yaşlı erik ağacının genç yapraklarında bırakıp içeriye, gün ışığının hiç uğramadığı laboratuvara girdik. Zeynep bilgisayarın başındaydı. Bir yandan ekrana bakıyor, bir yandan da önündeki kâğıda notlar alıyordu. Kendini işine öyle kaptırmıştı ki, içeri girdiğimizi fark etmedi bile.

"Hayrola Zeynep," diye seslendim şaka yollu. "Ne bu dalgınlık? Cinayeti çözdüm deme sakın!"

İrkilerek bilgisayarından koptu, bizi görünce gülümsedi, koltuğundan doğrulmaya çalıştı. Elimle oturmasını işaret ettim. "Keşke Başkomiserim." Düzgün dişlerini göstererek gülümsüyordu. "Siz olmadan o iş biraz zor."

Ali de benim gibi meslektaşının baktığı ekranda ne olduğunu merak ediyordu.

"Ee neye bakıyordun öyle?" diyerek yaklaştı bilgisayara. "Şu çiziktirdiğin notlar da ne?

Yoksa evden aldığımız sıva parçalarında maktulün kanı mı çıktı?"

Morali bozulur gibi oldu Zeynep'in.

"Yok be Ali, test negatif çıktı. Sıvalar lüminole mavi ya da yeşil tepki vermedi. Sıvada kan yokmuş."

Haklı çıkmanın keyfiyle mırıldandı Ali.

"Yani maktulü banyoda öldürmemişler. Neymiş peki sıvayı koyulaştıran? Adamın kiri mi? Belki de Necdet saçlarını boyamıştır ha."

Tatsız bir sesle yanıtladı Zeynep.

"O kadarını bilmiyorum. Ama kan olmadığı kesin."

"Sıvayı değişik yerlerden mi aldın?" diye katıldım tartışmaya. "Tek bir yerden topladıysan bir şeyler kaçırmış olabiliriz."

"Haklısınız Başkomiserim ama sıvaları değişik yerlerden aldım. Sanırım cinayet orada işlenmemiş..."

"Bu da ne ya?" Ali'nin sorusuyla kesilmişti konuşmamız. Gözlerini Zeynep'in bilgisayarına dikmiş, söyleniyordu. "Ne şekli bu?"

Yaklaşınca ben de gördüm: Kartal başını andıran kocaman bir çizim. Ali gözlerini kartala dikmiş, ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Onun duraksamasını fırsat bilen Zeynep, gizemli bir sesle sordu.

"Sence ne?"

"Ne bileyim? Bir kuşa benziyor. Daha doğrusu, bir kuş ba şına. Antika bir şey mi?"

Küçük bir kahkaha attı Zeynep.

"Evet, antika bir şey... Binlerce yıllık bir antika..." Neşesini bastırıp bana döndü. "Ne dersiniz Başkomiserim, sizce nedir bu çizim?"

Doğrusu, ben de hiçbir şey anlamamıştım.

Ama kuşun sınırlarını, ortalardaki birbirlerine paralel küçük çizgileri görünce, haritaların da böyle işaretlendiğini hatırladım: Deniz seviyesine yakın olanları beyaz, biraz daha yüksek olan yerleri noktalarla, daha yüksek olanları ise sık çizgilerle.

"Harita mı?"

"Bravo Başkomiserim. Evet, bir harita. Topografik bir harita. Ama nerenin?"

"Ne bilelim nerenin?" Sıkıldığı açıkça belliydi Ali'nin. "Her yer olabilir."

Eğlenceli bir ifade belirdi Zeynep'in hafiften sürmeli, ceylan gözlerinde.

"Yapma Ali! Pes mi ediyorsun şimdi? Cinayet masasında çalışıyorsun, kafanı kullansana biraz..."

Ali kafayı kullanmaya kullanacaktı da, başkomiseri gibi onun da aklına bir şey gelmiyordu ki. Bilemeyeceğimizi anlayan Zeynep, tüyo verdi.

"Biz hangi davanın üzerinde çalışıyoruz?" Genç yardımcımın yıpranmamış beyin hücreleri, benimkilerden önce harekete geçti.

"Hay Allah!" diyerek elinin içiyle başına vurdu. "Sarayburnu değil mi burası?"

"Biraz daha fazlası." Kendisinin keşfettiği antik bir kenti tanıtır gibi tutku doluydu Zeynep'in sesi. "Byzantion ve çevresi. Sikkenin üzerinde adı yazılı olan kent."

Daha yakından baktım çizime, evet, burası gerçekten de tarihi yarımadanın ucuydu. Ve gerçekten de bir kuş başına benziyordu. Meraklı

bir kartal, Avrupa kıtasının devasa gövdesinden başını uzatmış, Boğaz'a bakıyordu.

Demek biz Topkapı Müzesi Müdiresi'nin yanındayken Zeynep sadece luminol testiyle uğraşmamış, işini bitirince Byzantion'u da araştırmıştı. O hevesle anlatmaya koyuldu.

"Byzantion'u, Byzas diye biri kurmuş Başkomiserim..." Kollarım göğsünde çaprazlayan Ali, ukala bir tavırla başını salladı.

"Ohooo, onu biliyoruz zaten. Yunanistan'dan gelen göçmenlerin kralı." Zeynep şaşkınlıkla ona bakarken alaycı bir tavırla sürdürdü sözlerini. "Byzantion da Byzas'ın yeri anlamına geliyor."

Tam bir bozgun havası vardı Zeynep'in yüzünde; Ali ise sevinç içinde, bugün yaşadığı ikinci galibiyetin tadını çıkartıyordu. "Boşa uğraşmışsın Zeynepcim, biz Leyla Hanım'da»

bunun dersini aldık. Şu kralla ilgili her şeyi anlattı bize. Öyle değil mi Başkomiserim?"

Başkomiserini de şahit göstermezse olmaz ama benim tanıdığım Zeynep de öyle kolay kolay pes etmezdi.

"Byzas'ın yarı tanrı olduğunu da anlattı mı?" İşte karşı saldırıya geçmişti bile.

"Posedion'un oğlu olduğunu da söyledi mi?" Zaten bu konulara aklı pek de basmayan zavallı Ali ne diyeceğini bilemedi. Onunla işini bitiren kriminoloğumuz, ciddileşerek bana döndü. "Byzantion'un kuruluşuyla ilgili değişik efsaneler var Başkomiserim."

Aslında artık çıkmam gerekiyordu. Daha Zeyrek'e uğrayıp Namık denen adamla konuşacaktım, oradan da eve yetişmeliydim. Geç kalırsam, Evgenia'ya ayıp olurdu. Ama İstanbul'a dair anlatılan efsaneleri, söylenceleri, hikâyeleri, her zaman sevmişimdir.

Üstelik bu efsaneler, üzerinde çalıştığımız bir cinayet davasıyla ilgiliyse asla kaçıramazdım.

"Ee anlat da biz de öğrenelim o zaman," diyerek masadaki boş iskemlelerden birine yerleştim. Süngüsü düşen hemcinsim hâlâ ayakta dikilmeyi sürdürüyordu. Boş iskemleyi gösterdim. "Otursana Ali. Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp!.."

"Haklısınız Başkomiserim."

Haklı olduğumu filan düşünmüyordu. Durumu kabullendiği de yoktu, söyleyecek sözü kalmadığından şimdilik susmayı seçmişti. Eminim ilk fırsatta bunun rövanşını almaya çalışacaktı. Zeynep de ondan farklı davranmazdı ya neyse. Önceleri yadırgadığım, hatta zaman zaman müdahale etmek zorunda kaldığım bu ilişkiyi, galiba sonunda anlamaya başlamıştım; bu onların flört tarzıydı. Evet, böyle inatlaşırken, tartışırken, tatlı tatlı atışırken bir tür heyecan, bir tür mutluluk duyuyorlardı. İşin tadını kaçırmadıkları sürece ben de sesimi çıkarmıyordum. Çünkü bu tartışmalar çoğu zaman soruşturmamıza da yardımcı oluyor, olaya farklı açılardan bakmamızı sağlıyordu.

"İlk efsane size anlatılan olmalı." Kâğıtta yazan notlara şöyle bir göz attıktan sonra sürdürdü Zeynep. "Eski Yunanistan'daki Megara kentinin halkı, savaşlarda yenilmiş ve yoksul düşmüş. Kralları Byzas, Delfi Tapınağı'nm kâhinine ne yapmaları gerektiğini sormuş. Kâhin de onlara Apollon'un buyruğunu bildirmiş. 'Gemilerinize binin, denizleri aşm, Körler Ülkesi'nin karşısını yurt tutun.' Onlar da bu buyruğa uymuş, Körler Ülkesi'nin karşısına, yani bugünkü Sarayburnu'na gelmişler."

Ali anlamamıştı, sıkıntıyla homurdandı.

"Körler Ülkesi de neresiymiş ya?"

Kızı rahat bırakması için ben açıkladım.

"Kadıköy Alicim, Kadıköy. Hikâyenin bu kısmını ben de biliyorum. Sarayburnu gibi şahane bir yer dururken, Kadıköy'ün bulunduğu bölgeye yerleşen göçmenleri eleştirmek için kullanılan bir deyim. Yani siz güzellikleri göremeyecek kadar körsünüz demeye getirmişler."

"Sadece güzellikleri değil Başkomiserim," diyerek yeniden sözü aldı Zeynep. "Byzantion üç yanı denizlerle çevrili olduğundan savunmaya da elverişliymiş. Tabii, stratejik önemi de var. Boğaz'dan geçen gemilerden de vergi alıyorlarmış."

"Haraç desene şuna." Kendi lisanıyla durumu yorumlu- yordu bizim kopuk. "Deli Dumrul hesabı, geçenden üç, geçmeyenden beş akçe..."

"Ve balık sürüleri... Kentin başlıca besin kaynağı... Palamutlar, uskumrular, lüferler..."

"Daha ne tür balıklar vardı o zamanlar kim bilir?" diye söylendim içim yana yana.

"Benim çocukluğumda bile lüfer çıkardı Haliç'ten. Hepsinin neslini kuruttuk."

"Neyse işte, Sarayburnu'nun bu olanaklarını göremeyip Asya yakasına yerleştikleri için onlara kör, köylerini kurdukları yere de Kalkedon demişler."

"Adamlar hakikaten körmüş ama," diye mırıldandı sonunda ayakta dikilmekten vazgeçip az önce gösterdiğim iskemleye çöken Ali. "Sarayburnu dururken, insan Kadıköy'e yerleşir mi? Sadece manzarası için bile orada kalırdım be!"

Bakışları bilgisayarına kaymış olan Zeynep, ekrandaki kartalın gagasına bakarak onayladı.

"Ben de Sarayburnu'nu seçerdim valla. Bir düşünsene Ali, o zamanlar her taraf ormanlık, etrafta ne biçimsiz binalar var, ne insan kalabalığı. Arabaları bırak, doğru dürüst yol bile yok, belki denizde birkaç balıkçı teknesi, yelkenliler. Hepsi o kadar. Şehir dediğin yer, küçük bir liman, bir kale, etrafında orman ve deniz."

Bir an Zeynep'in anlattığı gibi hayal etmeye çalıştım istanbul'u. Yok, olmadı, her yanı betondan bir heyula gibi kaplayan devasa binaların, çirkin görünümlerini silip binlerce yıl öncesinin antik kentini canlandıramadım gözlerimin önünde. Zeynep de Ali de susmuştu, yoksa onlar da benim gibi Bizanton'u hayal etmeye çalışıyor da bir türlü beceremiyorlar mı derken, "Hepsi bu mu?" diye küçümsedi ukala yardımcım, "iyi de bunları biliyorduk zaten."

"Patlama Ali. Asıl efsaneyi şimdi anlatıyorum." Bana bakarak sürdürdü Zeynep. "Bu efsanenin kökleri Zeus'a kadar uzanıyormuş Başkomiserim. Olimpos'un en büyük tanrısı, çapkınlığıyla ünlü Zeus'a."

Sanki mitolojiden anlarmış gibi, "Zaten Yunan efsanelerinin hepsi de Zeus'a uzanır,"

diye yine ahkâm kesmeye kalktı Ali ama Zeynep duymazdan gelerek sürdürdü anlatısını.

"Zeus bir gün Argos Kralı'nm güzelliğiyle ünlü kızı îo'yu görmüş. Görür görmez de âşık olmuş. Zeus'un yeni aşkı, Baş- tanrıça Hera'nın kulaklarına gitmekte gecikmemiş. Zaten Zeus'un çapkınlıklarından gına gelen Hera, kocasının yeni kaçamağım öğrenince büyük bir öfkeye kapılmış. Zeus'a diş geçiremeyeceğinden, sevgilisi lo'dan intikam almak istemiş.

Bunu haber alan Zeus, îo'yu korumak için kızı beyaz bir inek haline getirmiş. Ama Hera bunu da öğrenmekte gecikmemiş, ineği kaçırtıp Argos'u başına nöbetçi dikmiş. Zeus durur mu, hemen Tanrı Hermes'i gönderip Argos'u öldürtmüş. Olanları öğrenen Hera, beyaz inek şeklindeki lo'nun rahatım kaçırmak için ona bir at sineğini musallat etmiş. îo, sinekten kurtulmak için kilometrelerce koşmuş, Boğaz'a gelince kendini sulara atmış, yüzerek karşıya geçmiş. Boğaziçi'nin ilk adı olan 'Bosphoros' sözcüğünün anlamı da bu efsaneden geliyormuş. Bosphoros Yunanca'da Boğa Geçidi demekmiş. Neyse işte, sinekten ve Hera'nm öfkesinden kurtulmaya çalışan lo'nun yolu sonunda Haliç'e düşmüş.

Zavallı îo, Haliç'in tepelerinin arasında Keroessa adında bir kız doğurmuş. Keroessa'yı su perisi Semestra büyütmüş. Ama Keroessa büyüyünce onun da başına bir başka tanrı, Denizler Tanrısı Poseidon bela olmuş. Bu güçlü tanrıya karşı koyamayan Keroessa, Poseidon'dan hamile kalmış. İşte Byzas, Keroessa'nm karnında taşıdığı o bebekmiş. Bu yüzden büyük bir kral olmuş, bu yüzden Byzantion adındaki o muhteşem kenti kurabilmiş. İşte maktulün avucunda bulduğumuz sikke de bu kentin sikkesiymiş."

"Hayır Zeynepcim," diye karşı çıktı Ali. "O sikkeyi Byzanti- onlular değil, Romalılar bastırmış. Üstelik yüzlerce yıl sonra." Eyvah yine başlayacaktı bunlar.

"Sahi Zeynep, Byzantion ne zaman Romalıların eline geçmiş," diyerek araya girdim.

"Okudukların arasında bu konuda bir bilgi var mı?"

Ödevine iyi çalışmış, çalışkan bir öğrenci gibi ışıdı yüzü Zeynep'in.

"Var Başkomiserim. Bunlar ne kadar doğrudur bilmiyorum, çünkü internette araştırdım." Anlayışlı bir ifadeyle Ali'ye baktı. "Aslında sizin Leyla Hanım'dan aldığınız bilgiler daha doğrudur. Ama okuduğum sayfalarda..." Emin olamadı, yeniden önündeki notlara baktı. "Evet, şöyle yazıyor: Byzantion, İsa'dan önce 660 yıllarında kuruluyor. Yedi yüz küsur yıl boyunca bir kent devleti olarak yaşıyor, İsa'dan sonra 73 yılında da Roma'nın Bithynia-Pontus eyaletine bağlanıyor."

Açıkçası biraz şaşırmıştım.

"Vay be, demek Roma yedi yüz yıl sonra gelmiş. Ben daha evvel zannediyordum."

"Haklısınız, ben de öyle sanıyordum." Sustu, yüzü bir parça kızardı. "Söylemeye utanıyorum ama ben Yunanlılarla Romalıların aynı halk olduğunu sanıyordum."

Ne diyebilirdim ki, bu kentin tarihi konusunda tam bir cahildik. Bırakın Yunan, Roma dönemini, Osmanlı dönemi hakkında bile hiçbir şey bilmiyorduk. Bütün bu bilgisizliğimize rağmen, lafa geldi mi, utanıp sıkılmadan, şanlı ceddimiz diye nutuk atmaya bayılıyorduk.

Aklımdan bunlar geçerken, tuhaf bir halde olduğumuzu fark ettim. Biz cinayet masasının çalışanlarıydık. Faili meçhul vakalarının sırrını çözmek için tartışmalar yapar, meselenin üzerinde derin derin kafa yorardık. Oysa şimdi oturmuş, arkeologlar gibi, kentin gizemini araştırıyorduk. Hoşuma da gitmiyor değildi ama ortalıkta sonuçlandırılması gereken bir cinayet soruşturması vardı.

"Neyse," diyerek iskemleden kalktım. "Zeynepcim, otopsi ne zaman yapılacakmış?"

"Yarın Başkomiserim. Sonuçlar öğleye doğru elimizde olur, sanırım."

"Tamam, ayrıca yarın maktulün evini bir daha zrfaret etmemizde fayda var. Leyla'nın bahsettiği şu sikke koleksiyonu belki de evdedir. Necdet'i de iyi bir etüt etmemiz lazım.

Adam hâlâ üniversitede mi çalışıyormuş, yoksa başka bir iş mi yapıyormuş, hepsini öğrenelim. Leyla, Necdet hakkında biraz muallak konuştu, bana bir şeyler gizliyor gibi geldi. Bir de adamın sabıka kaydına bakalım. Pis bir işe bulaşmış mı? Sabıkası yoksa, hakkında soruşturma açılmış mı, onu inceleyelim."

"Ya şu cerrah, onu soruşturmayacak mıyız Başkomiserim?"

"Soruşturacağız Ali, ben şimdi o derneğe uğrayacağım."

Canı sıkılır gibi oldu.

"Ben de gelsem... Burada yapacak bir şey yok."

"Sen akşamüzeri şu Sepetçiler Kasrı'na uğra. O gece çalışan garsonlar belki gelmiş olurlar. Leyla Hanım gerçekten de pazar gecesi orada mıymış? Anlattığı tartışma gerçekten olmuş mu? Aralarında tam olarak ne geçmiş? Hepsini öğren."

Yok, ikna olmamıştı.

"Daha akşama var Başkomiserim... Ben de sizinle geleyim, oradan geçerim Sepetçiler Kasrı'na..."

Başıma bir iş gelmesinden mi korkuyordu, yoksa soruşturmada ipin ucunu kaçırmak mı istemiyordu, anlamak zordu.

"Peki, hadi gidelim o zaman."

Birkaç adım atmıştım ki, bakışlarım Ali'nin getirdiği sümbüllere takıldı. Hâlâ mis gibi kokuyorlardı. Belki didişmeden flört etmeyi öğrenirler umuduyla güzel kriminologumuza döndüm.

"Zeynep, bu akşam, sen de Ali'ye katılsana."

Koyu renk gözleri utangaç bir ışıkla aydınlandı.

"Emrederseniz Başkomiserim."

Aslında niyetimi anlamıştı ama ben yüz göz olmamak adına resmi bir tavırla açıkladım.

"Garsonlarla birlikte konuşursunuz. Sorun bakalım, belki restoranın sahibi de tanıyordur Necdet Denizel'i."

Belli etmemeye çalışmasına rağmen bizim köftehor da sevinmişti bu önerime.

"Ben döner seni alırım Zeynep."

Göz göze gelmemeye çalışıyorlardı.

"İyi olur, bu arada, Necdet'le Namık'ı araştırırım ben de." O anda aklıma gelmiş gibi hevesle söylendim.

"Sahi Sepetçiler Kasrı'na kadar gitmişken akşam yemeğini orada yesenize? Misafirim olmasaydı ben de katılırdım size. Biraz pahalıdır ama manzarası şahanedir." "İstanbul kimsenin umurunda değil."

Derneğin bulunduğu tepenin manzarası şahaneydi. Haliç'in durgun sularından, minareleri ak bulutlara dokunan Süleymaniye'nin görkemli siluetine uzanan olağanüstü bir görüntü. Heveskâr yardımcım Ali'yle Unkapanı Köprüsü'nü geride bırakıp kırmızı tuğladan yapılma Bizans duvarlarını geçerek, eski İstanbul evlerinin arasından çıkmıştık bu küçük tepeye. Meydanda heybetli bir tapınak karşılamıştı bizi: Bizans'ın Pantokrator Manastır Kilisesi, günümüzün Zeyrek Camii.

Derneğin bulunduğu bina, manastırın karşısındaki apart- ' manın üçüncü katında yer alıyordu. Muhtemelen bu betonarme bina da mahallenin eski

dokusunu oluşturan ahşap evlerden birinin yanması, yıkılması ya da bir sabotaja kurban gitmesinin ardından yapılmıştı.

Dik merdivenlerini hiç zorlanmadan keçi gibi tırmanan Ali'nin ardından güç bela çıktığım apartmanın üçüncü katındaki çelik kapının önüne geldiğimde nefes nefese kalmıştım.

Üzerindeki süt rengi metal levhada lacivert harflerle İSD yazan kapının ziline ardı ardına bastık ama kötü bir sürpriz bekliyordu bizi, dernekte kimsecikler yoktu. Demek hâlâ

dönmemişlerdi toplantıdan. Yapacak bir şey yoktu. Oflaya puflaya çıktığım basamaklardan gerisin geri inip, hiç değilse aşağıdaki güzel manzaralı kafede vakit geçirelim derken, merdivenlerden yükselen seslerle duraksadık. Gürültücü bir topluluk basamaklardan yukarıya çıkıyordu. Sekiz kişiydiler, kısa saçlı kızın kucağındaki bebeği de sayarsak dokuz. Kısa gaçlı kız dışındakilerin hepsinin ellerinde dövizler vardı. Dövizlerin üzerinde, az önce önünden geçtiğimiz, eski Zeyrek evlerinden birinin fotoğrafı görünüyordu. Ev çürümüş, artık yıkılmaya yüz tutmuştu. Altında, "İstanbul'un Sivil Mimarisini Koruyalım," cümlesi okunuyordu. Bazı afişlerde alttaki slogan değişiyor, "Bundan Başka İstanbul Yok! Lütfen Koruyalım," yazıları göze çarpıyordu. Hiç kuşku yoktu ki bunlar beklediğimiz şahıslardı. Giyimleri, davranışları hepsinin de eğitimli kişiler olduklarını gösteriyordu. Küçük topluluk içeri girerken aralarından biri bize yöneldi.

Uzunca boylu, kıvırcık saçlı, sarkık bıyıklı, esmer, gözlerinin içi gülen bir adam. Evet, bu Leyla Barkın'ın erkek arkadaşı Cerrah Namık Karaman'dan başkası değildi.

"Buyurun?" dedi nazik bir tavırla. "Birini mi aramıştınız?" Hiç duraksamadan meramımızı anlattı Ali.

"Polisiz... Sizi arıyorduk." Polis lafı, Namık'ın yüzündeki hoş ifadeyi silip attı.

"Haliç'teki eylemle ilgiliyse karakola ifade vermiştim."

Sesi nazik değildi artık.

"Hayır Namık Bey, Haliç'teki eylemle ilgili değil." İstediğim gibi yumuşak, anlayışlı çıkmıştı sesim. "Biz cinayet masasındanız. Ben Başkomiser Nevzat, bu arkadaş da Komiser Ali. Cinayet soruşturması nedeniyle buradayız."

Aklı karıştı, gözlerindeki anlam değişti.

"Cinayet mi? Ne cinayeti?"

Güçlükle sığdığımız kapının önünü gösterdim.

"Burada konuşmak biraz zor... İçeri geçsek..."

Emin olamadı. Bir yandan cinayeti merak ediyor, öte yandan tıpkı Leyla Hanım gibi bizi içeri almak istemiyordu.

"Değerlendirme toplantısı yapacaktık da..."

"Namık Bey, anlamıyorsunuz galiba," diye sertçe söylendim. "Burada cinayetten söz ediyoruz. Eğer sorularımızı şimdi yanıtlamazsanız, korkarım sizi karakola götürmek zorunda kalacağız..."

Hiç çekinmedi karışımızda dikilmekte olan adam.

"Bunun benimle ne ilgisi var?"

"Çok ilgisi var. Çünkü öldürülen kişi Leyla Hanım'ın eski eşi..."

Kestane rengi gözleri iri iri açıldı.

"Nasıl? Necdet mi? Necdet öldü mü?" Şoka mı uğramıştı, yoksa rol mü yapıyordu, belli değildi.

"Öldürüldü," diye düzelttim. "Gırtlağı kesilerek..."

Necdet gözünün önünde öldürülmüş gibi yüzünü buruşturdu.

"îşte bunları konuşacağız." Kapıya dayanan Ali, buyurgan bir sesle tamamlamıştı sözlerimi. "Toplantınızı ertelemeniz gerekiyor."

Tuhaf şey, Leyla gibi sevgilisi de kolayca atlattı yaşadığı dehşeti.

"Tamam ama çok sürmez değil mi?"

"Sürmez, sürmez," dedim kapıya doğru hareketlenirken. "Tabii sizin soruları nasıl yanıtlayacağınıza da bağlı."

Sonunda teslim oldu.

"Peki, buyurun."

Derneğe girince, Topkapı Sarayı'nın uçaktan çekilmiş büyükçe bir fotoğrafı karşıladı bizi. Saraya defalarca gitmiş olmama rağmen bu kadar büyük olmasına şaşırarak bir süre duraksadım fotoğrafın önünde. Ama benden başka Topkapı Sarayı'yla ilgilenen yoktu; Namık'la Ali'nin sofanın sonuna ulaştığını görünce fotoğrafı bırakıp onlara yetiştim. Leyla

Hanım'm dairesindeki gibi genişçe bir salona çıkıyordu sofa. Önce sol taraftaki duvarı boydan boya kaplayan, kaliteli bir ağaçtan yapılma kütüphane çekti dikkatimi. Tepeleme kitap doluydu. İstanbul hakkında kitaplar; renk, renk, çeşit, çeşit, Türkçe ve yabancı dillerde yazılmış kitaplar. Kütüphane dışında mütevazı mobilyalarla döşenmişti salon; tahta iskemleler, küçük sehpalar, orta yerde kocaman formika bir masa. Eylemden gelenler masanın etrafına çökmüşlerdi; dördü erkek, üçü kadın, yedi kişi. Kızıl saçlı, iriyarı delikanlıyla, kısa saçlı, esmer kızı saymazsak hepsi orta yaşlıydı. Bizi görünce başlarını çevirerek merakla baktılar. İçlerinden sadece kızıl saçlı delikanlı tedirgin olmuştu. Kurt köpeklerinin ortasına düşmüş bir sokak kedisi gibi ürkek, gri gözlerini bizden ayırmıyordu.

"Hayrola Namık Abi?"

Kavgaya hazırlanmışçasma boynunu içeri çekmiş, yumruklarını sıkmıştı. Allah'tan Namık Abisi onun kadar kolay sinirlenen biri değildi.

"Yok bir şey Kâmil," dedi soğukkanlılığını koruyarak. "Polis beylerle biraz konuşmam gerekiyor da."

polis beyler lafı, ötekileri de tedirgin etmişti. Anlamak isteyen gözler, birden yadırgayan bakışlara dönüşüverdi. Kısa saçb kız, sanki bir şeyi koruyacakmış gibi yandaki divana doğru eğildi. Ne yapıyor bu diye bakınca, kapıda gördüğümüz bebeği fark ettim. İyi de polis lafını duyunca neden bebeğini koruma gereği duymuştu? Anlaşılan salondakiler bizden hiç hazzetmiyorlardı. Namık da farkındaydı bunun.

"Dernekle ilgili değil arkadaşlar. Alakasız bir mesele. Fazla sürmez."

Bakışlardaki iğneleyici ifadeler değişmedi. Daha kötülerini gördüğümden umurumda bile olmazdı ama bir de şu bebek ağlamasaydı. Annesi hemen sarıldı yavrusuna. Neyse ki annesinin kokusunu alan bebek, neden bani yalnız bıraktın dercesine, bir süre homurdandıktan sonra sustu.

"Pek de önemliymiş toplantıları," dedi Ali alaycı bir ifadeyle. "Baksanıza, bebekler bile katılıyor."

Sadece Namık duydu yardımcımın söylediklerini ama aldırmadı, salonun bitişiğindeki aralık kapıyı gösterdi.

"Gelin şöyle geçelim, daha rahat konuşuruz."

Odaya geçmeden önce salonun duvarlarındaki fotoğraflar dikkatimi çekti. Hayır, sanat fotoğrafları değildi bunlar; Büyük Bizans Sarayı'nın üzerine yapılan beş yıldızlı otelin oluşturduğu tahribatı, Süleymaniye Cami'nin duvarlarını süsleyen eşsiz hat yazılarının bozulmaya yüz tutmuş halini, Bizans döneminden kalma Bukaleon Sarayı'nın çöplüğe dönmüş görünümünü, Kadırga'da yıkılmaya yüz tutmuş, eski, ahşap İstanbul evlerini, Beyazıt'ta Roma sütunlarının üzerinde kadın iç çamaşırı sergileyen seyyar satıcıyı, Mar maray kazısında alelacele kazılan antik limanın içler acısı durumunu, nakışlı mermerine siyah yağlı boyayla, "En büyük asker bizim asker," yazılmış Osmanlı çeşmesinin trajikomik halini, Topkapı Sarayı'nda paslanan antika silahları. Çürüyen resimleri, giysileri gösteriyordu. Yani tarihi nasıl katlettiğimizi yüzümüze çarpan fotoğraflardı bunlar. Ve sağ tarafta, uçuk sarı duvarın üzerinde kırmızı italik harflerle yazılmış kocaman bir pasaj yer alıyordu. "Ey Sinan, senin Marifetin olmadan, ol veçhiyle na ehil kimselere mimarlık ettirmeyesin." Altında Kanun i Sultan Süleyman'ın oğlu II. Selim yazıyordu.

Odaya geçerken merakla sordum.

"Burada ne yapıyorsunuz Namık Bey? ÎSD ne demek?"

Soruyu yanıtlamak için pek istekli görünmüyordu.

"ÎSD, bir sivil toplum örgütü," dedi zoraki bir tavırla. "Kentin tarihine sahip çıkma girişimi."

Ahşap iskemleleri gösterdi.

"Şöyle oturabilirsiniz."

Benim oturacağım iskemleye eylemde kullandıkları afişlerden biri yayılmıştı. Hep aynı fotoğraf; eski, ahşap İstanbul evlerinden biri. Altında, "Yıkma, yakma, koru!" sloganı yazıyordu. Afişi katlayıp üzerindeki kaplama hafifçe kabarmış olan sehpaya koyduktan sonra oturdum iskemleye. Yardımcım da karşımdaki boyaları dökülmüş iskemleye yayılmıştı. Namık küçük masanın gerisindeki, kim bilir kimin işyerinden getirtilmiş büro koltuğuna yerleşirken, duvarda asılı duran fotoğraf çarptı gözüme. Tarihi surların içinde genç bir anne piknik tüpünün üstünde yemeğini pişirirken, eşi ucuz bir kilimin üzerine bağdaş kurmuş, sigarasını sarıyor, küçük oğulları ise öndeki eksik dişlerini göstererek bütün sevimliliği yle kameraya gülümsüyordu.

"Bu en masumu..." diye belirtti fotoğrafa baktığımı gören Namık. "Başını sokacak yer bulamayan insanların hayata tutunma çabası. Tarihi sığınacak bir yer olarak görmesi.

Ironik tabii... Asıl korkunç olan bu işten para kazananlar..." Öfkesini bastırmak ister gibi derin bir nefes aldı. "ISD'yi anlatıyordum. Açılımı İstanbul'u Savunma Derneği'dir."

Kibirli bir havası vardı, sanırım bizi küçümsüyordu. Bunu da belli etmekten çekinmiyordu. İşte bu yüzden Ali hiç hoşlanmadı ondan.

"İstanbul'u Savunma Derneği," diye yineledi alaycı bir sesle. "Peki kime karşı savunuyorsunuz İstanbul'u?"

"Barbarlara karşı savunuyoruz." Davasının haklılığından emin bir adamın kararlılığı vardı sesinde. "Neredeyse üç bin yıllık bir tarihi yok etmek isteyen talancılara karşı..."

Kendini kaptırmış, daha sürdürecekti ki, "Kim istedi savunmanızı?" Hasmına posta koyan mahalle kabadayısı edasıyla konuşmaya başlamıştı Ali. "Bildiğimiz kadarıyla cerrahmışsınız, size ne şehirden, tarihten. Size bu şehre yardım et diyen mi var?"

Kaş göz işaretiyle susturmaya çalıştım, olmadı; bütün dikkatini cerraha verdiğinden beni fark etmedi bile. Bu ateşli polisin niyetini anlayan Namık dirseklerini masanın üzerine yasladı.

"Evet var." Küçük pencerenin gerisinde bütün ihtişamıyla yükselen tarihi tapmağı gösterdi. "Bakın, görüyor musunuz?"

"Molla Zeyrek Camii," diye mırıldandım.

Caminin adını bilmeme şaşırmıştı, "Yoksa bu semtte mi oturuyorsunuz?"

"Pek uzak sayılmaz... Balat'ta."

"Şimdi anlaşıldı. Yine de bravo Nevzat Bey. Çünkü insanlarımız kendi mahallesi dışındaki camilerin isimlerini bilmez. Tabii Süleymaniye, Fatih, Eyüp gibi camiler hariç.

Neyse... Evet, Molla Zeyrek Camii'nden bahsediyordum, eski ismiyle Pantokrator Kilisesi'nden. Neredeyse bin yıllık bir mabettir burası. On ikinci yüzyılda tam on iki yılda tamamlanmış." Alaycı bir parıltı geçti gözlerinden. "On iki havariyle bir ilgisi var mıdır, bilmiyorum. Kilise önce medreseye sonra da camiye çevrilmiş. Adını da medresede ders veren Molla Zeyrek adındaki âlimden almış."

"iyi de bunları niye anlatıyorsunuz?" diye homurdandı Ali. "Bize ne caminin tarihinden?"

"Sorunuzun yanıtım vermeye çalışıyorum, biraz sabırlı olursanız anlayacaksınız." Hayır, kızmamıştı, en küçük bir sinirlilik belirtisi bile yoktu hareketlerinde. "Ama gördünüz gibi, bu muhteşem eser hâlâ kırık dökük, hâlâ yeterli bakımdan yoksun. Bazı geceler, geç saatlere kadar dernekte kaldığım zamanlarda, özellikle de dolunay olduğunda, bu eski tapınağın içinden bir ruhun gökyüzüne yükseldiğini görürüm. Kiliseyi yaptıran Imparatoriçe Eirene'nin mi ruhudur, yoksa bizim Molla Zeyrek Efendi'nin mi bilinmez ama bu beden- siz varlık bana şöyle seslenir: 'Neden bir şey yapmıyorsun? Neden bu kutsal hazinenin çürümesine engel olmuyorsun? Neden bizi savunmuyorsun?' işte bu yüzden ben bu mabedi, bu şehirdeki tarihi eserleri savunmaya zorunlu hissederim kendimi. Eğer o gün, bu şehir için iyi bir şeyler yapmışsam huzur içinde uyurum. Zeyrek Camii'nin ruhu rahat bırakır beni. Ama bir şey yapmamışsam, işte o zaman, o inatçı ruh bir karabasan gibi çöker üzerime." Esmer yüzüne yakışan alaycı gülümsemesini takındı vine, "işte böyle Ali Komiser, benden bu işleri yapmamı isteyen doğrudan o ruhtur, bu mahallenin. bu semtin, bu şehrin ruhu..."

"Böyle saçma şeylere inanmam..." Kestirip attı bizim Ali. Tepkisel konuşuyordu, bal gibi de etkilenmişti cerrahın anlattıklarından. Fakat asla kabul etmezdi.

"Peki nasıl savunuyorsunuz bu şehri?" diye inatlaşmayı sürdürdü.

Buruk bir ifade kapladı Namık'ın yüzünü.

"Aslında savunamıyoruz, hep bir engel çıkıyor. Milletvekillerini, bakanları satın alıyorlar, gazetecileri ayartıyorlar, bilirkişileri kendileri tayin ettiriyorlar, mahkeme heyetine sızıyorlar. Her türlü entrikaya başvurup istedikleri kararı çıkartıyorlar. Tarihi bölgeymiş, yeşil alanmış, hiçbir şeyi takmıyorlar. " Sözleri içtendi, yakınması sahiciydi.

"Ama namuslu insanlar da olmalı," dedim durumun bu kadar umutsuz olduğunu bilmeme rağmen, hâlâ inanmak istemediğimden. "Bu şehri seven, bu şehre sahip çıkacak insanlar olmalı."

Çaresizce başını salladı.

"Var. içerde gördüğünüz arkadaşlar. Bir de Deniz bebek. Yasemin'in oğlu. Hadi karamsar olmayalım, belki birkaç bin kişi daha. Ama hepsi bu. On beş

milyon insanın yaşadığı bu şehirde topu topu birkaç bin kişi... İstanbul kimsenin umurunda değil.

Gözlerinin önünde gelecekleri çalınıyor, bana mısın demiyorlar. Bu şehrin insanları çok vicdansız, çok vefasız, çok cahil. Bugünü kurtarsınlar yeter. Lafa geldi mi herkes şikâyetçi. Fakat bir şeyler yapalım dediğinizde, önce kendi çıkarlarına bakıyorlar.

Şehrimize sahip çıkalım, İstanbul Kültür Başkenti filan hepsi yalan. Hepsi ucuz

propaganda... Belediyeler, valilik, hükümet, devlet, vatandaş, hepsi yalan söylüyor. Hepsi sahtekâr..."

Devletine laf söylenince kanma dokundu bizim ateşli polisin.

"Hoop hop," diye uyardı. "Ağır ol biraz. Herkes kötü, bir tek siz mi iyisiniz?"

Derdini anlatamamanın verdiği çaresizlikle başını salladı Namık.

"Mesele iyi olmak değil, yaşadığımız şehre sahip çıkmak. Biz bunu yapmaya çalışıyoruz." Dertli dertli baktı. "Ama ne zaman bu şehir için bir şey yapmak istesek, polisleri karşımızda buluyoruz."

"Yasalara saygılı davranırsanız kimse karşınıza çıkmaz." Astığı astık, kestiği kestik bir savcı edasıyla konuşuyordu Ali. "Yasanın dışına çıkarsanız tabii ki polisi karşınızda bulursunuz. Hem şu Haliç'teki eylem neymiş bakalım?"

"Büyük suç," dedi Namık alaycı bir gülümsemeyle. "Metro yolu için Haliç'in üzerine yapılacak köprüye karşı çıktık. Çünkü şehrin siluetini bozacaktı. Süleymaniye Cami'nin muhteşem görüntüsünü kirletecekti..."

Doğru söylüyordu, metro köprüsü Haliç'e vurulan bir pranga gibi duracaktı denizin üzerinde. Bütün o güzellik, beton ve metalden oluşan bir lenduhayla gölgelenecekti.

Bunlardan bihaber olan Ali'nin umurunda değildi Haliç'in güzelliği. Gençliğine, deli doluluğuna, onu kendisi yapan ne varsa hiçbirine yakışmayacak mesleki bir refleksle konuştu.

"Olmaz! Her şeyin bir kuralı var. Yasadışı gösteri yapmışsınız..."

Baktım bu anlamsız tartışma uzayacak, baktım iş çığırından çıkacak, "Neyse Ali,"

diyerek gemledim yardımcımı. "Biz konumuza dönelim. Bu Necdet Denizel'i tanır mıydınız Namık Bey?"

Adamın ismini duymuş olmak bile canını sıkmaya yetmişti.

"Tanırdım... Dürüst olmak gerekirse pek sevmezdim kendisini." "Niye?"

"Alçağın biriydi de ondan."

"Ayıp yav!" diye azarladı Ali. "Ölmüş birinin ardından nasıl konuşuyorsunuz böyle."

Bu defa ona hak verdim, biraz ağır konuşmuştu Namık.

"Ölmüş olması insanı alçaklıktan kurtarmaz ki." Hayır, savunma yapmıyordu, sakin sakin izah ediyordu. "Hepimiz öleceğiz. Gözlerimizi hayata yumunca yaptığımız kötülükler silinecek mi? İşlenen cinayetler, işlenmemiş mi olacak? Zalimlikler yaşanmamış mı sayılacak? Kötüler ölünce alçaklıklarından kurtuluyorsa, iyi insanların yaptıkları olumlu, güzel şeyler ne olacak?" Eğilerek yardımcımın gözlerinin içine baktı, meydan okur gibi değil, açıklamaya çalışır gibi. "Ölüm, kötüyü aklamaz Ali Komiser. Kötüyü aklayacak tek şey iyiliktir. Yaptığın kötülükten daha fazla iyilik yaparsan aklanırsın ancak. Hayır, Necdet yaşarken iyi biri değildi, ölünce de iyi bir insana dönüşmedi."

Konuşmayı ikisinin arasındaki bir tartışma olmaktan çıkarmak için yine müdahale etmek zorunda kaldım.

"Necdet Denizel, Leyla Hanım'ın eski kocası olduğu için böyle konuşmuyorsunuz, değil mi?" Kaş altından bakarak yineledim. "Yani bir kıskançlık durumu yok ..."

"Yok, gerçekten yok Nevzat Bey. Leyla'yla ilişkileri yıllar önce bitmişti. Necdet'e kişisel bir hınç beslemiyorum. Ondan hoşlanmamamın tek nedeni, bu şehri yağmalayanlardan biri olması. Üstelik bir tarihçi, bir arkeolog olarak bunu yapması affedilir gibi değil..."

"Yani ölümü hak ediyordu..."

Hayret, Ali öfkesini yenmiş, az önce neredeyse kavga edeceği adamı konuşturmak için sözcük oyunlarına bile başlamıştı.

"Kimse ölümü hak etmez Ali Komiser..."

Hayır, Namık öyle kolay oltaya gelecek bir av değildi.

"Evet, Necdet cezayı hak ediyordu ama ölümü değil. Üstelik bu cezayı bizim gibi insanların değil, yasaların vermesi gerekirdi."

"Yasalar yeterli değilse," dedim gözlerime soru işaretleri yerleştirerek.

"Siz söylediniz, herkes bize engel oluyor diye. O zaman ne yapacaksınız?"

"Yapmayacaklarımızı söyleyeyim. Kimseyi öldürmeyeceğiz, kimseye şiddet uygulamayacağız. Çünkü bu kent, ne kadar muhteşem bir doğaya, ne kadar zengin bir tarihe sahip olursa olsun, insan olmadan, taş, ahşap, demir yığınından başka bir şey değildir. Şehirleri insanlar yapar, tarihi de... İnsanlar olmasaydı ne Byzantion olurdu, ne Konstantinopolis, ne de İstanbul. Biz şehri savunurken aslında insanlığı savunuyoruz.

insanlığın yarattığı en güzel eserleri... Dolayısıyla hiçbir amaç, insan öldürmeyi haklı gösteremez." Aynı laflan Leyla'dan da duymuştuk, güzel sözlerdi ama önemli olan gerçek olup olmadıklarıydı.

"Necdet'le," dedim lafı yeniden kurbana getirerek. "Hiç karşılaştınız mı? Yani yüz yüze geldiniz mi?"

"Geldim, defalarca..."

"Aranız nasıldı? Yani kişisel olarak..."

"Ondan hoşlanmadığımı bilirdi." Tatsız bir konudan bahsediyor gibiydi. "O da beni sevmezdi."

"O da size alçak der miydi?" işte yine başlamıştı bizim bulaşık. "Siz onun için rahatlıkla söylüyorsunuz da..."

Sesli sesli güldü Namık.

"Derdi herhalde... Ama benim için kullanacağı sıfat, sanırım, 'aptal,' olurdu. Onun gözünde bizim gibiler, kendi çıkarlarının farkında olmayan salak sürüsünden başka bir şey değildir." Bir an dalgınlaştı. "Evet, bana çok kızıyordu. Leyla'dan dolayı. Galiba ona hâlâ âşıktı. Gerçi Leyla, buna katılmıyor ama bence öyleydi..."

"Ya Leyla Hanım? Belki o da hâlâ Necdet'e âşıktı..."

Cerrahın kaşları çatılır gibi oldu. Galiba attığı zarf, ilk kez işe yarıyordu Ali'nin.

"Adamın yemek davetini bile kabul etmiş, baksanıza."

"Önce bana sordu, gideyim mi diye."

Evet, sonunda cerrahı istediği kıvama getirmeyi başarmıştı galiba bizim uyanık.

Zaferinin tadını çıkarmaya hazırlanıyordu ki, "Haklı olabilirsiniz tabii," diyerek hevesini kursağında koydu Namık. "İnsan anlaşılması zor bir varlık."

"Öyle," dedim başımda böyle bir mesele varmış gibi derinden iç geçirerek. "Üstelik kadınlar daha da karmaşık. Ne düşündüklerini, ne yapacaklarını kestiremezsiniz."

"Bu işin kadını erkeği yok Nevzat Bey, hepimiz insanız işte. Ama Leyla'nın böyle bir duygu taşıdığım sanmıyorum. Olsaydı bana söylerdi."

Sağ eliyle bıyıklarını çekiştiriyordu, sakin görünmek istemesine rağmen kafası karışmıştı.

"Neyse," dedim onu kuşkusuyla baş başa bırakarak. "Dün geceye gelelim. Ne yaptınız dün gece? Leyla Hanım sizinle birlikte olduğunu söylüyor da..."

Hemen toparlandı.

"Dernekteydik. Toplantımız vardı, on gibi bitti. Leyla da toplantıdaydı."

"Toplantının konusu neydi?"

"Sultanahmet bölgesinin Müze Adası'na çevrilmesi... Kültür Bakanlığı'nın nihayet aklı başına geldi. Yıllardır önerdiğimiz projeyi sonunda gündeme aldılar. Onu konuştuk dün gece..."

"Yemek?" diye hatırlattı Ali. "Saat ona kadar bir şey yeme- diniz mi?"

Yapmacık bir hayranlıkla süzdü yardımcımı. "Hiçbir ayrıntıyı kaçırmıyorsunuz Komiserim. Yedik tabii. Pizza söyledik. Leyla'nmki vejetaryendi, benimki karışık.

İsterseniz fişlerini de gösterebilirim."

"Gerekirse isteriz... Sonra..."

"Yemekten sonra mı, toplantıdan sonra mı?" Yeniden havaya girmişti, inceden inceye bizimle alay ediyordu.

"Toplantıdan sonra," dedi bizim Ali, öfkesini bastırarak. "Arkadaşlarınız gidip yalnız kaldıktan sonra..."

"Biz de çıktık dernekten. Mahalleye gelince eve girmedik, sahile indik. Güzel bir geceydi. Deniz kıyısında yürüdük. İnsanlar sokaklara dökülmüştü.

Bilirsiniz, bahar başlangıcı... Eve döndüğümüzde saat on bire geliyordu. Leyla, İsveç Kültür Bakanlığı'na bir mektup yazdı, ben de kitap okudum." Neşeyle kıpırdandı. "Polisiye bir kitap. Agatha Christie'nin romanlarından biri. Şark Ekspresi'nde Cinayet. Bir alçağın gizemli ölümü etrafında gelişen soruşturmayı anlatır."

Şimdi de meydan okuyordu.

"Biliyorum..." dedim oyununa katılarak.

"Güzel bir kitaptır. Üstelik roman, tarihi yarımadanın ucunda başlar. Sirkeci Garı'nda."

Tepkisini ölçmek için gözlerimi yüzüne dikerek sürdürdüm sözlerimi. "Necdet'in cesedini bulduğumuz yerin birkaç yüz metre berisinde..."

Ne bir tedirginlik belirdi yüzünde, ne de kuşku uyandıran bir mimik. "Sirkeci'de mi buldunuz cesedi?"

"Duymadınız mı?" Azarlarcasına çıkıyordu Ali'nin sesi. "Sirkeci'nin birkaç yüz metre berisinde, dedi Başkomiserim. Sirkeci'de değil, Sarayburnu'nda. Yani Byzantium'da. Yani senin savunduğun şehrin ilk kurulduğu yerde." "Hayır, bu kötülüğü Evgenia'ya yapamazdım."

Balat'a ulaştığımda güneş, birbirinden çirkin binaların işgal ettiği karşı tepeleri boydan boya yakarak, ağır ağır batıyordu. Emektar Renault'mun burnunu semtimize çevirmeden önce bakışlarım sakince akan Haliç'e kaydı. Kıvrılarak Sütlüce'ye uzanan laciverdi sulara bakarken, efsanedeki îo'yu, şu karşıki tepelerin arasında doğurduğu Keroessa'yı, onun oğlu, bu kentin ilk kralı Byzas'ı düşündüm. Gün ışığı ağır ağır kaybolup gölgeler binaların nahoş görüntülerini örterken, İstanbul'un ilk efsanesi olan bu mitolojik hikâyeye daha çok inanmaya başlamıştım. Tuhaftır, sadece Byzas'ı değil, annesi Keroessa'yı, yan komşumuz Nadide Hanım'la oğlu Tunç kadar kendime yakın buluyor, "Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer," diyen Yahya Kemal'i şimdi daha iyi anlıyordum. Ve bütün çirkinliğine, kalabalığına, kirliliğine rağmen, tıpkı bu büyük şair gibi İstanbul'da doğduğum, İstanbul'da yaşadığım için ne kadar şanslı olduğumu düşünüyor, yüreğimin derinliklerinden gurura benzeyen bir duygunun yükseldiğini hissediyordum. Balat'ın dar sokaklarına girince, eve gitmeden önce Tekir- dağlı Arif Usta'nın esnaf lokantasına uğradım, anahtarlarım ondaydı. Aslında bu gece Evgenia'ya çekeceğim ziyafetin gizli kahramanı oydu. Evgenia'ya, şöyle meze hazırlarım, böyle sofra kurarım diye atıp

tutmama karşın, işin gerçeği, yemek yapmak konusunda tam bir beceriksizdim. O

yüzden, bu geceki davette Arif Usta yardım ediyordu bana. Lokantanın kapısından adım atar atmaz her zamanki gibi ciddi bir yüzle karşıladı beni.

"Buyurun Başkomiserim, iyi akşamlar."

Bakmayın böyle ciddi durduğuna, aslında cana yakın biridir, ama nedendir bilinmez, çatık kaşlarının açılması, dilinin çözülmesi için iki tek atması gerekir, sonra dünyanın en güler yüzlü, en hoşsohbet insanı olur.

"îyi akşamlar Arif Usta," dedim gülümseyerek. "Nasıl, her şey hazır mı?"

Ağzına henüz rakının damlasını sürmemesine rağmen -iş saatlerinde asla içmezhayret, o da bana gülümsedi.

"Tamamdır Başkomiserim. Yarım saat olmadı sizden çıkalı. İnşallah sizi utandırmayacağız. Misafiriniz kim bilmiyorum ama hayatında görmediği ziyafeti görecek bu akşam."

"Ondan eminim, çok sağ ol Arif Usta."

"Ne demek Başkomiserim, sizin bize onca iyiliğiniz var. Masayı da kurdum; mezeler, salatalar tabaklarında, karafaki de rakı dolu ağzına kadar. Sadece lagos fırına atılacak.

Konuştuğumuz gibi buğulamasını yiyeceksiniz. Tepside kendi suyunda pişecek ağır ağır.

Aman yarım saaten fazla kalmasın ateşte, mundar olur mübarek."

"Borcum," dedim elimi cebime atarak. "Ne ödeyeceğiz Arif Usta?"

"Benden olsun..."

"Olmaz. Daha önce bu meseleyi konuştuk."

Uzanıp dostça omzuna dokundum. "Zaten bana büyük bir iyilik yapıyorsun. Zahmetinin karşılığını almazsan, rahat edemem."

Huyumu bildiğinden daha fazla diretmedi.

"Nasıl isterseniz Başkomiserim. Alırız parasını ama şimdi bilmiyorum ne harcadığımı.

Yarın çıkarırım, ödeşiriz nasıl olsa."

"Bak, atlatmaya filan çalışıyorsan..."

"Yok Başkomiserim," dedi kasasının çekmecesinden çıkardığı evimin anahtarlarını uzatırken. "Aklımı peynir ekmekle mi yedim ki sizi atlatmaya çalışayım." Bir küçük rakıyı devirdikten sonraki gibi tatlılaştı yüzü. "Yarın alırım, valla..."

Balat'taki bu esnaf lokantasını açmadan önce Kumkapı'da salaş bir meyhane çalıştırıyormuş Arif Usta. Meyhane küçükmüş, salaşmış ama mezelerine diyecek yokmuş.

Çünkü önce Moda'daki Koço'nun Yeri'nde işin sırrını öğrenmeye başlamış, ardından Beyoğlu'ndaki İmroz'un mutfağında talim terbiyesini almış, sonra da Kumkapı'da Kör Agop'un yanında ilgisini görgüsünü artırarak aranılan bir usta olmuş. Ama o artık başkalarının yanında çalışmaktansa kendi mekânını açmak istemiş. Kumkapı tren istasyonunun çıkışında, büyük restoranların tenezzül etmediği küçük bir dükkânı kiralayarak meyhaneye çevirmiş. Üç yıl kadar sürdürmüş işini. Mezeleri, yemekleri kendi eliyle hazırlıyormuş, özene bezene. Ve bunun karşılığını almakta da gecikmemiş, giderek müşteri sayısl artmış, hafta arasında bile meyhanede boş masa kalmamaya başlamış.

Ama bir gün rakıyı ağzıyla değil de başka bir yeriyle içen, üç yeniyetme meyhanede huzursuzluk çıkarmaya kalkışmışlar. Garsonlar, Ariften tembihli oldukları için, müşteri her zaman haklıdır kuralından hareketle seslerini çıkarmamışlar. Fakat kendilerine ses çıkarılmadığını gören üç zibidi iyice zıvanadan çıkmaya başlamış. Arif Usta olayı yatıştırmak için gençlerin masasına kadar gelmiş. Sakin olmaları için rica etmiş, belki yatıştırırım umuduyla rakı bile ısmarlamış. Dinleyen kim, gençlerden biri, gözlerinin önünde yan masadaki Alman hanıma elle sarkıntılık etmeye kalkınca artık bu kadarına dayanamayan Arif Usta, sağlam bir Osmanlı tokadıyla genci meyhanenin orta yerine yıkıvermiş. Ama öteki iki it durur mu, anında çullanmışlar üzerine bizimkinin. Bir ara iki çapulcunun arasından sıyrılan Arif Usta, masadaki bıçaklardan birini kaptığı gibi süslemeye başlamış üç serseriyi. Eğer garsonlar yetişmeseymiş, onları öldürebilirmiş.

Sonuç, iki serseri kıçından, biri de elinden yaralanmış. Mahkemeye gitmişler, hâkim anlayışlı bir adammış, olayı dinleyince iki ay ceza vermiş. Ceza azmış ama Arif Usta hapiste düşünmüş taşınmış, meyhanecilikten vazgeçmeye karar vermiş. Bu kararı nasıl verdiğini, bir akşam mahalleden Berber Ayhan, Muhtar Muhsin ve ben Agora meyhanesinde -o zamanlar henüz bu namlı meyhane kapanmamıştı- içerken anlattı Arif Usta. "Ya o

gençlerden birini öldürseydim?" dedi sanki onlardan birinin canını almış gibi üzüntüyle. "Yazık değil mi onlara, anaları var, babaları var. Ya onlar beni öldürselerdi?

Yazık değil mi bana, iki çocuğum var, daha ilkokula gidiyor biri. Yok, baktım olmayacak, Allah belasını versin, dedim, ben bir daha bu işi yapmam. Deyiş o deyiş Başkomiserim, bıraktım işte." Şimdi bizim Balat'ta bu küçük esnaf lokantasını çalıştırıyor. Öyle ahım

şahım bir para kazanmıyor, onun deyimiyle, "Medarı Maişet Motoru"nu yürütüyor işte.

Mutlu mu bilmiyorum ama en azından huzuru var.

Arif Usta'yı huzuruyla lokantasında bırakarak çıktım. Arabamın kapısını açıyordum ki, elinde bir francala ile ardımdan yetişti.

"Bi dakka Başkomiserim, bi dakka. Ekmeği unutmuşuz. Kusura bakma, telaştan..."

Ekmeği alıp arabayı çalıştırdım, birkaç dakika sonra zamana inatla direnen, cumbalı fakirhanemin önündeydim. Bahtiyar yine bizim kapıyı mesken tutmuştu. Tüylü, iri gövdesini yaymış, günün büyük bölümünde yaptığı gibi yine tatlı tatlı kestiriyordu paspasın üzerinde. Beni görünce, sen de nereden çıktın şimdi dercesine tembel tembel esneyerek yattığı yerden kalktı. Arabanın kapısını kapatırken yanıma yaklaştı, kocaman burnunu uzatarak elimdeki ekmeği kokladı. Zavallıcığın karnı aç olmalıydı. Keşke Ariften Bahtiyar için de birkaç parça kemik alsaydım. Belki yer umuduyla ekmekten iri bir parça koparıp uzattım. Hayret, havada kaptı. Sokak köpeği olmasına rağmen, mahallelinin aşırı ilgisinden şımarıp sosyete finoları gibi her yemeği beğenmeyen Bahtiyar, anında yalayıp yuttu ekmek parçasını. Allahtan Evgenia da, ben de fazla ekmek yemezdik. Yani Arif Usta'nın verdiği ekmeğin yarısını sokağımızın bu ekâbir köpeğiyle paylaşmakta hiçbir sakınca yoktu. Bahtiyar yana çekilmiş güzelce karnını doyururken ben de kapıyı açıp içeri girdim.

Yıllardır bu evde duymadığım, çok eski, bildik bir koku çarptı burnuma: Yemek kokusu.

Kapıyı kapatıp öylece kaldım sofada. Bu evin kapısını açıp içeri girdiğimde, bu yemek kokusunu duyduğumda aşina olduğum bir ses gelirdi içeriden.

"Nevzat sen misin?"

Sevgi dolu bir ses, evinin direği olarak gördüğü kocasının dönüşünü bekleyen bir kadının şefkat yüklü sesi. Karımın hiçbir zaman unutamayacağım sesi. Artık hiçbir zaman duyamayacağım bir ses. Ardından şu köşedeki küçük odadan, beni kucaklamak için sevinçle fırlayan, iri gözlü, zayıf bir kız çocuğu. Benim kızım, Aysun... Boğazıma bir yumruk düğümlendi. Yıllardır bir türlü yakamı bırakmayan o yoğun keder usulca kıpırdandı içimde. Sol tarafımda, tam kalbimin üzerinde derin bir sızı hissettim. Başım döndü, düşecek gibi oldum. Sırtımı az önce kapattığım kapıya dayadım. Birden duvardaki resimlerin, sofadaki küf yeşili koltukların, babamın kendi eliyle yaptığı ahşap masanın, yerdeki eski halının renklerinin birbirine karıştığını, görüntülerinin bozulduğunu fark ettim. Ne oluyordu bana? Ağlıyordum, farkına bile varmadan, kendiliğinden sessizce dökülüyordu gözyaşlarını. Artık kabuk bağladığını düşündüğüm bir yara açılmış, için için kanıyordu. Evet, onları unuta- mamıştım, hiçbir zaman da unutamayacaktım. Onlar sadece karımla kızım değildi. Onlar benim için konulmuş bir bombayla öldürülen iki masumdu. Eğer biri ölecekse o ben olmalıydım. Fakat adına kader, raslantı ya da ne dersek diyelim, o belirlenemez, önceden kestirilemez, denetlenemez olaylar zinciri, isteğimize göre sıralanmıyordu işte... Kendimi böyle koyuvermemeliydim. Bunu Evgenia'ya yapamazdım. Hayır, bunu kendime de yapamazdım, yapmamalıydım. Zaten Güzide de, Aysun da istemezdi bunu. İstemez miydi gerçekten? Bilmiyorum... Ama kendime bu kadar işkence etmemin bir anlamı yoktu. Gelin görün ki, içimi kaplayan bu karamsarlığa, bu insafsız vicdan azabına engel olamıyordum işte. Demek ki Evgenia beni benden daha iyi tanıyordu. Eve gelmek konusunda bu kadar kararsız olmasının, tekrar tekrar sormasının nedeni buydu.

Toparlanmalıydım, hem de derhal. Bir saat içinde Evgenia kapıda olurdu. Belimdeki silahı, elimdeki ekmeği girişteki küçük masanın üzerine bırakıp aceleyle alt kattaki banyoya girdim. Güya elimi yüzümü yıkayacak, kendime gelecektim. Güya kararlıydım, yıllardır yakamı bırakmayan bu acıdan kurtulacak, güya bu müzmin ıstıraptan artık sıyrılacaktım. Ama banyoya girip sırı dökülmeye başlayan aynanın lekeli yüzeyinde kendimi görünce, bütün kararlılığım, bütün direncim kayboldu. Gözleri çukura kaçmış, omuzları çökmüş, ezik bir adam bakıyordu aynadan bana. Birkaç saat önce Leyla Hanım'a sorular soran, Cerrah Namık'ı sıkıştıran, emniyette astlarına emirler yağdıran, kendinden emin, her zaman ölçülü, hiçbir zaman kendini kaybetmeyen polis gitmiş, geçmişini bir türlü unutamayan, müzmin

bir kederi mutluluğuna vurulmuş bir zincir gibi her zaman yüreğinde taşıyan bir adam gelmişti yerine. O kadar zavallı, o kadar acınacak bir hali vardı ki aynadaki adamın, gözlerim yeniden doldu. Yıllardır peşimi bırakmayan bu kadim matem, dizginlerinden tümüyle boşanmış, sadece yüreğimi değil, bütün aklımı, bütün bedenimi ele geçirmeye çalışıyordu. Kendimi bırakırsam dağılacaktım, kendimi bırakırsam hem Evgenia'ya, hem de kendime en büyük kötülüğü yapacaktım. Musluğu açtım, elimi suyun altına soktum. Soğuktu. Soğuk suyu avuçladım, yüzüme çarptım. Sert bir rüzgâr gibi kapladı soğuk su alev alev yanan alnımı. Hoşuma gitti, rahatlar gibi oldum. Tekrar, tekrar çarptım suyu yüzüme. Yetmedi, başımı musluğun altına soktum. Hiç kıpırdamadan öylece durdum; hücrelerime, tenime, ruhuma sinen bu bitmek bilmez acıyı üzerimden silmesi, yüreğimi parçalara bölen bu kadim yası sürükleyip götürmesi için öylece kaldım suyun altında. "Bir ateşim yanarım, külüm yok, dumanım yok."

Su hiçbir şeyi sürükleyip götürmedi, kendimi hâlâ berbat hissediyordum. Evgenia beni görse anında anlardı neler olup bittiğini. Yukarı çıktım, kurulandım, giysilerimi değiştirdim. Buzdolabındaki yedek rakı şişesini çıkardım, bir tek doldurdum, ayaküzeri kallavi bir yudum aldım. Damarlarıma doğru bir sıcaklık usulca yayılmaya başladı. Şimdi daha iyiydim. Ayaklarımı sürükleyerek salona geçtim. Dışarıda akşam olmuştu, sokak lambasından yansıyan ışık, gölgeli, hoş bir aydınlık oluşturuyordu salonun zeminindeki eski halıda; lambaları yakmadım. Geniş salonun öteki ucunda, üzerinde Arif Usta'nın büyük bir maharetle hazırladığı mezelerin bulunduğu masaya bile bakmadan pencerenin yanındaki koltuğa çöktüm. Alacakaranlığın içinde ağır ağır rakımı yudumladım.

Evet, rakı iyi geliyordu, her yudumda biraz daha rahatlıyor, kendimi biraz daha iyi hissediyordum. Perdeleri açık penceremden komşularımın sıvası dökülmüş duvarları, kırmızı kiremitli çatıları, rengini yitirmiş bacaları görünüyordu. Çoğu zaman bu çirkin görüntüye bakmak istemezdim. Tuhaftır, şimdi, lacivertten siyaha dönüşen gökyüzünün altında, görkemden, gösterişten uzak bu yapılara bakmak, onların içinde yaşayan komşularımı, başlarına gelen her türlü derdi, belayı büyük bir tevekkülle karşılayan bu mütevazı insanları düşünmek beni rahatlatıyor, hayatın o kadar da ciddiye alınacak bir şey olmadığını hatırlatıyordu. Kadehimdeki içkiyi bitirinceye kadar koltuğumda oturup, gökyüzüne tümüyle hâkim olmaya çalışan karanlığı izledim. Ta ki babadan kalma antika duvar saatinin gongu Evgenia'nm gelmek üzere olduğunu haber verinceye kadar. Artık kendimi

toparlamalıydım, bunu yapamayacaksam bile en azından toparlanmış gibi görünmeliydim. İlk iş olarak perdeleri çektim. Her ne kadar bana iyi gelse de Evgenia'nm pek de güzel olmayan bu manzarayı görmesini istemiyordum. Işığı yakarak masaya yöneldim. Ve işte o zaman fark ettim Arif Usta'mn marifetlerini. Masayı öyle bir donatmıştı ki, hani bir kuş sütü eksik derler ya, tam öyle. Ne yalan söyleyeyim, eve gelmeden öffce Arif Usta, "Misafiriniz kim bilmiyorum ama hayatında görmediği ziyafeti görecek bu akşam," dediğinde abarttığını düşünmüştüm, şimdi bu kusursuz sofrayla karşılaşınca adama haksızlık ettiğimi anlıyordum. Tabaklardan çatallara, karafakideki

rakıdan bardakların altındaki peçetelere kadar her ayrıntıyı düşünmüştü. Bana sadece hazırladığı tepsiyi firma vermek, tembihlediği gibi lagosu yarım saatten fazla pişirmemek kalıyordu. Arif Usta'ya güzel bir hediye almak farz oldu diye düşünürken çaldı kapı.

Paniğe, heyecana benzer bir duygu kıpırdandı içimde, hayır, artık geri dönüş yoktu. Derin bir nefes alıp, "Geliyorum," diye seslenerek merdivenlere yöneldim. Kapıyı açtığımda, bej bir döpiyes, beyaz bir bluzun içinde, yeşil gözlerinde belli belirsiz bir endişe, dudaklarında kararsız bir gülümseme ve kucağında kocaman bir papatya demetiyle Evgenia duruyordu eşiğimde. Sanki az önce yaşadıklarım hiç olmamış gibi abartılı bir gülümsemeyle karşıladım onu.

"Merhaba Evgenia... Hoş geldin. İçeri girsene."

Gözlerindeki endişe kayboldu.

"Hoş bulduk." Sesi nerdeyse sevinçliydi ama içeri girmedi. Bize bakan Bahtiyar'ı gösterdi. "Nevzat, ne şeker şey bu! Senin mi?"

Hayır, Evgenia numara yapmıyordu. O her zaman benden daha dürüst, daha açık bir insan olmuştu.

"Bahtiyar'dan mı söz ediyorsun?"

"Bahtiyar mı? Adı da güzelmiş."

"Benim sayılır," dedim karşılama töreninin böyle doğal bir konuşmaya dönüşmesine neden olduğu için Bahtiyar'a binlerce kez teşekkür ederek. "Ama bütün mahalleli sahip çıkar ona."

Evgenia'nın dudaklarını kucağındaki papatyalar kadar masum bir gülümseme süsledi.

"Nasıl da sevgiyle bakıyor insana." Döndü, artık içeri girecek sandım, yapmadı, sokak lambasının aydınlattığı caddeye bir bakış attı. "Şirin bir mahallen varmış Nevzat," diye mırıldandı içten bir tavırla. "İstanbul'da artık böyle semtler kalmadı."

"Güzeldir, insanları da çok iyidir. Komşular günün hangi saati olursa olsun hiç çekinmeden hâlâ birbirlerinin kapısını çalabilirler. Hâlâ birbirlerinden tuz, kahve isteyebilirler."

Evimin ahşap kapısından içeri girerken, "Kurtuluş da böyleydi," diye yanıtladı. "Fazla değil, on sene önce bizim Kurtuluş da böyleydi. Şimdi bırak mahallede yaşayanları, aynı apartmanda oturanlar bile birbirlerini tanımıyor."

Sofaya girince, eve ilk geldiğimde o derin acının beni yakaladığı aynı yerde durdu.

Ciddileşmiş gibiydi, duygusal bir ifade belirmişti yüzünde.

"Büyükbabamın Heybeli'de bir evi vardı, orayı hatırladım." Sanki aşina olduğu bir yerdeymiş gibi küf yeşili koltuklara, yerdeki kırmızısı bol Kürt halısına, duvardaki eski resimlere baktı bir süre. "Aynı burası gibiydi. İki katlı, kâgir bir bina. Yazları hep oraya giderdik." Gözleri ışıl ışıl bana döndü. "Evin güzelmiş Nevzat. Tam sana yakışan bir yer."

Aslında sen geldin, şimdi daha güzel oldu, demem gerekiyordu, söyleyemedim, "Teşekkür ederim," demekle yetindim.

Yumuşacık koluma dokundu.

"Asıl ben teşekkür ederim çağırdığın için..."

"Hadi, gel yukarı çıkalım. Şu sofrayı bir gör, bakalım beğenecek misin mezeleri?"

"Bakalım," dedi o tatlı gülümsemesini yeniden dudaklarına yerleştirirken. "Buradan mı çıkıyoruz?"

"Evet, böyle buyurun, masamız yukarıda sizi bekliyor."

Daha ilk adımda basamaklar gıcırdamaya başladı, Evgenia çekinir gibi oldu.

"Korkma," dedim esprili adam rolüne kendimi iyice kaptırarak. "Basamaklar sana, hoş geldin, diyor."

O her zamanki uyumlu haliyle hemen girdi havaya.

"Öyle mi? Hoş bulduk. Demek bu evde eşyalar da konuşuyor?"

Başlattığım espriyi sürdürüyordu ama bilmiyordu ki bu evde eşyalar gerçekten de konuşurdu. Karımla kızımın ölümünden sonra ben ilk olarak bu evdeki eşyalara dökmüştüm içimi. Derdimi, acımı, öfkemi ilk kez onlarla paylaşmıştım. Bir tek onlar dinlemişti beni hiç ses çıkarmadan, bir tek onlar ortak olmuştu çaresizliğime. O ağır, karanlık günler boyunca bu basamakların, ahşap pencerelerin, nakışlı perdelerin, aynalı konsolun, duvardaki antika saatin, koltukların, yerdeki halıların, küçük kitaplığın, saksıdaki çiçeklerin, yani bu evi ev yapan ne varsa hepsinin benimle birlikte kahrolduğunu, benimle aynı öfkeyi duyduğunu, benimle birlikte ağladığını hissetmiştim.

Ve o büyük acıya, o ağır suçluluk duygusuna dayanabildimse biraz da bu eşyaların, bu evin sayesindedir. Ama elbette bunları söyleyemezdim Evgenia'ya.

"Evet," diye konuyu geçiştirmeye çalıştım. "Mesela bu merdiven, bakma sana hoş geldin dediğine, aslında biraz mızmızdır. Basamaklarına ayağım koyar koymaz başlar şikâyete." Elimle yukarıdaki avizeyi gösterdim. "Ama bu yeşil etekli, ışık hanım hiç naz etmez. Düğmesine dokunur dokunmaz gülümser insana."

"Ya bu resim?"

Yan duvardaki resmi gösteriyordu. Kızımın ortaokullar arasında düzenlenen yarışmada ikincilik kazandığı, Haliç'teki Kayıklar adlı suluboya tablosunu... Hemen yanıt veremedim.

"O resim..." diye toparlamaya çalıştım.

"O resim, dünyanın sadece bu evden ibaret olmadığını söyler." Daha ağzımdan sözcükler dökülürken vicdan azabına benzer bir duygu kemirmeye başlamıştı yüreğimi. "Ama aynı zamanda bu evin de dünyanın bir parçası olduğunu unutmamamı hatırlatır."

Sesimin titreyişinden bir şeylerin ters gittiğini sezinleyen Evgenia şöyle bir süzdü beni.

Gülümsemesi ağır ağır söndü, yüzü gölgelendi. Ama hâlâ gözleri üzerimdeydi. Şimdi bu resmi kim yaptı diye soracak sandım. Sormadı, her zaman sorunların üzerine giden Evgenia, bu kez tıpkı benim gibi duygularını gizlemeyi seçti.

"Felsefeye meraklı bir resimmiş," dedi bakışlarını kaçırarak. "Hep böyle bilgece sözler mi söyler?"

Onun da sesi benimki gibi titremeye başlamıştı ama fark etmemiş gibi davrandım.

"Evet, evin filozofu da bu resimdir. Öteki eşyalar da arada bir felsefe yaparlar ama bilgelikte hiçbiri eline su dökemez bunun."

Konuşmamızın arkası gelmedi. Kendimi ne kadar zorlar- sam zorlayayım, söyleyecek uygun sözcüğü bulamıyordum. Evgenia'nın da benden farkı yoktu. Güya gülümseyerek etrafa bakmıyordu, oysa iyi biliyordum ki içinde fırtınalar kopuyordu. Merdivenin son basamağına çıkıncaya kadar sürdü bu halimiz.

Tıpkı alt kattaki gibi aynı zamanda salon olarak kullandığım geniş sofaya çıkınca, "Hayret," diyerek o gerilimli suskunluğa son verdi. "Burası da aynı büyükbabamın adadaki evi gibi." Yeteneksiz bir tiyatro oyuncusunun yapay heyecanıyla bana döndü.

"İkisini de aynı adam yapmış olmasın?"

"Olabilir," diye söylendim sanki bu evi ilk kez görüyormuşçasına aptal aptal etrafa bakınarak. "Olabilir, neden olmasın?" Hatırlamaya çalışır gibi bir süre merdivenin başında durdum. "Bu bina yetmiş yıllık filan olmalı." "Adadaki ev de öyleydi," diyerek belki saçma ama ikimize de iyi gelen bu anlamsız konuşmayı sürdürdü. "Altmış ya da yetmiş yıllık. Burayı kimin yaptığını biliyor musun?"

Soruyu önemsemiş gibi üzgün bir tavırla yanıtladım.

"Ne yazık ki bilmiyorum. Rahmetli babam bilirdi, keşke sormuş olsaydım. Sen adadaki evi yapan kişiyi biliyor musun?"

Dünyanın en önemli sorusunu yanıtlıyormuş gibi büyük bir ciddiyetle, "Adını bilmiyorum," dedi Evgenia altdudağını sarkıtarak. "Ama büyükbabamın arkadaşıymış.

Esmer, iri yapılı bir Ermeniymiş. Büyük babam çok inatçı olduğunu söylerdi. Sıkı da pazarlıkçıymış. Arkadaşı olmasına rağmen söylediği fiyattan kuruş aşağı inmemiş."

Usulca başımı salladım.

"Kim bilir, belki de aynı adamdır."

"Kim bilir," diyerek pencereye yöneldi. Papatyalar hâlâ kucağındaydı, almak için uzanacağım sırada sordu. "Manzara nasıl?"

Aslında dışarıyı görmesini hiç istemediğim halde, şimdi Evgenia'nın perdeyi açıyor olmasından büyük bir memnunluk duyuyordum. Bu gece karımla kızım dışında hangi konu olursa olsun seve seve konuşmaya hazırdım. Ne pahasına olursa olsun, bu gece, bu yaşlı evin vakitsiz ölülerinin anılarına dönmek istemiyordum. Dönersem, bu duyguyla baş edememekten, kendimi kaybetmekten korkuyordum. Evgenia da bunu anlamıştı ve bana

yardım etmeye çalışıyordu. Belki bana değil de kendine... Sanırım daha kapının zilini çalarken bu eve gelmekle büyük bir hata yaptığını fark etmiş, ancak geriye dönememişti.

Ve bana beslediği sevgiden, hiç tarzı olmadığı halde, tıpkı benim gibi o da duygularını gizlemeyi seçmişti. Ama duvarlarına, eşyalarına vakitsiz iki ölünün anıları sinmiş bir evde, bir zamanlar o iki ölünün en yakım olan bu adamın yanında duygularını ne kadar gizleyebilirdi? Ama inatçıydı Evgenia.

"Deniz görmüyormuş," diye söylenerek bu kör oyununu sürdürdü. "Adadaki evin salonu olduğu gibi iskeleye bakardı. Denizi ayaklarının dibinde hissederdin. Gündüzleri güneşten, geceleri ay ışığından gözlerin kamaşırdı... Olsun, bu görüntünün de kendine göre bir güzelliği var. Niye bilmem, bu bakımsız duvarlar, çatılar, bacalar, akşamın şu vaktinde yine de hoş göründü gözüme."

"inanmayacaksın ama sen gelmeden önce ben de aynı şeyi düşünüyordum. Bu beton, kiremit karmaşası tuhaf biçimde güzel gelmişti bana da."

Perdeyi kapatıp bana döndü.

"Belki de," dedi yapaylıktan sıyrılmış buruk bir gülümsemeyle. "Önemli olan baktığın şey değil, baktığın şeyin sende neler uyandırdığı." Bir anda öyle bir yakınlık oluştu ki aramızda, yanıma yaklaşacak, bana sarılacak sandım. Yapmadı, sadece kucağındaki papatyaları uzattı.

"Bu çiçekleri nereye koyacağız?" "Mutfakta bir vazo olacaktı," diyerek aldım papatyaları. "Yerleştirip geliyorum."

Mutfağa giderken arkamdan seslendi.

"Yapabileceğim bir şey varsa..."

"Yokyok, hepsi hazır... Sen masaya geç..." Birkaç adım sonra aklıma geldi. "Ha bak sağ tarafta eski bir pikap var, hâlâ çalışıyor. Yanında plaklar olacak, bir tane koy istersen..."

"Pikap mı? Aa gördüm, tamam, ne zamandır plak dinlemiyordum."

Evgenia'yı eski 45'liklerle baş başa bırakıp mutfağa girdim. Vazoyu bulmak önemli bir meseleydi, çünkü yıllardır çiçek girmemişti bu eve. Allahtan şansım yaver gitti, çok aramadım. Dolapların ikinci rafında Güzide'nin yıllar önce aldığı beyaz çiçekli kahverengi vazoyu buldum. Vazo

toz içindeydi, musluğun altına sokup temizledim. İçine su doldururken salondan Müzeyyen Senar'ın buğulu sesi duyuldu.

"Bu akşam bütün meyhanelerini dolaştım İstanbul'un / Seni aradım kadehlerdeki dudak izlerinde / Canım doya doya sarhoş olmak istiyordu..."

Keşke neşeli bir şarkı seçseydi diye geçirdim içimden ama yapacak bir şey yoktu.

Papatyaları vazoya yerleştirip döndüm içeri. Evgenia pikabın yanındaki koltuğa oturmuş, hâlâ plaklara bakıyordu. İçeri girdiğimi fark edince başını kaldırdı. "Bir plak daha seçtim, yine Müzeyyen Abla'dan. 'Bir ateşim yanarım.' Nasıl, beğendin mi seçtiğim şarkıları?"

"Çok güzel ama biraz hüzünlü..."

Kalender bir ifadeyle derinleşti gözleri.

"Hayattan daha hüzünlü değil be Nevzatcım."

"Öyle de bu akşam şu kederlerden biraz uzak dursak..."

Bu mümkün mü dercesine yüzüme baktı. Ben de uzatmadım.

"İyi, masaya geçelim o zaman."

Önerime uyarak doğruldu, birkaç adım atmıştı ki, masanın üzerindeki yiyecekleri gördü, ilgiyle yaklaştı.

"Nevzat, bunlar da ne?"

"Meze," dedim doğal bir sesle. "Güzel görünüyorlar, değil mi?"

"Güzel de laf mı? Şahane görünüyorlar, şahane. Levrek marine, torik lakerdası, uskumru çirozu... Nerden buldun bunları?" Yanıtlamama izin vermeden eliyle bir başka tabağı gösterdi. "Tarama, fava, topik, haydari, zeytinyağlı enginar... Ne yaptın sen Nevzat? İmambayıldı, ıspanak salatası, deniz börülcesi. Peki bu ne?" İşaretparmağı benim de bilmediğim yeşil bir salatayı gösteriyordu. "Dur, dur söyleme." Çatalla birazcık aldı.

"Hımm, zahter, tamam bildim, zahter salatası. Enfes. Antakya'da yaparlar. Bizim Tatavla'da bile yok! Nasıl yaptın bunları?"

Evgenia artık rahatlamış gibiydi, onu böyle görmek benim de gerginliğimi azaltmıştı.

Adeta neşeli bir tavırla övünmeyi sürdürdüm.

"Sen lagos buğulamasını ye de ondan sonra konuşalım."

O sevinçli şaşkınlık iyice yerleşti yüzüne.

"Lagos'u nereden buldun?"

"Dostlar sağolsun, Fethiye'den yolladılar. İki buçuk kiloluk bir Akdeniz kuzusu."

"Nevzat doğruyu söyle, sahiden kim hazırladı bunları?"

Artık gerçeği gizleyecek halde değildim, yine de ağırdan aldım.

"Dur, önce şunu bir yere koyayım," diyerek masada yer kalmadığı için elimdeki vazoyu sehpalardan birinin üzerine yerleştirdim. Evgenia ayakta öylece durmuş, gözlerini bir an olsun üzerimden ayırmadan beni izliyordu. "Otursana, niye öyle duruyorsun?"

Sözlerim onu yeniden gerginleştirdi. Çekingen bir tavırla masanın etrafındaki dört iskemleyi tek tek süzdü.

"Nereye oturayım?"

"Nereye istersen Evgenia. Sadece ikimiz varız."

İskemlelerden pencereye yakın olanına yerleşti, ben de karşısındakine. Sabırsız bir ifadeyle yüzüme bakarak sorusunu yineledi: "Ee anlat bakalım Başkomiserim, kim hazırladı bunları?" "Ben hazırladım, desem inanmazsın, değil mi?" Yapma Nevzat der gibi bakıyordu. "Tamam, rakıları doldurursan kimin yaptığım söylerim."

Karafakiye uzanırken hınzırca gülümsedi.

"Anlamıştım zaten senin yapmadığını. Lagos'u da sen hazırlamadın, değil mi?"

"Ne yazık ki hayır, bu yemek işlerinden pek anlamam ben Evgenia. Lagos'un buğulamasını da mezeleri yapan arkadaş hazırladı."

Kadehime rakıyı koyarken, Arifle konuştuklarımızı sanki kulaklarıyla duymuş gibi tek tek açıkladı.

"Ve az ateşte pişirmeni söyledi ama sakın otuz dakikayı geçirme, dedi, değil mi?"

"Aynen öyle söyledi."

Kendi bardağını da doldururken sordu:

"Peki kim bu arkadaşın?"

"Arif Usta. Eskiden senin meslekteymiş. Tekirdağlı Arif Usta."

"Arif Usta mı?" dedi Evgenia karafakiyi yerine koyarken. "Hiç duymadım." "Uzun zamandır meyhanecilik yapmıyor. Ama Arif Usta babanı tanıyor. Çok iyi bahseder sizin meyhaneden."

Hoşuna gitti bu sözler.

"Onu neden getirmiyorsun Tatavla'ya?" dedi rakımın üzerine su eklerken. "Biz de kendi mezelerimizden ikram ederiz ona."

Sakız gibi beyazlaşan rakımı elime aldım, Evgenia da sek rakısının usulca titrediği ince belli kadehine sarıldı. "E hadi hoş geldin," diye kadehimi onunkine yaklaştırdım. "Sana içelim." Tam dokunduracaktım ki, kadehini geri çekti.

"Hayır, Nevzat," dedi yüzü gerilmiş, yeşil gözlerinde cesur bir ifade belirmişti.

"Bana değil, Güzide ile Aysun'a içelim." Kadehini yaklaştırıp usulca dokundurdu benimkine. "Karınla kızma..."

Ne diyeceğimi bilemedim. Daha kapıda beni görür görmez anlamıştı içinde bulunduğum durumu. Yüzüme vurmamış, şu ana kadar beklemişti. Ama şimdi kendi doğasının gerektirdiği gibi davranıyor, sorunlardan kaçmak yerine yüzleşmeyi, ertelemek yerine konuşmayı seçiyordu. Fakat ben buna hazır değildim. Kadehim elimde, öylece kalmıştım.

Ben içmeyince o da dudaklarına götürmedi içkisini.

"Niye Nevzat?" diye üsteledi. "Niye onlar için içmiyoruz? Niye onlardan konuşmuyoruz?

Onlar senin parçan. Farkında değil misin, onların anıları seni güzel bir adam haline getiriyor. Çektiğin acı seni büyütüyor. Bana gelince, seni onlardan ayrı düşünmedim ki hiç. Düşünmek değil, hayal bile etmedim. Onlar zaten hep vardı. Şimdi de varlar. Onlar senin olduğu kadar benim de ölülerim artık. Anlamıyor musun Nevzat, seni ben onlarla birlikte sevdim."

Bunları söylerken güzelleşen, büyüyen Evgenia'ydı, ben değil.

"Biliyorum," dedim ezik bir sesle. "Biliyorum, sorun sen değilsin zaten." "Sorun kim o zaman?" dedi çakmak çakmak olmuş gözlerini yüzüme dikerek. "Sen onları aldatmadın Nevzat. Biz birbirimizi sevdik. Bunda da kötü bir şey yok. Biz günah işlemiyoruz. Biz kimseye haksızlık yapmadık. Eminim onlar da senin mutlu olmanı isterlerdi. Neden suçluluk duyuyorsun?"

Bakışlarımı kaçırdım, masanın üzerinde ne yapacağını bilemeyen tuhaf iki hayvan gibi öylece duran ellerime baktım.

"Bilmiyorum," diye yineledim çaresizlik içinde. "Belki katillerini bulamadığım için. Belki de benim yerime onlar öldüğü için. Belki onları kurtaramadığım için..." Başımı kaldırıp yardım dilercesine baktım. "Epeyce karışık bir durum Evgenia. inan, ben de kurtulmak istiyorum. Ama yapamıyorum. Haklısın, bu akşam buraya geldin diye tedirgin oldum. Öte yandan, senin buraya gelmeni de çok istiyordum. Sana haksızlık ettiğimi de biliyorum."

"Hayır," dedi kesin bir tavırla. "Bana haksızlık etmiyorsun. Sadece kendini yıpratıyorsun. Buna gerek yok. Biz hep birlikte yaşayabiliriz. Karınla kızını benden kaçırma. Seni onlarla birlikte kabul edebilirim. Üçünüzü birden sevebilirim."

Gözlerim dolmuştu, görmesin diye bakışlarımı kaçırdım.

"Sağ ol Evgenia..." diyebildim sadece. Bir süre konuşamadım, sonra sözcükler ağır ağır döküldü kendiliğinden. "Sen iyi bir insansın. Aptal olan benim. Bu işin içinden nasıl çıkacağını bilemeyen benim. Ne yapacağını bilmeyen benim."

"Ben de bilmiyorum," dedi uzanıp ellerime dokunarak. "Ben de ne yapılacağını bilmiyorum. Bilen birilerini de tanımıyorum. Ama Güzide'yle Aysun'un anısına kadeh kaldırarak başlayabiliriz belki."

Bakışlarımı ona çevirdim. Onun da gözleri nemlenmişti ama gözyaşlarının akmasına izin vermedi, inatla kaldırdı kadehini yeniden.

"Karınla kızına. Seni sen yapan o muhteşem insanlara."

Ben de kadehimi kaldırdım.

"Güzide ile Aysun'a..." Artık gözlerimden dökülen yaşlara engel olamıyordum. Kadehimi Evgenia'nınkine dokundurdum. Ve ben de inatla sözcüklerimi tamamladım: "Beni ben yapan o güzel insanlara."

Rakılarımızı yudumlarken plak değişti, geniş salonun eski duvarlarında yine Müzeyyen Senar'm kederli sesi yankılandı.

"Bir ateşim yanarım, külüm yok, dumanım yok / Sen yoksan mekânım belli değil, zamanım yok." "Dostluğun aşkı gölgelediğini, tutkuyu öldürdüğünü söylerler."

Zaman su gibi akıp gitmişti. Evgenia gece bende kalmadı. Sadece ben hazır olmadığımdan değil, sanırım o da bunu istemiyordu. Yine de onun evime gelmesiyle önemli bir adım atmış olduk. Karımla kızımın anısına kadeh kaldırdıktan sonra ikimiz de rahatladık. Ona Güzide'yle nasıl tanıştığımızı anlattım, kızımın doğumunu, İstanbul dışındaki görevlerde çektiğimiz çileleri, ev taşımanın zahmetlerini, taşradaki hayata uyum sağlayamamanın sıkıntılarını... İlgiyle dinledi Evgenia. Anlamak için sorular sordu. Hiç duraksamadan, hiçbir şey saklamaya çalışmadan yanıtladım. Asıl tuhaf olan, bunları anlatırken aramızda bir uzaklık, bir soğukluk yaşanma- masıydı. Oysa, ilişkiniz olan bir kadına eski karınızdan bahsederseniz bir tür yabancılaşma yaşanır, bizde öyle olmadı; ne Evgenia sözlerimi yadırgadı, ne de ben ondan uzaklaştım. Belki de bizimki bir kadınla erkek arasındaki sevginin ötesinde bir durumdu, belki de bu gerçek bir dostluktu. Kadınla erkek arasındaki dostluğun aşkı gölgelediğini, tutkuyu öldürdüğünü söylerler. Ama bunu söyleyen insanlar Evgenia'yı tanımamış olanlardır. Eğer Evgenia ile birlikteyseniz, ne aşk küllenir, ne tutku söner. Onun heyecanı, hesapsız bağlılığı, hayata umutla sarılışı ilişkiyi her zaman canlı, sevginizi her zaman ayakta tutar. Hatta sizi yavaşlatan yılların yorgunluğuna, çiçekten prangalar gibi ayağınıza sarılan geçmişin acı anılarına rağmen, Evgenia'nm estirdiği o tatlı rüzgâr yüreğinizdeki acıyı, kederi dağıtır, size hayata yeniden başlama gücü verir.

Bu gece de öyle oldu; gönülsüzlükler, kararsızlıklarla başlayan yemek, kadim yasımdan tümüyle kurtulamasam da -zaten bunu isteyen de yoktu- bizi birbirimize yaklaştıran bir tür iç dökme törenine dönüştü. Tabii bunda rakının verdiği esrikliği, Müzeyyen Abla'nın muhteşem şarkılarını ve Arif Usta'nm enfes mezeleriyle, Evgenia'nın elleriyle pişirdiği lagosun katkılarını da unutmamak gerekir.

Evet, evimdeki ilk gecemiz işte böyle geçmişti. Bütün itirazlarıma rağmen bulaşıkları yıkadı Evgenia, bana tabakları kurulamak düştü. Tuhaf duygular içindeydim, o da bunun farkındaydı ama değilmiş gibi davranıyordu. Dışarı çıktığımızda vakit geceyarısma yaklaşıyordu. Onu evine bırakacaktım. Evgenia'nın, ben şuradan bir taksiye atlar giderimlerini dinlemeden onu emektar Renault'ma sürükledim. Bu tavrımın hoşuna gittiğini biliyordum. İlgiye bayılırdı ama bunu açıkça dile getirmez, kendiliğinden gösterilmesini isterdi. "En kötü şey, birine yük olmak Nevzat," derdi yüzünü buruşturarak. "Hele yük olduğun kişi sevgilinse daha da korkunç."

Kontağı çevirince benim ihtiyar Renault önce derin derin öksürdü, yapma, bizi Evgenia'ya mahcup etme demeye kalmadan toparlandı, tıkır tıkır çalışmaya başladı.

Direksiyonunu okşayarak, vites değiştirip usulca dokundum gaz pedalına. Hafiften sarsılıp tenha yola doğru atıldı. Yanımda oturan Evgenia göz ucuyla beni izliyordu.

"Eski eşyalarından vazgeçemiyorsun, değil mi?"

"Öyle," dedim bakışlarımı yoldan ayırmadan. "Mesela bu yaşlı araba artık bir parçam gibi benim." "Evet, biliyorum bu hissi," dedi, galiba o da benim gibi yola bakıyordu.

"Kurtuluş'taki mahallede eski bir komşumuz vardı. Madam Penolopi. Beş yıl önce Selanik'e göçtü. Zaten burada kimsesi kalmamıştı. Bütün çocukları çoktan Yunanistan'a gitmişler, orada iş güç sahibi olmuşlardı. Penolopi de iyice yaşlanmıştı. Burada kalırsa, Balıklı Rum Hastanesi'nde yaşama gözlerini yumacaktı. Sonunda yakınlarının ısrarına dayanamadı, vatanımdan ayrı ama hiç değilse çocuklarımın yanında ölürüm diyerek Yunanistan'a gitmeye razı oldu. Evinden ayrılırken öteki komşularla birlikte ben de yanındaydım. Zavallı Madam Penolopi, evinin içinde üzgün üzgün dolaşıyor, saksılara, iskemlelere, aynaya, konsola, yani neredeyse içerdeki bütün eşyalara tek tek dokunuyor, sanki bir parçasını geride bırakıyormuş gibi sessizce ağlıyordu. 'Çocuklarının, yakınlarının yanma gidiyorsun Madam Penolopi. Üzme artık kendini bu kadar,' dedim. 'Kendime üzülmüyorum ki,' diye söylendi. 'Bu eşyalara üzülüyorum be kızım. Onlar ne yapacaklar arkamdan?' Aklını kaçırıyor galiba diye düşündüm. 'Ama onlar cansız,' dedim. 'Bir şey hissetmezler ki.' 'Hissetmezler mi?' diye dikildi karşımda. 'Sen öyle san. Bu eşyalar, kendini insan sanan nice yakınımdan daha çok çekmiştir benim kahrımı. Çocuklarımdan bile daha vefalıdır bu eşyalar. Hiç hissiz olur mu bunlar? Bak, dinle, hepsi için için kan ağlıyor ben gidiyorum diye. Ama sen göremiyorsan, duyamıyorsan o başka.' Buna gerçekten de inanıyordu. Ne diyeyim, ben de daha fazla sesimi çıkarmadım. Onu bütün bir ömrünün geçtiği eşyalarıyla başbaşa bırakıp geriye çekildim."

Madam Penolopi'yi o kadar iyi anlıyordum ki.

"Yalnız yaşayan birinin böyle hissetmesi normal," diye iç geçirdim. "Yanında kimse olmadan yaşamak kötü şey be Evgenia"

"Yoksa sen de mi yalnız hissediyorsun kendini?"

Sesinde ne hayret vardı, ne de alaycı bir tını. Yanıt vermedim ama anladı.

"İnanmıyorum, sen yalnız değilsin ki Nevzat, ben varım, Zeynep'le Ali var..."

Eğer doğruyu söylersem, alınacaktı, daha kötüsü, Madam Penolopi gibi benim de aklımı kaybettiğimi düşünecekti, yalan söyledim.

"Tabii sen varsın. Eşyalarla konuştuğum filan da yok. Madam Penolopi'nin ruh halini anlatmak için öyle söyledim. Ama üzerine anılarının sindiği bir eşyayı kaybetmek de hoş değil. Mesela bu araba yıllardır kahrımı çekti. Ama ömrü dolmak üzere. Yakında hiç hareket edemez hale gelecek. Ondan vazgeçmesem de o benden vazgeçecek."

Sevgiyle sokuldu yanıma.

"Sen çok duygusal bir adamsın Nevzat."

Yapmacıktan sert bir bakış attım.

"Sakıncası mı var?"

"Yoo hiçbir sakıncası yok, tersine, bu halin çok güzel. Ama Yine de inanamıyorum.

Sahiden üzülür müsün bu arabadan ayrılmak zorunda kalsan?"

"Bilmem." ilgiyle bana bakan Evgenia'ya döndüm. "Biraz üzülürüm belki. Üzülmek değil de, hani alışkanlıklar var ya. Sabah kalkıp biniyorsun, akşam park edip..."

"Nevzat dikkat," diyen Evgenia'nın uyarısıyla önüme döndüm. "Yerde canlı bir şey var."

Bakışlarımı çevirince ben de gördüm: Dört beş metre önümüzde, yerde irice bir karaltı usulca kıpırdanıyordu. Direksiyonu sağa çevirerek frene bastım. Tam zamanında durdu bizim emektar, biraz geç kalsam üzerinden geçecektim. El frenini çektim, Evgenia da benimle birlikte hareketlendi.

"istersen arabada kal."

Gözlerini hâlâ tam olarak göremediğimiz karaltıya dikerek, "Olur mu," dedi ivecenlikle.

"Belki yaralı biridir, yardıma ihtiyacın olur."

ikimiz de aynı anda indik arabadan. Aceleyle karaltıya yaklaştık, inlemeye benzer bir ses çıkarıyordu. Hayır, insan değildi bu, artık karanlıkta

tüylü gövdesini seçilebiliyorduk.

Birkaç adım sonra onu tanıdım.

"Bu Bahtiyar!" diye söylendim şaşkınlıkla. "Bu bizim Bahtiyar! Ne olmuş ona böyle?"

Telaşla yaklaştık yanına. Zavallı kesik kesik inliyordu, beni görünce yardım et dercesine hafifçe havlamaya kalktı ama sesi çıkmadı. Bir an ne yapacağımı bilemedim, sonra etrafında dolaşarak anlamaya çalıştım.

"Araba çarpmış galiba. Neresinden yaralandı acaba?"

"Ayakları," dedi Evgenia eliyle Bahtiyar'ın asfaltın üzerinde kıpırdamadan duran arka ayaklarını göstererek. "Galiba ikisi de kırılmış. Kan da var."

Haklıydı, Bahtiyar da uzanıp ayaklarını yalamaya çalışıyor, bir yandan da acı acı siniliyordu.

"Ne yapsak Nevzat?" dedi panik içinde. "Senin eve mi götürsek?

Aklıma daha iyi bir fikir geldi.

"Yok, Demir'e götürelim."

Hemen arabaya koştum, hızla Bahtiyar'ın yanına çektim. Bagajdaki kalın battaniyeyi çıkartarak Evgenia'ya yaklaştım.

"Bununla arabaya taşıyabiliriz."

Battaniyeyi hayvancağızın hemen önüne serdik. Yine de Bahtiyar'ın iri gövdesini kaldırmak epeyce sorun oldu. Onu her kıpırdatışımızda acıyla inliyor, kendini geri atmaya çalı- şiyordu. Allahtan yanımda Evgenia vardı, yoksa tam bir işkenceye dönüşecekti bu taşıma işi. Neyse, kısa bir mücadelenin sonunda Bahtiyar'ı arabanın arka koltuğuna yatırmayı başardık.

"Ben yanına oturayım. Fren filan yaparsan, düşmesin zavallıcık."

"İyi olur, zaten hemen şurada Demir'in muayenehanesi."

İkimiz de arabaya binince sordu. "Kim bu Demir? Doktor filan mı?"

Gaz pedalına basarken açıkladım.

"Veteriner..."

"Oh, tam ihtiyacımız olan adam desene."

"Ta kendisi, iyi bir veterinerdir. Demir, benim çocukluk arkadaşım."

"Yani geceyarısı kapısını çaldık diye bize kızmayacak."

"Kızmayacak, Bahtiyar'ı çok sever. Kontrollerini, aşılarını da o yapar zaten." Dönüp yaralı hayvana baktım. "İç kanaması olmasa bari."

Zavallı Bahtiyar, sözlerimi anlamış gibi hafif bir iniltiyle karşılık verdi. Evgenia, sakinleştirmek için hayvanın başını okşadı.

"Tamam canım, tamam güzelim, birazdan bitecek."

Vites değiştirip bastım gaza, bizim emektar kendisinden beklenmeyen bir çeviklikle atıldı Balat'm karanlık sokaklarına. "Nevzat'ın en büyük şansı, sizin gibi arkadaşları olması."

Demir'in benimki gibi babadan kalma, geniş bir bahçe içindeki iki katlı evi karanlıklar içindeydi. Uyumuş olmalıydı. Arabadan inip, "Balat Sarayı" diye adlandırdığımız evin bahçe kapısına geldim. Ardı ardına üç kez bastım zile. Gözüm pencerelerde, kulağım duyacağım seste, bir süre umutla bekledim. Ne bir ışık yandı, ne de bir gürültü duyuldu.

Bu kadar derin uyur muydu bir insan? Yeniden zile bastım. Bekledim, yine çıt çıkmadı.

Allah kahretsin, galiba evde yoktu. Hâlâ arabanın içinde Bahtiyar'ın yanında oturan Evgenia ile göz göze geldik. Çaresizlik içinde ellerimi yana açtım. Nereye gitmişti bu adam böyle? Son bir umutla yeniden dokundum zile. Hayır, ev bir mezar kadar sessizdi.

Arabaya yaklaştım, başımı içeri uzatıp, "Yok," dedim ümitsizce. "Kim bilir nereye gitti?"

"Telefonla araşan... Cep numarası yok mu?"

Sıkıntıyla başımı salladım.

"Demir, antika bir adamdır. Cep telefonu kullanmaz." Bir den aklıma geldi. "Ama dur, belki Yekta'ya gitmiştir."

"Yekta kim? Akrabası mı?"

"Akrabası değil. O da yakın arkadaşımız."

"Yakın arkadaşınız... Hiç bahsetmedin bana onlardan..."

"Uzun hikâye, sonra anlatırım," diyerek arabanın kapısını açtım. "Hadi gidip şu Yekta'ya bir bakalım, belki Demir oradadır." Yeniden arabaya bindim, vites değiştirirken bir aracın uzun farları gözümü aldı. "Deli mi bu herif?" diye söylendim o sinirlenerek. "Ne yapıyor böyle?" Araç yaklaştı,

beş metre kadar önümüzde durdu. Uzunlarını söndürünce tanıdım, bu Yekta'nın cipiydi.

"Geldiler," dedim Evgenia'ya dönerek. "Şansımız varmış, onlarmış gelen."

Telaşla arabadan indim ama iki arkadaşımın hiç acelesi yok gibiydi. Cipin içinde oturmuş, sanki yanlarına gitmemi bekliyorlardı. Yoksa beni tanımamışlar mıydı? Ama bu imkânsız, bizim emektarı görür görmez anlarlardı kim olduğumu. Aklımdan bunlar geçerken cipin iki kapısı birden açıldı. Önce iri gövdesiyle Demir indi, çok sürmedi, öteki kapıdan Yekta'nın çelimsiz silueti göründü. Yüzlerinde tuhaf bir ifade belirmişti. Geceyarısı beni böyle kapılarında görmek kafalarını karıştırmış olmalıydı. Yekta'ın yüzü endişeliydi.

Demir her zamanki sakinliğini koruyordu, sadece koyu renk gözlerinde soru dolu bir ifade vardı.

"Nerdesiniz oğlum?" diye haşladım onları. "Dakikalardır kapıyı çalıyorum."

"Balığa gitmiştik. Niye? Ne oldu ki?"

"Bahtiyar," dedim telaşla. "Bahtiyar yaralı... Araba çarpmış..."

Demir'in kılı bile kıpırdamazken Yekta endişeyle mırıldandı.

"Yapma yahu! Ciddi bir şey mi?"

"Ayakları kırılmış galiba." Uzman olduğu için Demir'e bakarak anlatıyordum. "İç kanama olur diye korkuyorum."

Ne bir kaygı, ne bir tedirginlik, en küçük bir heyecan belirtisi bile yoktu veterinerin geniş yüzünde.

"Bahtiyar nerede?" diye sordu sadece.

Benim emektarı gösterdim.

"Arabada, bir battaniyenin içinde."

Çevik adımlarla arabama yaklaştı, biz de aceleyle peşi sıra sürüklendik. Başını uzatıp içeri baktı, Evgenia'yı görünce afallar gibi oldu ama hemen toparladı. "Merhaba."

"Çok acı çekiyor," diye karşılık verdi Evgenia. "Zavallı, inleyip duruyor." Bana döndü Demir.

"İçerisinin lambalarını yaksana Nevzat. Hiçbir şey görünmüyor."

Yaktım. Arabanın içine uzanarak yaralı dostumuzu incelemeye koyuldu.

"Bahtiyar, ne oldu oğlum sana?"

Doktorunu tanıyan Bahtiyar, yardım et dercesine yine kesik kesik inledi. Demir, bir yandan Bahtiyar'm bedenini incelerken, bir yandan da sanki karşısında söylediklerini anlayacak bir insan varmış gibi onunla konuşmayı sürdürüyordu.

"Tamam oğlum, tamam, biraz cesur ol. Şimdi geçecek."

îlk muayenesini bitirince bize döndü.

"Sol arka ayağında açık bir kırık var. Sağ ayak kırık mı emin olamadım. Umarım sadece incinmiştir. İçeride daha iyi anlarız. Nevzat karşıya geçip battaniyenin ucundan tutar mısın? Sarsmadan taşımamız lazım."

Evgenia rahat hareket edebilmem için arabadan indi. Arka koltuğun başına geçip battaniyenin iki ucundan tuttum, Demir de karşıdaki iki ucunu yakalamıştı. Arka koltuktan ona doğru ilerledim. Bir ara dengemi yitirdim, Bahtiyar'm iri gövdesi kapıya çarptı. Zavallı hırlamayla inleme arası bir ses çıkardı.

"Tamam Bahtiyar, sık dişini biraz," diye yatıştırmaya çalıştı Demir. "Bitti, şimdi eve gireceğiz. Sonra güzel bir uyku çekeceksin."

Bundan sonrası Demir'in vaat ettiği gibi sorunsuz gerçekleşti. Bahçedeki, devasa kestane ağaçlarının altından geçerek muayenehanenin bulunduğu alt kata taşıdık onu.

Koridorun sonundaki büyük odada, ortadaki ameliyat masasının üzerine koyduk. Işıklar yanınca Bahtiyar rahatsız oldu, açık kahverengi gözlerini korkuyla kıstı, inlemeleri arttı.

Demir hemen yan taraftaki cam dolabın içinden bir iğne aldı, paketinden bir şırınga çekip büyük bir maharetle Bahtiyar'm sol kalçasından enjekte etti. Ardından eline plastik bir eldiven, sırtına beyaz bir önlük geçirdi. Işıkta yeniden Bahtiyar'ı muayene etmeye koyuldu. Elleriyle hayvanın karnına, sırtına dokundu, sarı tüylerini aralayarak tenini kontrol etmeye çalıştı. Bahtiyar huysuzca kıpırdandı, dişlerini göstererek hırladı.

Demir sanki yardımcılarıymışız gibi, "Tutsanıza oğlum!" diye payladı bizi. "Ne seyrediyorsunuz öyle... Hayvan kendine zarar verecek."

Yekta'yla ben incitmemeye özen göstererek Bahtiyar'ı control altına almaya çalıştık ama hayvancağız giderek daha fazla çırpınmaya başlamıştı.

"Ne zaman uyuşur bu hayvan?" diye panik içinde sordu yekta. "Baksana, çok acı çekiyor zavallı."

Bahtiyar'ın karnına dokunmayı sürdüren Demir duygusuz bir sesle mırıldandı. "Bir şey olmaz, sıkı tutun, birkaç dakikaya kalmaz kendinden geçer."

Aynen dediği gibi oldu, iki dakika sonra Bahtiyar'ın hareketleri yavaşladı, iniltileri söndü ve nihayet bayıldı.

Eliyle yaptığı muayeneyi tamamlayan Demir, "Şanslıymış," dedi serinkanlılığını yitirmeden. "Karnından darbe almamış. Yine de iç kanama ihtimaline karşı bir iğne yapacağım. Ama söylediğim gibi, sadece sol ayakta açık bir kırık var, sağ patisinde de eziklikler oluşmuş."

Bahtiyar uyuşunca hepimize bir rahatlık geldi.

"Ha bu arada," diyerek aslında aylar önce yapmam gereken bir işi tamamladım.

"Tahmin etmişsinizdir ama tanıştırayım, bu hanım, Evgenia."

Yekta'nm sağlıksız yüzüne içten bir gülümseme yayıldı, "Memnun oldum Evgenia Hanım. Adınızı çok duyduk. Ne zaman karşılaşsak Nevzat hep sizden bahseder."

Demir hiçbir şey söylemedi, sadece usulca başını sallayarak Evgenia'yı selamladı.

"Ben de memnun oldum," dedi Evgenia o sıcak gülümsemesini dostlarımdan esirgemeden. "Ama ne yazık ki Nevzat sizden hiç bahsetmedi."

Sitem banaydı ama arkadaşlarım da alınabilirdi, yapmadılar. Demir yeniden Bahtiyar'ın ayağıyla ilgilenmeye başlamıştı. Yekta ise beni kurtarmaya çalıştı. "Anlatılacak bir şeyimiz olmadığı içindir. Ben işsiz güçsüz bir mirasyediyim, Demir ise kendini hayvanlara adamış bir veteriner. Renkli hiçbir şey yok hayatımızda. Ama siz Kurtuluş'ta bir meyhane işletiyormuşsunuz galiba. Kim bilir ne ilginç insanlarla karşılaşıyorsunuzdur?"

"Rica ederim Yekta Bey," dedi Evgenia bütün kibarlığıyla- "Her insanın hayatı renklidir.

Nevzat üşengeçliğinden sizi anlatmamış olmalı. Bunca yıldır arkadaşlığını böyle koruyabilen kaç kişi var şu İstanbul'da."

Yekta'nm yumuşak mavi gözleri gölgelendi, Demir de Bahtiyar'm baygın gövdesinden başını kaldırıp şöyle bir baktı, sanırım bu duygulandığı anlamına geliyordu, yine de ağzını açıp tek kelime etmedi. Ben ise yıllar öncesinden, gençlik günlerimizden kalmış bir görüntüyü hatırlayıvermiştim. Demir, Yekta, Handan, bir de ben. Neredeydik, ne yapıyorduk, niçin bir araya gelmiştik, bilmiyorum. Ama o görüntü belleğimin bir yerlerinden sızıvermişti. Anıların insanı nerede yakalayacağı belli olmuyordu. Hüzünle karışık iyimser bir duygu içimde yükselmeye başlarken, "İşte bunda haklısınız," diye Evgenia'yı yanıtlayan Yekta'nm sesi döndürdü günümüze beni. "Şu dünyada bir baltaya sap olamasam da, bu iki adamın arkadaşı olmak bana yeter."

Daha fazla dayanamadım.

"Bakma Evgenia bunun böyle konuştuğuna," diyerek itiraz ettim. "Yekta şairdir ama aynı zamanda mimar. Şiirleri de çoğunlukla İstanbul üzerinedir. Bu şehir hakkında her şeyi bilir. Nerede ne çeşmesi var, hangi sultan hangi kasrı yaptırmış, hangi sarayın mimarı kim? Tarihi tarihine, sokağı sokağına sayar döker hepsini. Bir sürü de kitabı vardır. Ben anlamam ama babam, onun iyi bir şair olduğunu söylerdi."

Şair olarak anılmak her zaman hoşuna giderdi Yekta'nm.

"Nevzat abartıyor hanımefendi," dese de zevkten dört köşe olduğu her halinden belliydi. "Şairlik kim, biz kim? Bir şeyler çiziktiriyoruz işte..."

"Ben de şiirden pek anlamam," diye itiraf etti Evgenia. "Ama Kavafis diye bir şair vardır. Yunanlı..."

Anında tanıdı şairi Yekta.

"Bilmez miyim hanımefendi? Kavafis, muhteşem bir şairdir."

"Annesi babası eski Istanbulluymuş. Büyükbabam akrabalarını tanırdı. Kitaplarını bana veren de oydu. Şiirlerini çok severim."

"Evet, olağanüstü dizeleri vardır." Havaya girmişti, sesine makam vererek okumaya koyuldu. "Bu şehir ardından gelecek senin / aynı sokaklarda dolaşacaksın / aynı mahallede ihtiyarlayacaksın / aynı evlerde kır düşecek saçlarına / bu şehirdir gidip gideceğin / Başka bir yer umma..."

Bir an göz göze geldik Evgenia'yla. Bu şiir seni anlatıyor demek mi istiyordu, yoksa ben mi öyle anladım, emin olamadım. Ama şiir bitince,

"Evet bu şiiri hatırlıyorum..." diyerek arkadaşıma döndü yeniden. "Sizin şiirleriniz nasıldır?"

Yekta mahcup gülümsedi.

"Benimkiler bu kadar güzel değil."

"Kendinize haksızlık ediyormuşsunuz gibi bir his var içimde." Menevişlenen yeşil gözleri geldi yüzümde durdu. "Ne dersin Nevzat?"

"Doğru tahmin ettin Evgenia, kendine haksızlık ediyor. Yekta'nın şiirleri de güzeldir."

"Bize okur musunuz?"

"Zevkle ama daha iyisi, Nevzat'la kitaplarımdan birini yollarım."

"Salondaki kitaplıkta bir tane olacaktı," diyerek suskunluğunu bozdu sonunda Demir.

Bahtiyar'ın yarasını temizlemeye başlamıştı. "Adı da Balat Günlükleri mi ne?"

"Balat Günceleri," diye düzeltti Yekta. "Bir türlü öğrenemedin şu kitabın ismini."

"Hangi birini öğreneceğim oğlum. O kadar fazla kitabın var ki." Evgenia'ya döndü yeniden. "En iyi kitabı da odur zaten. Balat Günceleri. Çocukluğumuzun Balat'ını anlatır.

Çocukluğumuzun Haliç'ini. Kütüphanemden alabilirsiniz."

"Teşekkür ederim. Ama o sizin kitabınız."

Demir'in yüzüne muzır bir ifade yayıldı.

"Benim yanımda canlısı var Evgenia Hanım. Sus desen de okuyor zaten."

Yekta'nm mavi gözlerinde sitem dolu bir ifade belirmişti, onun yerine ben azarladım veterinerimizi. "Haksızlık etme. Istemeseydin Yekta şiir okumazdı."

Geniş bir gülümseme yayıldı Demir'in sert bir kayadan yontulmuşa benzeyen yüzüne.

"Şaka yapıyorum Evgenia Hanım. Hakikaten Yekta kolay kolay şiir okumaz. Havasında olması lazım." Bir an düşündü. "Sahi yarın akşam neden misafirimiz olmuyorsunuz?

Bugün balıktan iyi döndük. En az iki üç kilo levreğimiz var. Yarın akşam onları pişiririz."

Eğlenceli bir ifadeyle arkadaşına baktı. "Belki Yekta da birkaç mısra okur bize."

"Cumartesi akşamı siz bana gelin," dedi benim cömert Evgenia'm. "Sizin kadar olmasa bile bizim aşçı da güzel balık yapar. Hem de geciktirmeden dinlemiş oluruz Yekta Bey'in Şiirlerini."

"Şöyle yapalım o zaman," diyerek orta yolu buldu Yekta. "Yarın siz bizim davetlimiz olun, cumartesi günü de biz size gelelim."

Evgenia kararsızdı, soru dolu yeşil gözleri boş boş bakıyordu. Demek ki kararı benim vermem gerekiyordu.

"Eh o zaman arkadaşları kırmayalım Evgenia..." Yapay bir ciddiyetle Yekta'ya döndüm.

"Tamam geliyoruz ama yarın akşam mutlaka şiir okuyacaksın bize..."

"Tamam, okuyacağım..." Utangaç bir ifadeyle masumlaştı mavi gözleri. "Ama sevmezseniz kabahat benim değil."

Yekta'nm hali dokundu Evgenia'ya. "Sevmez miyiz hiç? Eminim şiirleriniz çok güzeldir."

Başını baygın hayvandan kaldırmadan mırıldandı Demir.

"Dinlemeden emin olmayın..."

Kibar Yektamız zıvanadan çıkmak üzereydi.

"Allahın baytarı, sen ne anlarsın şiirden," diyecek oldu, "Alınma hemen," diyerek başını kaldırdı Demir. "Takılıyoruz oğlum şurada." Evgenia'ya çevirdi bakışlarını. "Yok, gerçekten de çok güzel şiirleri vardır Yekta'nın..."

"Dinlemek için sabırsızlanıyorum," diye nazikçe mırıldandı Evgenia. Hayır, kibarlık olsun diye söylemiyordu, gerçekten de merak ediyordu Yekta'nın şiirlerini.

"O zaman yarın akşam sekiz buçuk gibi bekliyoruz."

"Memnuniyetle geliriz ama unutmak yok, cumartesi de Tatavlâ'da buluşuyoruz."

Hoş bir sürprizle karşılaşmış gibi heyecanla söylendi Yekta.

"Tatavla mı? Meyhane'nin adı Tatavla ha... Kurtuluş'un eski ismi. Çok güzel bir isim vermişsiniz Evgenia Hanım."

"Ben değil, babam vermiş bu ismi."

"Güzel bir iş yapmış. Semtlerin eski isimleri unutuluyor, şehir hızla geçmişinden koparılıyor. Oysa şehirler de insanlar gibidir, geçmişlerini unuturlarsa, tarihlerinden kopartırlarsa kişiliklerinden de kopardırlar. Hiçbir özellikleri kalmaz. Birbirine benzeyen, sıradan insanlar gibi olurlar. Oysa İstanbul sıradan bir şehir değil."

"Yine başladı vaaza," diye homurdandı Demir. "Konuşacağına, şu pamuk paketini versene."

Hiç bozulmadı bizim şair ama arkadaşını iğnelemekten de geri durmadı.

"Bir de bunun gibiler var Evgenia Hanım. Yaşadığı şehrin farkında olmayan gafiller...

Hani derya içinde olup deryayı bilmeyen dedikleri türden..."

Aceleyle emrini yineledi Demir.

"Hadi, hadi ama Yekta, hayvanın ayağına tampon yapmam lazım. Yoksa kan kaybedecek."

Yekta pamuk paketini arkadaşına yetiştirirken, "Bu şehir olmasaydı ne sen olurdun, ne de masanda yatan Bahtiyar," diye söylenmeden edemedi. Bu kez Demir bulaşmadı arkadaşına, dudaklarında muzip bir gülümsemeyle, "Teşekkürler Yektacım," diyerek paketi alıp işine devam etti.

Şair arkadaşımızın da alındığı yoktu zaten.

"Bu böyledir Evgenia Hanım," diyerek sevgilime döndü. "Onu boş verin, çocukken de böyleydi. Ama sizi tanıdığıma sevindim."

"Teşekkür ederim..."

Hiç ummazdım ama bir anlığına da olsa Demir de işini bırakıp, "Nevzat adına da çok sevindik," dedi nazik bir tavırla. "Sizi bulmuş olması büyük şans."

Güzel sözler Evgenia'yı duygusallaştırmıştı. Yanakları kızardı, yeşil gözleri derinleşti...

"Çok naziksiniz. Bence Nevzat'ın en büyük şansı, sizin gibi arkadaşları olması."

Bu ilaç kokulu ameliyat odasında, bu duygusal hava biraz fazla kaçıyordu. Konuyu değiştirmek için Bahtiyar'ı soracaktım ki cep

telefonumun zili ardı ardına çınladı odada.

Baktım, ekranda Ali'nin ismi. Onları tümüyle unutmuştum. Sepetçiler Kasrı'na gideceklerdi, Leyla'yı soruşturmaya. Belki de işimize yarayacak bilgilere ulaşmışlardı.

Merakla açtım...

"Alo... Evet Ali, söyle..."

"Bir kurban daha Başkomiserim..."

"Ne?"

"Bir ceset daha bulduk diyorum Başkomiserim... Ama Sarayburnu'nda değil, bu kez Çemberlitaş'ta."

Aynı tür iki cinayetten mi söz ediyordu? İlgiyle beni dinleyen Evgenia ile arkadaşlarımın meraklı bakışlarına aldırmadan sordum.

"Sikke de var mı?"

"Var, avucunda."

Sarayburnu'ndaki maktulün avucunda bulduğumuz sikkeyi gördüğümde bu işin arkası gelecek diye düşünmemiştim, yanılmışım, cinayetler sürecekti.

"Anladım Ali," dedim telefonun öteki ucunda sessizce beni bekleyen yardımcıma.

"Nerdesiniz?"

"Zeynep'le beraber olay mahallindeyiz.

Şefik de burada. Ekibi çalışmaya girişti bile."

"Tamam, hemen geliyorum." Odadakilerin içinde en fazla Evgenia tedirgin olmuştu.

"Birini mi öldürmüşler?" Sanki ceset karşısındaymış gibi ürpermişti. "Yine mi cinayet?"

Geçiştirmeye çalıştım.

"Belli değil... Ama benim hemen gitmem gerekiyor." Özür dilercesine baktım. "Seni bir taksiye bindirsem..."

"Hiç olur mu?" diye her zamanki kibarlığıyla karşı çıktı Yekta. "Ben bırakırım Evgenia Hanım'ı."

"Teşekkür ederim ama ben yalnız gitmeye alışığım." Hayır, hiç de sitem etmiyordu.

"Hem sizin Demir Bey'e yardım etmeniz lazım... Hatta gerekirse ben de kalabilirim. Belki bir faydam olur..."

"Zahmet etmenize gerek yok..." Nazik ama kararlı bir tavırla konuşuyordu Demir.

"Yekta'nm kalması yeterli. Daha bizim işimiz çok. Siz gidin, boş yere uykunuzdan olmayın."

Evgenia'nın kaygı dolu bakışları, olan bitenden habersiz, ameliyat masasının üzerinde öylece yatan Bahtiyar'a kaydı.

"Merak etmeyin," diye üsteledi Demir, "inanın bana, Bahtiyar iyi olacak."

Constantinopolis Constantinus'un Başkenti

Zafer töreniydi, cesareti yüceltme vakti, başarıyı kutsama anı. Kuzeyin karanlık ormanlarından gelmişti buraya. Sisli günlerin ve yağmurlu gecelerin içinden. Savaşın ve açlığın ortasından. Ateşin ve kılıcın gücüyle. Kan ve ölüm pahasına. Romalı senatörlerin ihanetine rağmen. En çaresiz anında bile umudunu yitirmeden. Adını bile bilmediği askerlerinin cesaretiyle. Yenilgide bozguna kapılmadan. Zaferde kendini kaybetmeden.

İradeyi çelik bir zırh gibi kuşanarak. Sarp dağlardan, geniş ovalardan, tekinsiz bataklıklardan, denizlerden ve bozkırlardan geçerek. Atalarının izini hiç yitirmeden...

İmparator Konstantin, Tanrı'ya bakıyordu. Başı bulutlardaydı Tanrı'nın. Gökyüzünün her yerindeydi bulutlar, beyaz yelkenli savaş gemileri gibi geziyorlardı mavilikte. Tanrı'nın yedi ışığının yedisini de gölgelemişti bulutlar. Bir işaret mi diye düşündü İmparator, Tanrı yine bir işaret mi yolluyor bana? Yanıt rüzgârdan geldi, ak bulutları birbiri ardınca sildi gökyüzünden. Apollon'un ışıklı başı ortaya çıktı yeniden.

Konstantin, Tanrı'ya bakıyordu. İnce bir rüzgâr esiyordu fo- ı~um alanında. Her yanda bahar çiçeklerinin kokusu. Çiçek kokulu rüzgâr, hafifçe dalgalandırıyordu erguvan rengi harmanisini. Tıpkı kendi tacı gibi Tanrı'nın yedi ışık saçan tacına tahıldı gözleri. Tacı taşıyan başa baktı. Tanrı'nın geniş alnına, inançlı gözlerine, kartal burnuna, gururla kapanmış ağzına... Tanrı'nın suretinde kendini gördü, mutlu oldu. Gülümsedi gökyüzünden

kenti seyreden, kendi suretindeki Tanrı'ya. İmparator, Tanrı'ya bakıyordu. Göklere uzanan sütunun üzerindeydi Tanrı. Ama Roma yakınlarında tnıparator'cı görünen başka bir Tanrı'ydı. Görünümü, bedeni, sesi, eşi benzeri olmayan bir Tanrı. Apollon gibi ışık saçmasa da, gökyüzüne, "zafer burada," diye yazan bir Tanrı.

İsa'nın taşıdığı haçı maviliklere nakşeden bir Tanrı. Konstantin'e erken bir zaferi bahşeden Tanrı. Roma'nın bütün gürünü kendinde toplayan bir hükümdar gibi, bütün ilahların gücünü kendinde toplayan bir Tanrı.

İmparator, Tanrı'ya bakıyordu ama gördüğü Apollon değildi. Kendi hükümranlığını görüyordu üç kıta. dört mevsim, yedi iklim üzerinde. Kendi hükümranlığını görüyordu.

Yeni Tanrı'nın koruyuculuğunda, bölünmemiş Roma'nın uçsuz bucaksız sınırlarında. "Tek Roma." diye bağırdı İmparator. "Tek Tanrı! Tek imparator," Gür sesi tarladaki başaklar gibi dalgalandırdı arkasındaki kalabalığı. "Tek Roma! Tek Tanrı! Tek imparator!" diye tekrarladı insanlar. Ses yuvarlak meydanda yankılanarak, sütunun üzerindeki eski Tanrı'nın taştan kulaklarına kadar ulaştı.

Konstantin, Tanrı'ya bakıyordu. Mayıs'ın on biriydi. Kırk gün kırk gece süren şenliklerin soıı günü. Tarihi değiştiren adamın, tarihin değiştiğini herkese kanıtlayacağı gün.

Roma'nın artık eski Roma olmadığının dosta düşmana anlatılacağı gün. Yeni Roma'nın doğduğu gün. Yeni Roma'nın yeni bir başkente kavuştuğu gün. İmparator Konstantin'in yeni başkentini bu görkemli sütunla hutsadığı gün.

Göğsünde kocaman bir haç, başında altından bir taç."

Çemberlitaş Sütunu'nun doğu yönünde yatıyordu ceset. Sokak lambaları yanmadığı için, Olay Yeri Inceleme'nin minibüsüyle Ali'nin kullandığı aracın farları aydınlatıyordu küçük meydanı. Bu da yeterli aydınlığı sağlayamadığından, Şefik'le üç adamı, bir de bizim gayretkeş Zeynep, define avcıları gibi ellerinde fenerler, bir delil, bir ipucu, bir iz arıyorlardı alacakaranlık zeminde.

Zeynep'in el fenerinden yayılan solgun ışığın altında incelemeye çalıştım maktulü. Orta yaşın üzerindeydi adam, kafası iyice açılmıştı, şakağının yanındaki seyrek saçları seçilebiliyordu sadece. Yayvan burnunun sona erdiği yerle üst dudağının arasındaki geniş bölgeyi badem bir bıyık

süslüyordu. Lacivert takım elbisesinin içine giydiği açık mavi gömleği, siyah rugan ayakkabılarla buluşunca şık bir kıyafet ortaya çıkıyordu, ilk kurban gibi onun da gırtlağında derin bir kesik göze çarpıyordu. Ve tıpkı onun gibi, sadece ceketinin yakasında ve gömleğinin göğsünde kan vardı. Karanlık göz çukurlarmdaki açık renk gözleri, sanki çok tuhaf bir şey görmüş gibi sütunun tepesinden bize bakan solgun yanmaya takılmıştı. Dün sabah Sarayburnu'nda beni izleyen yarımay değil miydi bu?

Cesedi bırakıp başımı gökyüzüne çevirdim; laciverdi sonsuzlukta, yıldız çisentileri içinde solgun solgun Pırıldıyordu yarımay. Sabah gördüğümden bu yana biraz daha büyümüştü ama tamamlanmamış bir resim gibi hâlâ kederli görünüyordu.

"Maktulün avucunda bulduğumuz sikke Konstantin için basılmış," diyen Zeynep, yeniden olay yerine döndürdü beni. Delil torbasından çıkardığı metal parayı bana uzatmıştı. "Konstantinopolis'i kuran imparator için." Sesindeki manidar tını, bu sabah 62

Konstantinopolis hakkında yaptığımız sohbete gönderme yapıyordu. "Paranın ön yüzünde de imparatorun büstü var."

Yanmayı gökyüzündeki yalmzlığıyla başbaşa bırakıp antik parayı aldım. Yakın gözlüklerimi taktıktan sonra, sikkenin ön yüzünde imparatorun sağa bakan büstünü seçebildim. Büstün hemen arkasında yer alan "Constanti" yazısı bu madeni paranın Konstantin için basıldığını gösteriyordu. Yine de Zeynep'in bu sikkenin Konstantinopolis'in kurucusu I. Konstantin'e ait olduğunu bilmesi şaşırtıcıydı. Çünkü ortaokul bilgilerime bile dayanarak söyleyebilirdim ki, Roma tarihinde Konstantin isimli birçok imparator vardı. Bu sikkedeki kabartma pekâlâ başka bir Konstantin'e ait olabilirdi. Sormama izin vermeden anlatmayı sürdürdü.

"Konstantin, millattan sonra 330 yılında, şehri Roma nın başkenti yapmanın onuruna diktirmiş bu sütunu. Hikâyesi de ilginç. Sütunu taRoma'dan getirtmiş, Apollon Tapınağı'ndan." Eliyle karanlıkta yükselen sütunu gösterdi. "Orijinal boyu 57

metreymiş. Parçalara ayırarak, gemilerle taşımışlar buraya. Sütunu diktirdikten sonra üzerine de Apollon görünümünde kendi heykelini koydurmuş."

"Nerden biliyorsun bunları?"

Dudaklarında muzip bir gülümsemeyle anıtın kuzeyini gösterdi.

"Orada bilgilendirici bir yazı var Başkomiserim, her şey yazıyor."

Evet, işte bu kadar basit. Size gerçekleşmesi zor, neredeyse imkânsızmış gibi görünen bir olayın, bağlantılar ortaya çıktığında ne kadar da basit bir açıklaması olduğunu görürsünüz. Allah iyiliğini versin dercesine elimi usulca boşlukta sallayarak, cesedi incelemeye koyuldum. Ve ilk bakışta daha önce dikkatimden kaçan bir ayrıntıyı fark ettim: Kurbanın yatış biçimi. Ceset, dün sabah bulduğumuz maktul gibi uzatılmıştı yere.

Ayakları iki yana ayrılmış, kolları geriye doğru dümdüz uzatılmış, ellerinin ayaları yüzyüze gelecek şekilde naylon bir iple birbirine bağlanmıştı. Kurbanın bileklerindeki bağı inceleyen Zeynep, "Düğüm pek sıkı değil," diyerek naylon ipi çekti. Bağ kolayca çözülüverdi. "Hatırlarsanız, Necdet Denizel'in ellerindeki düğüm de sıkı değildi. Kurban bileklerini biraz gerse kendiliğinden çözülecek kadar gevşek." Soru dolu gözlerini yüzüme dikerek doğruldu. "Kurbanlarını etkisiz hale getirmek için bağlamıyorlarsa bu ipler ne için Başkomiserim?"

Önemli bir soruydu ama yanıtı bilmiyordum, bakışlarım maktulün tıpkı bir ok arkalığı gibi birbirinden ayrılmış ayaklarına kaydı.

"Bir okun arkası gibi..." Heyecanla Zeynep'e döndüm. "Evet, bir ok..." Genç meslektaşım hiçbir şey anlamadan şaşkınlıkla beni izlerken hızla kurbanın ayakucuna geçtim. Başının üzerinde ok ucu biçiminde kavuşturulmuş ellerini gösterdim. "Katiller, kurbanın bedenine bir ok görünümü vermişler. Anlıyor musun Zeynep, bir ok!"

Onaylamadan önce, her zamanki temkinliliğiyle yanıma gelip dikkatle cesede bakması gerekti. Yakından, uzaktan, sağdan, soldan.

"Evet Başkomiserim," diye söylendi sonunda kısık bir sesle. "Haklısınız, cesedi bir ok haline getirmişler. Ama niçin?"

"İşaret ediyorlar Zeynep. Bir sonraki cesedi bırakacakları yeri işaret ediyorlar...

Düşünsene, Necdet'in elleri hangi yönü gösteriyordu?"

Kısa bir an, çok kısa an bir hatırlamaya çalıştı. "Sirkeci yönünü... Oradan düz bir çizgi çekersek, evet, yaklaşık olarak burayı gösteriyordu. Çemberlitaş'ı..."

Gergin bir sesle sordum.

"Peki, bu ok nereyi gösteriyor?"

İkimiz de kurbanın parmaklarının işaret ettiği yöne baktık. Karşımızda Çemberlitaş Sütunu duruyordu, Konstantin'in yeni başkentini kutlamak için diktirdiği sütun.

"Hayır, sütun değil," diye söylendim.

"Sütunun arkası, belki bütün bu binaların arkasında bir yer..."

Samanlıkta iğne aramaktan söz ediyordum ama becerikli kriminologumuz henüz bunun farkında değildi.

"Beyazıt Meydanı mı?" diye atıldı. "Sütunun arkasında Beyazıt Meydanı var."

Çaresizlik içinde ellerimi yana açtım.

"Olabilir Zeynepcim, başka bir yer de olabilir... Katil ya da katiller bize bir mesaj vermek istiyor. Önemli olan bu mesajın ne olduğunu anlamak."

Hareketlenmemiz, heyecanlı konuşmalarımız Şefik'in de ilgisini çekmişti.

"Bir şey mi buldunuz Başkomiserim?"

Başında bonesi, sırtında önlüğü, elinde eldivenleriyle Olay Yeri inceleme komiserinden çok, bir restoranın acısına benziyordu.

"Kesin bir şey yok, sadece tartışıyoruz." Bakışlarımı kurbana çevirerek sordum.

"Kimmiş bu zavallı?"

Delil torbasından çıkardığı kimliği uzattı. "Adı Mukadder, soyadı Kınacı. Ne iş yaptığını, nerede oturduğunu henüz bilmiyoruz. Sadece bu ehliyet çıktı cebinden."

Uzattığı ehliyetin üzerindeki izleri silmemek için iki parmağımın arasında tutarak okumaya çalıştım. "Evet, Mukadder Kınacı. 1950, Rize doğumlu." "işte hepsi bu," diye umutsuzca söylendi Şefik. "Başka da bir şey yok. Ne cep telefonu, ne nüfus cüzdanı, ne de bir kartvizit." Gözleri sıkıntıyla küçük meydanı taradı. "Üstüne üstlük, bir de şu karanlık... Doğru dürüst bir şey göremiyoruz ki..."

Tıpkı Şefik gibi giyinmiş adamlarından biri sokuldu yanımıza.

"Bu yüzden patlatmışlar lambaları komiserim," diyerek körleşmiş direkleri gösterdi.

"Delilleri toplarken zorlanalım diye."

Dikildiği yerden yanıtladı Zeynep.

"Hiç sanmıyorum. Lambaları patlatmalarının nedeni, cesedi bırakırken kimseye görünmemek. Adamlar o kadar profesyonel ki, bize en küçük bir iz bırakacaklarını sanmıyorum."

"O kadar erken konuşma."

Başımı çevirince deminden beri ortalıkta görünmeyen cevval yardımcımla karşılaştım.

Yanında da hırpani kılıklı iki adam. Cesedi görünce ikisi birden irkildi. "Hakikaten mevta varmış Şeffan," diye söylendi kısa boylu olanı. "Nasıl da sermişler lan adamı yere!"

Şeffan yüzünü buruşturarak başını çevirdi.

"Yok Cello, ben korkarım, ölüye bakamam."

Cello korkmamışa benziyordu.

"Uğurdur lan. Allah rahmet eylesin. Ölüye bakmak şans getirir. Lakin, mutlaka Fatiha okumak lazım."

Cello, kirli ellerini gökyüzüne açarak mırıldanmaya başlarken arkadaşı gözucuyla cesede şöyle bir baktıktan sonra, "Müslüman mı ki oğlum, Fatiha okuyorsun?" diye karşı çıktı. "Belki Hristiyandır. Baksana, Hıristiyan sütunun önüne atmışlar..."

Duasını bozmadı Cello, onun yerine ben yanıtladım arkadaşını.

"Müslüman, Müslüman... Niye Hıristiyan olacağını düşündün?"

Kim olduğumu bilmediği için Ali'ye döndü. Konuşayım mı, konuşmayayım mı der gibi bakıyordu.

"Anlat anlat," dedi Ali buyurgan bir sesle. "Başkomiserimiz o bizim."

Önemli biri olduğumu anlayınca hemen toparlandı Şef- fan.

"Kusura bakma Başkomiserim, tanıyamadım." Ağzını açtıkça buram buram alkol yayılıyordu gecenin serinliğine. "Yoksa polis abilerimize bi' kusur eder miyiz?"

"Boş ver şimdi kusuru Şeffan. Niye maktulün Hıristiyan olacağını düşündün, onu anlat."

İkna olmadı, ne de olsa karşısında bir aynasız vardı, anlamak için dikkatle yüzüme baktı, öfke, küçümseme, suçlayıcı bir ifade yakalayamayınca sakinleşti.

"Emredersiniz, derhal anlatıyorum... Şimdi Başkomiserim, bizde yalan yok. Bakma bu halimize, Elhamdülillah doğma büyüme İstanbul çocuğuyuz. Tamam, sokakta yatıyoruz.

Anamız da, babamız da bu şehir. Beşiğimiz İstanbul'du, mezarımız da İstanbul olacak.

Dediğim gibi, yalan yok. Nerde tenha bir yer bulursak orada kıvrılır uyuruz." Eliyle karanlıkta bir yerleri işaret etti. "Yakışıklı Komiserimiz bizi orada buldu."

Adamın laubali olmasından pek haz etmemişti Ali, yine de sesini çıkarmadı, sadece iki garibanın yattıkları yeri tarif etmekle yetindi.

"Çemberlitaş Pasajı'nın orada Başkomiserim. Arka sokaktaki yıkıntıda kalıyorlar."

"Evet Başkomiserim, orada kalıyoruz," diye onayladı Şeffan. "Ama geçen sene burada takılıyorduk." Bu kez sütunun zeminini gösteriyordu. "Taşın hemen arkasında, inşaat filan da vardı. Gece oldu mu sızıyorduk arkaya. O zamanlar Cello yok, Bızır..." Birden Zeynep'i fark etti, tuhaf şey, o sokak serserisi bir genç kız gibi kızardı. "Kusura bakma ablacım, adamın lakabı böyle. Bızır'ı Allah rahmet eylesin, zaten geçen kış donarak öldü.

Cankurtaran surlarındaki bir kovukta buldular cesedini."

Sertçe çemkirdi Ali. "Uzatma! işimiz var, sadede gel."

"Tamam Amirim, kızmayın, hemen anlatıyorum. Şimdi turistler filan gelir ya buraya.

Aklın almaz Başkomiserim. Dünyanın her yerinden, her çeşit insan, yetmiş iki millet... En çok da Yunanlılar. Bazıları sütuna bakıp bakıp ağlar, bazıları bizim Kumkapı'nın papazı gibi istavroz çıkarır. Tabii, dillerini bilmediğimiz için bu adamların niye üzüldüğünü anlamayız. Ama bir gün çakozladık davayı. Yine bir grup gelmişti, gençler filan.

Başlarında da böyle yakışıklı bir rehber. Anaa, baktık ki rehber abimiz Türkçe konuşuyor.

Hemen yattım dikize, Kumkapılı Recep Reis'in yelkenleri gibi açtım kulaklarımı, işte orada duydum bunları. Şimdi Başkomiserim, bu sütunu Konstantin diye bir imparator diktirmiş.

Lakin diktirirken bu imparatorun anası, ta Kudüs'ten Hazreti isa'nın gerildiği çarmıhın parçalarını getirmiş, tahtası, çivisi, neyi varsa... Onları da

sütunun altında gizli bir odaya saklamışlar. Oda dediysem, sen kilise anla. Büyük değil ama büyülü bir yer. işte bu Konstantin'le, adı neydi unuttum, anasının şanı için yapılmış o kilise. Sonra zaman geçmiş, bu Konstantin ölmüş. Ölünce aziz ilan etmişler herifi. Koftiden değil ha Başkomiserim, harbiden aziz. Ben rehber abinin yalancısıyım. Ayasofya'da mozaiği varmış bunun, Hazreti İsa'yla beraber. Neyse, lafı uzatmayalım. Gün gelmiş, bizim Fatih Sultan Mehmed almış burayı. O zaman Bizans'ın başında yine Konstantin diye bir imparator varmış ama aynı adam değil. İstanbul bizimkilerin eline geçince bu Konstantin denen imparatoru bulamamışlar. Ne kadar ölü, yaralı varsa alayını taramışlar, yok, bu Konstantin kayıplara karışmış. Kimileri hâlâ imparatorun bu sütunun altında saklandığına inanıyor- muş. Bir gün Yunanlılar İstanbul'u ele geçirip Hıristiyanlığı yeniden kurmak istediklerinde, bu Konstantin elinde kılıçla uyanacak, bize karşı savaşacakmış."

"Yav gene saçma sapan konuşuyorsun Şeffan," diye Cello girdi araya. "Başkomiserim sana ne soruyor, sen ne anlatıyorsun..."

Arkadaşının lafı uzatarak canımı sıktığını düşünüyordu. Şeffan'm gevezeliği yüzünden başlarını belaya sokmalarının âlemi yoktu. Oysa arkadaşının söyledikleri ilgimi çekmişti, saçma da olsa, efsane de olsa bilgiye ihtiyacım vardı. Çünkü katillerin cinayet işleme nedenleri de bir efsane, eski bir hikâye, bir söylenti olabilirdi. Üstelik çok da keyifli konuşuyordu Şeffan... Bir tür sokak bilgeliği... Hiç ummazsınız ama size lügat parçalarlar... Hayat dersi verirler... Çok karşılaşmıştım bu tür evsizlerle... Tutunamamış ama tutunamadığının farkında olan insanlarla...

"Bırak anlatsın," dedim bu yüzden Cello'ya. "Karışma."

Saygıyla geri çekildi.

"Emredersiniz Başkomiserim, ben şey edersiniz diye." Ali sağ elinin işaretparmağım dudaklarına götürerek sus işareti yaptı, zavallı adam anında kesin bir sessizliğe büründü.

Susturulan arkadaşına küçümseyen bir bakış attıktan sonra sözlerini sürdürdü Şeffan.

"O rehber abinin laflarını can kulağıyla dinlemiştim Başkomiserim, ama yukarıda Allah var, pek inanmamıştım. Ne zaman ki Konstantin'i kendi gözlerimle gördüm, ondan sonra bu işten emin oldum."

Bu kadar palavraya dayanamadı Ali.

"Kimi gördün, kimi?" diyerek kesti Şeffan'm sözünü.

Büyük bir ciddiyetle yanıtladı Çemberlitaş'ın evsizi.

"Konstantin'i Amirim. Ama hangisi dersen, bak onu bilmem. Şimdi yağmurlu bir gece, rahmetli Bızır Zeki'yle sığınmışız bu sütunun kıyısına, uyuyoruz. Yalan yok, biraz da çekiyoruz tabii..." Sustu, yanlış anlamamızdan korkarcasına hemen açıkladı. "Çekiyoruz dediysem, kuru değil, bizim ki tabımızda esrar yoktur. Allahm bildiğini sizden niye saklayayım, biz şarap içeriz. O gece de içiyoruz. Kafamız dumanlı, tamam, lakin aklımız pırıl pırıl. Derken tepemizde şimşekler Çakmaya başlamasın mı? Gökyüzü parça parça yarılıyor. Bir de yağmur, mübarek nasıl döküyor. Naylon filan örtünelim derken bir patlama duyduk, haydi arkasından lambalar zart diye sönmesin mi? Ortalık zifiri karanlık, lan aman demeye kalmadı, bi' de tam tepemize yıldırım düşmesin mi? Tepemize dediysem, Bızır'la benim değil, sütunun tepesine. Allah inandırsın, bu koca sütun..." Yine Zeynep'e mahcup bir bakış fırlattı. "Kusura bakma, teşbihte hata olmaz ablacım, bu koca sütun kerhane feneri gibi parıl parıl yanmaya başlamasın mı? Bızır'la ben korkuyla ellerimizi gökyüzüne açmış, Allah'a yakarırken, anaa baktık ki sütunun üstünde eli kılıçlı bir adam. Adam dediğime bakmayın, bildiğin imparator. Göğsünde kocaman bir haç, başında altından bir taç. Taç dediğime bakmayın, sanki bir güneş. İstanbul'un yedi tepesine yedi ışık saçıyor. Baktık bura tekin değil, baktık burayı kefereler basmış, yağladık tabanları. Şişeleri, nevaleleri bırakıp doğru şu yandaki Atik Ali Paşa Camii'ne.

Şarap götürmedik tabii oraya. Çünkü haram. İşte o gün bugün bu sütundan uzak dururum ben." Sağ elini usulca kaldırdı. "Başkomiserim o gece Konstantin'in hayaleti bize görününce, kendi kendime dedim ki, bu Hıristiyanlar bırakmazlar bize bu İstanbul'u. Bin türlü dert, bin türlü melanet açarlar başımıza. Şimdi de yerde yatan bu zavallıyı görür görmez, belki dedim, bu mevta da kılık değiştirmiş bir azizdir. Belki de İmparator Konstantin'in hayaleti bize, ayağınızı denk alın, diyordur. O yüzden Hıristiyan mıdır diye sordum."

Gülerek başımı salladım.

"Anlaşıldı, anlaşıldı." Elindeki telsizden yayılan cızırtılarla gecenin sessizliğini bozan yardımcıma döndüm. "Evet Ali, hepsi bu mu? Bunları mı anlatacaktı arkadaşlar?"

"Yok Başkomiserim," diyerek toparlandı Ali. "Galiba şüpheli bir şahıs görmüşler."

Çatılmış kaşlarım birbirinden ayırmadan iki garibana döndü. "Anlatsanıza lan."

Yine Şeffan konuşacaktı ki, Cello bu kez kaptırmadı lafı.

"Valla ben çuvalın içinden sarkan bir el gördüm."

"Hangi çuvalın?" diye atıldı Zeynep. "Ne çuvalı?"

"Çöp toplayıcısının çuvalı ablacım...

Akşamları çöpleri tek tek karıştıran adamlar var ya, onlardan biri. Hani şu iki tekerlekli büyük el arabaları kullanıyorlar... Çuvalı da onun üstünde taşıyorlar. Topladıkları kâğıtları, şişeleri, tenekeleri içine koyuyorlar ya... Adam o arabalardan birini itiyordu, üstünde de çuval gibi bir şey vardı, işte el o çuvalın içinden sarkıyordu. Hatta Şeffan'a da gösterdim.

'Baksana lan, adam sarhoş arkadaşını arabada taşıyor,' dedim. Ne bilelim adamın ceset taşıdığını?"

"Evet, ben de gördüm," diye yeniden şehvetle konuşmaya başladı Şeffan. "Tam önümüzden geçti. O bizi görmedi ama biz taşıdığı çuvalı..." Duraksadı. "Çuval diyoruz da belki örtüydü- Karanlıkta iyi seçilmiyordu."

Büyük bir fırsat yakalamış olabilirdik, sabırsızlıkla sordum. "Ya arabayı aşıyan adam, onu gördünüz mü?"

"Gördük tabii, adam arabayı itiyordu."

"Yani nasıl biriydi?"

"Valla," diyerek başını kaşıdı Şeffan. "Yüzünü tam göremedim. Karanlıkta kalıyordu ama orta boylu bir adamdı. Sağlam yapılı biri."

"Atma lan." Bana bakarak açıkladı Cello. "Sallıyor Başkomiserim. Adamı ilk ben gördüm. Ona da ben gösterdim zaten. Adam zargana gibi ince uzundu. Yüzü görünmüyordu, çünkü başında kasket vardı."

"Kasket değil, fötr şapka takmıştı," diye arkadaşını bozdu Şeffan. "Uzun da değildi, pardösü giydiği için öyle görünüyordu."

Boşuna umutlanmıştım, fırsat yakaladığımız filan yoktu. Bu iki zavallının gerçek bir çöp toplayıcısı görmüş olma ihtimali yüksekti. Yine de sormadan edemedim.

"Peki, daha sonra gördünüz mü bu adamı?"

Hiç düşünmeden yanıtladı Şeffan.

"Gördük tabii..."

Gözlerinin içine bakarak, tehditkâr bir sesle sordum.

"Doğru söyle. Oyun oynamıyoruz. Ortalıkta bir ceset var. Gerçekten gördün mü adamı?"

Şeffan kararsızlaştı, bakışlarını kaçırdı.

"Gö... gördük Başkomiserim." Medet umar gibi arkadaşına döndü. "Değil mi Cello, söylesene oğlum. Geri dönerken görmedik mi adamı?" Cello iyice ürkmüştü. Bizi memnun edecek yanıtı mı versin, yoksa doğruyu mu anlatsın, karar veremiyordu.

Dirseğiyle adamı dürtükledi Ali.

"Anlatsana lan. Ne bekliyorsun?"

"Ah," diyerek büküldü garibim. "Tamam tamam, anlatıyorum." Sanki karşısında askerdeki komutanı varmış gibi hazırola geçerek sözlü raporunu vermeye koyuldu.

"Gördük Baş- komiserim," dedi yutkunarak Cello. "Arabayla geri döndü. Önümüzden geçti gitti."

"Yüzünü görebildiniz mi?"

Konuşmak yerine ikisi de yok anlamında başını salladı.

"Ya taşıdığı çuval, o da arabanın üzerinde miydi?"

Yanıt gelmedi, az önce konuşmaya can atan iki kafadar şimdi süt dökmüş kediye dönmüştü. Sert çıkarak hata yapmıştım.

"Korkacak bir şey yok arkadaşlar," diyerek rahatlatmaya çalıştım. "Sizi suçlayan yok.

Başınıza bir iş gelmeyecek. Gerçek neyse onu söyleyin."

Cello daha cesur çıktı. Burnunu çekerek, gördüklerini anlatmaya çalıştı.

"Çuval boştu Başkomiserim. Arabanın üstündeydi ama içindeki yük adrese teslim edilmişti."

"Ne adresi lan," diye tersledi Ali. "Yorum yapmadan konuş."

"Baş üstüne amirim. Yani çuval boşaltılmıştı, şişkinliği filan kalmamıştı."

"Emin misin?" "Eminim..."

"Bak yalan söylüyorsan," diye uyardı Ali.

Zavallı adam sakınarak geri çekildi.

"Valla doğru söylüyorum. Anamı sinkaf etmiş olayım ki doğru söylüyorum." Duraksadı, Zeynep'e baktı. "Küfürlü konuştuğum için kusura bakma ablacım ama ne yapayım, Komiser Abi inanmıyor." Böyle söylemesine rağmen aslında kendi sözlerine kendisi de inanmıyordu. Tıpkı arkadaşı gibi onun da bir tanığa ihtiyacı vardı, panik içinde Şeffan'a döndü. "Öyle değil mi lan? Niye konuşmuyorsun gavat? Söylesene, boş değil miydi çuval?"

Nihayet dile geldi Şeffan.

"Boş... Boştu valla Başkomiserim. Kuran musaf çarpsın ki boştu. Ne ceset vardı içinde, ne de çöp..." "Şarap meselesi Başkomiserim."

Çemberlitaş'ın etrafındaki ıssız, karanlık sokaklarda saatlerce çöp arabalı katili aradık.

Ama bırakın eşgale uyan bir zanlıyı, bir tek çöp toplayıcısıyla bile karşılaşmadık. Galiba akşamın ilk saatlerinde çıkıyorlardı işe. İstanbul'un taşı toprağı gibi çöpü de altm olduğundan, sanırım bu işle uğraşanlar elini çabuk tutuyor, gece ilerlemeden çöplerde işe yarar ne varsa toplanmış oluyordu. Eğer öyleyse Cello'yla Şeffan'm doğru söyleme ihtimali artıyordu. Tabii, Konstantinopolis'in son imparatoru bilmem kaçıncı Konstantin'in hayaletini gördükleri gibi bir sanrıya kapılmadılarsa. Üstelik şüpheli şahsı ikisi de oldukça farklı tarif etmişlerdi. Eğer söyledikleri doğruysa elimizdeki tek tutarlı bilgi, katilin kurbanı bir çöp arabasıyla Çemberlitaş'a getirdiğiydi ki, bu da hiç yoktan iyiydi.

Olay Yeri İnceleme'nin işi bitince onları emniyete, cesedi morga yollayıp biz de Sultanahmet'teki şu yirmi dört saat açık restoranlardan birinin yolunu tuttuk. Hem acıkmaya başlayan karnımızı doyuracak, hem de Ali'yle Zeynep'in akşamdan bu yana yaptıkları araştırmalar üzerine konuşacaktık.

Restoranda, otele verecek paraları olmadığı için masada uyumaya çalışan saçları rastalı iki sarışın turistle, iştahla Çorbalarını kaşıklayan üç taksi şoförü vardı sadece. Elimizde telsizlerle içeri girdiğimizi gören turistler heyecanlanıp toparlandılar ama kendileriyle ilgilenmediğimizi anlayınca rahatlayarak uyuklamayı sürdürdüler. Polislerle içli dışlı yaşamaya alışkın olan şoförler ise bizi umursamadılar bile. Bir gün güngörmüş, yaşlıca bir şoför, şöyle demişti bana: "Kusura bakmayın ama Başkomiserim, üç meslek

vardır, birbirine benzer: Şoförlük, polislik, orospuluk... Ne gecesi vardır bu işlerin, ne gündüzü...

Ne derdi biter, ne belası... Her türlü insanla uğraşırsınız: psikopatı, sarhoşu, esrarkeşi, âşığı, sapığı, çaresizi, hırlısı hırsızı, masumu, katili... Bütün milletin kiri pası, teri kokusu siner üzerinize... Üstelik parasında da bir bok yoktur, üç kuruş ya geçer, ya geçmez elinize... Velhasıl Başkomiserim, zor iştir bu üç mesleğin erbabı olmak. Allah hepimizin yardımcısı olsun..."

Doğru söylüyordu, toplumun tortusuyla uğraşırdı bu üç mesleğin elemanları... Dibe vurmuş insanlarla... Sıfırı tüketmiş, üç kuruş için ölmek, öldürmek zorunda kalanlardan söz etmiyorum sadece... Karun kadar zengin olmalarına rağmen vicdanlarını, merhametlerini, onurlarını yitirmiş olanlarla da girerdi başımız belaya. En rezilleri de onlardı zaten. İşin kötü yanı, bu zengin zibidilere bulaştıkça biz de bozulurduk çoğu zaman... Cinayet işleyen oğullarını kurtarmak için görevli amirlere rüşvet verirler...

Kendilerine karşı çıkan emniyet müdürlerini devlet katındaki akrabaları aracılığıyla tehdit ederler... Hatta gözleri yeteri kadar dönmüşse tetikçiler tutup üzerinize ateş açtırırlar...

İşte bu yüzden dürüst polis bulmak zordur. İşte bu yüzden namuslu, dürüst polisler buldum mu, onları kaybetmek istemem. Tıpkı Ali'yle Zeynep'i kaybetmek istemediğim gibi...

Restoranın içerisindeki sakin masalardan birine yerleştikten sonra çaylarımızı, poğaçalarımızı söyleyip dünün muhasebesini yapmaya başladık. Benden sonra o kısıtlı sürede iyi iş çıkarmışlardı bizim çocuklar. Özellikle Zeynep, ilk kurban hakkında önemli bilgilere ulaşmıştı. "Necdet Denizel'in sikke kaçakçılığı yaptığı yönünde ciddi kuşkular varmış Başkomiserim," diye anlatmaya başladı çayından ilk yudumu aldıktan sonra.

"Hatta çalıştığı üniversiteden kınama cezası bile almış."

"Anlamadım. Adam kaçakçılık yapıyorsa onu neden hâlâ üniversitede tutuyorlar ki?"

"Kaçakçılık yaptığı kesin değil. En azından bu suçtan hüküm giymemiş. Aslında sikke koleksiyoneriymiş. Elindeki sikkelerin kayıtları Arkeoloji Müzesi'nde varmış. Yeni sikkeler edindiğinde de bunu müze yetkililerine bildirmek zorundaymış. Necdet de bu kuralı yerine getirdiğini söylüyormuş.

Ama yakalanan bir define avcısı ona yeni sikkeler sattığını söyleyince işler değişmiş. Necdet hakkında dava açılmış, fakat ne olduysa, define avcısı mahkemede ifadesini değiştirmiş. Böylece yeterli delil olmadığından Necdet ceza almamış. Yine de durumu kuşkulu bulan üniversite yönetimi, hakkında soruşturma başlatmış. Üç ay üniversiteden uzaklaştırma cezası vermişler."

"Demek Namık doğru söylüyormuş," dedim poğaçasını bitirmekte olan Ali'ye bakarak.

"Pek de namuslu biri değilmiş bu arkeolog."

Lokmasını hızla, adeta çiğnemeden yuttu Ali.

"iyi de Başkomiserim, Namık da sütten çıkmış ak kaşık değil. Adam iki polisi yaralamış.

Biri neredeyse ölüyormuş."

işte bu oldukça ilginçti. "Nasıl olmuş bu iş?"

Çayından kocaman bir yudum aldıktan sonra yanıtladı.

"Bunun evini basmışlar."

Kafam karışmaya başlamıştı.

"Ne zaman?"

"12 Eylül döneminde. Sıkıyönetim zamanında."

"Yirmi küsur yıl öncesinden mi bahsediyorsun Ali?"

"Evet, 1981 yılından... Bu Namık teröristmiş. Yani gençlik yıllarında. 12 Eylül döneminde polisler evini basmışlar. Silahla karşılık vermiş, iki polisi vurmuş, kendisi de kaçarken yaralanmış. Onun da yarası ciddiymiş. iki ay kadar hastanede yatmış, müebbet hapis cezasına çarptırılmış."

"Ömür boyu ha..."

"Ama sadece on yıl yatmış... Aftan çıkmış, okuluna dönmüş, doktor olarak mezun olmuş."

"Peki sonra bu tür olaylara karışmış mı?"

"Karışmış tabii," diyecek oldu ama Zeynep lafını ağzında koydu.

"Aynı şey değil." Bakışlarını bana çevirdi, "içeriden çıktıktan sonra silahlı hiçbir eyleme katılmamış Başkomiserim."

"Ama korsan gösteriler..."

"Biraz insaflı ol Ali," diye adeta azarladı Zeynep. "Korsan gösteri dediğin, deniz kirliliğine karşı teknelerle Boğaz trafiğini kapatmak, tarihi yerleşim yerlerine bina yapımını durdurmak için kendilerini Ayasofya'nm kapısına zincirlemek, Haliç'ten geçecek metro köprüsünü engellemek için yürüyüş düzenlemek. Bunları herkes yapıyor..."

Zeynep'in neden bu kadar hırçın konuştuğunu anlamasam da düşüncelerine katılıyordum. Yine de Namık'ın silahlı bir örgüte katılmış olması kuşku vericiydi tabii.

"Peki eski örgütüyle bağı devam ediyor mu? Ya da başka bir örgütle bağlantısı var mı?"

"Eski örgütü dağılmış Başkomiserim. Başka bir terör örgütüyle de bağı gözükmüyor."

ikinci poğaçasını ısırmadan önce, "Ya da henüz tespit edilemedi," diye mim koydu Ali.

"Adam polis vurmuş. Her şey beklenir böylelerinden..." *

Sözleri tepkiseldi, ancak haklı olabilirdi. Son iki cinayet hiç de bireysel eylemlere benzemiyordu. Sanki birilerinin ortak iradesi ve planıyla gerçekleşiyordu. Bu sebepten, Namık Karaman'ı da zanlılar listesinde tutmakta yarar vardı. Böyle düşünmeme rağmen fikrimi açıkça dile getirmek istemedim.

"Ya Leyla Barkın?" diyerek öteki zanlıya geçtim. "Doğru mu söylüyormuş? Necdet'le kavga etmişler mi Sepetçiler Kasrı'nda?"

"Doğruymuş..." diye başını salladı Ali. "Üç garson da onayladı Leyla'nın söylediklerini.

Necdet'in kafasına şarap döküp çıkmış restorandan kadın..." Ali soruyu yanıtlarken Zeynep'in yüzü iyice asılmıştı. Bu ikisinin arasında yine nahoş olaylar olmuştu anlaşılan.

Anlamak istedim.

"Birlikte mi gittiniz Sepetçiler Kasrı'na?"

ikisinden de çıt çıkmadı. Suçlu çocuklar gibi susuyorlardı.

"Birlikte gittik," diye mırıldandı sonunda Ali. "Ben garsonları sorgularken Zeynep de restoranın müdürüyle görüştü..."

Öğrenmek istediğim bu değildi. Demek ki daha açık sormalıydım.

"Manzara nasıldı?" dedim ikinci bardak çayımın şekerini karıştırırken. "Muhteşemdi, değil mi?"

"Muhteşemdi Başkomiserim." Zeynep'ti konuşan. Onun da dili çözülmüştü işte ama bir terslik vardı. Öfkeli bakışlarla arkadaşını süzdü. "Gerçi Ali Komiserim'le tartışmaktan ne manzaranın farkına vardık, ne yemeklerin tadını alabildik ya..."

Evet, tam tahmin ettiğim gibi, yine kavga etmişti bu cahil çocuklar.

"Niye, ne oldu ki?"

iştahı kaçan Ali önündeki poğaça tabağını sıkıntıyla iterek söylendi.

"Şarap meselesi Başkomiserim."

Neden bahsediyordu bu hayta?

"Şarap mı?"

"Leyla Barkm'm eski kocasının başından aşağı döktüğü şarap," diye bu önemli anlaşmazlığa açıklık getirdi Zeynep.

"Ee..." "Yani Ali çok kızmış Leyla Hanım'a. Neymiş efendim, bir kadına yakışıyor muymuş böyle davranmak..."

"Yakışıyor mu Başkomiserim?" diye isyan etti yardımcım. "Üstelik kadın bir müze müdürü... Hepimizden daha dikkatli olması gereken bir hanım... Herkesin içinde adamın kafasına şarap dökmek olur mu?".

Kendimi tutamadım, gülmeye başladım, önce sessiz, sonra kahkahalarla. Sadece bizimkiler değil, çorbalarını bitiren üç şoför, gözlerine gecenin yorgunluğu çöken görevli ve tatlı uykularına yine ara vermek zorunda kalan rastalı iki turist de dönüp tuhaf tuhaf baktı yüzüme.

"Yahu çocuklar..." Kahkahalarımı dizginlemeye çalışıyordum. "Yahu, ne yapıyorsunuz siz?"

"Ne yapıyoruz Başkomiserim?"

Bön bön bakıyordu Ali suratıma.

"Bir de soruyorsun..." ikisini de süzdüm. "Affedersiniz ama ikiniz de..." Salaksınız diyecektim, kıyamadım... "Bir tuhafsınız yani," dedim kendimi gemleyerek. "Yahu fırsat bulmuş, şahane bir akşam yemeği yiyecekken, bir kadının bir adamın başma döktüğü şarap yüzünden birbirinize giriyorsunuz. Olacak iş mi bu şimdi?"

Ali başını öne eğmişti, Zeynep ondan daha cesur çıktı.

"Ama Başkomiserim," diyecek oldu.

"Aması maması yok Zeynep," diyerek susturdum. "Size ne Leyla'nın Necdet'in kafasına döktüğü şaraptan yahu? Soruşturmayla ilgili bir mesele olsa amenna ama boşanmış bir çiftin kavgası. Emniyet teşkilatında aklına güvendiğim bir tek siz varsınız ama şu yaptığınıza bakın yav! Size ne başkalarından. Onları tartışacağınıza oturup kendi meselenizi konuşsanıza..."

Kendi meseleniz dedikten sonra duraksadım. Yani, aranızdaki ilişkinin farkındayım, demiştim. Ama bunu söylemeye hakkım var mıydı? Bu çocukların babası değildim ki, amirleriydim sonuçta. Bir süre sonra benden ayrılacak, başka birileriyle çalışacaklardı.

Çok mu karışıyordum yaşamlarına? Aşksa onların aşkıydı, ilişkiyse onların ilişkisi... Belki de sandığımın tersine, birbirlerinden hoşlanmıyorlardı. Belki de bu yüzden sürekli kavga dövüş içinde yaşıyorlardı. Evet, yanlış yapıyordum.

"Neyse, beni ilgilendirmez," diyerek geri adım atmaya çalıştım. "Hani boş yere kavga ediyorsunuz diye söylüyorum..."

Önüne eğdiği başını kaldırdı Ali.

"Aslında haklısınız Başkomiserim... Az bile söylediniz. Hakikaten saçma bir tartışmaydı."

Demek uyarılarım işe yaramıştı. Takdirle baktım Ali'ye. Genelde bu tür mantıklı yorumlar kızımızdan gelirdi... Bizim deli bozuk ilk kez aklıselim davranıyordu. Aferin diye içimden geçiriyordum ki, "Orada bir soruşturma için bulunuyorduk," diyerek yine kıvırdı.

"Kişisel görüşlerimizi işin içine katmamalıydık." Hadi Ali neyse de, "Haklı Başkomiserim," diyerek Zeynep de katılmasın mı ona. "Kişisel duygularımız yüzünden tartışmamalıydık... Üstelik bu tartışmayı size kadar taşıdık..."

Yeniden güldüm. Deminden beri söylediklerimden hiçbir anlam çıkaramayan bu iki aptal âşığın, bu iki güzel çocuğun yüzüne bakarak mırıldandım.

"Ah, ne diyeyim ben size... Allah müstahakkmızı versin."

Onu da anlamadı Ali.

"Sağ olun Başkomiserim, çok teşekkür ederiz."

Yok, bunlar adam olmayacaktı. Sonunda bir gün daha cesur bir kadın ya da erkek çıkacak, bunlardan birini kandıracak, bu güzelim aşk da hiç yaşanmadan öylece kalacaktı.

"Hadi kalkalım, eve gidelim artık," dedim kabaran öfkemi bastırarak. "Yoksa yarım yamalak çalışan aklımız tamamen duracak."

Restorandan çıkınca yaşlı emektarıma yöneldim, onlar da Ali'nin arabasına. Barışmış gibiydiler, en azından arabalara yürüdüğümüz o kısa sürede birbirlerini ne iğnelemişler, ne de kinayeli sözcükler dökülmüştü ağızlarından. Belki de yanlarında ben olduğum için öyle davranıyorlardı. Arabaya bindikten sonra da işi ağırdan aldım. Yapmamalıyım, dememe rağmen merak etmekten kendimi alamıyordum. Dikiz aynasından bir süre izledim onları. Ali arabasının burnunu Aksaray'a çevirdi. Önce Zeynep'i bırakacaktı. "Ah aptal çocuk, evde ne işin var," diye mırıldandım içim yanarak. "Kır direksiyonu Sarayburnu'na... Bu kentin ilk tapınağının kurulduğu o muhteşem yerde güneşin doğuşunu izle sevdiğinle birlikte." Ama yapmadı Ali. Aklına bile gelmedi. Gelmesin bakalım... Bir gün gençlik uçup gittiğinde, sadece bedenin dinçliği değil, gönlün isteği de söndüğünde çok yanacaklardı ama iş işten geçmiş olacaktı. "Seni öldürmemi isteyen bizzat bu şehir."

Çemberlitaş Sütunu'nun güneyinde gördüm onu, tramvay durağının orada. Şeffan'm tarif ettiği gibiydi: Orta boylu, sağlam yapılı, başında yüzünü gizleyen koyu renk, geniş

bir fötr şapka. Dur demeye kalmadan, el arabasını sürükleyerek gölge gibi akıp gitti gözlerimin önünden. Hemen takıldım ardına. Ama benden hızlıydı, Divan Yolu Caddesi'ne çıktığımda, Sultan II. Mahmud'un türbesinin önüne varmıştı bile. Üstelik elindeki o arabayı da bırakmadan. Genç biri olmalıydı, genç ve çevik biri. Bütün gücümü toplayarak düştüm peşine. Ama yakalamak ne mümkün. En son, caddenin sağ tarafındaki adliye binasına döndüğünü gördüm. Nefesim kesilmek üzereydi. Yol kenarındaki çınar ağacının iri bedenine yaslanıp biraz soluklandım. Artık onu tümüyle kaçırdığımı düşünüyordum.

Nefesim düzene girince yeniden hızlandım. Adliyenin hizasına geldiğimde ne göreyim!

Devasa demir bir kapının önünde durmuş, bana bakıyordu. Sanki onu gözden yitirmemem için bekliyor gibiydi. Kendisini gördüğümden emin olunca omzuyla demir kapıya yüklendi.

"Dur," diye bağırdım adımlarımı hızlandırarak. "Dur, polis!"

Dinleyen kim, bütün bedeniyle demir kapıyı itmeyi sürdürdü. Fakat kapı o kadar büyüktü ki, değil açmak, kıpırdatabileceğim bile sanmıyordum. Ama gizemli şüphelimiz, gözlerimin önünde kanatlı kapıyı ardına kadar açtı. İçeri girmeden önce sanki alay edermiş gibi bir de dönüp baktı bana. Sonra hızla içeri daldı. O eşikten geçer geçmez, kapının kana- 5ı usulca kapanmaya başladı. Hayır, bu fırsatı kaçıramazdım, nefesimi toplayarak adımlarımı hızlandırdım. Kalbim delice çarpıyor, şakaklarım zonkluyordu, aldırmadım, bütün gayretimle koşmayı sürdürdüm. Başarmıştım, demir kapı yüzüme kapanmadan yorgun bedenimi içeri atabildim... Ama o da ne? Daha soluğumu toplayamadan, daha kapı arkamdan Kapanmadan ortalık ansızın aydınlandı. Karanlık bahar gecesi, ışıltılı bir yaz sabahına dönüşüverdi. Gözlerimi yakan güneşle birlikte, çılgın bir kalabalığın sesleri yankılandı kulaklarımda.

"Öldür, öldür, öldür!"

Ne oluyordu? Nereye düşmüştüm ben böyle? Gözlerimin ışığa alışmasını beklerken, elim silahıma uzandı kendiliğinden. Yoktu. Koşarken düşürmüş olmalıydım. Panik içinde bunları düşünürken, gözlerimi yakan ışığın parlaklığı sönmeye, etrafımı daha iyi seçmeye başladım. Ama bu imkânsızdı. Binlerce kişilik tarihi bir hipodromun ortasmdaydım.

Bildiğimiz Sultanahmet Meydanı gitmiş, yerine taştan yapılma tribünleri hınca hınç insanla dolu, at yarışlarının yapıldığı, kanlı gladyatör dövüşlerinin sahnelendiği Roma hipodromu gelmişti. Şaşkınlıkla neler olup bittiğini anlamaya çalışırken, peşine düştüğüm adamı gördüm yine. Hiç acelesi yoktu. Ne korkuyordu, ne de kimseden çekinir gibi bir hali vardı.

Sanki kovalandığını unutmuş, arenanın ortasına doğru emin adımlarla ilerliyordu.

Yürürken pardösüsünü de attı üzerinden. Siyah bir zırhla sarmalanmış güçlü bedeni çıktı ortaya. Sağ eli kafasındaki şapkaya uzandı, kenarından tuttu. Çıkaracağını sandım.

Nihayet yüzünü tam olarak görebilecektim ama genişçe şapkanın kumaşı bir eldiven gibi sıyrıldı, altından gladyatörlerin taktıkları türden çelik bir tolga çıktı. Bizim çöp toplayıcısı, bir anda muhteşem bir savaşçıya dönüşüver mişti. Fakat hâlâ bir eksik var demeye kalmadı, iki Romalı asker yaklaşarak iki uçlu kocaman bir balta uzattı ona. Savaşçı, başını usulca öne

eğdi, askerleri selamladıktan sonra aldı baltayı. O bunları yaparken tribünlerdeki kalabalık susmuş, koca hipodromda çıt çıkmıyordu. Ne zaman ki baltayı havaya kaldırdı, ne zaman ki ışık baltanın çeliğine yansıdı, ne zaman ki savaşçı kendi etrafında döndü, kalabalık yeniden ku durdu. Yine aynı kesin emir, üç kez yankılandı hipodromun duvarlarında. "Öldür, öldür, öldür!" îyi de kimi öldürecekti bu adam?

Yanıtı öğrenmem için fazla beklemem gerekmedi. Mengene gibi iki el yapıştı koluma.

Daha ne oluyor bile diyemeden, dev gibi iki Romalı lejyoner arenaya sürükledi beni.

Adamlar o kadar iriydi ki, bırakın onlara karşı koymayı, parmağımı bile

kıpırdatamıyordum. Gövdemi sürükleyerek, arenanın ortasına kadar taşıdılar. Mısır'dan getirtilen yekpare dikilitaşın bulunduğu yere bıraktılar beni. Paldır küldür yuvarlanıverdim tozun toprağın içine. Yere düştüğümü gören kalabalık, kan kokusu almış çakal sürüsü gibi uludu.

"Öldür! Öldür! Öldür!"

Usulca doğruldum dizlerimin üzerinde. Yakıcı güneşten korunmak için toprak zeminde uzayan dikilitaşın gölgesine sığınmaya çalıştım. Ama sırtıma yediğim bir tekmeyle yere devrildim. Kalabalık yeniden uludu.

"Öldür! Öldür! Öldür!"

Başımı kaldırınca, eski çöp toplayıcısı, yeni savaşçıyı gördüm. Elinde baltası, kararlı adımlarla yaklaştı. Herif gerçekten de benimle dövüşecekti galiba.

"Dur!" diye bağırdım. "Dur! Ne yapıyorsun?"

Durdu. Onunla konuştuğuma inanamıyormuş gibiydi.

"Seninle dövüşmeyeceğim," dedim dizlerimin üzerinde doğrularak. "Silahsız bir adamı öldürmek istiyorsan, hiç durma, saldır." Başucuma kadar geldi, ikinci bir dikilitaşmış gibi durdu. Tolganın gizlediği yüzünü hâlâ göremiyordum.

"Aptal," diye çıkıştı. "Bu bir dövüş değil. Dövüş olsa sana silah verilirdi. Karşına da bir gladyatör çıkardı. Ben gladyatör değilim, basit bir hizmetkârım sadece."

Şaşkınlığım o kadar büyüktü ki korkumu bastırdı. Doğrulmaya çalışırken sordum.

"Ama neden? Neden öldürmek istiyorsunuz beni?"

Yanıt yerine böğrüme sıkı bir tekme geldi. Yeniden boylu boyunca serildim yere.

Yüzümü topraktan kaldırırken söylendi cellat.

"Söyledim ya, ben bir hizmetkârım, emirleri yerine getiririm sadece. Seni öldürmemi söylediler..."

Yılmak yoktu, yeniden toparlanmaya çalıştım.

"Kim emretti?" diye sordum ağzımda kanla karışan toprağı yere tükürürken, "imparator mu? Konstantin mi?"

Koca bir kahkaha attı.

"Hangi imparator? Hangi Konstantin? Seni akıllı bir adam sanmıştım, ötekiler gibi zır cahilmişsin meğer. İmparator mu kaldı? Seni öldürmemi isteyen bizzat bu şehir. Şehrin ruhu..."

"Hangi şehir?" diye söylendim etrafıma bakınarak. "Sen neden bahsediyorsun?"

Başındaki tolgayı çıkarıp attı. Ve daha bu akşamüzeri konuştuğumuz Namık'ın yakışıklı yüzü göründü. Evet, Leyla Barkm'ın sevgilisi, istanbul'u Savunma Derneği'nin lideri, Cerrah Namık Karaman... Şaşkınlığıma aldırmadan yanıtladı sorumu.

"Byzantion," dedi tıpkı o da benim gibi etrafına bakınarak. "Konstantinopolis, istanbul.

Hangi şehir olacak, yağmaladığınız, kirlettiğiniz, talan ettiğiniz şehir. Artık hesap verme zamanı geldi. Yaptıklarınızın bedelini istiyor artık bu şehir."

Aynı anda baltasını havaya kaldırdı. Bir kez daha yansıdı güneş baltanın çeliğinde, gözlerimi yaktı parlaklığı.

"Yapma!" diye seslendim bütün gücümle. "Yapma!"

Ama baltanın kalktığını, infaz anının geldiğini gören kalabalık öyle bir haykırış tutturmuştu ki, kendi sesimi ben bile duyamadım.

"Öldür! Öldür! Öldür!"

Nasıl da tutkuyla bağırıyorlardı. Bir ara ben de öldürülmem gerektiğine ikna oldum. Bu kadar insan istediğine göre, demek ki kanımın akıtılmasında bir yarar var diye düşündüm.

Ama bakışlarım yeniden baltanın keskin çeliğine takılınca, önce büyük bir korku, ardından yaşamak için güçlü bir istek duydum. Son bir gayretle Namık'ın ayaklarına atıldım. Güya adamı yere yıkmaya çalışacaktım ama bizim cerrah, mermer bir heykel kadar ağırdı.

Kıpırdatamadım bile. O ise sağlam bir tekmeyle yeniden baltasının menziline soktu beni.

Sadece kolumu kaldırabildim. indireceği baltanın kolumu kalın bir dal gibi koparıp kafatasıma gömüleceğini bilmeme rağmen, elimden başka bir şey gelmediğinden sadece bu hareketi yapabilmiştim. Korkuyla nefesimi tutarak, keskin çeliğin kemiğimi parçalamasını bekledim. Nefesini tutan sadece ben değildim, hipodromdaki çılgın kalabalık da susmuştu. Koca arenada yaprak kımıldamıyordu. Birden o ses duyuldu.

İmparatorun baltayı indir işareti mi? Hayır, bu bir zil sesiydi. Biri hipodromun kapısını çalıyordu. Saçmalıyordum. Hipodromun kapısında zil! Ama zil sesi artarak sürüyordu. Ne gözlerimi açabiliyordum, ne de celladın baltası başıma iniyordu. Sonunda yaptım, gözkapaklarımı araladım, aynı parlak ışık saldırıya geçti kirpiklerimin arasından.

Gözaklarımm yandığını hissettim. Varsın yansın, kapamadım, parlaklığın içinden etrafımı saran nesneleri seçmeye çalıştım. İlk gördüğüm, karımla kızımın bana gülümseyen fotoğrafları oldu, ardından saksıdaki çingene pembesi menekşem, eski gardırobun kahverengi ahşabı, leylak beyazı duvar kâğıdı. Komodinin üzerinde hâlâ inatla çalmayı sürdüren saate döndüm, alarmını susturdum. Yeniden yatağa uzanırken derin bir nefes aldım Ama aklım gördüğüm rüyaya takılmıştı. Ne demek oluyordu şimdi bu? Bilinçaltımda Namık'ı mı suçluyordum? Aslında dün onu sorgularken adama karşı yakınlık hissetmiştim.

İstanbul için bir şeyler yapmasını takdirle karşılamıştım. Öte yandan, Necdet'in hâlâ

Leyla'nın peşinde koşması Namık'ı çileden çıkarmış olabilirdi. Üstelik Necdet'in yaptığı işlerden nefret ettiğinden, onu rahatlıkla zanlılar listesinin ilk sırasına sokabilirdik. Ama cerrah bize karşı dürüst davranmıştı, en azından Necdet konusunda. Cesurca açıklamıştı adam hakkında düşündüklerini ki bunlar onu suçlamamız için esaslı nedenlerdi. Adeta kendi ağzıyla kendini ihbar etmişti. Tabii bu bir taktik değilse. Masum olmasam bunları size niye söyleyeyim, demek için böyle davranmış olabilirdi. İyi de, ya ikinci cinayet? Aynı ritüeller tekrarlanıyordu: Hedef

alman kişilerin boğazlarının kesilerek öldürülmesi, kurbanların başka bir mekânda katledildikten sonra tarihi anlamı olan yerlere bırakılması, maktullerin avuçlarına konulan sikkeler ve cesetlerin ok biçimine sokularak, bir sonraki kurbanın bırakılacağı yerin işaret edilmesi. Peki neden? Katil ya da katiller neden bu insanları öldürüyorlardı? Namık'ın rüyamda söylediği gibi, İstanbul için mi? Bu şehir adına, ona yapılan haksızlıkların hesabını mı soruyor birileri. Hadi canım! Çok çılgınca...

Birden Namık'ın yüzünü hatırladım. Kolay kolay bozulmayan sakinliğini. Bu şehri barbarlara karşı savunuyoruz, derken koyu renk gözlerinde beliren kararlılığı. Üstelik yanında ona inanmış insanlar vardı. Çoğu orta yaşlı, çoluk çocuk sahibi insanlar. Ya o meydan okurmuş gibi bakan kızıl saçlı delikanlı. Namık'a büyük saygı duyduğu her halinden belliydi- Namık'ın söyleyeceği her şeyi yapmaya hazır bir adam. Fikirlerimi sürdürürsem, öğleye doğru Namık'ı gözaltına almam gerekebilirdi. Oysa bunun için erkendi. Bütün bu varsayımları başlatan basit, saçma sapan bir rüyaydı. Bilinçaltımm verdiği bir işaretle bugüne kadar kimseyi içeri almamıştım, bundan sonra da almayacaktım. Hele Namık gibi İstanbul için bir şeyler yapmaya çalışan birini asla. Yine de onu yeterince tanımadığımı biliyordum. Ve yine biliyordum ki, katiller her zaman kötü insanların arasından çıkmazdı. "Bu şehirde cinayetler bitmez."

Sabahın bu saatlerinde, emniyetin insansız bahçesindeki yaşlı erik ağacının altında melül mahzun duran boş bankın önüne çektim emektarı. Çocuklar gelmişler miydi acaba?

Motoru durdurdum, arabadan çıkarken çınladı telefonum. Arayan, şu kalabalık yeryüzünde benim için kaygı duyacak tek insan, Evgenia'ydı.

"Nasılsın Nevzat?" Sesi buğuluydu. Sabah mahmurluğunu henüz üzerinden atamamıştı ama endişeli olduğu belli oluyordu. "Ne oldu şu akşamki olay?"

"Ne olacak, manyağın biri can almış yine..." diye söylendim emniyetin bahçesini geçerken. "Bu şehirde cinayetler bitmez Evgeniacım..."

"Sesin yorgun geliyor. Geç dönmedin değil mi eve?" Epi topu birkaç saat uyumuştum ama onu kaygılandırmak istemedim.

"Yok. İyi uyudum, merak etme... Sen ne yapıyorsun?"

"Ne yapayım? Kalktık işte, birazdan meyhaneye geçeceğim. Akşam arkadaşlarına gideceğiz ya, meyhanede olmayacağım, hazırlık yapmak

lazım." Sesi birden neşelendi.

"Arkadaşların iyi çocuklar ama biraz kederli gibiler. Sanki bir sıkıntıları var."

Sıkıntı lafı hafif kaçıyordu. Handan'm hayali belirdi gözlerimin önünde. O hep gülen yüzü... Işıklı gözleri... Ama bu telefonda konuşulacak konu değildi, üstelik acelem vardı.

"Onların işi zor, bir ara anlatırım..."

Üstelemeyip konuyu değiştirdi.

"Nasıl yapalım bu akşam, buluşup mu gideriz?"

İki günde iki kişiyi öldüren bir katilin peşindeydik, önümüzdeki saatlerde ne türden sürprizlerle karşılaşacağımızı bilmiyordum.

"Benim işim belli olmaz Evgeniacım, Demir'in evinde buluşsak..."

Uysalca boyun eğdi.

"Olur, sen de geç kalma emi."

Muhtemelen geç kalacaktım ama yalandan kim ölmüş?

"Merak etme, kalmam. Evi bulabilecek misin?"

"Bulurum tabii, Balatlı değiliz diye küçümseme bizi..." Birden hatırlamış gibi heyecanla sordu: "Sahi Nevzat, konuştun mu arkadaşlarınla? Bahtiyar nasılmış?"

Bahtiyar iyiydi, sabah Demir'i evden arayıp sormuştum. Umduğundan çabuk yürüyecekmiş. Sevindi bu habere Evgenia. Sesindeki buğu kayboldu ama telefonu kapatmadan bir kez daha hatırlatmayı da ihmal etmedi.

"Akşam geç kalma lütfen..."

Cep telefonumu kapatıp Ali'nin odasına yöneldim. Hayret, Zeynep de yanındaydı.

Üstelik hiç de kırgın gibi bir halleri yoktu. Neşe içinde ekrana bakıyorlardı. Onlar için umutlandım yeniden. Demek ki o kadar da aptal değildi bu çocuklar. Yok yok, bunlar birbirlerini bırakmazlardı. Kedi köpek gibi didişseler de sonunda can ciğer kuzu sarması olur çıkarlardı.

"Günaydın," dedim neşeyle. "Neye bakıyorsunuz öyle?"

Beni görünce, kopya çeken öğrenciler gibi telaşla toparlandılar.

"Günaydın Başkomiserim." Ekranı gösterdi Ali. Dalga dalga yükselen gülme isteğini bastırmaya çalışıyordu. "Konstantin'in heykeline bakıyoruz..."

"Ne varmış Konstantin'in heykelinde?"

"Bakmasanız daha iyi," diyen Zeynep de gülmemek için kendini zor tutuyordu. Tabii böyle deyince daha fazla merak ettim. Hızla yaklaştım yanlarına. Kıkırdamayı sürdürerek bana yer açtılar bilgisayarın başında. Ekranda kocaman bir fotoğraf vardı. Gözlerimi kısarak seçmeye çalıştım, önce bir kadın gördüm. Çıplak, iri göğüslerini olduğu gibi sergileyen, saçını yeşil, sarı, turuncu gibi dikkat çekici renklere boyatmış, üzerinde kan kırmızısı jartiyerden başka giysisi olmayan bir kadın.

"Kim bu kadm?" diye söylendim hâlâ fotoğrafın bütününü göremeyerek. "Bir adamın kucağında mı oturuyor ne?"

"Kadın değil Başkomiserim, travesti," dedi Ali kıkırdamayı keserek. "Kucağında oturduğu kişi de bir adam değil, heykel. Bizim Konstantin'in heykeli."

"Konstantin mi? Konstantinopol'ün kurucusu Konstantin mi?"

Sırıtarak yanıtladı Ali.

"Ta kendisi Başkomiserim."

Doğru söylüyordu, şimdi daha iyi görüyordum. Konstantin bir tahta oturmuştu, bir elinde ucu yere saplı bir kılıç tutuyordu, öteki eli yana doğru savrulmuş, parmakları aşağı doğru açılmıştı. Travesti, Konstantin'in kucağına oturmuştu, imparatorun parmaklarının arasından kılıcın kabzasındaki topuzu yalıyordu. Sarhoş olduğu her halinden belliydi. Bir parti sonrası sapıtıp heykelin kucağına atlamış olmalıydı. Ali'yle Zeynep hâlâ kıkırdıyorlardı ama bana hiç komik gelmemişti bu fotoğraf. Hatta hüzünlü olduğunu bile söyleyebilirdim. Yanlış anlaşılmasın, eşcinselleri aşağılamak gibi bir niyetim yok. Meslek hayatım boyunca o kadar onurlu eşcinselle karşılaşmıştım ki, kendilerini normal sayan birçok in sandan daha namuslu ve dürüsttüler. Ama nasıl söyleyeyim, bu fotoğrafta hazin, insanı inciten bir yan vardı. Çocukların neşesini kaçırmamak için sesimi çıkarmadım.

"Nerdeymiş bu heykel?" diye sordum sadece. "İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde mi?"

Sesimin soğuk çıkmasından, düşüncelerimi anlayan Zeynep anında sıyrıldı uçan neşesinden.

"Hayır Başkomiserim. York'ta, yani İngiltere'de..."

İşte bu tuhaftı.

"İngiltere mi? Konstantin'in heykelinin ne işi varmış İngiltere'de?"

"Çünkü imparator olmadan önce babasıyla birlikte Galya ve Britanya'da savaşmış..."

Konu Ali'nin de ilgisini çekmeye başlamıştı.

"Babası da mı imparatormuş?"

"Öyleymiş ama tek başına değil. O zamanlar dört kişi yö- netiyormuş Roma'yı.

Onlardan biri de Konstantin'in babası Konstantius'muş. Baba Konstantius aniden ölünce askerleri onun yerine oğlu Konstantin'i seçmişler. Tam 18 yıl Roma jmparatorluğu'nu başkalarıyla paylaşmış. Ama sonunda rahiplerini birer birer yenerek ülkenin tek hâkimi olmuş. İmparator olunca da imparatorluğun başkentini Byzantium'a taşımış"

"İyi yapmış," diye söylendim ama aklım başka bir konuya takılmıştı. Konstantin'in neden İstanbul'da bir heykeli yoktu? Neden kimse bunu düşünmemişti? Dini, ulusu farklı da olsa bu şehri yeryüzünün en önemli merkezi haline getiren o büyük insanlardan biriydi Konstantin. Fatih Sultan Mehmed gibi, Kanuni Sultan Süleyman gibi. Ne düşündüğümden habersiz olan Zeynep anlatmayı sürdürüyordu: "Burayı Roma'nın başkenti yaptıktan sonra da fazla yaşamamış zaten. Yedi yıl daha saltanat sürmüş, sonra da göçüp gitmiş bu dünyadan."

Bu kadar tarih bilgisi yeterliydi.

"Şu ikinci maktulle ilgili malumat toplayabildiniz mi?" diyerek hem kendimin, hem de ekibimin aklını işe vermek istedim.

"Neydi adamın adı?"

"Mukadder Kınacı, Başkomiserim."

"Evet, Mukadder Kınacı. Hakkında bir şeyler öğrenebildik mi?"

"Şehir planlamacısıymış..." Ayakta dikilmeyi sürdürerek açıkladı Zeynep. "Belediyeye bağlı bir kurumda görev yapıyormuş. Çarşamba'da dört katlı bir apartmanı var."

Manidar bir ifadeyle başımı salladım.

"Apartman ha! Belediyede çalışan bir memur için fazla değil mi?"

"Fazla," diye onayladı Ali. "Anlaşılan Mukadder Kınacı da Necdet Denizel gibi öyle sütten çıkmış ak kaşık değil."

"Ama saptayabildiğimiz kadarıyla sabıkası yok," diye önemli bir ayrıntıyı hatırlattı Zeynep. "Düzgün bir adama benziyor. Evli, biri üniversitede, öteki lisede iki çocuğu var."

"Ailesi öğrenmiş mi durumu?" Üzüntüyle başım salladı Zeynep.

"Öğrenmişler. Sabah televizyonlarda ilk habermiş cinayetler. Bir gazete ise arkeoloğu Atatürk'e kurban ettiler diye başlık atmış..."

"Alçak herifler," diye söylendi her zaman patlamaya hazır AH- "Namussuzlar, her şeyi kullanıyorlar."

"Niye kızıyorsun Ali? Daha dün sabah sen de aynı ihtimalden bahsetmiyor muydun?"

"Ben cinayeti çözmek için akıl yürütüyordum Başkomiserim. Bunlar spekülasyon yapıyorlar..."

"Hem de insanları korkutuyorlar," diye onu destekledi Zeynep. "Bir haber kanalında, cinayetlerin arkası gelecek diye bar bar bağırıyormuş yorumculardan biri..."

Gerçeği onlarla paylaşmanın zamanı gelmişti.

"Doğru söylemiş, katil ya da katiller yeniden öldürecek." îkisi de ilgiyle gözlerini yüzüme diktiler ama soru kuşkucu kriminoloğumuzdan geldi.

"Niye öyle düşünüyorsunuz Başkomiserim?"

"Düşünmüyorum Zeynepcim, adım gibi eminim. Cinayetler devam edecek. Sikkelere baksanıza. ilk kurbanın yanında Byzas ve Byzantion'la ilgili olanı vardı, ikincisinde Konstantin ve Konstantinopol'le ilgili olan. Ama hâlâ istanbul'a gelemedik."

"Ne!" Gözleri iri iri açılmıştı Ali'nin. "Yani bu şehirde yaşamış her imparator adına birini mi öldürecekler?" "O kadar da değil, eğer düşündüğüm doğruysa, bu şehir için önemli işler yapmış kral, imparator ya da padişahlar adına birini öldürecekler. Byzas bu şehri kurdu. Konstantin ise başkent yaptı, iki hükümdar arasında kaç yıl var Zeynep?

Düz alnı kırıştı, biçimli kaşlan çatüdı, hesaplamaya çalıştı.

"Şey Başkomiserim... Byzas'm Byzantion'u kurduğu tarih yaklaşık olarak millattan önce 660 olarak kabul ediliyor. Konstantin'in burayı başkent ilan ettiği yıl ise milattan sonra 330 olduğuna göre... Uff tam 990 yıl var aralarında."

"Bin yıl desene şuna."

"O zaman işimiz kolay," dedi Ali sesine yansıyan heyecanı gizlemeden. "Düşünsenize Başkomiserim, Byzantion, Konstantinopolis ve istanbul, yani Fatih Sultan Mehmed."

"İstanbul'la Fatih'i nasıl özdeşleştirdin?" Son derece yerinde bir soru sormuştu Zeynep.

"Fatih Sultan Mehmed, Konstantinopolis'i ele geçirince adını değiştirmedi ki."

Ters ters baktı Ali.

"Nasıl değiştirmedi?"

"Değiştirmedi işte. Dün sabah okudum. Osmanlılar döneminde de kentin ismi Konstantinopolis olarak kalmış."

"Kostantiniyye," diye düzelttim. "Zeynep doğru söylüyor. Kostantiniyye. Arapça'da Konstantin'in yurdu, şehri anlamına geliyor, yani Konstantinopolis'le aynı anlama." Canı sıkıldı bizim kopuğun.

"Peki ne zaman İstanbul demişler bu şehre?"

"Sonra Alicim, çok daha sonra," diyerek geçiştirdim, çünkü vurgulamak istediklerim daha önemliydi. "Cumhuriyet döneminde... Ama tahmininde haklı olabilirsin. Yani Fatih konusunda. Eğer katil işlediği cinayetlerle bu şehri kuran, başkent yapan, imar eden hükümdarlara gönderme yapıyorsa bir sonraki sikke Fatih'in olabilir. Çünkü binlerce yıllık tarihinde bu şehre en fazla önem veren, emeği geçen hükümdarlardan biri de Fatih'tir."

Zeynep'e dönerek sürdürdüm. "Eğer öyleyse, üçüncü kurbanı bırakacakları yerin Fatih Cami olabileceğini söyleyebiliriz?"

Önce anlamadı, neden bahsediyordum şimdi.

"Son kurbanının ellerinin işaret ettiği yönü düşün." Zeynep kuşkuyla karşıladı sözlerimi.

"Tamam da Başkomiserim, kurbanın elleri Çemberlitaş Sütunu'nu gösteriyordu. Sütunu takip edersek Fatih Camii'ne ulaşabilir miyiz, pek

emin değilim."

Aslında ben de emin değildim, akıl yürütmeye çalışıyordum sadece. Ama bizim düz mantık Ali benden daha çok inandı sözlerime.

"Başkomiserim doğru söylüyor," diye karşı çıktı Zeynep'e. "Hiç vakit yitirmeden tertibat alalım Fatih Camii'nin çevresinde." Sanki katiller az sonra cesedi bırakacaklarmış gibi telaşlı çıkmıştı sesi. "Alalım Ali." Yumuşak bir üslupla derdini anlatmayı denedi Zeynep.

"Bunu hemen yapalım ama ikinci kurbanın ailesiyle neden görüşmüyoruz? Belki işimize yarar bir şeyler söylerler..."

"Zeynep haklı Alicim. Hem iki kurban birbirini tanıyorsa onu da öğrenmiş oluruz..."

Sözlerimi masadaki telefonun zili böldü. Yardımcım telefonu kaldırdı.

"Alo... Ne? Evet, Başkomiserim burada... Bir kadın mı? Hu... Tamam, bir dakika." Eliyle telefonun almacını kapatıp bana döndü. "Leyla Barkın gelmiş Başkomiserim, sizinle konuşmak istiyormuş."

İşte bu ilginçti. Topkapı Sarayı'nın mağrur müdiresi tenezzül edip ayaklarımıza kadar gelmişti. Önemli bir gelişme olmalıydı.

"Tamam odama yollasınlar."

Ali sözlerimi telefondaki görevliye iletirken ben Zeynep'e döndüm.

"Senin işin var mı?"

"Otopsi sonuçlarını bekliyorum Başkomiserim."

"İyi, şu iki kurbanı biraz daha araştır. Ne kadar derine inersek o kadar iyi."

Telefonu kapatan Ali'ye çevirdim bakışlarımı.

"Sen de Mukadder Kınacı'nm ev adresini al. Ben Leyla Barkm'la konuştuktan sonra evi bir ziyaret edelim, bakalım ne çıkacak?" "Birini öldürmek öyle herkesin yapabileceği bir iş değildir." Dünden beri uğramadığım odamın ağır havasını dağıtmak için küçük penceremi açarken, bakalım Leyla Barkın neler anlatacak diye merak ediyordum. Ama Topkapı Müzesi'nin müdiresi fazla merakta bırakmayacaktı beni; masamın arkasındaki koltuğa oturmuştum ki kapıda göründü.

"Merhaba Nevzat Bey, umarım zamanınızı almıyorum- dur."

Lacivert döpiyes giymişti, içine de beyaz bir bluz. Dün dağınık olan saçlarını özenle arkasında toplamış, yüzünün bütün çekiciliği ortaya çıkmıştı. Sahiden güzel kadındı.

Ayağa kalkıp elimi uzattım.

"Gelin, buyurun Leyla Hanım."

Uzattığım eli dostça sıktı.

"Telefon edecektim ama numaranızı almamışım."

Mahcup bir tavırla konuşuyordu. Dün evine gittiğimizde, gelmeden önce haber vermeliydiniz diye bize çıkıştığını hatırlamış olmalıydı. Neyse, bunlar işin teferruatıydı, önemli olan Leyla'nın o kadar işin gücün içinde kalkıp beni görmeye gelmesiydi.

"Sorun değil," dedim masamın önündeki koltuğu göstererek. "Vaktim var, buyurun, şöyle oturun."

"Teşekkür ederim."

"Ne içersiniz? Size ne ikram edeyim."

Bakışları masanın üzerindeki su şişesine kaydı.

"Bir bardak su yeterli. Fazla vaktinizi almak istemiyorum. Ben de işleri yarım bırakıp geldim. İki hafta sonra İsveç Başbakanı ziyaret edecek müzemizi. Onun hazırlıkları sürüyor."

Dolaptan çıkardığım bardağa su doldururken sordum.

"îşi gücü bırakıp geldiğinize göre önemli olmalı."

"Önemli..." dedi bardağa uzanırken. Bir yudum aldıktan sonra açıkladı. "Aslında iki konuda sizinle konuşmak istiyordum..."

"Evet," dedim cesaretlendirmek için. "Sizi dinliyorum."

Bardağı masaya bıraktı.

"İlki Namık hakkında..." Ela gözler gelip yüzümde durdu yeniden. Eladan çok yeşile çalıyorlardı. Yok Evgenia'nmkiler kadar belirgin değil, daha saydam, daha açık renk bir yeşil. "Eminim dosyasını okumuşsunuzdur." Sesinde gerginlikten çok tedirginlik vardı.

"Emniyette kalınca bir dosyası varmış... 12 Eylül döneminde hapiste yatmış..."

"Biliyorum. İki polisi yaralamış, biri ölümden dönmüş."

"Polisler de onu vurmuşlar..." Birden yanlış yaptığını anladı. Ses tonunu alçaltarak toparlamaya çalıştı. "Namık da ölümden dönmüş. Mermilerden biri hâlâ omurgasında.

Yetenekli cerrah arkadaşları olmasına rağmen cesaret edip alamıyorlar. Hâlâ felç olma tehlikesi var."

Önce Namık'ın yüzü canlandı aklımda, alaycı ama kendinden emin bakan gözleri. Sonra geçmişin sisleri arasında hep canlı kalan bir olayı hatırladım. Genç bir adamın ölümünü.

Genç bir cesedin, bana bunu nasıl yaptınız, diyen bakışlarını. Bayrampaşa'da bir fabrikanın önündeydi. O fabrikayı hiç unutamam. Fabrikanın demir kapısının arkasına gizlenmişti delikanlı. Afişleme yaparken sıkıştırmıştı bizimkiler. Eyleme çıkan grubun güvenlikçisiydi güya. Cinayet masasının işi değildi ama ülkede sıkıyönetim vardı. Ve askeri yönetim bütün polisleri adeta içtimaa çağırıyor, trafikteki meslektaşlarımız dahil, hepimizi siyasi şubedekiler gibi çalıştırıyordu. Koca İstanbul, sıkıyönetim komutanlarının av sahasına dönüştürülmüştü. Bizler de av köpeklerine... Bir yerde olay mı çıktı, kim varsa civarda, hepimiz gitmek zorunda kalıyorduk oraya... İşimiz gücümüz, adına terörist denilen gençleri avlamak olmuştu. Gerçekten de teröristler miydi, çok kuşkuluyum.

Generaller kendilerine karşı olan herkesi terörist ya da vatan hani ilan etmişler, bizim teşkilatı da bu insanları yakalamak, işkence ederek ifadelerini almak ve içeri atmakla görevlen- ermişlerdi. Bazı onurlu polis müdürleri hiç hoşlanmıyordu jşten ama çoğunluk büyük bir hevesle işbirliği yapıyordu askerlerle. Neyse, o delikanlı fabrikanın demir kapısının ardındaydı. Megafonla dışarı çıkmasını söyledik. Önce kararsız Kaldı- Biraz zorlayınca razı oldu. Kapıyı aralayarak dışarı çıktı. Elinde bir tabanca vardı ama silahı yere doğru tutuyordu. Silahını at demeye kalmadı, yanımdaki polis, soru bile sormadan ateş açtı. Delikanlı da paniğe kapılıp karşılık verdi, paha ilk atışta vuruldu meslektaşımız.

Bizimkiler hep birlikte asıldılar tetiklere... Rüzgâra tutulmuş yaprak gibi sarsıldı delikanlı.

Sanırım daha ayaktayken ölmüştü... Boş bir çuval gibi yıkıldı bedeni. Yanma gittim. Geniş alnının altındaki iri, menekşe rengi gözlerinde yarıda kalmış bir hayatın derin kederi değil, bana bunu nasıl yaptınız, diyen genç bir adamın şaşkınlığı okunuyordu. Kimliğini aldım, Işık Sarıcan yazıyordu. Doğum tarihine baktım. Daha on altı yaşındaydı.

"Biliyorsunuz işte, o dönem korkunçtu," diyen Leyla'nın sözleriyle kayboldu bu eski kâbus. "Kimin kimi vurduğu belli değildi. Karanlık bir dönem. Namık da çok genç, çok cahilmiş o zamanlar... Silahlı eylemlere filan katılmış, aptallık işte... Ama sonra pişman olmuş..."

Belki o çocuk da ölmeseydi pişman olmuştu çoktan diye geçirdim içimden ama bu duygunun beni ele geçirmesine izin vermedim. Tersine, içimdeki insanı susturup polisi konuşturdum.

"Yakalandıktan sonra mı pişman olmuş?" "Hayır hayır," diye başını salladı. "Daha örgütteyken, vazgeçmek üzereymiş ama aranıyormuş, gidecek yeri yokmuş. Çaresiz, örgüt evlerinden birinde saklanmaya başlamış. İşte polisler o günlerde basmışlar evi.

Hatta Namık'ı vuran polisin ifadesini okursanız göreceksiniz. Namık, adamı bacağından yaralamış, isterse onu öldürebilirmiş, sonra da elini kolunu sallayarak kaçabilirmiş. Ama adam, 'iki çocuğum var, beni vurma,' diye yalvarmış. Namık da vuramamış. Oradan uzaklaşmak istemiş ama vuramadığı adam, arkasından ateş etmiş, Namık'ı iki yerinden yaralamış."

Söyledikleri pekala doğru olabilirdi. Buna benzer o kadar Çok hikâye duymuştum ki o dönemde. Ama şu anda bir cinayet zanlısı hakkında konuşuyorduk. Anlayış göstermem yanlış olurdu. Soğuk, buz gibi bir ifade takındım.

"Ne yapsaydı yani, arkadaşını ve kendisini yaralayan adamın kaçmasına izin mi verseydi?"

Belki de bunu kendime söylüyordum.

"Haklısınız..." dedi Leyla farkında olmadan beni onaylayarak. "Hatalı olan Namık'tı tabii..."

İçimdeki ses pek emin değildi bundan ama polis Nevzat baskın çıktı yine.

"Silahla yaşayan silahla ölür," diye beylik bir laf döküldü dudaklarımdan.

"Elbette, ben de severim bu lafı... Ama... Yani demek istiyorum ki... Aslında Namık kötü bir insan değildir... Namık..."

"Kimseyi öldüremez," diye tamamladım sözlerini. "Bu yüzden Necdet'i de öldürmüş olamaz. Bunu mu demek istiyorsunuz?"

"Evet," dedi rahatlayarak. "Namık barışçı bir insandır. Şiddetten nefret eder. Tanışanız siz de anlardınız." "Namık Bey'in beni tanımak isteyeceğini pek sanmıyorum. Dün hiç de dostça davranmadı bize."

"Önyargılar," dedi çaresizce mırıldanarak. "Karşılıklı ön yargılar... Kusura bakmayın ama sadece Namık değil, siz de önyargılısınız."

"Ben mi?"

"Kişi olarak sizi kastetmiyorum tabii, polis teşkilatından söz ediyorum. Ne zaman bir gösteri yapacak olsak, engel oluyorlar bize."

İstanbul Savunma Derneği'ni kast ediyordu, yine de sordum.

"Biz derken?"

"Yani derneğimizden söz ediyorum. Bizim amacımız, İstanbul'un tarihinin, kültürel mirasının talan edilmesine, toprağının, suyunun, havasının kirletilmesine karşı çıkmak.

Ama nedense her eylemde polisi buluyoruz karşımızda..."

Canım sıkılmıştı, dirseklerimi masanın üzerine dayayarak Leyla'ya doğru eğildim. Ters bir şeyler söyleyeceğimi zannedip geri çekildi.

"Ne yazık ki haklısınız Leyla Hanım... Bu ülke önyargılı insanlarla dolu. Ne yazık ki bizim teşkilattakiler de bunun dışında değil. Sizinle açık konuşacağım. Erkek arkadaşınızın ne politik geçmişi, ne de iki polisi yaralamış olması onu suçlamamızı gerektiriyor. Biz cinayet masasıyız, siyasi şube değil. Ama birini öldürmek öyle herkesin yapabileceği bir iş değildir. Hatta çoğu insan, başka birine vurmayı bile beceremez. Oysa Namık Bey bunu denemiş. Bırakın sıradan vatandaşı, iki polise ateş etmekten çekinmemiş. Yani eğer başka kanıtlar da ortaya çıkarsa, üzülerek söyleyeyim, Namık Bey zanlıların arasında yer alır."

Güzel gözleri mutsuz bir ifadeyle gölgelendi. Onu ve bu konuştuklarımızı sözcüğü sözcüğüne anlatacağı cerrah sevgilisini rahatlatmak için yalan söyledim. "Ama üzülmeyin, şu anda öyle bir durum yok. Umarım katili bir an önce buluruz da, Namık Bey de bu sıkıntıdan kurtulur."

"Açık sözlülüğünüz için teşekkür ederim," dedi minnettar bir tavırla. "Siz gerçekten de farklı bir insansınız."

Övgü kabul edecek halim yoktu.

"Ya ikinci konu? İki konudan bahsetmek istiyorum demiştiniz..."

"Evet," diyerek heyecanla toparlandı. "Ne kadar önemlidir bilmiyorum ama Necdet'in görüştüğü bir adam vardı. Zengin bir adam."

İlgiyle dinlediğimi anlayınca sürdürdü sözlerini.

"Âdem... Âdem Yezdan."

İlk kez duyuyordum bu ismi.

"Kimmiş bu adam?" diye sordum merakla. "Ne türden bir ilişkisi varmış Necdet'le?"

"Kendisine turizmci diyor ama bence karanlık biri. Necdet, bu adamın usulsüz işlerinde ona destek oluyordu."

Dün bunların hiçbirini anlatmayan Leyla'nın, sevgilisi tehlikeye düşünce dili çözülmüştü işte. Ama dahası da olmalıydı. "Nasıl bir destek?"

"Âdem Yezdan tarihi yarımadada, özellikle de Sultanahmet civarında iş yapmak istiyor.

Butik oteller zincirinden tutun da, büyük bir iş merkezi yapmaya kadar birçok projesi var.

Ancak bu bölgede inşaat yapmak çok zor. Bu yüzden bölgeyi ve mevzuatı iyi bilen birine ihtiyacı vardı. İçeriden birine. İşte bu pis işin talibi de Necdet oldu."

"Necdet para için mi yapıyordu bu işi?"

Ölmüş eski kocasının zan altında kalabileceğini düşünmeden, "Tabii, başka ne için olabilir?" dedi kararlı bir sesle. "Ben Necdet'in bu kadar alçalabileceğini tahmin etmezdim.

Ama kavga ettiğimiz gece anladım ki, Necdet sahiden korkunç birine dönüşmüş. O gece aramızda tartışma çıkmadan önce, 'Hâlâ üç kuruş maaşla hayatını o müzeye adamayı sürdürecek misin?' diye sordu. Sesimi çıkarmadım- 'Aklını başına topla Leyla,' diye uyardı. 'İstanbul 'u Savunma Derneği filan, bunlarla bir şey olmaz. Solcu sevgilin uyuzunu kaşımak için böyle etkinliklere katılabilir. Ama sen mantıklı bir insansın. Benim gibi sen de görüyorsun gerçekleri. Anadolu'da yaptığımız kazıları hatırla. Halkın bizi nasıl yadırgadığını. Yıllarca emek verip ortaya çıkardığımız kalıntıları, define buluruz umuduyla nasıl talan ettiklerini. On sene önce Kayseri'deki o köyde, bilmem ne tarikatının şeyhi, hakkımızda fetva çıkarmıştı da canımızı zor kurtarmıştık... Yok Leyla, bu insanlardan hiçbir şey olmaz. Anla artık, bu ülkede tarih kimsenin umurunda değil. Kültür filan, boş işler bunlar... Sokağa çık da sor bakalım. Tarih deyince sana ne cevap verecekler. Ben söyleyeyim, Altaylardan gelen atalarımız, diyecek, o da dili dönerse...

Yiğitlik diyecek, kılıç, at, bayrak... Hepsi bu... Ne atalarının tarihini bilir bunlar, ne de kültürünü... Kültür diye sor mesela, iyice alıklaşırlar karşında. Tamam, kültürü bırak, dini sor, İslamiyet'i...

Söyleyecekleri on kelimeyi geçmez. Elhamdülillah Müslümanız, der... Muhammed peygamberimizdir, der. Kur'an kitabımız... Yav Fatiha'yı doğru dürüst okuyabilen kaç kişi vardır bunların arasında. Fakat aynı insanlar dinlerine laf geldi diye önlerine çıkan herkesi cayır cayır yakarlar.' Necdet'in lafı nereye getireceğini biliyordum, yine de sordum. 'Peki, ne yapacağız o zaman?' Sorum onu cesaretlendirmişti, en azından sözleriyle ilgilendiğimi zannederek dilinin altındaki baklayı çıkardı. 'Kendi başımızın çaresine bakacağız. Yaşama bilinci olmayan bir ülkenin tarih bilinci olur mu? Bu işlerin oturması yüzyıllar sürer. O da Avrupa'nın, UNESCO'nun baskısıyla olur. İstifa et şu müzedeki işinden. Âdem Bey'in elemana ihtiyacı var. Seni de alalım yanımıza...' Acıyarak baktım yüzüne. 'Sana ne oldu Necdet?' diye sordum. 'Nasıl bu kadar değişebildin?' Biraz hayal kırıklığına uğradı.

'Anlamıyorsun Leylacım,' dedi sakin olmaya çalışarak. 'O Namık denen herif kafanı karıştırıyor senin. Onun tutucu görüşlerinin zamanı geçti. O işler bitti. Dünya bu tür aptallıklara prim vermiyor artık. Önce kendini düşüneceksin, önce kendin olacaksın. Bu ülkenin ihtiyacı olan şeyi söyleyeyim sana. Birey, kendinden emin, kendine güvenen, ideolojiyle, dinle, ahlakla, hukukla kendini sınırlamayan birey. Eğer biz böyle güçlü, başarılı bireyler olursak, bu ülke de daha güçlü ve başarılı olur...' Kendi rezilliğine bir de felsefi kılıf bulmasına dayanamadım. 'Seni anlıyorum, ama ben öyle düşünmüyorum,'

diyerek konuyu kapatmak istedim. 'Sen nasıl düşünüyorsun?' diye üsteledi. 'Benim senin söylediğin türden birey olmaya niyetim yok,' dedim kesin bir tavırla. 'Ben vicdanının sesini dinleyen zayıf bir insan olmayı, o senin her türlü sınırlamadan kendini kurtarmış üst insanına tercih ederim. Ve tabii müzeden aldığım üç kuruş maaş da, senin Âdem Bey'inin önüme atacağı yüklü paradan daha değerlidir benim için.' Kararlı olduğumu görünce çatışmaktan kaçınmıştı. 'Tamam, bunları sonra konuşuruz,' diyerek garsonları çağırmıştı.

Sonrasını biliyorsunuz zaten, kavga ettik."

Leyla sözlerini bitirince kuşkulu bir ifadeyle süzdüm.

"Neden bunları dün anlatmadınız?"

Bakışlarını kaçırmadı bu kez.

"Bilmiyorum, biraz çekinmiş olmalıyım. Ya da ilk şaşkınlık... Ne derseniz deyin işte...

Ama kötü bir niyetim yoktu." Bu kadınla aramızı iyi tutmamız gerekiyordu. Hayır, onu ve sevgilisini zanlılar listesinden çıkardığımdan değil. Aksine, hâlâ zanlılar listesinde ilk sırada yer aldıkları için.

"Öyle düşünmemiştim zaten," diyerek dostça gülümsedim. "Bize yardımcı olduğunuz için size minnettarız."

İyice rahatlamıştı, güvenle arkasına yaslandı. Tam zamanıydı.

"Peki, ikinci cinayet için ne düşünüyorsunuz?"

Anlamamış gibi yüzüme baktı.

"Haberiniz yok mu? Dün gece bir ceset daha bulundu."

Oturduğu koltukta usulca sendeledi, gözleri faltaşı gibi açılmıştı.

"Bir ceset daha mı?"

Sahiden de şoka uğramış gibiydi ama yüzündeki ifade ne kadar gerçekti emin olmak zordu.

"Bir ceset daha," diye yineledim başımı usulca sallayarak. "Mukadder Kmacı adında bir şehir planlamacısı..."

"Mukadder mi?"

"Tanıyor musunuz?"

Aklını toplamaya çalışıyordu...

"Bir kez aynı bilirkişi heyetinde yer almıştık. Belediyenin adamıdır... İyi de, neden öldürsünler ki Mukadder Kınacı'yı?" Önemli bir ayrıntıyı hatırlamış gibiydi. "Ceset nereye bırakılmış?"

"Çemberlitaş'a..."

"Çemberlitaş'm neresine?" Düşünmeye mi başlamıştı, yoksa beni etkilemeye mi çalışıyordu? Onu sınamak için yanıtı kendisi bulsun istedim.

"Sizce?"

Hiç duraksamadan söyleyiverdi.

"Konstantin Sütunu'nun oraya?"

"Evet, sütunun dibine..."

İkinci tahminini de yaptı hiç çekinmeden.

"Ve maktulün üzerine yine bir sikke bırakılmıştı."

Bu kadın ya gerçekten masumdu ya da şeytani bir zekâya sahipti.

"Çok iyi akıl yürütüyorsunuz," dedim takdirlerimi gizlemeden. "Aynen dediğiniz gibi, kurbanın avucunda altından bir sikke vardı. Konstantin'in sikkesi..."

Güya yüzüme bakıyordu ama kesinlikle beni görmüyordu. Kendi kendine konuşur gibi mırıldandı.

"Byzas'tan Konstantin'e, Byzantium'dan Konstantinopo- lis'e..." Dalgınlığından sıyrıldı, artık bana dönmüştü. "Galiba katil bir mesaj vermek istiyor."

Bizim ulaştığımız noktaya kolayca gelivermişti işte. Ya cinayetlerde parmağı vardı ya da konuya hâkim olduğundan doğru akıl yürütüyordu. Her iki durumda da onu yanımızda tutmak yararlı olacaktı.

"Kesinlikle haklısınız," dedim bu kez kendi bardağımı suyla doldurarak. "Katil ya da katiller bir mesaj vermek istiyor. Ama ne demek istediklerini çözemedik. Belki siz yardımcı olabilirsiniz?" Olmam, demedi; ben bir bilim insanıyım, cinayet soruşturmasında ne işim var, demedi. Hevesle girdi konuya.

"Sikkeyi görebilir miyim?"

Aslında gösterebilirdim ama emniyete yeniden gelmesini ya da onu ziyaret etmek için bir nedenim olmasını istiyordum.

"Ne yazık ki Komiser Zeynep burada yok. Konuyla o ilgileniyor. Gelince size yollayabilirim. Ya da daha iyisi, belki siz gelirsiniz... Mesai bitimi, geceyarısı ya da sabaha karşı... Ne zaman boş olursanız." Gülümseyerek yüzüne baktım. "Ne dersiniz, bu davada bize yardımcı olur musunuz?"

Kısa bir kararsızlığın ardından, az önceki soruma vermesi gereken yanıt döküldü dudaklarından.

"Ama ben devlet memuruyum."

Bunu söylerken bile, çekingenliğime aldırmayın, lütfen bir şeyler söyleyin, beni ikna edin, der gibi bakıyordu yeşil gözleri.

"Biz de öyleyiz Leyla Hanım," diyerek yardımcı oldum ona. Hatta bir daha sormamak için, yapılacakları bile ardı ardına sıraladım. "Siz hukuki

prosedürü hiç düşünmeyin. Ben savcılıkla konuşur, hallederim..."

"iyi de, ben polis değilim ki... Tehlikeli değil mi bu işler?"

Hayır, tehlikesi filan umurunda değildi, nedenini tam olarak bilmiyordum ama ruhu bize yardım etmek için yanıp tutuşuyordu.

"Tehlikeli değil. Mesleki konularda yardım edeceksiniz. Bir tür bilirkişilik. Yani Konstantin kimdir? Çemberlitaş'ı neden diktirdi filan..."

"Buysa kolay..."

"Hepsi bu."

"Tamam Nevzat Bey, anlaştık," diyerek usulca doğruldu. "Ben gideyim artık... Ama bugün tekrar buraya gelmem imkânsız." Çantasından kartvizitini çıkarıp uzattı, "isterseniz mesaiden sonra buluşabiliriz. Beni arayın..." Tuhaf bir gülümseyiş süsledi dudaklarını, gözlerinde gizemli bir ışık yandı, söndü. "Şu Konstantin'in sikkesini çok merak ediyorum doğrusu..." "Dini inancı olmayan birine saygı duyarlar mıydı?"

Leyla odadan çıkar çıkmaz, su içtiği bardağı kâğıt mendille tutarak delil poşetlerinden birinin içine koydum. Eski bir hükümlü olduğundan Namık Karaman'm dosyasında her türlü belge mevcuttu ama Leyla Barkın'la ilgili bilgilerin arşivimizde olduğunu hiç sanmıyordum. Maktulün evinde bulduğumuz izlerle karşılaştırmak için müze müdiremizin parmak izlerine ihtiyacımız olacaktı. Bardakla birlikte Zeynep'e uğradım. Memnun oldu bu işe, çünkü tam düşündüğüm gibi, Leyla Barkm'm parmak izi bizde yoktu. Kadın sabıkalı değildi.

"Âdem Yezdan," dedim Zeynep'in yanından ayrılmadan önce. "Turizm işiyle uğraşıyormuş. Bir araştır şu adamı, bakalım ne çıkacak? Leyla Hanım, Necdet Denizel'in onun için çalıştığını söyledi." Zeynep'i yeni ipuçlarıyla başbaşa bırakıp Ali'yle birlikte ayrıldık emniyetten. Onun arabasıyla gidecektik maktulün Çarşamba'daki evine. Valens su kemerlerini geçip sağ yana kıvrılarak, iki yanı mağazalarla kaplı Fatih'in anacaddesine girince artık midemi kazıyan açlığa dayanamayıp sordum: "Yemek yedin mi Ali? Sabahtan beri bir poğaçayla duruyorum."

"Ben de öyle Başkomiserim..." dedi samimi bir gülümsemeyle. "Şu köşede bir lokanta var, arabayı çekeyim isterseniz."

"Oraya girmeyelim şimdi. Hazır bir şeyler bulsak, sandviç filan..."

"Tamam Başkomiserim... İlerde öyle bir yer biliyorum..."

Beş dakika sonra aracımızda ben kaşarlı sandviçimi, Ali jse ıslak hamburgerini dişleyerek, yeniden Edirnekapı'ya doğru ağır ağır akan trafiğe bırakmıştık kendimizi.

"Etler helal kesim yapılmış hayvandanmış," dedi bir eliyle hamburgerini tutup öteki eliyle direksiyonu kontrol eden yardımcım. "Lokantanın girişinde yazıyordu." Merakla yüzüme baktı. "Helal kesim, derken Islami usullere göre kesilmiş hayvandan mı bahsediyor, yoksa etlerimiz, yenmesi helal olan hayvandan alınmıştır mı diyor?"

Ayranımdan bir yudum içtikten sonra karşılık verdim.

"Tam adamına sordun Ali! Ben hiç anlamam bu işlerden. Bizimkiler pek dindar değildi.

Babam bayramdan bayrama giderdi namaza." "Al benden de o kadar Başkomiserim."

Bakışları sağ taraftaki ak taşlardan yapılmış duvarlara takıldı. "Şurası Fatih Camisi değil mi?"

"Evet, Fatih Camisi... Hiç gelmedin mi?"

"Gelmedim." Hamburgerini ısırmadan önce haylazca gülümsedi. "Biliyorsunuz, cinayet olmadı mı yolumuz düşmüyor böyle yerlere."

"Ama gelsen iyi olur, Fatih Sultan Mehmed'in türbesi de burada." Kinayeli bir bakış attım. "Sen atalarımıza filan meraklısmdır ya." Birden aklıma geldi. "Ha Ali, caminin etrafına sivil ekipler yerleştirildi, değil mi?"

Aceleyle yuttu lokmasını.

"Yerleştirildi Başkomiserim. Şu anda ikişer kişiden üç ekibimiz var çevrede. Başlarına da Ekrem'i verdim. Hazır buradan geçerken isterseniz yoklayalım. Ne yapıyorlar, anlamış oluruz."

"Gerek yok, Ekrem sorumluluk sahibi çocuktur, işi savsaklayacağını sanmıyorum."

Yavuz Selim'e dönünceye kadar ikimiz de susup yemeğimizi bitirmeye çalıştık. Ali iki ıslak hamburgeri kolasının yardımıyla mideye indirirken, bana bir sandviç fazla geldi, ayranımı bitirip yemeğimin kalanını poşete koydum. Yavuz Selim Caddesi sakindi ama Çarşamba'ya dönünce trafik yoğunlaştı. Köşedeki eski polis karakolunun yanından Yavuz Sultan Selim Camii'ne uzanan sokağa bakarken bir zamanlar bu semtteki, Türkiye'nin en iyi eğitim kurumlarından biri olan Darüşşafaka Lisesi'nde yıllarca

öğretmenlik yapan rahmetli annemi hatırladım. Bir defasında onunla birlikte Darüşşafaka'dan çıkıp Yavuz Sultan Selim Camii'ne gitmiştik. Padişahın türbesine uğramış, şehzadelerin gömütlerini görmüş, hatta aynı bahçede bulunan bir başka Osmanlı sultanı Abdülmecid'in mezarını da ziyaret etmiştik ama o günlerden aklımda kalan, Yavuz Sultan Selim'in sandukasının başındaki kocaman kavukla caminin arka bahçesinden görünen istanbul manzarasıydı.

Olağanüstü bir görüntüydü, sanki bambaşka bir şehir uzanıyordu gözlerimin önünde.

Haliç'in erimiş altın gibi parıldayan suları, kendinden emin, sakince kıvrılarak Boğaz'ın girişine doğru uzanıyordu. Biraz içerlek kaldığından Fatih Camii görünmüyordu ama Süleymaniye ile Ayasofya, birbirlerine engel olmadan, yeryüzünün iki benzersiz mabedi olarak dikiliyorlardı bu kentin efsanevi iki tepesinin üzerinde.

"Bu ne be?" Hayretle söylenen Ali'nin sesiyle toparlandım. Bakışlarını kaldırımda yürüyen beş kişilik siyah çarşaflı kadın grubuna dikmişti. "Miting filan mı var? Niye toplanmış bunlar burada?" ilk kez geliyor olmalıydı Çarşamba'ya.

"Miting filan yok Alicim, bu insanlar semtin sakinleri..."

Sözlerim, şaşkınlığını iyice derinleştirdi.

"Duymuştum fakat bu kadarı da fazla.. Burası Türkiye'den çok iran'a benziyor Başkomiserim... Bu insanlar...." Gözleri, kaldırımda koyu gri cüppesinin altına hâkim yaka beyaz bir gömlek giymiş, sakallan göğsüne kadar inen adama takıldı. "Bu insanlar... Ya baksanıza, kadını erkeği, herkes bir tuhaf burada..."

Hakikaten ürkmüş gibiydi, bu semte ilk kez gelenlerin benzer tepkileriyle karşılaştığımdan hazırlıklıydım. Çarşamba'yla ilgili tarih öğretmeni annemin söylediklerini aktarmak istedim ona.

"Aslında Bizans devrinde de bu semtte çok sayıda manastır ve kilise bulunuyormuş. O

dönem de din bu bölgede et- kiliymiş. Osmanlı zamanında da gelenek bozulmamış. Her yan mescit, medrese, tekke ve türbelerle kaplanmış. Haliyle ahalisi de mollaların, hocaların, ulemaların ailelerinden oluşmuş. Sayıları giderek azalsa da Hıristiyanlarla Yahudiler de yaşamayı sürdürmüşler bu çevrede. Mesela Alicim, patrikhane hemen aşağıda,

Fener'dedir. Orada Ortodoks papazlarla karşılaşabilirsin. Başka kiliseler, sinagoglar da var. Gregoryen Ermeniler, Yahudiler... Bu bölge farklı dinlerin bir arada yaşandığı bir yer."

Yok, Ali'nin ikna olacağı yoktu.

"Papazların oğulları da babaları gibi mi giyiniyor? Yahudiler, İsrail'deki gibi sırtlarında siyah pardösüler, başlarında siyah şapkalar, örülmüş saçlarıyla mı dolaşıyor sokaklarda?"

Canı fena sıkılmıştı, eliyle çarşaflar içindeki iki küçük kızı gösterdi. "Şu kızlara bakın Başkomiserim. Bunlar daha çocuk... Ne bilsin çarşafı, günahı? Belli ki babaları öyle giydiriyor..."

Haklıydı, ne diyeceğimi bilemedim. Ama sonuçta o kızlar, o anne babaların çocuklarıydı.

O ailenin içinde doğmuşlardı. Sırf çarşaf giydiriyorlar diye ailelerinden koparılıp alınabilirler miydi? Veya ebeveynlerini, çocuklarınıza şu giysileri giydireceksiniz diye zorlamak doğru muydu? Öte yandan, kendi inançlarının gereğini yaşayan bu insanlar, dinlerini onlar gibi yaşamayanlara karşı da aynı hoşgörüyle yaklaşırlar mıydı? Hıristiyan'a, Yahudi'ye ya da dini inancı olmayan birine saygı duyarlar mıydı? İşte bu kuşkuluydu.

Sanırım Ali'nin kaygısının ardındaki asıl neden de buydu. İşin kötüsü, Ali'nin korkusunu haklı çıkaracak korkunç olaylar yaşanmıştı ülkemizde. Ölümlerle, vahşetlerle, katliamlarla sonuçlanmış olaylar. Ama ne olursa olsun, bu insanları küçük görerek, dışlayarak, baskı uygulayarak sorun çözülemezdi. İşte bu nedenle, korkusunda Ali'ye hak vermekle birlikte, gönlüm herkesin kendi inancını ya da inançsızlığını hiçbir kısıtlama, hiçbir baskı, hiçbir zorlama olmadan yaşayabilmesinden, ama aynı zamanda kendisi gibi olmayanlara da düşmanlık beslememesinden yanaydı. Tıpkı ırk, cinsiyet gibi, din de insanları ayrıştıran bir olgu olduğundan ortak payda olarak kabul edilmemeliydi. Hepimizin bir tek ortak özelliği vardı: İnsan olmak. Farklı inançlara, farklı etnik kökenlere, farklı cinsiyetlere, farklı dünya görüşlerine sahip olsak da hepimiz insandık. Bir başka ortak yönümüz ise İstanbul'du.

Hepimiz bu şehirde yaşıyorduk. Camimiz, cemevimiz, kilisemiz, sinagoğumuz bu şehirdeydi. İnsan olmak ve İstanbul'da yaşamak, işte bizi birleştirecek iki önemli zemin.

Aklım bunlarla meşgulken, kurbanın evini geçmiş olabileceğimizi düşündüm.

"Ali gelmedik mi hâlâ maktulün adresine?" diye sordum telaşla.

Başka bir gezegenin varlıklarıymış gibi garipseyerek izlediği semt sakinlerinden bakışlarını güçlükle aldı.

"Gelmek üzereyiz Başkomiserim..." Hatırlamaya çalıştı. "Halis Kasap'm üzerindeymiş..."

Eğilip ön camdan caddenin sonuna baktı. "Oralarda bir yerlerde olmalı." Önünden geçmekte olduğumuz marketin adını okuyunca dayanamadı, yine sinirlendi. "Şu isme bak ya, Tevhit Market..."

Ali'nin îslami kesimlere bu kadar karşı olduğunu bilmiyordum.

"Pek hoşlanmıyorsun galiba Müslümanlardan."

"Müslümanlardan değil," diyerek itiraz etti. "Elhamdülillah biz de Müslümanız Başkomiserim." Ne diyeceğini bilemeden önüne döndü. Ama içi doluydu, sessiz kalamadı, yeniden başladı söze. "Müslümanlığı kötü gösteriyor bunlar. İnsanı dinden imandan soğutuyorlar..." "Kimi soğutuyorlar dinden imandan? Yoksa teşkilatta mı karşılaştın bu tür adamlarla?',

"Teşkilatta da var Başkomiserim, siz de biliyorsunuz onları. Ama çok daha önce karşılaşmıştım ben bu örümcek kafalılarla."

Sustu, yola baktı bir süre ama daha uzaklara bakıyordu aslında.

"Çocukken... Yozgat'ta yurttayken, Şerafettin. diye bir müdürümüz vardı, Şerafettin Soygezer. Soy ismi Soygezer ama soysuzun önde gideni..."

Sesi titremeye başlamıştı.

"Güya o da bizim gibi kimsesizmiş. Güya çocuk yurtlarında büyümüş. 'Beni Allah'a sığınmak kurtardı,' derdi. Ama bence o Allah'a değil, şeytana sığınmıştı. Benim bildiğim, Allah kendisine sığman birinin bu kadar zalim olmasına izin vermez. Adi herif, burnumuzdan getirirdi. İslamiyet'i öğreteceğim diye baskı altında tutardı bizi. Dışarıdan hoca getirtir, gizlice Kuran kursu düzenlerdi yurtta. Yaşımız o kadar küçük ki, daha Türkçe okumayı yeni öğreniyoruz, Arapçayı nasıl anlayacağız? Ama adamın umurunda mı? Anlamazsan, gözünün yaşına bakmadan ceza verirdi. Biz oyun oynamak isterdik, adam bunu bile kâfirlik sayardı. Yurtta televizyon vardı ama bu manyak izlettirmezdi. O

zamanlar Vikingler diye meşhur bir çizgi film var. Sokaktaki çocuklar hep bu çizgi filmden söz ediyorlar. Sıcak evlerinde, annelerinin babalarının dizlerinin dibinde oturup zevkle izledikleri Viki adındaki bu Viking'in maceralarını anlata anlata bitiremiyorlar. Biz yurttaki çocuklar da bu meşhur çizgi filmi merak etmeye başladık. Ahilerimiz müdüre çıktılar.

Vikingler'i izleyelim diye rica ettiler. Herif umursamamış bile. 'Hadi herkes koğuşuna,'

diye kovmuş onları. Ben dinlemedim, o kadar merak ediyorum ki Viki adındaki Viking'i, salonda kimse yokken açtım televizyonu, geçtim karşısına. Çocuğum Başkomiserim, çizgi filmdeki oğlanın yaptıkları o kadar hoşuma gitti ki, ne bizim zalim müdür kaldı aklımda, ne kimsesiz biri olduğum. Saati, akşamı, kendimi unutup, dalıp gitmişim televizyonun büyülü dünyasına. Sol yanağımda patlayan bir tokat hatırlattı bana gerçek dünyanın acımasızlığını. Gözümün önünde yıldızlar uçuştu. Toparlanmaya fırsat bile bulamadan bir tokat da sağ yanağıma... El kadar çocuğum, Başkomiserim ya, olduğum yere yığılıp kalmışım. Gözlerimi açtığımda bodrumdaydım. Sol kulağımdan sıcak bir sıvı sızıyordu, baktım kan. İki yanağım alevler içinde... Acı neyse de, başımı kaldırıp demir parmaklıklı pencerenin öteki tarafındaki mezarlığı görünce, korkudan ödüm koptu. Bu mezarlıkla ilgili o kadar çok hortlak hikâyesi dinlemiştim ki, sarıklı mezar taşlarını görünce tüylerim diken diken oldu. Panik içinde kapıya koştum. 'Açın, açın kapıyı,' diyerek tahta kapıya vurdum.

Ama kimse tınmadı. Belki kalbi yumuşar diye, 'Vallahi de billahi de, bir daha televizyona bakmayacağım, bir daha o şeytan icadından uzak duracağım,' diye dakikalarca yalvardım.

Yok, ne müdür denen o alçağın kendi geldi, ne de büyük çocukla rı gönderdi. Ellerim yorulunca kapının dibine çöktüm, sessizce ağladım. Ama ağlamak da çare değildi. Mezar taşlarına bakmamak için sırtımı pencereye dönerek bir patates çuvalının üzerine kıvrıldım.

Bir an önce uyursam, bu korkudan kurtulurum diye düşünüyordum. Bir çıtırtı duysam dipdiri sıçrıyordum, bir kedi miyavlasa hortlaklar geliyor zannediyordum, köpekler havlasa gulyabaniler bastı diye tir tir titriyordum. Yattığım yerde saatlerce kılımı kıpırdatmadan öylece kaldım. Bir ara sızmışım, uyandığımda bacaklarımın arasında bir ıslaklık hissettim. Baktım, altıma işemişim. Kimin umurunda, gün ışımıştı ya, hiç dert etmedim. Ama müdürümüz etti, bir posta da altımı ıslattığım için sopa yedim. Bütün

bunları yaptıktan sonra beni karşısına alıp, 'Bunlar senin iyiliğin için, terbiye olman için,'

diye bir de nasihat vermesin mi? Valla Başkomiserim, biraz büyük olsaydım, o anda öldürürdüm şerefsizi. Ama sesimi çıkarmadım, ağlayarak dinledim söylediklerini. îşte o gün bugündür nefret ederim bu adamlardan."

Annesi, babası çok küçükken terk etmişlerdi Ali'yi. Ne isimlerini biliyordu, ne de yüzlerini hatırlıyordu. Çocuk yuvasında büyümüştü. Hiç bahsetmezdi o günlerden. İlk kez anlatıyordu yurt dönemine dair bir anısını. Kim bilir daha anlatmadığı neler vardı? İçim acıdı onu dinlerken, gözlerim doldu. Ne diyebilirdim ki şimdi ben bu çocuğa. Kim tedavi edebilirdi ki onun ruhunda açılan bu derin yarayı. Üstelik ona acıdığımı fark etse daha kötü olurdu. İçimde büyüyen üzüntüyü gizlemek için, "İyi Müslümanlar da var," dedim anlayışlı bir sesle. "Mesela bizim Balat'taki Tahta Minare Camii'nin imamı Baki Amca.

Allah rahmet eylesin, şahane bir adamdı. Mevlevi meşrebinden olduğunu söylerlerdi.

Babamlar Agora Meyhanesi'nde içki içerken onlarla oturup şakalaşmaktan çekinmezdi.

Ağzına şarabın zerresini koymamasına rağmen, belki de ömürleri boyunca camisine bir kez bile adım atmayacak olan bu insanları ne küçümser, ne ayıplardı. Arada bir, 'Aklınızı başınıza toplayın artık, bu içkinin ne bu dünyada yararı var size, ne öteki dünyada,' diye şaka yollu uyarsa da mahallenin dindar olmayan sakinleriyle de dindar olanlar gibi dostça, arkadaşça yaşar giderdi."

"Öyle Başkomiserim, ben de tanıdım böyle güzel insanlar. Yoksa maazallah, dinsiz olur çıkardım valla... Ama yine de o Şerafettin denen şerefsize benzeyen Müslüman görünümlü zındıkları görünce aklım başımdan gidiyor işte."

Sesindeki öfke azalmıştı, kötü anıların etkisinden sıyrılıyordu. Konuyu değiştirmek için etrafa bakmarak, maktulün evini aramaya koyuldum. Evet işte Halis Kasap az ilerdeydi.

Elimle kasap dükkânının üzerindeki, cephesi yeşil çinilerle kaplı, dört katlı apartmanı gösterdim.

"Şurası mı maktulün evi?"

"Evet, orası olmalı... Kınacı Apartmanı..."

"Kasabın önü boş, yanaşsana şuraya."

Ama yanaşamadık Halis Kasap'ın önüne. Bizden önce, et taşıyan beyaz kasalı bir araç kaptı gözümüze kestirdiğimiz yeri. Beyaz kasalı kamyonetin şoför mahallinden inen başı sarıklı, beyaz önlüğü kanlar içindeki sakallı genç adamı görünce, "Eyvah Ali şimdi arbede çıkartacak," diye tedirgin oldum. Yapmadı, uyarmama bile gerek kalmadan, on beş metre kadar ilerdeki Gerçek Eczanesi'nin önüne yöneldi. Eczanenin içinde, kumral uzun saçları omuzlarına dökülen tezgâhtar kızın kasadaki delikanlıyla gülüşerek konuştuğunu görünce yüzündeki umutsuzluk kayboldu.

"Neyse, normal insanlar da varmış burada," diye söylenerek durdurdu motoru.

"Sahiden başka bir ülkeye gelmiş gibi hissetim kendimi Başkomiserim ya."

"Başka bir ülke değil Ali, burası Türkiye. Şu genç kızla delikanlı nasıl bizim insanlarımızsa, ötekiler de bizim insanlarımız."

Yine o kaygılı, kuşku duyan bakışlar geldi oturdu gözlerine. Belli ki sindirmeye çalışıyordu, hayır yapamadı, başını salladı.

"Valla bilmiyorum Başkomiserim... Evet, onlar da bizim vatandaşımız ama..." Gözleri yol kenarında oynayan sekiz on yaşlarındaki iki çocuğa takıldı. Yine hiddetlendi. "Şu oğlana bak, daha on yaşında bile yok ama başında yeşil sarık, ayağında şalvar. Bu mu Müslümanlık?"

"Sana göre değil ama o çocuğun ailesine göre öyle..."

Yanıt vermedi, maktulün evinin önüne kadar suratını asarak yanım sıra yürüdü.

Apartmanın önüne gelince, beyaz zemin üzerine türbe yeşili mozaikle işlenmiş "Kınacı Apartmanı" yazısı çarptı gözümüze.

"Galiba bütün apartman maktulünmüş," diye mırıldandım. "Necdet'in de mali durumu iyiydi. Ne dersin, katilimiz hali vakti yerinde insanları mı seçiyor kurban olarak?"

Ali kapının üzerinde Arapça harflerle yazılmış sözcüklere takılmıştı.

"Onu bilmem ama Başkomiserim, galiba bu Mukadder de dincilerdenmiş..."

Maktulün dün gece üzerinde bulunan giysilerini hatırladım, giyim kuşamına bakılırsa, hiç de öyle görünmüyordu diyecektim ki, adamın dindar olup olmamasının soruşturmamız açısından bir önemi olmadığını düşünerek vazgeçtim. Ali'ye laf yetiştirmek yerine uzanıp kapının ziline bastım. Anında açıldı kapı. Mukadder'in ölüm haberini duyan yakınları eve koşturuyor olmalıydı ki, içerdekiler hiç sormadan her gelene açıyorlardı kapıyı. Binaya girince, bir kat yukarıda bir başka kapının daha açıldığını duyduk. Biri merdiven

otomatiğini yaktı. Laz bir müteahhittin elinden çıkma olduğunu basamak uzunluklarının birbirinden farklı olmasından anladığım apartmanın dik merdivenlerinin başında genç bir adamın yüzü belirdi. Eğilmiş, kim olduğumuzu anlamaya çalışıyordu. Orantısız basamakları tırmanıp yanma ulaşınca, garipseyen gözlerle süzdü bizi. Ali hiç hazzetmemişti bu bakışlardan.

"Cinayet soruşturması için geldik..." diye sertçe açıkladı.

Eli seyrek sakallarına gitti genç adamın, kömür karası, iri gözlerinden gergin bir parıltı geçti. Bizi gördüğüne hiç memnun olmamıştı.

"Polis misiniz?"

Sesi de yüzündeki anlam gibi hoşnutsuzdu.

"Evet, siz kimsiniz?"

Kendini tanıtmak yerine eliyle arkadaki dairenin kapısını gösterdi.

"Az beklerseniz, Efsun'u çağırayım... Rahmetlinin kızıdır."

Ali sımsıkı tuttu genç adamın kolundan.

"Dur bakalım. Başkomiserim sana bir soru sordu, önce onun cevabını ver. Kimsin sen?"

Kolunu Ali'nin pençesinden sakince çekip kurtardı.

"Ben Ömer..."

Sesinde ne korku vardı, ne de panik. Ömer'in bizden çekinmediğini anlayan yardımcım sinirlenmeye başladı.

"Ömer ne? Soy ismin yok mu oğlum senin?"

"Sormadınız ki söyleyeyim... Ömer Ekinli..." Sanki karşısında bombalı eylem sanığı bir El Kaide militanı varmış gibi tepeden tırnağa delikanlıyı süzdü Ali.

"Peki maktulün nesisin?"

Anlamadı Ömer, kalın kaşları çatıldı.

"Kimin nesiyim?"

"Maktulün, maktulün. Yani Mukadder Kınacı'nın..."

Küskün, uzlaşmayan bir sesle homurdandı.

"Damadı sayılırım, kızıyla nişanlıyım..."

"Efsun Hanım'la mı?" diyerek ortamı yumuşatmaya çalıştım. "Büyük kızı değil mi Mukadder Kınacı'nın?"

Yüzündeki gerginlik dağılmadı.

"Evet, büyük kızı, bir de oğlu var, Mücahit."

"Neden Efsun Hanım'la görüşmemiz gerektiğini düşünüyorsun?" diye yine lafa girdi Ali.

"Maktulün karısı yok mu?"

Buruk bir sesle söylendi Ömer.

"Melek Abla felçlidir. Konuşacak durumda değil, Mücahit ise küçük, sorularınızı cevaplandıramaz." Sıkıntıyla ellerini yana açtı. "Ama isterseniz, onu da çağırırım."

Bizden pek hoşlanmasa da yardım etmeye çalışıyordu, ama Çarşamba'ya girdiğimiz andan beri kanı beynine sıçramış olan Ali'nin bunu anlayacak hali yoktu.

"Teşekkür ederiz Ömer Bey," dedim bizim deli bozuğun da kendine çekidüzen vermesini umarak. "Gerekirse onunla da görüşürüz, önce Efsun Hanım'la konuşursak daha iyi olacak. Ama işimiz uzun sürebilir. Burası konuşmak için pek uygun değil."

"Haklısınız, kusura bakmayın." Kibarca koridorun öteki ucundaki kapıyı gösterdi. "Sizi şöyle alayım." Böyle söylemesine rağmen önümüze düşüp yolu göstereceğine, az önce çıktığı kapıya yöneldi. Eğer açıklamak için azıcık daha geç kalsa onu hırpalamak için fırsat kollayan Ali'nin mengene gibi pençesi yine yapışacaktı koluna. Allah'tan içeri girmeden önce döndü, "Siz oraya geçin, ben içeriden açacağım kapıyı," diyerek merakımızı giderdi.

"Babanızın ölümü Cenab ı Hak'kın değil, katillerin takdiri."

Ömer'in gösterdiği kapının önüne geldiğimizde ışıklar birden sönüverdi. Uğultulu bir karanlığın içinde kalakaldık; kör, ışık geçirmez bir karanlık, duaya benzeyen mırıltılar, iç çekişler, fısıltılarla örülü bir uğultu. Ali duvardaki elektrik düğmesini ararken açıldı kapı.

Ortalık ağardı ama uğultular daha da yoğunlaştı. Kapının gerisinde, Ömer'in yanında uzun

boylu, kahverengi türbanlı genç bir kız duruyordu. Sırtında tarçın rengi süet bir ceket vardı, dik yakalı, bej bir bluz giymişti, ayak bileklerine kadar

uzanan, türbanıyla aynı renkteki eteği kızı daha uzun gösteriyordu. Koyu mavi gözlerini önce Ali'ye, sonra bana dikerek sordu:

"Benimle görüşmek istiyormuşsunuz." Bir adım öne çıkmıştı. "Nasıl yardım edebilirim?"

"Başınız sağ olsun." Nazik olmaya çalışıyordum. "Efsun Hanım, değil mi?"

Türbanın olduğundan daha iri gösterdiği başını usulca salladı.

"Evet, Efsun... Efsun Kınacı..."

"Ben Başkomiser Nevzat." Duraksamadan sıktı uzattığım eli. Yanımda gergin bir halde dikilen yardımcımı gösterdim. "Bu arkadaşımız da Komiser Ali."

"Buyurun, içeride daha rahat konuşuruz."

Kızın kendinden emin tavrı Ali'nin de tuhafına gitmiş olmalı ki durumu anlamaya çalışarak, benim gibi sessizce ev sahiplerini izlemekle yetindi.

Dar bir koridora girdik, kapının önündeki uğultu iyice arttı. Artık okunan Kur'an'ın sözcüklerini seçebiliyorduk, duanın dışında ne ağlama sesi vardı, ne de ayılıp bayılanların çığlıkları. Ev halkı, metanetle karşılamış olmalıydı Mukadder Kmacı'nın beklenmedik ölümünü.

Efsun'la Ömer bizi genişçe bir odaya aldılar. Odanın duvarları silme kitap dolu ahşap raflarla çevrilmişti. Kitap raflarının kapatamadığı yerlere yaldızlı Arap harfleriyle yazılmış, ayet ya da hadis olduğunu tahmin ettiğim çerçeveli metinler asılmıştı. Odada ağır bir hava vardı; kitapların kâğıdından, cildinden, mürekkebinden yayılan rayiha mı, evdeki yaşamın odaya sinen kokusu mu, yoksa hemen yanımda duran genç kızın parfümü mü, kestirmek zordu. Raflardaki kitaplara baktım. Sadece deri ciltli Kur'an tefsirleri, tmam Gazali'nin, Ibnü'l Arabi'nin kaleme aldığı dini metinler değil, Dostoyevski, Hugo, Dickens gibi yazarların romanları da gözüme çarpan kitaplar arasındaydı. Ama en şaşırtıcı olanı, nerdeyse sol taraftaki duvara monte edilmiş bütün rafları dolduran İstanbul kitaplarıydı.

Reşat Ekrem Koçu'nun tamamlayamadığı meşhur istanbul Ansiklopedisi'nden Doğan Kuban'ın İstanbul Bir Kent Tarihi'ne, Oğuz Tekin'in Antik Nümismatih ve Anadolu adlı çalışmasından Yahya Kemal'in Aziz İstanbul'una, Mithat Cemal Kuntay'm Üç İstanbul'undan Haldun Hürel'in İstanbul'u Geziyorum Gözlerim Açıft'ına kadar hem inceleme

araştırma, hem gezi, hem de edebi eserler gerçek bir hazine gibi duruyordu kütüphanede. Efsun'a dönerek sordum:

"Kitaplar sizin mi?"

"Çoğu benim, aslında kütüphaneyi babam yaptırmıştı. Ama sonra kitaplara ilgisini kaybetti. Üç senedir de yukarıda yaşıyor zaten."

"Babam," derken sesi titremişti, lacivert gözleri buğulanır gibi olmuş ama fazla sürmemiş, o metanetli genç kız havasına bürünüvermişti yeniden.

"Evin bu tarafında ben yaşıyorum. Kütüphane de bana kaldı." İnce uzun parmaklarıyla pencerenin önündeki koyu yeşil divanı gösterdi. "Ayakta kalmayın, buyurun oturun."

Divana yerleşince sordum: "Yukarıda yaşıyordu, dediniz, babanız sizden ayrı mı oturuyordu?"

Kitaplara bakarken gözlerini kaplayan tatlı ışık kayboldu.

"Babam ikinci kez evlendi. Üç senedir yukarıda, Nazlı Hanım'm yanında yaşıyordu."

"imam nikâhı mı?"

Acı bir gülümseme yayıldı ince dudaklarına.

"Hayır, annemi boşadı, Nazlı Hanım'la evlendi."

Babasının ölümüne neden üzülmediğini anlamaya başlıyordum, emin olmak istedim.

"Anneniz, Melek Hanım rahatsızmış galiba... Ömer söyledi."

Gözlerini hüzün bastı, derin bir kederle inceldi yüzü.

"Felçli... Sağ tarafına inme indi."

"Özür dilerim, belki sorularım sizi üzüyor ama sormam gerek, babanız annenizin hastalığından sonra mı evlendi?"

Yaşadığı felaketin ağırlığını henüz üzerinden atamasa da, onunla yüzleşmeyi başarmış birinin kararlılığıyla yanıtladı:

"Hayır, annem sağlıklıyken buldu Nazlı Hamm'ı... Belediyede sekreteriydi. Annemin itirazlarına aldırmadan evlendi Nazlı Hanım'la. Onların evliliğinden 21 gün sonra inme indi anneme."

Tatsız bir suskunluk çöktü üzerimize. Koridorda bıraktığımız uğultu artıyordu ki, Ali'nin otoriter sesi bastırdı odaya sızmaya başlayan dua

fısıltılarını.

"Babanızı en son ne zaman gördünüz?" "Dün gördüm. Sabah okula gidiyordum, o da belediyeye. Âdetidir, sabah erken giderdi işe..."

Efsun'un o kadar umursamaz bir tavrı vardı ki, Ali yinelemek zorunda kaldı.

"Konuşmadınız mı?"

"Hayırlı sabahlar, dedik birbirimize, hepsi o."

"Ya akşam eve gelmeyince hiç kaygılanmadınız mı?"

"Eve gelmediğini bilmiyorduk ki," dedi kayıtsız bir tavırla. Sanki ölen babasından değil de sokaktaki hayırsız kediden bahsediyor gibiydi. "Günlerce bize uğramadığı olurdu.

Anlayacağınız, babamızın pek umurunda değildik."

"O yüzden mi babanızın ölümüne üzülmüyorsunuz?"

Buz gibi bir hava esti kitap dolu odada. Ömer'in yardımcıma diktiği kara gözleri nefretle yanmaya başlamıştı. Efsun'un öfkeleneceğini, belki de görüşmeyi yarıda keseceğini düşündüm. Oysa ne alınganlık, ne de bir kızgınlık belirdi genç kızın ince yüzünde, soruyu yanıtlamadan önce sakince karşımızdaki koltuklardan birine yerleşti. Şimdi aramızda

sadece, üzerinde birkaç kitap bulunan uzunca bir sehpa vardı. İnsanı içine alan laciverdi gözlerini yardımcıma dikerek, etkileyici bir sesle konuşmaya başladı.

"Ölüm, kaderimizde olan bir şeydir Ali Komiser. Er ya da geç hepimiz onu tadacağız. Ali İmran Suresi'nde şöyle buyrulur: 'Allah'ın izni olmadıkça hiç kimse ölmez. Ölüm, Allah'ın ilminde kararlaştırılmış bir vadeye bağlıdır. Dünya nimetini dileyene ondan veririz. Ahireti dileyene de ahiret ecri veririz.' Görüldüğü üzre ölümün ne zaman, nerede ve nasıl geleceği Allah'ın takdirine kalmıştır. Kuşkusuz ki babamın vadesi de bu ilahi kuralın dışında değildi. Kuşkusuz ki Cenabı Hak takdirini böyle kullanmıştır."

Tabii ikna olmadı Ali. Karşısında Efsun değil de Yozgat'taki Çocuk Yurdu'nun zalim müdürü Şerafettin varmış gibi, "Babanızın ölümü Cenabı Hak'km değil, katülerin takdiri,"

diyerek tersledi genç kızı. "Allah kullarının öldürülmesini niye istesin?"

Gözlerini uysalca yumdu, açtı genç kız, sonra Ali'ye değil de hepimize seslenirmiş ya da dua okurmuş gibi mırıldandı.

"Allah'ın hikmetinden sual olunmaz. Hayır da, şer de ondan gelir. Biz aciz kulları onun neyi, niçin yaptığını bilemeyiz. Elbette onun yaptığı her işte bir mana vardır. Onun adaleti herkesin, her şeyin üstündedir. O haklı olanla haksız olanı ayırt etmeyi bizden daha iyi bilir. Bu yüzden, olanı kabullenmek bazen en büyük erdemdir."

Bu sözlerin anlamı neydi şimdi? Babasının ölümünün adil olduğunu mu söylemeye çalışıyordu, yoksa başımıza gelen en kötü olayları bile kabul ederek, Allah'a baş kaldırmamalıyız mı demek istiyordu? Anlamak için sordum. "Rahmetli nasıl bir insandı?"

Tarçın rengi ceketinin yakasını toparlamaya çalıştı, ne söylemesi gerektiğine karar vermek için zaman kazanıyor gibiydi.

"Bizde ölünün ardından kötü konuşulmaz." Ruh halini perdeleyen bir gülümsemenin ardına sığınmıştı. "Üstelik ben onun kızıyım."

Hiç aptal biri değildi bu Efsun; "Ben onun kızıyım?" derken bile babasının iyi bir adam olmadığını ima ediyordu. Sanırım bizimle işbirliği yapmak niyetindeydi ama önyargılarına yenilen Ali, gözünün önündeki gerçeği yine fark edemedi.

"O zaman sen söyle Ömer!" diyerek delikanlıya çattı. "Nasıl bir adamdı senin müstakbel kayınpeder?"

Genç kızın koltuğunun yanında, ayakta dikiliyordu Ömer. Hazırlıksız yakalanmış gibi kıpırdandı. Gözlerindeki öfke kıvılcımları harlanacak oldu ama kendini tutmasını bildi.

"Allah rahmet eylesin," dedi serinkanlı görünümünü koruyarak. Sanki anımadığı biri hakkında konuşuyormuş gibi sesinde hiçbir duygu belirtisi yoktu. "Bana bir kötülüğü olmadı."

Hepsi bu, ne bir ayrıntı, ne başka bir söz ama bizim inatçı keçi peşini bırakmadı.

"Peki müstakbel kayınpederin seni sever miydi?" Yanıt vermesini beklemeden başıyla Ömer'in elini işaret etti. "Dikkatimi çekti, sende de, Efsun Hanım'da da alyans yok..."

Genç çift aynı anda sağ ellerinin parmaklarına baktılar.

Sözlerinin yarattığı etkiden memnun kalan yardımcım taşı gediğine koydu.

"Yoksa rahmetli evlenmenize sıcak bakmıyor muydu?"

"Ne münasebet! Babam bizim evlenmemizi çok istiyordu." Kaşları çatılmış, gözlerinde öfke yalımları gezinmeye başlamıştı. "Hem bunun babamın öldürülmesiyle ne ilgisi var?"

Evet, anlayışlı polis Nevzat'ın sahneye çıkma anı gelmişti.

"Sakin olun lütfen Efsun Hanım. Biz sadece babanızın katillerini bulmaya çalışıyoruz.

Yoksa ne sizin, ne de Ömer kardeşimizin yaşamına karışmak gibi bir niyetimiz var."

Hayır, sözlerim yeterli olmadı, çatılmış kaşlar düzelmedi.

"O zaman babamın iş yaşamını araştırmanız gerek. Çünkü ailesinden kimse ona zarar vermez."

Galiba sonunda bir yerlere varıyorduk.

"Iş yaşamını da konuşacağız Efsun Hanım. Ama önce öğrenmek istediğim bir konu daha var. Babanızın ikinci eşi genç biri mi?"

"Genç biri," dedi manidar bir tavırla. "Merak ettiğiniz buysa söyleyeyim, babamdan yirmi yaş daha genç. Benden sadece iki yaş büyük, sağlıklı, güzel bir hanım..."

Güya sesine alaycı bir hava vermeye çalışıyordu ama içindeki derin kederi, patlamaya hazır öfkeyi gizleyemiyordu artık.

"Haberi var mı?" "Sabah telefon edip söyledim."

"Neden telefon ettiniz, burada yaşamıyor mu?"

Hemen giderdi merakımı.

"Geçen hafta memleketine gitmişti, Rize'ye..."

"Nasıl karşıladı?"

"Nasıl karşılasın, yıkıldı zavallıcık."

Zavallıcık derken samimiydi, üvey annesi için üzülüyordu. Babasından esirgediği acıma duygusunu, hayatlarına girerek mutluluklarını altüst eden bir kadından -ne kadını, kendi yaşında bir kızdan- esirgemiyordu. Bu Efsun sandığımdan daha olgun bir kızdı galiba.

"Dönüyor mu İstanbul'a?"

Usulca başını salladı.

"Dönüyor, bu akşam yola çıkacak. Vefalı insandır Nazlı. Öyle şaşkın şaşkın bakmayın Nevzat Bey. Onun bir suçu yok. Yoksul, kimi kimsesi olmayan bir kızcağız. Yetişkin, kudret sahibi bir adam ona gönül vermiş. Ne yapsın?"

"Babanız gerçekten de âşık mıydı Nazlı Hanım'a?"

"Bilmiyorum," dedi omuz silkerek. "Kim bilebilir... Babam biliyor muydu, ondan da emin değilim. Bildiğim, babamın eline para geçince başka bir adama dönüştüğü..."

Leyla Barkm'ın, eski kocası Necdet Denizel hakkında söylediklerini hatırladım. "Tek kuruş beklemeden, kızgın güneşin altında, yüzü gözü toz içinde, geçmişin izini bulmaya çalışan o genç arkeolog gitti, yerine, düşündüğü, dokunduğu, ilgilendiği her şeyi paraya çevirmeye çalışan bir işadamı geldi," demişti. İki maktulün de ortak yanı paranın onları değiştirmiş olmasıydı. Aslında günümüzde hiç de sıradışı bir durum değildi bu, aksine, insanların büyük çoğunluğunda rastlanan bir haldi ama bu benzerliğin bir gün arayla, aynı biçimde öldürülen ve üzerlerine sikke bırakılan iki kurban arasında görülmesi, cinayetin çözülmesini kolaylaştıracak önemli bir ipucu olabilirdi.

"Yani iş yaşamının babanızı değiştirdiğini söylüyorsunuz..."

Sözlerimin sonunu bile beklemeden titrek bir sesle şöyle dedi:

"İş yaşamı değil, para Nevzat Bey, para... Üstad Necip Fazıl şöyle der: 'İnsanın kazandığı paradan değil, paranın kazandığı insandan korkulur.' " Koyu mavi gözleri cesurca yüzümde gezindi. "Evet, ne yazık ki babam son zamanlarda paranın kazandığı bir insan olmuştu. Kanunsuz bir işle mi uğraşıyordu, derseniz, fazla bir şey söyleyemem.

Çünkü bilmiyorum ama son üç yıldır babam çok değişti. Demin de söylediğim gibi, o kanaatkar, inançlı adamın yerini, dünya nimetlerine gönül indiren, nefsinin kölesi olmuş biri aldı. Bu nedenle iş yaşamını araştırmanızı tavsiye ettim size."

"Anladım," diyerek minnetle baktım genç kıza. "Bu bilgi bizim için çok önemli. Acaba konuşmamız için bize verebileceğiniz isimler var mı? Babanızla iş yapan insanlardan diyorum..."

Kısa bir kararsızlık anından sonra dudaklarında tuhaf bir gülümseme belirdi.

"Necdet Denizel diyeceğim ama sanırım artık onunla konuşamazsınız. Sabah televizyon haberlerinde dinledim. O da öldürülmüş."

Tam tahmin ettiğim gibi, galiba resim yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. İlk maktulümüzün Mukadder Kınacı'yla ilişkisi hakkında konuşmak istiyordum ama Efsun merak dolu gözlerini yüzüme dikerek sordu.

"Katil aynı kişi mi?"

"Henüz katilin kim olduğunu bilmiyoruz ama bize yardım ederseniz, onu daha kolay yakalarız."

"Tabii, yakalanmasını istiyorsanız," diyerek yeniden lafa girdi Ali. "Deminden beri bakıyorum da, sanki babanızın ölümünü ilahi adaletmiş gibi karşılıyorsunuz. Bu durumda katilin yakalanması küçük bir ayrıntıdan ibaret sizin için.."

Kararlı bir tavırla başını salladı Efsun.

"Yanılıyorsunuz Ali Bey... Allah'ın takdiri demek, sadece şu an olanı kabullenmek değildir, bundan sonra tecelli edecekleri de kabullenmektir. O bitmeyen bir döngüdür. O

döngüye her kim katılıyorsa, kuşku yok ki yüce Allah onlar için de takdirini kullanacaktır.

Yani katilin yakalanması ve cezalandırılması da Hak Teala'nın takdiridir." Gözlerini bana dikti. "Lütfen yanlış anlamayın Nevzat Bey. Elbette babamın katilinin bulunmasını isterim.

Bu konuda elimden gelen her türlü yardımı yapmaya da hazırım."

"Teşekkür ederim," diyerek konuyu ilk kurbana getirdim. "Babanızın Necdet Denizel ile ilişkisi neydi, biliyor muydunuz?"

"Aynı heyette yer alıyorlardı. İkisi de Sultanahmet bölgesinde yapılacak inşaatlara karar veren bilirkişiler arasındaydı."

Aklıma gelen ilk isim Âdem Yezdan oldu. Necdet, bu adam için çalışıyordu, onun tarihi bölgede binalarını kolayca dikebilmesi için. Mukadder şehir planlamacısıydı, üstelik belediyede yetkiliydi, yani o da yapılacak binalarla ilgiliydi. İki maktulün arasında başka bir ortak nokta bulmak umuduyla henüz tanışmadığımız işadamının adını mırıldandım:

"Âdem Yezdan."

Genç kızın yüzünde beliren tiksintiyi gördüğümde doğru yolda olduğumu anladım.

"Evet, Âdem Yezdan... Babanız onunla da iş yapıyordu, değil mi?"

Yine ceketinin yakasını düzeltmeye girişti, hayır kaçak oynayacaktı.

"O kadarını bilmiyorum..."

Oysa biliyordu, hem de daha fazlasını, ama söylemeyecekti.

"Âdem Yezdan adını duymuşluğum vardır. Fakat aralarındaki ilişki nedir, ondan haberim yok."

"Âdem Yezdan'ı hiç gördünüz mü?" "Görmedim... Ben okulumla ilgiliyim, babamın işlerine hiç karışmadım. Ofisine yılda bir kez ya giderim, ya gitmem."

"Ne okuyorsunuz?"

"İlahiyat Fakültesi'ni bitirdim."

Aramızdaki ince uzun sehpanın üzerinde duran kitapları göstererek mırıldandı. "Şu anda master yapıyorum..." Bakışlarım kitaplara kaydı: "Tefsiri Kebir, Te'vilat / Muhyiddin İbn Arabi, Letaifül İşaret Fi Tef simi Kuran / Kuşeyri, Tefsirul Kura- nul Azim / Sehl Bin Abdullah Et Tusteri" yazılarını güçlükle okuyabildim.

"Gördüğünüz kitaplar Kur'an'm tefsiri hakkındadır... Ben Kur'an'm tefsiri ve tevili üzerine çalışıyorum. Yani Allah'ın kitabının görünenin ötesindeki anlamları... O anlamları kavramadan mukaddes kitabımızı anlamak mümkün değil- dir. Kur'an'ı doğru olarak anlayamayanlar ise hiçbir zaman Allah'ı doğru olarak kavrayamazlar. "

Tümüyle yabancısı olduğum bir konuydu...

"Hımm," diye durumu kurtarmaya çalışırken, Ali bütün açık sözlülüğüyle düşündüklerini dile getirdi.

"Valla Efsun Hanım, söylediklerinizbenim için hiçbir anlam taşımıyor."

Sanki karşısında cansız bir nesne varmış gibi bomboş gözlerle baktı Efsun... Yanıt vermeyecek sandım ama yardımcımın sözleri ruhunu ateşlemişti.

"Furkan Suresi'nde şöyle buyrulur," dedi öfkesini bastıran saygılı bir sesle. "'Rahman'm o kullan ki, onlar yeryüzünde vakar ve tevazu ile

yürürler, cahiller kendilerine hoşa

gitmeyecek laflar ettiğinde, onlara hadi selametle, derler.' Ben de size öyle söylüyorum Ali Komiser, selametle gidin. Söylediklerimi anlamanız gibi bir beklentim yok zaten."

Bayılırdı Ali böyle polemiklere, hemen yapıştırdı lafı.

"O zaman bütün bu ayrıntıları niye anlatıyorsunuz?"

Genç kızın sinirden çenesi titremeye başlamıştı, hırsla ağzını açtı ama bizimki konuşmasına izin vermedi.

"Yok küçükhanım, hiç öyle bakmayın, beni korkutamazsınız. Kur'an sizin için ne kadar değerliyse, benim için de o kadar değerli. Söyleyeceklerim, okuduğunuz kitaplarda yazmaz ama gerçek olduğundan emin olabilirsiniz. Her kim ki kendini Tann'nın yerine koyar da can alırsa, o zaman karşısında bizi bulur. Her kim ki, ister haklı, ister haksız olsun birini öldürürse, karşısında bizi bulur." İşaret parmağıyla Efsun'u ve yanında dikilen Ömer'i gösterdi. "Siz buna, Takdiri İlahi, derseniz doğrudur, kader, derseniz o da doğrudur. Fakat bu cinayetlerin hesabının ahirete kalacağını düşünüyorsanız, işte bu yanlıştır. Hesap bu dünyada görülecektir. Allah'ın sopası yoktur ama bizim gibi adamlan vardır. Yani diyeceğim şu ki, bize söylediğiniz her yalan Allah'a söylenmiş bir yalandır.

Bizden sakladığınız her bilgi, Allah'tan saklanmış demektir. Bu yüzden, hem bu dünyada, hem ahirette başınızın belaya girmemesi için bizimle işbirliği yapmanız, bize yakın durmanız sizin haynnızadır." "Cinayetlerini birer mesaj haline getirebilecek kadar da zeki."

Efsun ile Ömer'in bize ne kadar yakın duracaklarından, ne dereceye kadar yardım edeceklerinden emin olamasak da, Ali'nin heyecanlı söylevinden sonra fazla kalamadık kitaplarla dolu o geniş odada. Ama ayrılmadan önce Melek Hanım'ı görmek istedik.

Hayret, hiç karşı çıkmadı Efsun. Dar koridoru geçip, ellerini odanın tavanına doğru açmış, mırıl mırıl dualar okuyan en az yirmi kişilik kadın kalabalığının arasında, yatağında oturan Melek Hanım, ne kızı kadar metin görünüyordu, ne de terk edilen bir kadın kadar öfkeli.

Bizi fark edince, geçirdiği felç nedeniyle sağa doğru çekilen yüzünü siyah tülbendini çekiştirerek saklamaya çalıştı ama mavi gözlerinden süzülen yaşlan gizleyemedi. Onu terk eden, belki de bu hale gelmesinin baş

sorumlusu olan eski kocasının ölümüne mi ağlıyordu, yoksa kendi kötü kaderine mi?

Ölüm de tıpkı evlilik gibi, doğum gibi yaşamımızı tümüyle değiştiren, hayatın anlamını bir kez daha düşünmeye Çağıran olaylardan biridir. Hele bu ölüm, cinayet sonucunda gerçekleşmişse insanın kendisine şunu sorması kaçınılmazdır: Neden? Katilin kurbanı hangi sebeple öldürdüğü değildir sadece merak edilen? Bir insanın başka bir insanı öldürmesi, öldürebilmesidir daha çok. Merak orada da kalmaz, mutlaka katilin karakterine, iyi biri mi, yoksa canavar ruhlu bir psikopat mı olduğuna kadar uzanır. Katil ister iyi biri olsun, isterse kötü, fark etmez, sorgulama insanın analizine kadar varır.

İnsanı iyi bir varlık olarak kabul edenler, genellikle cinayet karşısında şaşkınlığa düşerler, 'İnsani^ bitmiş,' gibilerden cümlelerle yazıklanır dururlar. İnsanı kötü bir varlık olarak görenler içinse durum daha basittir olanları hiç yadırgamazlar. Onlar için yapılacak tek eylem vardır: Katili ve suçluları acımasızca cezalandırmak. Katil, lerden daha acımasız, daha gaddar, daha vahşi olunursa suçun azalacağını sanırlar. Farkında olmadan, çözüm için katillerin uyguladığı yöntemleri önerirler. Benim gibi insanı, merhametle acımasızlığın, şefkatle şiddetin, yaratıcılıkla yıkıcılığın karışımı olarak görenler içinse cinayet, şaşırtıcı bir durum olmasa da, iyiyle kötü arasındaki bu savaşta hep iyiliğin galip geleceğini umduğumuzdan, hayal kırıklığı yaratan bir durumdur.

İşte bu yüzden, Mukadder Kınacı'nın evinden ayrılırken çaresizliğe, umutsuzluğa benzer bir duygu kaplamıştı içimi. Ama arabayı çalıştıran Ali benim gibi düşünmüyordu. Eve girerken ruhunu kaplayan öfke, büyük muammayı çözmüş bir polisin umut dolu heyecanına dönüşmüştü. Şüpheliler arasında baş sıraya koyduğu eski solcu, yeni çevreci Namık Karaman'la sevgilisi Leyla Barkın'm yerini, şimdi El-Kaide ya da Hizbullahçı olduklarından zerrece kuşku duymadığı Efsun ile Ömer almıştı. Yol boyunca aradığımız katillerin bu gençler olduğunu anlatıp durdu. Haklı da olabilirdi.

Bu gençlerin en azından Mukadder Kmacı'yı öldürmek için geçerli bir nedenleri vardı ama Necdet Denizel'i neden ortadan kaldırmak istesinlerdi? Üstelik bütün o sikkelere, cesetlerin bedenlerini birer ok haline getirerek tarihi mekânlara bırakmalarına ne gerek vardı? Ali de benim gibi bu sorulara doyurucu yanıtlar veremiyordu. O yüzden tartışmayı daha fazla

uzatmak yerine, pardösümün içine gömülüp gözlerimi dinlendirmeyi tercih ettim... İçim geçmiş...

"Başkomiserim... Başkomiserim," diyen Ali'nin sesiyle gözlerimi açtığımda emniyetin dar sokağının önüne gelmiştik.

Bizim sokakta trafik yine hercümerçti. Ali'yi bu cendereye sokmanın anlamı yoktu. Hem çocuğun acelesi de vardı, çalışma saati bitmeden belediyeye yetişmeliydi. Mukadder Kmacı'nın mesai arkadaşlarıyla görüşmesi gerekiyordu. Bakalım, kızının söylediği gibi, gerçekten de dün sabah erkenden işine gitmiş miydi? Gittiyse işten ne zaman ayrılmıştı?

O gün ziyaretine gelen birileri olmuş muydu? Ama en az bunlar kadar önemli başka bir bilgiye daha ulaşması gerekiyordu, Mukadder Kınacı ile Necdet Denizel'in birlikte katıldığı bilirkişi heyetinde başka kimler vardı?

Ben de Zeynep'ten gelişmeleri aldıktan sonra Leyla parkm'la buluşacaktım. Ama önce kadını aramalı, randevu almalıydım. Sokağın başında indim Ali'nin arabasından.

Emniyetin bahçesine girerken çevirdim numarasını. Uzun süre açmadı Leyla Hanım, vazgeçmek üzereydim ki, otoriter sesi duyuldu telefonun öteki ucundan.

"Alo, alo buyurun?"

"Merhaba Leyla Hanım... Ben Başkomiser Nevzat... Müsait miydiniz?" Kısa bir sessizliğin ardından yanıtladı.

"Merhaba Nevzat Bey." Sesi yabancılıktan kurtulmuştu. "Buyurun."

"Rica ederim... Mesaiden sonra görüşürüz demiştik ya..."

"Evet, tabii... işim erken bitecek gibi görünüyor... iki saat sonra buluşalım mı?"

"Nerede?"

"Sultanahmet'te... Dikilitaş'a ne dersiniz? Dikilitaş'm önünde..."

"Tamam."

"Konstantin'in sikkesini de getiriyorsunuz, değil mi?"

"Getiriyorum. Görüşmek üzere."

Fazla zaman yoktu, hızlı adımlarla emniyet binasına yöneldim.

Yine bilgisayarın başındaydı Zeynep. Geceden beri birkaç saatlik uykuyla durmasına rağmen, harıl harıl çalışmayı sürdürüyordu. Onu

izlerken, hamarat ve zeki bir elemana sahip olan bir amirin gururundan ziyade, bir babanın kızına duyduğu şefkati hissettim.

Oysa Zeynep'i hiç kızımın yerine koymamıştım. Sadece bir kez rüyamda Aysun'u Zeynep olarak görmüştüm. Evet, konuştuğum benim kızımdı, sesi, mimikleri, tepkileri Aysun'unki gibiydi ama yüzü Zeynep'in yüzüydü. Aklımın uygun görmediğini bilinçaltım doğru bulmuştu demek.

"Aa, merhaba Başkomiserim." Sonunda beni görmüştü. "Ne zaman geldiniz?"

"Yeni girdim içeri. Nasılsın bakalım?"

Uykusuzluktan kızarmış gözlerini kırpıştırarak baktı.

"Fena değil." Eliyle bilgisayarın ekranını gösterdi. "Leyla Barkın'ın parmak izini tarıyordum."

Yanlış anlamıştı, ben onun halini sormuştum, o soruşturmayı anlatmaya başlamıştı.

"İyi de, yorgun görünüyorsun," dedim ne demek istediğimi anlaması için. "Biraz dinlenseydin..."

Minnettar bir gülümseme süsledi bitkin yüzünü.

"Sağ olun Başkomiserim, aslında o kadar kötü değilim."

Geçiştirmeye çabalıyordu.

"Yemek yedin mi bari?"

Sanki amiri değil de öz babasıymışım gibi biraz şımararak endişemi gidermeye çalıştı.

"Yedim, yedim, az önce kocaman bir pideyi mideme indirdim."

Böyle davranması hoşuma gidiyordu ama ona inanmamıştım. Gözlerimdeki endişenin sürdüğünü fark edince, çökmüş omuzlarım dikleştirerek güçlü bir sesle söylendi.

"Gerçekten iyiyim Başkomiserim. Şu parmak izi meselesini halledince daha iyi olacağım."

"îyi ol... Çünkü sana her zaman ihtiyacım var. Sadece bu davada değil, her zaman...

Neyse, şu Âdem Yezdan... Müteahhit olan adam. Araştırabildin mi?"

Mahcup bir esinti geçti yüzünden.

"Ne yazık ki hayır Başkomiserim... Vakit olmadı." Eliyle bilgisayarın yanında duran raporları gösterdi. "Necdet Denizel'le Mukkader Kmacı'nın otopsi raporları geldi, onları inceledim."

Güzel haberdi ama yine de uyarmadan edemedim.

"Âdem Yezdan da önemli, onu atlamayalım Zeynep, olur mu?"

Yanaklarmdaki kızıllık iyice koyulaştı.

"Emredersiniz..."

Ayakta dikilmeyi sürdürerek ilgiyle sordum.

"Peki şu otopsi raporları... İşimize yarar bir şey var mı?"

Raporları eline aldı.

"İki maktulün de ölüm nedeni aynı." Sayfanın üzerin- dekileri okudu, "ikisi de arteria karotisin kesilmesi sonucu oluşan hipovolemik şok sonucu yaşamlarını kaybetmişler."

Başını kaldırdı. "Yani, hızlı ve aşırı kan kaybı sonucu ölmüşler. İşin ilginç tarafı, bu işi yapan kişi bir uzmanmış. Oldukça düzgün kesikler açmış. Üstelik boyunlanndaki yaraların yereri neredeyse milimi milimine aynı." "Peki ölüm saatleri belirlendi mi?"

"Biliyorsunuz, ölüm saatini kesin olarak söyleyemiyoruz. ancak her iki cesette de ölüm lekeleri tam olarak oluşmuş. Ölüm lekelerinin oluşması için en az 15 saat gerekir. Bu durumda her ikisi de bulduğumuzdan en az 15 saat önce öldürülmüş olmalı. Necdet Denizel salı günü, sabahın 5'inde bulunmuştu. 15 saat geriye gidersek, pazartesi günü öğleden sonra saat 14'ten önce öldürüldüğünü söyleyebiliriz. Mukadder Kınacı'yı ise çarşamba günü gece l'de bulmuştuk. 15 saat geriye gidersek onun da salı günü, saat 10'dan önce öldürüldüğünü söyleyebiliriz. Tabii, yaklaşık olarak."

Zeynep, kurbanların ölüm zamanlarını anlatırken, aklım başka bir konuya takılmıştı:

Gerek Necdet Denizel, gerekse Mukadder Kınacı yaşlı değillerdi, üstelik güçlü kuvvetli adamlardı.

"Kurbanlar, katillere karşı koymamışlar mı?"

Otopsi raporuna bir kez daha göz attı.

"Hayır, katille kurbanlar arasında boğuşma olduğunu gösteren hiçbir belirti yok. Sadece Necdet Denizel'in sol batınında iri metal para

büyüklüğünde lekeler var. Sanki biri iri bir sopayla sertçe dürtüklemiş onu. Ama lekeler yeni değil, epey önce olmuş."

"Lekelerin zamanı konusunda kesin bir şey söyleyemiyorlar mı?"

"Söyleyemiyorlar ama en az bir hafta önce olmalı. Öyle iki günlük darp izi olsaydı belli olurdu. Kesin olan şu ki, kurbanlar katillere karşı direnmemişler ya da direnememişler."

"O halde katiller kurbanları uyuşturarak kaçırmış olmalılar..."

"Ben de öyle düşünüyorum Başkomiserim. Eğer kurbanlar kendi ayaklarıyla ölüme gitmedilerse uyuşturularak kaçırılmışlardır. Sanırım ölüm anında da uyuşturulmuş haldeydiler. Kurbanlar öldüklerini fark etmemişlerdir bile."

İşte bu ilginçti. Katil ya da katiller bir gün arayla iki insanı boğazlamaktan çekinmeyecek kadar zalim ama onlara acı Çektirmeyi istemeyecek kadar da merhametliydiler.

"Kurbanların ölürken uyuşturulmuş olduklarından emin misin?"

Koyu renk gözleri kararsızca süzüldü.

"Emin değilim ama az önce de söylediğim gibi, kurbanların kötü muamele ya da işkence gördüklerine dair bir kanıt yok. Yine de emin olmak için adli tıpçılardan cesetlerde propofol aramalarını istedim."

"Pro... ne?"

"Propofol," diye yineledi anlayışla. "Genel anestezide kullanılan temel madde. Ama piyasada Diprivan olarak biliniyor. Bu madde ameliyatlarda kullanılıyor. Vücuda damar yoluyla verildikten sonra genel kan dolaşımıyla karaciğere geliyor ve detoksifikasyon ve eliminasyon işlemine burada tabi tutuluyor. Propofol, karaciğerde metabolize edilince..."

Artık takip edemiyordum.

"Tamam tamam Zeynepcim, anladığım kadarıyla eğer cesetlerde bu maddelerden bulunursa, öldürülmeden önce kurbanlara genel anestezi yapıldığını öğrenmiş olacağız, öyle mi?"

"Aynen öyle Başkomiserim." Gözlerindeki yorgunluk silinir gibi oldu. "Eğer öyleyse zanlılar arasında bir doktor aramamız gerekecek."

İkimizin de aklına aynı isim gelmişti kuşkusuz, ama açıkça söylemeden önce, "Ve görece insancıl biri..." diye geliştirdim varsayımını.

"Öldürmekten hoşlanmayan ama yine de cinayet işleyen biri..."

"Haklısınız, başka çaresi kalmadığı için öldüren biri... İşlediği cinayetlerle kamuoyunun dikkatini haklı davalarına çekmeye çalışan idealist biri..."

Emin olmak için zanlının profilini tanımlamayı sürdürdüm.

"Üstelik insan öldürebilecek kadar cesur, cinayetlerini birer mesaj haline getirebilecek kadar da zeki ve soğukkanlı."

Zanlıya destek verecek kişilere geçti Zeynep.

"Aynı zamanda cinayetlerinde ona yardım edecek yandaşların bulunduğu bir organizasyona ya da bir derneğe sahip."

Artık zanlının adını söyleyebilirdik.

"Namık Karaman," diye mırıldandım. "Namık Karaman demek istiyorsun, değil mi?"

Usulca başını salladı Zeynep. "Ve belki de bütün o tarihi ritüelleri hazırlamasında ona yardım eden sevgilisi Leyla Barkın." "Cinayet soruşturmaları da tarih bilimi gibidir."

Leyla Barkın henüz ortalıkta yoktu ama akşamın soğuk griliği usulca çökmeye başlamıştı Sultanahmet Meydanı'nm üzerine. Turist grupları ağır ağır ortalıktan çekilirken, çoğu kestane ve çınardan oluşan görkemli ağaçların sürekli konukları sığırcıklar, sürüler halinde dallara konup kalkıyor, uzun uykularına dalmadan önce günün son ışıklarının tadını çıkarmaya çalışıyorlardı. İçinde Byzas ile Konstantin'in madeni paralarının bulunduğu deri çantamın sapını sıkıca kavrayıp çoğu orta yaşın üzerindeki İngilizlerden oluşan en az yirmi kişilik son turist kafilesinin arasından geçerek ulaştım Dikilitaş'a.

Çocukluğumdan beri defalarca ziyaret etmiş olmama rağmen, üzerindeki hiyeroglifleri her defasında yeniden görüyormuşum duygusuna kapıldığım bu pembe granitten yontulmuş taşın önünde durup sert gövdesine büyük bir ustalıkla kazınmış dünyanın en eski dillerinden birinin tuhaf şekillerini incelemeye koyuldum. Kartallar, aslanlar, gözler, güneşler, dalgalı nehirler, uçsuz bucaksız çöller, bilmediğim bir dilin bilmediğim simgeleri...

"Muhteşem değil mi?"

Başımı çevirince, arkamda dikilen Leyla Barkm'nm ela gözleriyle karşılaştım. Hayır, bana bakmıyordu, o da hayranlıkla Dikilitaş'ın

üzerindeki simgeleri süzüyordu. Dalgın dalgın sürdürdü sözlerini.

"Kim der ki üç bin beş yüz yıllık diye? Sanki yepyeni... Bienale hazırlanan günümüz sanatçılarından birinin yapıtı gibi."

O kadarını bilmiyordum ama olağanüstü bir eser olduğu kesindi. Yeniden Dikilitaş'a bakarak sordum.

"Konstantin mi diktirmiş bunu?"

"Hayır, I. Thedosius... Ama haklı olduğunuz bir yan var. Taşı ilk fark eden Konstantin olmuş. O zamanlar bu obelisk, Mısır'da, Annu kentinde dikiliymiş."

Karşısında öğrencisi varmış gibi ders verir bir edayla konuşuyordu. Hiç alınmadan sordum.

"Niye orada dikiliymiş?"

Cahilliğimi hoşgörüyle karşıladığını belirten kalender bir anlam canlandı yüzünde.

"Çünkü bu taş Roma imparatorlarının başarıları için değil, Firavun III. Tutmosis'in zaferleri için yontulmuş." Anıtın kuzeybatı cephesine yöneldi. "Bakın, burada yazıyor işte." Deminden beri anlamını çözmeye çalıştığım metni kolayca okudu.

"18. sülaleden Yukarı ve Aşağı Mısır'ın sahibi III. Tutmo- sis, Tanrı Amon'a kurbanını sunduktan sonra Horus'un yardımıyla bütün denizleri ve nehirleri hükmü altına alarak hükümdarlığının otuzuncu yılı bayramında, bu sütunu zamanın getireceği bütün bayramlar adına yaptırdı ve dikti."

Karanlıkla birlikte koyulaşan gözleri, yorgun yüzümde durdu.

"Romalılar Mısır'ı fethettikten sonra birçok imparator bu taşı görmesine rağmen pek umursamamış. Ta ki büyük Konstantin'e kadar. Roma împaratorluğu'nun başkentini Roma'dan Byzantion'a, yani yıllar sonra kendi adıyla anılacak bu kente taşıyan Konstantin, yeni şehrini güzelleştirmek için dünyanın her yanındaki görkemli anıtları, heykelleri, sanat yapıtlarını buraya toplamak istemiş. Amacı Byzantion'u yeryüzünün en güzel kenti yapmakmış. Bu amaçla Mısırlılara da tatlı sert bir mektup yazarak şöyle demiş:

'Gemileriniz Karadeniz'e çıkarken sizleri cömertçe karşılayan ve beslenmesine yardımcı olduğunuz bu şehrin güzelleşmesine katkıda bulunmanız için bu yekpare taşı yollamanız yerinde olur.'"

"Mısırlılar da yollamışlar mı?" diye merakla sordum.

"Orası belli değil. Dikilitaş'ın ne zaman bu şehre geldiği bilinmiyor. Bilinen, taşın buraya geldikten sonra da uzunca bir dönem Kadırga Limanı'nda kaldığı. Dikilitaş'ın bu kaidenin üzerine oturtulması için I. Teodosius'un başa geçmesi gerekmiş. Teodosius, kazandığı zaferlerin şerefine Dikilitaş'ı hipodroma getirmek istemiş. Fakat bu sanıldığı kadar kolay olmamış, imparatorun Kadırga Limanı'ndan hipodroma kadar özel bir yol yaptırması gerekmiş. Ancak üç gün süren zorlu bir taşıma sürecinin ardından taş buraya kadar

getirilebilmiş." Eliyle alttaki kaideyi gösterdi. "Taşı bunun üzerine oturtmak ise kimilerine göre 30, kimilerine göre 32 gün sürmüş. Bakın şuradaki Grekçe yazı şöyle diyor:

'Hep yerde duran bu taşı dikme cesaretini İmparator Te- odosius gösterdi ve ona Proclus yardım etti. Taş bu şekilde otuz iki günde yerine dikildi.'

Şuradaki Latince yazı ise doğrudan taşın ağzından yazılmış.

'Önceleri direnmiştim fakat yüce efendimizin emirlerine itaat ederek, yenilen tiranlar üzerinde zafer çelengini taşımam gerekti. Her şey Teodosius ve onun her zaman yaşayacak olan sülalesine boyun eğiyor. Ben de boyun eğdim ve Reis Proclus'un idaresi altında, üç tane on günde bu meydanda yükselmek zorunda kaldım.'"

Gülümseyerek kaidenin üzerindeki insan kabartmalarını gösterdim.

"Bunlar kim?"

"Teodosius ile ailesi... Kaidenin şu yüzünde de taşın dikilişinin öyküsü kabartmalarla anlatılıyor."

Bir süre daha kabartmaları izledim. Evet ilginçti ama beni ilgilendiren Teodosius değil, başka bir imparatordu.

"Bu meydanı yaptıran da Konstantin miydi?" "Hipodromu mu demek istiyorsunuz?"

diye düzeltti beni. "Evet, burada bir hipodrom vardı. Ama hipodromu yaptıran Konstantin değil, ondan yıllarca önce yaşayan Septimus Severus'tu. Konstantin, Byzantion'u başkent yapmaya karar verince hipodromu da genişletti." Eliyle kendi çevresinde bir daire çizdi.

"Burayı at yarışlarının yapıldığı, gladyatörlerin ölümüne dövüştükleri, ayaklanmaların yaşandığı bir arena olarak düşünün. Etrafı mermer ve taştan

oturma sıralarıyla çevrilmiş kocaman bir arena. Tam ortasında imparatorluğun değişik vilayetlerinden getirtilen, bu Dikilitaş, şuradaki Yılanlı Sütun ve az ilerdeki Örmeli Sütun gibi anıtsal yapıtlar...

Gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz Nevzat Bey?" Sanki yapamayacağımdan korkuyormuş gibi beni cesaretlendirdi. "Zor değil, sadece hayal edin."

Zor olmadığını biliyordum, dün gece rüyamda az kalsın bu arenada öldürülüyordum, diyecektim, vazgeçtim.

"Muhteşem bir yapı olmalı," diye destekledim sözlerini. "Kaç kişilikmiş?"

"Yüz bin kişiyi alabildiğini söylüyorlar. Birbirleriyle kıyasıya yarışan arabalar bu arenayı tam yedi kez dönerlermiş." Eliyle en sondaki sütunu gösterdi. "Örmeli Sütun, yarışçılara nereden döneceklerini gösteren işaretçi görevini görürmüş."

Yaz güneşinin altında, derileri pırıl pırıl yanan kahverengi, siyah, beyaz atların çektiği, süslü yarış arabalarının bütün hızlarıyla meydanı döndükleri canlandı gözlerimin önünde.

Arabaları çeken atlar kadar gergin, ter içinde kalmış sürücülerin haykırışları yankılandı kulaklarımda. Ama Leyla'nın sesi bastırdı hepsini.

"Yedinci turu birincilikle bitiren yarışçılara imparator hediyeler sunarmış, onlar halkın kahramanları olurmuş."

"Neden yedi kez?"

"Romalılar yedinin kutsal ve uğurlu bir sayı olduğuna inanırlardı. Muhtemelen tyonyalı Pisagor'un mirası. Yedi kritik olayların sayısıdır. Gizemi ve gücü temsil eder. Yedi gün, yedi ay, yedi yıl... Bu nedenle olsa gerek, Konstantin başkentini Roma'da olduğu gibi yedi tepe üzerine kurdu. Sarayındaki büyük salonunun adını 'Yedi Kandil' koymuştu.

İmparatoru korumakla görevli 'Yedi Muhafız Alayı' vardı. Bildiğiniz gibi, Müslümanlıkta da yedi sayısı önemlidir. Kuran'da Mülk suresinde göğün yedi katlı olduğundan söz edilir. Haç sırasında Kabe'nin etrafında yedi kez dönülür. Aslına bakarsanız, bütün kültürler birbirlerinin devamıdır Nevzat Bey. Hiçbiri ötekinden bağımsız değildir. Şu Sultanahmet Camii'nin minarelerindeki inceliğe bakın."

Gümrah kestane ağaçlarının arkasında, ışıkları yeni yeni yanmaya başlayan görkemli camiye baktım. Bu tarihi ibadethanenin altı minaresi, an be an çöken gecenin altında, kainatın büyük sırrına erişeceklermiş gibi birbirleriyle yarışırcasına uzanıyorlardı gökyüzünün derinliklerine doğru. "Mimarı Sedefkâr Mehmet Ağa. Ustası Mimar Sinan'dan öğrendiklerine kendi hünerini de katarak bu olağanüstü eseri yaratmış. Bir de karşısındaki Ayasofya'ya bakın. İki muhteşem mabet, iki görkemli tapınak. Eğer Ayasofya olmasaydı, Sultanahmet Camii de olmazdı. Yani Hıristiyanlık olmasa Müslümanlık, Yahudilik olmasa Hıristiyanlık olmazdı. Şöyle de diyebiliriz: Eğer Sümerler olmasaydı Hititler, Hititler olmasaydı antik Yunan, antik Yunan olmasaydı Roma İmparatorluğu, Roma İmparatorluğu olmasaydı Osmanlı İmparatorluğu olmazdı, insanlığın büyük uygarlığını oluşturan değişik evrelerdir bunlar. Birini çekip alırsanız, anlamsız bir boşluk doğar, tarihi tamamlayamazsınız."

Konu giderek uzmanlık alanımın dışına çıkıyordu. Böyle giderse bütün kontrolü Leyla Barkın'ın eline verip sessiz bir dinleyici olmayı kabul etmek zorunda kalacaktım. Tarihi severdim ama karmaşık bir soruşturmanın ortasında olmadığım zamanlarda.

"Tıpkı cinayet davaları gibi," diyerek konuyu soruşturmamıza getirmek istedim. "Evet, cinayet soruşturmaları da tarih bilimi gibidir. Her olay, her ayrıntı, her bilgi birbiriyle ilintilidir. Eğer siz bunlar arasındaki bütünlüğü kopanrsanız, cinayeti kimin işlediğini asla bulamazsınız. Tıpkı sizin tarihe baktığınız gibi, biz de soruşturmaya bir bütün olarak bakarız." Küçük bir kahkaha attı.

"Ömür adamsınız Nevzat Bey. Yani artık cinayet meselesine gelelim mi demek istiyorsunuz?"

"Aslına bakarsanız, bütün bu anlattıklarınız da soruşturmayla ilgili. Bildiğiniz gibi katil, bu kentin en eski simgelerini kullanarak adeta bize tarih dersi vermek istiyor."

Birden ciddileşti Leyla.

"Yani katilin de bir tarihçi olabileceğini mi söylüyorsunuz?"

Sesi de yüzü gibi gergindi. Kendisini suçladığımı mı düşünüyordu?

"Sizin meslektaşlarınızdan biri mi? Yok canım, hiç sanmıyorum. Bence katil, tarihi kullanarak bize mesaj vermek isteyen biri." Hatırlamaya çalışarak duraksadım. "Siz de böyle söylemiştiniz, değil mi?"

Yanlış bir şey söylediğini düşünerek paniğe kapıldı.

"Nasıl... Ne söylemiştim?"

"Durun durun, telaşlanmayın lütfen, yanlış bir şey söyle- mediniz."

Onu yatıştırmaya çalışıyormuş gibi görünmeme rağmen, aslında içine düştüğü kararsızlıktan son derece memnundum.

"Telaşa kapıldığım filan yok," dedi toparlanarak. "Ne söylediğimi merak ettim sadece."

"Hatırlasanıza, emniyette, benim odamda, birkaç saat önce... Dur bakayım, tam olarak şöyle demiştiniz: 'Galiba katil bir mesaj vermek istiyor.' Ben de, 'Kesinlikle haklısınız, katil ya da katiller bir mesaj vermek istiyor,' diye desteklemiştim sizi. "

Sakinleşir gibi oldu.

"Evet evet, hatırladım. Şimdi de öyle olduğunu sanıyorum. Düşünsenize Nevzat Bey, iki kişiyi öldürüyorsunuz. İlk cesedi bu kentin kurulduğu bölgeye bırakıyorsunuz, üstelik zavallının avucuna Kral Byzas'ın sikkesini koyuyorsunuz. İkinci kurbanı bu kenti Roma'nm başkenti yapan Konstantin'in sütununun dibine bırakıyorsunuz, onun avucuna da Konstantin'in sikkesini koyuyorsunuz. Adamların mesaj vermek istedikleri çok açık değil mi?"

"Aynen öyle... Ama vermek istedikleri mesaj ne?"

Yanıtlaması için bir süre bekledim, Leyla'dan ses çıkmayınca kendi tahminimi açıklamak zorunda kaldım.

"Acaba bu kente zarar veren insanlar ölümü hak ediyor mu demek istiyorlar? Yanlış anlamayın ama gerek sizin söylediklerinizden, gerekse hakkında yaptığımız araştırmalardan çıkan sonuç, eski kocanızın, yani Necdet Denizel'in bir anlamda bu kentin tarihine ihanet ettiği..."

Onu üzecek sözler söylemiş gibi çekingen bir tavırla Leyla'ya baktım. "İhanet etti, derken insafsızca davranmıyorum, değil mi?"

"Hayır," dedi kararlılıkla başını sallayarak. "Necdet gerçekten de bu şehre, daha doğrusu kendi ideallerine ihanet etti." Sustu. Sonra merakla bana döndü. "Şu ikinci kurban. Yani Mukadder Kınacı... Onu da araştırdınız mı?"

"Araştırdık, öğleden sonra kızıyla görüştüm. Efsun Ha- nım'la. O da babasının şaibeli işlere bulaştığını itiraf etti. Daha da ilginci, Necdet'le

Mukadder'in birbirlerini tanıdıklarını söyledi."

Ne şaşırdı, ne de tuhafına gitti.

"Bunu biliyor muydunuz?" diye üsteledim.

"Bilmiyordum ama birbirlerini tanıyor olabilirler. Biri şehir planlamacısı, öteki sanat tarihçisi. Aynı bilirkişi heyetinde yer almış olmaları büyük olasılık."

"Ve her ikisi de Âdem Yezdan'ı tanıyormuş."

Bizim için oldukça önemli olan bu bilgi bile heyecanlandırmadı onu.

"Bunu da mı kızı söyledi?"

Aslında tam bir zanlı gibi davranıyordu Leyla; duygularını, düşüncelerini gizleyerek, kimlerle konuştuğumu, neler bildiğimi öğrenmeye uğraşıyordu.

"Evet," dedim rahatlaması, kendisinden ve sevgilisinden kuşkulandığımızı düşünmemesi için. "Evet, Efsun söyledi."

"O da mı Âdem Yezdan'ın suçlu olduğunu düşünüyor?" "

Sevince benzer bir tını hissettim sesinde, soruşturmanın bu yöne kaymasından son derece memnun gibiydi.

"O kadarını söylemedi. Adamı tanımıyormuş. Sahi siz ne kadar tanıyorsunuz bu Âdem Yezdan'ı? Biraz anlattınız gerçi ama ayrıntılar lazım. Yani gerçekten yasadışı işlere bulaştı mı? Yoksa mevzuatın boşluğundan yararlanmaya çalışan uyanık bir işadamı mı sadece?"

Yanıtlamak yerine arkamızda, kırmızı ışıkla aydınlatılan taş duvarında "Türk İslam Eserleri Müzesi" yazan tarihi binayı gösterdi.

"İsterseniz İbrahim Paşa Sarayı'na girelim... Orada daha rahat konuşuruz."

"Orası müze değil mi?"

Yine o kendinden emin, bilmiş ifade belirdi yüzünde.

"Şimdi müze ama 400 küsur yıl önce, Kanuni Sultan Süleyman'ın çocukluk arkadaşı ve veziri İbrahim Paşa'nm sarayı olarak yapılmıştı."

Başka soru sormamı bile beklemeden müzeye doğru yürüdü. Bir an annemi hatırlayıp çocukluk günlerime dönmüş gibi hissettim kendimi. Ne yalan söyleyeyim, rahatsız olmuştum, ne ben küçük bir çocuktum artık, ne de bu kadın annem. Öte yandan, Leyla bu konunun uzmanıydı, onunla görüşme nedenlerimden biri de buydu zaten. Üstelik zanlılardan biriydi.

Her ne kadar hoşlanmasam da onun söyleyeceklerini dinlemek, beni nereye yönlendirmek istediğini anlamak, gizlemeye çalıştıklarını öğrenmek zorundaydım.

Bu yüzden, tıpkı annemin peşinden müze müze dolaştığım çocukluk günlerimde olduğu gibi, çaresiz sürüklendim ardı sıra Leyla Barkın'ın. "İktidar kanla beslenen bir organizmadır." Türk islam Eserleri Müzesi'nde iyi tanıyorlardı Leyla Barkın'ı. Bu yüzden, müzenin ziyaret saatinin geçmiş olmasına rağmen içeri girmemize izin verdiler. Kapıdaki görevliden güvenlikçiye kadar karşılaştığımız herkes saygıyla selamladı bizi. Dik merdivenleri tırmanarak büyükçe bir bahçeye ulaştık. Hayranlıkla taş binayı süzdü Leyla.

"Güzel, değil mi?" Fikrimi söylememi bile beklemeden heyecanla sürdürdü: "Padişahlar için yapılmış olanların dışında, istanbul'da sağlam kalan tek saray." Önemli bir sır verecekmiş gibi gözlerini kısmıştı. "Biliyor musunuz, ibrahim Paşa aynı zamanda Kanuni'nin eniştesiydi. Ama ne padişahla yakın arkadaşlığı, ne de kız kardeşinin kocası olması kurtarabildi onu. Kanuni'nin büyük aşkı Hürrem Sultan'm kışkırtması sonucu, ibrahim Paşa bizzat padişahın emriyle boğdurularak öldürüldü."

En yakın arkadaşı tarafından idama yollanan ibrahim Paşa'nın nasıl bir düş kırıklığı yaşadığını hayal etmeye çalıştım. Acaba öldürülürken de, her şeye rağmen padişaha bağlılığını korumuş muydu? Yoksa ömrünün boşa geçtiğini düşünerek büyük bir mutsuzluk içinde mi can vermişti?

"Buradan Nevzat Bey." Pek de yüksek olmayan, genişçe merdivenleri gösteriyordu Leyla. "Buradan çıkacağız."

Çıktık, merdivenleri aşarak terasa ulaştık. Teras olduğu gibi Sultanahmet Meydanı'na bakıyordu. Sarayın ön bahçesindeki uzun boylu çam ağacıyla akasyanın gümrah dallarının arasından Dikilitaş görünüyordu. Başımı sağa çevirince Yılanlı Sütun'la Örme Sütun çarptı gözüme. Roma jmparatorluğu'ndan günümüze miras kalan bu üç anıt, zamanın kutsal bekçileri gibi, akşamın bu saatlerinde giderek ıssızlaşan tarihi meydanı bekliyorlardı sessizce.

Kafeteryada oturacak yer bakınırken gençten bir adam telaşla yaklaştı yanımıza.

"Merhaba Leyla Hanım, hoş geldiniz."

"Merhaba Raşit... Hoş bulduk..." Leyla'nın gözleri boş masaları dolaştı. "Kimse kalmamış, kapatmış mıydm yoksa?"

"Hayır hayır, buyurun lütfen..."

Elimdeki çantayı gösterdiği masanın üzerine koydum, Leyla meydanı yandan gören iskemlelerden birine oturdu, ben de karşısındakine geçtim. Raşit kibarca sordu:

"Ne içersiniz?"

İkimizin de isteği aynıydı.

"Çay."

Ezilip büzüldü adamcağız.

"Şey, Leyla Hanım çayımız taze değil, Türk kahvesi yapsam."

Leyla ile birbirimize baktık. Bize uyardı.

"Tamam, iyi olur."

"Leyla Hanım orta içer," dedi mahcubiyetinden kurtulan Raşit. "Siz nasıl alırdınız kahvenizi?"

"Az şekerli..." Raşit, ocağının başına dönerken, artık karanlığın iyice çöktüğü meydanı süzmeye başladı Leyla.

"Burasını çok severim." Hayranlığın çocuksulaştırdığı gözlerini bana çevirdi: "Bu meydan, şehrin yaklaşık iki bin yıl boyunca yaşadıklarının tanığıdır. Onlarca kral, onlarca imparator, onlarca padişah... Dünya ölçüsünde kazanılmış zaferler... Yağmalamalar, çılgın eğlenceler, zafer şenlikleri... İmparatorluğu, saltanatı sarsan ayaklanmalar, salgın hastalıklar, depremler, kuraklıklar, yani bu şehrin başına ne gelmişse hepsini görmüştür bu meydan." Saygıyla tamamladı sözlerini. "Ama bakın, nasıl da engin gönüllü bir sükûnet içinde. Sanki tarihin her döneminde yaptığı gibi bugün de yaşananları taşlarının, demirlerinin, ahşaplarının katı belleğine sessizce kaydediyor."

Mesleğine âşık biri olmalıydı Leyla, tıpkı tarih tutkunu annem gibi. Sevdiğiniz işi yapmak güzeldir, iyi bilirim bu duyguyu, çünkü ben de istediğim işi yaparak hayatını kazanan o azınlıktan biriyim. Ama bu durumu abartırsanız, yani hayatınızı tümüyle mesleğinizden ibaret sayarsanız, mutlu olmanız mümkün değildir. İşinizi ne kadar

severseniz sevin, hayatın öteki alanlarından asla çekilmemeniz gerekir. Annem bunu başarmıştı, tarihe duyduğu büyük ilgiye rağmen ne ailesinden vazgeçmişti, ne de öteki uğraşılardan. Tekfur Sarayı hakkındaki bir makaleyi nasıl heyecanla okuyorsa, penceremizdeki sardunyayı da aynı tutkuyla sular, babamın pek sevdiği enginar dolmasını aynı keyifle yapardı. Bu yaşam ustalığını benim gösterebildiğim pek söylenemez, mesleğim hayatımı tümüyle ele geçirdi, Güzide ile Aysun'un ölümünü düşünürsek, mahvetti büe diyebiliriz. Güzide'yle olduğu gibi Evgenia'yla tartışmalarımızın çoğu da bu yüzdendi zaten. Leyla Barkın'a gelince, mesleği için neleri göze alabileceğini henüz tam anlayamadığımdan, karar vermek zordu. Belki de onu zanlı listesinden çıkaracak ya da katil olduğuna karar vermemi sağlayacak olan da mesleğine duyduğu bu tutkunun derinliği, bu derinliğin onu cinayetlere kadar sürükleyip sürükleyemeyeceğiydi.

"Ama," dedim suskunluğumuzu bozarak, "bu meydanın kıymetini bildiğimiz pek söylenemez."

Anında alevlendi güzel gözleri. "Kıymet bilmemek lafı hafif kaçıyor Nevzat Bey.

Yaptığımızın adı tarih katliamı, düpedüz barbarlık..." Sesi öfkeyle titremeye başlamıştı.

Bakışlarını Sultanahmet Camii'ne dikti yeniden. "Caminin arkasında Palatium Magnum denilen büyük imparatorluk sarayı vardı. Hiç vicdan azabı duymadan, üzerine beş yıldızlı bir otel yaptılar. Ne hükümet engelledi onları, ne belediye. Daha kötüsü, bu katliamı sürdürecekler." Kıvılcımlanan gözlerini yüzüme dikti. "Bu ülkenin sahibi yok Nevzat Bey...

O yüzden, Âdem Yezdan gibi paraya tapan işadamları kentimizin, tarihimizin canına okuyor... Onun gibileri..."

Tam yeriydi, fırsatı kaçırmamak için lafını kestim.

"Sahi, şu Âdem Yezdan nasıl bir adam?"

Artık temkinliliği tümüyle bırakmıştı, duygularını gizlemeden, nefretle söylendi.

"Korkunç biri. Aklınıza gelebilecek her kötülüğü yapabilecek bir adam."

Nasıl yani diye sormama fırsat bile vermedi.

"Gözü dönmüş, piyasanın en büyüğü olmak istiyor. Sadece Türkiye'de değil, Avrupa'da, Amerika'da, bütün dünyada. Ama bu o kadar kolay değil, karşısında güçlü gruplar var.

Âdem Yezdan, bu gruplarla mücadele ediyor, daha doğrusu, etmeye çalışıyor."

Gözlerimdeki soru dolu ifadeyi fark etmişti.

"Çalışıyor," dedim, çünkü Âdem Yezdan'ın, yılların deneyimine sahip bu şirketlerle rekabet etmesi oldukça güç. Hele yasal mevzuatın izin verdiği sınırlar içinde kalırsa, bu mücadeleyi kazanması mümkün değil. Bu yüzden sık sık kanun dışı yollara başvuruyor."

"Ne gibi kanun dışı yollar?"

"Aklınıza ne gelirse. Mesela bunlar üç yıl önce Bizans sarnıcı kalıntılarının üzerine büyük bir iş merkezi yapacaklardı.

Bir kaza oldu, üç işçiyle halktan iki kişi öldü. Biz de dernek olarak bu davada "müşteki ve müdahil olmak istedik. Ama mahkeme reddetti. Çünkü Âdem Yezdan mahkemeyi de etki altına almıştı. Bilirkişi heyetiyle, hatta savcıyla, hâkimle bağlantı kurmuştu. Sonuçta olayın kaza olduğuna kanaat getiren mahkeme beraat karan verdi. Biz olayın peşini

bırakmadık tabii. İdari mahkemeye başvurduk. Sonuçta yürütmeyi durdurma karan çıkarttık. Âdem Yezdan üç yıldır yürütmeyi durdurma karannı kaldırmaya uğraşıyor.

Çünkü her gün binlerce dolar kaybediyor. Bu yüzden de her türlü zorbalığa başvurmaktan çekinmiyor."

"Nasıl yani, sizi tehdit mi ettiler?"

"Tabii, derneğimize sayısız tehdit geldi," dedi kanıksamış bir tavırla. "İmzasız mektuplar, elektronik postalar, telefonlar."

"Ama fiziki bir saldınyla karşüaşmadınız, yani Âdem Yezdan'ın adamlan sizleri darp etmeye kalkışmadı, değil mi?"

"Dernek üyelerine bir şeddin olmadı. Ama İSD'nin kapısına tehdit yazılan yazıldı.

Minibüsümüzün tekerlekleri patlatıldı, camlan kırıldı."

Yakalanan kimse oldu mu, demeye hazırlanıyordum ki, "Evet, kahveleriniz hazır..."

diyen Raşit belirdi tepemizde. Elindeki gümüş işlemeli tepsinin üzerindeki fincanlardan mis gibi bir koku yayılıyordu etrafa. "Orta Leyla Hanım'ındı, az şekerli de sizin."

Tabaklarında çifte kavrulmuş birer lokum olan fincanları saygıyla masaya koydu.

Sularımızı da bıraktıktan sonra kahvelerimizden birer yudum almamızı bekledi.

Takdirlerimizi duymak istiyordu.

Gerçekten de enfes olmuştu; köpüğü, şekeri, kıvamı, hepsi yerli yerindeydi.

"Güzel olmuş, elinize sağlık."

"Her zamanki gibi nefis," diye beni destekledi Leyla. "Teşekkür ederiz Raşit."

Yüzünde mutlu bir gülümsemeyle ayrıldı Raşit. Kahvemden ikinci yudumu aldıktan sonra dile getirdim aklımda kalan soruyu:

"ÎSD'ye saldırılardan bahsettiniz. Yakalanan oldu mu?"

"Ne yazık ki hayır. Bu işleri yapanlar gerçek birer profesyoneldi. Ne bir tanık, ne de bir iz bırakmışlardı. Tıpkı Necdet ile Mukadder'i öldüren katiller gibi."

Leyla Barkın beni yönlendirmeye mi çalışıyordu, yoksa gerçekleri mi anlatıyordu? Belki her ikisini de. Âdem Yezdan'ın adamları, bu söylediklerini gerçekten de yapmış olabilirdi ama bu onların katil olduğu anlamına gelmezdi. Oysa Leyla'nın bu olayları kullanarak Âdem Yezdan'ı cinayet zanlısı gibi göstermek istediği açıktı. Konuyu değiştirmek için iskemlenin üzerindeki deri çantamı açıp ikinci kurbanın avucunda bulduğumuz Konstantin sikkesini alarak Leyla'ya uzattım.

"İşte istediğiniz madeni para."

Hevesle aldı tarihi parayı, ışığa tutarak, beğeniyle mırıldandı.

"Konstantin'in sikkesi." "Evet." Elimi yeniden çantama daldırıp öteki madeni parayı da çıkardım. "Bu da Byzantion için bastırılmış sikke."

Onu da alıp incelemeye başladı.

"Tam anlattığınız gibi. Ön yüzde Hekate var, arkada, Byzantion yazısının altında hilal ve yıldız."

Yeniden Konstantin'in sikkesine döndü. Bir süre sikkeye baktıktan sonra önemli bir meseleyi hatırlamış gibi başını kaldırdı.

"Ceset nereye bakıyordu?"

Neden sorduğunu anlamamıştım ama yanıtlamakta bir sakınca görmedim.

"Çemberlitaş'a, daha doğrusu sütunun tepesine."

"Bir zamanlar Apollon görünümlü Konstantin heykelinin bulunduğu yere..." Fısıldar gibi konuşuyordu. "Belki de katil, İstanbul'a Konstantin'in bulunduğu yerden bakın demek istiyor."

"Konstantin'in bulunduğu yerden bakın ne demek?"

"Sevgiyle, saygıyla, korumacı bir anlayışla bakın demek.. İstanbul'a emeği geçmiş onlarca kral, imparator ve padişah vardır ama bunların içinde iki hükümdar çok önemlidir: Büyük Konstantin ile Fatih Sultan Mehmed. Daha önce de konuştuğumuz gibi, Byzas bu kenti kuran hükümdardı ama burayı gerçek anlamda dünyanın en önemli şehri haline getiren ilk kişi Roma İmparatoru Konstantin'dir. Yaklaşık bin küsur yıl sonra aynı misyonu Osmanlı İmparatorluğu'nun en önemli padişahlarından biri, Fatih Sultan Mehmed üstlenecektir. Ama 330 yılında Konstantin burayı başkent yapmasaydı, bu şehrin yazgısı bambaşka olurdu."

"Peki Konstantin neden burayı başkent olarak seçti?"

"Kral Byzas'la aynı nedenden... Byzantion hem güzel, hem de savunması kolay bir şehirdi. Fakat asıl neden ekonomikti. Evet, ticaretten söz ediyorum. Doğu, Konstantin döneminde ticaret açısından son derece cazip bir yerdi. İmparatorluğun başkenti de kısa sürede bu ticaretin merkezi oldu. Ama başkent için Konstantin'in aklına ilk gelen yer Bzantion değil, Troya'ydı. Çanakkale yakınlarındaki antik kent. Homeros'un llyada'smda bahsettiği, güzel Helen'i Yunanlı kralın elinden kaçıran Paris'in şehri. Ancak, yeni Troya'nın yapımı sürerken Konstantin bir gece rüyasında Tanrı'yı gördü. Ve Tanrı ona başka bir şehir bulmasını söyledi. Yapımına başlanmış olmasına rağmen Konstantin Troya'dan vazgeçip Byzantion'a gözlerini dikti. Söylenceyi bir yana bırakacak olursak, işin aslı Troya'nın imparatorluğun başkenti için Byzantion kadar elverişli olmamasıydı. Bunu fark eden Konstantin, imparatorluğun adeta kalbinde yer alan Byzantion'u kendine başkent seçti. 324 yılından Byzantion'un başkent ilan edildiği 330 yılma kadar geçen sürede tam bir yapım seferberliği ilan edildi.

İmparatorluğun en güzel anıtlarını, en görkemli hazinelerini, ülkenin bütün zenginliğini yeni şehrinde topladı. Yeryüzünün en yetenekli mimarlarını, heykeltıraşlarını, taş ustalarını, mozaikçilerini getirtti. Şehrin sınırlarını genişleterek yeni surlar yaptırdı."

İstanbul'da doğmuş, bu şehirde büyümüş biri olarak, anlattıkları ilgimi çekmeye başlamıştı. Bir an cinayeti, soruşturmayı, kuşkularımı unutup merakla sordum.

"Bugünkü surları da Konstantin mi yaptırmış?"

"Hayır, günümüze ulaşan surlar farklı imparatorlar döneminde yapılmış. Konstantin, Byzantion'un surlarını biraz daha büyütmüştü sadece. Byzantion'un büyüklüğü

Eminönü'nden Cankurtaran'a uzanan bir yayın kapsadığı alan kadardı. Konstantin bu yayı, günümüzdeki Kadir Has Üniversitesi'nin biraz daha gerisindeki Ayakapı'dan Cerrahpaşa Hastanesi'nin batısından geçecek şekilde Esekapı'ya kadar genişletti. İlginç de bir hikâyesi vardır. Konstantin yeni kurduğu şehrin sınırlarını belirlemek için elinde mızrak, arkasında imparatorluk görevlileriyle yürümekteymiş. Yürürken de görünmeyen biriyle konuşur gibi mırıldanıyormuş. Ama kimse cesaret edip, ne oluyor, kiminle konuşuyorsunuz imparatorum diye soramıyormuş. Bir süre sonra, o günün koşullarında kurulabilecek bir şehrin sınırlarını aştıklarını düşünen görevlilerden biri saygıyla Konstantin'in yanına yaklaşmış, özürler dileyerek, kiminle konuştuğunu, böyle nereye gittiklerini sormuş. Konstantin ciddi bir tavırla yanıtlamış: 'Şehrimin sınırlarını belirleyecek olan melekle konuşuyorum. Nerede duracağımı o söyleyecek.'

Konstantin mistik olaylara fazlasıyla meraklı bir imparatordu. Ama bazı mistik olaylar da gerçekten onun yaşamında önemli rol oynamıştı. Henüz tek başına imparator olmamışken, iktidarı paylaştığı üç kişiden biri olan Maxentius'la hesaplaşmak için askerleriyle Roma'ya yürüdüğü zaman, gökte bir ışık gördü. Haç şeklinde bir ışık. Bunu Tanrı'nın bir işareti sayarak, ordusundaki askerlere kalkanlarının üzerine bu Hıristiyan simgesini çizmelerini emretti. Pagan inancında olan askerler bu emirden rahatsız oldular ama imparatordan korktukları için söyleneni de yapmaktan geri durmadılar. Çünkü imparatorun sözleri kanundu. Ve Konstantin'in şansı yaver gitti, iktidarı paylaştığı Maxentius'u Milvian Köprüsü'nde feci şekilde yendi. Maxentius Tiber'in sularında can verirken Konstantin'e Roma'nın yolu açıldı. Kazanılan zaferi, Hıristiyan Tannsı'nm kendisine verdiği bir

armağan olarak kabul eden Konstantin, bu yeni dine sempati duymaya başladı ve binlerce yıllık Paganlığm sonunu getirecek kararlarla, imparatorluğun dinini değiştirdi. Bunlar kolay işler değil Nevzat Bey, Konstantin gerçekten de büyük bir imparatordu."

"Ona saygı duyuyorsunuz."

Yanıtlamadan önce biraz düşündü. "Bir anlamda ama Konstantin'in zalim bir adam olduğunu da biliyorum. Öz oğlu Crispus'u idam ettirmekten çekinmedi. Ardından da kendi karısı Fausta'yı banyoda kaynar suyla haşlayarak öldürdü. İktidar kanla beslenen bir organizmadır. Kendisini yöneten insanları güç kadar kötülükle de ödüllendirir. İster Romalı olsun, ister Osmanlı, birkaç istisna dışında eline kan bulaşmamış hükümdar yok gibidir."

Ama şu anda eli kanlı hükümdarların değil, cinayetlerine kattıkları tarihsel figürlerle aklımızı allak bullak eden zeki katillerin peşindeydik. Ve öğrenmemiz gereken ilk şey, ikinci kurbanlarını Konstantin'in bu şehri başkent yapması onuruna diktirdiği Çemberlitaş'a bırakan bu canilerin, bundan sonra öldürecekleri zavallıyı nerede sergileyecekleriydi.

"Sizce katiller yeniden cinayet işleyecek olsalar, cesedi bırakmak için hangi imparatorun ya da padişahın simgesi olan anıtı seçerlerdi?"

Hiç duraksamadan, kesin bir tavırla söylendi:

"Fatih Sultan Mehmed... Konstantin kadar büyük olan bir tek hükümdar var, o da Fatih'tir. Ama cesedi nereye bırakacaklarına gelince, işte orası karışık... Çünkü Fatih'i simgeleyen iki anıtsal yapıt var. Fatih Camii ve benim işyerim, Topkapı Sarayı..."

Fatih Cami'nde önlem almıştık ama Topkapı Sarayı'nı hiç düşünmemiştik. Topkapı Sarayı'nı yaptıran bizzat Fatih Sultan Mehmed'di. Leyla'nın masum olabileceği geldi aklıma. Bilgilerini hiç sakınmadan büyük bir açıklıkla bizimle paylaşan bu kadm, katil ya da katillerin işbirlikçisi olabilir miydi? Kuşkuyla süzdüm onu. O kadar içten görünüyordu ki, yanılmış olabileceğimizi düşündüm. Eğer katiller üçüncü kurbanı Fatih Camii ya da Topkapı Sarayı'nın civarına bırakırlarsa, ondan kuşkulanmakla hata ettiğimize kesinlikle inanacaktım. Yine de acele etmemekte yarar vardı. Kötülüğün toprağında özgürce dal budak salan bir zekânın neler yapabileceğini kestirmek imkânsızdı. "Maktullerin boynundaki o yaralar neşterle açılamaz."

Evgenia'ya söz vermeme rağmen Demirlere vaktinde yetişmem zor görünüyordu. Eğer Sultanahmet'ten doğruca Balat'a inseydim sorun kalmayacak, sekiz buçuktan önce arkadaşlarımın yanında olacaktım ama emniyete uğramak zorundaydım. Evgenia'dan iyi bir azar yemeyi göze alıp telefonumu kapatarak bastım gaza. Akşam trafiğine rağmen şansım yaver gitti, saat sekiz gibi Ali ve Zeynep'le odamda toplanmış, son bulguları gözden geçiriyorduk. Bizim köftehorun keyfi yerindeydi, belediyede Mukadder'in mesai arkadaşı, yakın dostu Niyazi Bey'i bulmuştu.

"Galiba sadece dostu değil, aynı zamanda tarikat arkada- şıymış. Adam söylemese de, anladığım kadarıyla bunlar daha ılımlı bir tarikattan. Ama kızının gönül verdiği adam, yani Ömer, El Kaide gibi radikal bir gruba üyeymiş."

Ömer'i gördüğü andan itibaren bu tahminini tekrarlayıp durduğu için pek umursamadım fakat Zeynep'in yüzünde derin bir endişe belirdi.

"El Kaide mi?"

"Olabilir. El Kaide'nin esnek bir örgütlenmesi var. Aynı davaya inanan birileri İstanbul'da bir örgüt kurup El kaide adına eylemler yapabiliyor. Ömer'in üye olduğu grup da pekâlâ öyle bir örgüt olabilir."

Varsayımını gerçekmiş gibi sunmasına daha fazla izin veremezdim.

"Öyle olduğunu gösteren hiçbir kanıt yok."

"Niyazi Bey'in anlattıkları var," diye inatla direndi. "Adam hem Mukadder'i, hem de Ömer'i tanıyor. Ömer için, 'Onlar Deccal'in çocukları. Onlar İslam dinine zarar veren cahiller,' diyor. Zaten Mukadder de onun gibi düşündüğü için kızının Ömer'le nişanlanmasına karşı çıkmış."

"Oysa Efsun evlenmelerini en çok babasının istediğini söylemişti."

"Yalan söylemiş Başkomiserim. Bize verdiği ifade de gerçek dışı. Söylediği gibi babası dün, yani sah sabah işe filan gitmemiş."

Bu önemliydi işte.

"Niyazi mi söyledi?" "Evet, Mukadder'i en son iki gün önce, yani pazartesi günü mesai bitiminde görmüş. Zavallı adam başına geleceklerden habersiz, Niyazi'ye iyi akşamlar dileyip evine gitmiş. Ertesi gün de ne işe gelmiş, ne de telefon etmiş. Anlaşılan eve geldiğinde öldürdüler adamcağızı."

Kendi senaryosuna o kadar inanmıştı ki, düşündüklerini gerçekmiş gibi anlatıyordu ama Zeynep durdurdu onu.

"Ölüm saatine göre bu mümkün değil Ali."

"Nasıl mümkün değil?"

Yorgunluktan sinirleri iyice yıpranmış olan Zeynep, "Şöyle mümkün değil," diyerek gergin bir sesle açıklamaya girişti. "Otopsi raporuna göre, Mukadder Kmacı'nın ölüm zamanı salı günü saat 10 suları. Cesedi bulduğumuzda henüz şişmeye başlamamış olması, damarların belirginleşmemesi de ölüm saatinin üzerinden 24 saat geçmediğini gösteriyordu. Yani pazartesi günü işten eve geldiğinde öldürülmemiş."

Ölüm saati konusunda yanılmış olması yıldırmadı bizimkini.

"Tamam, demek ki ertesi sabah öldürdüler Mukadder'i."

Bu kadar ısrar etmesi, benim de canımı sıkmaya başlamıştı.

"Dur, dur bir dakika Ali... Nasıl emin olabiliyorsun bu kadar?"

"Çünkü Mukadder, kızının bu Ömer denilen oğlanla evlenmesine karşıymış. Hatta bir ara Efsun'un evden çıkmasına izin bile vermemiş. Ama sen misin bunu yapan? O süklüm püklüm duran oğlan var ya, üç arkadaşını da yanma alarak Mukadder'i ölümle tehdit etmiş."

Hayır, galiba bu sefer önyargılardan fazlası vardı Ali'nin elinde ama ustaca düzenlenmiş bu iki cinayeti öfkeli bir damat adayının işlediğine inanmamız için bâlâ yeterli delil sunamıyordu bize.

"Niyazi Bey'in verdiği ilginç bir bilgi daha var," diye şansını denemeyi sürdürdü. "Adam söylediğinde pek önemseme- miştim ama az önce otopsi raporundaki bügileri okuyunca şoka uğradım..."

Alev alev yanan gözlerini yüzümüze dikti, sanki tahmin etmemizi istiyormuşçasına beklemeye başladı. Ama benim bekleyecek halim yoktu, masamın karşısındaki duvar saatinde saniyeler birbiri ardına devriliyor, saat hızla sekiz buçuğa yaklaşıyordu.

"Hadi Ali, müneccimlik yaptırma bize akşam akşam."

"Tamam Başkomiserim," diyerek toparlandı, tam bildiklerini anlatacak derken, yeni bir soru sormakla yetindi . "Bu Ömer denen oğlan ne eğitimi görüyormuş, biliyor musunuz?"

Zeynep'te jeton benden önce düştü.

"Tıp mı?"

Kendinden emin bir tavırla onayladı Ali.

"Tıp... Cerrahpaşa Tıp Fakültesi son sınıfında okuyor..." İkimizin de o kadar heyecanlanmadığını görünce gerginleşti. "Otopsi raporunda, iki maktulün de boğazlarının aynı yerden kesildiği yazıyor ya. Yaralar düzgün, üstelik kesiklerin boylan da neredeyse milimi milimine aynı diyor."

"Evet..."

"Yani bu bir uzman işi..."

"Haklısın," dedi lafın nereye gideceğinden habersiz olan Zeynep. "Özellikle de anestezi konusunda uzman biri olmalı. Çünkü kurbanlann anesteziyle uyuşturulduktan sonra katledildiklerini düşünüyoruz. Bu yüzden de Cerrah Namık Karaman, katil profiline daha fazla uyuyor."

Bakışlan bulutlandı Ali'nin ama inadı inattı.

"Tamam, Namık da olabilir ama bana kalırsa Ömer daha çok uyuyor katil profiline.

Cinayet işlemek için daha iyi nedenleri var. Hem bildiğim kadanyla, tıp öğrencileri anestezi dersi de alıyorlar, kadavralar üzerinde çalışıyorlar. İnsan bedeni nasıl kesilir, neşter nasıl kullanılır, hepsini öğreniyorlar."

Yorgunluktan pestili çıkmış olan Zeynep sıkıntıyla açıkladı.

"Maktullerin boynundaki o yaralar neşterle açılamaz Alicim. Katil, kurbanlarını adeta boğazlamış. Boyunda o kesikleri yapabilmek için daha güçlü bir alet kullanılması gerekir.

Katilin bütün eliyle kavrayabileceği bir kesici. Daha iyisi, keskin bir bıçak..."

Ali kolayca teslim olmadı tabii. "Neyse işte, nasıl bir kesici kullanırsa kullansın, sonuçta bu işi yapan cerrahlıktan anlayan biri olmalı... Yani tıp eğitimi almış biri..."

Bu tartışma daha çok su götürürdü, konuyu değiştirmek için Zeynep'e döndüm.

"Şu Âdem Yezdan'ı araştırabildin mi?"

"Araştırdım," dedi önündeki dosyanın kapağını açarak. "İlginç bir adam. Hakkarili köklü bir aşiretin oğlu. Üçü kız, sekizi erkek, 11 kardeşin en büyüğü. Doğal olarak da aşiret reisi. Aşiretin tam dokuz köyü var. Son

seçimlerde bir milletvekili bile çıkarmışlar. Âdem Yezdan'ın ölen babasından önce aşiret bazı pis işlere bulaşmış..."

Başlarda Âdem Yezdan'ı önemsemeyen Ali, Hakkari, aşiret, pis işler lafını duyunca Ömer meselesini bir yana koyup kulak kesilmişti.

"Teröre filan mı bulaşmış bunlar?"

Manidar bir gülümseme yayıldı Zeynep'in dudaklarına.

"Nereden baktığımıza bağlı. Yezdan aşiretinin elinde hep silah varmış. Fakat hep devletin yanında yer almışlar. Yüzlerce korucu vermişler devlete. Yirmi üç aşiret üyesi çatışmalarda ölmüş, birçoğu yaralanmış. Pis iş dediğim, hayvan kaçakçılığı filan. Kayıt yok ama uyuşturucu işi de yapmış olabilirler. Çünkü aile birden zenginleşmiş. Halbuki toprak pek verimli değilmiş oralarda. Sınır bölgesi, bir yanda İran, bir yanda Irak... Belki oradaki yerel güvenlik güçleri de göz yummuştur bunlara. Neyse, babaları ölünce aşiretin başına Âdem geçmiş. Âdem, üniversite okumuş. Belli ki akıllı bir adam. Maliye Bakanlığı kara parayı aklama operasyonu yapmıştı ya... Hani kayıtdışındaki sermayenin yasallaştırılması için ilan edilen büyük af. Âdem Yezdan da işte o aftan yararlanarak paralarını yasal işlere yatırmaya başlamış. Daha çok da turizm işine. Dersaadet adında bir şirket kurmuş." Bilgiç bir ifadeyle bana baktı. "Belki biliyorsunuzdur Başkomiserim, İstanbul'un eski isimlerinden biridir Dersaadet."

"Osmanlıların kullandığı isimlerden biri." Aynı bilgiç anlamı bu kez ben yerleştirdim yüzüme. "Peki, sen Dersaadet'in anlamını biliyor musun?"

"Mutluluk kapısıymış... Doğru mu?"

"Aferin, dersini iyi çalışmışsın... Neyse, biz soruşturmaya dönelim. Az önce anlattıklarında Âdem Yezdan'ı suçlayacak hiçbir kanıt yok. Yine de bu adamı göz önünde tutalım. Hatta yarın gidip bir konuşalım."

"Ne yazık ki adam Moskova'daymış. Perşembe gecesi dö- necekmiş."

"O zaman bekleyeceğiz, dönünce konuşuruz."

"Bence şu Ömer'in peşini bırakmayalım," diye yine başa sardı Ali. "İnanmıyorsunuz ama o oğlan bir şeyler saklıyor."

"Olabilir, bir şey saklıyor da olabilir, bizzat katilin kendisi de olabilir. Ama Ömer kadar Namık da şüpheli. Sonra şu Âdem Yezdan... Pekâlâ o da katil olabilir. Mesele şu ki, elimizde ne güçlü kanıtlar, ne de ikna edici

tanıklar var. Elbette ipin ucunu bırakmayacağız. Zanlıların hepsinden kuş ku duyacağız, hepsini araştıracağız."

Yardımcımın görüşlerini hesaba almamış gibi görünmek istemiyordum. "Tabii, Ömer'le Efsun'u daha sıkı araştıracağız. Ali haklı, Niyazi'nin söylediklerinden sonra onların katil olma ihtimalleri epeyce artmış durumda. Şu radikal Islami örgüt meselesini de bir etüt edelim..."

"Terörle Mücadele'ye soralım o zaman," diye kıpırdandı bizim tez canlı. "Eminim Ömer'in dosyası vardır onlarda."

"Tamam, soralım... Ya, bilirkişi heyetindeki insanların listesi... Onların kim olduğunu öğrenebildik mi Ali?"

Görevini yerine getirememenin ezikliği gölgeledi genç yüzü.

"Öğreneceğiz Başkomiserim, hemen çıkaramadılar listeleri. Bilgisayarda bir sorun varmış. Niyazi Bey bir eleman görevlendirdi. Sadece bu işle uğraşıyor. Yarın öğleye kadar Necdet Denizelle Mukadder Kmacı'nın katıldıkları bilirkişi heyetlerinde yer alan insanların bütün listesi elimizde olacak."

Bu iyi haberdi işte, failleri saptayamamıştık ama kurban olacak kişileri belirleyebilirsek katillere yaklaşabilirdik.

"Güzel ama şimdi acilen yapmamız gereken bir iş var. Topkapı Sarayı'nm civarına sivil ekipler yerleştirmek." Neden bahsettiğimi anlamamışlardı.

"Fatih'in yaptırdığı en büyük eserlerden biri de Topkapı Sarayı değil mi çocuklar? Eğer katiller, yeni cinayetleriyle II. Mehmed'e ya da onun payitahtına gönderme yapacaklarsa, yeni kurbanlarını Fatih Camii kadar, Topkapı Müzesi civarına bırakma ihtimalleri de var."

Zeynep'in aklına yatmamıştı bu.

"Ya kurbanların parmaklarının gösterdiği yön? Her kurban bize bir anıtı işaret ediyor gibiydi." Suçlar gibi baktı yüzüme. "Öyle değil mi Başkomiserim? Hatta bunu siz keşfettiniz. Mukadder Kmacı'nın cesedi Topkapı Sarayı'nı değil, Fatih Cami'nin yönünü gösteriyordu."

Haklıydı ama dün geceden beri aklımı kurcalayan ayrıntıyı o fark edememişti.

"Aslında Mukadder Kmacı'nın elleri Fatih Camii'ni göstermiyordu Zeynep. Yeniden düşün, Çemberlitaş'ı işaret ediyordu. Yani Beyazıt, Aksaray yönünü... Emin değilim.

Bugün Leyla Hamm'la konuşurken ona bu kent için önemli olan üçüncü hükümdarı sordum. Hiç duraksamadan, Fatih Sul tan Mehmed, dedi... Bilmiyorum. Belki de şu cesetlerin ok biçiminde konulmasında yanılıyorum. Belki de katiller sadece kurbanlarının ellerini bağlamak istediler. îki kurbanın bu kenti kuran iki hükümdarla ilişkilendirilmesi daha kesin bir bilgi. Dolayısıyla, üçüncü cinayetleriyle Fatih Sultan Mehmed'e gönderme yapmak isteyebilirler." "Tamam o zaman," diyerek ayaklandı Ali. "Yeni ekipleri saray civarına yollayayım Başkomiserim. Ben de başlarında dururum."

"Hayır Ali."

Hayal kırıklığına uğramış gibi kalakaldı doğrulduğu yerde. Kesin bir tavırla işaretparmağımı salladım.

"Hayır, sen başlarında durmayacaksın. Ekipleri yolla, git kontrol et. Hatta Fatih Camii'ne de, Topkapı Sarayı'na da uğra ama sonra evine gideceksin. Evine gidip dinleneceksin." Bakışlarımı Zeynep'e çevirdim. "Sen de öyle... Bu akşam ikiniz de erkenden gidip uyuyacaksınız. Bizi nelerin beklediğini bilmiyoruz. Hâlâ karşımızdaki katillerin kim olduğunu anlamış değiliz. Bana dinlenmiş olarak lazımsınız..."

Zeynep memnun olmuş görünüyordu ama Ali'nin gözlerinde asi bir ışıltı tatlı tatlı parıldıyordu. Adamımı iyi tanıdığım için, "Bu emrim kesindir," diye uyarmak zorunda kaldım. "Yok öyle oldu, böyle oldu, ekipteki arkadaşlar çağırdılar, gitmek zorunda kaldım lafını duymak istemiyorum. Eve gideceksin ve mışıl mışıl uyuyacaksın. Tamam mı? An laşıldı mı?"

Gözlerindeki apaş ifade kayboldu.

"Anlaşıldı Başkomiserim," dedi resmi bir sesle. "Ekipleri denetledikten sonra doğruca eve gidip dinleneceğim."

"Güzel... Yarın zor bir gün olacak... Belki ondan sonraki gün de... Gücümüzü hoyratça harcamanın anlamı yok." 'Yine bir sızı var içimde, akşam oldu diye." Zeynep'le Ali'yi dinlenmeleri konusunda sıkı sıkıya uyarmıştım ama iş kendime gelince, yorgunluğu filan umursamadan doğruca Demir'in evine çevirmiştim bizim emektarın burnunu. Oysa Mukadder'in çirkin apartmanından emniyete dönerken yarım saat kadar kestirmeme rağmen en az Zeynep'le Ali kadar yorgundum. İyi de, ne yapabilirdim ki, şu anda hayatımdaki en önemli üç kişi masayı kurmuş, onlara katılmamı bekliyordu.

Yorgunluğumu gidermek için Evgenia'nın bana şifa gibi gelen ışıltılı bakışlarına, çocukluk arkadaşlarım Yekta ile Demir'in sohbetine ve rakının mucizevi dinlendiriciliğine güvenerek bastım gaza. Fakat ne kadar hızlı gidersem gideyim, geç kalmaktan kurtulamadım, Demir'in baba yadigârı "Balat Sarayı"nın önüne geldiğimde saat dokuzu bulmuştu.

Arabadan inerken cep telefonumu açtım. Hayret, Evgenia hiç aramamıştı. Yoksa o da benim gibi geç mi kalmıştı? Kafa yormanın âlemi yoktu, nasıl olsa az sonra anlayacaktım.

Bahçe kapısından içeri adım atar atmaz, hüzzam bir şarkının sözleri çalındı kulağıma.

"Yine bir sızı var içimde, akşam oldu diye / Gözüm acıyor, ağlarım hâlâ bilmem niye..."

Hayır, Müzeyyen Abla söylemiyordu, Zeki Müren'in sesiydi gecenin karanlığını ağır ağır dalgalandıran. Masayı eski kameriyeye kurmuşlardı, kestane ağaçlarının altına. Aramızda en az on metrelik bir mesafe olmasına rağmen, dik mayıs rüzgârı rakının kokusu bana

kadar getiriyordu. Evgenia'nın sırtı dönüktü, hafifçe eğilmiş, yüzünü yandan görebildiğim Yekta'yla konuşuyordu. Demir karşılarındaydı, suskundu ama gözlerinde öyle hoş bir ifade vardı ki, sanki bu büyük bahçede, tepeden sarkan ampullerle aydınlatılmış bu kameriyenin altında, ilk kez değil de defalarca oturmuşlar, defalarca konuşmuşlar, defalarca içmişler gibi yakın duruyorlardı birbirlerine. Evgenia'nm yüzünü göremiyordum belki de bu nedenle o tuhaf sanrıya kapıldım, onu bir anlığına Handan sandım. Hiç ölmemiş gibi, hep olduğu gibi, hep aramızdaymış gibi... Ama biraz daha genç... Biraz mı, epeyce genç... En az bizim lisedeki halimiz kadar genç. Neşeli, umutlu ve cesur... Hayat, henüz örseleyememiş duygularını. Hayat, henüz masumiyete değer veriyor o sıralar.

Hayat, bozmaktan korktuğu için dokunmaya çekiniyor hayallerimize... Ben de gecenin büyüsünü bozmamak için kaldım olduğum yerde, öylece durup, Handan'a dönüşen Evgenia'yı, Evgenia'ya dönüşen Handan'ı ve bir anda ikisi birden olan Güzide'yi izledim bir süre. İkisi beni bırakıp gitmiş olsa da, bu üç kadında aslında hep aynı kadını sevdiğimi düşündüm. Hangi kadını? İlk çocukluk arkadaşım, o çelimsiz liseli kızı mı, en güçlü dayanağım, can yoldaşım, cefakâr karımı mı, yoksa yaşamın her şeye rağmen güzel olduğunu bana yeniden öğreten gün- görmüş Evgenia'yı mı?

Belki hepsini birden, belki hepsini ayrı ayrı ama üçünde de hep aynı kadını... Başladığı gibi kederle bitti şarkı.

"Gözüm acıyor, ağlarım hâlâ bilmem niye..." Şarkı bitti ama ben öylece kalakaldım olduğum yerde. İlk fark eden Demir oldu.

"Nevzat, ne duruyorsun oğlum orada?"

Onun uyarısı üzerine Evgenia'yla Yekta da dönüp baktılar. Kederimi içime atıp mutlu görünme zamanıydı; ben de gülümsemelerimin en az yıpranmışını dudaklarıma yerleştirerek yaklaştım yanlarına.

"Sizi seyrediyordum..." Sanki kıskanmışım gibi sürdürdüm sözlerimi. "Valla helal olsun, bana hiç gerek yokmuş. Kaynaşıvermişsiniz hemen..."

"Şuna bakın?" dedi Evgenia iri gözlerini yüzüme dikerek. "Bir de sitem ediyor... Kaçta geliyordun sen?"

Bu gece siyahlar giymişti: siyah taşlı küpeler, siyah bir bluz, siyah etek "Tamam tamam, geciktim," diyerek teslim oldum. "Söyleyecek bir şeyim de yok.

Elimde değil, görev işte, ne yapayım."

Hemen yumuşadı altın kalpli Evgenia'm...

"Takma kafanı Nevzat... O kadar da değil. Zaten çok da geç kalmadın."

"Öyle canım," diye destekledi Yekta. "Biz de yeni oturmuştuk zaten."

Sözlerimin işe yaramasından duyduğum memnuniyetle eğilip Evgenia'nın sağ yanağına küçük bir öpücük kondurdum. Teninden yükselen lavanta kokusu başımı döndürdü. Adeta kendiliğinden döküldü laflar ağzımdan... "Yine mis gibi kokuyorsun..." Bu laflar ağzımdan çıkar çıkmaz, kederli yüzlerinde donup kalmış bir gülümsemeyle bizi izleyen arkadaşlarımı görünce pişman oldum. Handan'ın görüntüsü yine sızar gibi oldu bir yerlerden. Hemen toparlandım. Önce Yekta'ya, sonra da Demir'e sarıldım. "Ee siz nasılsınız bakalım bu akşam?"

"İyiyiz," dedi Yekta ikisi adına da konuşarak. "Evgenia'yla sen geldin ya, daha iyi olduk."

Yok, benim gibi numara yapmıyordu, içtendi sözleri. Sahiden sevinmişlerdi geldiğimize.

Ama konuksever Evgenia bu durumu üç gün sonraki daveti hatırlatmak için kullanmaktan geri durmadı.

"Cumartesi akşamı da ben bekliyorum... Bak mazeret filan yok, herkes geliyor."

Kimse itiraz etmedi. Benimse bakışlarım masanın üzerindeki yiyeceklere kaymıştı; rokası bol salatayı, tabaklardaki beyaz peynirle kavunu ve yarılanmış rakı kadehlerini göstererek, alınmış gibi söylendim.

"Oh afiyet olsun. Biz gelmeden başlamışsınız içmeye..."

Masadaki boş iskemlenin önünde, beni bekleyen boş rakı bardağına uzandı Demir.

"Sana hazırlık Nevzatcım. içimizde en sıkı içici sensin, erken başlarsak ancak yetişiriz diye düşündük."

"Öyle olsun bakalım," dedim Demir bardağımı rakıyla doldururken ama iskemleye oturmadım. "Ben ellerimi yıkayayım da geleyim... Ha yahu, Bahtiyar nasıl bu arada?'

Herkesten önce benim tezcanlı sevgilim yanıtladı sorumu.

"iyi iyi, çok iyi... Demir, akşam merak etme, dediğinde inanmamıştım. Şimdi kendi gözlerimle görünce..."

Bahtiyar'm iyi olmasına sevinmiştim ama Evgenia'nm artık sizli bizli konuşmaları bırakıp Demir demesine daha fazla sevindim.

"İçerde mi, bir de ben göreyim şu keratayı," diyerek eve doğru yürüdüm.

Arkamdan seslendi Demir.

"Akşamki odada değil, salona aldım. Haa sana zahmet, içerdeki CD çalan da kapat artık... Biraz sohbet edelim..."

Daha kapıdan içeri adımımı atar atmaz tanımıştı beni Bahtiyar. İnlemeyle havlama arası dostça bir ses çıkardı. Işıklan yakınca gördüm onu; geniş pencerenin önünde, yan yana sıralanan tel örgülü boş kafeslerin sonundaki ahşap köpek kulübesinde yatıyordu. Başını kaldırdı, doğrulmak istedi ama beceremedi. Yanına yaklaşıp tüylerini okşadım.

"Merhaba Bahtiyar... N'aber, nasılsın oğlum?"

Açık kahverengi gözleri minnetle bakıyordu yüzüme.

"İyisin iyisin," dedim san tüylerini usulca kaşıyarak. "Bu vartayı da atlattın köftehor."

Sanki onaylamak ister gibi havlamayı denedi ama yine başaramadı. "Tamam oğlum, tamam, yorma kendini. Hadi sen biraz daha dinlen

bakalım. Ne kadar çok uyursan, o kadar çabuk kalkarsın ayağa."

Sözlerimi anlamışçasına sakinleşti, kocaman başını usulca ayaklarının üzerine uzatarak uyku vaziyeti aldı ama ışığı kapatıp çıkıncaya kadar sadakatle beni izlemeyi sürdürdü.

Lavaboda yüzümü yıkarken gülümsediğimi hissettim. Yorgun yüzümde taptaze bir ışık.

Mutluydum galiba... Belki de bu mutluluğu yitirmemek için aceleyle salondaki CD çaları

kapatıp döndüm bahçeye. Dışarı adımımı atar atmaz, mangalda pişen balıkların kokusu çarptı bu kez burnuma. Rakının anasonunu bile bastırmıştı mübarek. İlk pişen balıkları servis etmeye başlamıştı Demir. Ama tuhaf, dün akşam söylediği gibi levrek değil, üçer adet küçük sarı balık koyuyordu tabaklara... Önce emin olamadım...

"Tekir mi onlar?"

Sanki hakaret etmişim gibi irkildi Demir.

"Ne tekiri be, barbun barbun... Tekneye gelmediğin için artık balıkların şeklini şemalini de unutmuşsun..."

Merakla iskemleye oturup balıklara yakından baktım; burunları hemen dikleşip ağızları göz hizasına kadar uzanıyor, göz çukuru altında üç adet pul bulunuyordu. Uzun zamandır denize çıkmasam da bu özelliklerin tekirde olmadığını biliyordum.

"Sahiden barbunmuş yav... Nereden buldunuz bunları?

Pişkin pişkin sırıttı Yekta. "Balıkçıdan..."

"Hani balığa çıkmıştınız dün..."

"Çıktıuk, çıktık da, Kınalıada açıklarında ne gezer barbun? Beş tane levrek çektik ki, derya kuzusu mübarek. Barbunları balıkçı Şeriften aldım bu öğlen. İzmir'den yeni gelmiş.

Yemin billah etti taze diye."

"Tazeye de benziyor," dedi Evgenia çatalıyla tabağmdaki balıklara dokunarak. "Hadi afiyet olsun..."

Mevsimi olmamasına rağmen lezzetliydi barbunlar. Ağzındaki lokmayı yuttuktan sonra hevesle kadehini kaldırdı Yekta.

"Haydi bakalım, hoş geldiniz..."

"Dostluğa," diye dokundurdu kadehini bizimkilere Demir. Masadaki tek kadına dönerek tamamladı sözlerini. "Aramıza yeni katılan dostlara."

Mutluluktan ışıl ışıl yanıyordu Evgenia'nın gözleri.

"Size..." Gıptayla bakıyordu yüzümüze. "Hiçbir zaman eskimeyecek arkadaşlıklara."

Güya sıra bendeydi, güya ben de birkaç lakırdı edecektim ama bir şey engel oldu bana, dilim düğümlendi, konuşamadım. İstemediğimden değil, bu masadaki üç erkeğin geçmişlerinde yatan o acı olayı hatırladığımdan. Tıpkı az önce benim yaptığım gibi, bir hayaletin kestane ağaçlarının karanlığına sığınıp dudaklarında yarım kalmış bir gülümsemeyle bizi izlediğini hissettiğimden. Evet, şu anda bir kadın daha vardı aramızda.

Görünmese de, gülmese de, konuşmasa da, biz ondan bahsetmesek de üçümüz de biliyorduk ki, o hep aramızdaydı: Handan. Belki de dün gece Evgenia'nın yaptığı gibi, "Handan'a," diye kaldırmalıydım kadehimi: "Bize bu dostluğu armağan eden o kıza." Ama gecemiz berbat olurdu. Ne neşemiz kalırdı, ne sohbetimiz. O yüzden sustum. Eğer yardımıma Evgenia yetişmeseydi, ellerinde kadehleri, gözlerinde anlamlı sözcükler duyma umuduyla daha bekleyecekti arkadaşlarım.

"Ve bizi buluşturan Bahtiyar'a..." dedi benim yerime Evgenia. Neler hissettiğimi tam olarak bilmese de, bir şeylerin ters gittiğini anlamış olmalıydı. Belki de karımla kızımı düşündüğümü sanıyordu. Ne sanırsa sansın, beni zor durumdan kurtardığı için ona binlerce kez teşekkür ederek, aklımı anılardan, gözlerimi Handan'ın hayalinden kurtarıp kadehimi arkadaşlarımmkilere dokundurdum ve güçlü bir sesle onların sözlerini yineledim. "Bahtiyar'a... Bahtiyar'ın sağlığına..."

Rakılar yudumlanıp kadehler masaya konulduktan sonra, belki de yine suskun kalmaktan korktuğum için, "Yahu Demir ne göz varmış oğlum sende!" diye takıldım ev sahibimize. "Nasıl fark ettin beni o karanlıkta?"

"Atmaca gözü, atmaca," diye söylendi Yekta. "Bırak senin gibi kocaman bir adamı..."

Eliyle üstümüzdeki ağaçların dallarını gösterdi. "Uyumakta olan kuşların karaltısına bakıp, 'bu kumru, şu serçe, bu saka, bu güvercin,' diye hepsini tek tek sayıyor."

Atmaca deyince çocukluk günleri depreşti belleğimde.

"Sahi Demir, senin bir atmacan vardı, değil mi?

Derinden bir iç geçirdi.

"Güzel bir kuştu," diye mırıldandı. "Çok güzel bir kuş. Bahçemize düşmüştü... Sağ kanadı kırıktı..."

Sanki yaralı kuşu avucunda tutuyormuş, sanki yaralı kuşun kalp atışlarını duyuyormuş gibi etkilenmişti Evgenia.

"Başka yırtıcıların işi mi?"

Birden ciddileşti Demir.

"Evet, başka yırtıcıların işi. Yırtıcıların en korkuncunun, insanın işi. Havalı bir tüfekten çıkan saçmayla kırılmıştı kanadı."

"Tuhaf bir isimi vardı," diyerek hatırlamaya çalıştım. "Hazan mıydı?"

"Hüzün..."

Hayretler içinde kalmıştı Evgenia.

"Hüzün mü? Yırtıcı bir kuşa Hüzün ismini mi verdiniz?"

"Ben değil, annem," diye dalgın dalgın söylendi Demir. "Annem koydu Hüzün ismini atmacaya."

"Niye?"

"Annem atmacayı ilk gördüğünde, 'Bu hayvanın gözlerinde bir gariplik var... Çok hüzünlü bakıyor,' dedi. Ben öyle hüzün müzün göremiyordum. 'Yok annecim, bildiğin atmaca gibi bakıyor işte... Belki biraz canı yanıyor ama gözlerinde keder değil, vahşilik var,' dediysem de dinletemedim. 'Yok evladım, sen göremiyorsun, bu hayvanın kanadı değil, ruhu kanıyor. Gel bunun ismini Hüzün koyalım,' diye tutturdu. Benim aklımdaki isim Kartaca'ydı. Ama isimden daha önemlisi, atmacayı evde tutabilmekti. Babam hayvanlardan pek hoşlanmazdı. Hastalık bulaşır bu kuştan, atalım gitsin, demesinden korkuyordum. Annem, kuşun adını Hüzün koyalım deyince evde bir yandaş bulduğumu

anlayarak hemen kabul ettim önerisini. İyi ki etmişim, babam akşam atmacayı görür görmez, tahmin ettiğim gibi mırın kırın etti ama onca yıldır evli olmalarına rağmen hâlâ

deli gibi sevdiği karısının, 'Yapma Bünyamincim, günah. Nasıl atalım sokağa bu yaralı kuşu? Bir Tanrı misafiri işte,' deyince anında yelkenleri suya indirerek Hüzün'ü kabul etti."

Evgenia yemeyi içmeyi kesmiş, ilgiyle arkadaşımı dinliyordu.

"Peki iyileşti mi Hüzün?"

"lyileşemedi," dedi Demir bakışlarını kaçırarak. "Bir ay yaşadıktan sonra öldü. 'Ben söylemiştim,' dedi annem. 'O kuş öleceğini biliyordu. O yüzden öyle kederle bakıyordu.'

Bana sorarsanız, annem atmacanın gözlerinde kendi yazgısını görmüştü. Yaklaşmakta olan hastalığını. Altı ay geçmeden Alzheimer oldu. Atmacaya gelince, özgürlüğüne düşkün bir kuştu, ona iyi baksak bile bu evde kapalı kalamazdı. Özgür olmadığı bir dünyada yaşamak istemedi..." Sanki bütün bu olayları arkadaşının ailesiyle birebir yaşamış gibi, "Bu olaydan sonra veteriner olmaya karar verdi Demir," diye derinleştirdi sohbeti Yekta.

"Hüzün'ü yaşatamadığı için..."

Yüzüne bir kızıllık yayıldı Demir'in, utanıyor muydu ne? Yine de ayrıntıları anlatmaktan geri durmadı.

"Haklısın, başlarda Hüzün'ü kurtaramadığım için veteriner olmak istemiştim. Ama sonra fark ettim ki, hayvanları gerçekten de çok seviyorum. Hepsini, her türünü. En acımasızı bile insandan daha zararsız. İnsandan daha içten, daha masum ve daha az yıkıcı. Onlara yakın olmak her zaman mutlu etmiştir beni. Veterinerliği bu yüzden seçtim."

Demir'in ailesiyle yaşadığı tartışmalar geldi aklıma.

"Ama Bünyamin Amca onun gibi düşünmüyordu," diyerek Evgenia'ya döndüm.

"Bünyamin Amca, oğlunun veteriner değil, avukat olmasını istiyordu, ölene kadar da Demir'in avukat olacağını zannetti adamcağız..."

Suçlu suçlu güldü Demir.

"Babam rahmetli, bir türlü anlamadı, yahu benim gibi konuşmayı sevmeyen bir adamdan avukat olur mu? Onun dileğini yerine getirsem, sevmediğim bir okulda okuyacak, istemediğim bir mesleği yapmak zorunda kalacaktım." iğneleyen bakışlarını bana çevirdi. "Sanki sen ailenin istediği mesleği mi seçtin?"

Konu benden açıldı ya, Evgenia durur mu?

"Sahi Nevzat, seninkiler ne dedi polis olmana?"

O zamanlar önemli bir sorun haline gelen bu olayı, şimdi ben de Demir gibi gülümseyerek hatırlıyordum.

"Önceleri sinirlendiler. Biraz solculuk vardı babamda. Solculuk dediysem, işte Atatürkçü filan. Polisi hiç sevmezdi. 'Polis devletin maşasıdır,' derdi. 'Bari asker olsaydın da Kuleli'ye ya da Heybeli'deki okullardan birine gitseydin. Nerden çıktı bu polislik şimdi?' diye sokranırdı. Aslında ondan çıkmıştı. Babam edebiyat öğretmeniydi. Yekta gibi şiir de yazardı ama roman okumaya da bayılırdı. Onun kitaplığından okuduğum ilk roman Agatha Christie'nin Roger Ackroyd Cinayeti'ydi. Kitabın son sayfalarına kadar katili bulamamıştım. Sonra dönüp bir daha okudum, bir daha okudum. Ardından polisiye roman

merakı gelişti bende. Yerli, yabancı ne kadar polisiye roman varsa yalayıp yuttum, işte o merakın sonunda polisliğe yöneldik. Ama babama söylemedim bunu. Sevmediği bir mesleği onun sayesinde seçtiğimi bilmesini istemedim."

"Aramızda en şanslısı Yekta'ydı," diyerek sözü şairimize getirdi Demir. "Rauf Amca hiç karışmadı ona. Mimarlık istedi, mimarlık okudu. Üstelik fakülteyi bitirdikten sonra bir gün bile mimarlık yapmadı." "Çarpıtıyor Evgenia, mimarlığı severim aslında. Hâlâ kütüphanemdeki kitapların çoğu mimarlıkla ilgilidir. Özellikle de istanbul mimarisiyle. Olay şu ki, ben öğretim üyesi olarak üniversitede kalmak istiyordum ama fakültenin başına çöreklenen akademisyen takımı izin vermedi. Ne yapayım, ben de kendimi şiire verdim.

Ama babam hiçbir zaman onaylamadı şair olmamı. Bir tek şiirimi bile okumadı."

"Belki sen görmemişsindir," diye teskin etmeye kalktım. "Ne biliyorsun, belki senden gizli okumuştur."

"Yok Nevzat, biliyorum, okumadı. Okusaydı anlardım. Okusaydı, iyi kötü bir şeyler söylerdi. En azından başkalarına şairliğimden bahsederdi. Hiç yapmadı. Sanki hiç şiir yazmıyormuşum gibi davrandı. Hiç anlamadı neden şiir yazdığımı. Zaten edebiyatla, sanatla da uzaktan yakından ilgisi yoktu."

Babasını tanımasam inanacaktım sözlerine.

"Haksızlık ediyorsun... Çok güzel şarkı söylerdi Rauf Amca."

"Nevzat doğru söylüyor," diye destekledi Demir. "Hele rahmetli bir de kafayı çekti mi, Münir Nurettin gibi asılırdı gazele. Valla bütün Balat susar, onu dinlerdi."

Gözleri nemlenir gibi oldu Yekta'nm. Galiba şimdi gerçek anlamda hatırlamaya başlamıştı babasını.

"Öyle," diye itiraf etti sonunda. "Şiir sevmezdi ama Yahya Kemal'in şiirlerinden bestelenmiş şarkıları güzel okurdu." Rauf Amca'nın içli sesi çalınır gibi oldu uzaklardan kulağıma.

"Evet yahu," diye atüdım. "Bir keresinde, sizin evde şeyi söylemişti. Hani şu güzel şarkı var ya... Nihavent makamında... Kandilli yüzerken uykularda... Sonrası nasıldı?"

Yekta, şarkının güftesini mırıldanmaya koyuldu.

"Kandilli yüzerken uykularda / Mehtâbı sürükledik sularda. / Bir yoldu parıldayan, gümüşten, / Gittik... Bahis açmadık dönüşten. / Hülya tepeler, hayâl ağaçlar... Durgun suda dinlenen yamaçlar... / Mevsim sonu öyle bir zaman ki / Garip bir mûsikiydi sanki. /

Gitmiş kaybolmuşuz uzakta, Rü'yâ sona ermeden şafakta..."

"Hadi o zaman," dedi Evgenia kadehini bir kez daha kaldırarak. "Yekta'nm babası Rauf Amca'ya içelim."

"Rauf Amca'ya..."

"Nur içinde yatsın..." diye mırıldandım ben de.

"Durun, durun," dedi Yekta elini kaldırarak. "Sadece benimkine değil, hepimizin babasına..."

"Babalarımıza..." diye çınladı karanlık bahçede seslerimiz. "O güzel insanlara..."

Bir kez daha dokundu camlar birbirine, bir kez daha yudumlandı rakılar, bir kez daha masaya kondu kadehler.

içtenlikle bakıyordu Yekta...

"Teşekkür ederim Nevzat..."

"Niye?" "Babamı hatırlattığın için..." Mavi gözleri nemlenmiş miydi, bana mı öyle geldi, emin olamadım. "Daha doğrusu, babamın hakkını teslim ettiğin için. Benim gibi vefasız evlatlar aptalca davranabiliyor bazen."

"Bir sen mi oğlum, hepimiz öyle yapıyoruz."

"Yok," dedi başını sallayarak. "Sen öyle davranmazsın. Hiç itiraz etme Nevzat, sen göründüğün gibi değilsin. Tamam, güçlüsün, soğukkanlısın ama aslında duygusal bir adamsın." Konuşmalarımızı ilgiyle dinleyen Evgenia'ya döndü. "Bunların içinde en duygusalının ben olduğumu zannederler ama değil. En duygusalımız Nevzat'tır aslında."

Hiç yadırgamadı bu saptamayı Evgenia.

"Farkındayım." Uzanıp elime dokundu. "Bir de kendisi farkında olsa."

Ne işler açıyordu bu şair başıma.

"Yekta tamam," diye uyardım. "Karakter analizlerini geçelim artık."

Tınmadı bile, galiba hafiften kafayı bulmaya başlamıştı.

"Gençken," dedi Evgenia'ya anlatmayı sürdürerek. "Nevzat için bir dörtlük yazmıştım."

Ne dörtlüğü? Neden bahsettiğini bile bilmiyordum. Ama Evgenia merakla yanıp tutuşmaya başlamıştı bile.

"Öyle mi? Okusana..."

Hoş, Evgenia okuma dese de okuyacaktı Yekta. Yüzüne bakar bakmaz anlayabilirdiniz bunu. Bense karmaşık duygular içindeydim; bir yandan arkadaşımın yazdıklarını merak ediyordum, öte yandan tuhaf bir mahcubiyet duyuyordum. Ama ne düşündüğümü önemsemeyen şairimiz, dörtlüğü okumaya başlamıştı bile.

"Nakış nakış öfkeyle dokulu, / hırçın ama kırık dökük; / bakmayın ana avrat küfrettiğine / o gözyaşları içinde bir çocuk."

Doğruyu söylemek gerekirse hoşuma gitmişti ama belli etmedim.

"Ne zaman yazdın lan bunu?"

"Lisede oğlum, üçüncü sınıftayken...

"Hiç haberim yoktu."

"Okumadım ki olsun..."

"Ama çok güzel sözler," diye hayran hayran mırıldandı Evgenia. "Demek gözyaşları içinde bir çocuk. En fazla da bu benzetmeyi sevdim." Elini elimden çekti, yalancıktan azarlar gibi yaptı. "Senin o kadar küfürbaz olduğunu bilmiyordum Nevzat..."

"Ooo, gençken ağzı bozuktu bunun. Çok da kavgacıydı."

Anlaşılan bu gece, yerin dibine sokacaktı beni bu Yekta.

"Yalan söyleme be, en kavgacımız Demir'di."

"Yok lan," dedi iriyarı veterinerimiz. "Kavgayı sen çıkarırdın ama içinizde en kalıplısı ben olduğumdan kabak hep benim başıma patlardı. Okulda disipline hep ben giderdim."

Küçük bir kahkaha kopardı Evgenia. "Şahane çocuklarmışsmız," dedi yeniden kadehine uzanırken. "Hadi size içelim."

"Bize içelim," diye yineledi Yekta. Dili hafiften peltekleş- mişti. "Çocukluğumuza...

Geride kalan gençliğimize... Kırılan umutlarımıza... Sararan anılarımıza..."

İçtik, sanırım artık daha çok kendimiz olmuştuk. Yaşananlardan bahsetmesek bile o yapay kibarlığımız kırılmış, duygularımız özgürce gezinmeye başlamıştı ortalıkta.

Duyguların ağırlığı o kadar yoğundu ki, kimse cesaret edip söze başlayamadı bir süre.

Görev yine Evgenia'ya düştü.

"Evet Yekta," dedi rakının mahmurlaştırdığı gözlerini şairimize dikerek. "Artık vakit tamam."

Neden bahsedildiğini anlamıştı bizimki ama her zaman yaptığı gibi ağırdan almaya kalktı. Beyefendinin keyfi gelirse, dinliyor musun, dinlemiyor musun bakmaz, başlardı şiir okumaya ama kazara sen, Yektacım bir şiir okur musun, de, bak bakalım ne oluyordu.

Kaprisin envai türlüsünü yapar, Uzatır da uzatırdı.

"Öyle mi?" diye ipe un sermeye koyuldu işte. "Neyin vak- tiymiş o?"

"Neyin vakti olacak oğlum?" diye azarladım. "Şiir vakti, Şiir."

"Okuduk ya..."

"Sadece bir dörtlük mü?" "Canım şiirin uzunu kısası mı olurmuş?" diye bir de ukalalık yapmaya kalkınca Demir bile dayanamadı.

"Uzattın ama Yekta... Söz verdin, oku artık şu şiiri yav."

Demir'e de aldırmazdı ya, sanırım Evgenia'ya ayıp olmasın diye kabul etti.

"Tamam tamam... Ama sevmezseniz kabahat benim değil..."

Masadaki herkes, "Yektaa!" diye seslenince...

"Peki... Peki," diyerek teslim oldu. "Şiirin ismi 'Yokluğunda Üşümek,'" Boğazını temizleyerek okumaya koyuldu. "Sen yoktun. / Terkedilmiş bir İstanbul vardı. /

Yaslanmış gökyüzünün umarsızlığına, / Eylül rüzgârlarıyla sararan / Bayram kartpostallarına benzeyen. / Sen yoktun / Bir çocuk ağlardı istasyonlarda, / Geceyarıları uykumu bölerdi hıçkırıkları, / Trenler geçerdi gözbebeklerimden, / Kirlenirdi bembeyaz umutlarım. / Sen yoktun / Tüm dünyayı değiştirebilirdim, / Oysa aynalarda eskiyor

yüzüm. / Ne yana baksam karşımda bir anı, / Meğer İstanbul ne çok benziyormuş sana..."

Yekta okumayı sürdürürken Evgenia'nın meraklı gözleri yüzümde geziniyordu.

Gençliğimizde, geçmişimizde acı bir şeyler olduğunu sezinlemişti. Ama cesaret edip soramıyor, sanki benim anlatmamı bekliyordu. Bunu yapamazdım, gözlerimi kapatıp kendimi şiirin sözlerine bıraktım. "Sen yoktun, / Omuzlarımda paramparça bir yürek, /

Göğüs kafesimde karmakarışık bir kafa, / Kıvranarak olayların burgacında, / Gezinirim sensizlikle, deliliğin sınırlarında. / Sen yoktun, / Kanayan bir İstanbul vardı, / Yeryüzü ıssızlığında."

"Çook güzel," diye mırıldandı içtenlikle Evgenia... "Çok güzel... Hangi şanslı kadına yazdın bu şiiri?"

Büyük bir coşku nasıl aniden söner, neşeyle süren bir sohbet nasıl apansız kedere dönüşür, masum bir soru bütün bir geceyi nasıl değiştirir, işte onu yaşıyorduk şimdi.

Yanıt vermedi Yekta. Vermedi değil, veremedi. Demir kaçmayı seçti.

"Ben levrekleri atayım mangala," diyerek uzaklaştı masadan. "Yoksa ateş geçecek."

Benim kaçacak yerim yoktu, Yekta'nm da öyle. Evgenia şaşırmıştı, sorusuna yanıt alamadığı için bana bakıyordu. Kaş göz işaretiyle durumu

kurtarmaya hazırlanıyordum ki, gerek kalmadı. Önüne eğdiği başını kaldıran Yekta, cesaretle yanıtladı Evgenia'nm sorusunu:

"Handan'a yazdım o şiiri. Hayatımdaki tek kadına." "Handan'a sen de âşıktın, değil mi?"

"Handan kim?" diye sordu Evgenia. Artık Demir'in bahçesinde değil, benim emektarın içindeydik. Yekta'ya değil, bana soruyordu. Bütün cesaretine rağmen, havadaki duygusallık onu çekimser kılmış, çıldırasıya merak ettiği Handan adındaki o kadını arkadaşıma soramamıştı. Zaten o dakikadan sonra da gecenin tadı kaçmış, ne yenen balıkların, ne içilen rakının keyfi kalmıştı. Gerek benim, gerekse Demir'in sohbeti yeniden canlandırma çabalarımız yeterli olmamış, hepimizi usulca ele geçiren o ağır, o hüzünlü hava, geceye damgasını vurmuştu. O yüzden arabaya biner binmez, gözlerini yüzüme dikerek sormuştu Evgenia. "Handan kim?"

"Bir arkadaş," dedim kontak anahtarını çevirirken. "Üçümüzün ortak arkadaşı."

Benim emektar, Demir'in evinin önünden Balat'ın aşina olduğum tenhalaşmış sokaklarına doğru salınarak yürümeye başladı. Yanıtım yeterli olmamıştı.

"Bir arkadaş," diye fısıldadı anlamlı bir sesle. "Nevzat, neden bana arkadaşlarından bahsetmiyorsun?"

Bozulmuştu ama yaramazlıklarını hoşgörüyle karşıladığı çocuğuna, yine benden neler saklıyorsun bakalım, der gibi sevecen bakıyordu.

"Bilmem," diye geçiştirdim. "Laf oraya gelmedi herhalde."

"Keşke gelseymiş..." Şimdi sitem vardı sesinde. Hoşgörü kaybolmuştu. "Olanları bilseydim, Handan'ı sormazdım. Yekta da öyle üzülmezdi. Şahane başlayan bu gece de berbat bir şekilde sona ermezdi."

Haklıydı, ne diyeceğimi bilemediğimden bakışlarımı yola çevirdim. Özür dilemem gerekiyordu ama, "Aslında sıradışı bir hikâyeleri var..." diyerek anlatmayı seçtim.

Sözlerim o kadar ilgisini çekmişti ki, bana duyduğu kızgınlığı unutarak sordu.

"Hikâyeleri, dedin, yani Yekta'yla Handan'ın mı?"

Ne bilsin Evgeniacım, Handan'ı sadece Yekta'nın sevdiği kadın sanıyordu.

"Yekta'nın, Handan'ın ve Demir'in..."

Yeşil gözleri merakla panldadı.

"İkisi de mi Handan'a âşıktı?"

"Evet," dedim geçmiş anıların duygusallığı üzerime çökerken. "İkisi de Handan'a âşıktı."

Sözlerimi sürdüremedim, gözlerimi yola dikerek sustum ama Evgenia bırakmadı yakamı.

"Ya sen?"

Şaşırmıştım, böyle bir soruyu beklemiyordum.

"Ne demek ben?" diye döndüm.

Bakışlarını bir an büe kaçırmadı gözlerimden.

"Ne demek istediğimi biliyorsun."

"Nereden bileyim canım, ne demek istediğini?"

"Handan'a sen de âşıktın, değil mi?"

Hayır, suçlamıyordu, sadece öğrenmek istiyordu. Geçmişteki yaşamımı, aşklarımı, geçmişteki Nevzat'ı. Handan'ı da bu yüzden merak ediyordu. Sorusunun yanıtını beklerken yüzünde öyle tatlı bir ifade oluşmuştu ki, bir an evet diye- sim geldi. Evet, ben de âşıktım Handan'a. Ama gerçekten âşık olmuş muydum? Yekta'yla Demir gibi delicesine sevmiş miydim onu? Bu soruya evet demek, o kadar kolay değildi. Yeniden Balat'ın delik deşik yollarına çevirdim bakışlarımı. Çocukluğumuzda koşturduğumuz kaldırımlar iki yandan usulca akıp gidiyordu, anılardan sızan görüntüler, sesler, sokak lambalarının solgun ışığında parçalanıp dağılıyordu. Ne kadar fazla anı vardı bu sokaklarda yaşanmış.

Bütün o anılar yumağının içinde, akıldan çıkmayacak olanlar, kuşkusuz Handan'la yaşadıklarımızda Sahi nasıl biriydi Handan? Kara gözlü, düz saçlı, zayıf bir kız... Evet, ne gençliği, ne orta yaşlılığı, sadece çocukluğu canlanıyordu kafamda. Belki de onu Demir'le Yekta'dan daha önce tanımış olduğum için. Kapı komşumuzdu. Faruk Amca'yla Nadide Teyze'nin kızı. O kadar eskiydi ki tanışıklığımız, onu ilk ne zaman gördüğümü bile hatırlamıyorum. Annem, babam, komşularımız Dimitri Amca, karısı Sula Teyze, Mesut Amca, Nida Teyze, oğullan thsan Abi, Primo Amca, Raşel Teyze, kızları Ester gibi Handan da hep vardı. Bir kardeş gibi diyemeyeceğim ama bir arkadaş olarak hep hayatımdaydı.

İlkokula birlikte yazılmıştık, ilk gün okula birlikte gitmiştik. İlkokulla sınırlı kalmamıştı arkadaşlığımız, ortaokulda da birlikte okumuştuk. Sonra Demir'le Yekta girdi hayatımıza.

Ortaokul ikideydik, onların sınıfı dağıtılmış, bu ikisi de bizim sınıfa gelmişlerdi. Önce benimle arkadaş oldular, sonra Handan'la. Ama onu ne zaman sevmeye başladılar, ilk kim âşık oldu, hatırlamıyorum. Ben Handan'a âşık mıydım? Artık onu da bilmiyorum.

"Niye sustun Başkomiserim?" diyen Evgenia'nm cilveli sesi sıyırdı anılardan beni. "Çok mu zor bir soru sorduk?"

"Zor değil ama hatırlamıyorum."

Gözlerini bir an bile üzerimden ayırmadan ısrarla sürdürdü.

"Neyi hatırlamıyorsun?"

Onu atlatmaya çalıştığımı sanıyordu.

"Handan'a hissettiklerimi," diye mırıldandım içtenlikle. "İnan ki hatırlayamıyorum. Bu arkadaşlık mıydı, yoksa ona gerçekten de âşık mıydım? Bilmiyorum ya da unutmuşum."

Arabanın direksiyonunu sola kınp Haliç'e saparken sürdürdüm sözlerimi. "Evet, Handan'la çok yakındık. Çocukluktan ergenliğe birlikte geçtik, anılar o kadar uzak, o kadar bulanık ki, belki onu öpmüş bile olabilirim."

Küçük bir kahkaha koyuverdi.

"Valla hatırlayamıyorum, inanmıyorsun ama sahiden hatırlayamıyorum."

Hâlâ gülüyordu ama kesinlikle ikna olmamıştı, güvensiz gözlerle süzüyordu beni.

"Hem âşık olsaydım söylerdim," dedim nedense kendimi savunma gereği duyarak.

"Aradan bunca zaman geçmiş. Olan olmuş, giden gitmiş, niye söylemeyeyim ki?"

İnanmaya mı başlamıştı, yoksa bana mı öyle geliyordu, kestirmek zordu ama yüzündeki manidar ifade ağır ağır silindi.

"Peki ya ötekiler?"

"Demir'le Yekta mı?" Usulca başını salladı.

"Söyledim ya, onlar fena halde âşıktı Handan'a. Yine de tuhaftır, o yıllarda ikisi de dile getirmediler ne hissettiklerini."

"Nasıl yani?" diye söylendi oturduğu koltukta kıpırdanarak. "Kıza sevdiklerini söylemediler mi?"

"Dördümüz birlikteyken kimse çıkıp, 'Handan, ben sana âşığım,' diyemedi. Belki Yekta şiirlerinde serzenişte bulunmuş olabilir. Eğer yaptıysa bile üstü kapalı yapmış olmalı, çünkü ne Demir, ne de ben fark ettik..."

Bakışlarımı ıssız yoldan Evgenia'ya çevirdim.

"Şimdi sen sorunca düşünüyorum da, galiba işin güzelliği de oradaydı. Arkadaşlık aşktan önde geliyordu. Sanırım bizi mutlu eden, dördümüzün birlikteliğiydi. Hadi kendimi saymıyorum ama Demir ya da Yekta, Handan'a, seni seviyorum, deseydi, dostluğumuz bozulabilirdi. Galiba Handan da bunun farkındaydı; o yüzden ne Demir'e, ne de Yekta'ya özel bir ilgi gösteriyordu."

"Ya sana?"

Yeşil gözler yine çapkın çapkın parıldamaya başlamıştı. Hiç üstüme alınmadım.

"Bana da ilgi göstermiyordu. Belki üçümüzün de ilgisini kaybetmek istemiyordu."

"Üçünüzün de. Yani sen de ilgi gösterdiğini kabul ediyorsun..." "Tabii ediyorum, evden birlikte çıkıyoruz, sınıfta birlikteyiz, eve birlikte dönüyoruz. Nasıl ilgi göstermeyeyim?"

Yeniden o manidar gülümsemesini takınmıştı.

"Peki Nevzat," dedi eğlenceli bir sesle.

"Doğru söyle, hiç kıskanmadın mı Handan'ı? Yani sadece seninle gezen bir kızı, iki çocukla daha paylaşmaya başlıyorsun. Ben olsam kıskanırdım."

Hayır demeye hazırlanıyordum ki, belleğim bana ihanet etti. Okul günlerinden bir anı beliriverdi gözlerimin önünde. Önce kendime saklasam diye geçirdim içimden ama sonra Evgenia'nın bunu bilmeye hakkı var dedim. Üstelik ortalıkta yanlış bir şey de yoktu.

"Galiba ben de kıskandım," dedim ardı ardına uyanan anıları kafamda düzene koymaya çalışırken. "Bir gün okula geç kalmıştım, bahçeye girdiğimde Handan'la Demir'in kapının girişinde gülüşerek bir şeyler konuştuğunu gördüm. Evet, işte o anda içimde nefrete, öfkeye benzer bir duygunun kabardığım hissettim. Ne ben vardım, ne de Yekta, sadece ikisi.

Üstelik bizsiz oldukça mutluydular. Sanki ihanete uğramışım gibi bir duyguya kapılmıştım. Ama beni fark eden Handan'la Demir'in tavırları o kadar sıcak, o kadar içtendi ki, böyle kötü duygular taşıdığım için utandım."

Hiç sesini çıkarmadan beni dinleyen Evgenia'nm manalı bakışlarını yine üzerimde hissedince dönüp baktım. "Ne?" dedim anlamaya çalışarak. "Bir şey mi demek istiyorsun Evgenia?"

Yumuşacık sokuldu koluma.

"Dur, hemen parlama. Galiba olanları anladım."

"Nasıl anladın?"

"Şimdi sen böyle soğuk bir adamsın ya..."

"Teşekkür ederim," dedim şakacıktan kolumu çekmeye çalışırken. "Bir soğuk olmadığımız kalmıştı, o da tamamlandı."

Hafifçe vurdu çekmeye çalıştığım koluma.

"Dinlesene Nevzat! Soğuk değil de, hani gençlerin kullandığı şu İngilizce laf var ya, hani kuul diyorlar. Yani Türkçesi, sen burnundan kıl aldırmayan bir adamsın ya."

"Kimseye eyvallah demeyiz öyle kolay kolay," dedim yalancıktan kasılarak. "Tabii, sevdiklerimiz hariç."

"Biraz ciddi olur musun Nevzat..."

"Tamam tamam, dinliyorum."

"Handan, yani önce senin arkadaşın olan o kız, ortaokulda size katılan Demir'le Yekta'ya da ilgi gösterince geri çekildin. Yok deme, seni iyi tanıyorum. Evet, çekildin ama bunu yaparken de zarif bir şekilde davrandın. Kimseye fark ettirmedin. Yani Handan'ın

ilgisini kendinde toplamak için oyunbozanlık yapmadın. Belki o kıza karşı taşıdığın duyguları değiştirdin. Artık onu bir arkadaş gibi görmeye zorladın kendini. Aslında böyle bir durumda rekabet kızışır. Üç erkek de kızın ilgisini çekmek için birbirileriyle yarışırlar.

Bence sen bu yarışı küçümsedin, daha başından kendi gönlünle koptun rekabetten. Ya da söylediğin gibi arkadaşlık, aşktan daha önemliydi senin için. Çünkü Demir'le Yekta'yı da en az Handan kadar sevdin. Hiçbirini kaybetmek istemedin."

Evgenia konuşurken bizim emektar Haliç'e ulaşmış, denizle yan yana akan cadde boyunca ilerlemeye başlamıştı. Sol tarafımızda uzanan suların karanlık yüzeyinde arada bir ışıklar çakıp sönüyor, balığa erken çıkan bir teknenin motorundan yayılan münasebetsiz gürültü, gecenin koyu sessizliğini bozuyordu.

"Güzel bir çözümleme," dedim göz ucuyla sevdiğim kadına bakarak. "Analiz de diyebiliriz."

"Dalga geçme Nevzat," dedi omzuma bir kez daha vurarak. "Ben ciddi bir şeyden söz ediyorum burada."

"Ben de ciddi bir şeyden söz ediyorum." Başımı çevirip gülümsedim. "Sahi söylüyorum Evgenia. Şahane bir çözümleme. Ama sen geçmişe bugünden bakıyorsun. Yani şu an tanıdığın Nevzat'tan yola çıkarak, genç Nevzat'ın davranışını açıklamaya çalışıyorsun."

Yeniden yola dönünce kavşaktaki trafik lambasında kırmızı ışığın yandığını gördüm. Frene basarak konuşmamı sürdürdüm. "Halbuki genç Nevzat, benden oldukça farklıydı. Tamam, belki bazı yanlarımız, hani atalarımızın huy dediği şeyler hiç değişmedi. Fakat genç Nevzat, kesinlikle benden daha umutluydu, daha idealistti, cesurdu. İnsanlara daha fazla güveniyordu, dünyayı daha güzel bir yer sanıyordu. Evet, bu niteliklerini düşününce sana rahatlıkla hak verebilirim. Genç Nevzat, Handan'dan, yani iki arkadaşının büyük sevgiyle bağlandığı bir kızdan kolayca vazgeçebilirdi, öte yandan, genç Nevzat benden daha hırslıydı, öne çıkmayı, kendini göstermeyi severdi. Olaya bu açıdan bakarsak, genç Nevzat'ın arkadaşlarının katıldığı bir yarıştan, rekabetten geri durması düşünülemez."

Trafik lambasında sarı ışık yanarken, ilgiyle beni dinleyen sevgilimin sağ koluma yapışmış elini usulca okşadım.

"Yani Evgeniacım, söylediklerin doğru olabileceği gibi yanlış da olabilir." Yeniden gaza basarken meselenin özüne dair kendi görüşümü açıkladım. "Belki de Handan'ı gerçekten de bir arkadaş gibi sevdim. İlk başlarda, hani onun kız, benim erkek olduğumu anladığım an var ya, işte o zaman belki olgunlaşmamış bir cinsel duygu büyümüş olabilir içimde ama sanırım hepsi bu. Niye böyle söylüyorum, çünkü kimse ilk aşkını unutamaz. Bak Demir'le Yekta'ya, onlar Handan'ı asla unutmadılar. Hadi Yekta'yı anlamak kolay, çünkü Handan'la evlendi. Ama..."

"Ne!" diye sözümü kesti Evgenia. "Yekta, Handan'la evlendi mi? Ee hani kimse aşkını açıklayamadı demiştin?"

"Açıklayamamıştı. Ta ki liseyi bitirinceye kadar. Okul bitince yollarımız ayrıldı. Demir, babasının da zoruyla Almanya'ya okumaya gitti. Babası avukat olmasını istiyordu ama Demir veterinerlik okumayı seçti. Bana gelince, annem babam hiç istemese de polisliğe yöneldim. Yekta'yla Handan mahallede kalmıştı. Yekta mimarlık okudu, söylediği gibi, seviyordu da bu mesleği ama okuldaki öğretim üyeleriyle anlaşamadı. Belki de edebiyat sevgisi daha ağır bastı. Şiir yazıp dergilere göndermeyi, adı sanı duyulmamış yayınevlerinden kitaplar yayınlamayı mimarlığa tercih etti. Handan ise evine çekilmiş, adeta

kısmetini bekler olmuştu. Böylece bizim yokluğumuzda, daha doğrusu Demir'in yokluğunda ikisi yakınlaşmaya başlamışlardı. Bu yakınlaşmanın sonunda, Yekta daha fazla bekleyememiş, Handan'a evlenme teklif etmişti."

"Handan da kabul etti, öyle mi?"

"Ne yapsın? Fazla seçeneği yoktu. Mahallede sadece Yekta kalmıştı."

"Peki seviyor muydu Yekta'yı? İçinizde en çok sevdiği o muydu?"

Yanıtlamadan önce biraz düşündüm.

"Emin değilim ama galiba Handan, Demir'le daha fazla ilgileniyordu. Eğer ona üçümüzden hangisini seçeceğini so- rabilseydik, sanırım Demir derdi."

"Nevzat demezdi yani..."

Kesin bir tavırla başımı salladım.

"Demezdi... Yani bence demezdi."

Düş kırıklığına uğramış gibi söylendi.

"Ama Demir Almanya'ya gitmiş. Eğitimi için Handan'ı terk etmiş..." "Orası biraz karışık. Belki de Demir, Balat'tan kaçmak amacıyla, babasının onu Almanya'ya yollamasına razı oldu. Yekta'yla bana ihanet etmemek için. Hiç konuşmamış olsak da, dördümüz arasındaki bu gizli anlaşmanın gereğini yerine getirmek için."

Bunları anlatırken Yekta'ya kızdığımı hissettim. Gençlik yıllarında, o hayhuy içinde bu durumu doğru değerlendirememiş ya da üzerinde yeterince düşünmemiş olmalıydım.

"Yani Yekta aslında hepinize ihanet etti?"

Ben de öyle düşünmeme rağmen, Yekta'nın yaşadığı acılardan sonra, üstelik onu Demir bile affetmişken, şu ihanet kelimesini öyle kolayca kullanamayacağımı hissediyordum.

"Bakış açısına göre değişir," dedim Evgenia'yı göz ucuyla süzerek. "Belki de Handan'ın hayatını kurtarmıştır. Güzel kızdı Handan, gel gör ki ailesi yoksuldu. Biraz da cahil. Eğer Handan, Yekta'yla evlenmeseydi, kısa sürede zengin biriyle baş göz ederlerdi onu. Ama Demir'in açısından bakarsak, hoş değildi Yekta'nın yaptığı."

"Ne dedi peki Demir?"

"Ne desin? Hiçbir şey söylemedi. Zaten Almanya'da üçüncü senesiydi o sıralar. Bunlar evleneceklerini bir mektupla bildirmişler Demir'e. Yetmezmiş gibi, düğün davetiyesini de eklemişler. Demir ne yanıt verdi, ne de düğüne geldi."

"Ya sen? Sen gittin mi düğüne?"

Evgenia'nın manalı bakışları yine üzerimdeydi, bakışlarımı yoldan ayırmadım. Göz göze gelmek istemiyordum. Çünkü davetiye yollamalarına rağmen ben de düğüne gitmemiştim. Nedenini bilmiyorum, demek ki o zamanlar bu evliliği onaylamamışım.

"Hayır," dedim arabamın burnunu Unkapanı Köprüsü'ne çevirirken. "Polislikte ilk yıllarımdı, İstanbul dışındaydım, izin vermediler, gelemedim."

Nedense sustu Evgenia, hoşuma gitti bu tavrı, sanki saklayacak bir sırrım varmış gibi kendimi rahatlamış hissettim. Başımı çevirip, köprünün altından akan Haliç'in gölgeli sularına baktım. Kıyıdan yansıyan ışıklarla ara ara renklenerek, sessizce Sarayburnu'nun eteklerine doğru uzanıyordu. Sarayburnu'na bakarken Kral Byzas'ı hatırladım. Acaba İstanbul'da yaşayan Rumlar bu kenti kuran kralı biliyorlar mıydı? Doğruyu söylemek gerekirse biraz da eski anıların ağırlığından kurtulmak amacıyla konuyu değiştirmek istedim. Ama Evgenia izin vermedi.

"Peki sonra Demir, Yekta'yı nasıl affetti?"

Benden hemen yanıt alamayınca yeni bir tahminde bulundu.

"Yoksa Handan başka bir adamla mı gitti?"

Üzüntüyle mırıldandım.

"Hayır... Başka biriyle gitmedi... Handan öldü..."

"öldü mü?" Sesindeki neşe tümüyle kaybolmuştu. "Ne diyorsun Nevzat?"

"Talihsiz bir kazada... Üç yıl önce... Küçük oğlu Umut'la birlikte..." "Yazık," diye söylendi keder yüklü bir sesle. "Çok yazık... Yekta ne yaptı?"

"Kafayı yedi. Aylarca sakinleştirici ilaçlar aldı. Hepimiz kendini öldüreceğinden korkuyorduk, işte, Demir o günlerde çıkıp geldi. Neredeyse on beş yıldır konuşmadığı arkadaşının elinden tuttu, yarasını sardı, toparladı. Aslında ben de Yekta'ya destek olmaya çalıştım, üstelik onun gibi karımı, çocuğumu kaybetmiştim, yani ortak noktamız daha fazlaydı ama nedense Demir daha etkili oldu."

"Sen bir şey yapamazdın," diye mırıldandı Evgenia. "Onları Handan bir araya getirmişti.

Varlığıyla iki arkadaşı ayıran Handan, ölümüyle onları yeniden buluşturdu."

Mantıklı konuşuyordu, yine de sesi iyice duygusallaşmıştı.

"Haklısın, galiba öyle oldu. O günden sonra da eskisinden daha sıkı arkadaş oldular.

Zaman zaman ben de katılırım onlara ama ikisi hep bir aradadır. Galiba, dediğin gibi, Handan'ın sevgisi ayakta tutuyor onları."

"Ya Demir'in ailesi... Karısı, çocukları?"

"Yok, Demir hiç evlenmedi. Belki de içimizde Handan'ı en çok seven kişi oydu.

Bilemiyorum, iyi bir veteriner oldu. Çok iyi para kazandı. Eminim başka kadınları sevmeyi denemiştir ama galiba hiçbiri Handan'ın yerini tutamadı. Hiçbir zaman mutlu olmadı."

"Yüzüne de yansıyor zaten." "Bakma öyle soğuk durduğuna, aslında iyi insandır.

Eskiden de herkesle kolay ilişki kuramazdı. Handan işin tuzu biberi oldu. Şimdi neredeyse her gün Yekta'yla birlikteler. Gerçi bazen Demir, Yekta'ya sahip çıkarken eski bir arkadaşa mı yardım ediyor, yoksa sevdiği kadının anısına mı yakın durmaya çalışıyor diye düşündüğüm de olmuyor değil..."

"Bunun bir önemi yok ki," dedi anlayışlı Evgenia'm. "Sen söyledin, bu aşk aslında dört kişilikmiş. Ama şimdi üç kişilik kalmış..."

Yine iğneliyor muydu?

"Üçüncü kim?" Gerginleşmeye başlamıştım. "Evgenia artık anla, benim bu aşkla bir ilgim yok."

"Sen değilsin Nevzatcım, üçüncü kişi Handan. Ölmüş olması hiçbir şeyi değiştirmiyor.

Aksine, şimdi iki erkek için de ulaşılmaz olduğundan daha çekici. Sen bu yüzden Yekta'yı teselli edemedin. Çünkü ikisinin yarası ortak. Onlar hâlâ aynı kadını seviyorlar."

Tuhaf şey, bir an kendimi dışlanmış gibi hissettim. Aynı acıyı, aynı kederi ben neden duymuyordum? Yekta'yla Demir neden beni aralarına almamışlardı ki? Belki de bu işte hiç kabahatleri yoktu. Belki de Evgenia haklıydı; yıllar önce gururuma yenilip onlarla yollarımı ayırarak, bunu ben istemiştim. Sonra da hayat başka türlü akmıştı zaten. O halde neden kendimi dışlanmış gibi hissediyordum ki? Ne bileyim, insanoğlu tuhaf bir varlık işte.

Evgenia şefkatle bakmayı sürdürüyordu yüzüme.

"Sen güçlüydün Nevzat... Atladın geçtin bu tuhaf aşkın üzerinden..."

"Hani duygusal olduğumu söylüyordunuz?"

"Doğru, duygusalsın ama bu seni zayıf kılmıyor. Tersine, bence daha güçlü yapıyor..."

Bu kadar çok benden bahsedilmesi canımı sıkmaya başlamıştı. Hem çocukluk günleri bahsinden uzaklaşmak, hem de gerçekten merak ettiğim için bu kenti kuran adamı sordum.

"Evgenia, Byzas'ı biliyor musun?"

Nereden çıktı şimdi bu soru dercesine şöyle bir baktı.

"Şu kraldan mı bahsediyorsun? Hani körler ülkesinin karşısındaki yeri arayan adam."

"Biliyorsun demek."

Şaşkınlığımı yadırgamış gibiydi.

"Nasıl bilmem Nevzat? Bu şehrin tarihi bu kralla başlar. Fakat bizim Rumlardan daha fazla Yunanlılar sahip çıkar ona."

Bu da ilginçti işte.

"Nedenmiş o?"

En doğal haliyle açıkladı.

"Çünkü Byzas Yunanlıydı, oysa biz Romalıyız."

Konstantinopolis'i Koruyan Taştan Zırh II.

Teodosius'un Surları

Tanrı, İmparator'a bakıyordu. Onur anıydı, kudret günü, övgü zamanı. Güzel giysiler içindeydi imparator; alnında kırmızı yakutlarla süslü altından tacı. Çıplaktı Tanrı, alnında

dikenli tellerden tacı. Vakur bir bakışı vardı împarator'un; şanslı doğmanın, başarmanın verdiği gurur, kazananların gururu. Hüzün vardı Tanrı'nın bakışlarında; ezilenler için duyduğu keder, kaybedenlerin üzüntüsü. Bir eli kılıcındaydı Împarator'un, bir eli atının dizginlerinde, yüzünde çocuksu bir sevinç. Bir eli çarmıhın sağ yanına çivilenmişti Tanrı'nın, öteki eli sol yanına. Yüzünde derin bir hayal kırıklığı.

Tanrı, İmparator Teodosius'a bakıyordu. Ama umurunda değildi Teodosius'un, çarmıhtaki Tanrı. İmparator, gözlerini çarmıhın arkasındaki surlara dikmişti. Devasa duvarları bir kilit gibi birbirine bağlayan Altın Kapı'ya. Altın Kapı'nın üzerinde, tanrıçaların arasında dikilen dedesinin heykeline. Adını aldığı dedesi Büyük Teodosius'a bakıyordu İmparator. Biraz buruktu yüreği. Dedesi Galya'dan Mısır'a bütün birRoma'ya hükmetmişti, o sadece Doğu Roma'yı yönetiyordu. Dedesi zorlu savaşların sonunda büyük zaferler kazanmıştı, onun böyle zaferleri yoktu. Ama öyle bir iş yapmıştı ki, tarih onu da unutmayacaktı.

Tanrı, Teodosius'a bakıyordu. Hep yardımcı olmuştu ona. Hep korumuş, şarapla tatlanan ekmek gibi mutlulukla kutsamış- tı yaşamını. Tahta çıktığında yedi yaşındaydı Teodosius. Tanrı, sadakatten bir duvar örmüştü çevresine. Ablası Pulheria'yı koruyucu atamıştı ona. Düşmanlarının başına türlü işler sararak belayı uzak tutmuştu ondan.

Bereket yüklü bir bulut gibi gölgesini hiç çekmemişti üzerinden. Ona akıl vermişti, ülkesini iyi idare etsin diye. Ona güç vermişti ülkesini korusun diye. Ona zevk vermişti ülkesini güzelleştirsin diye.

Tanrı, İmparator'a bakıyordu. Ama Teodosius'un gözleri, adını ölümsüzler arasına yazdıracak surlara takılıydı hâlâ. Oysa en az ablası Pulheria kadar Hıristiyan'dı, en az onun kadar bağlıydı çarmıhtaki Tanrı'ya. Ama bakışlarına söz geçiremiyordu işte. Her defasında Tanrı'ya değil de surlara kayıyordu gururlu gözleri. Biliyordu ki, ne Kral Byzas'ın, ne de büyük

Konstantin'in surları bu kadar görkemli olabilmişti, bu kadar uzun, bu kadar aşılmaz. Biliyordu ki, bu surlar ona birçok imparatora bahşedilmeyen saygıyı kazandıracaktı. Biliyordu ki, tarih birçok imparatordan esirgediği şanı, bu surları yaptırdığı için onun ayaklarının dibine serecekti.

İmparator, Tanrı'yı unutmuş gibiydi. Aklı kulelerdeydi, mazgallarda, hendeklerde. Aklı, paha biçilmez bir mücevher gibi Konstantinopolis'in boynuna taktığı bu taştan gerdanlıktaydı. Bu gerdanlıktaki taşlar, altın taçlardaki elmaslardan daha değerliydi, daha göz alıcıydı, daha muhteşem, daha görkemli. Bir denizden ötekine uzanıyordu. Hem de birbirini kıskanan dağlar gibi iki sıra halinde. Aralarında su dolu hendekler... Dış surları aşan düşman bu hendeklerde boğulacaktı. Boğıdmayanların bedenleri iç surların sert taşlarına takılıp kalacaktı. Yüz on kulesi vardı, on dört kapısı, sayısız burcu... Kulelerde, kapılarda, burçlarda yüzlerce eli silahlı askerleri. Kibrine yenilmişti İmparator, kendi gücünün görkemine, başarısının parıltısına. O, Flavius Teodosius'tu. Bu aşılmaz duvarları tamamlayarak barbarlara Konstantinopolis'i yasak etmişti. Artık hiçbir zaman giremeyeceklerdi imparatorluğun gözbebeği olan bu şehre. Ne Hurüar, ne Persler, ne Avarlar, ne de Araplar... Artık barış sonsuzdu. Teodosius'un adı bu ak taşlarla yazılmıştı, bu dişi kentin narin bedenine...

Tanrı, Imparator'a bakıyordu. Farkında bile değildi Teodosius bu bakışın. Gerçekleşen hayalleriyle sarhoş olmuştu. Kibri tanrısallık sanıyordu, hırsı mutluluk, başarıyı ölümsüzlük. Ölümsüz olma isteğinin o tuhaf duygusuna kaptırmıştı kendini. Erguvan rengi, şık harmanisine sarınmış, atalarına layık olmuş bir imparatorun gururuyla bakıyordu, atalarının şanına şan katacak Altın Kapı'ya. "Tanrı'yı görmüş gibi bakıyor."

Altın Kapı'nın önünde yatıyordu ceset, insana huzur veren yıldızlarla dolu gökyüzünün altında. Bu gece biraz daha büyümüş olan yarımayın gümüşten ışıklarıyla aydınlanarak.

İstanbul surlarıyla Yedikule Mezarlığı'nın arasındaki boş arazide. Evet, yine vakitsiz gelen bir telefon. Evet, yine bir cinayet. Evet, yine bir geceyansı, yine tarihi bir mekân, yine cesedin avuçlarında bir sikke.

Evgenia'yı evine bırakıp, kollarında sızmaktan korktuğum için tüm ısrarlarına rağmen yanında kalmayarak fakirhaneme dönmüştüm ki, çalmaya başladı telefonum. Arayan Zeynep'ti. Bir ceset daha bırakıldığını söylüyordu. Evet, aynı katillerin işiydi. Ama beklediğimiz gibi Fatih Camii'nin ya da Topkapı Sarayı'nın önüne değil, Altın Kapı'nın girişine

bırakılmıştı. Daha önce Altın Kapı'nın adını bile duymamıştım. Benim için burası Yedikule'ydi. Yedikule Zindanları... Yedikule Hisarı... Yedikule Müzesi... Adına ne dersek diyelim, kanlı bir tarihe tanıklık etmiş görkemli kuleler demeti. Altın Kapı bu kuleye açılan bir geçitmiş, daha doğrusu, kentin kapısı. Üç girişli bir tür zafer takı. Yedikule'den çok daha es- kiymiş kapı. Roma zamanında yapılmış. Zafer kazanan imparatorlar bu kapıdan girerlermiş kente. Şehrin en görkemli, en güzel, en şaşaalı kapısıymış. Altın adı da buradan geliyor olsa gerek. Zeynep anlattı telefonda, ben cesedin Fatih Sultan Mehmed'le ilgili bir mekâna bırakılmamasmm hayal kırıklığını yaşarken. Cesedin avucunda bulduğu sikkeden de bahsetti. "Teodosius" yazıyormuş anlayabildiği kadarıyla. Teodosius! Yani bir Roma İmparatoru daha. Kötü haberdi, biz Fatih Sultan Mehmed'e geldiğimizi sanırken, demek hâlâ Roma döneminden çıkamamıştık. Şu Teodosius'tan Fatih'e kadar kim bilir kaç hükümdar yaşamıştı bu kentte? Eğer katiller her hükümdar için bir kişiyi öldürmeyi planlıyorlarsa, küçük çaplı bir katliam bizi bekliyor demekti. Buna nasıl engel olacaktık?

Altın Kapı'nın önünde yatan, kel kafalı, tombul, kısa boylu adama bakarken aynı soru kemirip duruyordu beynimi: "Buna nasıl engel olacaktık?" Kül rengi takım elbisesinin içinde, düğmeleri göğsüne kadar açık, siyah bir gömlek giymiş adamı ilgilendirmiyordu bu soru. Sanki katilleri ona ölüm değil, büyük bir mutluluk armağan etmişler gibi huzurla bakıyordu gökyüzündeki solgun aya. Ben de baktım an be an büyüyerek dolunay olmaya hazylanan gümüş parçasına. Yine tam üzerimizdeydi, sanki olanı biteni görmüş de, bizim ne yapacağımızı merak edermişçesine öylece dikiliyordu tepemizde.

"Tanrı'yı görmüş gibi bakıyor, değil mi?"

Şefik'ti konuşan ama umurunda değildi gökyüzündeki görkemli tanığımız. Cesetten bahsediyordu. Olay yerine geldiğimi fark edince incelemeyi bırakıp yanıma gelmiş, o da benim gibi kurbanın gözlerindeki tatlı huzura takılmıştı.

"Belki de görmüştür," diye şaka yollu mırıldandı Zeynep. "Ama bana kalırsa denetimsiz kas hareketi."

Cesedin yüzündeki ifadenin ne anlattığı tartışüabilirdi ama öteki iki kurbanla aynı biçimde öldürüldüğü açıktı; gırtlağı boydan boya kesilmişti. Aynı biçimde yatırılmıştı yere, bir ok gibi; ayakları açılmış, avuçları

birbirine yapıştırılarak bilekleri başının üzerinde bağlanmıştı. Yeniden Mukadder Kmacı'nın cesedini gözümün önüne getirmeye çalıştım.

Evet, katiller bizi şaşırtmaya çalışmamışlardı, okun yönü tam da burayı gösteriyordu.

Ama anlayamamıştık işte. Peki bu kez nereyi işaret ediyordu katiller? Kurbanın bir okun ucuna benzetilmeye çalışılmış ellerine baktım, tam olarak Altın Kapı'yı gösteriyordu. Altın Kapı dediysem sakın aklınıza parıltılar içinde, görkemli bir geçit gelmesin. Bir zamanlar şehrin en önemli girişi olduğu için Altın Kapı denilen bu yer- bugün ihtişamını çoktan yitirmiş, toprak, taş ve mermerden oluşan bir harabeydi.

"Cesedi kim bulmuş?"

"Müze bekçileri. Daha doğrusu, onların köpeği Bulut." Aralanmış demir kapının gerisindeki geniş alam gösterdi. "Oradalar, isterseniz çağırayım."

"Gerek yok, biz gideriz yanlarına." Ama cesedin başından ayrılmadan önce öğrenmem gereken başka bir mesele vardı. "Kurbanın kimliği belli oldu mu?"

"Şadan Duruca... Gazeteciymiş..."

"Gazeteci mi?" Afalladım. "Gazeteci de nereden çıktı şimdi?"

Zeynep çaresizce bakarken, sanki ona sormuşum gibi Şefik yanıtladı.

"Bilmiyorum Başkomiserim." Parmaklarının arasında tuttuğu basın kartını bana uzattı.

"Bakın, burada yazıyor işte."

Doğruydu, adam gazeteciydi, üstelik en saygın gazetelerden birinde çalışıyordu. Bu, durumu iyice karmaşık hale getiriyordu. Necdet Denizel'le Mukadder Kınacı'nın aynı bilirkişi heyetinde yer almasının önemli bir ipucu olabileceğini düşünmüştük. Böylece, en azından kurban adaylarını saptayıp katillerden önce davranma şansını yakalayabilirdik.

Ama üçüncü kurban bir gazeteci çıkınca artık SÎT alanlarıyla ilgili bilirkişi heyetinde yer alanları araştırmamızın pek bir anlamı kalmamıştı.

"Gazeteciler," diye yerdeki maktulü gösterdi Zeynep. "SÎT alanıyla ilgili bilirkişi heyetlerinde yer almazlar, değil mi Başkomiserim?"

"Sanmıyorum." Gecenin nemli serinliğini dışarıda tutmak için pardösümün düğmelerini iliklediim. "Ama bilirkişi olmasa bile Şadan Duruca'nın SÎT alanlarıyla ilgisi olduğundan eminim. Özellikle de Necdet'le Mukadder'in bilirkişi olarak rapor hazırlamakla yükümlü olduğu Sultanahmet sem- tiyle..." "Bir ilgisi olması lazım. Yoksa adamı niye öldürsünler?"

Yine Şefik'ti işimize burnunu sokan. Tuhaf giysiler içindeki adamları, eski bir uygarlığı tanımaya çalışan uzaylılar gibi yüzlerce yıllık surların önünde işe yarar bulgular ararın, o karşımıza dikilmiş, bizimle çene çalıyordu. Olay yerindeki bulguları saptayıp bize sunmak yetmiyordu anlaşılan. Karar alma anında, hiç değilse soruşturmanın fikir yürütme aŞamasında da bulunmak istiyordu. Biraz da samimiyetimize güvenerek, her fırsatta görüş bildirmeyi kendine vazife sayıyordu. Ama bizim sağlamcı Zeynep umursamadı onun hassasiyetini.

"Olabilir..." dedi düşünceli bir tavırla. "Araştırmak lazım. Eğer öyleyse buluruz."

Buluruz, deyince fark ettim, bizim deli bozuk yoktu ortalıkta.

"Ali nerede?"

Gizlemeye çalıştığı bir telaşla bakışlarım kaçırdı Zeynep.

"Gelmek üzeredir Başkomiserim, yolda."

Yok, benden habersiz bir iş çeviriyordu bunlar. Şefik'in yanında tartışmak istemedim.

"İyi." Müze bekçilerinin bulunduğu yöne baktım. "Hadi gidip şu adamlarla konuşalım."

Terk edilen bir çocuk gibi mahzunlaştı Şefik. Aklı bizde kalmıştı ama çaresiz, işinin başına dönecekti. Çünkü onun bul guları olmadan bu soruşturmayı yürütmemiz imkânsızdı. Olay Yeri Inceleme'nin bu işgüzar komiserini geride bırakıp, son bin yıldır kim bilir kaç imparatorun geçtiği yolda yürürken, "Akşam evlere gittiniz, değil mi?" diye açıkça sordum Zeynep'e.

Hazırlıksız yakalanmıştı.

"Evlere," diye yineledi. "Evet, evlere gittik."

Sesi titremeye başlamıştı. Yalan söylemeyi de hiç beceremezdi. Biraz sıkıştırsam, olanı biteni anlatacaktı ama sonra Ali'yle birbirlerine girerlerdi. Bu yüzden üstelemedim. Bıyık altından gülerek, "İyi uyudun mu bari?" demekle yetindim.

"Uyudum Başkomiserim... Telefonum çalmaya başlayıp gözlerimi açtığımda, kendimi iyice dinlenmiş hissediyordum."

"Umarım Ali de dinlenmiştir."

Hiç sesini çıkarmadı, suçlu bir çocuk gibi adımlarıma ayak uydurmaya çalıştı sadece.

Aralık kapıdan süzülüp yaşlı bir kemerin altından geçerek, aşılmaz surlarla kaplı genişçe bir alana ulaştık. Meydana çıkar çıkmaz gözlerim kamaştı. Her taraf ışık içindeydi. Yazları burada konser düzenlediklerini biliyordum. Elektriği bizimkiler açtırmış olmalıydı. Işıklara rağmen, burada düzenlenen konserleri gözlerimin önünde canlandıramadım. Yedikule'nin bendeki algısı farklıydı. İlk lise yıllarında duymuştum buranın adını. Osmanlı İmparatorluğu döneminde yabancı elçilerin, önemli kişilerin atıldığı bir zindan, sadrazamların idam edildiği uğursuz bir kale. Ama nedense beni en çok etkileyen olay, Genç Osman'ın öldürülmesiydi. isyan eden Yeniçeriler, padişahları Genç Osman'ı bu kulede önce boğmuş, sonra da başını kesmişlerdi. Bütün bunlardan dolayı, Yedikule adı hiç iyi duygular uyandırmazdı bende.

"işte oradalar Başkomiserim."

Güney surlarına çıkan merdivenleri gösteriyordu Zeynep. Merdivenin geniş taşına oturmuştu adamlar, sigara içerek kendi aralarında

konuşuyorlardı. Hemen ayaklarının dibinde, beyaz tüylü, iri yarı bir çoban köpeği, dili dışarıda, derin derin soluyarak onları izliyordu. Önce köpek fark etti geldiğimizi, yattığı yerden doğrularak bize doğru düşmanca havladı. Adamlar da doğruldular. Biri ötekinden en az yarım metre daha uzundu, daha topluca. Kısa boylu, cılız olanı sigarasını yere atıp ayakkabısının burnuyla izmariti ezdikten sonra, "Bulut sus!" diye bağırdı. "Sus oğlum, onlar yabancı değil."

Bulut, sahibinin bir dediğini iki etmedi. Ama adam köpeğine güvenmiyor olmalı ki, buyurgan bir sesle yeniden uyardı:

"Otur... Otur bakayım."

Sahibinin güvensizliğine alınmış gibi mahzunlaştı Bulut.

"Bulut ne diyorum?"

Ne yapsın şimdi Bulut. Çaresiz uzandı yere ama meraklı gözlerini bir türlü bizden koparamıyordu. "Merhaba," diyerek yaklaştım. "Ben Başkomiser Nevzat."

"Merhaba. Ben müze bekçisi Pehlivan..."

Gülmemek için zor tutum kendimi; adam o kadar sıska, o kadar çelimsizdi ki... Sanırım kendisi de ufak tefek olan bir babanın iri yarı bir oğul sahibi olma özlemini dile getiriyordu bu isim. Asıl Pehlivan ismini hak eden uzun boylu adam bir adım geride kalmış, sigarasını tüttürmeyi sürdürüyordu. Onu pek umursamadan, yere uzanmış olan köpeğe seslendim: "Merhaba Bulut... Nasılsın bakalım?"

Kuşkulu gözlerle bakıyordu hâlâ ama kaba bir hayvan değildi, gönülsüzce de olsa kuyruğunu sallayarak aldı selamımı.

"Kangal mı?"

"Yok Başkomiserim," dedi bizim çelimsiz Pehlivan. Sesinde sıcak bir tını vardı. "Akbaş...

Akbaş Çoban Köpeği. Kangal'dan daha iyidir."

Bizim Bahtiyar'm neredeyse iki katı olan köpeği beğeniyle süzdüm.

"Güzel hayvanmış..."

"Öyledir, çok da dost canlısıdır ama bu akşam gergin biraz..."

Evet, konuya girmiştik işte.

"Cesedi siz bulmuşsunuz, öyle mi?"

"Biz bulduk," dedi Pehlivan toparlanarak. "İki saat önce... Daha doğrusu, Bulut buldu.

Havlamasa neler olup bittiğini anlamayacaktık." Gurura benzer bir ifadeyle, yerde yatan hayvana baktı. "Boş yere havlamaz Bulut. O böyle huysuzla- nmca bizim Ramiz bir terslik olduğunu anlamış."

"Zaten tetikteydik," diye bir adım öne çıktı Ramiz. Pehlivan'dan en az on yaş daha gençti. Çekingen biri sanmıştım ama değildi. "Bulut havlar havlamaz, anladım şerefsizlerin geldiğini..."

"Şerefsizler kim?"

Tükürür gibi nefretle fısıldadı.

"Define avcıları... Bir ay önce kanalizasyon borusu döşe- nirken, tarihi eserler çıktı hisarın yanından. İki de küp bulundu. Küplerin içinde çil çil altınlar... Eskiden hazine saklarlarmış buraya."

"Osmanlı zamanında," diye düzeltti arkadaşını Pehlivan. Belirgin bir küçümseme ile bakıyordu Ramiz'e. "Osmanlı zamanında devlet hazinesini saklamışlar kulelerin birine. O

da çok sürmemiş zaten, sonra yine saraya taşımışlar. Ama millet cahil, altın çıktığını duyar duymaz, kazmasını kapan dayan dı hisarın temeline. Durumu fark edince tertibat aldık tabii. Sonunda beş kişi yakalanıp hapse gönderildi. Fakat hapis filan korkutmadı gözlerini. O yüzden bir aydır, her gece böyle tetikte bekliyoruz. Bu gece de hazırlıklıydık, lakin bir ara içim geçmiş, uyumuşum. Ramiz uyandırdı beni..."

Ramiz, adını duyar duymaz havada kaptı lafı.

"Uyandırdım Pehlivan Abi'yi... Bulut havlamaya başlayınca bir sakatlık olduğunu anladım. İyi ki de uyandırmışım- Pehlivan Abi anında çaktı vaziyeti. 'Bulut'u çöz,' deyince de bıraktım hayvanı. Fişek gibi fırladı Bulut, ben de peşinden- Fakat eli kazmalı hazine avtıları yerine, o zavallının cesedini bulduk işte."

"Etrafta kimseyi görmediniz mi?"

Heyecandan sorumu anlamamış olacak ki, hevesle kurbanı nasıl bulduklarını anlatmayı sürdürdü.

"Cesedi öyle yerde yatar görünce insan bir tuhaf oluyor. Allah rahmet eylesin, gözlerini de aha öyle açmış. Tüylerim diken diken oldu valla. Nasıl derler, bir korku kapladı içimi..."

Konuşurken ciğerlerine çektiği sigara dumanları ağır ağır süzülüyordu dudaklarından.

Ramiz büyük bir samimiyetle, adeta o anı yeniden yaşar gibi anlatıyordu ama sözleri Pehlivan'ın canını sıktı. Arkadaşı konuştukça asılan suratından anlaşılıyordu bu.

Korktuklarını patronları öğrenirse işlerinden olacaklarını düşünüyor olmalıydı. Sonunda dayanama dı, eliyle Ramiz'in parmaklarının arasındaki sigaraya vurdu.

"At şu mereti," diye söylendi gergin bir sesle. "Başkomise- rimin karşısında sigara içmeye utanmıyor musun?"

İri bedenine hiç yakışmayan bir tavırla, utanç içinde başı nı eğdi Ramiz. Yere düşen izmaritin üzerine basan Pehlivan, yüzünde muzaffer bir edayla bana döndü. "Kusuruna bakmayın. Gençtir, cahildir. Malkara'dan yeni geldi daha. Yoksa saygısızlık yapmaz."

Önemli değil, dememe bile fırsat vermedi. "Korkma meselesine gelince..." diyerek durumu kurtarmaya çalıştı. "Korkan filan olmadı. Ölüden zarar gelmez insana. Kötülük canlıdan gelir. Hırsızlardan, uğursuzlardan, define avcılarından. Cesedi görünce biraz şaşırdık tabii. Çünkü biz define avcılarını beklerken mevtayla karşılaştık. Hazırlıklı değiliz.

Yani o yüzden Ramiz biraz etkilendi. Fakat ben cesaretlendirince..."

Pehlivan'nm gevelemesi bıkkınlık vermeye başlamıştı.

"Yani kimseyi göremediniz mi?"

Göremedik, demelerini bekliyordum ama Ramisi "Bir mi nibüs..." dedi çekingen bir sesle. "Beyaz bir minibüs vardı."

"Nerede?"

Eliyle az önce geldiğimiz Altın Kapı yönünü gösterdi.

"Orada bir hendek uzanır. Kapının hemen önünde. Musa Dayı'nın bostanı vardır orada.

Bostandan sonra da Yediku le Mezarlığı başlar, o mezarlığın arasından umumi yol geçer, işte minibüs o yolun üzerindeydi."

Önemli bir bulgu olabilirdi, emin olmak istedim.

"Belki minibüs sadece oradan geçiyordu. Sen söyledin, yolmuş..."

İnatla arkasında durdu iddiasının.

"Umumi yol da Başkomiserim, araba orada duruyordu. Biz ölünün başına gelince arabayı çalıştırdılar. Neden derseniz, Bulut beyaz minibüse bakıp bakıp havladı."

"Doğru söylüyor," diye destekledi arkadaşını Pehlivan. "Çok bariz duyduk. Geceleri sessiz olur burası. Biz merhumun başına gelince bastılar marşa. Hatta ilkinde çalışmadı, iki üç defa denedi şoför."

Heyecanlandım, sonunda bir ipucu yakalamış mıydık ne?

"Peki minibüsün plakasını alabildiniz mi?"

Suratlarında bir bozgun havası esti.

"Karanlıktı," diyebildi sonunda Pehlivan. "O kadarını göremedik..."

Yok, bu adamlardan bir şey çıkmayacaktı ama umudunu yitirmedi Zeynep.

"Minibüs nasıldı? Renginin beyaz olduğunu söylediniz, başka... Mesela markası neydi?"

"Minibüs değil, et taşıma aracı..."

Ne Ramiz, ne de Pehlivan'dı konuşan ama tanıdık bir sesti. Bulut da oturduğu yerden hırlamaya başlamıştı zaten. Başımı çevirince Ali'nin haylaz bakışlarıyla karşılaştım. Evet, işte gelmişti bizim serkeş, gelir gelmez de anlayıp dinlemeden balıklama dalmıştı konuşmanın içine.

"Bulut, ne dedim ben sana," diye bağırdı Pehlivan. "Otur çabuk."

Bu akşam ağız tadıyla kimseye hırlayamayacağını anlayan zavallı köpek yeniden uzandı yere. Ali ise ne Bulut'un düşmanca hırlamasına, ne de benim yadırgayan bakışlarıma aldırmadan sürdürdü müdahalesini...

"Daha doğrusu, kamyonet. Et taşıdığından arkasında soğutma tesisi olan bir kamyonet.

O kısım beyaz olduğu için arkadaşlar minibüs sanmış olmalılar..." Müze bekçilerinin kafalarını daha fazla karıştırmaması için, "Tamam Ali, tamam," diye susturdum onu.

"Hem sen daha yeni geldin. Neden bahsettiğimizin bile farkında değilsin."

Neşeyle gülümsedi hergele.

"Buraya yeni geldim de Başkomiserim, katillerin kullandığı aracı saatler öncesinden tespit etmiştim."

Genç yüzünü süsleyen cesur gülümsemeden de anlaşılacağı üzere, kendince birtakım önemli bilgilere ulaşmış, bazı sonuçlara varmış olmalıydı. Ama şu anda öğrenmem gereken, Ali'nin varsayımlarını destekleyecek bulgular değil, bu iki görevlinin neler gördüğüydü.

Usulca başımı salladım.

"Tespit ettiklerini sonra konuşuruz Ali," diyerek yeniden görevlilere döndüm. "Evet, başka ne söyleyebilirsiniz şu beyaz minibüs hakkında?"

"Valla Başkomiserim, biraz kafam karıştı benim." Çekingen gözlerle yardımcıma baktı Ramiz. "Şimdi bu arkadaş kamyonet deyince... Arkasında soğutma tertibatı filan... Yani minibüs de biraz büyük görünmüştü gözüme..." Durak- sadı. Gözleri bön bön bakıyordu.

İşin içinden çıkamayınca Pehlivan'a sığındı. "Sen ne diyorsun Abi?"

Pehlivan da tereddüt ediyordu.

"Ne diyeyim?" Boynunu hafifçe sağa yıktı. "Açık konuşmak gerekirse aracı iyi göremedik. Araya mezar taşları, ağaçların gövdeleri giriyordu, şimdi ne desek yalan olur.

Ramiz doğru söylüyor. Minibüs için biraz büyük gibiydi gördüğümüz araç." Başıyla Ali'yi gösterdi. "Belki de kamyonetti. Belki de bu arkadaş haklıdır."

"Cinayetlerin arkasında dini bir neden olabilir miydi?"

Ali'nin haklı olup olmadığı belli değildi ama ilginç bilgilere ulaştığı kesindi. Müze bekçilerini köpekleri Bulut'la surlara çıkan merdivenin dibinde bırakıp, yeniden Altın Kapı'ya ilerlerken anlattı.

"Minibüs değildi, kesinlikle kamyonetti, daha doğrusu, et taşıma aracı. Gözlerimle gördüm Başkomiserim. iki saat kadar önce, Ömerlerin Eğrikapı'daki evlerinin önüne park ettiler. İçinden de Ömer'le abisi indi."

Bu kadarı fazlaydı, ben ona eve gidip uyumasını söylemiştim, o, gece takibine çıkmıştı.

"Bir dakika, bir dakika! Sen şimdi Ömer'i izlediğini mi söylüyorsun? Hem de tek başına."

Sanki hatalı davranmamış gibi, bırakın hatalı davranmayı, sanki büyük bir iş başarmış gibi gururla yanıtladı sorumu.

"Evet, bütün gece evlerinin önündeydim ama ancak gece- yarısı..."

"Ben size ne söylemiştim Ali?" diye kestim konuşmasını. "Akşamüzeri emniyetten ayrılmadan önce."

Gözleri iri iri açıldı: Neden yüzüm asılmıştı ki şimdi, neden sesim yüksek çıkıyordu?

Bütün gece boyunca sokaklarda zanlıları izleyen, cinayetlerin failini bulmak üzere çırpınıp duran bir polise böyle mi davranılırdı? Üçümüz de yürümeyi bırakmış, bir zamanlar imparatorların altından geçtiği anıtın on metre kadar gerisinde duruyorduk.

"Ne söylemiştiniz Başkomiserim?"

Sesinde hayal kırıklığından çok şaşkınlık vardı.

"Eve gidip dinlenmenizi söylemiştim." Aramızda duran Zeynep'e döndüm, "öyle değil mi?"

Suskun kaldı Zeynep ama haklılığından kuşku duymayan Ali, "Tamam da Başkomiserim, gelişmeler oldu," diye gevelemeye kalktı.

"Hangi gelişmeler? Bu soruşturmanın başındaki amir benim. Gelişmelerden filan haberim yok. Oysa gece boyunca cep telefonum açıktı. Kimse beni arayıp, şu olaylar oldu, şim di şunları yapıyoruz, demedi." Öfkeyle süzdüm ikisini. "Yoksa aradınız da ben mi fark etmedim?"

Zeynep bakışlarını yere dikti.

"Dinlerseniz, arz edeceğim Başkomiserim," diye yeni bir başlangıç yapmayı denedi Ali.

"Dinleyeceğim, dinleyeceğim Ali ama bu yaptığın disiplinsizliği..." Yeniden Zeynep'e baktım. "Yaptığınız disiplinsizliği telafi etmeyecek. Ömer'in evine gittim, diyorsun. Ya orada başına bir iş gelseydi?"

O boş vermiş tavır, o uçarı gülümseme gelip yerleşiverdi yüzüne.

"Bana bir şey olmaz Başkomiserim."

"Bok olmaz!" diye bağırdım. Sesim gecenin içinde, tarihi surlara çarpıp geri geldi. Az önce yanlarından ayrıldığımız Trakyalı iki müze bekçisi merakla bize baktılar, yere uzanmış olan Bulut bile ayaklarının üzerinde doğruldu. Hiçbirine aldırmadan yineledim.

"Bok olmaz! Adamların katil olduğunu söyleyen sensin. Eğer dediğin gibiyse, karşımızda üç kişiyi kıtır kıtır doğrayan insanlar var demektir. Sana nasıl bir şey olmaz? Sen insanüstü bir varlık mısın? Yoksa kurşun geçirmeyen muska filan mı taşıyorsun koynunda? Ölüme karşı büyü mü yaptırdın? Söylesene Ali, sana nasıl bir şey olmaz?"

Sustu. Yanlış yaptığını hâlâ kabul etmiyordu ama en azından kendini savunmayı bırakmıştı, başından beri kusurlu olduklarını bilen Zeynep'ten çıt çıkmıyordu.

"Ya sen Zeynep, nasıl uydun bu delibozuğun aklına? Hadi beni adam yerine koymuyorsunuz, onu anladık. Ya Ali'ye bir şey olsaydı, hiç mi vicdan azabı çekmeyecektin?" Kıpkırmızı oldu genç kızın yüzü. "Yoksa sen de mi Ali'nin yanındaydın?

Birlikte mi gittiniz Ömer'in evinin önüne?"

"Şey... Gitmek istedim ama..."

"Demek istedin ama Ali izin vermedi, öyle değil mi? Niye? Çünkü tehlikeli..."

Yardımcıma çevirdim öfkeli bakışlarımı. "Peki sen nasıl tek başına gidiyorsun? Aferin valla çocuklar... Güzel iş çevirmişsiniz arkamdan. Ben de orada burada, şöyle ekibim var, böyle ekibim var diye övünüp duruyorum." Şimdi ikisi de susmuştu. Gecenin sessizliği çöktü geniş meydana. İlk konuşan yine Ali oldu.

"Özür dileriz Başkomiserim. Haklısınız, haber vermeliydik ama olaylar o kadar ani gelişti ki." Güveni kırılmış, coşkusu kaybolmuştu. "Üstelik siz de yorgun görünüyordunuz.

Rahatsız etmek istemedik."

"Tabii, bırakalım ihtiyar adam uyusun..."

"Yok, estağfurullah Başkomiserim, ne ihtiyarı..." Gülümsemeye çalıştı. "Bir sonuca ulaşmadan kafanızı karıştırmayalım dedik..."

"Ah Ali, ah!" Çaresizlik içinde ellerimi yana açtım. "Anlamıyorsun. O sonuç senin ölümün olabilirdi." İşaretpar- mağımı yüzlerine doğru salladım. "Bakın, sizi uyarıyorum.

Bundan sonra ne yaparsanız haberim olacak. Benden izinsiz nefes bile almayacaksınız...

Tamam mı? Anladınız mı?"

"Anladık Başkomiserim," dedi ikisi de aynı anda. Bakışla- rımdaki öfkenin kaybolmadığını gören Ali, "Bir daha olmayacak," diye mırıldandı. İçtendi, davranışına kızmaktan çok onun için kaygılandığımı biliyordu. Aslında her ikisi de doğruydu. Bir yandan soruşturmanın benim denetimim dışına çıkması sinirimi bozuyor, öte yandan bu başıbozuğun kendini öldürtecek olmasından endişe ediyordum.

"Olmasın..." diye söylendim. "Bir daha olmasın." Bakışlarım yeniden, bizi izleyen müze bekçileriyle köpeklerine takılınca, nemli havayı ciğerlerime çekerek yürüdüm. "Hadi gidelim..."

Ali'yle Zeynep sessizce izlediler beni. Birkaç adım attıktan sonra yüzlerine bakmadan sordum.

"Evet, şimdi anlatın bakalım. Bu akşam neler oldu?"

Yanıt bizim serseriden değil, Zeynep'ten geldi.

"Aslında olanların sorumlusu benim." Sesinde pişmanlık okunuyordu. Sevdiği adamı mı korumaya çalışıyordu? Yoksa vicdanını rahatlatmak için gerçeği mi söylüyordu?

"Evet, her şeyi ben başlattım," diye yineledi daha yüksek bir sesle. Az önceki utangaçlığından tümüyle kurtulmuş gibiydi. "Bilgisayarları kapatıp çıkacaktık. Hatta Ali ceketini giymiş, beni eve bırakmak için bekliyordu. Şeytan mı dürttü, nedir? 'Ali, şu Ömer'in siciline bir bakalım mı?' dedim. O da, 'İyi, hadi bakalım,' dedi. Baktık. İki yıl önce evrakta sahtecilikten bir yıl iki ay kadar hapiste kalmış. Evrakta nasıl bir sahtecilik yaptığını merak ettik. Bulduklarımız çok ilginçti. Sahte pasaportla Afganistan'a gitmiş.

Afganistan'daki Taliban birliklerinin yanında ABD'ye karşı savaşmak için. Bu bilgiye ulaşınca heyecanlandık tabii... Ali, Terörle Mücadele'de görev yapan bir arkadaşını aradı."

"Sezai... Sezai Korutan," diye mırıldandı Ali. "Terörle Mücadele'de komiser. Akademide aynı sınıftaydık. Acayip zeki çocuktur Başkomiserim. Oğlanda bir bellek var, bir yıl önce ne konuştuysanız, aynısını sayıp döker anında. Ömer'i sordum... Ömer Ekinli, der demez hatırladı bizim zanlıyı. Buluşup konuşalım, dedim. Şanslıydık, boş zamanıymış, kabul etti.

'Atla gel. Belki lazım olur, buradaki belgelere de bakarız,' dedi. Kaçırılmaz fırsattı, atlayıp gittik."

"Aslında," diye araya girdi Zeynep. "Ali, benim gelmemi istemiyordu. 'Yorgun görünüyorsun, biraz uyu. Ben de Sezai'yle konuştuktan sonra eve gideceğim zaten,' diye ısrar etti. Ama bu işin altından bir şeyler çıkacağını sezmiştim, ısrarlarına aldırmadan takıldım peşine..."

"Yok Başkomiserim..." diye itiraz etti bizim serkeş. "Zeynep, benim yanlışımı üstlenmek istiyor. Olanların tek sorumlusu benim."

Yürümeyi bırakıp onlara döndüm. Hayır, artık çekinmiyor lardı; ikisi de gözlerini yüzüme dikmiş, inceldiği yerden kopsun dercesine cesurca bakıyorlardı. Kendimi tutmasam gülecektim. Ey aşk, sen nelere kadirsin diye içimden geçirerek, "Tamam tamam, anladık," diye son verdim bu fedakârlık gösterisine. "İkiniz de aynı derecede sorumsuzsunuz. Evet, şimdi soruşturmaya dönelim. Terörle Mücadele Şubesi'ne gittiniz."

"Sezai bizi çok iyi karşıladı." Rahatlamış bir sesle konuşuyordu Ali. "Zaten can çocuktur.

Çaylarımızı bitirmeden, Ömer Ekinli'nin dosyası önümüze gelmişti bile. Merakla sayfaları çevirdik. Bu Ömer, sekiz ay kadar Afganistan'da kalmış, Türkiye'ye dönerken yakalanmış.

İfadesinde Afganistan'a cihada katılmak için gittiğini, Amerikalılarla savaşmak istediğini ama oradaki direnişçilerin kendisine güvenmediği için dağlara çıkamadığını söylüyordu.

Ülkeye de bu yüzden geri dönmüş."

"Amerikalılar ilgilenmemiş mi bu konuyla?" diye sordum. Çünkü terörle mücadelede işbirliği protokolümüz, bizden çok Amerikalılara fırsatlar tanıyordu.

"İlgilenmezler mi Başkomiserim?" Ali yeniden heyecanlanmaya başlamıştı. "Ben de oraya gelmek istiyordum zaten. Ömer Ekinli'nin gözaltına alındığını duyan ABD

Konsolosluğu'ndaki terörle mücadele görevlileri, yani bildiğiniz CLA ajanları anında

bizimkilerle irtibata geçmişler. Hatta bizimkiler zorluk çıkarmış da, araya üst düzey yetkilileri koyarak Ömer Ekinli'nin sorgu videosunu izlemişler. Çünkü Ömer'in Afganistan'da bulunduğu aylarda bir Amerikalı binbaşı kaçırılmış. Adamın cesedini aylar sonra bulmuşlar. Binbaşı da gırtlağı

kesilerek öldürülmüş." Manidar bir ifadeyle yüzüme baktı. Sesine gizem yüklü bir ton yerleştirerek vurguladı. "Tıpkı bizim kurbanlar gibi.

Sadece bu değil Başkomiserim. ABD istihbaratına göre infazı gerçekleştiren, yani binbaşının gırtlağını kesenler Türkiye'den giden radikal İslamcı bir gruba mensuplarmış."

Durum sandığımdan daha ilginç bir hal alıyordu. Ömer Ekinli konusunda yanılmış mıydım? Bütün bu cinayetlerin arkasında dini bir neden olabilir miydi? Ya da bir tarikat meselesi...

"Ömer de onlardan biri miymiş?"

"Amerikalılar öyle olduğuna inanıyorlarmış. Hatta Ömer'in kendilerine verilmesini bile talep edecek olmuşlar. Ama bizimkiler ellerinde yeterince delil olmadığı için bu talebi geri çevirmiş. Zaten Ömer de terör suçundan değil, resmi evrakta sahtecilikten yargılanmış.

Toplam 20 ay ceza almış, hâkim indiriminin ardından 1 yıl 2 ay yatıp çıkmış."

"Sezai'nin kanaati ne? Ömer'in söylediklerine inanıyor mu?"

Kesin bir tavırla başını salladı yardımcım.

"İnanmıyor Başkomiserim... Ömer'in yalan söylediğini düşünüyor. Zaten o yüzden soruşturmayı iyice derinleştir- dik. Ömer'in ailesini inceledik. İyi ki de incelemişiz, böylece ulaştık müze bekçilerinin tarif ettiği şu et taşıma aracına. Meğerse o aracı daha önce görmüşüz."

Müze bekçilerinin aklını allak bullak ettiği yetmezmiş gibi, şimdi de benim kafamı karıştırmaya çalışıyordu.

"Görmüş müyüz? Yani ben de mi gördüm?"

"Siz de..."

"Nerede gördüm?"

Benim için belirsiz olan, onun için son derece açıktı.

"Halis Kasap'm önünde..." Neden bahsettiği konusunda en ufak bir fikrim bile yoktu.

"Halis Kasap da kim?"

"Ömerlerin kasap dükkânı... Hatırlasanıza Başkomiserim, Mukadder Kmacı'nın evinin altındaki dükkân... Hani önüne park edecektik de, beyaz karoserli bir et taşıma aracı bizden önce davranıp..."

Doğru söylüyordu. Beyaz karoserli et taşıma aracının başı sarıklı, ayağı şalvarlı, gençten şoförünü hatırladım...

"Orası Ömerlerin dükkânı mıymış?"

İnsanı sinir eden, o kendinden emin gülümsemeyi takındı.

"Sadece o dükkân değil Başkomiserim, Üsküdar'da, Beykoz'da, Eyüp'te, Avcılar'da ve Sultangazi'de beş dükkânları daha var. Erzincanlıymış bunlar... Yani babaları Abdullah Efendi Erzincan'dan gelmiş. Ömer'le dört abisi burada doğmuş. Allah, daha doğrusu bağlı bulunduğu tarikat, yürü ya Abdullah deyince, Erzincanlı kasap beş oğlunu da yanına alarak yürümüş. Beş dükkân böyle açılmış— Her oğluna bir dükkân vermeyi düşünüyor olmalı Erzincanlı Abdullah."

Aklım babasına değil, oğluna takılmıştı.

"Yani Ömer de kasaplık mı yapıyormuş?"

"Evet ama okuldan artakalan zamanlarda. Çocukların en küçüğüymüş Ömer, en zekisi.

Bir tek o üniversiteye gidebilmiş. Lise yıllarından beri de tatillerde babasının yanında çalışırmış. Mukadder Kınacı'nın evinin altındaki dükkânda. Efsun'la da öyle tanışmışlar zaten. Tabii, ikisi de radikal İslamcı olunca..."

Ömer'in ince uzun bedeni geldi gözlerimin önüne, bakışlarındaki meydan okuyan ifade... Zeynep'in söylediklerini hatırladım.

"Katil, kurbanlarını adeta boğazlamış. Boyunda o kesikleri yapabilmek için daha güçlü bir kesici kullanılması gerekir. Katilin bütün eliyle kavrayabileceği bir kesici. Daha iyisi, keskin bir bıçak..."

Bütün bu bilgilere bir de kuşkulu Afganistan seyahatini ekleyince, Ömer aradığımız suçlu profiline uyan bir zanlı olup çıkıyordu. Hem tıpla ilgiliydi, hem de kasap... Üstelik aynı bu olaydaki kurbanların öldürüldüğü tarzda bir infaza karıştığından kuşkulanılıyordu.

Fakat sorun şuydu ki, Ömer'in bu cinayetleri işlemesi için ortalıkta hâlâ geçerli bir neden yoktu. Evet, kayınpederi olacak adamla aralarında sorun vardı, üstelik Efsun da babasından hiç hoşlanmıyordu ama sadece bu nedenle Mukadder Kmacı'yı öldürmeleri pek mantıklı değildi. Hadi Efsun'un babasına duyduğu nefret o kadar güçlü ki, Ömer sevdiği kızın isteklerine boyun eğerek bu cinayeti işledi diyelim. Ya öteki iki kurban?

Arkeolog Necdet Denizel'le, Gazeteci Şadan Duruca. Onları neden öldürsündü? Üstelik o törenlere, kurbanları tarihi yerlere bırakmalara, sikkelere ne gerek vardı?

Ali'nin kafasında bu soruların hiçbiri yoktu tabii, katili bulduğundan emin olarak kararlılıkla sürdürüyordu sözlerini. "Hepsinden önemlisi de Başkomiserim, ailenin Tekirdağ'da entegre et tesisleri olması. Yani adamlar sadece kendileri kasaplık yapmıyorlar, aynı zamanda meslektaşlarına et dağıtıyorlarmış... Et taşıma aracı da o işe yarıyormuş zaten. Kesilmiş dana ya da kuzu etlerini bozulmadan kendi dükkânlarına ve öteki kasaplara ulaştırıyorlarmış. Ama o kamyonette sadece kesilmiş hayvanların bedenlerini değil, aynı zamanda kurbanlarının cesetlerini de taşıyorlar... Hem de dün gece Çemberlitaş'ta karşılaştığımız o iki berduşun söylediği yöntemle. Yani iki tekerlekli bir el arabasıyla..."

îşte bu önemliydi. "Bunu nereden biliyorsun?"

"Gözlerimle gördüm." Sesinde isyana benzer bir tını sezdim. Hayır, yanılmıyordum.

Deminden beri işte bunları anlatmak için çabalıyorum diyen bir ifade vardı yüzünde.

"Evet, gözlerimle gördüm. Ömer'in Eğrikapı'daki evinin önünde... Sezai'den ayrılmadan önce ev adreslerini almıştım. Zeynep'i bıraktıktan sonra doğru Ömerlerin Eğrikapı'daki apartmanına gittim. Arabamı sakin bir yere çekip beklemeye başladım. Bir ara sızmışım.

Çarpan bir kapının sesine uyandım. Baktım ki sabah karşılaştığımız et taşıma aracı.

Dikkat kesildim. İçinden Ömer'le, bugün gördüğümüz başı sarıklı, ayağı şalvarlı adam indi. Herhalde ahilerinden biri. Aracın arka kapısını açtılar, içinden el arabasını çıkarıp evlerine götürdüler. Hem de iki saat kadar önce..."

Pehlivan'la Ramiz de cesedi iki saat kadar önce bulmuşlardı. Yedikule'den Eğrikapı'ya gitmek gecenin bu sakin trafiğinde ancak on, on beş dakika kadar sürerdi. Yani eğer müze bekçilerinin gördüğü araçla Ali'nin izlediği araç aynıysa, zaman da tutuyor demekti.

Buna kasap bıçağını maharetle kullanmayı, yani bir adamın gırtlağını ustalıkla kesebilmek yeteneğini, bir et taşıma kamyonetine sahip olmayı ve bir el arabası bulundurmayı da eklersek, Ömer zanlılar listesinin ilk

sırasında yer almayı hak ediyordu. Bütün bulgulara rağmen, Ömer'in cinayetleri işlemek için hâlâ geçerli bir nedeni olmadığını düşündüğümden karar vermekte zorlanıyordum. Ama elimizde bu kadar bulgu varken, harekete geçmemek vahim bir hata olurdu. Hem de Zeynep'le Ali'ninkinden daha vahim bir hata. "İstanbul'u işgal eden yüz binlerce iğrenç apartman."

Daha vahim bir hata yapmamak için Ali'nin önerisine uyarak, gecenin bir yarısı Ömer Ekinli'nin Eğrikapı'daki evinin önüne gittik. Elimizde ne savcılıktan alınmış yazılı bir belge vardı, ne de Ömer'in evini aramak gibi bir niyetimiz. Sadece, yardımcımın kurbanların taşındığını iddia ettiği beyaz kamyoneti görmek istiyordum.

Eğrikapı'nın ardındaki yoksul mahalle geceye teslim olmuştu. İn cin top oynuyordu sokakta. Çoğunluğu derme çatma binalardan oluşan hanelerin pencereleri karanlık, binalar suskundu. Çocukken oynamaya gelirdik bu mahalleye. O zamanlar çingene mahallesi diye anılırdı. Daha az ev vardı, daha az dükkân, daha az insan. Tekfur Sarayı'nın hazin görüntüsü, korkunç Anemas Zindanları, mermer havuzlu, gizemli Ayia Zoni Ayazması ve hepsini çevreleyen surlar. Ve surların dibinde Hazreti Muhammed'i görmüş sahabelerin mezarları. Bütün bu heyecan verici mekânlara bir de annemden dinlediğim meşhur Kaşıkçı Elması'nın mahalle çöplüğünde bulunduğu rivayeti eklenince, çocuk zihnimizde hayali serüvenler yaşamamıza yetecek büyülü bir semte dönüşmüştü Eğrikapı. Demir, Yekta ve ben... Kimi zaman Handan da katılırdı bize. Hiç unutmam, bir keresinde Demir, Anemas Zindanları'nın soğuk dehlizlerinde kaybolmuştu. Oysa defalarca uyarmıştık oraya girme diye. Ama bir tür cesaret gösterisine girişmişti dik kafalı arkadaşımız. Sanırım benimle yarışıyordu. Fizik olarak ikimizden de zayıf olan Yekta, kendini bilir, bu tür konularda asla öne çıkmazdı. Kavga, cesaret, güç gösterisi... Bu konular Demir'le benim ilgi alanıma giriyordu. Ve itiraf etmeliyim ki genellikle Demir olurdu bu rekabetin kazananı... Çünkü benden daha gözü karaydı, daha iri ve daha sakin.

Anemas Zindanları'nda kaybolduğu gün de hepimizi korkudan öldürmüştü. Hiç unutmam, İvaz Efendi Camii'nin bahçesindeydik. Girersin, giremezsin tartışmasının ardından Demir, caminin bahçesinden zindanlara inen merdivenlerde gözden yitmişti. Ne yalan söyleyeyim, Demir'in derinlere ineceğine inanmamıştım, zindanın ağzında biraz oturup geri döneceğini sanmıştım. Gelmemişti. Yarım saat, bir saat, bir buçuk saat yoktu, Demir ortalıkta yoktu. Handan ağlamaya başlamıştı, Yekta

paniklemişti, ben ise gözümü karartıp zindana dalmayı düşünüyordum ki, cesur arkadaşımız hiçbir şey olmamış gibi görünmüştü karanlığın içinden. Yüzünde zafer kazanmış bir komutanın gururu vardı, elinde de paslı bir metal...

"Bizans imparatorunun kılıcını buldum," demişti gülümseyerek. "Toprağın dibinden çıkardım oğlum..."

Elbette Bizans imparatorunun kılıcı değildi bulduğu ama ben dahil hepimizin takdirini kazanmıştı cesaretiyle...

Ağır ağır ilerleyen arabamızın içinden bu tanıdık mahalleye bakarken zihnimde usulca uyanmaya başlayan anılar demeti, "İşte şu Başkomiserim," diyen Ali'nin sesiyle bozuldu.

"Ömer Ekinli'nin evi şu yüksek bina..."

Tarihi surlarla iç içe geçmiş, derme çatma evlerin arasında kaba bir kalıntı, bir garabet gibi dikiliyordu yardımcımın gösterdiği beş katlı bina. Nedense Mukadder Kınacı'nın Çarşamba'daki apartmanını hatırladım. İkisi de aynı zevksiz müteahhidin elinden çıkmış gibiydi. Sadece ikisi mi? Ne yazık ki İstanbul'u işgal eden yüz binlerce iğrenç apartman, aynı güzellikten yoksun mantık, aynı nobran anlayışla inşa edilmişti. Ama şu anda çirkin binaların değil, bir et taşıma kamyonetinin peşindeydik. Binanın önünden geçerken kamyoneti göremeyince, "Ee araç nerede?" diye sordum.

Ali de afallamıştı. Birkaç saat önce gördüğü kamyonetin bir anda ortadan yok olmasına anlam veremiyor, şaşkınlıkla etrafa bakmıyordu.

"Buradaydı Başkomiserim." Eliyle binanın kapısının önünü gösterdi. "İşte tam şuradaydı." Kuşkulu gözleri yüzümde durdu. "Belki de onları izlediğimi fark ettiler..."

Sesinde derin bir pişmanlık belirmişti. "Allah kahretsin... Evet fark ettiler... Keşke buradan hiç ayrılmasaydım..." Kendini yemeyi sürdürecekti ki...

"Şu değil mi aradığımız kamyonet?" diyen Zeynep, çirkin binanın sağ tarafındaki boş arsayı gösteriyordu.

"Evet işte o." Derin bir soluk aldı Ali. "Demek arsaya çekmişler arabayı."

Biz de aracımızı boş arsanın yirmi metre kadar gerisine park ettik. Et taşıma aracı sokak lambasından yayılan ışıklarla aydınlanıyordu ama inceleme yapmak için bu yeterli değildi. El fenerlerimizi alıp indik

arabadan. Sessiz, hızlı adımlarla yaklaştık et taşıma aracının bulunduğu arsaya. Karşılıklı kurulmuş derme çatma iki kale, mahalleli çocukların boş arsayı top sahası olarak kullandıklarını gösteriyordu. Çok sürmez, uyanık müteahhitler, yandaki çirkin apartman gibi bir lenduha daha dikerlerdi buraya. Et taşıma aracına yaklaşınca birden üç sokak köpeği belirdi arsada. Açtılar, kan kokusu onları çekmiş olmalıydı, belki de kamyonetin sahipleri onlara kemik veriyordu da zavallı hayvanlar bu geceki istihkaklarını almak için bekliyorlardı. İçlerinde en iri olanı dişlerini göstererek hırladı, öteki ikisi kararsız, hatta kaçmaya meyilliydi. Ali atacak taş aranırken, ben hayvanın üzerine yürüdüm. Sakin ama otoriter bir sesle azarladım.

"Terbiyesiz, ne yapıyorsun?"

Arkadaki iki köpek, kuyruklarını kıstırarak uzaklaştılar, iri olanı geri adım atmadı ama hırlamasını azalttı.

"Bak hâlâ dikiliyor karşımda," diyerek kararlı adımlarla üstüne yürümeyi sürdürdüm.

Bizi korkutamayacağmı anlayınca, sönük bir sesle iki kere havladıktan sonra arkadaşlarına katılarak soldaki kaleye doğru çekildi. Hayır, boş arsayı, daha doğrusu, et taşıma aracını asla tümüyle terk etmeyeceklerdi. Kamyonete yaklaşınca tanıdım, evet bugün Çarşamba'da gördüğümüz araçtı. Aracın sürücü bölmesinde işe yarar bir şeyler bulmayı umarak cama yaklaşırken, Ali ile Zeynep arka tarafa geçtiler. Sokak lambasından yansıyan ışık ters açıdan geldiği için, ellerimi gözlerime siper edip şoför mahallini görmeye çalışıyordum. Önce dikiz aynasından sarkan yazılı künyeyi gördüm. Arapça, "Bismillahirrahmanirrahim," yazıyordu, sonra ön camın tepesindeki yazıyı fark ettim. Ters yönde olduğum için anlayamadım ama başımı uzatıp aracın önünden bakınca okudum: "Kanımız Aksa da Zafer İslam'ın..." Ali'nin sözlerini doğrulayan ama Ömer'i zanlı yapmaya yetmeyecek bir slogan. Yeniden şoför mahallini incelemeye çalıştım. Koltuğun üzerine seccade benzeri, makina işlemesi bir halı örtülmüştü, elimdeki feneri aracın göğsüne tuttum, CD çaların yerinde derin bir boşluk duruyordu, hırsızların çalmasından korktukları için evlerine götürmüş olmalıydılar. Fenerimi karşıdaki kapının içine çevirdim. Kapının cebinde bir kâğıt görünüyordu. Hayır, kâğıt değil, bir broşürün kapağıydı bu. Cinayetlerle hiçbir ilgisi olmayan kâğıtlar olmalıydı. Koltuğun dibinde bırakılmış bir poşet dikkatimi çekti. Fenerimi aracın zeminine yönelttim. Beyaz bir poşetti ama yer yer kan lekeleri göze çarpıyordu. Gözlerimi

kısarak poşetin içinde neler olduğunu seçmeye çalıştım. Tahta parçasına benziyordu. Hayır, tahta parçası değil, bu bir bıçak sapıydı. İrice bir bıçağın sapı. Kasaplıkla uğraşan insanların temel malzemelerinden biri olmasına rağmen bu kanlı poşetin içindeki bıçağı görmek nedense beni heyecanlandırmıştı. Daha iyi görebilmek için öteki kapıya geçmek üzereydim ki, "Allahsızlar!" diye bağıran bir sesle olduğum yerde kalakaldım. Başımı çevirince düşmanın üzerine atılan yeniçeri misali elindeki koca satırı havada savuran bir kişinin Ali'ye doğru koştuğunu gördüm. Aynı hiddetle onu takip eden üç adam daha vardı arkasında. Sırtı onlara dönük olan yardımcıma, "Dikkat et," dememe kalmadan herif elindeki satırı savurdu. Bereket, Ali fark etmişti, hiç paniğe kapılmadan çevik bir hareketle yana çekildi. Adamın savurduğu satır, gecenin boşluğunu ikiye bölerken Ali neşeyle mırıldandı.

"Tutturamadm birader." Ardından zarif bir hareketle sağ ayağının üzerinde yaylanarak, "Bak işte böyle vurulur," diye herifin suratının ortasına sağlam bir yumruk indirdi. Satırcı sendeledi ama düşmedi, toparlanmak üzereydi ki, bizimki, "Sen de pek inatçıymışsın arkadaş," diyerek sağlı sollu iki yumruk daha çaktı herifin ablak suratına. Adam daha fazla ayakta duramadı, sağ yanına yıkılıverdi. Arkasından gelen üç kişi bir an apışıp kaldıktan sonra kendilerini toparlayıp çullandılar bizimkinin üzerine. Ali'ye yardıma gitmek isterken, sağ kürek kemiğimin üstünde bir acı hissettim. El fenerim düştü, arabanın kapısına doğru yıkıldım. Ani bir tepkiyle döndüm. Hiç tanımadığım bir adam, iki eliyle kavradığı sopayı kaldırmış, kafama indirmeye hazırlanıyordu. Tam zamanında yakaladım ellerini ama oldukça güçlüydü. Aramızda çetin bir mücadele başladı. Eğer gecenin sessizliğini bölen o üç el silah sesi olmasaydı, muhtemelen bu mücadeleyi kaybederdim, adam da o kalın sopayı kafamda kırardı. Silah sesini duyunca rakibimin dikkati dağıldı, başını kaldırıp aracın arkasına baktı, ben de bu anı değerlendirerek sopayı çekip aldım elinden. Ve şaşkınlığını fırsat bilip hızla vurdum dizlerine.

"Ah!" diyerek çöktü yere. Yeterli değildi, bu kez, tıpkı onun bana yaptığı gibi var gücümle sırtına indirdim sopayı. Daha derin bir, "Ah!" çıktı ağzından ve kapaklandı yere.

Silahımı çıkarıp ensesine dayadım.

"Yanlış bir hareket yapma... Yoksa..."

Öyle bir emir vermememe rağmen ellerini korkuyla ileri uzattı. "Tamam... Tamam..."

Yeniden taşıtın arkasına bakınca, silahını az önce Ali'yi pataklayan üç adama çevirmiş Zeynep'i gördüm. Ateş eden de o olmalıydı.

"Polise mukavemet ha..." diye söyleniyordu. "Görürsünüz şimdi."

Adamların üçünün de elleri havadaydı, üçünün de yüzünde aynı şaşkın ifade, üzerlerinde aynı renk çizgili pijamalar... Sıcak yataklarından öylece fırlamış olmalılardı sokağa. Aralarında tanıdık bir yüz hemen belli ediyordu kendini: Ömer. Ömer'le ağabeylerini boş verip Ali'ye bakındım. Bizimki kamyonetin arka tekerleğinin yanına düşmüştü, az önce elinde palayla Ali'ye saldıran adam bir metre kadar sağında kıvranmaktaydı. Kaygıyla seslendim yardımcıma.

"Ali... Ali, evladım iyi misin?" Usulca kıpırdadı yattığı yerde, dizlerinin üzerinde doğruldu, patlamış dudaklarından çenesine yayılan kanı eliyle silerken yanıtladı.

"İyiyim Başkomiserim, iyiyim. Merak etmeyin kötüye bir şey olmaz..." "O'nun yolunda cihad edin ki, kurtuluşa eresiniz."

Karşımda oturuyordu Ömer, karanlık masanın aydınlık ucunda, yüz voltluk lambanın tam altında. Ali arkasındaydı, gösteriye hazırlanan bir kuklacı gibi, az sonra hareket ettireceği oyuncağın bütün davranışlarını kontrol edebilecek bir konumda, ayakta dikiliyordu. Yüzüm Ömer'e dönüktü, tek kelime etmeden ona bakıyordum. Belli etmemeye çalışsam da, birkaç saat önce sırtıma inen sopanın yeri fena halde sızlıyordu.

Ama soruşturmayı yarıda bıraktıracak kadar kötü değildi. Genç zanlımızın sinirlerini bozacak şekilde, seyrek bir sakalla kaplı ince uzun yüzünü izlemeyi sürdürdüm. Saniyeler ilerledikçe Ömer'in yüzündeki şaşkınlık gerginliğe bırakıyordu yerini. Güya o da bana bakıyordu ama arkasında duran sert polisten her an bir darbe gelecekmiş gibi tedirginlikle kıpırdanıyordu gözleri. Oysa diliyle altdudağındaki taze yara yerini yoklamakla meşgul olan Ali, son derece sakin görünüyordu. Öyle olduğundan değil, sorgu odasına girmeden önce öyle olması için sıkı sıkıya uyardığımdan. Bu dekorsuz, penceresiz, karanlık odadaki sinir bozucu sessizliğe daha fazla dayanamadı genç zanlımız.

"Mukadder Kınacı'yı ben öldürmedim." Sesi cılızdı, belli belirsiz duyuluyordu. Ali sağ kulağını Ömer'in ağzına yaklaştırdı.

"Ne? Bir şey mi dedin?"

Cesaretini toplayıp daha yüksek sesle yineledi Ömer.

"Mukadder Kınacı'yı ben öldürmedim."

Ali iki eliyle omuzlarından yakaladı onu. Bütün bedeni ürküyle sarsıldı genç adamın.

"Korkma," dedi bizim yedi bela, delikanlının cılız omuzlarını daha sıkı kavrayarak.

"Korkacak bir şey yok..."

Nefes alamıyormuş gibi yutkundu Ömer.

"Korkmuyorum... Ben... Ben Cenab ı Hak'tan başka kimseden korkmam." Sesi şimdi daha cesur çıkıyordu. "Sadece yanıldığınızı söylüyorum. Mukadder Kınacı'yı ben öldürmedim."

"Mukadder Kınacı," diye manidar bir tavırla yineledi Ali. Hafifçe eğilerek zanlının yüzüne baktı. "Demek Mukadder Kınacı ha. însan kayınpederinden böyle mi bahseder? Yaşasaydı, ona baba diyecektin. Mukadder Baba. Ama şimdi yabancıdan bahseder gibisin. Mukadder Kınacı'ymış..."

"Yani Mukadder Amca..." Yüzüne vuran parlak ışığın etkisini azaltmak için gözlerini açıp kapadı. "Mukadder Amca'yı ben öldürmedim."

Omuzlarını bırakıp aniden başından yakaladı delikanlıyı Ali. İki eliyle tuttuğu başı usulca kendine doğru çevirdi. "Sen öldürdün, diyen oldu mu?"

Alıklaşan zanlımız ne diyeceğini bilemedi. Bizimki sanki anlamak istiyormuş gibi meraklı bakışlarını Ömer'in yüzünde gezdirirken yineledi.

"Mukadder Amca'yı sen öldürdün, diyen oldu mu?"

"Yok olmadı ama beni böyle apar topar..."

Neşeyle böldü delikanlının konuşmasını bizim deli bozuk.

"Sizi niye içeri aldık..." Nazik bir hareketle avının başını bırakarak sürdürdü sözlerini.

"Polise mukavemetten... Görevini yapmakta olan devlet memurlarını yaralamaktan..."

"Ama polis olduğunuzu bilmiyorduk." Başını kurtardığı halde hâlâ Ali'ye bakıyordu.

"Hırsız zannettik. Daha iki hafta önce çalınmıştı arabamız. İçindeki 280 kilo etle beraber...

Polis olduğunuzu bilseydik..."

"Kaçıp giderdiniz," diye tamamladı Ali. "Ne et taşıma aracını bulurduk, ne de sizi."

"Niye kaçıp gidelim? Biz suçlu değiliz ki... Söyledim, Mukadder Amca'yı ben öldürmedim..."

Konuşmaya müdahale etme zamanı gelmişti.

"Ya Ted Nelson'ı?" dedim tok bir sesle. Ömer başını bana çevirmeden önce darbe yemiş gibi sarsıldı. Çok sürmedi, hemen toparlandı, uykusuzluktan kızarmaya başlayan gözlerini kaygıyla yüzüme dikti.

"Ne? Ne dediniz?" Hiç kıpırdamadan, yüzümdeki tek bir mimiği bile değiştirmeden mırıldandım.

"Ne dediğimi duydun."

"Duyamadım..."

Sakin bir tavırla önümdeki dosyanın kapağını açtım. Ali'yle Zeynep'in Terörle Mücadele Şubesi'nden aldıkları dosyaydı bu. Ömer'le ilgili bütün bilgiler içindeydi. Dosyadaki raporu heyecansız bir sesle okumaya koyuldum.

"Ted Nelson. Amerikan ordusunda binbaşı. îki yıl kadar önce Afganistan'da Taliban tarafından kaçırılmış. Bir ay kadar tutuklu kaldıktan sonra gırtlağı kesilerek öldürülmüş."

Başımı rapordan kaldırıp Ömer'in kirece kesmiş yüzüne baktım. "Bu gece sizin et taşıma aracınızda bulduğumuz türden bir bıçakla... Bu işi bilen, usta biri tarafından kesilmiş gırtlağı..." Ardı ardına üç kez yutkundu.

"Bunun benimle ne ilgisi var?"

Samimi bir tavırla uyardım.

"Yapma Ömer, oyun oynayacak halde değilsin. Şu anda böyle bir lüksün yok."

Korkmasına, hem de delice korkmasına rağmen direnmeyi sürdürdü.

"Ne lüksü, ne oyunu? Neden bahsettiğinizi anlamıyorum."

Sesimi yükseltmedim, tonunu bile değiştirmedim.

"Sen de Afganistan'daymışsın..."

Hemen karşı çıkmadı, artık kabul edecek diye düşünüyordum ki, "Yok, yalan," dedi inatlaşmayı sürdürerek. "Ben Afganistan'a hiç gitmedim."

Önümde duran dosyayı işaret ettim.

"Ama iki yıl önce verdiğin ifadede öyle demiyorsun..."

Bir an ne söyleyeceğini bilemedi.

"O ifade benim değil," diyebildi sonunda. "Bana zorla kabul ettirdiler... Kendileri yazmışlardı, işkenceyle imzalattılar..."

Elinin tersiyle sertçe vurdu Ömer'in kafasına Ali.

"Doğru konuş, bize işkenceci mi diyorsun?"

Başı öne doğru savruldu.

"Ah! Yok, size değil... O ifadeyi imzalatanlara..."

Belki de söylediği gibi olmuştu... Belki değil, muhtemelen öyle olmuştu. El Kaide'nin kanlı eylemlerinden sonra, teşkilat daha sert davranıyordu radikal İslamcı militanlara.

Yine de Ömer savcılıkta ifadesini reddebilirdi ama yapmamıştı. Kesin olarak bizden bir şeyler saklıyordu.

"Sen bilirsin Ömer..." dedim önümdeki dosyanın kapağını kapatarak. "O zaman bizim işimiz burada bitiyor." Rol arkadaşıma döndüm. "Sen haklıymışsın Alicim, yapacağımız bir şey yok. Ne zaman geliyor Amerikalılar?"

Aktörlere taş çıkartacak bir ustalıkla söyledi repliğini yardımcım.

"Yazışmalar yetişirse öğleye kadar geliriz, dedi Alvin..." Alnımı kırıştırarak, güya hatırlamaya çalıştım.

"Alvin şu Yahudi olan mı?"

Sanki gerçekten öyle biri varmış, sanki ondan gerçekten hoşlanmıyormuş gibi yüzünü buruşturdu bizim artist.

"Evet Başkomiserim, hani sizinle tartışan şu kıvırcık saçlı herif... Kızıl sakalları olan..."

Çok merak ediyormuş gibi çenesini kaşıyarak sordu. "CIA'den değil mi o?"

"Nerden bileyim Ali, belki de daha gizli bir yerdendir... İçimizde cirit atıyor herifler. Ama boktan bir herif olduğu belli..."

Göz ucuyla Ömer'e baktım, derin bir kaygıyla dinliyordu bizi. Fakat yüzündeki kuşku hâlâ silinmemişti. Doğruyu mu söylüyorduk, yoksa onu kandırmaya mı çalışıyorduk?

Bildiklerini bizimle paylaşmalı mıydı, yoksa suskunluğunu koruyarak başına gelecekleri cesurca göğüslemeli miydi? Onu ikna etmek için biraz daha çabalamamız gerekiyordu anlaşılan. Hayali Alvin'e çatmayı sürdürdüm.

"Herif utanmadan bir de kendi ülkemizde emir vermeye kalktı."

"Adamlar kendilerini dünyanın efendisi sanıyorlar Başkomiserim... Gerçi ağzının payını verdiniz şerefsizin ama..." Durdu, eliyle bir kez daha vurdu başına Ömer'in. "Böyle salaklar için riske girdiğinize değer mi, ondan da emin değilim. Belki de ilk istediklerinde teslim edecektik, olup bitecekti." Delikanlının gözlerindeki korku dehşete dönüşüyor, davranışlarında paniğe kapılmak üzere olan birinin telaşı seziliyordu.

"Amerikalılar mı?" Sesi hastalıklı biri gibi cılız çıkmıştı. "Beni Amerikalılara mı vereceksiniz?"

"Sen Fransızları mı tercih ederdin?" Hayır, artık rol yapmıyor, düpedüz eğleniyordu Ali.

"Başka ne yapabiliriz oğlum? Öldürdüğün adam Amerikalı. Üstelik bizim toprakla rımızda değil, Afganistan'da kesmişsin adamın gırtlağını. Hani bu haltı İstanbul'da işlemiş olsaydın, sana bir kıyak yapardık belki..." Önemli bir konuyu hatırlamış gibi bana döndü.

"Sahi bunu Afganistan'a mı götürecekler Başkomiserim?"

"Bilmiyorum," dedim önemsemez görünerek. "Götürebilirler tabii. Tatbikat yaptırmak için..."

"Ya da kurşuna dizmek için," diye neşeyle şakıdı Ali. Dehşet içinde öylece kalakalmış Ömer'e döndü. "Niye ters ters bakıyorsun... Yanlış mı söylüyorum. Amerika'da seni idam etmeleri zor... İnsan hakları, demokrasi filan ama Afganistan'da üç gün içinde yargılayıp dikerler direğin dibine..."

"Onu ben öldürmedim." Can havliyle bağrıyordu delikanlı. Gözleri iri iri açılmış, seyrek sakalı titremeye başlamıştı. "Müslümanlar kimseyi öldürmez."

"Tabii tabii, kafirlere karşı cihad ne oluyor?"

"Anlamıyorsunuz... Kuran ı Kerim'de bile yeri var..." İkimizin de ilgiyle baktığını görünce sesini alçaltıp açıklamaya girişti. "Maide Suresi'nde der ki: 'Her kim ki bir kişiyi öldürür, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim ki bir kişinin hayatını kurtarır, bütün insanlığın hayatını kurtarmış gibi olur.' O sebepten ben kimseyi öldüremem..."

"Peki niye gittin Afganistan'a?" diye yapıştırdı soruyu Ali. "Turistik gezi için mi? Bildiğim kadarıyla o kadar ilginç yerler yok o yoksul ülkede."

"Anlamak için gittim... Öğrenmek, görmek için..."

Yeniden alaycı tavrını takındı Ali.

"Tabii tabii, tıp eğitimi için çok yararlı üniversiteler var Afganistan'da..." Ansızın ciddileşti. "Sen bilirsin Ömer Efendi. Madem yalanlarını sürdüreceksin, artık ABD

Konsolosluğumdan Alvin'e anlatırsın bunları."

Genç zanlımız yardım dileyen gözlerini bana çevirdi.

"İnanın Başkomiserim, o Amerikalıyı ben öldürmedim."

Onun durumuna üzülen anlayışlı bir dost, bir aile büyüğü gibi şefkatli bir sesle konuşmaya çalıştım.

"inkâr etmen faydasız Ömer... Amerikalılar tam iki yıldır peşindeler... Hapisteyken bile izletmişler seni. İki yıl önce seni istememelerinin nedeni, örgüt bağlantılarını saptamak içinmiş... Bize söylemediler ama hakkında epeyce de bilgi toplamışlar. Tarikat arkadaşların, kardeşlerin, tabii nişanlın Efsun..."

Oturduğu yerde irkilerek, adeta dehşet içinde mırıldandı.

"Efsun mu? Onun hiçbir ilgisi yok ki bu işlerle..." ilk kez gözlerinde çaresizlik okunuyordu. "Efsun'un hiçbir ilgisi yok. Ben onun sayesinde kurtuldum..."

Sustu... Yaptığı yanlışı anlamıştı ama artık çok geçti.

"Kurtuldun," diye yineledi Ali, ellerini masanın üzerine koyarak. "Anlat bakalım Ömer Efendi, neden, kimden kurtuldun?"

"Kimseden... Yani Efsun beni çekip çevirdi, adam etti demek istedim."

"Yalan söyleme!" diye azarladı Ali. "Bir de Müslümanım diyorsun."

"Müslümanım elhamdülillah, ama ben kimseyi öldürmedim... Ne Mukadder Amca'yı, ne de o Amerikalı binbaşıyı."

Bu sözler etkilemedi bizimkini, Ömer'in yakasına yapışmaya hazırlanıyordu ki, "Bırak Ali," diye durdurdum onu. "Bırak, mademki yardımımızı istemiyor, yapacak bir şey yok..."

Kalkacakmış gibi hareketlendim. Ömer göz çukurlarına kaçmış kara gözlerini yüzüme dikmiş, endişeyle izliyordu her bir hareketimi. "O zaman Allah yardımcın olsun Ömer..."

diyerek doğruldum. Ne yapacağını kestiremeyen yardımcıma dönerek kesin emrimi verdim. "Onu aldığın nezarethaneye geri götür. Ahilerinin yanına..." Korkuyla bize bakan Ömer'in koluna yapışmadan önce güya önemli bir meseleyi hatırlattı Ali.

"Alvin tek başına kalmasını istemişti Başkomiserim. Kimseyle görüşmesin diye sıkı sıkıya uyardı."

Çok sinirlenmiş gibi yaptım.

"O kadar da değil, bıraksınlar da zanlıyı nerede tutacağımıza biz karar verelim artık."

Mahcup olmuş gibi başını öne eğdi yardımcım.

"Haklısınız Başkomiserim, tamam, ahilerinin yanına götürürüm..." Tedirginlik içinde kıvranan zavallı delikanlının koluna yapışarak kaldırmaya çalıştı. "Hadi bakalım Ömer Efendi, gidiyoruz."

"Bir dakika, bir dakika durun," diye seslendi tuzağımıza düşen delikanlı. "Başkomiserim lütfen..."

"Bak Ömer, bizi oyalayacaksan..."

Işığın yaktığı gözlerini yine açtı kapadı.

"Sizi oyalamayacağım Başkomiserim, lütfen oturun."

Oturmadım, inanmayan bakışlarla onu süzmeye devam ettim.

"Size anlatırsam*," diye pazarlığa girişti. "Hepsini anlatırsam bana yardım eder misiniz?"

Şaşırmış gibi baktım yüzüne.

"Hepsini anlatırsan... Yani bizden bir şeyler saklıyordun?" Gülümsemeyle özür dileme arası bir anlam belirdi gözlerinde.

"Ben kimseyi öldürmedim Başkomiserim, ama Afganistan'a gittim... Tamam, korktuğum için inkâr ettim. Size yalan söyledim... Ama Amerikalılar da yalan söylüyor, ben ne El Kaide üyesiyim, ne de Taliban... Evet, olmak istedim... islamiyet için..." Ali'ye bakarak sürdürdü. "Allah'ın kitabını yanlış anladığım için silaha sarılmak istedim. Çünkü Maide Suresi'nin 35. Âyetinde şöyle der: 'Ey inananlar, Allah'tan korkun, O'na yaklaşmaya yol arayın ve O'nun yolunda cihad edin ki, kurtuluşa eresiniz.' Bu ayeti hakkıyla yorumlayama- dım. Cahildim, sapkınlığa düştüm. Fakat Cenabı Allah öfkemi söndürdü, merhametimi uyandırdı, ellerimi bağladı. Şükür ki kimseyi öldürmedim."

"Dur, dur," dedim kalktığım iskemleye yeniden çökerken. "Acele etme... Başından anlat... Ama hepsini, en küçük ayrıntısına kadar her şeyi bilmek istiyorum."

Işaretparmağımı ona doğru uzattım. "Eğer yalan söylüyorsan..."

Ardı ardına yutkundu yine...

"Yok, yalan söylemiyorum... Artık yalan yok..."

Boğazı kurumuştu, güçlükle konuşabiliyordu.

Önümdeki plastik şişeden plastik bardağa su doldurup uzattım.

"Sağ olun Başkomiserim..." Bir dikişte bitirdi saydam bardaktaki suyu...

"Biraz daha ister misin?"

"Yok," dedi bardağı masaya bırakırken. "Allah sizden razı olsun." "Allah'ın zalim kulu olmaktansa, mazlum kulu ol."

"Allah'ın resulü, dünyanın nuru Hazreti Muhammed, veda hutbesinde, 'Ne zulüm ediniz, ne de zulme boyun eğiniz,' buyurmuşlardı."

Konuşurken kömür karası gözleri nemleniyor, seyrek sakalı heyecanla titriyordu. Ali ise kollarını göğsünde kavuşturmuş, kayıtsızca dinliyordu genç zanlımızın ağzından dökülen sözcükleri. Yorulduğundan mı, yoksa sıkıldığından mı bilinmez, artık ayakta dikilmeyi bırakmış, sol tarafımdaki iskemleye çökmüştü ama gözleri yırtıcı bir kuş gibi hâlâ zanlımızın üzerindeydi. Kendisinden hiç hoşlanmadığını artık iyice anladığından olsa gerek, Ömer de yardımcıma değil, bana bakarak anlatıyordu. "Oysa dünyada zulüm kol geziyordu Başkomiserim. Bosna'da, Afganistan'da, Irak'ta Müslüman kanı akıtılıyordu."

"Bunları biliyoruz," diye söylendi Ali kavuşturduğu kollarım çözerek. "Sen Afganistan'a niye gittiğini anlat..."

"Anlatacağım... Ama bunlar bilinmeden..."

Bizim sergerde, Ömer'i tersleyecekti ki...

"Tamam Ali," diyerek durdurdum onu. "Bırak anlatsın..." Yardımcımın suratı asıldı ama çıkışı işe yaramıştı.

"Sizden saklayacak değilim," diyerek lafı hemen kendine getirdi Ömer. "Ben tarikatın içinde büyüdüm. Babam, Kud- dusi Zenbar Hoca'ya bağlıydı. Hocayı hiç görmedim... Ben çocukken hakkın rahmetine kavuşmuş ama babamın üzerindeki tesiri hep sürdü. Beş oğlunu da İslam'ın gereklerine göre büyüttü, bizim iyi birer Müslüman olmamız için elinden geleni yaptı. Kuran'ı, namazı, orucu bize sevdirdi. Ramazan'da ya Süleymaniye'ye götürürdü bizi, ya Sultanahmet Camii'ne ya da Eyüp Sultan'a. En iyi vaizler neredeyse onlardan öğrenmemizi isterdi. Kendisi de iyi bir Müslümandı. Dinimizin bütün şartlarına uyardı. Ama dünyada Müslümanlar acı çekerken, islam'ın beş şartını, imanın altı şartını yerine getirmek, geceyarılarına kadar süren zikirlere katılmak yeterli miydi? işte bu mesele aklımı karıştırıyordu. Din kardeşlerimiz inançlarından ötürü öldürülürken bizim sadece namazımızı kılıp orucumuzu tutmakla, öteki ibadetleri yerine getirmekle yetinmemiz doğru muydu? Bu düşünce, bir kor gibi yakmaya başlamıştı beynimi.

Üniversitede, babası tıpkı benimki gibi tarikattan olan Maksut'la karşılaştım. Maksut benden iki sınıf üstteydi. O da inanmış bir Müslümandı ama hem benim babamdan, hem de kendi babasından oldukça farklı fikirlere sahipti. Babam gibi sessiz, sakin, kendi halinde biri değildi. Dünyayı ancak islamiyet'in kurtaracağına inanıyordu. Ama bunun için Müslümanların cihada kalkışması gerektiğini savunuyordu. 'Eğer biz cihadı gerçekleştirmezsek, kâfirler islamiyet'i yeryüzünden silecek,' diyordu. Amerika'da, Hristiyanlarla Yahudilerin birleşerek islamiyet'e savaş açtıklarını söylüyordu. Hiç unutmam, bir cuma namazından sonra Süleymaniye Camii'nin içinde, Kuran'ın mübarek ayetleriyle güzelleşen duvarların arasında oturuyorduk. Maksut o muhteşem mabedin kubbesini işaret ederek söylendi: 'Ecdadımız vazifesini yerine getirdi. Dünyaya islamiyet'i kabul ettirdi, insanlığa ölümsüz eserler bıraktı. Ama biz şimdi bu ilahi yapılara gizlenip sessizce ibadet etmekle yetiniyoruz. Oysa en büyük ibadet, zulme karşı direnmektir.'

Ona hemen âlemlerin efendisi Hazreti Muhammed'in zikrettiği sözleri hatırlattım.

'Öyle diyorsun da Peygamber Efendimiz, 'Ne zulüm ediniz, ne de zulme boyun eğiniz,'

diye uyarıyor.'

Eğilip gözlerimin içine baktı.

'Ben de onu söylüyorum. Ben de Resulullah sallallâhu aleyhi ve sellem efendimizin buyurduğu üzre zulme boyun eğmeyelim, diyorum. Zulme karşı dövüşmek zulüm değildir.'

O böyle deyince yine Maide Suresi'nde yer alan 32. ayeti kerimedeki sözleri dile getirdim.

'Ama yüce kitabımız Kuranı Kerim'de buyruluyor ki, 'Her kim ki bir kişiyi öldürür, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim ki bir kişinin hayatını kurtarır, bütün insanlığın hayatını kurtarmış gibi olur.'

Bu sözlerimi duyunca gözlerinden küçümseyen bir ışık geçti.

'Eksik biliyorsun kardeşim, o ayetin tamamı öyle değildir," diyerek önce Arapçasını, ardından da Türkçe mealini okudu.

'Bunun içindir ki, Israiloğulları'na: 'Kim, bir cana kıymayan veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayan bir nefsi öldürür, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir nefsin yaşamasına sebep olur, bütün insanları yaşatmış gibi olur,' hükmünü yazdık.

Şüphesiz ki onlara peygamberlerimiz açık delillerle geldiler. Yine de bundan sonra onların birçoğu yeryüzünde aşırı gitmektedirler.'

Maksut bunları söyleyince şaşırdım. Sözleri doğruyu mu yansıtıyordu, yoksa beni yanıltmaya mı çalışıyordu? Yüzümdeki kuşkuyu görünce, 'Eve gidince yüce kitabımızı aç ve oku,' dedi kendine güvenen bir tavırla. 'Arapça bilmiyorsan, git bilen hocalara sor.

Onlar da sözlerimi tasdik edeceklerdir. Ama mademki Maide Suresi'nden söz açıldı. Aynı suredeki bir sonraki ayette, şöyle der: 'Allah ve Resulüne karşı savaşan ve yeryüzünde fesat çıkarmaya çalışanların cezası, ancak öldürülmeleri veya asılmaları yahut ayak ve ellerinin çaprazlama kesilmesi ya da yeryüzünde başka bir yere sürgün edilmeleridir. Bu dünya onlar için bir zillettir. Ahirette ise onlar için büyük bir azap vardır.'

Söylediği ayeti bilmiyordum, daha beteri, Kuranı Kerim'de yazılanlar hakkında tam bir cahil olduğumu anlıyordum. Ama bozuntuya vermedim.

'Tamam, yüce kitabımızı tekrar okuyacağım, sonra konuşuruz.'

Koşarcasına gittim eve. Kuran'ın Türkçe mealini açıp okudum. Birebir Maksut'un söylediklerini yazıyordu. Zaten sorularla dolu olan aklım iyice karışmıştı. Maksut'la Yavuz Sultan Selim Camii'nin arkasındaki bahçede buluştuk. Ona haklı olduğunu söyledim. Hiç böbürlenmedi, son derece mütevazı bir tavırla şunları söyledi: 'Haklı olan ben değilim, Allahü Teala ve onun Resulü peygamber efendimizdir. Onlara layık kullar olabilirsek, ne mutlu bize.'

Yavuz Sultan Selim Han'ın türbesinin önünde konuşuyorduk.

'Onlara nasıl layık olabiliriz?' diye sordum. 'Gerektiği gibi iyi kullar nasıl olabiliriz?'

Gözleri çakmak çakmak olmuştu.

'Zulme boyun eğmeyerek," diye mırıldandı. "Zulüm altındaki kardeşlerimizi kurtararak.

Çünkü bir insan hayatını kurtaran bütün insanlığı kurtarmış gibi olur.'

Peygamber efendimizin sözlerinin böyle yorumlanmasının daha doğru olduğuna inandım. Demek ki Kuranı Kerim'i de böyle anlamak gerekiyormuş diye düşündüm. O

günden sonra Maksut'un sözlerini daha çok dikkate aldım. Bir gün bizim Eğrikapı'daki evde oturuyorduk. Eliyle surların ötesini göstererek sordu.

'Sahabelerin türbelerini ziyaret ettin mi?'

Ne yalan söyleyeyim, etmemiştim. O türbelerde yatan muhterem kişilerin sahabe, yani peygamber efendimizi tanıma şerefine nail olmuş kişiler olduğunu biliyordum ama ne isimleri, ne de kim oldukları hakkında fikrim vardı.

'Onları ziyaret etmelisin,' diye fısıldadı. "Bilhassa da Ebu Eyyüp El Ensari Hazretleri ile Ebu Şeybe El Hudri Hazretlerinin türbelerini. Onlar peygamber efendimizin buyruğuna uyarak, İslamiyet'i insanlığa mal etmek için buralara kadar at sürdüler. Ve islamiyet için gözlerini bile kırpmadan, ülkelerinden binlerce kilometre uzakta can verdiler. Onların türbelerini ziyaret et. Yüreğini, inancın ve cesaretin ilahi ırmağında yıka.' Dediğini yaptım, iki sahabenin de türbesine gittim. Maksut'un dediği gibi ruhum

cesaretle, güzel duygularla doldu. Artık Maksut'la nerdeyse her gün görüşmeye başlamıştım. Sözleri her geçen gün daha çok etkiliyordu beni. Maksut benim için bir tür şeyh, bir tür yol gösterici olmuştu. Artık yaptığımız ibadetlerin yeterli olmadığına inanıyordum. Aldığımız abdest, kıldığımız namaz, tuttuğumuz oruç, getirdiğimiz kelimei şehadet, okuduğumuz ayet ancak Müslüman kardeşlerimiz için cihada kalktığımızda anlamlı olacaktı. Bu sebeple Maksut'un Afganistan'a gidelim önerisini sevinçle kabul ettim."

Ömer'in ne kadar samimi olduğunu anlamak için sözünü kestim.

"Afganistan'da savaşan Taliban güçlerine sağlık hizmeti mi verecektiniz?"

Tuzak bir soruydu, Ömer evet derse, -ki kolayca bunu söyleyebilirdi, çünkü tıp fakültesinde öğrenciydi- içtenliğinden kuşku duyacaktım, yapmadı.

"Hayır, biz Müslüman kardeşlerimize şifa vermeye değil, şeytanın şer güçleriyle savaşmak için gittik Afganistan'a. Zaten tıp fakültesini de yarıda bırakmıştım. Tek tek insanları sağlığa kavuşturmak yerine, inançlı insanlığı kurtarmak gibi bir idealim vardı artık benim."

Yok, bu çocuk sözlerinde samimiydi ama deminden beri anlatılanları hoşnutsuz bir suratla dinleyen yardımcım, "Yani bu Maksut denen eleman seni kandırmış," diye kendi yorumunu yaptı. "Seni ve senin gibi cahilleri kandırarak teröre alet etmiş."

Anlaşılamamanm verdiği çaresizlikle başını salladı Ömer.

"O beni kandırmadı. Ne beni, ne de başka bir inançlı kardeşimizi. Maksut kendi yapmayacağı hiçbir eylemi bize önermedi. Kendi katılmayacağı hiçbir cihada bizi çağırmadı."

Benim aklım Maksut'un akıbetine takılmıştı. "Nerede şimdi bu Maksut?"

Acı bir ifade belirdi yüzünde.

"Öldü... Benim ardımdan o da ayrılmış mağaradan. Kabil'deki direnişçilerin arasına katılmış. Kabil'in anacadde- lerinden birinde bedenine yirmi kilo dinamit bağlayıp yoldan geçmekte olan askeri konvoyun içine dalmış. Parçalanarak ölmüş. Ama inancı hep sağlam kaldı."

"Bakıyorum da yaptıklarını onaylar gibi bir halin var," diye soktu lafı Ali. "Onunla beraber kaç kişi yaşamını yitirdi?"

Yüzü gölgelendi Ömer'in.

"Otuz dokuz kişi... Otuz dokuz kişi öldü."

"Kaçı askerdi bunların?"

Bakışlarını kaçırdı Ömer.

"Bilmiyorum... Evet siviller de varmış ölenlerin arasında... Bence de yaptığı yanlıştı ama Maksut bunun doğru olduğuna inanıyordu. O yüzden, inancı uğruna, hak bildiği şeyi yaparak huzur içinde öldü."

Sesi titremeye başlamıştı, geçmişi hatırlamak onu etkilemişti. Bizim uyanık Ali bu durumdan yararlanmak istedi.

"Huzur içinde öldüğünü nereden biliyorsun? Yanında miydin?"

Yanıtlamadan önce dalgınlaştı Ömer. Hayır, hatırlamaya çalışmıyor, sanki o günleri yeniden yaşıyordu. Sanırım yaşadıkları hiç de kolay hazmedilir olaylar değildi.

"Yanında değildim," diye açıkladı sonunda. "Ülkeye dönmüştüm." Gözlerini yardımcıma dikerek üzerine basa basa açıkladı. "Maksut öldüğünde ben Türkiye'de hapisteydim."

Yalan söyleyemeyecek kadar duygusallaşmıştı.

"Neden döndün Afganistan'dan?" diye araya girdim. "Umduğunu bulamadığın için mi?"

"Bilmiyorum," dedi başını hafifçe öne eğerek. "Oradan dönerken korktuğumu sanıyordum. Yeterince cesur olmadığımı düşünüyordum. Kendimden utanıyordum..."

Sustu... Sanki bizi unutmuş, içten içe kendisiyle hesapla- şıyor gibiydi.

"Ya sonra?"

Başını kaldırdı, gözkapaklarını usulca kırptı.

"Sonra... Sonra Efsun'la karşılaştım..."

Efsun'un insanın içine işleyen koyu mavi gözlerini hatırladım.

"Afganistan'dan dönünce mi karşılaştın Efsun'la? Yani önceden tanımıyor muydun?"

"Birkaç kez görmüşlüğüm vardı. Ama Afganistan'dan- dönünce yakınlaştık. Daha doğrusu, ben hapisten çıkınca. O günlerde içe kapanık biri olup çıkmıştım. Okula bile gitmiyor, bizim Çarşamba'daki kasap

dükkânında vakit geçiriyordum. Bir gün Efsun dükkâna geldi, et almak için. Okuldan dönüyormuş, elinde kitaplar vardı. Ibni Arabi'nin Füsus'ul Hikem adlı eserini görünce dayanamayıp sordum: 'O elindeki, Resûlullah'ın buyruğuyla yazılan kitap mıdır?'

Gülümseyerek başını salladı. 'Evet, İbni Arabi hazretleri öyle söyler. Bir gece rüyasında, peygamber efendimiz ona görünmüş ve demiş ki, 'Ey Arabi'nin oğlu, bildiğin hakikatleri halka açıkla.' Ibni Arabi hazretleri de onun üzerine bu kitabı yazarak sırlarını insanlarla paylaşmayı seçmiş. Okumak isterseniz, bırakabilirim.'

Kitabı aldım, okumayı denedim ama birinin şerh etmesi lazımdı. Efsun'dan rica ettim, o da sağ olsun kabul etti. Böylece görüşmeye başladık. Sonra da Allah'ın dediği oldu, birbirimizi sevdik, nişanlandık."

"Efsun'un sayesinde kurtuldum dedin..." diye hatırlattım. "Efsun hangi yanlıştan kurtardı seni?"

Söze başlamadan önce eliyle plastik şişeyi gösterdi.

"Biraz daha su alabilir miyim?"

Bardağını doldurdum, son yudumuna kadar içtikten sonra başladı anlatmaya.

"Afganistan'dan utanç içinde dönmüştüm..."

"Niye?" diye kesti bizim sabırsız Ali. "Afganistan'da ne oldu ki utanç içinde döndün?"

"Şu Amerikalı binbaşı..."

Yardımcıma sabırsız diyordum ama bu kez ben dayanamayıp sordum.

"Ted Nelson mı?"

"Ted Nelson... Evet, Ted Nelson öldürüldüğünde ben de oradaydım..."

Boş atmıştık, dolu tutacaktık galiba. Ali'yle göz göze geldik ama ikimizin de ağzından tek kelime çıkmadı, merakla Ömer'i dinlemeye koyulduk.

"Dağlık bir bölgedeydik... Binbaşıyı bir çatışmada ele geçirmişlerdi. Bir doksan boyunda, iriyarı bir adam. Yüzlerce Müslüman kardeşimizin ölümünden sorumlu, acımasız bir katil olduğu söyleniyordu. Ama benim gördüğüm adam, o iri cüssesine karşın, oturduğu kayanın üzerinde küçülmüş bir savaş esiriydi. Sarı kirpiklerinin ardındaki gri gözleri yardım edin dercesine bakıyor, herkese gülümsemeye çalışarak, yanma kim giderse,

Peştunlngilizce karışımı bir dille, 'Lütfen, lütfen acıyın, iki kızım var,' diyordu.

Ama hüküm verilmişti, karar kesindi, idam edilecekti. Lakin infaz zamanı için Amerikalıların yapacakları yeni bir saldırı bekleniyordu. O saldırıya misilleme olarak binbaşı öldürülecekti. Maksut yanıma geldi. Elini omzuma koyarak müjdeyi verdi: 'Tebrik ederim kardeşim. Bu şerefli görev için sen seçildin.'

Daha görev der demez anlamıştım binbaşının infazından söz ettiğini. İnfazın bıçakla, mahkûmun boğazını keserek yapıldığını da biliyordum. Önce hiçbir şey hissetmedim.

Hatta sevinmiştim bile. Mücahit kardeşlerim bana güvenmiş, önemli bir görev vermişlerdi.

Üstelik bu konuda tecrübem de vardı. Evet, şimdi bunları söylerken bile tüylerim diken diken oluyor ama bıçak kullanarak hayvan kestiğim çok olmuştu.

Sonunda o an geldi. Amerikalılar, Kabil yakınlarında yetmiş üç Müslüman direnişçiyi pusuya düşürmüşlerdi, aralarından bazıları teslim olduğu halde, hiçbirini sağ bırakmamış, yetmiş üç mücahidin hepsini kurşuna dizmişlerdi. Biz de karşılık olarak binbaşıyı infaz edecektik. Benden başka altı mücahit daha vardı infaz ekibinde. Dört kişi ellerini ayaklarını sabitleyecek, iki kişi başını tutacak, ben de infazı gerçekleştirecektim."

Ali'yle ben sanki o anda yanında, sığındıkları mağaradaymışız gibi çıt çıkarmadan dinliyorduk Ömer'i.

"Binbaşının tutuklu bulunduğu mağaraya girer girmez, adamcağız anladı başına gelecekleri. Panik içinde yalvardı. Artık sadece İngilizce konuşuyordu. Afganistan'a zorla gönderildiğini, Teksas'ta Fort Hood yakınlarındaki Müslüman komşularına karşı iyi davrandığını sayıp döküyordu. Ama yalvarması boşunaydı. Bu bir savaştı, o da bir asker, savaşta askerin gözünün yaşına bakılmazdı. Daha doğrusu, binbaşının gözlerinin içine bakana kadar böyle düşünüyordum, önce dört mücahit yaklaştı binbaşıya. Adamcağız direnecek oldu ama güçlü kuvvetli mücahitler, çok geçmeden onu etkisiz hale getirdi, ellerinden ayaklarından yakalayarak ortadaki masanın üzerine yatırdılar, iki mücahit başından yakalamıştı. Artık sıra bendeydi. Elimde enli, keskin bir bıçak, adım adım

yaklaştım. Ben masaya yaklaşırken mücahitler tekbir getirdüer. Bağırarak değil ama binbaşının yalvarmalarını bastıracak kadar yüksek bir sesle. Buna memnun olmuştum, çünkü adamın yalvarmaları sinirimi bozuyordu. Masaya yaklaşınca binbaşının başını tutan iki mücahitten sağ taraftaki yana çekilerek bana yer açtı. Arkadaşlarım işlerini kusursuzca yapıyorlardı, artık binbaşının bedenini görebiliyordum, masanın üzerinde öylece yatıyordu. Kesmem gereken kaslı boynundaki damarlar bir kalp gibi korkuyla atıyordu.

Tek yapmam gereken, elimdeki keskin bıçağı gırtlağına bastırmaktı. Tıpkı kurbanlık

hayvanları keserken yaptığım gibi... Ama yapamadım, önce adamın yüzündeki çillere takıldı bakışlarım. Olgun bir kayısının üzerindeki lekeler gibiydiler, zavallı adamın seğiren yanaklarında belli belirsiz titriyorlardı. Görmezden gelmeye çalıştım. Sımsıkı kavradığım bıçağımı binbaşının gırtlağına çalacaktım ki, bakışlarım merhamet dileyen gri gözlere takıldı. Dehşetle açılmış kül rengi iki küçük küre. O iki küçük kürede koşuşturan iki çocuk İki kız çocuğu... Babalarının ölümünden habersiz, binlerce kilometre ötedeki bahçelerinde oynayan zavallı iki masum... Bakışlarımı kaçırmaya çalıştım, söz dinlemeyen elimi itaate zorladım. Ama boşuna, ne bakışlarımı adamın gözlerinden alabildim, ne elimdeki bıçağı boynuna çalabildim. İnfaz grubundaki mücahitler, beni cesaretlendirmek için, 'Hadi, Allah için... Cihad için... Hadi mazlumlar için...' diye söyleniyorlardı. Ama hayır, sanki ilahi bir güç beni bağlamıştı, bıçağı tutan elimi bir türlü hareket ettiremiyordum. Baktım olacak gibi değil, baktım ben bu işi yapamayacağım, altı mücahidin şaşkın bakışları altında bıçağı atıp kovuktan dışarı fırladım. Utanç içinde ağlayarak mağaranın dışına doğru koştum.

Beni durduran Maksut oldu. Ona sarıldım, sakinleşinceye kadar hüngür hüngür ağladım.

Sonra olanları anlattım. Beni aşağılayacağını düşünüyordum, hakaret edeceğini. Yapmadı, sakince dinledi. Sözlerim bitince, 'Sen hazır değilsin,' dedi sadece. Ne hayal kırıklığı vardı sesinde, ne de küçümseme. 'Seni erken getirmişiz.'

Sonra uzaklaştı yanımdan. Üç gün kimse gelmedi yanıma, üç gün kimse konuşmadı benimle. Oysa sıcak insanlardı mücahitler. Türklere karşı özel bir sempati besliyorlardı.

Bu olaylardan önce son derece samimi, yakın davranırlardı bana. Yiyeceklerini, giyeceklerini, kurşunlarını, yani dağda hayatta kalmak için neleri varsa hepsini paylaşırlardı benimle. Ama onları hayal kırıklığına uğratmıştım. Artık onların gözünde Allah'ın savaşçısı değil, bir korkaktım. Üç gün tek başıma dolaştım geniş Afganistan göğünün altında, üç gün tek başıma bekledim sarp kayaların sakladığı mağaranın en ıssız köşesinde. Sonunda mücahitlerin Pakistanlı komutanı beni yanına çağırdı. Türkiye'ye dönmemin herkes için iyi olacağını söyledi. Aslında sevinmiştim bunu duyduğuma. Çünkü artık bu insanların arasında yaşayamazdım. Herkes bana korkak gözüyle bakacaktı. Artık onlarla yemek yiyemez, uyuyamaz, hepsinden önemlisi, çatışmalara katılamazdım, çünkü kimse bana güvenmeyecekti. Bu yüzden hiç karşı çıkmadım bu öneriye..."

"Ya binbaşı?" diye mırıldandı Ali. Sesindeki eğlenceli tını kaybolmuştu. "Ona ne oldu?"

Kederle derinleşti gözleri Ömer'in.

"Onu öldürmüşler... Benim yapamadığımı Afganlı bir mücahit yapmış. Üç oğlunu, karısını ve yaşlı annesini bir Amerikan bombardımanında kaybeden Afganlı bir mücahit...

Bu olaydan on bir gün sonra Amerikalılar mücahitlerin barındığı o mağarayı saptamışlar.

Mağarada canlı, cansız ne varsa hepsini napalm'le yakmışlar."

Ali'yle ben her gün cinayetlerle karşılaşıyorduk. Akıl almaz, zalimce işlenmiş cinayetler, insanoğlunun çıldırdığını kanıtlayan vahşilikler. Bir anlamda ölüler içinde yaşıyorduk ama bu anlatılanlar bizi bile etkilemişti, bir süre ne diyeceği mizi bilemeden öylece kaldık.

"Ülkeye dönecek olmama çok sevinmiştim," diye yeniden başladı söze Ömer. "Ama daha Türkiye'ye adım attığım ilk andan itibaren o utanç duygusu, tenime sinen pis bir koku gibi yeniden yapıştı ruhuma. Büyük bir suçluluk duygusunun altında ezilmeye başladım. Ne sınırdan girer girmez gözaltına alınışım, ne sorgular, ne poliste yediğim dayaklar, suçluluk duygusunun ruhuma ettiği eziyetin yanında hiç kalırdı. Ta ki Efsun'la tanışmcaya, ta ki onun aracılığıyla tasavvufu keşfedinceye kadar. Çünkü Efsun bana, peygamber efendimizin 'Allah'ın zalim kulu olmaktansa, mazlum kulu ol,' sözlerini hatırlattı. Çünkü Efsun bana inancın zorbalık

değil, sevgi olduğunu kavrattı. Onun sayesinde İslam'ın barış, İslamiyet'in teslimiyet olduğunu anladım."

Sustu, bakışlarını önce Ali'ye, sonra bana dikerek sözlerini noktaladı.

"O sebepten ne ben, ne de Efsun kimseyi öldürebiliriz. Ne düşmanımız olan Ted Nilson'ı, ne de rahmetli Mukadder Amca'yı. Çünkü biz katü olmak yerine kurban olmayı seçtik. Çünkü bizim düşmanımız kötü insanlar değildir, kötülüktür. Bizim düşmanımız zulmeden insanlar değildir, zulümdür. Ve zulümden beslenen bir inanç bize uzaktır, terstir, haramdır. Çünkü Gaşiye Suresi 22. ayette şöyle buyrulmuştur: 'Sen öğüt vericisin. Onların üzerinde zorba değilsin.' Ve can almak insanın değil, sadece ve sadece o canı yaratan Allah'ın hakkıdır." "Belki de olayı çözecek kanıtlar o kan denizinde saklı."

"Can almak Allah'ın hakkıymış..." diye köpürüyordu Ali. Masamın karşısındaki koltuğa oturmuştu. Ömer konuşurken sessiz kalmasının acısını çıkarır gibi esip gürlüyordu.

"Tasav- vufmuş, Kuranı Kerim'in meali değil, tevili önemliymiş... Nasıl da yalan söylüyor." Ömer'i yarım saat önce yeniden nezarethaneye, ahilerinin yanına göndermiştik. Ali ne kadar hayal kırıklığına uğramışsa, Ömer de o kadar tedirgindi sorgu odasından ayrılırken. Hâlâ kendisini CIA ajanı Alvin'e teslim edeceğimizi sanıyordu.

Ömer'in suçlu olduğundan emin olmasam da soruşturmanın şu aşamasında ne onu rahatlatacak bir açıklama yapmayı, ne de serbest bırakmayı düşünüyordum. Bütün ısrarlarına rağmen, "Durumu yeniden değerlendireceğiz," dışında bir açıklama yapmadım.

Ama bu ketum davranışım bile Ali'ye yetmemişti. Ona kalsa Ömer'in canına okumamız gerekiyordu. Kızdığı kişi bendim aslında, öfkesini amirinden çıkaramayacağı için Ömer'e atıp tutuyordu. Sonunda dayanamadı, lafı bana kadar getirdi.

"Onu öyle kolayca nezarethaneye göndermeyecektik Başkomiserim... Şimdi mışıl mışıl uyuyordur ranzasında. Tıpkı Terörle Mücadele'dekiler gibi sorgu odasını dar edecektik ona. Kahvehanede sohbet eder gibi konuştuk adamla. Kork- madı bile herif."

Uykusuzluktan yanmaya başlayan gözlerime çare olur diyerek gözkapaklanmı ardı ardına açıp kapadım.

"Onu korkutarak bir yere varamazdık Ali. öyle olsaydı Terörle Mücadele'dekiler sonuca ulaşırdı. Onlar adam konuşturmayı senden, benden daha iyi bilirler. Ömer, onları atlatmış, hiç şüphen olmasın, bizi de atlatırdı." Sırtımdaki ağrı iyice hissettirmeye başlamıştı kendini. Usulca geriye yaslanarak sürdürdüm sözlerimi. "Hem oğlan bana samimi gibi geldi. Doğruyu söylediğini öğrenirsek hiç şaşırmam."

Yaralı dudağı memnuniyetsiz bir ifadeyle sarktı.

"Hiç sanmıyorum. Bizi kandırmaya çalışıyordu. Baksanıza, nasıl da hayranlıkla bahsediyordu Maksut denen heriften, însan öldürmekten çekinmeyen bir teröristi kahraman gibi sundu bize." Öfkeyle soludu. "Yok Başkomiserim, bu Ömer masal anlattı bize. Belki de Mukadder Kınacı'yı da tarikat için öldürmüşlerdir. Adamın malını mülkünü yapacakları eylemler için harcayacaklardır. Bağlantıları bilmiyorum ama öteki kurbanların ölümü de bununla ilgili olabilir. Kusura bakmayın ama bu konuda size katılmıyorum Başkomiserim. Oğlan oynadı bizimle... Resmen dalga geçti..."

Kendi kafasında yazdığı senaryoyu, kuşkularını yan yana ekleyerek yeniden kurguluyor, her defasında da kendi hikâyesine hayran kalıyordu. Hayal dünyasını geliştirmek için fena bir yol olmayabilirdi ama suçluyu bulmak için son derece yanlış bir yöntemdi. Gel gelelim, sabahın dördünde, bütün gücüm tükenmiş, sırtımdaki acı an be an koyulaşır ve floresanm beyaz ışığı gözlerimi cayır cayır yakarken, yardımcımla bunları tartışacak mecalim yoktu.

Yine de ikna olur diye, "Öyle diyorsun da Alicim," diye açıklamaya çalıştım. "En azından Terörle Mücadele'dekilere söylemediklerini itiraf etti bize." O anda Zeynep girdi odaya, sağ elindeki saydam delil torbasının içinde, et taşıma aracının şoför mahallinde bulduğumuz beyaz poşetteki kanlı kasap bıçağı vardı, sol elinde ise tek sayfalık bir rapor.

Ama aklı, içeri girerken duyduğu son cümleye takılmıştı.

"Kim itiraf etti Başkomiserim?"

Bu konuyu daha fazla tartışmak istemiyordum.

"Gel Zeynep," dedim uykusuzluğun soldurduğu yüzüne dikkatle bakarak. "Ne oldu?

Tespit edebildin mi bıçaktaki kanı?"

"Ettim Başkomiserim. Ne yazık ki hayvan kanıymış."

Nedense hiç şaşırmadım bu sonuca ama Ömer'in katil çıkacağından kuşkusu olmayan Ali, hayal kırıklığı içinde üsteledi.

"Zeynep emin misin? İyi araştırdın mı?"

Elindeki tek sayfalık raporu meslektaşına uzattı Zeynep.

"Üzgünüm Ali, immünoloji testi yalan söylemez."

Bilimsel kelimelerden, rakamlardan benim gibi hiçbir şey anlamasa da bir süre rapora baktı yardımcım.

"Belki de," dedi başını bilgisayar çıktısından kaldırarak. "Belki de et taşıma aracının içini araştırmamız lazım. Eğer katil Ömer ve ağabeyleriyse cesetleri o araçla taşımışlardır."

Haklıydı, asıl, aracın içini araştırmamız gerekiyordu. Ancak öyle anlayabilirdik Ömer'in suçlu olup olmadığını. Ama bu işi yapmak için savcılıktan izin almalıydık. Aslına bakarsanız, şu kasap bıçağını incelemeye de yetkimiz yoktu. Fakat böyle ciddi bir davada bürokratik işlemleri beklersek önemli fırsatları kaçırabilirdik. O yüzden önce incelemeyi yapıp sabahleyin savcılıktan izin almayı seçmiştik. Fakat et taşıma aracının incelenmesi Zeynep'in tek başına yapabileceği bir iş değildi, özel bir ekip oluşturulmalıydı. Özel ekip demek, araştırmanın büyümesi demekti, o zaman da işi kitabına uydurmak zorlaşıyordu.

Et taşıma aracının buzluk bölümüne ancak sabah savcılıktan izin alındıktan sonra girilebilirdi.

"Şu aracı nereye koydunuz?" diye sordum hâlâ ayakta dikilmekte olan Zeynep'e.

"Kimse elini sürmeyecek, değil mi?"

Yorgunluktan çatlaklaşmaya başlayan bir sesle, "Sürmeyecek Başkomiserim," diye güvence verdi. "Aracı emniyetin bahçesine çektik. Anahtarları da bende."

"îyi, kimse farkına varmadan şu bıçağı da aracın içine, aldığımız yere koy."

Yaramaz bir ifadeyle aydınlanır gibi oldu bitkin yüzü.

"Tamam Başkomiserim."

"Sabah da ilk işimiz savcılıktan izin almak olsun. Hem bıçağı, hem de taşıtın içini araştırmak için."

"Emredersiniz, izini koparır koparmaz, ekip işe başlayacak." Durdu, derin bir soluk aldı.

"Fakat epey zor bir iş olacağa benziyor. Aracın arka tarafı olduğu gibi kan içinde...

Muhtemelen kesim hayvanlarının kanı. O kan denizinin içinde insan kanı arayacağız."

Ellerimi yana açarak masamdan kalktım.

"Başka çaremiz var mı Zeynep? Belki de olayı çözecek kanıtlar o kan denizinde saklı."

Sözlerimden Ömer'in hâlâ katil olabileceğini düşündüğümü anlayan Ali'nin umutsuz yüzü de ışır gibi oldu. Aldırmadan Zeynep'i uyarmayı sürdürdüm. "Sabah iyi bir ekip kur.

Gerekirse laboratuvardaki herkesi görevlendir. Mazeret istemiyorum. Şu anda cinayet masasının en önemli işi bu dosya. İtiraz edenler olursa isimlerini al. Ben onlarla konuşurum."

Kararlı bir tavırla başını salladı Zeynep.

"Merak etmeyin Başkomiserim. O aracın içinde insan kanı varsa, tek damla olsa bile onu mutlaka bulacağız."

"Hayır Zeynep, sen kan aramayacaksın. O işi özel ekip yapsın. Başlarına bir sorumlu ata. Bu olayda senin daha yukarıda durmanı istiyorum. Hep yanımda olacaksın. Her an yeni bir gelişme olabilir çünkü."

Güzel yüzünü sıkıcı bir ciddiyet kapladı.

"Anlıyorum Başkomiserim."

Yanmaya başlayan gözlerimin acısını, sırtımın her an biraz daha artan ağrısını unutup gülümsemeye çalıştım.

"İyi... Hadi gidip biraz uyuyalım o zaman. Benim pilim bitmek üzere. Siz de pek iyi görünmüyorsunuz. Birkaç saat de olsa dinlenmek lazım."

Ali hiç memnun olmamıştı bu önerime. Ona kalsa savcılıktan izin almayı filan beklemeden, hemen sokardı laboratuvardaki görevlileri et taşıma aracının içine. Bu arada kendisi de boş durmaz, bir kartal gibi çullanırdı Ömer'in üzerine. İşimize yarayacak bir ifade alıncaya kadar pestilini

çıkarırdı delikanlının. Belki açık bir itiraf alırdı da ama bizim hiçbir işimize yaramazdı. Bırakın mahkemeyi ikna etmeyi, savcılık izni olmadan yaptığımız aramada bulacağımız kanıtlar da geçersiz sayılırdı. Daha da beteri, bu kadar yanlıştan, bu kadar çabalamadan sonra yeniden soruşturmanın başına dönmüş olurduk. Hem de kötü polisler olarak. O nedenle Ali'nin ne düşündüğünü hiç umursamadan pardösüme uzanıyordum ki, "İtiraf meselesi ne?" diye yeniden sordu Zeynep. "Kim itiraf etti?"

"Ömer," dedim pardösümü askıdan alırken. "Uzun hikâye... Ali eve bırakırken sana anlatır." Bakışlarımı yüzlerine diktim. Son derece gergin, adeta tehditkâr bir tavırla uyardım: "Bak bu defa canınıza okurum. Dün akşamki gibi atlatmak yok. Doğru eve...

Güzel bir uyku çekeceksiniz. Gün ışıdığında çok işimiz olacak." "însan ruhunun yarası dikiş tutmaz."

Yüzüme düşen gün ışığı uyandırdı beni. Penceremden sızıp, görünmez parmaklarıyla sakince gözkapaklarıma dokunarak. Gözlerimi açtım. Yoksa geç mi kalmıştım? Telaşla doğruldum, komodinin üzerindeki saate baktım. Hayır, daha sabahın sekiziydi. Şaşılacak şey, epi topu birkaç saat uyumama rağmen, kendimi son derece zinde hissediyordum.

Sırtım nasıldı acaba? Usulca doğruldum, evet, ağrı hemen belli etti kendini. Ama o kadar da korkunç değildi. Yatmadan önce sürdüğüm kortizonlu merhem iyi gelmiş olmalıydı.

Banyo yapıp tıraş olduktan sonra daha iyi hissetim kendimi.

Evden çıkınca Arif Usta'nm lokantasına uğradım. Hem iki gün önce Evgenia'yla bana çektiği muhteşem ziyafet için teşekkür ettim, hem de borcumu ödedim. Her zamanki konukseverliğiyle beni bırakmadı, şahane bir kahvaltı sofrası kurdu. Kahvaltı ederken Berber Ayhan damladı. Canı fena halde sıkkındı.

"Yanni Baba ölmüş," dedi gözlerindeki nemi gizlemeye gerek duymadan. "Evinde bulmuşlar... Bir hafta olmuş öleli. Kimse fark etmemiş... Ne komşuluk kaldı siktiğimin dünyasında, ne vefa! Cesetlerimiz evlerimizde kokacak, kimse bilmeyecek valla..."

Gür bıyıklarının ucuna bulaşan çayın ıslaklığını elinin tersiyle silen Arif Usta'nın kaşları çatıldı.

"Öyle deme be Ayhan... Yine burası iyi... Kimi semtler var ki İstanbul'da, adam komşusunun adını bilmiyor. Yanni Baba yalnız yaşadığı için insanlar

fark etmemiştir öldüğünü... Yoksa bırakmazlardı ölüsünü evde öyle..." Yanni Baba'yı tanırdım.

Tersaneler Pendik'e gitmeden önce dökümhanesi vardı Balat'ta. Atölyesinin yanındaki papazın bahçesinde top oynardık. Susaymca Yanni Baha'nın dökümhanesindeki çeşmeden içerdik... Hiç ses çıkarmazdı. Onca yıl girdik çıktık atölyesine, tek laf etmedi bize.

Evlenmemişti Yanni Baba, eşcinsel olduğunu söylerlerdi, dedikodu mu, gerçek mi hiçbir zaman bilemedim.

"Nur içinde yatsın," dedim teselli olur diye Berber Ayhan'ın eline dokunarak. "İyi adamdı."

Arif Usta da üzgün mırıldandı.

"Allah rahmet eylesin... Kendine Müslümanım diyen bir sürü sahtekârdan çok daha muteber bir adamdı. Toprağı bol olsun."

Onları üzüntüleri ve isyanlarıyla baş başa bırakıp çıktım dışarı, emektarın kapısına yönelmiştim ki, "Günaydın Nevzat," dedi çok iyi tanıdığım bir ses. "N'apıyorsun burada?"

Başımı çevirince Yekta'yla karşılaştım. O da benim gibi yorgun görünüyordu. Akşam bizden sonra Demir'le içmeye devam etmişlerdi anlaşılan.

"Günaydın Yekta. Arif Usta'ya uğramıştım. Kahvaltı ettik."

Kumral kaşları çatılır gibi oldu.

"Bak bozuldum şimdi."

"Niye? N'oldu ki?" "Daha ne olacak, biz dururken Arif Usta'da mı kahvaltı yapıyorsun?

Evimiz iki adım uzakta."

Gülümseyerek dokundum omzuna.

"Oğlum daha akşam beraberdik."

Zerre eksilmedi yüzündeki kırgınlık.

"Sıkıldın mı? Eskiden her günümüz birlikte geçerdi."

Aslında sitemine sevinmiştim, demek beni hâlâ umursuyorlardı.

"Yok be, öyle bir şey mi dedim? Yani size yük olmak..."

Anında kesti sözümü.

"Yük olmakmış... Lafa bak... Özrü kabahatinden büyük..."

Artık ne diyeceğimi bilemedim, mahcup bir tavırla azarlanmayı beklerken, sessizce güldü kadim arkadaşım.

"Nasıl yedin ama..."

"Tüh... Allah iyiliğini versin." Neşeyle kıkırdayarak, eliyle arabamı gösterdi. "Hadi gidiyoruz." "Dur dur, nereye gidiyoruz? îşim var benim."

"Bırak şimdi işi filan. Bir saat geç gitsen kıyamet kopmaz." Ciddileşti. "Sözlerimin hepsi şaka değildi Nevzat. Sahi niye sabahlan bize kahvaltıya gelmiyorsun? Demir'le ben iki bekâr adamız, sen de öyle..." Manidar bir ifade belirdi gözlerinde. "Gerçi artık Evgenia var ama..."

"Ondan değil be Yekta. Ne bileyim, aklıma gelmedi. Sizin her sabah kahvaltıda buluştuğunuzu bile bilmiyordum." Bu defa sahici bir sitem belirdi yüzünde.

"Sormuyorsun ki bilesin." Ne söyleyeceğimi bile beklemeden iteledi. "Hadi hadi, geç arabaya..." Eli, sırtımın incinen yerine gelmişti. "Ah, dur, dur Yekta!" "Ne? N'oldu?"

"Hiç yav, dün akşam sağlam bir darbe aldım da dokunduğun yere." Mahcup olma sırası ona gelmişti. "Kusura bakma. Bilmiyordum."

"önemli değil," dedim yatıştırmak için. "Birkaç güne kalmaz geçer." Kaygılı gözlerle süzdü. "İyi de, ne zaman oldu bu? Bizden ayrıldığınızda vakit gece yarısına geliyordu."

"Sabaha doğru oldu..." Merakla baktı yüzüme. "Sabaha doğru mu? Gece göreve mi çıktın?" "Ne yapacaksın, bizim işimiz de bu." "Yine cinayet vakası mı?" İç geçirerek söyledim. "Başka ne olacak?" Anlatsam dinleyecekti ama güzel şeyler değildi söyleyeceklerim. "Neyse, boş ver bunları şimdi," diye konuyu kapattım. "Nereye gidiyoruz, söyle bakalım?" "Nereye olacak," dedi bizim emektarın sağ kapısına yönelirken.

"Demir'e..." Saate baktım, dokuza geliyordu. Aslında emniyette olmam gerekirdi. Ama dün akşamki yemeğin sonuçlarını merak ediyordum, daha doğrusu, arkadaşlarımın Evgenia hakkında düşündüklerini... Zaten Ali'yle Zeynep de ancak toplardı işleri. Tıpkı eskiden okulu kırıp top oynamaya gittiğimiz günlerdeki gibi, "Tamam lan," dedim yaramaz bir çocuğun sorumsuz heyecanıyla. "Hadi gidelim..."

Erken kalkardı Demir, gün doğmadan. Öğleye kadar çalışır, yemeğin ardından bir saat kadar kestirdikten sonra yeniden işe koyulurdu. Dünyanın en düzenli adamıydı. Hayır, Alman eğitimi aldığı için değil, çocukken de öyleydi. Kitapları ciltli, defterleri tertemiz, önlüğü her zaman ütülü, yakası hep kolalı. Annesi Atiye Teyze'den almıştı bu alışkanlığını.

Çok titiz bir kadındı rahmetli. Ne yazık ki genç yaşta o Alzheimer illetine yakalandı kadıncağız. Demir'in babası Bünyamin Amca sert bir adamdı. Çok korkardı Demir babasından. Ama annesi hasta olunca, babası ölene kadar baktı kadma. Umudunu hiç yitirmedi Bünyamin Amca. Atiye Teyze artık hiçbir şey hatırlamazken bile onunla konuşmaya, ona sevgi sözleri söylemeye devam etti. Bütün bu yaşananlardan pek etkilenmiş görünmedi Demir. Ne annesinin hastalığı onu yıktı, ne de babasının fedakârlığına hayranlık duydu. Tuhaf bir kayıtsızlık içinde izledi olanı biteni. Ama gerçekten de umursamıyor muydu, yoksa öyle mi görünmek istiyordu? Hiç belli etmedi bunu. Hep uğraşacak bir meşgale buldu kendine. Onu sorunlarından uzaklaştıracak bir iş.

Okuldayken dersler, tatil zamanlarında babasının Unkapam'ndaki manifaturacı dükkânı.

Hiç aylak aylak dolaşmazdı, bizimleyken hariç. Yanımıza geldi mi, o çelik iradeli, büyümüş de küçülmüş çocuk, her şeyle birlikte kendini de unutur, hiçbir sorumluluk taşımayan, özgür, neşeli biri olurdu. Ya papazın bahçesinde top koştururduk ya da Haliç'in henüz kirlenmemiş kıyılarında denize girerdik. Balat'ın her sokağında, her köşesinde neşeli seslerimiz çınlardı. Ta ki yeniden evinin kapısından girinceye kadar... Demir'in Almanya'ya gitmesi onun için bir kurtuluş oldu diye düşünmüştüm o zamanlar. Evinin dışına çıkması, ona bambaşka dünyaların kapısını açacak sanmıştım. Fakat yıllar sonra Demir dönünce onda hiçbir farklılık olmadığını görerek yanıldığımı anladım. Demir neyse oydu, hiçbir zaman evcilleşmeyecek bir kurt yavrusu gibi asla değişmeyecekti. Halbuki kendini değiştirmek için çabalamıştı. Bir ara Bosna'ya gittiğini duymuştum. İç savaş sırasında, Birleşmiş Milletlerin sağlık görevlisi olarak. Gönüllü gitmek istemiş. "Niye?" diye sormuştum yıllar sonra ilk karşılaştığımızda. "Cahillik be Nevzat..." demişti yarı şaka, yarı ciddi. Yadırgamıştım tavrını. "Ama insanlara iyilik yapmak için gitmişsin." Buruk bir ifade belirmişti gözlerinde. "İnsanlar ve iyilik... Birbirine ne kadar uzak iki kelime." Boş

vermiş gibi başını sallamıştı. "Tamam, dediğin gibi olsun, insanlara iyilik yapmak için gitmiştim.

Aslında kendime iyilik etmek istiyordum. Almanya'daydım... Çok sıkılıyordum, hayat saçma gelmeye başlamıştı. Ölüme yakın olursam, belki hayatın anlamını öğrenirim diye düşünmüştüm." Çok önemli bir meseleden bahsediyordu ama yine o kayıtsız ifade vardı yüzünde. "Öğrenebildin mi bari?" diye üstelemiştim. "Neymiş hayatın anlamı?" Buruk bir gülümseme belirmişti dudaklarında. "öyle bir şey yok... Dinlerin, ideolojilerin söylediği gibi genel bir anlamı yok hayatın. Bence o anlamı ancak insanın kendisi yaratabilir."

Hiçbir şey anlamamıştım söylediklerinden. Fark etti tabii Demir. "Aman boş ver Nevzat...

Karışık meseleler bunlar... Filozoflar binlerce yıl kafa yormuş, yine işin içinden çıkamamışlar..." İşte böyleydi Demir. Gerçek düşüncelerini, duygularını açmazdı. Değerli bulduğundan mı, yoksa önemsiz gördüğünden mi? Onu da anlayamamıştım bugüne kadar.

Aslına bakarsanız Yekta'nın da ondan pek farkı yoktu artık. Artık diyorum, çünkü Handan'la oğlu varken durum değişikti. Demir'in söylediğine benzer kişisel bir anlamı vardı hayatının. Ama ailesinin ölümünden sonra Yekta da Demir'e benzemeye başlamıştı.

Sanırım bu yüzden, onca olan bitene, geçen bunca yıla rağmen yine bir araya gelmişlerdi.

Benim emektarı, "Balat Sarayı"nın önüne park edip geniş bahçe kapısından içeri girdiğimizde, atkestanelerinin gölgesindeki kameriyede, dün akşam yemek yediğimiz masayı kahvaltı için hazırlarken bulduk Demir'i. Yekta seslendi uzaktan: "Bak sana kimi getirdim?" Beni görünce şaşırdı.

"Çok özlemişsindir," diye takıldım yaklaşırken. "Ne za mandır görüşmüyorduk."

Şaşkınlık yerini içten bir gülümsemeye bıraktı.

"Her gün görsem, yine de özlerim seni be Nevzat." Hiç beklemediğim bir hassasiyetle konuşuyordu. "Asıl sen bizi özlemiyorsun. Şu rastlantılar da olmasa..."

"Yahu daha dün akşam beraberdik."

"Beraberdik ama Evgenia sayesinde... Hiç ters ters bakma Nevzat, doğruyu söylüyorum. Değil mi Yekta, arıyor mu bu hayırsız bizi?"

"Arasaydı böyle kolundan tutup getirir miydim?

"Amma azarladınız be," diye söylendim. "Sanki siz beni çok arıyorsunuz da."

"Arıyoruz tabii, kaç kere balığa çağırdık, her defasında ektin bizi."

Doğru söylüyorlardı, defalarca çağırmışlardı. Hem de öyle bir gün öncesinden filan değil, bir hafta öncesinden... Her defasında niyetlenmiş ama araya bir şeyler girdiğinden gidememiştim. O zamanlar Demir ile Yekta pek tepki göstermemişlerdi. Ya da ben anlamamıştım. İlk kez bu kadar açıkça sitem ediyorlardı. İşin tuhafı, yaptıkları sitem hoşuma gidiyordu. Arkadaşlarım hakkında yanılmış mıydım? Belki beni hiçbir zaman dışlamamışlardı da öyle sanmıştım. Galiba Evgenia'nm söylediği doğruydu, belki de hep ben uzak durmuştum onlardan. Sanırım gerçek buydu. Arkadaşlarıma katılmak için çaba harcadığımı hiç hatırlamıyorum. Sonra da bana yakın davranmıyorlar diye onları suçluyordum. Neresinden bakılırsa bakılsın, haksızdım. Kendimi kurtarmak için mesleğimin zorluklarına sığındım.

"Yahu öyle demeyin çocuklar," diye geveledim. "Biliyorsunuz bizim mesleği. Ne gecemiz var, ne gündüzümüz... Polislik zor iş..."

Savunmam işe yaramıştı.

"Hah böyle de, canımın içini ye." Kestane ağacına bakan iskemleyi gösterdi Demir. "Gel gel, otur şöyle..."

İskemleye yerleşirken savunmamı sürdürdüm.

"Aslında ben de sizinle birlikte olmayı istiyorum, hakikaten işimiz belli olmuyor... Üç gündür katillerle uğraşıp duruyoruz. Biliyorsunuz işte, dün gece bile o kadar çabalamama rağmen yine geç kaldım."

"Şu televizyonların bahsettiği Çemberlitaş'ta bulunan ceset mi?"

"O da var, başkaları da... Pis iş ama ilginç tarafları da var. Mesela Topkapı Müzesi'nin müdiresiyle tanıştım. İstanbul tarihi hakkında acayip şeyler öğreniyorum... Neyse... Yani yoğun geçiyor günler..."

Artık üstüme gelmezler sanıyordum, bu defa Yekta aldı sazı...

"Tamam da sen bu işi seviyorsun abi. Kusura bakma ama pek bir heveslisin. İşimiz zor filan diyorsun da bir türlü emekli olmuyorsun. Üstelik

sana defalarca haksızlık etmelerine rağmen. Senin yerinde olsam, bin kere basmıştım istifayı."

"Öyle değil," filan diyecek oldum, dinlemedi bile beni.

"Yok Nevzat, kabut et, seviyorsun oğlum sen bu işi."

Haklıydı, seviyordum bu işi. Nedenini, niyesini tam bile- mesem de vazgeçemiyordum bu meslekten. Belki dünyada çok fazla acı olduğu için, belki bu ülkede adalet diye bir şey olmadığı için, belki birkaç cinayeti çözüp katilleri yakalarsam, kendimi daha iyi hissedeceğimi sandığım için. Ya da sadece bu işi yapmayı sevdiğimden. Veya elimden başka bir iş gelmediği için. Nedeni ne olursa olsun, evet cinayet çözmeyi, katillerle uğraşmayı seviyordum.

Yekta'nın sözlerinden cesaret alan Demir, "Hem bize de pek ihtiyacın varmış gibi görünmüyor," diye mırıldandı kinayeli bir sesle. "Evgenia'ın yanında pek mutluydun akşam..."

"Mutlu mu? Yok be... Yorgunluktan ölüyordum oğlum... Geceleri iki saat uykuyla duruyorum."

"Hadi hadi, ağzın kulaklarına varıyordu," diye üsteledi. "Sen şimdi bırak bu lafları da Evgenia'yı anlat bakalım."

Eyvah, düştüm ya bunların diline, artık bir daha kurtulamazdım.

"Daha önce anlattım ya. Hem cumartesi sizi Tatavla'ya bekliyor. Daha iyi tanırsınız orda..." "Sahi yav," diye duraksadı Yekta. "Kadıncağız bizi davet etti ama..."

Davetinde içten miydi, yoksa öylesine mi çağırdı demek istiyor, bir türlü dile getiremiyordu.

"Gelmezseniz çok bozulur valla... Evgenia göründüğü gibidir. Ne düşünüyorsa, ne hissediyorsa onu söyler. Sizi sevdi, yoksa çağırmazdı."

"Geliriz, geliriz..." diye rahatlattı beni Demir. "Şanslı adamsın vesselam... Evgenia iyi bir kadına benziyor."

"İyidir," demekle yetindim. Yitirdiğimiz kadınların anısı hâlâ aramızda yaşarken, yeni sevgilimi övmek yakışık almazdı. İkisi de sevecen gözlerle bakıyorlardı ama bana imrenmiyorlardı. Belki de onların acısı, benim mutluluğumdan daha anlamlıydı, daha doyurucu...

"Niye evlenmiyorsun onunla? Madem o kadar iyi. Üstelik güzel de."

Yekta tamamladı hemen.

"Hem de sana âşık..."

Takılıyorlar mıydı? Yok, ikisi de son derece samimiydi. Hatta hüzünlü bir ifade belirmişti yüzlerinde. Belki onu düşünerek söylememişlerdi ama Handan geldi aklıma. Bir an Evgenia sevgilim olduğu için utandım. Utanmak değil de kendimi kötü hissettim. Evet, ben onlardan uzaklaşmıştım. Belki de Evgenia'nm söylediği gibi, ikisinin Handan'ı sevmeye başladıkları noktada kopmuştum arkadaşlarımdan.

"Sen de ona âşıksın, değil mi?" îyi de, neden üsteliyordu Demir? Hayır, ima yoktu sözlerinde. Hayır, beni yadırgamıyordu, belki insanın ikinci kez birini sevebileceğine şaşırmıştı da bunun nasıl olduğunu anlamak istiyordu.

"Bilmiyorum Demir... Aslında aşkın nasıl bir duygu olduğunu pek hatırlamıyorum."

Gülümsemeler söndü, hava ağırlaştı. îçimde bir ses bu konuyu kapat, onları üzeceksin, diyordu ama yapamadım, anlatmayı sürdürdüm.

"Evgenia'nm yanında kendimi iyi hissediyorum... Evgenia bana iyi geliyor... Tabii, eskisi gibi değil... Yani Güzide'yle olduğum gibi değil... Hiçbir zaman da eskisi gibi olmayacak...

Çünkü Güzide'yle Aysun'u hiçbir zaman unutmayacağım..."

Bunları söylerken Yekta'yla göz göze geldik. O da Handan'ı asla unutmayacaktı.

Handan'ı ve oğlu Umut'u. Ya Demir? O unutmuş muydu Handan'ı? Kendisiyle birlikte en yakın iki arkadaşının âşık olduğu o genç kızı? Sanmıyordum. îçimi dökmeyi sürdürdüm.

"Evet, ruhun yarası hiçbir zaman tam olarak kapanmıyor. Beden daha çabuk onarıyor kendini. Kalbin attığı sürece vücut iyileşebilir. Oysa ruhun bir kez darbe aldı mı, o yara dikiş tutmuyor. Sonuna kadar kendi kendine kanamayı sürdürüyor. Ama öte yandan, hayat da devam ediyor. Ben yeniden başlayamam sanırdım. Başka bir kadın olmaz, başka birini sevemem sanırdım. Oluyormuş..."

Yüzleri gölgelendi, gözleri bulutlandı, kafalarında öbek öbek sorular oluştu. Biliyordum ki, Demir de, Yekta da cesaret edip sormayacaktı. Ama ben yanıtladım.

"Bazen utanıyorum. Ne yapıyorum ben diye soruyorum kendime. Karım, kızım öldüler.

Bense yaşamın tadını çıkartıyorum... Evet, sık sık böyle düşünüyorum... Belki de en iyisi ölüp gitmek... Ancak eşitliği böyle sağlayabilirim. Onlar gibi yok olarak. Fakat akıl düşünmeye devam ediyor. Bunun Güzide'yle Aysun'a ne yararı olacak? Yani tersi olsaydı.

Ben ölseydim, karımla kızım kalsaydı. Onların yaşamamasını mı isterdim? Sanmıyorum.

Benim yaşamaktan vazgeçmemin onlara bir yararı yok..."

Demir, bakışlarını bir noktaya dikmiş, öylece kalmıştı. Belki yeniden hayatın anlamını düşünüyordu; yıllar önce bu semtte yitirdiği aşk düşündüğü o anlam olabilir miydi?

"Sen şanslısın Nevzat," dedi Yekta. Gözlerinde anlayışlı, yumuşak bir ışıltı belirmişti.

"Belki de güçlüsün... Başka birini sevebildin. Bunun için utanç duymana gerek yok. Hayat öyle bir şey değil. Ama başka birini sevemezsen... Hayata bir yerinden tutunamazsan, işte o zaman fena... îşte cehennem o zaman başlıyor."

Demir, hâlâ derinlerde, hâlâ hayatın anlamını düşünüyordu.

"Haklısın," dedim Yekta'ya dönerek. "Belki şanslıyım, Evgenia çıktı karşıma. O

gerçekten farklı bir insan. Öyle kolay kolay rastlanabilecek biri değil ama eminim onun gibi binlerce kadın vardır yeryüzünde." Ne demek istediğimi anlamıştı Yekta.

"Eminim vardır..." Acı bir gülümseme belirmişti dudaklarında. "Önemli olan dışımızdakiler değil ki Nevzat. Önemli olan biziz. Bizim hissettiklerimiz. Dışımızdakiler birer uyarıcı. Kusura bakma ama Evgenia da öyle. Senin yaşama sevincin, iraden, adına ne diyeceksek, işte o duygu olmasa, Evgenia'nm güzelliği, iyiliği ne kadar etkileyici olabilir? Ne kadar güzel söyledin insan ruhunun yarası dikiş tutmaz diye... Aynı zamanda ruhun yarası, bedeninkinden daha etkilidir, daha ısdırap verici. Bu acı o kadar güçlüdür ki, insan başka dünyalara dönüp bakamaz bile... İstese bile yapamaz bunu..."

Demir, daldığı denizlerden çıktı sonunda.

"Kapatalım artık bu konuyu," dedi kesin bir tavırla. "Beden olmazsa ruh da olmaz. Ve ister acı çeksin, ister mutlu olsun, ruhun yaşayabilmesi için bedeni beslemek lazım." Yine kapatmaya çalışıyordu konuyu. Gülümsemeye çalışarak bana döndü. "Evet Başkomiserim, kahvaltıda istediğiniz özel bir şey var mı?"

işte böyleydi Demir. Aslında çok duygusal olmasına rağmen bu yanını hiç göstermemeyi seçerdi. Tıpkı annesinin hastalığında olduğu gibi, tıpkı Handan'la Yekta'nın evleneceğini duyduğunda olduğu gibi. Oturduğum iskemleye yaslanıp arkadaşlarımı süzdüm. Yekta da karşı çıkmamıştı Demir'in bu konuyu kapatalım önerisine. Belki de Demir hakkında yanılıyordum, belki de artık dertlerini, sorunlarını paylaşmaya karar vermişti ama benimle değil, sadece Yekta'yla. Muhtemelen Yekta da sadece ona gösteriyordu yarasını. Belki de hiç konuşmadan, hiç tartışmadan birbirlerinin acısını kendi acılan gibi hissederek yaşıyorlardı. Çünkü ölüleri ortaktı, kayıpları ortak, kederleri ortak. Bir kez daha dışlandığımı hissettim. Mutlu olduğum için cezalandırılıyormuşum gibi geldi bana. Bir tür vicdan azabı, bir tür utanç, bir tür öfke kabardı içimde. Kalkıp gitmek istedim. Öylece hoşça kalın bile demeden. Yapamadım, duygularımı gizleyerek, Demir gibi gülümsemeye çalıştım.

"Sağ ol, karnım tok. Çok kalmayacağım zaten. Emniyette işim var." "Kurbanın avcundaki sikke Teodosius'unmuş."

Emniyete geldiğimde saat on biri geçmişti. Kapıdaki memur telaşla, Mümtaz Müdürümüzün odasında beni beklediğini söyledi. Evet, işte başlıyordu. Mümtaz soruşturmanın nasıl gittiğini öğrenmek istiyordu. Belki de yukarıdan birileri aramıştı. Ee basın boş durmuyordu tabii. Eminim dün geceki cinayet de gazetelerin ilk sayfalarında, televizyonların ana haber bültenlerinde yer almıştı. Mümtaz Müdürümüz de gelişmeleri öğrenmek istiyordu doğal olarak. Ama şu anda olanı biteni, en başından itibaren anlatmak zor geldi bana. Hem son durumu öğrenmeden müdürümüzün karşısına çıkmak hiç de akıllıca olmayacaktı. O yüzden Mümtaz'ı boş vererek odama geçtim, ilk işim Ali'yle Zeynep'i yanıma çağırmak oldu. Beş dakika geçmeden karşımda oturuyorlardı. ikisi de dinlenmiş görünüyordu, sadece Ali'nin altdudağı biraz daha şişmişti.

"Et taşıma aracı araştırmaya alındı Başkomiserim," diye girişti sözlü raporuna Zeynep.

"Çok iyi bir ekip kurduk. Çocuklar canla başla çalışıyorlar..."

"Güzel."

"Ama sonuç alınması akşamı bulur."

Muhtemelen bu bilgileri benden çok daha önce öğrenmiş olan yardımcıma döndüm.

"Duydun mu Alicim? Gözaltını uzatmak için savcılıktan ek süre almamız gerekecek."

Haylaz bir çocuk gibi ışıdı yüzü.

"Merak etmeyin Başkomiserim. Naci'yi savcılığa yolladım bile."

Kendimi tutamayıp ben de gülümsedim.

"Aferin. Şimdi gelelim şu üçüncü kurbana. Gazeteciydi değil mi? Adı neydi?"

"Şadan Duruca... Biraz karışık bir adam..."

Kurbanların hangisi karışık değildi ki?

"Halen büyük bir gazetede çalışıyormuş," diye sürdürdü sözlerini Ali. "Ama camiada pek itibarlı biri sayılmıyor. Üç yıl önce Topkayı'da, SÎT alanında yapılan bir otel davasında geçmiş adı. Şadan Duruca çalıştığı gazetede günlerce bu otelin ülkemiz turizmine yapacağı katkıları övmüş durmuş. Ama sonra Mimarlar Odası, dava açarak, bu otelin tarihikültürel varlıklarımıza zarar verdiğini öne sürmüş. Mahkeme, Mimarlar Odası'nın başvurusunu yerinde bulmuş ve otel inşaatını durdurmuş. Ardından solcu bir gazete, oteli yapan şirketin Şadan Duruca'ya karşılıksız olarak bir daire verdiğini keşfetmiş. Günlerce yazılar yayınlanmış bu konu üzerine. Basında tartışmalar çıkmış. Şadan Duruca aldığı daireyi iade etmemiş ama çalıştığı gazeteden ayrılmak zorunda kalmış." Sesine kinayeli bir anlam yükleyerek başını salladı.. "Fakat memleketimizde rüşvet almak bir erdem olarak kabul edildiğinden, çok sürmemiş, bir yıl sonra daha büyük bir gazetede yeniden yazmaya başlamış."

Anahtar sözcüğü dile getiriyordu Ali: Rüşvet. Ya da yolsuzluk veya usulsüzlük. Yani bildiğiniz hukuksuzluk. Üç kurbanın üçü de tarihi bölgede hukuka aykırı yapılan inşaatlarla ilgiliydi.

"Peki bu Şadan Duruca'nın öteki iki kurbanla bir ilişkisi var mı?

Şişkinliğine aldırmadan altdudağmı hafifçe sarkıttı Ali.

"O konuda bir bilgiye ulaşamadım Başkomiserim." Mahcup olmuş gibi bakışlarını kaçırdı. "Aslında o konuyu daha araştırmadım. Zaman yoktu."

"Araştırsak iyi olacak. Bu gazetecinin de şu Âdem Yezdan denen turizmciyle bağı olabilir."

Âdem Yezdan, evet aslında herkesten önce onunla konuşmalıydık.

"Ne zaman dönüyordu bu adam Moskova'dan?"

"Bu geceyarısı Başkomiserim..." diye yanıtladı Zeynep. "Rötar filan olmazsa saat on iki civarı Atatürk Havalimanı'nda olurmuş."

Hevesle atıldı Ali.

"Havaalanından alalım mı?"

Galiba alttan alta o da Ömer'in katil olmayabileceğine inanmaya başlamıştı. Eski bir toprak ağası olan, üstelik pis işlere bulaştığını bildiğimiz Âdem Yezdan'la uğraşmak, radikal islamcı örgüt üyesi Ömer'le uğraşmaktan çok daha heyecan verici olabilirdi.

Olabilirdi ne demek, olmaya başlamıştı bile. Her zamanki gibi, "Şu anda gözaltına almak doğru olmaz," diye sağduyunun sesini dile getirmek yine bana düştü. "Elimizde Âdem Yezdan'ı suçlayacak bir kanıt yok. Bu tür adamların devlet katında iti köpeği çok olur.

Daha başında elimizi kolumuzu bağlatmayalım. Adamı işyerinde ziyaret etmekte yarar var." Bakışlarımı Zeynep'e diktim. "Ya şu sikke? Hakikaten söylediğin gibi miymiş? Yani Teodosius'un muymuş?"

"Öyleymiş Başkomiserim. Ama bu Teodosius hakkında fazla bilgi bulamadım. Yani internette fazla bilgi yok..." Zeynep'in de yüzüne hafif bir pembelik yayıldı, "Kusura bakmayın Başkomiserim, konuyu detaylı araştıracak vaktim olmadı."

Onları eleştirdiğim filan yoktu.

"Ama isterseniz, hemen araştırmaya başlayabilirim," diye hevesle sürdürdü sözlerini Zeynep, "isterseniz Leyla Barkın'a da sorabiliriz." "Onu da yaparız ama şimdi değil.

Tekrar Samatya'ya gitmemiz lazım, ilk kurban Necdet Denizel'in evine. Leyla Barkın,

Necdet'in bir sikke koleksiyonu olduğundan bahsetmişti. Koleksiyon hâlâ evde mi, yoksa birileri mi aldı? Bunu öğrenmeliyiz?

"Yani sikkeleri katiller mi götürdü diyorsunuz?"

"Olabilir Zeynepcim. Bu sikkeler, öyle kolayca çarşıda, pazarda satılmıyor. Katiller, onları birinin koleksiyonundan ya da bir müzeden yürütmüş olmalı. Yürütmüş olmalı, diyorum, çünkü katillerimiz satın aldığı sikkeleri kullanarak kendilerini ihbar edecek kadar aptal birilerine benzemiyor. O evi iyice araştırmamız lazım. Her şey Necdet'in öldürülmesiyle başladı, aradığımız ilk ipucu da o evde olmalı..."

Çalmaya başlayan ofis telefonum sözlerimi bitirmeme izin vermedi. Ahizeyi kaldırırken tamamladım sözlerimi.

"Aradığımız ipucu o evde olabilir."

"Hangi ipucu?" diye sordu telefondaki ses. "Nerdesin Nevzat? Seni beklediğimi söylemediler mi?"

Mümtaz Müdür'dü, geç kalmama bozulmuş, yağıp gürlüyordu.

"Acil bir durum vardı müdürüm. Arkadaşları göreve yollamam gerekiyordu. Bu işi halleder etmez, geliyorum."

"Tamam, gecikme... Emniyet müdürü, vali, herkes beni arayıp duruyor. Bu üçüncü cinayet Nevzat. Basın olayı köpürtüp duruyor, insanlara bilgi vermem lazım." Bıraksam başımın etini yiyip duracaktı.

"Anlaşıldı Müdürüm," diye lisanımünasiple kestim. "Beş dakikaya yanınızdayım."

Telefonu kapatırken yeniden bizimkilere döndüm.

"Siz hemen yola çıkın arkadaşlar. Evet, ikiniz birden. Ben müdürle konuşup gelirim. Ha Zeynep, evde ayrıntılı bir parmak izi taraması istiyorum. Ne kadar teçhizat varsa al yanına... Ali, şu koleksiyonu bulmamız lazım. Gerekirse didik didik edin evi."

"Emredersiniz Başkomiserim." Bakışlarımı ikisinin de yüzünde gezdirdim. "Hadi çocuklar göreyim sizi, bir parmak izi, bir delil, bir ipucu, bizi katillere götürecek bir işaret bulun.

Yoksa daha çok kan dökecek bu sapıklar. Çok sürmez, ben de gelirim Necdet'in evine."

"Yoksa ambleminiz de Kral Byzas mı?"

Necdet'in evinin bulunduğu dar sokağın başına geldiğimde duydum silah seslerini...

Ali'yle Zeynep'i yollayıp Mümtaz Müdürümüzün yanına çıktıktan iki saat sonra... Keşke onları yalnız bırakmasaydım diye kaygılanarak emektarın gaz pedalına bastım. Mümtaz'a nasıl olsa anlatırdım olanı biteni. Zaten olan biteni öğrenmekten çok, katillerin yakalandığını duymak istiyordu adam. Ne diyebilirdim ki, yalan yanlış sözlerle onu yatıştıracak halim yoktu. Sarayburnu'nda bulduğumuz ilk kurban Necdet Denizel'den dün akşamki Ömer Ekinli sorgusuna kadar yaşadıklarımızı olanca gerçekliği içinde, hatta biraz da umutsuz bir hava yaratarak anlattım. Böyle yapmamın nedeni, desteğe ihtiyacımız olduğunda bize öncelik tanımasıydı. Bir de gereksiz iyimserlik yaratıp umuda kapılmasını istemiyordum. Öyle olunca iki günde bir beni makamına çağırıp niye olay çözülmedi diye başımın etini yiyecekti. Oysa benim ona rapor vermekten daha önemli işlerim vardı. Tıpkı şimdi olduğu gibi, Mümtaz Bey'e sözlü rapor vereceğiz diye belki de Zeynep'le Ali'nin hayatını tehlikeye atmıştım. Mümtaz, dürüst bir yöneticiydi filan ama dünyanın en ağır adamıydı. Lafı eveler geveler, bir türlü asıl konuya gelemezdi. Konuştuklarımızın hepsini toplasak on dakikayı geçmezdi ama çaydı, kahveydi derken bir buçuk saatte zor ayrılmıştım yanından.

Evin önüne ulaşıncaya kadar içim içimi yedi. Ama elimde silah, emektardan fırlayıp evin küçük bahçesine girip de bizimkileri sağ salim görünce biraz olsun rahatladım. Biraz olsun, diyorum çünkü manzara şöyleydi: Burnunun kemerinde mor bir darp izi bulunan iriyarı bir zanlı, bahçe kapısının hemen içinde yerde yatıyor, bizim Ali de sağ dizini adamın sırtına bastırmış, arkadan ellerini kelepçeliyordu. Adam nefes alıp verdikçe burun deliklerinden pıhtı halinde dökülen kan damlaları usulca üstdudağına yayılıyordu. Ali'nin kemerinin sağ tarafına sokulmuş bir tabancanın metal kaplama kabzası gözüme çarptı, altındaki adamın olmalıydı. Zeynep ise iki eliyle tuttuğu Baretta'sını kapının yanında dikilen başka bir zebellaya çevirmişti. Onun da kaşından süzülen ince bir kan pınarı yüzünün sağ tarafını kızıla boyuyordu. Bunlar Ali'nin marifeti miydi? Yoksa Zeynep de mi başlamıştı kavga etmeye? Beni görünce yüzü parıldadı bizim haytanın.

"Şamatayı kaçırdınız Başkomiserim. Yarım saat erken gelseydiniz, çok eğlenecektiniz."

Havaya girmişti serseri, bayılırdı vurdu kırdıya. Silahımı kılıfına koyarken otoriter bir tavırla sordum.

"Ne oluyor burada? Kim bu adamlar?"

"Biz de onu anlamaya çalışıyorduk Başkomiserim." Dizinin altında kıpırdanmaya çalışan adamın kafasına küçük bir fiske indirdi elinin tersiyle. "Ama bu lavuklar, bizi görür görmez tabanları yağladılar."

Ali'nin lavuk dediği adamın iri siyah gözleri vardı, kendiliğinden sürmeli kirpikleri o kadar uzundu ki, yüzünü çevreleyen kirli sakalı olmasa bir kadına baktığınızı zannedebilirdiniz.

"Bizim bir suçumuz yoktur Başkomiserim. Polis olduklarını duyunca kaçmışız," dedi bozuk bir aksanla. "Çatışmaya girmek istemediğimizden..."

Bir kez daha vurdu Ali adamın başına.

"Polis olmasak ne olacaktı lan? Elinizde silahlarla girdiniz içeri. Vatandaştan biri olsaydık vuracak mıydınız bizi?"

Adamın suratı usulca çarptı toprağa.

"Ah," diye inledi ama açıklamaktan geri durmadı. "Silahlar kendimizi savunmak içindir..." "Bak bak! Demek savunmak için. Sanki devletin silahlı gü- venlikçileri..."

"Evet öyleyiz. Biz özel güvenlikçiyiz... Güvenlik şirketi için çalışmaktayız."

Hiç umursamadı Ali.

"İyi o zaman her önünüze gelene silah çekin..."

Başım kaldırarak izah etmeye çalıştı.

"Yok, yanlış anladınız Ali Bey?"

Bizim kopuk dizini iyice bastırdı adamın sırtına.

"Bey babandır ulan, doğru konuş..."

"Ah... Ah... Tamam Ali Abi."

"Ne abisi lan? Okey arkadaşın mıyım ben senin?"

Çaresizce söylendi zavallı adam.

"Tamam da ne diye hitap edeyim size o zaman?"

"Ali Komiser diyeceksin? Karıştırma abiyi, beyi... Anladın mı?"

"Anladım Ali Komiser, anladım... Yani diyordum ki, biz bu işin eğitimini almışız. Kanunu öğrenmişiz... Herkese silah çeker miyiz öyle?"

Adam savunmasını sürdürürken üzerimde bir bakışın ağırlığını hissettim. Başımı çevirince, benim Aysunumun yaşında bir kız çocuğunun gözlerinde

dehşet ifadesiyle bize baktığını gördüm. Üstelik yalnız da değildi, silah sesini duyan çoluk çocuk, konu komşu bahçeye yığılmıştı. Biraz daha beklersek bütün Samatya başımıza toplanacaktı. Adamları işaret ederek Ali'ye sordum. "Acil müdahale gerektirecek bir durum var mı?"

"Yok." Kayıtsız bir tavırla adamları süzdü. "Görmüyor musunuz Başkomiserim, domuz gibiler."

"İyi, hadi toparlanın, içeri geçelim o zaman..."

Ali sırtından inince adam yere çökertilmiş bir deve gibi silkinerek doğruldu, anılmıştım, asıl zebella buydu. Öteki adamdan en az bir baş daha uzundu. Yumruk yumruğa kapışsalardı bizim Ali'nin hali ne olurdu düşünmek bile istemiyordum. Ama bizimkiler adamların gözünü öyle kırmışlardı ki, önlerine düşerek tıpış tıpış Necdet'in evine yürüdüler.

İçeri girince karanlık sofadan geçerek aydınlık salona yöneldik. Duvarları yedi ayrı İstanbul gravürüyle süslenmiş salona girer girmez yine o tuhaf ses çınladı kulaklarımızda.

"Merhaba... Ben Kral Byzas... Sarayıma hoş geldiniz..."

Necdet'in, kendini insan zanneden, arkadaş canlısı gri papağanı yine sevgi sözleriyle karşılamıştı bizi. Ama eski dostu Ali, bu kez çok ilgilenemedi onunla, sadece, "Merhaba Byzas," demekle yetindi. Geçen gün geldiğimizde bıraktığı yemlerin tükenip tükenmediğine bile bakmadı. Aklı yakaladığı zanlılardaydı. Salondaki Ayasofya ile Fatih Camii gravürünün altındaki divana oturttuk adamları. Ben karşüarına, Topkapı Sarayı gravürünün önündeki tek koltuğa geçtim, Zeynep salondan çıkarken, adamların sağ yanında dikilen Ali olanı biteni anlatmaya koyuldu.

"Şimdi biz emrettiğiniz gibi Zeynep'le içerde araştırma yapıyorduk Başkomiserim.

Kapının kilidinin kurcalandığını duyduk. Zeynep kapının soluna, ben sağına geçip tertibat aldık. Bu iki orman kaçkınından iri olanı..." Burnu kanayan adamı gösterdi. "İşte şu öküz, elinde silahıyla süzüldü içeriye. Biz, 'Dur polis!' deyince de gerisin geri dönüp kaçtı. Biz de düştük peşlerine. Bahçeye çıkınca ben, 'Dur!' diye bağırdım yine. Ama dinleyen kim, bunun üzerine durmaları için havaya iki el ihtar ateşi açtım. Silah sesini duyan bu iki aslan parçası iyice panikledi, ayakları birbirine dolandı. Bu öküzcük burun üstü çakıldı yere, şu devecik de yakışıklı suratını incir ağacının gövdesine çarptı." Yardımcım çok eğleniyordu, gülümseyerek bana döndü.

"Yani bu yaralar benim marifetim değil Başkomiserim. İnanmazsanız Zeynep Komiserime sorun. Gerçi bu herifleri pataklamayı çok isterdim ama anlayacağınız, kendi kendilerini dövdü bu gerzekler..."

Ali'nin lafı bitmemişti ama elinde pamuk paketi, kolonya ve yara bandıyla salona giren Zeynep'i fark edince sustu. Gördüklerine inanamıyormuş gibi hayretler içinde bakıyordu meslektaşına. Zeynep sakin bir tavırla pamuğa kolonya döktü. Ağır bir limon kokusu yayıldı salona. Ali suratını ekşitti, limon kokusunu sevmediğinden değil, Zeynep kendilerine silah çeken adamlara yardım ettiği için. Belki de kızı adamlardan kıskandığından. Ben olmasam, yine aptal aptal konuşur, yok yere kavga çıkarırdı. Zeynep de farkındaydı Ali'nin bakışlarının ama hiç umursamıyordu. Sakin sakin, adamların kanlarını sildi, bantla yaralarını kapattı. Dikildiği yerde ayarı bozulmuş saat sarkacı gibi sallanan Ali'nin sabrını daha fazla zorlamanın yararı yoktu. Sürmeli gözlü, uzun kirpikli güvenlikçiye bakarak sordum: "Evet, şimdi anlatın bakalım, kimsiniz siz?"

"Benim adım Fettah'tır Başkomiserim," dedi elleri arkadan kelepçeli olduğundan divanda hâlâ rahatça oturmayı başaramayan adam. "Bu da Sıddık'tır... Biz, Ayyıldız güvenlik firmasında çalışmaktayız."

Şaka gibiydi. Doğal olarak üçümüz de dün bulduğumuz ay yıldızlı sikkeyi hatırladık.

Üçümüz de şaşkınlıkla birbirimize baktık. Alaycı bir sesle mırıldandı Ali.

"Yoksa ambleminiz de Kral Byzas mı?"

Fettah yerine papağan yanıtladı Ali'yi...

"Merhaba... Ben Kral Byzas... Sarayıma hoş geldiniz... Ben Kral Byzas..."

Baktı, olmayacak, Ali gergin bir tavırla kalktı, dostu Byzas'ı kafesiyle birlikte içerideki odaya bırakıp geri döndü. Hiçbir şey olmamış gibi Fettah'a dönerek sorusunu yineledi.

"Yoksa ambleminiz de Kral Byzas mı?" Ya anlamadı ya da anlamazlığa vurdu Fettah.

"Kral Boyzas değildir," dedi bu kenti kuran adamın ismini güçlükle telaffuz ederek.

"Ayın içindeki yıldızdır. Türk bayrağı gibi..."

Öfkeyle söylendi bizimki.

"Babanızın malı tabii... Her türlü ticari amaç için kullanın bakalım Türk bayrağını..."

"Yok Komiserim, yanlış anladınız... Yani biz saygımızdan o amblemi seçmişiz..."

"Kes lan! Saygıdanmış..."

"Tamam tamam," diye durdurdum adamın üzerine yürümek üzere olan Ali'yi. "Ne arıyordunuz burada?"

Bizim delinin hışmından korkup hafifçe arkadaşının üzerine doğru eğilmiş olan Fettah çekinerek doğruldu.

"Biz... Biz Âdem Bey'in adamlarıyız Başkomiserim. Âdem Yezdan'ın."

Evet, işte bir kez daha çıkıyordu Âdem Yezdan karşımıza. Ama daha ilginç bir açıklama yaptı Fettah.

"Âdem Bey'le Necdet ortaktır." Üçümüzün de yüzünde beliren şaşkınlığı görünce üstüne basa basa açıkladı. "Valla doğrudur... Allah rahmet eylesin, Necdet Denizel, Âdem Bey'le antika işi yapıyordu... Rahmetliye çok güvenirdi Âdem Bey..."

"Antikacı mı lan sizin bu Âdem?" Yine araya girdi Ali. "Dükkânı nerede bu adamın?"

"Âdem Bey'in çok dükkânı vardır. Siz hangisini soruyorsunuz? Nişantaşı'nda antika dükkânı, Kapalıçarşı'da halı mağazaları, Bodrum'da tatil sitesi, Antalya'da hotel... Şimdi de Sultanahmet'te büyük bir yer yapacak. Avrupa'nın en büyüğü olacakmış... Öyle böyle değildir, Âdem Bey çok zengindir..."

"Sizin aşiret reisiniz mi lan bu Âdem?"

"Âdem Bey," diye düzeltti Fettah. "Bizim abimizdir, beyi- mizdir, ağamızdır, her şeyimizdir."

Artık sesinde korku yoktu, neredeyse meydan okur gibi bakıyordu. Yardımcımın adamı haşlamasına Zeynep'in sorusu engel oldu.

"Güvenlik şirketi ne oluyor?"

Adamların yüzündeki yaralarla işi bitince o da ayakta dikilmeye başlamıştı.

"Söyledim ya Zeynep Komiserim. Âdem Bey'in çok işyeri vardır. Koruma için başkalarına para ödemek yerine, kendi şirketini kurmuştur.

Şirketimizin müdürü de eski bir polistir. Ercan Abi. Belki tanırsınız, adı Ercan Sungur'dur..."

"Bizi buraya gönderen de Ercan Abi'dir..." diye onayladı arkadaşını karşılaştığımızdan beri ağzını açmayan Sıddık. Konuşurken öndeki tavşan dişleri ortaya çıkmıştı. Talihsiz biri olmalıydı; Allah onu iri yaratmıştı ama nasıl ki Fettah'a kadınsı gözler vererek lanetlemişse, buna da iki iri tavşan diş vererek gövdesinin yaratacağı bütün ürküntüyü ortadan kaldırmıştı.

"Niye yolladı Ercan sizi buraya?" Zeynep de benim gibi asıl meseleye gelmek istiyordu artık. "Ne arıyordunuz evde?"

"Paraları almaya gelmişiz," diye açıkça itiraf etti Fettah. "Para dedimse yani tarihi paradır. Hani müzelerde vardır ya... Hani böyle altın, gümüş, demir..."

Galiba sonunda bir yerlere geliyorduk. Heyecanımı bastırarak sordum.

"Sikke mi demek istiyorsun?"

"Evet Başkomiserim," dedi rahatlayarak. "Sikkedir. Sikke..." Hatırlayamadı. "Sikke şeyi..."

"Sikke koleksiyonu mu?"

"Hah, Allah sizden razı olsun, işte odur... Sikke kolleksi..." Yine beceremeyince çocukça gülümsedi. "Yav işte o dediğinizdir ha Başkomiserim."

Sıddık hemen araya girdi.

"Ama bir de papağanı alacaktık... Âdem Bey hediye etmiştir Necdet Abi'ye... 'Şimdi ona kimse bakmaz, hayvan açlıktan ölür, onu da alıp getirin,' demiştir Ercan Abi."

Sorulmadan niye konuşuyorsun der gibi sertçe baktı arkadaşına Fettah. Tavşan dişli yarma utandı, başını öne eğdi.

"Ama asıl sikkeleri almaya gelmişiz. Tabii Necdet Abi öldürüldüğü için tetikteydik. Bu yüzden elimizde silahla açmışız kapıyı. Yani kendimizi savunmak için. Kolay değil Başkomiserim, can bu. İçeri girince de Ali'yle Zeynep Komiserimi görmüşüz. Ali Komiserim, polis diye bağırınca da çatışmamak için kaçmışız..."

"Hem de ne kaçış," dedi Ali alaycı tavrını sürdürerek. "Tazı gibi..." İriyan olanına baktı.

"Yok yok, deve gibi!"

Fettah ciddileşir gibi oldu.

"Polis olduğunuzu söylemeseydiniz kaçmazdık. Sizinle çatışmamak için kaçmışız."

Ali'nin kaşları çatılır gibi oldu, bunu fark eden Fettah, hemen toparladı. "Yani yanlış anlamayın, size ateş edecek değildik. Yok haşa, öyle şey yapar mıyız? Kaçtık, çünkü bizi katil zannedip vurmanızdan korkmuşuz."

"Peki niçin alacaktınız Necdet'in sikke koleksiyonunu?"

Önce anlayamadı sorumu...

"Ne... Ne?" diye şapşallaştı.

"Necdet'in sikke koleksiyonundan size ne diyorum?"

Hayrete düşmüş gibi iri iri açtı koyun gözlerini.

"Sikkeler Necdet Bey'in değildir Başkomiserim, Âdem Bey'indir... Yani Ercan Abi öyle söylemiştir. Ona da Âdem Bey öyle demiştir..."

Üçümüzün de boş gözlerle kendisini süzdüğümüzü görünce, başını olumsuz anlamında usulca yukarı kaldırarak hayal kırıklığı içinde mırıldandı.

"Âdem Bey'in değil midir?"

Ali usulca Fettah'a doğru eğildi, yüzünde ne öfke okunuyordu, ne de nefret ama ikisinden de daha korkutucu bir şey vardı: Bilinmezlik.

"Bana bak Fettah Efendi, maval okumayı kes artık. Şimdi söyle bakalım, nerde bu sikke koleksiyonu?"

Demek bizimkiler de bulamamışlardı antik paraları.

Fettah kararsız kaldı. Söylese Âdem Beyine yanlış yapmış olacak, söylemese bu deli polis canına okuyacak...

"Duymadın mı oğlum?" diyerek eliyle Fettah'ın omzunu dürtükledi Ali. "Nerede sikkeler diye sordum sana."

Bakışları duvarları taramaya başlamıştı. "Ne?" diye çıkıştı hiçbir şey anlamayan Ali.

"Ne göz süzüp duruyorsun oğlum?"

"Re... resimler," diye geveledi güzel gözlü koruma. "Çerçevelerin içindedir."

Kısa bir duraksamanın ardından.

"Tüh," diye sağ elinin içiyle alnına vurdu Ali. "Nasıl akıl edemedik bunu yav?" Mahçup bir tavırla bana baktı. "Gravürlerin altına baktık Başkomiserim ama sikkelerin çerçevelerin içinde olabileceği aklımıza gelmedi."

Zeynep çoktan Fatih Camii gravürünün bulunduğu çerçeveyi indirerek ortadaki sehpanın üzerine koymuştu bile. Ahşap çerçeve olağandan daha kalın gözüküyordu.

Çerçeveyi evirip çeviren Zeynep, işin içinden çıkamayınca Fettah'a dönerek buyurgan bir sesle sordu:

"Nasıl açılıyor bu?" Fettah'ın kararsızca baktığını gören Ali kibarca uyardı.

"Söylesene lan!"

Gözlerini çaresizce kırpan Fettah, kocaman bir balıkçı küreğini andıran sağ eliyle çerçevenin köşesini gösterdi.

"Oradadır... Köşededir... Orada iki düğme vardır. Onlara basarsanız kilit açılır. Ercan Abi öyle demiştir."

Zeynep eliyle yokladı.

"Doğruymuş," diye söylendi sevinçle. "İki düğme var."

Düğmelere bastı, ardı ardına iki tık sesi duyuldu. Zeynep gravürün bulunduğu çerçeveyi usulca kaldırdı, altta aynı en, aynı boyda, zemini siyah kadifeyle kaplı başka bir kutu vardı.

"Evet, işte burada."

Kutunun kapağını usulca kaldırdı. Hepimiz nefesimizi tutmuş, antika paraları görmeyi umarken, "Boş," diye hayal kırıklığı içinde söylendi Zeynep. "Bomboş." Kutuyu bize çevirdi. "Hepsini almışlar."

Gerçekten de sikkeleri saklamak için hazırlanan gizli bölme bomboştu. Az önce indirdiği Fatih Camii gravürünün yanındaki Ayasofyalı çerçeveye uzandı Zeynep. Aynı yöntem le çerçevenin içindeki sikke kutusunu buldu. Ama ne yazık ki onun içinde de tek bir madeni para bile görünmüyordu. Emin olmak için yedi gravürün yedi çerçevesini açıp yedi sikke kutusuna da baktık. Yok, ne bronz, ne gümüş, ne altın, yedi kadife kutuda tek bir antika para bile yoktu. "Kim olursanız olun, yasalara uymak zorundasınız."

Necdet'in evinde sikkeleri bulamayınca Fettah ile Sıddık'ı toparlayıp getirdik emniyete.

Bu kez Zeynep'i geride bırakmıştık. Çünkü Necdet'in evinde farklı türde epeyce parmak izi belirlemişti, örneklerini alacaktı, özellikle de gravürlerin çerçevelerinde saptadıklarının.

Fettah ve Sıddık'la Ali ilgileniyordu. Gerçi samimi itiraflarda bulunmuşlardı ama ifadelerini kayda geçirmek gerekiyordu. Tabii, ellerindeki silahların ruhsatları var mı, daha önemlisi, işyerleri dışında bu silahları taşıma yetkileri var mı, onları da öğrenmeliydik. Aradaki boşluktan yararlanıp karnımı doyurmaya çıktım. Emniyet binasının bulunduğu sokağın alt köşesinde Mengenli Cavit Usta'nın bol kepçe esnaf lokantasında kuru fasulye, pilavla nefsimi körlettikten sonra yeniden odama döndüğümde Ali'yi beni bekler buldum.

Burnundan soluyordu. İhanete uğramış birinin hayal kırıklığı içinde sordu:

"Başkomiserim, sizce bu Mümtaz Müdür nasıl bir adam?"

Neden bahsediyordu bu çocuk? Nerden gelmiştik şimdi Mümtaz Müdür'e?"

"İyi biridir? Niye?" "Valla benim kafamı karıştırdı biraz... Tuhaf davranıyor..." "Ali lafı dolandırıp durmasana. Otur da anlat, ne oldu?" Göste. aiğim koltuğa çöktü, sakinleşmeyi beklemeden döküldü sözcükler ağzından.

"Aşağıya Fettah'la Sıddık'ın avukatı geldi..."

"Gelir, hakkı. Ne var bunda?"

"Ama yanında Ercan Sungur da gelmiş..."

İsmi duymuştum ama hemen hatırlayamadım...

"Ercan Sungur, kimdi bu yahu?"

"Şu Ayyıldız Güvenlik Şirketi'nin yöneticisi..."

Hatırladım, Fettah'ın bahsettiği adam.

"Eski polismiş, değil mi?"

"Evet, emniyet müdürüymüş... Fettah'la görüşmek istediğini söyledi. Ben de, 'Ne görüşmesi, zanlılardan biri de sizsiniz. Onları siz yollamışsınız

Necdet'in evine... Asıl sizin ifade vermeniz gerekiyor,' dedim. Pis pis sırıttı. 'Benim kim olduğumu bilmiyorsun?' dedi.

'Kim olursanız.olun, yasalara uymak zorundasınız,' diye uyardım."

Böyle kibarca bir uyarı yaptığından çok kuşkuluydum ama şu ana kadar anlattıklarında Ali haklıydı.

"Doğru olanı yapmışsın. Eee sonra..."

"Ercan anlamak istemedi. 'Ben eski polis amiriyim,' diyecek oldu. 'Beyefendi, eski içişleri bakanı olsanız da fark etmez, sizi gözaltına almak zorundayım,' diyerek kestim sözünü."

"Beyefendi" ve "Gözaltına almak zorundayım" sözlerini kullanmadığından adım gibi emindim. Fettah ile Sıddık'a seslendiği gibi, adama öküz dememiş olabilirdi ama Ercan'a oldukça kaba davrandığına kalıbımı basardım. Özellikle de adamın eski polis olduğunu öğrendikten sonra. Ali de benim gibi hiç hoşlanmazdı suça bulaşmış meslektaşlarımızdan.

"Benden böyle bir tepki görünce güveni sarsıldı adamın. Tam içeri götürüp ifadesini alacaktım ki, Mümtaz Müdürümüz çıktı ortaya. Adamı görür görmez, 'Vay Ercancım,' diye sarıldı boynuna. Öteki durur mu, 'Mümtazcım, şükür kavuşturana,' diyerek kucakladı bizim müdürü. Sarmaş dolaş oldular gözlerimin önünde."

Benim de en nefret ettiğim durumdur bu. Sen kılı kırk yararak, bin bir zahmetle karmaşık bir cinayeti çözmeye çalışırken, müdürün ya da amirin olacak adam, zanlılardan birine arka çıkar. Ya akrabasıdır, ya bir yakını. Elini kolunu bağlar, her fırsatta engel olmaya çalışır sana. îşin yavaşladığına mı yanarsın, müdürünün soysuz olduğuna mı?

Üstelik dediklerini yapmazsan başına bela alırsın, takar sana. ilk fırsatta defterini dürmeye çalışır. Burası suç dünyasıdır, çizginin ka nun tarafında olsan da çirkefı'n üzerine sıçramasını engelleyemezsin. Öte yandan Ali tümüyle yanlış değerlendiriyor da olabilirdi.

Belki de Mümtaz Müdür'ün soruşturmaya müdahale etme gibi bir niyeti yoktu. Durumu tam kavrayamadığından sadece eski arkadaşına biraz rahat davranmış olabilirdi. Böyle düşünmeme rağmen yangına körükle gitmemek için yardımcımı yatıştırmaya çalıştım.

"Olur Ali," dedim önemsemez görünerek.

"Eski arkadaşlarmış demek ki, bunda kızacak ne var?"

Yok, Ali'nin karnı doluydu, öyle kolay kolay sakinleşeceğe benzemiyordu..

"Ben de öyle düşündüm Başkomiserim... Ercan emekli polis olduğuna göre, eskiden tanışıyorlar, dedim kendi kendime. Ama Ercan, bizim müdürü bir kenara çekip bir şeyler fısıldadı kulağına. Mümtaz Müdür de ilgiyle dinledi eski ahbabının anlattıklarını. Sonra da sertçe bana döndü. 'Ali Komiser, Ercan amirimle avukatı benim odamda olacaklar, sen şu iki zanlıyı oraya getir. Avukatla orada görüşecekler...' dedi. 'Ama müdürüm,' diye karşı çıkacak oldum, umursamadı bile. 'Sana ne diyorsam onu yap,' diyerek tersledi beni."

Evet, tam korktuğum gibiydi, yine yukarıdan birileri burnunu sokmaya çalışıyordu soruşturmamıza...

"Sen ne yaptın?" diye sordum içimde büyüyen kızgınlığı göstermemeye çalışarak.

"Ne yapacağım Başkomiserim, sizin yanınıza geldim. Benim amirim sizsiniz, ne derseniz onu yaparım."

İşte bizim Ali buydu. Sık sık beni çileden çıkaran hoyratlığına, kabalığına rağmen, korku bilmeyen bir yüreği vardı. İnandıkları için karşısına kim çıkarsa çıksın sonuna kadar savaşmaktan çekinmezdi. Ama onu bu kavganın dışında tutmak gerekiyordu, daha çok gençti, bir atamayla bitirirlerdi çocuğun meslek hayatını. Yanacaksa benim başım yansındı, zaten zor geliyordu. Evgenia'nm dediği gibi, bırakırdım, olur biterdi.

"Anlaşıldı Ali," dedim sükûnetimi koruyarak. "Doğru olanı yapmışsın. Sen aşağıya, zanlıların yanına git. Benden emir almadan da onları kimseyle görüştürme."

Cesurca ışıldadı çocuk gözleri.

"Avukat gelirse?"

"Onunla da görüştürme. Kim olursa olsun, ben gelinceye kadar bekleyecek, itiraz eden olursa, terör kuşkusu var, gizli soruşturma yapıyoruz, dersin. Zanlıları 24 saat kimseyle görüştürmeme hakkına sahibiz."

"Merak etmeyin Başkomiserim." Kapıdan çıkarken mutlulukla mırıldandı. "Artık feriştahı gelse görüşemez o iki dangalakla."

Ben de çıkacaktım ki cep telefonum çalmaya başladı. Baktım, Leyla Barkın.

"Merhaba Leyla Hanım... Nasılsınız?"

"Merhaba Nevzat Bey. Teşekkür ederim, ben iyiyim ama haberlerde birinin daha öldürüldüğünü duydum."

Sesi merak içinde yüzüyordu. Mesleki bir ilgi mi? Yoksa işledikleri cinayetler hakkında polisin neler bildiğini öğrenme kaygısı mı?

"Ne yazık ki öyle," diye yanıtladım kuşkularımı şimdilik kendime saklayarak. "Üstelik tahminlerimizin dışında bir yere bırakmışlar cesedi." "Öyle olmuş. Yedikule Zindanları'nm oraya bırakmışlar, değil mi?"

"Aslında Altın Kapı'ya..."

"Altın Kapı mı?" Bir an sessizlik oldu. "Porta Aurea... Kara surların en görkemli kapısı...

Sikke? Sikke de bırakmışlar mı?"

"Evet, galiba Teodosius'unmuş..."

"Teodosius mu? II. Teodosius olmasın? Altın Kapı'yı o yaptırmıştı."

"Olabilir... Belki de II. Teodosius'tur... Yanlış okumuşuz- dur."

"Ben görebilir miyim sikkeyi?"

Leyla Barkın'la görüşmeyi ben de isterdim. En azından sikkenin hangi imparator için basıldığını anlardım. Kral By- zas, Konstantin derken katillerin neden Teodosius'u ya da bilmem kaçıncı Teodosius'u seçtiklerini öğrenir, belki böylece bir sonraki kurbanın bırakılacağı yer hakkında bir fikir sahibi olabilirdim.

"Tabii, ne zaman isterseniz."

"Saat beş gibi Yerebatan Sarnıcı'nda buluşalım mı?"

"Yerebatan Sarnıcı mı?"

"Saat dörtte orada bir toplantımız olacak da... Sizinle de orada görüşebilirim."

Sanki emrindeki bir memurla konuşur gibi yine otoriter çıkmıştı sesi. Durakladığımı fark edince alınmış olacağımı düşündü.

"Yani bir sakıncası yoksa..."

"Ne sakıncası olacak Leyla Hanım," dedim alınmadığımı göstermek için neşeli bir sesle.

"Saat beşte oradayım." Telefonu kapattıktan sonra aklım hâlâ Leyla Barkm'ın katil olabileceği ihtimaliyle meşguldü ama şu anda çözmem gereken başka bir mesele vardı.

Daha fazla zaman kaybetmeden adımlarımı hızlandırarak ikinci dereceden Emniyet Müdürü Mümtaz'ın odasına yöneldim. "Sikke kaçakçılığı mı?"

Mümtaz'ın benimkinden en az iki kat daha büyük ve daha aydınlık odasına girdiğimde içerideki sohbet iyice koyulaşmıştı. Mümtaz, masasına bile oturmamış, vali ya da üst düzey emniyet müdürleri ziyaretine geldiğinde yaptığı gibi konuklarının karşısındaki koltuklardan birine yerleşmişti. Ercan kır saçlı, kirli sakallı, uzun boylu, ince yapılı bir adamdı, yanında oturan avukat otuzlarında olmalıydı, orta boyluydu, siyah saçları arkaya doğru briyantinle tarandığından banyodan yeni çıkmış gibi ıslak görünüyorlardı. Mümtaz kahvesini yudumlarken fark etti içeri girdiğimi ama ne yadırgadı, ne de tedirgin oldu...

Aksine, sevinmiş gibi gülümsedi.

"Nevzat, gel gel. Seni kiminle tanıştıracağım bak. Ercan, akademide birlikte okuduk.

Terörle Mücadele'nin efsane adamlarındandır. Belki adını duymuşsundur. Ercan Sungur...

Bu arkadaş da..."

"Hakan Yamalı," diye kendini tanıttı briyantinli avukat. "Şirketin hukuk danışmanıyım."

Hakan Yamalı'yı umursamadan eski polis şefine yaklaştım. Sanki hatırlamaya çalışıyormuş gibi, "Ercan Sungur... Ercan Sungur... Evet..." Tam karşısında durdum sabık polisin. "Ercan Sungur... Siz Âdem Yezdan'la birlikte çalışıyorsunuz, değil mi?"

Bir terslik olduğunu sezinlemişti Ercan ama belli etmemeye çalıştı.

"Haklısınız, Ayyıldız Güvenlik Şirketi'nin yöneticisiyim..."

Kuşkulu bakışlarımı suratından çekmeden mırıldandım.

"Zanlılar da öyle söylemişlerdi... Fettah'la Sıddık... Onları tanıyorsunuz, değil mi?"

"Tanıyorum," dedi büyük bir güvenle. "Bizim şirketin elemanlarıdır."

"Samimi itirafta bulunmanız güzel," dedim ellerimi ovuşturarak. "Bu işimizi kolaylaştıracak..."

İşler sarpa sarıyordu, kibarlık oyununu bıraktı Ercan.

"Ne itirafı?" diye söylenerek kartları açık oynamayı seçti.

"Onları, yani Fettah'la Sıddık'ı siz azmettirmişsiniz..."

Ne açıklama yapmasına, ne de kendini savunmasına izin vermeden aceleyle Mümtaz'a döndüm.

"Necdet'in evinde yakaladığımız iki zanlı, kendilerini oraya Ercan Bey'in yolladığını söylediler."

Mümtaz'ın gülümsemesi de dudaklarında donup kalmıştı. Olayı büyütüyor muydum?

Yoksa gerçekten de ciddi bir durum mu vardı ortalıkta?

"Anlamadım?" diyebildi sonunda. Biri bana anlatsın der- cesine eski arkadaşı Ercan'a döndü önce, sonra yaptığı yanlışı fark etti, asıl sorması

gereken kişiye, yani bana dikti bakışlarını. "Nasıl? Ne yapmış bu adamlar?"

Sakin bir tavırla tek tek sıralamaya koyuldum.

"Hırsızlık, delilleri karartmak, polise mukavemet, belki de cinayet... Belki de İstanbul Kasabı denilen katil onlardan biridir..."

İyice şapşallaştı kanka canlısı emniyet müdürümüz.

"İstanbul Kasabı mı?"

"Gazeteleri okumuyor musunuz Müdürüm? Şu üç cinayeti işleyen katile, 'İstanbul Kasabı' lakabını yakıştırmış basın. Kurbanların gırtlaklarını keserek öldürüyor ya..."

Bir an derin bir sessizlik çöktü müdürün odasına. Öyle ki yan odadaki telsizin cızırtıları bile duyulabiliyordu buradan.

"Bir dakika, bir dakika, "diye itiraz etti ipin ucunu kaçırdığını fark eden Ercan. "Büyük bir yanlışlık yapıyorsunuz. Fettah'la Sıddık'ın cinayetlerle hiçbir ilgisi yok. Doğru, onları Necdet'in evine ben yolladım..."

Duyduklarıma inanamıyormuş gibi söylendim. "Yani zanlılar doğru mu söylüyor? Siz de mi işin içindesiniz?" Ercan'ın kirli sakallı esmer suratı iyice kararmıştı.

"işin içinde değilim. Yani benim cinayetlerle bir ilgim yok... Fettah'la Sıddık'ın da...

Bizim cinayetlere hiçbir ilgimiz yok... Bak Mümtaz..."

Ama Mümtaz eskisi gibi bakmıyordu arkadaşına, kafası adamakıllı karışmıştı.

Arkadaşının kuşkulu olaylara bulaştığını sezinleyince, ben ne yaptım, sorusunu kendine çoktan sormuş, bu durumdan nasıl kurtulurumun yanıtını bulmaya çalışıyordu. Ondan yarar gelmeyeceğini anlayan Ercan çaresiz, bana döndü yine. "Bakın Başkomiserim, büyük bir yanlışlık yapıyorsunuz, onu arz etmeye çalışıyorum size."

Hiç kulak asmadım sözlerine, keyifle bildiğimi tekrarladım.

"Anladım da Ercan Bey, ortalıkta bir tuhaflık var. Yanlışsa beni düzeltin. Yakaladığımız adamlar, kendilerini oraya sizin yolladığınızı söylüyorlar..."

Pabucun pahalı olduğunu anlayan polis eskisi sıkıntıyla kıvranmaya başlamıştı.

"Tamam, ben gönderdim onları Necdet'in evine," diye itiraf etti sözüm biter bitmez.

"Ama hırsızlık için değil... Ortalıkta suç filan yok..."

Kabul edilemeyecek bir olayla karşılaşmış gibi gözlerimi iri iri açarak sordum:

"Nasıl suç yok? Bakın, tekrar ediyorum... Adamlarınızı Necdet Denizel adındaki maktulün evinde yakaladık. Ellerinde ateşlenmeye hazır silahlar... Eve soygun amacıyla geldiklerini de saklamıyorlar üstelik..."

Sözlerim emekli polis amirinden önce, görevdeki polis müdürü üzerinde etkili oldu.

Sanki oturduğu koltukta ateş varmış gibi hızla kalktı Mümtaz. Eski kankasının üzerinde o kadar çok suçlama vardı ki, artık ona yakın oturamazdı. Yaşadığı paniği gizlemek için de, "Ayakta kalma Nevzat," dedi kalktığı koltuğu göstererek "Gel benim yerime otur."

"Zahmet etmeseydiniz Müdürüm, ben böyle iyiydim. Siz arkadaşlarınızın yanında kalsaydınız."

Kinayeli sözlerimi ya anlamadı ya da anlamazlıktan geldi.

"Yok," dedi masasının başına geçerken. "Bu karışık bir meseleye benziyor, otur da rahat rahat konuşalım."

Şimdi olmuştu işte, sonunda gerçek, kalın kafasına dank etmişti. Soruşturmanın kritik bir noktaya doğru gittiğini anlayınca, önce can sonra canan, diyen eski atasözünü hatırlamış ve hemen tavır değiştirmişti. Tabii Mümtaz'daki bu değişim konuklarının bütün neşesini kaçırdı. Lacivert takım elbiseli avukatın genç yüzündeki ışıltı, endişe bulutlarının arasında ağır ağır kaybolurken, Ercan'ın da kulaklarına varan ağzı epeyce büzülmüş, küçücük kalmıştı. Ama onun tümüyle yıldığmı söylemek yanlış olurdu. Anlayabildiğim kadarıyla eski polis şefi öyle kolay kolay pes edecek birine benzemiyordu. Hiç bozuntuya vermemeye çalışarak, "Mümtazcım olanları anlatayım," diye direnmeyi sürdürdü. "Nevzat Başkomiserimin söyledikleri doğru ama durum sandığınız gibi değil." Bakışlarını bana

çevirdi, "inanın Başkomiserim, göründüğü gibi değil. Anlatmama fırsat verirseniz, olanı biteni izah edeceğim size."

"Ne demek Ercan Bey, bizim isteğimiz de her şeyi anlatmanız. Sizin de eski meslek hayatınızdan çok iyi bildiğiniz gibi, bizler samimi itirafı her

zaman takdir ederiz."

itiraf lafını duyunca yine kaşları çatıldı, karşı çıkacaktı ki Mümtaz izin vermedi.

"Evet Ercan, anlatsan iyi olacak," diye katıldı konuşmaya. Arkasına Atatürk portresini, sağ yanına Türk bayrağını, sol yanına emniyetin flamasını alarak o ciddi polis müdürü oluvermişti yeniden. "Sen bana böyle söylemedin. Hakikaten ortalıkta şüpheli bir durum var. Hadi anlat da öğrenelim, neymiş şu işin aslı?"

"Yav Mümtaz yapma, şüpheli bir durum filan yok."

"Nasıl yok?" Adeta azarlar gibi sert çıkmıştı aslan müdürümün sesi. "Senin iki silahlı adamın maktulün evine giriyorlar... Üstelik hırsızlık için geldiklerini de itiraf ediyorlar..."

"Polise mukavemet de var müdürüm," diye ekledim bütün ciddiyetimle. "Az kalsın bizimkilerle silahlı çatışmaya gireceklermiş..." Mümtaz gaza gelmişti ki, durdurana aşk olsun.

"Bir de şüpheli bir durum yok diyorsun Ercan..." diye çemkirdi eski arkadaşına. "Daha ne olacaktı? Adamları ellerinde kasap bıçaklarıyla maktullerin boğazını keserken mi yakalayacaktık?"

Yanlış anlaşılmanın verdiği sıkıntıyla terlemeye başladı Ercan.

"Neler diyorsun Mümtaz? Ne bıçağı, ne cinayeti? Sen beni tanımıyor musun?"

Ellerini sümenin üzerinde birleştirerek öne doğru eğildi hak yolunu bulan müdürüm.

"Tanıyorum Ercan. Tanıyorum da, şu anda morgda üç ceset var. Elimizde de iki zanlı.

Senin şirketinde çalışan iki adam..."

"Ama," dedi odaya girdiğimden beri sus pus oturan genç avukat. "Ama silahların ikisi de ruhsatlı... iki silah da Ayyıldız Şirketi'nin üzerine zimmetli..."

Sorulması gereken soruyu benden önce Mümtaz çarptı avukatın parlak suratına.

"Adamlarınızın bu silahları şirket dışında taşıma izni var mı?"

Neye uğradığını şaşırdı tüysüz avukat.

"Şey... Şirkette bırakacak uygun yer olmayınca... Yani evlerine giderken taşıyor olabilirler..."

"Necdet Denizel'le aynı adreste mi ikamet ediyor bu adamlar?"

Konuştukça batacağını anlamıştı avukat.

"Yok, yok, aynı evde ikamet etmiyorlar tabii..." "O zaman boş yere çenenizi yormayın. Adamlarınızın yaptıkları açıkça suç..."

"Fakat..." diye diretecek oldu genç avukat.

"Tamam Hakan," diye gergin bir sesle susturdu Ercan onu. "Bırak da ben izah edeyim."

Bize bakarak dostça gülümsedi. "Ne de olsa biz polisiz, değil mi? Birbirimizin dilinden daha iyi anlarız. Mümtaz Müdürüm, Nevzat Başkomiserim, birkaç dakika konuşmama fırsat verirseniz, olanı biteni tamamıyla anlatacağım size."

Ne Mümtaz, ne de ben itiraz ettik. Aslına bakılırsa Ercan'ın söyleyeceklerini çok merak ediyordum. Şu Âdem Yezdan gerçekte kimdi? Necdet onun için tam olarak ne iş yapıyordu? Sanki aklımdan geçenleri okuyormuş gibi, "Âdem Yezdan, Hakkarili köklü bir aşiretin büyük oğludur," diye açıkladı. "Tam dokuz köyleri var. Belki araştırmışsınızdır.

Tamam, Âdem Bey'e kadar aile bazı pis işlere bulaşmış..."

"Nasıl pis işler?" diye huylandı Mümtaz. Amacıma ulaşmıştım, iyice kuşkulanmaya başlamıştı eski kankasmdan. ince kaşlarını çatarak tedirginlik içinde yineledi. "Teröre filan mı bulaşmışlar?"

"Ne terörü Mümtazcım? Yezdan aşireti hep devletin yanında yer almış. Teröristler hiçbir zaman sızamafnışlar Yezdanların köylerine... Yüzlerce korucu vermiş aşiret devlete. Pis iş dediğim, hayvan kaçakçılığı filan... Sınır bölgesi işte, bir yanda İran, bir yanda Irak... Laf aramızda, devlet de göz yummuş bunlara. Neyse, on beş yıl önce İstanbul'a taşınmışlar...

Maliye Bakanlığı, yastık altındaki paraların ortaya çıkarılması için yasa çıkarmıştı hatırlarsanız. İşte o aftan yararlanarak paralarını yasal işlere yatırmaya başlamışlar..."

Baktım uzatıyor, sadede gelmesi için uyardım.

"Bunları zaten biliyoruz. Siz Âdem Yezdan'ın Necdet Denizel'le ilişkisini anlatın bize?"

"Ben de onu anlatıyorum Başkomiserim... Âdem Bey, Sultanahmet bölgesinde Balkanların en büyük iş merkezini açmak istiyor. Tarihi Yarımada'nm 2700 yıllık geçmişindeki medeniyetlerin mimarisinden, kültüründen esinlenerek yapılacak bir iş merkezi. Sokaklar, dükkânlar, restoranlar, bahçeler bu farklı medeniyetlerin kültüründen etkilenerek inşa edilecek. Ben maketini gördüm, gerçekten şahane bir şey. Yunan dönemi, Roma dönemi, Osmanlı dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti yılları... Hiçbiri unutulmamış... Ama bu bölge 1. Derecede SİT alanı. Âdem Bey okumuş adam, tarihe, kültüre, hepsinden önemlisi, yasalara saygılı bir adam. Yanlış bir iş yapmamak için Necdet Denizel gibi bir uzmanı yanına danış man olarak aldı. Necdet Bey, bu bölgede neler yapabileceğini, neler yapamayacağını söylüyordu Âdem Bey'e."

Ya da minareyi çalarken nasıl bir kılıf hazırlaması gerektiğini öğretiyordu diye geçirdim içimden ama şimdilik düşündüklerimi kendime saklamayı uygun gördüğümden, "Ya sikke koleksiyonu?" diye sordum sadece. "Necdet'in sikke koleksiyonu, niye ilgilendiriyordu Âdem Yezdan'ı?"

Masum bir adamın çaresizliği içinde oturduğu koltukta hafifçe kıpırdandı.

"İşte asıl onu anlatmaya çalışıyorum. Sikke koleksiyonu Necdet Denizel'in değil. Daha doğrusu, iki sikke koleksiyonu var."

Doğru mu söylüyordu bu adam?

"İki mi?"

"Evet, deminden beri onu anlatmaya çalışıyorum. Necdet Denizel, Roma ve Doğu Roma sikkelerine meraklıymış... Âdem Bey ise Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'nde basılan madeni paralara..."

"Evet," diye yine lafa girdi genç avukat. "Bakın koleksi- yoner belgesi ile sikke kayıt defterlerini de gösterebilirim size..."

Eğilip ayaklarının ucundaki siyah deriden pahalı çantasını aldı. Odaya girişimle zehir zıkkım olup henüz yarısını bile içemediği kahvesini biraz iterek, çantayı yanındaki sehpanın üzerine koydu. Kapağını açtı, iki tane belge, iki tane de ciltli defter çıkardı.

"işte bu, Âdem Yezdan adına düzenlenen koleksiyoner belgesi, bu da envanter defteri.

Burada da ona ait olan Osmanlı sikkeleri ve Türkiye Cumhuriyeti madeni paralarının listesi var. Bakın işte Fatih, Kanuni, Selim, III. Ahmet. Atatürk, inönü döneminde basılmış paraların listesi..."

Uzanıp baktım, söylediği gibiydi, belge Âdem Yezdan adınaydı.

"Bu da Necdet Denizel'in koleksiyoner belgesi ve defteri..." Elindekileri yine bana uzattı.

"Buyurun Başkomiserim, bunlara da bakın..."

Bendeki evrakları Mümtaz'a verip ötekileri aldım.. Doğru söylüyordu, bu belge Necdet Denizel'e aitti. Defterin kayıtlarında ilk kurbanın avucunda bulduğumuz sikkenin dökümü var mı, ona baktım. Evet, o sikkeye benzer bir kayıt buldum... "Ay Yıldız Sikkesi", yanında ne olduğunu anlayamadığım harfler, sayılar. Gözlerim Konstantin'in sikkesinin kayıtlarını aradı. Evet, işte o da buradaydı. "Büyük Konstantin Sikkesi". Eğer bunlar, gerçekten de kurbanların yanma bırakılan madeni paralarsa, sikke koleksiyonu katillerin elindeydi. Ama aynı sikkeler olduklarından emin olmak için bu defterdeki kayıtları ve sikkeleri Leyla Barkın'a göstermem gerekiyordu. Kadının nasıl tepki vereceğini görmek de üginç olacaktı. Elbette bunlardan kimseye bahsetmedim.

"Necdet'in defteri neden sizde?" Bakışlarımı kayıtlardan kaldırdım. "Yezdan'ın koleksiyonun Necdet'in evinde ne işi var?"

Aralarındaki kısa bakışmadan sonra avukat Hakan yanıtlamayı seçti. "Bir dava açılmıştı Necdet Bey'e."

"Sikke kaçakçılığı mı?"

"Dava o nedenle açıldı ama haksızdı. Bir define avcısının iftirası işte. Sonuçta davayı kazandık zaten. Davaya ben bakıyordum. Defter de o yüzden bende kaldı. Âdem Bey'in koleksiyonunun Necdet'in evinde olmasına gelince..."

"Onu da ben anlatayım," diyerek ikinci kez kesti avukatın sözünü Ercan. "Bir sergi olacaktı. Paris'te, Louvre Müzesi'nin antik eserler bölümünde. Fransa'dan gelecek eksperlere göstermek üzere Necdet almıştı Âdem Bey'in sikkelerini... Fransızlarla Necdet Bey yazışıyormuş çünkü..."

Yedi gravür çerçevesinin içine saklanmış yedi sikke kutusu geldi gözlerimin önüne.

"Necdet bütün sikkeleri gravür kutularının içindeki özel bir bölmede saklıyormuş. Âdem Yezdan'mkileri de mi orada tutuyordu?"

"Evet," diye gülümsedi Ercan. "Kendince önlem almış. Bilimadamı işte. Hırsızların ilk oraya bakacağı aklına bile gelmiyor. Ama Allah'a şükür sikkelerin başına bir iş gelmedi bugüne kadar..."

Sikkelerin kaybolduğundan haberi yoktu ya da antik paraları bizzat kendisi aldığı için böyle konuşuyordu.

"Bugüne kadar mı? Sikkelerin bugün çalındığını nereden anladınız?"

Olması gerektiği gibi yüzü çarpıldı, yapması gerektiği gibi iri iri açılmış gözlerle yüzüme baktı ve sorması gerektiği gibi sordu.

"Çalınmış mı? Sikkelerin çalındığım mı söylüyorsunuz?"

"Hem de hepsi, hırsız ya da hırsızlar bir tek sikke bile bırakmamışlar gizli bölmelerde."

Polis eskisi Ercan'la avukat yenisi Hakan birbirlerine baktılar. Davranışlarının gerçek mi, yoksa sahte mi olduğunu anlamaya çalışmaktan sıkılmıştım artık.

"Neyse, bırakalım hırsızlık konusunu... Siz hâlâ adamlarınızı neden Necdet'in evine yolladığınızı anlatmadınız."

Sanki sözlerimi duymamış gibi, "Sikkeleri katiller mi çalmış?" diye atıldı Ercan.

"Olabilir. Ya da Necdet'in öldürülmesini fırsat bilen ganimet düşkünleri..."

Sözlerimdeki imayı hemen anladı.

"Sikkeleri almak benim fikrim değildi. Ne sikkeleri, ne de papağanı almak gibi bir niyetim vardı. Onları almamızı Âdem Bey söyledi."

"Âdem Bey nereden öğrenmiş Necdet'in öldürüldüğünü?"

"Ben haber verdim... Âdem Bey Moskova'da..."

Bizdeki bilgileri doğruluyordu Ercan. Öte yandan, Âdem'in Moskova'da olması inceden inceye düşünülmüş bir planın gereği de olabilirdi. Patron yurtdışındayken adamları cinayeti işlerler. Âdem de, "Ama Moskova'daydım. Cinayeti nasıl işleyebilirim?" diye kendini savunurdu. Neyse, bu işin aslı sonunda ortaya çıkacaktı nasıl olsa.

"Düşmanlarınız var mıydı?" diye konuyu eşelemeyi sürdürdüm. "Yani Âdem Bey'in...

Dolayısıyla Necdet'in? Birlikte iş yapıyorlarmış ya. Kimdi düşmanları?"

Tuhaf tuhaf baktı yüzüme.

"Düşmanları... Bildiğim kadarıyla öyle birileri yok. Şirketin her işi yasaldır. Âdem Bey çok dikkat eder bu işlere..." Sahiden düşünüyor gibiydi, sanki hasımlarını hatırlamaya çalışıyormuşçasına kirli sakalını kaşıyordu. "Rakiplerimiz var ama hepsi saygın işadamları.

Holding yöneticileri, büyük otel sahipleri, turizmciler..."

Soruyu değiştirerek sordum.

"Ya Necdet Denizel. Adam öldürüldüğüne göre düşmanları olmalı, değil mi? Bildiğiniz birileri yok mu? Belki anlatmıştır."

Ercan'ın gözlerinden kurnaz bir parıltı geçti.

"Evet var... Bir doktor, daha doğrusu cerrah... Necdet'in eski karısının sevgilisi... Adı da..."

"Namık... Namık Karaman..."

"Biliyorsunuz demek. Adam eski terörist, iki polisi yaralamış. Bir keresinde de Necdet Bey'in gırtlağına sarılmış. Etraftakiler yetişmese öldürüyormuş adamcağızı... Hem bir de derneği var bunun. Güya istanbul'un tarihi değerlerini koruyorlarmış... Hepsi bahane, bildiğiniz yıkıcı faaliyet. Adam doktor olmuş ya, bu derneği paravan olarak kullanarak anarşik faaliyetlerini sürdürmek istiyor."

Sessizce dinlediğimizi görünce iyice coşmuştu; odadaki herkes için eski bir solcudan daha iyi bir ortak düşman olamaz kanısıyla verip veriştiriyordu cerraha. Belki de bu yüzden, "Şu kavga ne zaman olmuş?" deyince anlamakta güçlük çekti.

"Efendim?"

"Namık ne zaman sıkmış Necdet'in gırtlağını diyorum..."

"Galiba iki ay önce... Çünkü olayı öğrenince, Necdet'e, istersen gidip Namık'la bir konuşalım, dedim. Ama o istemedi. Eski eşi Leyla'yı karşısına almaktan korkuyordu."

Sanki katili bulmuş gibi bakışlarını heyecanla bana çevirdi. "Evet Başkomiserim, bence bu Namık'ı iyi araştırmanız lazım. Çünkü nefret

ediyordu Necdet'ten. Üstelik o dernekte Namık'a körü körüne bağlı bir sürü genç insan var. Bu işlerde onları kullanabilir."

Ercan'ın sözleri, deminden beri sessizce oturan Mümtaz'ı da hareketlendirdi.

"Bu bilgi önemli," dedi elindeki koleksiyoner defterini masanın üzerine bırakarak. "Ama benim de aklıma, bölgedeki ayrılıkçı teröristler geldi. Bu cinayetleri onlar işliyor olmasın?

Yani Âdem Yezdan'dan intikam almak için..." Eliyle beni gösterdi. "Nevzat bu sabah anlattı. Cinayetler organize bir işe benziyormuş. Pekala terörist bir grubun marifeti olabilir." Olabilirdi olmasına da, Âdem Yezdan'ın, Ercan Sungur'un, cerrah Namık'ın, Leyla Barkm'ın, hatta şu briyantinli avukatın katil olma ihtimali bile teröristlerden çok daha fazlaydı. Cinayetleri teröristlerin işlediğine dair ne bir kanıt ne bir ipucu vardı elimizde. Üstelik bu işi yapan bir örgüt, eskilerin deyimiyle, alametifarikasını, yani imzasını bırakırdı bir yerlere. Bırakmazsa da açıkça telefon eder, bu işi şerefimizle biz yaptık, derlerdi. Ama nedense Mümtaz'ın bu varsayımına pek sıcak baktı eski polis Ercan.

"Niye daha önce düşünmedik ki bunu? Evet, daha iki yıl öncesine kadar tehdit mektupları alıyordu Âdem Bey... Köyleri de defalarca kurşunlanmıştı zaten... Belki de Kürt teröristlerle şu solcu cerrah birlikte tezgâhlamışlardır cinayetleri."

Namık'a dair kuşkularım kaybolmasa da böyle bir ihtimal, Mümtaz'ınkinden çok daha saçmaydı. Soruşturmayı bu yöne çevirmek onların işine gelebilirdi ama benim için tümüyle zaman kaybıydı.

"Mukadder Kınacı..." dedim konuyu değiştirerek. "Mukadder Kınacı ismini hiç duydunuz mu?"

Ercan'la briyantinli avukatı bir sessizlik sardı. Huzursuz bir sessizlik. Hemen hayır diyemedüer. İkisi de gözlerini kaçırdılar, ikisi de adamı tanıyorlardı ama yalan söylediler.

"Mukadder Kınacı mı? Hayır, hiç duymadım."

"Ben de duymadım. Kimmiş?"

"İkinci maktul... Geçen gece bulduğumuz kurban..." Kabul etmeyeceklerinden emindim ama onları biraz sıkıştırmak istedim... "Belediyenin adamıymış. Şehir planlamacısı...

Bilirkişilik filan da yapıyormuş, Necdet Denizel gibi... Hani Âdem Yezdan Sultanahmet bölgesinde iş yaparken onun da hizmetinden yararlanmış olabilir mi diye sordum."

"Yok, sanmıyorum," dedi Ercan ama bakışları avukata kaymıştı. "Sen böyle bir olay biliyor musun Hakan?"

"Bilmiyorum... Âdem Bey bize söylemediyse o başka ama Mukadder Kınacı ismini duymadım."

Üçüncü kurbanın adını mırıldandım.

"Ya Şadan Duruca?"

İkisinin de yüzünde aynı kuşkulu ifade belirmişti yine.

"Şu gazeteci mi?" diye mırıldandı Ercan. "Birkaç makalesini okumuştum."

"Âdem Bey tanır mıydı onu?"

Kesin bir tavırla başını salladı.

"Hayır."

"Emin misiniz?".

"Tabii eminim."

Gözlerini iki kere kırpmıştı Ercan. Her yalan söylediğinde gözlerini böyle iki kere kırpıyor muydu bu adam?

"Bu sözlerinizi yazılı olarak da teyit etmelisiniz." Bakışlarımı bir an bile üzerinden ayırmamıştım. "Aşağıya kadar gelip, burada anlattıklarınızı yazılı olarak da bildirmeniz gerekecek."

Önce eski kankasına baktı Ercan, bizim müdürden yardım gelmeyeceğini anlayınca briyantinli avukata döndü ama ondan da bir hayır yoktu. Yine de hakkını yemeyelim, genç avukat, "Ama," dedi cesur bir tavırla. "Sorgu sırasında ben de yanında olacağım."

Sanki yıllardır tanışıyormuşuz gibi samimiyetle mırıldandım.

"Ne demek Hakan Bey! Kambersiz düğün olur mu?"

Alay ettiğimi anlamıştı ama sorguya katılacağından, yani Moskova'dan dönecek olan patronu Âdem Yezdan'a ben de oradaydım diyebileceği için mutlu olarak, özenle çantalarını toplamaya koyuldu.

"Buyurun o zaman." Ayağa kalkarak kapıyı gösterdim. "Komiser Ali, yazılı ifade için aşağıda bizi bekliyor."

Komiser Ali adını duyunca üçü de gerildiler. Polis eskisiyle genç avukat süklüm püklüm doğruldular, Mümtaz kıpırdamadı bile yerinden. Hepsi ağzının payını almıştı ama bir eksiklik hissediyordum. Mümtaz'a söylemem gereken birkaç laf daha vardı. Yarım saat öncesinin arkadaş canlısı ama şimdi kuşku küpüne dönen polis şefine baktım. "Siz de gelmek ister misiniz müdürüm?"

"Niye?" diye homurdandı yadırgamış bir sesle. "Ben niye geleyim ki? Duydum işte anlatacaklarını." En doğal tavrımı takındım.

"Ne bileyim Müdürüm... Ercan Bey eski arkadaşınız, hani yanında olmak isterseniz diye..."

Ters ters baktı Mümtaz ama çuvalladığmın farkında olduğundan uzatmadı.

"Yok, bana gerek yok," dedi gözlerini kaçırarak. "Ali'yle siz alırsınız nasü olsa yazılı ifadelerini." "Gözlerinde belki de bu kentin bütün sırlarını taşımaktaydı."

Ali'den ayrılıp çağıltılı turist kalabalıklarıyla dalgalanan Sultanahmet Meydam'nın gürültülü yaşamından sıyrılarak, sanki bir masal dünyasına açılır gibi yerin altına uzanan loş ışıklı taş merdivenlerden belki de bu kentin en gizemli mekânı olan Yerebatan Sarnıcı'na inerken aklım hâlâ emniyetteki işlerdeydi. Oysa Mümtaz "Efendi"nin buyurduğu gibi, Ali'yle birlikte almıştık Ercan ve adamlarının yazılı ifadelerini. Yeni bilgiler vermemişlerdi, anlattıklarını tekrarlamışlardı sadece, hatta Necdet'in evine sikke koleksiyonuyla birlikte Byzas adındaki papağanı almaya geldiklerini söylemeyi bile unutmuşlardı da biz hatırlatmıştık. Ama ayn ayrı sorgulamamıza rağmen ifadelerinde bir çelişki bulamamıştık. Samimi görünüyorlardı, özellikle Fettah'la Sıddık sorduğumuz her soruya dürüstçe yanıt vermişlerdi. Ercan'ı sorgularken aynı izlenimi edinememiştim.

Elimde hiçbir kanıt olmamasına rağmen bizden bilgi sakladığından emindim. Fakat hukukun azizliği diyelim, şüpheli eski polis amirini bırakırken, samimi itirafta bulunan Fettah ile Sıddık'ı savcılığa sevk etmek zorunda kalmıştık.

Zeynep henüz emniyete gelmemişti, Necdet Denizel'in evindeki araştırma sürüyordu anlaşılan. Ömerlerin et taşıma aracındaki inceleme de

sona ermemişti. Yerebatan Sarnıcı'na gelmeden önce Ali'yi son maktulün çalıştığı gazeteye yolladım. Çünkü üç kez evlenip üç kez boşanan gazeteci Şadan Duruca'nm İstanbul'da yaşayan kimsesi yoktu, ilk karısından olan tek oğlu Londra'da okuyordu. Belki işyerindeki arkadaşlarından bilgi alabilirdik, daha da önemlisi, bilgisayarındaki yazışmalara ulaşabilirdik. Gazetedeki işi bitince de belediyeye gidecek, Mukadder Kınacı'nın arkadaşı Niyazi'den şu bilirkişi heyetindeki insanların listesini alacaktı. Gerçi Şadan Duruca gibi bir gazetecinin öldürülmesinden sonra katillerin bilirkişi listesindekileri öldürme ihtimali iyice azalmıştı ama belki kurbanlar hakkında ortak bir yan bulmamızı sağlar, aklımıza hiç gelmeyen bir noktaya dikkatimizi çekebilirdi. Bu nedenle, Ali'yi hiçbir ayrıntıyı kaçırmaması için iyice uyarmıştım.

Sonuç olarak, elimdeki deri çantada sikke defterleri ve kurbanların üzerine bırakılan madeni paralan taşıyarak bu taş merdivenlerden Yerebatan Sarnıcı'na inerken, yapılması gereken her şeyi yapmış olmama rağmen yine de kendimi huzurlu hissedemiyordum. asıl edebilirdim ki, üç gündür her gece bir cinayet işleyen, üstelik bizimle kedinin fareyle oynadığı gibi oynayan bir katil ya da katiller sürüsü vardı karşımızda. îlk cinayetten bu

yana ne tarzlarını değiştirmiş, ne öldürmeye ara vermiş, ne de bir iz bırakmışlardı. Bizden hiç çekinmiyorlardı, çekinmek şöyle dursun, neredeyse alay ediyorlardı. Ama bizim öfkelenmememiz gerekiyordu, soğukkanlılığımızı yitirdiğimiz an, yanlış yapmaya başlayacaktık. Fakat her gün bir kişi İstanbul'a kurban edilirken sakinliğimizi korumak oldukça güçtü. Üç gündür ne elle tutulur bir kanıt, ne bir iz, ne de ipucuna ulaşabilmiştik.

Ömer Ekinli ve ağabeylerinin bu işi yaptıklarını da hiç sanmıyordum. Onla- nn tarzı değildi bu cinayetler. Âdem Yezdan olabilirdi ya da Namık Karaman, hatta Leyla Barkın'dan kuşkulanabilirdik ama kendi varoluşunu mistik bir anlayışta bulan Ömer'in bu cinayetleri işlemesi imkânsız değilse bile, son derece zordu.

Basamak basamak indiğim taş merdivenler dirsek verip beni sola yönlendirince, karşılaştığım görüntü düşüncelerimi bıçak gibi kesip attı. Ne cinayetler, ne Leyla Barkın'ın sevgilisi, adım atmayı bile unutarak öylece kalakaldım o büyülü manzaranın önünde.

Sulannda büyüyen iri gövdeli ağaçlar- mış gibi yan yana, arda arda, sıra sıra uzanan, tuhaf başlıklı yüzlerce sütundan oluşan, loş ışıklı büyülü bir göl

uzanıyordu ayaklarımın dibinde. Hayır, Yerebatan Sarayı'na ya da gerçek ismiyle Bazilika Sarnıcı'na ilk kez gelmiyordum ama her gelişimde aynı duyguyu yaşadığımı anımsıyorum. Bir tür zamanda yolculuk. Daha doğrusu, zaman duygunuzun kaybolması. Evet, burası o kadar etkileyiciydi ki, sadece İstanbul'da değil, gördüğüm, gezdiğim bütün tarihi yerler içinde akıldan asla çıkmayacak olanıydı. Hiçbir tarihi mekânda, günümüzle bağım kesilmemişti.

Dolaştığım yer binlerce yıl önce yapılmış bir saray, bir medrese, bir kilise, bir tapınak, bir kale olabilirdi ama oraları gezerken geçmişte değil, günümüzde olduğumu hisseder, az sonra oradan ayrıldığımda yeniden yaşadığımız dünyaya döneceğimizi bilirdim. Fakat ne zaman bu sarnıca insem, ne zaman bu nemli havayı ciğerlerime çeksem, ne zaman bu sütun ormanının arasına dalsam, epi topu birkaç adım ötemde akıp gitmekte olan günümüz yaşamının çok uzağına düşmüşüm, başka bir zamana, başka bir boyuta geçmişim gibi gelirdi bana. Şimdi de öyle olmuştu işte, burasının atmosferi düşüncelerimi kesintiye uğratmış, kendi büyüsüyle aklımı sarıp sarmalamıştı. İşte bu yüzden olsa gerek, yüzlerce balığın sakin sakin yüzdüğü duru bir suyla kaplı zeminin üzerinde yükselen platforma inince, buraya neden geldiğimi unutup, adeta gizemli bir güç tarafından çağrılıyormuş gibi kendimi kaybederek sütunların arasına yürüdüm. Bakışlarım, dışarıdaki dünyanın bütün yükünü sırtlanmış sütunlarda, aklım doğaüstü açıklamaların peşinde, sessizce sürükleniyordum dar platformun üzerinde. Adeta kendiliğinden hareket eden ayaklarımın hedefi belliydi aslında. Sarnıcın az ilerdeki köşesinde, sütunların altına konulan Medusa başlı iki kaide. Evet, bence sarnıcın en etkileyici yerleri bu iki Medusa başıydı. Sanki bütün sarnıç, bu iki kaideye işlenmiş iki Medusa başının bir türlü çözemediğimiz büyük gizemi için yapümıştı. Yüzlerce yıldır suskunluğunu koruyan bu iki Medusa, gözbebeklerinden yoksun, ardına kadar açılmış gözlerinde belki de bu kentin bütün sırlarını taşımaktaydı. Böylesi büyük bir gizemin yanında, bu sarnıç Ayasofya Kilisesi'nin su ihtiyacını karşılamak için yapılmıştır türünden bir açıklamanın ne ilginçliği olabilirdi ki? Bakışlarım, yosun yeşiline çalmaya başlayan medusanın iri iri açılmış gözlerine takılı kalmışken duydum Leyla Barkın'ın sesini.

"Nevzat Bey... Nevzat Bey..."

Medusanın akları yeşile boyanmış gözlerinden Leyla'nın alacakaranlıkta kestane rengine çalan ela gözlerine döndüğüm an, rüyadan gerçeğe

geçtiğim andı.

"Sanki başka bir âlemde gibiydiniz," dedi gülümseyerek, "indiğinizi gördüm, size el salladım ama fark etmediniz bile. Tarihi mekânlar sizi çok etkiliyor olmalı."

Ben de gülümsemeye çalıştım. "Özellikle burası..." Gözlerim sütun ormanında gezindi. "Burası büyüleyici bir yer."

"Öyle. Ama dün de böyle kendinizden geçmiş bir halde bulmuştum sizi."

Anlamamıştım.

"Hatırlayın canım, dün akşam... Dikilitaş'ın önünde."

Haklıydı, şimdiki gibi sessizce yaklaşmıştı yanıma, geldiğini fark edememiştim. Belki de bir süre uzaktan beni izlemişti.

Hiç saklamayın dercesine içten bir bakış fırlattı.

"Yok Nevzat Bey, siz tarihi seviyorsunuz."

"Bence bu şehirde yaşayan herkes tarih sevmeli," diye söylendim. "Yoksa hiçbir zaman istanbul'un kıymetini bilemeyeceğiz."

Manidar bir ifadeyle süzdü beni.

"Sanırım yakında sizi ISD'ye üye yapacağız."

Büyük bir ciddiyetle yanıtladım.

"Neden olmasın? istanbul'un yararına olacaksa her şeyi yaparım."

Başını usulca geriye çekti, anlamak istercesine baktı.

"Her şeyi mi?"

Oyun oynuyormuş gibi alaycı çıkmıştı sesi. Her şeyi mi diye sorarken, belki cinayet de işler misiniz demek istiyordu. Geri adım atmadım. "Evet, her şeyi... Burası eşsiz bir şehir. Ve bizlerin bu şehre layık olduğunu söylemek zor."

"İşte bunda haklısınız." Oyun bitmişti, adeta kederli çıkmıştı sesi. Az önce benim yaptığım gibi onun da bakışları sütunların arasında dolaştı. "Burasını bile çok geç keşfetmişiz. Ancak 1987 yılında tam bir onarım gördü sarnıç. Yeni devletimizin kuruluşundan tam 64 yıl sonra..."

"Osmanlı da mı farkında değilmiş buranın?"

"Farkında olmaz olur mu? Burada biriken sularla yıllarca saray bahçesindeki gülleri sulamışlar. Osmanlılar içmek için durgun değil, akan

suları tercih ederlerdi. Sarnıçlar Romalıların eseridir. Osmanlı ise sarnıç yerine şehrin her yanına çeşmeler yaptırmıştır.

Aslında Romalıların bu sarnıçları yaptırmasının bir nedeni de, uzun süren kuşatmalarda kentin su sorunu yaşamasını önlemek içindi. Ki kentin defalarca kuşatıldığını göz önüne alırsak, adamların ne kadar haklı olduklarını anlarız."

Belki daha önce öğrenmiştim ama artık hatırlayamadığım için sormak gereği hissettim:

"Bu sarnıcı yaptıran kim? Konstantin mi?"

Usulca başını salladı.

"Hayır, Jüstinyen... Bu kente Konstantin kadar emeği geçmiş başka bir imparator.

Ayasofya'nın son ve en görkemli halini yaptıran da Jüstinyen'dir. Bu sarnıcın da özellikle Ayasofya'nın su ihtiyacını karşılamak için yapıldığı söylenir."

Elimle suyun içindeki Medusa başını gösterdim.

"Bunların bir anlamı var mı? öteki kaidelerden farklılar."

Hülyalı bir bakış süsledi yüzünü. "Keşke öyle bir anlamı olsaydı. Bu mekân daha ilgi çekici olurdu ama öyle gizemli bir anlamı yok. Muhtemelen Pagan bir tapınaktan alınan kaideler bunlar. Jüstinyen ülkede Hıristiyanlığı tümüyle hâkim kılmak için Paganlara karşı acımasız davranıyordu. Paganların devlet hizmetinde çalışması ve okullarda eğitim görmesi yasaklanmıştı. Dönemin en önemli entelektüel merkezi olan Atina Akademisi'nin de bu nedenle kapandığı söylenir. Yani imparator Paganlığa karşı bir tür savaş açmıştı.

Hal böyle olunca, Pagan dinini simgeleyen Medusa gibi figürleri de göz önünden kaldırmak istemiş olmalılar. İşlevli olduğu için de bu yeraltı sarnıcının inşasında kullanmışlar." Sanki ayaklarımızın dibindeki dingin suların, ağzından çıkan sözcükleri bundan yüzlerce yıl önce yaşamış imparatora iletmesinden korkuyormuş gibi sesini alçaltarak sürdürdü. "Ya da hâlâ Pagan inancına bağlı Romalı ustalardan biri yasaklanan dinine saygı göstermek amacıyla taşımış olabilir bu kaideleri buraya."

Artık konuya girmenin zamanı gelmişti.

"îlginç bir imparatormuş Jüstinyen. Ama şimdi, Altınkapı'yı yaptıran Teodosius ilgilendiriyor bizi. Ya da II. Teodosius... Adamımız hangisiyse, onu da artık siz söyleyecekseniz bize."

Küçük bir kahkaha attı.

"Niye güldünüz?"

"Bir imparator hakkında, sanki bir zanlıymış gibi konuşuyorsunuz."

Mahcup olmuştum ama belli etmek istemedim.

"Ne yapalım Leyla Hanım, konumuz da tarih dersi değil, cinayet soruşturması."

"Alınmayın hemen canım. Aslında hoşuma gitti tavrınız... Neyse, yanınızda mı şu sikke?"

"Yanımda," diyerek etrafa göz attım. Çok da geniş olmayan platformun üzerinde İspanyolca konuşan ikisi kadın, biri erkek üç turist vardı. Gerçi, gözleri Medusa'nın taşlaşmış bakışlarında donup kalmış bu insanların bizi görecek halleri yoktu ama yabancı olsalar bile başkalarının yanında soruşturmayla ilgili meseleleri konuşmak istemiyordum.

"Burada mı bakmak isterseniz? Çünkü sikke defteri de yanımda."

"Necdet'in sikke defteri mi?" Gözleri kuşkuyla kısılmıştı. "Nereden buldunuz onu?"

"Âdem Yezdan'ın avukatı verdi. Necdet hakkında açılan davaya o bakıyormuş."

Sözlerim ikna edici olmalıydı, rahatladı.

"Anladım. Görebilir miyim?"

"Tabii." Yeniden etrafa bakındım. "Ama onu diyordum. Buralarda kafe gibi bir yer yok mu? Daha rahat ederdik."

Eliyle, arkamızda kalan karanlık bir yeri işaret etti. "Çıkış merdivenlerinin altında bir kafe var ama karanlık. Ne sikkeyi görebilirim, ne de defterdeki yazıları okuyabilirim."

Başıyla birkaç metre ötemizdeki bir lambanın altındaki tahta sırayı gösterdi. "Bakın, şurası kuytuda kalıyor. Orada oturabiliriz. Ziyaretçilerin çoğu Medusa başlarını görmek istiyor. Kimse bizi rahatsız etmez. Işık da yeterli gibi." "Yani Fatih'teki Kız Taşı."

Lambadan süzülen kırmızı ışık yeterliydi, tahta sıraya yerleşince, çantamdan sikke kayıt defterini çıkarıp Leyla'ya uzattım. Kucağına alırken gözlerinin buğulandığını fark ettim ama şu anda Leyla Hanım'ın ölmüş eski kocası için hissettiği karmaşık duygulan çözümleyecek halim yoktu.

"Daha önce görmüş müydünüz bu defteri?" diye sorarak ortamın duygusallaşmasını engellemek istedim.

Sayfaları karıştırmayı bırakıp kesin bir tavırla başını salladı.

"Hayır, ilk defa görüyorum."

Olabilirdi, Necdet ondan ayrıldıktan sonra sikke koleksiyonu yapmaya başladıysa, Leyla'nın bu defterden haberi olmayabilirdi. Çantamdan Byzantion ve Konstantin sikkelerini çıkardım. Teodosius'u bilerek sonraya saklamıştım.

"Bunları dün görmüştünüz." Sikkeleri uzattım. "Sizden istediğim, bu madeni paralann bu defterde kayıtlı olup olmadığını kontrol etmeniz. Ben baktım ama yanlış değerlendirme yapmaktan korkuyorum. Bir de siz kontrol ederseniz..."

"Tabii," diyerek sikkeleri aldı. Önce Byzantion sikkesine baktı... Ardından defterin sayfalannı çevirdi. "Byzantion... Byzantion... Evet işte burada." Defterde yazılanlan okuyarak, elindeki sikkenin üzerindeki kabartmalarla karşılaştırmaya koyuldu. "Hımm...

Ay yıldız sikkesi... Ön" yüz: Ay tanrıçası Hekate büstü... Evet, tamam... Bir de arka yüze bakalım. Byzantion yazısı. Hilal ve yıldız. AE 18 mm., 3.85 gr." Başını kaldırıp bana baktı.

"Hiç kuşku yok, bu elimizdeki sikke." Yeniden deftere döndü. "Şimdi de Konstantin'e bakalım. O da burada. Büyük Konstantin sikkesi, ön yüz: Konstantinus'un büstü."

Konstantin'in parasını ışığa tuttu. "Evet, ön yüz aynı, bir de arkasına bakalım. Arka yüz, Victoria sağa doğru oturuyor, dizleri üstünde tuttuğu kalkana VOT XXX yazıyor... Kesimde darphane işareti..." Yeniden madeni paraya baktı ve heyecanla mırıldandı. "Haklısınız Nevzat Bey, bu iki sikke de Necdet'in koleksiyonundaymış."

Artık son madeni parayı göstermenin zamanı gelmişti.

"İşte bu da üçüncü kurbanın avucuna bırakılan sikke."

Saydam poşetteki sikkeyi aldı.

"Hıım, solidus..." diye mırıldandı.

"Efendim?"

Madeni parayı hemen arkamızdaki lambanın kırmızı ışığına tutarak incelerken açıkladı.

"Yani altından yapılmış... Konstantin sikkesi gibi." Birden heyecanla söylendi. "II.

Teodosius... Evet, tahmin ettiğim gibi, bu Büyük Teodosius'un değil, onun torunu II.

Teodosius'un sikkesi."

Dede Teodosius, torun II. Teodosius... Ne bu imparatorlar, ne de yaptıkları işler hakkında en küçük bir fikrim vardı. Ne diyeceğimi bilemediğimden sabırla müze müdiremizin açıklamalarını bekliyordum. Defterin sayfalarını çevirdi yine.

"Evet, işte burada. Ön yüzde II. Teodosius'un büstü..." Elindeki sikkeye baktı. Dalgın dalgın yineledi. "Evet, bu sikke de Necdet'in koleksiyonundaymış."

Demek ki, Necdet'in ve Âdem Yezdan'ın sikke koleksiyonu katillerin elindeydi. Umarım katiller koleksiyondaki her sikke için birini öldürmeye kalkmazlar diye düşünürken, "Konstantin'den sonra II. Teodosius'u seçmeleri tuhaf," diye söylendi. Sanki kendi kendine konuşurmuş gibi sesi mırıltı halinde çıkıyordu. Bana döndü, sikkeyi uzatırken sesini yükselterek açıkladı. "II. Teodosius, Roma tarihinde o kadar önemli bir imparator değildir."

Aldığım sikkeyi çantaya koymadan önce sordum.

"Konstantin'le Teodosius arasında çok zaman farkı var mı?"

"II. Teodosius," diye anında düzeltti, "dediğim gibi, Teodosius, II. Teodosuis'un dedesiydi... Teodosius, torununun tersine, önemli bir imparatordu. Bu yüzden ona 'Büyük Teodosius' diye hitap ederlerdi. Bölünmemiş Roma'nın son hükümdarıydı. Roman'ın Doğu ve Batı olarak bölünmesi onun 395 yılında ölümüyle gerçekleşmiştir."

Bu izahat bana hiçbir anlam ifade etmiyordu. Ancak ben çantamı kapattıktan sonra geldi merak ettiğim sorunun yanıtı.

"Evet, Büyük Konstantin'le II. Teodosius arasında epeyce bir zaman farkı var.

Konstantin 337 yılında ölmüştü, II. Teodosius 401'de doğdu." Gözlerini sarnıcın kemerli tuğla tavanına dikerek hesaplamaya çalıştı. "Ne yapıyor? 64 yıl galiba... O arada farklı imparatorlar hüküm sürmüş." Yanıtı biliyormuşum gibi yüzüme bakarak mırıldandı. "II.

Teodosius'un nesebi de gayri sahihtir."

"Nasıl?"

"Affedersiniz," dedi ama yüzünde muzip bir gülümseme belirmişti. "Yani II.

Teodosius'un piç olduğu söylenir. Annesi Evdoksiya'nın hafifmeşrep bir kadın olduğu, kocası Arkadius'u yakışıklı saray görevlileriyle aldattığı yaygın bir kanıydı. Ama bu önemli değil. Önemli olan, II. Teodosius'un dirayetsiz bir imparator olması. Bunda babası Arkadius'un erken ölümünün de payı var tabii, imparator olduğunda sadece yedi yaşındaydı."

Şaşkınlıkla mırıldandım.

"Yedi yaşında mı?"

Sesim o kadar yüksek çıkmıştı ki, az ötemizden geçmekte olan turist grubunun arkada kalan son üyesi, sevimli bir yaşlı kadın yadırgayan gözlerle dönüp yüzüme bakmaktan kendini alamadı. Leyla Barkın, kadını fark etmemişti.

"Evet yedi yaşında ama II. Teodosius gerçek anlamda hiçbir zaman tek başına iktidar olamadı. Ülkeyi yöneten imparator naibi Anthemius'tu. İmparator naibinin ölümünden sonra da ipler II. Teodosius'un eline geçmedi. Bu kez ülkeyi ablası Pulheria yönetmeye başlamıştı. Son derece çirkin bir kadın olan Pulheria, kendini isa'ya adadığını söyleyerek, bekâret yemini etti. Her ne kadar dünya işlerinde gözü olmadığını, onu asıl ilgilendiren konunun kutsallık olduğunu söylese de son derece hırslı bir kadındı. Sonuna kadar da öyle kaldı. Zavallı küçük kardeşi II. Teodosius av sırasında attan düşüp öldükten sonra da iktidar hırsını yitirmedi. Gözlerini yaşama kapatıncaya kadar saray içinde entrikalar çevirmeyi sürdürdü."

Başımla çantamı göstererek sordum.

"Yani bu sikkenin sahibi kukla bir imparatordu, diyorsunuz?"

Biçimli kaşları hafifçe çatıldı.

"Tam öyle denemez. II. Teodosius da önemli işler yapmıştı. Ama hep başkalarının gölgesinde yaşamıştı."

"Şu önemli işler? Neydi onlar?"

"Mesela bu şehirdeki modern anlamda ilk üniversiteyi o kurmuştur. Evet... 425 yılında açılan bu üniversitenin tam 31 kürsüsü vardı. Hem Latince, hem de Yunanca eğitim veriliyordu." Sustu, gözleri platformun zeminine takıldı ama çok sürmedi, sanki önemli bir keşfe ulaşmış gibi döndü. "Cesedi Altınkapı'da bulduk dediniz, değil mi?"

"Evet, Yedikule Zindanlarının artık kullanılmayan kapısında."

Açıklamalarımı dinlememişti bile.

"Kara surları..." dedi adeta kendi kendine söylenerek. "Tabii ya, kara surları. II.

Teodosius'un en önemli işi kara surlarıydı. Haliç'ten Marmara'ya çift sıra halinde uzanan görkemli duvarlar. Ve o surların en görkemli geçidi Altınkapı, Latince adıyla Porta Aurea...

Yani savaştan dönen imparatorların Konstantinopolis'e girdiği yer." Heyecanla ışıldayan gözlerini yüzüme dikti. "Sözlerimi geri alıyorum Nevzat Bey... II. Teodosius ne kadar önemsiz olursa olsun, sadece kara surlarını yaptırmış olması bile adının yüzlerce yıl anılmasına yeter. O surlar yüzlerce yıl bu şehri korumuştur."

II. Teodosius'un önemli biri olup olmaması umurumda bile değildi. Katiller neden üçüncü kurbanı Altınkapı'ya bırakmışlardı, benim için önemli olan buydu.

"Kurbanın Altınkapı'ya bırakılmasının bir anlamı var mı sizce?" diye doğrudan dile getirdim aklımdakini. "Katiller bize ne söylemek istiyorlar?"

Ela gözleri, üzerinde bulunduğumuz platformun altındaki alacakaranlık sular gibi durgunlaştı. "Bence daha önemlisi," diye fısıldadı. "Katillerin verdikleri mesaj bu kentle mi ilgili, yoksa hükümdarlarla mı? Evet Nevzat Bey, sanırım bu sorunun yanıtı bulursak, katillerin bir sonraki kurbanlarını..." Yanlış bir şey söylemiş de yardım istiyormuş gibi bana döndü yine. "Umarım olmaz ama yani bir sonraki kurban olursa..."

"Hiç kuşkunuz olmasın," diye büyük bir soğukkanlılıkla onayladım onu. "Eğer katilleri bulamazsak yeni kurbanlar olacak... Lütfen devam edin."

"O zaman katillerin bir sonraki kurbanlarını bırakacakları yeri öngörebiliriz. Önemli olan, cinayetlerin bu şehirle mi, yoksa hükümdarlarla mı ilgili olduğuna karar vermek."

Doğru akıl yürütüyordu.

"Bildiğim kadarıyla Kral Byzas Romalı değildi..." diyerek üç kurbanın avuçlarındaki sikkelerden ilkinin farklı olduğunu vurguladım. "Yunanistan'dan gelen bir göçmendi."

"Haklısınız, Romalı değildi. İmparator da değildi, Byzas sadece bir kraldı."

"Ama ilk kurbanın avucundan onun kurduğu kentin parası çıktı. Yani Roma değil, Byzantion sikkesi."

Sağ elinin işaretparmağını kibarca havaya kaldırarak itiraz etti.

"Ama o sikke Byzantion döneminde değil, Roma döneminde basılmıştı. Hatırlayın, evime geldiğinizde sikkeler kitabından size de göstermiştim." Hatırladım ama emin olmak istedim.

"Bu güvenilir bir bilgi midir?"

"Kesinlikle... O sikke Byzantion, Roma hâkimiyetindeyken basılmıştır. Agustus ya da Tiberius zamanında olmalı. İsa'dan hemen sonra... Şehir henüz Roma başkenti ilan edilmemişken. Yani Konstantinopolis'ten çok önce."

Bütün bu imparatorlar, tarihler, İstanbul'un eski isimleri aklımı karıştırıyordu.

"Yani," dedim durumu sadeleştirmek için. "Yani siz bu cinayetlerin hükümdarlarla mı bağlantılı olduğunu düşünüyorsunuz?"

Çok zor bir durumla karşılaşmış gibi kararsız bir anlam belirdi yüzünde. Sorumu yanıtlamak yerine ayağa kalktı.

"Yürüyelim mi?"

Çaresiz, ona uydum. Platform kalabahklaşmıştı. Yeni bir turist kafilesi gelmiş olmalıydı.

İngilizce konuşan bu grubun arasından çıktıktan sonra, sanki yeni sormuşum gibi, "Emin değilim," diyerek durdu Leyla Barkın. "Belki de cinayetler şehirle ilgili. Yine de bu iki seçenekten hangisini derseniz, cinayetlerin hükümdarlarla ilgili olduğu şıkkını seçerdim.

Çünkü katiller hep hükümdarlara gönderme yapıyorlar."

Uyarma gereğini hissettim.

"Ama sadece sikkelerde. îlk kurbanın bırakıldığı yer, Kral Byzas'ın kurduğu tapmaklardan biri olabilir. Mesela Poseidon Tapınağı. Orada böyle bir tapınak bulunduğunu siz söylediniz. Hatta Necdet Denizel ilk orada evlenme teklif etmiş size."

"Öyle olmuştu." Eski eşinin adını duyunca dudaklarını bürüyen buruk gülümseme birkaç saniye içinde silinip gitti. "Fakat değerlendirme yaparken biz kurbanların bırakıldıkları yerlere mi bakacağız, yoksa sikkelere mi?"

"İkisine de... Hatta cinayetlerin nasıl işlendiğine de bakacağız. Ve kurbanların bırakılış biçimine de..."

Leyla Barkın'ın gözleri merakla ışıldadı.

"Kurbanların bırakılış biçimi mi?"

Artık bu bilgiyi saklamanın bir anlamı yoktu, biraz da vereceği tepkiyi merak ettiğimden ayrıntılarıyla açıkladım.

"Üç kurbanın üçünün de elleri başlarının üzerinde ok ucu biçiminde kavuşturulmuştu.

Ayakları ise okun yaya geçirilen arka tarafı gibi açılmıştı. Yani üç kurbana da ok şekli verilmişti. Üçünün de parmak uçları bir sonraki kurbanın bırakılacağı yeri gösteriyordu."

Güvensiz bir ifade belirdi yüzünde.

"Neden bunu daha önce söylemediniz?"

Önemsiz bir meseleymiş gibi umursamamaya çalıştım.

"Söylemedim mi? Herhalde sizi ilgilendirmez diye düşünmüşümdür. Her neyse..."

Ama Leyla Barkın işin ucun bırakmadı.

"Bir dakika Nevzat Bey." Sesi kırgın çıkmıştı. "Bana güvenmiyor musunuz?"

"Yok canım, onu da nereden çıkardınız?" "Bilgileri gizlemenizden. Eğer benden şüpheleniyorsanız lütfen bunu açıkça söyleyin."

"Gereksiz yere alınganlık gösteriyorsunuz," diye mesleğimin gerektirdiği bilmem kaçıncı yalanı söyleyiverdim bir çırpıda. "Size güvenmesem, sizinle işbirliği yapar mıyım?"

İkna olmuşa benziyordu ama uyarmadan edemedi.

"O zaman benden bilgi saklamayın lütfen. Çünkü ayrıntıları bilmezsem, sizi yanlış yönlendirebilirim. Böyle bir sorumluluğu taşımak istemem."

Hiç savunmaya filan geçmedim.

"Aynen sizin gibi düşünüyorum. Bu ayrıntıdan bahsetmemem size güvensizlik duyduğum anlamına da gelmiyor. Kafamda o kadar çok şey var ki, düşünememişim işte.

Ama sizin de bize her şeyi anlatmanız gerekiyor."

Yüzü kuşkuyla gölgelendi, gerginliğini bastırıp güvenle mırıldandı.

"öyle yapıyorum zaten."

"Ama Namık Bey'in Necdet Denizel'i dövmeye kalkıştığından söz etmediniz."

Gözlerini hafifçe kısarak sözlerimi tamamlamamı bekledi.

"Evet, bugün Âdem Yezdan'ın adamlarından biriyle konuştuk. Önemli bir adam... Namık Bey'in Necdet Denizel'in gırtlağına sarıldığını söyledi. Etraftakiler yetişmese öldürüyormuş adamcağızı..." "Yalan söylüyor," diye gürledi. "Kimsenin kimseyi öldüreceği yoktu."

"Yani böyle bir olay olmadı mı?"

Sustu, bakışları platformun tırabzanlarından aşağıya, ziyaretçilerin uğur getirir diye attıkları madeni paraların üzerinde yüzen gümüş sırtlı balıklara kaydı bir an.

"Oldu," dedi bakışlarını sulardan çekerek. "Doğru değildi Namık'ın yaptığı ama Necdet hak etmişti." Yeniden yüzüme bakmaya başlamıştı. "Bir yıl kadar önceydi. Sultanahmet bölgesinin müzeler adası yapılmasının konuşulduğu bir seminerden çıkmıştık. Küçük bir kokteyl vardı. Seminere katılmayan Necdet, kokteyle gelmişti. İçkiliydi. Doğruca üzerimize yürüdü. Namık'la yan yana duruyorduk. Eliyle Namık'ı göstererek, 'Bu ilkel herifte ne buluyorsun?' diye hakaret etti. Ona yanıt vermek yerine, Namık'a, "Hadi gidelim,' dedim. Namık sakinliğini koruyordu. 'İyi olur, gidelim,' dedi. Ama Necdet bırakmadı. 'Bu heriflerin modası geçti, o eskidendi. Anlamıyor musun, solculuk, çevrecilik bitti artık,' diyerek omzumdan tuttu. 'Bırak omzumu,' diye tersledim. 'Bırakmayacağım, ne omzunu, ne de seni,' deyince, Namık döndü, sakince Necdet'in sağ elini omzumdan çekip aldı. Yine nazikçe onu uyardı. 'Sarhoşsun, kendine gel.' Ama bu sözleri duyan Necdet iyice çileden çıktı. 'Bırak lan elimi. Sen kimsin benim elimi

itiyorsun!' diyerek Namık'a bir yumruk attı. Namık hazırlıklıydı, yana çekilince, attığı yumruğun etkisiyle Necdet'in dengesi bozuldu, neredeyse düşüyordu. Onu düşmekten yine Namık kurtardı.

Ama ne yaptığının farkında olmayan Necdet, bunu fırsat bilerek Namık'ın yüzüne bir tokat indirdi. îşte bu tokat bardağı taşıran son damla oldu. Kendini kaybeden Namık öfkeyle Necdet'in gırtlağına sarıldı. Zorla aldılar onu elinden. îşte olay böyle oldu."

Hak vermişçesine usulca başımı salladım.

"Namık bir yerde kendini savunmaya mecbur kalmış..."

"Kendini ve beni," diye tamamladı. "Daha önce de söylediğim gibi, Namık barışçı biridir.

Zaten Necdet de yanlışını anladı. Ertesi gün beni aradı, çok sarhoş olduğunu, kendisini bağışlamamı söyledi. Ben de Namık'tan özür dilemesi gerektiğini söyleyerek telefonu kapattım. Aramaz diye düşünüyordum ama Namık'a da telefon açmış, hatalı olduğunu, kendisini bağışlamasını söylemiş. Necdet karşısında ezilip büzülünce Namık da affetmiş.

Ardından Necdet bizi yemeğe davet etti. Aramızdaki kırgınlığı gidermek istiyordu. Biz de kabul ettik. Konuştuk, görüştük, olay tatlıya bağlandı."

Üstelemenin bir anlamı yoktu.

"Anlıyorum... Bu mesele kapandı o zaman. Biz soruşturmaya dönelim. Evet, ne diyordunuz?"

"Siz anlatıyordunuz," dedi yeniden yürümeye başlarken. "Kurbanların ok ucu gibi birleştirilen ellerinin belirli yönleri gösterdiğini söylüyordunuz. Sahi nereyi gösteriyordu elleri?"

Üç kurbanın görüntüsü de birer birer geçti gözlerimin önünden.

"Necdet'in elleri Çemberlitaş'ı gösteriyordu. Çemberlitaş'ta bulduğumuz Mukadder Kınacı'nınkiler Yedikule Zindanlarının yönünü. Dün gece surların hemen dışında bulduğunuz Şadan Duruca'nın parmakları ise Altınkapı'yı. Daha doğrusu Altmkapı'nm arkasını."

"Mese," diye fısıldadı. "Konstantinopolis'in omurgasını oluşturan anacadde.

Altınkapı'dan kente giren imparator, bu caddeyi takip ederek sarayına ulaşırdı. Bu yolun etrafında sayısız anıt vardı. Gerçi çoğunun yerinde şimdi yeller esiyor."

"Var olanları dikkate almamız lazım. Bildiğiniz gibi, son iki kurban geçmişten günümüze kalmış tarihi mekânlara bırakıldılar. Sadece ilk kurbanı, Sarayburnu'nda tahmini bir

tapmağın yerinde bulduk. Yani kendimizi sadece Mese'yle sınırlamamamız lazım.

Caddenin etrafındaki anıtlar da olabilir."

"Mantıklı," dedi düşünmeyi sürdürerek. "Ama o güzergâhta o kadar çok kilise, saray, forum, anıt, liman, bazilika var ki... Kocaman bir kentten söz ediyoruz. Büyük bir imparatorluğun başkentinden. İlk aklıma gelenler: Studion Manastırı, Bavis Forumu, Arcadius Forumu, Tauri Forumu, Konstantin Forumu, Binbirdirek Sarnıcı, Augusteion Meydanı, Milion Taşı, Hipodrom, Ayasofya, Büyük Saray, hatta bu sarnıç, hepsi katillerin işaret ettiği yer olabilir."

Doğru söylüyordu ama böyle eli kolu bağlı, katillerin yeni cinayetler işlemesini bekleyemezdik.

"Haklısınız ama biz henüz kavrayamasak da katiller belirli bir mantığa göre hareket ediyorlar. Üstelik düzenli olmasa da şu ana kadar kronolojik bir sıra izlediler. Kral Byzas, Konstantin, II. Teodosius... Aralarında büyük zaman aralıkları olsa da geçmişten bugüne doğru geliyorlar..."

"Ne demek istediğinizi anladım," diye kesti sözümü. "Yani II. Teodosius'tan sonra bu kentte yapılmış önemli anıt ya da binaları belirlemeliyiz."

"Evet," diye söylendim, "işte bunu demek istiyordum. Ve o anıt ya da yapıların hâlâ varlığını koruyor olması gerekiyor. Katiller kurbanlarını eski bir eserin yanında sergilemeyi seçiyorlar."

"Bakın bu doğru," diye onayladı beni. "Aslına bakarsanız Necdet'in bırakıldığı yerdeki Atatürk anıtı da tarihi eser sayılabilir."

Neden bahsettiğini tam anlayamamıştım, açıkladı.

"O anıt, Türkiye'de Atatürk adına dikilen ilk heykeldir. Avusturyalı Heinrich Krippel yapmış. 1926 yılında da Sarayburnu'ndaki kaidesine yerleştirilmiş."

"llginçmiş... Ama Necdet Denizel'i öldürenlerin Mustafa Kemal'e değil, Kral Byzas'a dikkatimizi çekmek istediklerini artık biliyoruz. Bilmediğimiz

şey, katillerin dördüncü kurbanlarını nereye bırakacakları. Ve bu konuda sizden başka yardım edecek kimse yok.

II. Teodosius'tan sonra yapılmış bir anıt, bir eser söylemeniz lazım bize."

Sabırsızlıkla yüzüne dikilmiş gözlerimi fark edince paniğe kapılır gibi oldu.

"Hemen, şu anda istemiyorsunuz, değil mi?" Gözlerimi bir an bile çekmedim yüzünden.

"Şu anda... Geçen her dakika aleyhimize çalışıyor." "Ama şimdi böyle, alelacele yanlış şeyler söyleyebilirim." "Olsun, siz deneyin."

Telaşını bastırmaya çalışarak, "II. Teodosius'tan sonra hangi imparatorlar vardı?"

Bakışları yine Yerebatan Sarnıcı'nın tavan tuğlalarına dikildi. "Markianos... I. Leon... II.

Leon..." Duraksadı, heyecanla mırıldandı. "Yok... Yok, Markianos... II. Teodosius'un eniştesi Markianos olabilir... Onun adına dikilen sütun hâlâ ayakta." Alacakaranlıkta gözleri belirgin biçimde ışıldadı. "Tabii, Markianos Sütunu... Markianos Sütunu'nun bulunduğu meydana, Forum Amastrianon deniliyordu. O dönem idamlıkların cezaları, Markianos Sütunu'nun bulunduğu Amastrianon'da infaz edilirmiş... Sonra da cesetler meydanda bırakılarak halkın ibret alması istenirmiş." Heyecanla bana döndü. "Evet

Nevzat Bey, sanırım katillerin kurbanlarını bırakacakları yer Markianos Sütunu..." "Nerede bu sütun?"

"Fatih'te..." Nasıl bilmezsiniz der gibi bakmıştı yüzüme. "Kız Taşı canım," diye açıkladı sonunda. "Yani Fatih'teki Kız Taşı."

"Son derece örgütlü bir cinayet ekibiyle uğraşıyorduk."

Fatih Caddesi'nden Kız Taşı anıtına dik inen yolun üst köşesinde, benim emektarın içinde bekliyorduk. Her mahallesi, her sokağı, her çıkmazı, her karış boşluğu araçlarla işgal edilen zavallı îstanbulumun, tarihi bir anıta açılan bu küçük caddesi de farklı değildi.

Ama itiraf etmek gerekirse bu araç yoğunluğu şu anda çok işimize yarıyor, gecenin bu vaktinde iyice ıssızlaşan bu caddede, anıta kurbanlarını sunmak üzere gelebilecek muhtemel ziyaretçilerin keskin gözlerinden koruyordu bizi.

Arabada sadece Ali'yle ben vardık, ayrıca anıtın bulunduğu küçük alanın parka açılan caddesinde Ekrem'in sorumluluğunda üç kişilik bir ekip daha bekliyordu. Benim emektarı park ettiğimiz yer yüksekte kaldığından, üzerindeki heykeli yıkılmış olmasına, alt kaidedeki kabartmaların çoğu silinmesine rağmen hâlâ inatla dikilmeye çalışan yüzlerce yıllık Markianos Sütunu'nu, namıdiğer Kız Taşı'nı rahatlıkla görebiliyorduk. "Niye Kız Taşı diyorlar bu sütuna Başkomiserim?" diyen Ali'nin sorusuyla bozuldu sessizlik. Bakışları hâlâ sütuna dikiliydi. "Kızlar için mi dikilmiş?"

Aynı soruyu, Yerebatan Sarnıcı'ndan ayrılırken ben de sormuştum Leyla Barkın'a.

Gülümsemekten kendini alamamıştı.

"Aslında bu sütun, dönemin valisi tarafından İmparator Markianos için yaptırılmış.

Anlarsınız, imparatorun gözüne girmek için. Şimdi yok ama bir zamanlar kaidenin üzerinde Markianos'un heykeli de varmış. Anlatılanlara göre, Markianos'un heykeli, yanından kızlar geçerken, 'Sen bakiresin' ya da 'sen bakire değilsin' diye fısüdarmış.

Heykelin yanından geçen kadınları böyle taciz ettiği halk arasında yayılmaya başlamnca, bakire olmayan kızlar bu sütunun yanından geçemez olmuş. Ta ki başka bir imparatorun baldızı sütunun önünden geçinceye kadar. Heykel, imparatorun baldızına da, "sen bakire değilsin," deyince kıyamet kopmuş... Gözyaşları içinde saraya koşturan baldız, bu hakarete dayanamayacağını söylemiş. Karısının sözünden çıkamayan imparator da baldızının onurunu korumak için heykeli yıktırmış." Şakacı bir tavırla göz kırptıktan sonra açıklamıştı Leyla Barkın. "Tabii bunlar hep söylence. Markianos Sütunu'na Kız Taşı denmesinin gerçek nedeni, alt kaidede bulunan Zafer Tanrıçası Nike'nin iki kabartması olsa gerek. Bu kadın kabartmalarını gören Osmanlı ahalisi sütuna Kız Taşı adını koymuş olmalı."

Leyla'dan duyduklarımı aynen aktardım, beni ilgiyle dinleyen yardımcıma.

"Amma matrak iş ha," diye neşeyle söylendi deri ceketinin içine gömülürken Ali.

"Valinin biri imparatora yalakalık olsun diye bir taş dikiyor, millet onun üzerine efsane düzüyor."

Böyle söylemesine rağmen o da bakışlarını sütundan bir türlü alamıyordu. Belki artık sütuna bakmıyordu da üç günün yorgunluğuyla gözleri baktığı noktaya takılıp kalmıştı.

Aslında benim de ondan farkım yoktu. Kendimi bıraksam, şu bizim emektarın rahatsız koltuğunda bile dalıp giderdim. Uyanık kalmak için son maktulü sordum:

"Demek üçüncü kurban da meslektaşları arasında da pek sevilmiyormuş?"

"Hu..." diye az önce kaykıldığı koltukta doğruldu Ali. Gerçekten de içi geçmeye başlamıştı. Aceleyle toparlandı. "Şadan Duruca'yı mı soruyorsunuz Başkomiserim? Evet, gazetede öyle derin bir yas yoktu. Gerçi kimse iyi olmuş filan da demedi ama arkadaşları için gözyaşı döken birine de rastlamadım. Birkaç kişiye sorular sordum, beylik laflarla geçiştirmeye çalıştılar. Anladığım kadarıyla kötü konuşmak istemiyorlar. Sa nırım Zeynep'in araştırması doğru. Kirli bir gazeteci galiba bu Şadan."

"Tıpkı öteki kurbanlar gibi..."

Ali sözlerimi duymamış gibi anlatmayı sürdürdü. "Sonra da adamın masasındaki not defterini, hard diskini toparlayıp bizim laboratuvara götürdüm. Defterde işe yarar bir şey bulamadık. Yazacağı haber hakkında notlar, karalamalar, röportaj yapacağı iki kişinin telefon numaralan filan. Hard diski bilgisayarcı çocuklara verdi Zeynep. İçinde ne var, ne yok, hepsini öğrenirmişiz yarın."

Yarın öğrenmeyi beklediğimiz o kadar çok şey vardı ki. Bunların içinde en önemlisi, Zeynep'in Necdet Denizel'in evindeki gravür çerçevelerinde saptadığı ama üst üste bindiği için temizlenmesi gereken parmak izlerinin kime ait olduğuydu. Zeynep gecenin onunda gelmişti emniyete, biz Kız Taşı'nda pusuya yatmadan önce. Bu kez papağan Byzas'ı da unutmamıştı. Ali'nin özel direktifleriyle, açlıktan, susuzluktan ölmesin diye geçici olarak güvenilir bir kuşsevere teslim etmişti sevimli papağanı. Şaka bir yana, titiz bir çalışma çıkarmıştı Zeynep, ilk kurbanın evinde. Ama verileri bilgisayara yüklerken üst üste binmiş o kadar parmak iziyle karşılaşmıştı ki, bunlan netleştirmek için sabaha kadar çalışması gerekecekti, ömerlerin şu et taşıma aracındaki inceleme de ancak yarın sona ereceğe benziyordu. Ve başka önemli bir bilgi, Ali'nin belediyeden alacağı bilirkişi listeleri de bilgisayardaki sorunlar hâlâ sürdüğünden yanna ertelenmişti. İşin kötüsü, yann bütün bu bilgiler elimize ulaştığında yine bir sonuca, bırakın sonucu,

küçücük bir ipucuna bile ulaşama- yabilirdik. Sıkıntıyla kıpırdandım oturduğum koltukta. Kürekkemiğimin üstündeki acı birden uyanıverdi. Anlaşılan, sandığımdan daha sağlam indirmişti sopayı sırtıma Ömer'in abisi. Ama ağn iyiydi, uyanık kalmamı sağlardı. Sanki hatırlamaya çalışır gibi sordum.

"Şadan Duruca en son ne zaman aynldı demiştin gazeteden?"

"Salı akşamı. Çarşamba günü de gelmemiş gazeteye. Yazıları cumartesi günleri yayınlandığı için farkına varılmamış yokluğunun. Gazetede seveni de olmadığından kimse merak etmemiş onu..."

Ali anlatırken katillerin çalışma tarzına takıldı aklım. Üç günde üç kurban. Her gün birini kaçırsalar... Hayır, hayır, işi şansa bırakmıyor bu adamlar. Muhtemelen Şadan Duruca'yı salı akşamı gazeteden çıktığında kaçırdılar. Öldürdüler ama Altınkapı'ya götürmek için zamanın gelmesini beklediler. Çünkü daha önce ikinci kurbanları Mukadder Kınacı'yı Çemberlitaş'a bırakmaları gerekiyordu. Mukadder Kınacı'nın ölüm vaktinin salı günü saat ondan önce, Necdet Denizel'in ise pazartesi saat ikiden önce olabileceğini belirtmişti Zeynep. Demek ki katillerimiz öldürdükleri kurbanlarını bırakmadan önce, bir sonraki maktulü ele geçirmiş oluyorlardı. Son derece örgütlü bir cinayet çetesiyle uğraşıyorduk.

Son derece zeki, son derece becerikli, acımasız ve kararlı bir ekip. Ömer ve ağabeyleri gibi mi? Sanmıyorum. Henüz et taşıma aracının incelenmesi sona ermemiş olmasına rağmen Ömer'in suçsuz çıkacağından adım gibi emindim. Âdem Yezdan ve adamları, katillerimizin profiline daha uygundu. Ama işbirliği yaptığı insanları Âdem Yezdan neden öldürmek işteşindi? Belki önemli bir sırrını bildikleri için. Onu hapse yollayacak bir sır.

Neden olmasın? Gerek Âdem Yezdan, gerekse üç kurban sütten çıkmış ak kaşık değillerdi.

Öte yandan, Namık Karaman ve ISD'yi de göz ardı etmemek gerekiyordu ki, katillerin gerçek amacı bu şehre zarar veren insanları öldürmekse ikinci gruptaki zanlıların suçlu olma ihtimalleri daha yüksekti.

"Başkomiserim... Şuna bakın ..."

Başımı çevirince, ıssız caddede önündeki iki tekerlekli çöp toplama arabasını güçlükle itekleyen, ince, uzun, sanki yüzünü gizlemek istermişçesine başındaki koyu renk kasketini iyice yüzüne indirmiş bir adam gördüm. Çemberlitaş'ta karşılaştığımız evsizlerden birinin verdiği

eşkale tamıtamına uyuyordu. Zargana gibi ince uzun bir adam diye tarif etmişti.

Yüzünü görememişlerdi, çünkü başındaki kasketi tıpkı bu adam gibi öne indirmişti.

Adamın iteklediği el arabasının taşıdığı büyük çuvala takıldı gözlerim. İçinde irice bir şey vardı. Bir ceset mi? Heyecanla kıpırdandım oturduğum koltukta. Sessizce adamın uzaklaşmasını bekledik. On metre kadar uzaklaşınca, "Ekrem'e haber ver, hazır olsunlar,"

diye fısıldadım Ali'ye. Ben de silahımı kılıfından çıkarıp namluya kurşun sürdüm.

Birkaç dakika sonra dışarı çıkmış, arabaların arasından şüpheliyi izliyorduk. Şüpheli tam da beklediğimiz gibi Kız Taşı'na ilerledi. Doğru muydu? Sonunda katili bulmuş muyduk?

Boğazımın kuruduğunu hissediyordum. Silahı tutan elimin hafifçe titrediğini fark ettim.

Başımı kaldırdım Ali'yle göz göze geldik. Onun da benden farkı yoktu. Diliyle kurumuş dudaklarını yalıyordu ama elinin titremediğinden emindim. Yıllarca birlikte çalışmış olmanın verdiği alışkanlıkla konuşmadan anlaşarak adımlarımızı hızlandırdık. Ekrem'in ekibinin de yaklaşmış olması gerekiyordu. Şüpheli aşağı doğru koşmak isterse onu yakalayacaklardı. Kasketli adam, Kız Taşı'nın önüne gelince, birilerine görünmekten korkuyormuş gibi önce sağına sonra soluna bakındı. Ekremleri fark etmese bari diye düşünürken ansızın geriye döndü, kendimizi son anda eski model bir Mercedes'in arkasına atmasak bizi görecekti. Etrafta kimsenin olmadığına inandıktan sonra yeniden Kız Taşı'na baktı. Şimdi el arabasındaki çuvaldan bir ceset çıkaracak diye beklerken, adam sakince sütuna doğru yaklaştı. Bir kez daha etrafına baktık, ardından pantolonunun düğmelerini açıp bilmem kaç yüzyıllık tarihi eserin dibine işemeye başladı. Büyük beklentimizin boş çıkması mı, yoksa bu hayvan herifin yaptığı kabalık mı, belki her ikisinin de yarattığı sarsıcı etkiyle, daha fazla dayanamayarak bağırdım.

"Ne yapıyorsun lan orada?"

Şüphelimiz çişini yarıda kesip panik içinde pantolonunu iliklemeye çalışırken yetişti Ekrem. Elindeki silahı kasketli adama doğrultmuşu. Biraz gerisindeki iki sivil polisin tabancaları da zanlıya çevrilmişti.

"Yat, yat aşağıya, yat, yat..."

Etrafı birdenbire silahlı adamlarla çevrilen kasketli adam, önünü bile iliklemeye fırsat bulamadan korkuyla ellerini kaldırdı.

"Tamam abi... Yapmayın abi..." diyerek panik içinde sidiğinin küçük bir göl oluşturduğu zemine uzandı.

Ali hâlâ umudunu yitirmemiş olmalı ki, çevik adımlarla ulaştı el arabasının üzerindeki çuvala. Silahını beline koyup çuvalın ağzını açtı. Elini sokup içini karıştırmaya başladı.

Kâğıt yığınları, teneke kutular, bira şişeleri, plastik kaplar çıkardı. Ama ne ölü, ne de diri bir insan bedeni yoktu çuvalda. Yüzüne yansıyan hayal kırıklığı gecenin karanlığında bile

belli oluyordu. Aradığını bulamayınca, "Nerede lan?" diye öfkeyle, yerdeki adamın üzerine yürüdü. "Nerede ceset?"

Elleri başının üzerinde, yerde yatan çöp toplayıcısının yüzü korkuyla çarpılmıştı.

"Ne... Ne cesedi abi? Ben sadece işiyordum." Ali çileden çıkmıştı, sağ ayağını çöp toplayıcısının başına bastırdı. Adamın yüzü, kendi sidiğiyle çamurlaşan toprağa gömüldü.

"Yalan söyleme! Sen erketeydin. Etrafı kolaçan ediyordun. Öteki arkadaşın nerde?

Nereye park ettiniz lan minibüsü?"

"Ne minibüsü, ne erketesi? Valla ben sadece işiyordum abi..."

Ali ensesinden yakalayıp ayağa kaldırdı adamı.

"Artık kaçmazsınız oğlum," diyerek sarsaladı. "Söyle arkadaşın nerede?"

Tam o anda çaldı telefonum.

"Alo, Başkomiserim..."

Zeynep'in sesini duyar duymaz eyvah dedim içimden. Ve bakışlarım, yüzünün yarısı çamurla kaplı çöp toplayıcısının gözlerindeki aptal ifadeyle karşılaşınca kesinlikle emin oldum yanlış adamı yakaladığımızdan. Yine de duymak istedim.

"Evet Zeynep, ne oldu?"

Umutsuzca açıkladı tahmin ettiğim haberi.

"Yeni bir ceset bulundu Başkomiserim..."

Yenilmiş bir sesle mırıldandım.

"Nerede?"

"Ayasofya'da... Kilisenin yan sokağında."

Küllerinden Doğan Kent Iustinianus'un Konstantinopolis'

Ayasofya'ya bakıyordu İmparator. Yeryüzünün en görkemli mabedine. Gökyüzünde asılı kutsal bir bulutmuş gibi Kons- tantinopolis'i kötülüklerden koruyan tapınağa. Işığını Tanrı'dan alan büyülü anıta. Yüceliğiyle sadece kendisini değü, üzerinde yükseldiği kenti de benzersiz kılan mucizevi yapıya. İnsan aklıyla insan ruhunun birleşiminden doğan göksel mekâna. O güne dek yapılmış tapınakların en büyüğüne, en genişine, en yükseğine, en aydınlığına... Ayasofya'ya...

Ayasofya'ya bakıyordu İmparator Jüstinyen. Kutsal olanla bilge olanın birliğine. Ancak inançlı ruhların yaratabileceği güzelliğe. Hükmünü yitirmiş tanrıların tapınaklarıyla süslü Konstantinopolis'in artık sadece Hıristiyan tanrısının kenti olduğunu kanıtlayan yapıya.

Tanrı'nın yücelttiği bu kentin Tanrı'ya sunduğu en yüce mabede. Konstantinopolis'in Romalı görünümünü yeni dinin dokunuşlarıyla benzersiz bir biçime dönüştüren yapıların en görkemlisine. İmparatorluğun kudretini, zarafetini, ihtişamını ve zenginliğini gözler önüne seren Tanrı evine.

Tanrı'nın evine bakıyordu Jüstinyen. Tanrı hep iyi davranmıştı ona. Soylu biri değilken sarayın yolunu açmıştı. Daha imparator bile olmadan Roma'nın kaderini belirleyen biri yapmıştı onu. linparator amcası Justin'in arkasındaki gizli güçtü Jüstinyen.

İmparatorluğun gerçek aklı, gerçek yüreği, gerçek cesareti ve vicdanıydı. Tanrı hep iyi davranmıştı ona. Jüstinyen korktuğu anlarda bile cömertlik görmüştü Tanrı'dan. Ki Tanrı korkakları sevmezdi. En büyük yanlışlarında bile terk etmemişti onu. Ki Tanrı aptalları sevmezdi. En ahlaksız davranışlarına bile kızmamıştı. Ki Tanrı soysuzları sevmezdi. Ama hiç kuşkusuz, Tanrı'dan gelen en değerli armağan, Teodora'ydı.

Tanrı'ya sunduğu tapınağa bakıyordu Jüstinyen, Teodora yanındaydı. Tanrı'ya duyduğu şükranın bir belirtisi, bu muhteşem tapınaksa, öteki, ince uzun bir selvi gibi yanında dikilen Teodora'ydı. imparatorluk kan kırmızı,

enfes bir elmaysa, yarısı Jüstinyen'di, yarısı Teodora. Bizzat Tanrı fısıldamıştı bunu Jüstinyen'in kulağına. Tanrı'dan gelen bu dişi armağanı kutsal bir emanet gibi koruyordu Jüstinyen. Oysa Kudüs'ten gelmemişti Teodora. Kutsallıkla hiç ügisi yoktu geldiği yerin. Roma imparatoriçeliğinden önce Roma kerhanelerinin imparatoriçesiydi Teodora. Roma sahnelerinin baş döndüren dansçısı.

Roma batakhanelerinin taçsız kraliçesi.

Teodora yanındaydı Jüstinyen'in. Konstantinopolis kışının en mutlu günüydü. Tapınak tamamlanmıştı. Beş yıl süren çalışma sona ermiş, beş yıllık hırs, zekâ ve emek, yepyeni bir kilise olarak kendini göstermişti bu eski kentin ortasında. Beş yıllık düşlerine bakıyorlardı Imparator'la İmparatoriçe. Birbirini deli gibi seven iki âşık, birbirine tutkuyla bağlı iki insan, birbirine inanan iki. can yoldaşı. Teodora'nın eli, Jüstinyen'in avucundaydı.

Dünyanın kötülüklerinden korunmak için imparatorun kudretli ovucuna sığınan bir kuş gibi. Ama kimin kime sığındığı belirsizdi. Teodora sokaklardan geliyordu. Sokaklar, Roma devletinin yüksek terbiyesiyle büyüyen bir imparatorun öğreneceğinden çok daha fazlasını öğretmişti ona. Teodora olmasıydı Jüstinyen olmazdı. Jüstinyen olmasaydı ne Roma yeniden altın çağını yaşayabilir, ne de Konstantinopolis küllerinden doğabilirdi.

Teodora, Ayasofya'ya bakıyordu Jüstinyen'in yanında. Roma kerhanelerinde anlamıştı insanoğlunun alçaklığını. Romalı askerlerin çadırlarında farkına varmıştı bu büyük acımasızlığın, Romalı asillerin yatağında öğrenmişti insanoğlunun ikiyüzlülüğünü Bu yüzden Konstantinopolis'in halkı ayaklandığında hiç heyecanlanmadı. Romalı asiller onlara katüdıklarında hiç şaşırmadı. Halk, Konstantinopolis'i ateşe verdiğinde hiç korkma- dı.

Jüstinyen kaçmak istediğinde bile korkmadı. Zarafetini hiç yitirmeden tuttu imparatorun ellerinden.

Kendi oğlunun gözlerinin içine bahar gibi baktı kocasının gözlerine. Yumuşak ama kesin bir ifadeyle şöyle dedi: "Sen imparatorsun, ölmek daha çok yüceltir seni kaçmaktan. Ama daha iyi bir yol var ölmekten: Öldürmek. "

Jüstinyen'in yanında ikinci bir hükümdar gibi dikmişti gözlerini yeryüzünün en büyük tapmağına Teodora. İnce yüzünde sınırsız bir kibir, soğuk gözlerinde değme savaşçılara taş çıkartacak bir cesaret, dudaklarında bıçak gibi keskin bir öfke. Bu öfke, lejyonerlerin kılıcına dönüşerek, kadın, çocuk demeden tam otuz bin isyancının canını almıştı. Bu öfke Jüstinyen'i isyanın sarhoş ettiği kitlelerin avucundan kurtarmıştı. Çünkü o, kadınların en hırslısıydı, en acımasızı, en gözü kara olanı. Çünkü o, İmparator'a Tanrı'nın bir armağanıydı.

Teodora'nın yanında Ayasofya'ya bakıyordu Jüstinyen. Yüreğinden korkuyu, aklından kararsızlığı çekip alan kadının yanında. Etrafı ihanetlerle çevrilmişken, ona sadakatlerin

en değerlisini sunan sevgilisinin yanında. Umutsuzluk elini ayağını bağlamışken onu bağlarından kurtaran tanrıçanın yanında. Tann yollamıştı onu İmparator'a. Ayaklanma da Tanrı'nın işiydi kuşkusuz, Konstantinopolis'in yakılması da. Eğer o sefiller tarafından yakılmasaydı, Jüstinyen nasıl yeniden yaratabilirdi bu kenti kendi küllerinden.

Ayasofya'ya bakıyordu İmparator, İmparatoriçesinin yanında. Tanrı'ya adamıştı bu tapınağı, onun yaptığı iyiliklere bir bedel olarak. Çünkü gerçek hükmün sahibi göksel kraldı. Tanrı 'nın sınırsız krallığının yanında, yeryüzündeki imparatorluğun ne hükmü olabilirdi? Ama karşısındaki bu büyüleyici güzelliğe, bu devasa uyuma, gökyüzüne asılıymış gibi duran bu muhteşem mabede bakarken bir an kendini yitirdi, kapıldığı gurur Tanrı 'yı da, onun göksel krallığını da unutturdu. Ve yeryüzündeki ilk tapmağı yapan Yahudilerin kralı Süleyman Peygamber'e şöyle sesledi: "Görüyor musun ey Süleyman, seni geçtim." Tapınağa bakıyordu İmparator, onu ölümsüz kılacak olan en görkemli mabede, Ayasofya'ya...

"Katillerin işaret ettiği mekân, Topkapı Sarayı'ydı."

Ayasofya'nın yan sokağına bırakılmıştı ceset, yolun üzerinde çapraz bir şekilde yatıyordu. Etraf oldukça sakindi. Ne Şefik, ne de Olay Yeri înceleme'nin tuhaf giysili elemanları ortalıkta yoktu henüz. Ama hepimizden önce olay yerine gelen Zeynep, yanındaki iki resmi polisin de yardımıyla güvenlik çemberine almıştı kurbanın etrafını.

Maktul tıpkı önceki üç kurban gibi sırtüstü uzatılmıştı yere; yağmur yüklü bir rüzgârın usulca kıpırdattığı saçlarının aksine, donuk gözleri gökyüzündeki aya takılı kalmıştı. Evet, yine oradaydı, günlerdir peşimi bırakmayan o gizemli ay. Yine tam üstümüzde. Biraz daha büyümüştü, çok

sürmez, bir iki gün içinde mükemmel çevrimine ulaşır, devasa bir gözbebeği olarak süzmeye başlardı bizi karanlıkların arasından. Bir an gökyüzünden bizi izlemekte olan bu davetsiz misafirle cinayetler arasında bir bağ olabileceğini düşündüm.

Ürperdim, tüylerim diken diken oldu ama bu kanımı haklı gösterecek hiçbir kanıt yoktu tabii. Hızla kovdum bu abuk sabuk düşünceyi kafamdan. Bakışlarımı gökyüzündeki kadim tanığımızdan alıp yerdeki maktule döndüm. Önceki kurbanlardan daha yaşlı gösteriyordu.

En az altmışında olmalıydı. Gri, tüvit bir ceket vardı sırtında, ayağında duman rengi, kadife bir pantolon, aynı renkteki gömleğinin yaka kısmının örtemediği boğazı, tıpkı öteki üç kurban gibi enlemesine kesilmişti. Yerde yine kan yoktu. Ama öteki üç kurbanla kıyaslandığında maktulün yerleştirilmesindeki farklılık ilk bakışta göze çarpıyordu.

"Ok biçiminde yatırmamışlar," diye aklımdakini dile getirdi Zeynep. "Bakın, elleri de bağlı değil."

Gerçekten de kurbanın uzun kollan sanki farklı iki yönü işaret edermişçesine iki yana açılmıştı. Sağ eli, küçük bir eğimle aşağı inen çıkmaz sokağın sonundaki Cafer Ağa Medresesi'ni gösteriyordu, sol eli ise çapraz bir şekilde Ayasofya'nın yan bahçesini işaret eder gibiydi.

"Haç... Haça benzemiyor mu bu?"

Ne Zeynep'in, ne de benim fark edebildiğimiz bir şeyi görmüştü Ali. Parmağıyla, yerde yatan zavallının üzerine görünmez bir haç çizerek heyecanla yineledi. "Adamı haç şekline sokmuşlar."

Bu bulgu, pek coşkuya sürüklemedi Zeynep'i.

"Benziyor," dedi cesedi incelemek için dizüstü çökerken. "Ama bunun bir önemi olduğunu sanmıyorum."

"Neden öyle diyorsun?" Kendi tezini destekleyecek bir ipucu bulacakmış gibi Ali de iyice yaklaşmıştı cesede. "Haça dönüştürülmüş bu cesedin bir anlamı olmalı. Dinsel bir anlamı." Zavallı adamın dolunayın solgun ışığıyla parıldayan gözlerinde işe yarar bir kanıt bulamamış olmalı ki, bana döndü. "Öyle değil mi Başkomiserim?"

Aslına bakılırsa, ben de haç meselesinin o kadar önemli olduğunu düşünmüyordum ama Zeynep kadar kesin konuşmadım.

"Olabilir tabii ama mimari anlamı da olabilir. Dine değil de şehre gönderme yapan bir anlamı. Ayasofya, İstanbul'un simgelerinden biri."

"Ben de onu diyorum Başkomiserim," diye diretti Ali. "Ayasofya Hıristiyan İstanbul'un simgesi değil mi? İşte o yüzden cesede haç biçimi vermiş olamazlar mı?"

"Bunu niye yapsınlar ki?" itiraz Zeynep'ten gelmişti. Avuçlarının içine aldığı maktulün sağ elini bırakmadan meslektaşına bakıyordu. "Burası, zaten Hıristiyanlık âleminin en önemli kiliselerinden biri. Kurbanın gövdesiyle haç oluşturmaya ne gerek var?" Yanıt o kadar ikna ediciydi ki, Ali üs- telemeyi bıraktı ama güzel kriminoloğumuz akıl yürütmeyi sürdürdü. "Belki de katiller yöntem değiştirmişlerdir. Belki de artık kurbanlarını bırakacaktan yönü göstermekten vazgeçmişlerdir."

Buna hiç ihtimal vermiyordum.

"Sanmıyorum Zeynep. Adamlar ilk cinayetlerinden beri işi kuralına göre yapıyorlar.

Kurbanlarını kaçırıyorlar, boğazlarını keserek öldürüyorlar, bu kent için tarihi önemi olan yerlere bırakıyorlar, hepsinin yanına vurgulamak istedikleri tarihi dönemle ilgili bir sikke bırakıyorlar ve bıraktıkları her kurban, bir sonraki maktulün sergileneceği yerin yönünü gösteriyor. Üstelik bunları yaparken en küçük bir açık bile vermediler. İşler yolunda giderken, yani kendilerine duydukları güven doruk noktasındayken yöntemlerini niye değiştirsinler?"

"Öyle diyorsunuz da Başkomiserim, belki farkına varmadan onları sıkıştırmaya başlamışızdır..."

"Onları..." Anlamak istercesine yüzüne baktım. "Elimizdeki zanlıları mı demek istiyorsun? Ömer ve ağabeylerini mi? Ama onlar zaten içeride? Bu cinayeti nasıl işlesinler?"

Kötü bir haber verecek olmanın sıkıntısı yansımıştı yüzüne.

"Size söylemeye fırsat olmadı. Et taşıma aracı temiz çıktı. O araçta insan kanı yok."

Hiç şaşırmamıştım bu sonuca.

"Şu halde, onları derken İstanbul'u Savunma Derneği ile Dersaadet Turizm'i kastediyorsun. Yani Namık Karaman ile Âdem Yezdan..."

"Leyla Barkın'ı unutmayalım Başkomiserim," diye hatırlattı Ali. "Üstelik kadın sizinle de görüşüyor, yani ne düşündüğümüzü tahmin edebilir."

"Tamam da, biz onları hiçbir şekilde suçlamadık ki. Namık'ı sorguya bile almadık.

Leyla'yı da öyle. Kendilerinden kuşkulansak da üzerlerinde en küçük bir baskı bile kurmadık. Âdem Yezdan'ın durumu da farklı değil. Adamlarını sorguladık ama daha kendisiyle yüz yüze bile gelmedik. Bu durumda yöntemlerini neden değiştirsinler?"

Belki de tezini savunmayı sürdürecekti Zeynep ama bulduğu şey tartışmamızdan daha önemliydi.

"Sikkeyi sağ avucuna koymuşlar."

Çok güçlü çıkmamıştı sesi ama sözleri Ali'yle benim bütün dikkatimizi üzerine toplayacak kadar etkiliydi.

"Ön yüzünde bir büst var. Bir imparatorun olmalı." Sokak lambasının ışığına tutarak sikkenin üzerindeki yazıyı okumaya çalıştı. "I harfine benzer bir harf yer alıyor, sonra V, S, T, I, N, I... Nedir acaba?"

Doğrulup elindeki madeni parayı bana uzattı. Sikkeyi almadan önce yakın gözlüklerimi yerleştirdim burnuma. Sonra, elime aldığım madeni paraya baktım, ön yüzündeki büstün başında bir miğfer, gövdesinin görünen kısmında ise zırh vardı. Sol elinde kalkan, sağ elinde bir mızrak tutuyordu. Sikkenin en üstünde kabartma harflerle yazılmış bir yazı göze çarpıyordu. Metal paranın arka yüzünü çevirdim. Meleğe benzeyen kanatlı bir varlık, elinde asa şeklinde bir haç tutuyordu. En altta ise CONOB sözcüğü okunuyordu. Bu kelimenin ne anlama geldiğine dair hiçbir fikrim yoktu. Yeniden sikkenin ön yüzünü çevirdim. Az önce Zeynep'in harflerini okuduğu yazıya diktim gözlerimi. IVSTINIANVS

harflerini seçebildim.

"Hıım lustini... Sanırım lustinianos yazıyor. Biz Jüstinyen diyoruz. Yani İmparator Jüstinyen." Başımı çevirip hemen yanımızda bütün görkemiyle dikilen o ölümsüz mabede baktım. "Ayasofya'yı o yaptırmıştı."

Ali'nin bakışları da bir zamanlar yeryüzünün en büyük kilisesi olan günümüzün Ayasofya Müzesi'ne dikilmişti.

"Aya, aziz demek değil mi Başkomiserim?"

"Evet, aziz demek ama kutsal daha doğru bir kelime galiba."

"Yani buranın adı Kutsal Sofya mı oluyor?"

"Öyle sayılır. Sofya, bilgelik demektir.

Yani Ayasofya Kutsal Bilgelik anlamına geliyor. Bu kilise herhangi bir aziz için yapılmamış.

Zaten o yüzden Fatih, şehri alınca kilisenin adını değiştirmeden camiye çevirtmiş.

Neredeyse bin yıl kilise, beş yüz yıl cami olarak kullanılan bu devasa bina, cumhuriyetin kurulmasından sonra bizzat Atatürk'ün emriyle müzeye dönüştürülmüş."

Anlattıklarımı ilgiyle dinleyen Ali'nin bakışları Ayasof- ya'nın muhteşem kubbesine takılmıştı.

"Ne kadar da geniş!" Ayaklarımızın dibinde yatan cesedi unutmuş gibiydi. "Nasıl yapmış adamlar bunu yav."

"O kubbeyi dört melek taşıyor."

İnanmayan gözlerle dönüp baktı.

"Doğru söylüyorum. Kubbenin altında dört melek durur." Kurbanı inceleyen Zeynep de inanmamıştı sözlerime.

"Cebrail, Mikail, İsrafil ve Azrail mi?" diye takıldı oturduğu yerden. "Ben onların görevleri başka sanıyordum."

"Ayasofya'nın kubbesini bekleyen melekler onlar değil. Dört serafim... Yani koruyucu melekler. Onların görevi Tanrı'nın tahtını korumaktır. Tanrı'nın tahtı neresi?"

ikisi de merakla yüzüme baktılar. Parmağımı yukarı kaldırdım, ayın ışığında çözülen karanlığı gösterdim.

"Neresi olacak çocuklar, gökyüzü... Evet, gökyüzü... Kilisenin kubbesi de gökyüzünü temsil eder."

Ali inanmıştı sözlerime ama şüpheci kızımız hemen ikna olmadı.

"Siz nereden biliyorsunuz bunları Başkomiserim?"

Güzel bir anıyı anımsamış gibi başımı salladım.

"Annemden biliyorum Zeynepcim... Ayasofya, annemin özel ilgi alanıydı. En az on kez gelmişimdir bu müzeye... Çocukken tabii... Öğrendiklerimin çoğunu unuttum. Ama her yanı kanattan oluşan o melekleri, İsa Peygamber'in mozaiklerini, freskleri asla unutamam. Ama

bugün Leyla Barkın da bazı şeyler anlattı. Mesela Ayasofya'yı Jüstinyen'in yaptırdığını duymuştum ama o kadar önemli biri olduğunu bilmiyordum.

Leyla Hanım'm söylediğine göre, Konstantin kadar önemli bir imparatormuş." Leyla'nın adını duyan Ali'nin yüzü ekşidi.

"Bu kadına hâlâ güveniyor musunuz Başkomiserim?"

Kuşkularında haksız sayılmazdı, bu gece Kız Taşı'nın önünde boşa bekletmişti bizi. Daha da kötüsü, biz orada oyalanırken katiller ellerini kollarını sallaya sallaya kurbanlarını buraya bırakıp kaçmışlardı. Öte yandan, Leyla Barkm'ın bunu bilinçli olarak yaptığını gösteren ne bir belirti, ne de bir kanıt vardı elimizde. Üstelik kadını ben zorlamıştım bu konuda fikrini söylemesi için. O da yeterince incelemeden, araştırmadan, düşünmeden, aklına gelen ilk yeri söyleyiver- mişti. Kendince mantıklıydı da söylediği yer. Katillerin aklından geçeni nasıl okusun kadın? Ama böyle söylersem, Ali yeni bir tartışma başlatabilirdi.

"Leyla Barkın'a hiçbir zaman güvenmedim," diye yanıtladım. "Ama bu soruşturmada çok yardımı dokundu bize. O olmasaydı Necdet Denizel hakkında bu kadar malumata sahip olamazdık. Üstelik İstanbul tarihi hakkında da önemli şeyler anlattı. Mesela şu sikkeler..."

Yine Zeynep böldü konuşmamızı.

"Adam mimarmış..." Biz küçük tartışmamızı yaparken, o, maktulün cebinden çıkardığı cüzdandaki kimliğini incelemeye başlamıştı bile. "Mimar, Teoman Akkan... İstanbul doğumlu."

"Kurbanların hepsi de bir şekilde inşaat işiyle ilgili," diye homurdandı Ali. Cesede bakan gözlerinde kuşku dolu bir ifade belirmişti. "Ölünün arkasından konuşmak iyi değil ama bu arkadaş da yolsuzluklara bulaşmış biri çıkarsa hiç şaşırmam."

Aynı fikirdeydim, yarın anlardık ama muhtemelen Teoman Akkan adındaki bu mimar da pek temiz biri çıkmayacaktı. İtiraz etmediğine göre, Zeynep de bizim gibi düşünüyordu.

Sanırım emin olmadığımız konu, katillerin bu insanları öldürerek neyi amaçladıklarıydı.

Leyla Barkın'ın bugün söylediklerini hatırladım. "Önemli olan cinayetlerin bu şehirle mi, yoksa hükümdarlarla mı ilgili olduğuna karar vermek," demişti. Katiller, dikkatimizi önce Byzantion'a çekmek için ilk

kurbanlarını Sarayburnu'na bırakmışlardı. Byzantion'u ele geçiren ilk Romalı imparatoru önemsemeyip ikinci kurbanlarını burayı başkent yapan Konstantin'in sütunun önüne bırakmışlardı. Teodosius gibi büyük bir imparator varken, üçüncü kurbanlarını, çok da başarılı bir hükümdar olmamasına rağmen, onun torunu II.

Teodosius'un adıyla anılan kara surlarının en görkemli geçidine, Altınkapı'nın önüne bırakmışlardı. Dördüncü kurbanlarını ise bu kente kutsal bir anlam katan, o güne dek yapılmış en görkemli tapınağın önünde sergiliyorlardı işte. Evet, galiba Leyla Barkın'ın sorduğu sorunun yanıtını bulmuştum: Katiller hükümdarlarla değil, bu kentle ilgileniyorlardı. Dolayısıyla önümüzde yatan zavallının bedenini bir haça çevirmemişlerdi, hayır, hâlâ bize yeni cinayetlerinin yönünü göstermeyi sürdürüyorlardı.

Yakın gözlüğümü çıkarıp maktulün sol elinin uzandığı yöne baktım. Çapraz olarak Ayasofya'nm yan bahçesini gösteriyordu ama bu mantıksızdı. Ayasofya için zaten bir kurban bırakmışlardı, ikincisi gereksiz bir tekrar olurdu. Arkalarda bir yeri işaret ediyor olmalıydılar. Bu muhteşem mabedin sona erdiği yerde ne vardı? Bir sokak... Tarihi bir sokak. Belki de Sultanahmet yöresinin en güzel sokağı. Bu konularla çok da ilgili olmamama rağmen eserlerini benim bile bildiğim, bu kentin en vefakâr evlatlarından Çelik Gülersoy'un restore ettirdiği, Gülhane Parkı'nın görkemli girişinden Topkapı Sarayı'nın en dış kapısı olan Babı Hümayun'a kadar uzanan, sol tarafında o güzel ahşap evlerin sıralandığı Soğuk Çeşme Sokağı. Katiller o sokağı mı işaret etmek istemişlerdi?

Başımı kaldırıp o yöne baktım. Şimdi Ayasofya Konakları adıyla otel olarak hizmet veren ahşap evlerin bütün pencereleri karanlık içindeydi. Hayır, bir sonraki kurbanlarını bir konaklama mekânına bırakmayacaklardı. Bakışlarım ahşap evlerin çatısına doğru yükseldi ve kurbanın gözlerini diktiği dolunayın gümüşten ışıklarıyla yıkanan bilmem kaç yüz yıllık surlar çıktı karşıma. Topkapı Sarayı'nm dış surları... Surlar mı? Ne yani, bir sonraki kurbanı surlara mı bırakacaklardı? Bunu isteseler de yapamazlardı. Bırakın bir cesedi oraya çıkartmayı, kendileri bile zor tırmanırlardı. Birden anladım, surlar değil, Topkapı Sarayı. Evet, katillerin işaret ettiği mekân, Topkapı Sarayı'ydı. Ama saraydan önce başka bir kutsal yer daha vardı. Aya İrini Kilisesi... Gözlerim Ayasofya'nın görkemli yapısına kaydı. Anında vazgeçtim düşüncemden. Hayır, Ayasofya kadar muhteşem bir tapınaktan

sonra başka bir kilise olamazdı. Evet, katillerin hedefi kesinlikle Osmanlı sarayıydı. Başımı çevirince Ali'nin merakla bana baktığını gördüm.

"Topkapı Sarayı." Elimle surların arkasındaki sarayın tahmini yerini gösterdim. "Bir sonraki kurbanı oraya bırakacaklar."

Aklı hâlâ kendi varsayımıyla meşgul olsa gerek, önce anlamadı ne demek istediğimi.

Başımla maktulü işaret ettim.

"Katiller kurbanın ellerini böyle açarak bize yeni bir yön talimatı veriyorlar." Zeynep de başını kaldırmış, beni dinliyordu. "Bakın, adamın sol elinden bir çizgi çekersek Topkapı Sarayı'na ulaşırız."

"Yani Fatih Sultan Mehmed dönemi mi?" Sorusu değil ama ses tonundaki inançsızlık bu ihtimale çok da sıcak bakmadığını gösteriyordu Ali'nin. "İyi de Başkomiserim, daha önce de bu olasılık üzerinde durduk ama bir şey çıkmadı. Ekrem ve ekibi sabaha kadar boş yere beklediler Fatih Camii ve Topkapı Sarayı'nın çevresinde."

"Belki erken davrandık. Katiller belli bir yöntemle kurbanlarını bırakıyorlar. Belki o zaman henüz Fatih'e dikkat çekmek istemiyorlardı. Ama şimdi..."

"Tamam da Başkomiserim, şu Jüstinyen'le bizim Fatih arasında ne kadar zaman var?

Tarihten pek anlamam ama yüzlerce yıl olması lazım."

"Daha fazla, ben de tam bilmiyorum ama Ayasofya beş yüzlü yıllarda yapılmış."

"Onu diyorum işte. Kaba bir hesapla, bizim Fatih'le bu Jüstinyen'in arasında en az bin yıl var. O kadar yıl boyunca yaşamış başka imparatorwonlann yaptırdığı başka eserler yok mu?"

"Var tabii ama bu kentin kaderini değiştirecek kudrette bir imparator olduğunu sanmıyorum." Zeynep'e bakarak sordum. "Sen hesaplamıştın, Byzas'la Konstantin arasında kaç yıl vardı?"

Hiç düşünmeden yanıtladı.

"Yaklaşık bin yıl."

"Duydun mu Alicim? Megaralı göçmenlerin kralı Byzas'tan Roma İmparatoru Konstantin'e uzanan katiller, Ayasofya'yı yaptıran Jüstinyen'den

bu kenti yeniden kuran Osmanlı padişahı Fatih Sultan Mehmed'e neden uzanmasınlar?"

Sustu Ali, bu defa Zeynep karıştırdı kafamızı.

"Diyelim ki öyle, kurbanın sol eli Topkapı Sarayı'nı gösteriyor." Başıyla maktulün öteki kolunu işaret etti. "Peki sağ eli nereyi gösteriyor?"

Sorusu son derece mantıklıydı, bir o kadar da sinir bozucu. İlk tahmin, köşedeki levhanın üzerinde yazılanları fark eden Ali'den geldi.

"Cafer Ağa Medresesi'ni." İkimizin de şaşkınlıkla kendisine baktığımızı görünce levhayı gösterdi. "Burada öyle yazıyor.

Bakın, ayrıntıları da var. Topkapı Sarayı'nın 'Babü Sade Kapısı'nda görevli olan Cafer Ağa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. 1559 yılında tamamlanan medrese on altı oda ve avludan oluşmaktadır..."

Ali okumayı sürdürürken bakışlarım eğimli sokağın sonundaki medresenin tarihi kapısına çevrildi. Kapı sımsıkı kapatılmıştı, medresede hayat olduğunu gösteren en küçük bir belirti yoktu. Ancak yarın sabah araştırabilirdik ama ben katillerin kurbanlarını bu medreseye bırakacaklarını hiç sanmıyordum.

"Yarın göz atarız," diye yanıtladı Zeynep. Yeniden kurbanı incelemeye başlamadan önce Ali'ye takılmayı da ihmal etmedi. "İçeride başka bir ceset varsa o zaman buluruz. Belki katilleri bile yakalarız, tabii kaçmadılarsa..."

"Ben... Ben onları gördüm..." Geriye döndüğümüzde bir güvenlik görevlisinin üzgün bakışlarıyla karşılaştık. Sırtındaki fiyakalı üniformanın tersine, yüzünde ezik bir tavır vardı. "Nasıl bilebilirdim ki katil olduklarım?"

Kısa bir şaşkınlığın ardından, belki de talihin artık yüzümüze gülmeye başladığını düşünerek, "Bir dakika, bir dakika," diye yatıştırmaya çalıştım görgü tanığımızı. "Sakin ol... Yavaş yavaş anlat."

"Tamam, tamam..." Derin bir nefes aldı. "Tamam amirim."

"Anlat şimdi, ne gördün?"

"Beyaz bir minibüs... İçinde iki kişi vardı... Biri kadındı, çarşaf giymişti; öteki, başında kasket olan bir adam..."

"Minibüsü ne zaman gördün?"

Utançla kaçırdı bakışlarını.

"Burada durduğunda." Anlayış bekler gibi baktı yüzüme. "Sokağa ceset bıraktıklarını nereden bileyim Amirim?"

Adamın aynı sözcükleri tekrarlamasından sıkılan Ali otoriter bir sesle sordu:

"Senin ne işin vardı burada?"

"Ben... Güvenlik görevlisiyim... Adım Cezmi... Cezmi Bahtıaçık..." Sokağın sonunu gösterdi, "ilerdeki Ayasofya Konakları'nda çalışıyorum. Sokağın köşesindeki kulübede dururum. Minibüsü de kulübeden gördüm. Turist minibüsü sandım. Akşam sabah turistlerle dolar taşar burası. Gecenin bir yarısı niye turist gelsin, diyeceksiniz. Belli mi olur, rehberin teki Ayasofya'yı bir de geceyarısı görün, der, getirir. Onlardan sandım beyaz minibüsü sokakta görünce. Tabii, arkada ne yaptıklarının farkında da değilim.

Meğer ceset indi- riyormuş şerefsizler."

"Ne kadar durdu minibüs burada?"

"Birkaç dakika... Yani sanırım öyle. Çünkü o sırada resepsiyondaki Murat, elinde tepsiyle otelin kapısından, 'Gel çayını al,' diye seslendi bana. Çayımı alıp güvenlik kulübesine dönerken minibüsün bana doğru geldiğini gördüm. Onlar da beni fark etmişlerdi. Hemen uzun farlarını yaktı şoför. Gözlerim kamaştı. Şoför itliğinden yapıyor sandım. Var ya öyle manyaklar. Meğerse minibüsün içindekileri görmemem içinmiş."

"Ama yine de görmüşsün... iki kişi gördüm dedin ya." Emin olmak için açıkça sordu Ali:

"Gördün, değil mi?"

"Gördüm tabii, yandan gördüm. Tam benim kulübenin oradan sola, Gülhane Parkı'na inen sokağa döndüler, işte o anda, yanımdan geçerken baktım minibüsün içine, ilk, çarşaflı kadın dikkatimi çekti."

"Kadının yüzünü tarif edebilir misin?" diye atıldı Zeynep. "Kaşı gözü nasıldı, burnu, dudakları..."

Yutkundu, gözlerinde çaresiz bir ifade belirdi.

"Yok, edemem, önümden geçerken kadın yüzünü sakladı."

"Ya şoför?" Beklentileri ağır ağır sönen Ali son bir umutla soruyordu. "Arabayı kullanan adam... Onu anlatabilir misin?"

"Sadece başındaki kasketi görebildim, yüzü gölgede kalıyordu, tam olarak seçemedim."

Aynı ruh haliyle bu kez ben sordum.

"Minibüsün plakası, onu görebildin mi?"

Pişmanlık içinde bir kez daha aynı cümleyi yineledi. "Bakmadım ki amirim... Ne plakaya baktım, ne de aracın markasına dikkat ettim. Nereden bileyim adamların katil olduğunu? Ayasofya'yı geceleyin görmek isteyen meraklı turistler sandım." "Melekler umudu kesmişti benden."

Ayasofya'nın karşı köşesinde bekliyordu Leyla Barkın... Milion Taşı'nın önünde. Sanki ilk kez görüyormuş gibi bakışlarını bin küsur yıllık taşa dikmişti. Ayaklarına kadar uzanan beyaza yakın bej rengi bir elbise vardı üzerinde. Boynunda erguvan rengi bir eşarp, aynı renkte bir tokayla başının arkasında topladığı saçları yüzünün bütün hatlarını ortaya çıkarmıştı. Hastalıklı, solgun bir hali vardı. Ama bu solgunluk yüzüne gizemli bir güzellik katıyordu.

"Geciktiniz," dedi beni fark edince, fakat uzatmadı. Yeniden Milion Taşı'na döndü.

"Romalılar ülkelerinin sınırlarını bu taşa göre ölçüyorlardı. İngiltere'den Mısır'a kadar ülke toprakları bu taşa olan uzaklıklarına göre hesaplanırdı. Tabii, sadece bu sütun yoktu o zamanlar. Tanrıça ve imparator heykelleriyle de süslüydü burası..." Çok da şaşırmadığımı anlamıştı. "Yoksa biliyor muydunuz?"

"Annemle sık gelirdik buralara." Caddenin alt tarafını gösterdim. "Alemdar Sineması vardı Yerebatan Sarnıcı'nın karşısında.

Annem, onunla Ayasofya'ya ya da Topkapı Müzesi'ne gelirsem, sinemaya götüreceğini söylerdi. Önce bu tarihi mekânlardan birini gezer, ardından da Alemdar Sineması'nın simit, gazoz kokan salonunda günün moda filmlerini izlerdik."

"İyi bir anneniz varmış," demekle yetindi. "Yürüyelim mi?"

Yürüdük. Yaklaşık 1500 yıllık mabet bütün görkemiyle dikiliyordu taze sabah güneşinin altında. Tuhaf şey, önü bomboştu. Ne ardı ardına sıralanan otobüsler, ne insan kalabalıkları... Sanki beklenmeyen bir rüzgâr sürükleyip götürmüştü onları bir yerlere. Ne düşündüğümü anlamış gibi gizemli bir gülümseme belirdi Leyla'nın dudaklarında.

"Bugün bizim günümüz... Ayasofya bugün sadece bize açacak kapılarını."

Önüne geldiğimizde gerçekten de Ayasofya'nın bahçe kapısı kendiliğinden açıldı önümüzde. İçeri girince annemin hayran olduğu o muhteşem şadırvan karşıladı bizi.

"Osmanlılar, bu görkemli tapınağı biz yapamadık, bari güzel bir şadırvan yapalım, demişler," diye mırıldandı yanım sıra yürüyen Leyla. "Küçümsemeyelim, katkı katkıdır.

Ama daha önemlisi, Mimar Sinan'ın yaptığı payandalar."

Bakışlarım, bu bahçeye her girişimde olduğu gibi, taştan yapılma çadırları andıran türbelere kaydı. O türbelerin ölülerine, saltanatı sönmüş padişahlara, her birinin ayrı bir

öyküsü olan eşlerine, ömür sürememiş şehzadelere... Şadırvanı geçince Ayasofya'nın ana gövdesi belirdi. Ve budanmış ağaçlar gibi yan yana sıralanan Roma sütunlarıyla kilisenin arasındaki yol boyunca ilerleyerek, katillerin dün gece kurbanlarını bıraktıkları Cafer Ağa Medresesi'nin hizasına ulaştık. Sağımızda mabedin girişi yer alıyordu. Üç ayrı kemer... Üç ayrı kemerin bitiminde, mermer çerçevelerle kaplı üç ayrı kapı. Üç kapının ortasındakinden geçerek geniş bir koridora ulaştık. Kırmızısı solmuş tuğlalarla kaplı duvarlar, uzun, geniş bir koridor...

"Halk burada toplanırdı." Biçimli parmaklarıyla boydan boya uzanan koridoru gösteriyordu Leyla. "Buradan öteye geçmeleri yasaktı."

Çıplak ayaklarıyla yere diz çökmüş, boyun eğmiş yoksul Romalılar geldi gözlerimin önüne. Tanrı'ya yakaran fısıltıları, yüzlerce yıl öncesinden yankılanarak kulaklarımda çınladı. Onların çaresizliğini hissettim yüreğimde. Ve bakışlarım kilisenin onlara yasaklanan bölümüne çevrildiğinde, beş kapı belirdi gözlerimin önünde. Devasa beş kapı... Osmanlı döneminde üzerindeki haçın yan çizgileri kaldırıldığı için, şimdi sadece ok görünümünde bir işareti taşıyan ortadaki kapıdan geçerken açıkladı mihmandarım.

"İmparator ve maiyeti buradan girerdi kiliseye."

Açıklamasa da bunu anlamak zor değildi, önceki koridorla burası arasındaki fark, hemen belli ediyordu kendini. Kandillerle aydınlanan koridorun duvarları koyu yeşil, duman rengi, beyaz mermerlerle kaplıydı.

Altın sarısının egemen olduğu tavanda eşsiz güzellikte mozaikler göz alıyordu. Başımı kaldırınca İsa Peygamber'le göz göze geldim.

Devasa bir mozaiğin içinden bakıyordu bana. Solunda Hazreti Meryem, sağında Cebrail vardı. Önünde bir imparator yerlere kapanmış, isa'dan af diliyordu ama peygamberin hükümdarı umursadığı pek söylenemezdi, gözlerini bize dikmiş, sanki, burada ne arıyorsunuz, der gibi bakıyordu.

"Kucağındaki tablette ne yazdığını biliyor musunuz?"

Ne yanıt vereceğimi beklemeden gizemli bir sesle okudu Leyla:

"Ben dünyanın ışığıyım... Barış sizinle olsun..."

Ama barış hiçbir zaman bizimle olmamıştı, bu gidişle de olacağı yoktu. İnsanlar var olduklarından bu yana öldürmeyi sürdürüyorlardı, toplu olarak ya da tek tek. Asla vazgeçmemişlerdi öldürme uğraşından. Mesleğe başladığım ilk yıllardan beri farkında olduğum bu gerçeğin artık ilginç bir yanı kalmamıştı. Fakat peşinde olduğumuz katillerin sanki isa'nın sözleriyle alay eder gibi, dördüncü kurbanlarını az önce geçtiğimiz avlunun hemen dışındaki sokağa bırakmış olmaları ilginçti. Yoksa Ali'nin söylediği gibi, kurbanlarını Ayasofya'nın önün bırakan katiller, Hıristiyanlığa ya da İsa Peygambere mi gönderme yapmak istemişlerdi? Aklımdan bunlar geçerken Leyla Barkın'ın kaybolduğunu fark ettim. Merakla etrafıma bakındım, hayır, ortalıkta görünmüyordu.

"Leyla Hanım!" diye seslendim. "Leyla Hanım..."

Mermerlere, mozaiklere, tunç kapılara çarparak bana geri döndü sesim. Leyla kaybolmuştu. Belki ana mekâna girmiştir diyerek önümde sıralanan kapılara döndüm.

Dokuz kapıdan giriliyordu kilisenin ana mekânına. İsa Peygamber'in mozaiğinin altındaki orta kapıdan girdim içeri. Daha adımımı atar atmaz bal rengi bir ışık denizinin içinde

buldum kendimi. Pencerelerden süzülen gün ışığı kutsal bir aydınlıkla yıkıyordu kilisenin ana mekânını. Sütunlar, freskler, mozaikler, çiniler, mihrap, ayetler, hatlar, minber, mahfil, yani mermer, taş, ahşap, cam, altın, gümüş, bakır ve demirden yapılma ne varsa sanki canlı varlıklarmış gibi ruh kazanıyordu gözlerimin önünde. Aynı ışık, sanki bu dünyaya ait olmayan, bambaşka bir âleme ayak basmışım duygusu uyandırıyordu bende.

O anda duydum kanat sesini. Devasa bir kartalın kanatlarını çırpmasıyla oluşabilecek güçlü bir rüzgâr çarptı yüzüme. Başımı kaldırdım; ne dev bir kartal, ne de başka bir mahlûk, Leyla Barkın'la karşılaştım. İkinci kattaydı, imparatoriçenin taç giyme törenini seyrettiği locada. Gözlerini bana dikmiş, sağ eliyle, üzerinde durduğum yeri gösteriyordu.

Baktım, etrafı kırmızı, san, yeşil, turuncu, gri renkte dairelerle çevrili bir çemberin içindeyim. Dünyanın merkezi... Hatırlıyordum, annem anlatmıştı. İmparatorların taç giydiği yerdi burası. İyi de, ne demek istiyordu Leyla Barkın? Bakışlanmı yeniden ona çevirince yüzünü sakladığını gördüm. Neden? Dikkatle ona bakarken kaldırdı başını...

Kanım donacak gibi oldu, Güzide, beş yıl önce bir patlamada yitirdiğim karım, Leyla Barkın'ın ak giysilerinin içinden bana bakıyordu. "Güzide," diye fısıldadı dudaklanm kendiliğinden. "Güzide." Sesim devasa kubbenin boşluğunda yankılanırken karımın sağında küçük bir kız belirdi. Yine yekpare, ak giysiler içinde. Evet, Aysun'du, kızım.

"Aysun," diye seslendim bu kez. Çaresizce, onlara kavuşmayı umut etmekten bile korkarak. "Aysun!" İkisi de bana bakıyordu. Ama hiçbir duygu belirtisi yoktu yüzlerinde: Ne sevinç, ne keder, ne özlem, ne de bir kınama... Sanki hiç tanımadıkları bir varlığa bakar gibi, öyle uzak, öyle soğuk, öyle yabancı. Hayır, buna razı olamazdım. Onlara ulaşmalı, onlarla konuşmalı, onlara açıklamalıydım. Aceleyle etrafıma bakındım. Yukan çıkan bir geçit arandım. İmparatorların o süslü koridorunun sonundaydı aradığım geçit.

Hızla girdim o geçide, zemini irili ufaklı taşlarla döşeli, duvarları kırmızı tuğlalarla örülü rampayı tam yedi kez döndükten sonra üst kata ulaştım. İşte oradaydılar. Güzide ve Aysun: Kanm ve kızım. Hiç heyecanlanmadılar beni görünce ama hızla uzaklaştılar.

Koşmuyorlardı, hayır, sanki ayakları yere değmiyormuş gibi, sanki mermer zeminin bir karış üzerinde uçuyorlarmış gibi kayarak hızla uzaklaşıyorlardı. Hayır, onları bırakamazdım, telaşla seğirttim peşlerinden, iki kapı belirdi ilerde. Yekpare mermerden yapılmış iki kutsal kapı kesti önlerini. Sevindim onlara ulaşacağım diye ama kanmla kızım mermer duvarın önüne gelince sağdaki kapı usulca aralanıverdi. Ve onlar dönüp arkalanna bile bakma dan, merak bile etmeden, usulca içeriye süzüldüler. Ben de geçmek, ben de onlarla içeriye girmek istedim ama mermer kapı

izin vermedi. Sertçe kapandı yüzüme. Yumruklarımla dövdüm, ellerimle ittim, omzumla zorladım.

Kımıldatamadım bile. Çaresizlik içinde etrafıma bakınırken öteki kapının aralandığını fark ettim. Hiç düşünmeden atıldım. Ama Leyla Barkın beliriverdi karşımda.

"Ne yapıyorsunuz?"

"Onlarla konuşmam lazım," diye heyecanla söylendim. "Onlara anlatmam lazım."

Mermer kapının iyice aralanmış kanatlarını gösterdi.

"Ama bu kapı cehenneme açılır. Oraya giremezsiniz."

"Girerim." Beni durdurmasına izin veremezdim. "Onlarla konuşmam lazım..."

Gözlerinde büyüyen endişeye aldırmadan daldım yasak kapıdan içeri. Bir kızıllık çöktü üzerime. Siyah lekelerle gölgelenmiş kan rengi bir kızıllığın içinde buldum kendimi. Bir alev dalgası çarptı yüzüme. Kirpiklerimin yandığını hissettim. Aldırmadım, onları aramayı sürdürdüm. Ama o koyu gölgelerin oynaştığı kızıllıkta karımla kızımı fark etmem çok

güçtü. Umutlarım neredeyse kırılıyordu ki, yine o kanat sesi yankılandı kulaklarımda, yine o başımı döndüren rüzgâr. Sesin geldiği, rüzgârın estiği yöne döndüm. Oradaydılar, mermer tırabzanların üzerinde. Giysileri tümüyle beyaz olmuştu, lekesiz, saf. Hayır, beyaz olan giysileri değildi, tenleriydi. O anda fark ettim omuzlarının gerisindeki devasa kanatları. Usulca çırptılar. O sesi yine duydum, bu kan kırmızısı mekâna hoş bir serinlik kattılar. Ama biliyordum ki hem bu serinlik, hem de onlar geçiciydiler. Biliyordum ki güzel bir rüya gibi geçip gideceklerdi belleğimin görünmez sınırlarından.

"Gitmeyin," diye atıldım. "Beni bırakmayın!"

Dönüp baktılar. Artık duygusuz değildi bakışları, derin bir özlem, müzmin bir keder, kabullenilmiş bir acı vardı gözlerinde ama aynı zamanda katı bir kararlüık. Belliydi, hüküm çok önceden verilmişti. Çare yoktu, gideceklerdi. Gideceklerini bile bile, "Gitmeyin," diye yineledim yalvaran bir sesle. "Beni bırakmayın."

Aynı kanat sesleri böldü alacakaranlığı, aynı serinlik yaladı yüzümü. Benim gibi bir faninin sözlerinin ne önemi olabilirdi ki? Gidiyorlardı işte.

Hayır, onları bırakamazdım.

Ben de sıçradım taş tırabzanların üzerine ama onlar boşlukta süzülmeye başlamışlardı bile. Kilisenin devasa boşluğu, ağzı kara, içi alev alev yanan bir volkan gibi açılıyordu ayaklarımın dibinde. Hiç düşünmeden kızıllığın içine bıraktım kendimi. Karımla kızım, her kanat vuruşlarında biraz daha yükselip, alacakaranlığın bittiği, aydınlığın belirdiği gümüşi çizgiden geçerek, Ayasofya'nın devasa kubbesini bekleyen kutsal serafimlere katılırken, ben cehennemin en alt katına doğru iniyordum. Kara volkanın kara gözündeki o ateşten kuyuya... Cehennemin ateşi, aklımla birlikte bedenimin her zerresini de ele geçirmek üzereyken o kanat seslerini bir kez daha duydum. Bir kez daha etkisiz küdı o tatlı esinti, dayanılmaz sıcaklığı. İki güçlü elin iki omzumdan yakaladığını hissetim, iki el beni kaldırdı, kara volkanın kara gözlerindeki ateş kuyusundan çıkarmaya başladı. Mana âleminden, madde alemine, o dünyadan, bu dünyaya geçtik.

Ayaklarım yere değince başım döndü, gözlerim karardı. Gözlerimi açtığımda yine o muhteşem tapınakta, yine aynı dairenin içinde buldum kendimi. Başımı kaldırıp kubbeyi koruyan dört serafime baktım karımla kızımı görürüm umuduyla. Ama melekler izin vermediler, devasa kanatlar kapadı yüzlerini, işte o anda duydum çocuğun ağlama sesini.

Aynı anda ardı ardına aceleci kanat vuruşlarıyla bozuldu tapınağın sessizliği, iki devasa melek birkaç metre geriden havalanarak apsise uçtular. Demek karımla kızım değildi beni kurtaranlar. Onların uçtukları yöne bakarken gördüm ağlayan çocuğu. Isa Peygamber'di bu, isa'nın çocukluğu... Hazreti Meryem'in kucağında... Evet, daha önce de görmüştüm onu, bu mozaiğin içinde, bu kilisede. Meryem mi dedim? Ama ben bu yüzü tanıyordum.

Birkaç adım attım... Hayır, Meryem Ana değildi, isa'nın annesi değildi, bizim Handan'dı o.

Balat'ta birlikte büyüdüğümüz, komşum, okul arkadaşım, ilk aşkım. Üç yıl önce oğlu Umut'la birlikte ölen... Umut... Bakışlarım İsa sandığım çocuğa kaydı. Tam Umut'un öldüğü yaştaydı. Hayır, sadece yaşı değil, yüzü de benziyordu ona. Benzemek ne kelime, Umut'un kendisiydi bu çocuk. Evet, İsa değildi o, Handan'ın bebeğiydi, Yekta'nın tek oğlu.

ikisinin Umut'u. Ben onlara bakarken az önce beni cehennemden çıkaran meleklerden biri sağlarına, öteki sollarına kondu. Bu melekleri de biliyordum, sağdaki Cebrail'di, soldaki

Mikhail. Handan ve Umut'la ıle ilgileri olabilir ki diye şaşkın şaşkın bakınırken Cebrail'in yüzüne takıldı gözlerim. Sendeledim. Hayır, bu kanatlı varlık, başmelek değildi, bildiğiniz Demir'di, çocukluk arkadaşım Demir. Karşısındaki ise Yekta... Handan'la Umut'u korumaya gelmişlerdi demek. İyi ama neden? Kime karşı? Hem neden ben yanlarında değildim? Üstelik Güzide ile Aysun da buradayken... Devasa mabedin ortasında terkedilmiş bir çocuk gibi kendimi yapayalnız hissettim. Hiç bilmediği bir gezegene düşmüş bir insan gibi çaresiz, tek başına. Gözlerimi onlara diktim, ellerimi onlara uzattım, beni de yanınıza alın diye. Fark etmediler bile hareketlerimi. "Beni de yanınıza alın," diye bağırmak istedim ama boğazım düğümlenmiş gibiydi, sesim çıkmadı. Yeniden denedim, yok, olmuyordu. Ama teslim olamazdım. Hayır, onlara sesimi duyurmalı, ilgilerini üzerime toplamalı, beni de yanlarına almalarını sağlamalıydım. Bütün gücümle ağzımı açıp kapamaya çalıştım, başardım da ama sözcükler yerine cılız bir "ahh" sesi döküldü dudaklarımdan. O cılız "ah" sesi meğer nelere kadirmiş, yüzlerce kanat aynı anda çırpmaya başladı. Kanat sesleri o kadar güçlüydü ki, sağır olmamak için kulaklarımı tıkamak zorunda kaldım. Ama bu da beni kurtarmayacaktı, çünkü kanatlardan yayılan rüzgârla usulca havalandım. Adeta bir girdaba kapılmışım gibi gitgide artan bir hızla dönerek yükselmeye başladım. Kubbeyi koruyan serafimlere kadar hiç durmadan, hiç yavaşlamadan yükseldim. Gözlerim enfes bir yazıyla kubbenin içine nakşedilmiş Nur Suresi'ne takıldı. Altın yaldızlı hat yazısı gözlerimi olduğu kadar, aklımı da aldı. Eğer o kanat sesini yeniden duymasaydım, boşlukta durduğuma aldırmadan o harfleri sonsuza kadar izleyebilirdim. Ama ardı ardına çarpan kanatlar yeniden altı kanatlı serafimlere çevirdi bakışlarımı. Hâlâ yüzleri kanatlarıyla kaplıydı. Acaba hangileriydi karımla kızım diye düşünürken birinin kanatları çözülüverdi ve Aysunumun incecik yüzü çıkıverdi ortaya. O kadar yakından bakıyordu ki, gözlerindeki sarı menevişleri bile seçebiliyordum.

"Baba," diye fısıldadı. "Babacığım..."

Onun sözleri bütün sesleri susturdu mabette. Melekler kanatlarını usulca kapatıp kutsal köşelerine çekildiler ve rüzgâr başladığı gibi dindi. Ve beni yükselten girdap, uçan bir halı gibi aniden çekilince altımdan, bir an boşlukta yüzer gibi öylece kaldım devasa kubbenin ortasında. Tutunacak bir dal gibi kızımın gözlerine baktım ama yine kapanmıştı kanatlar, parlak tüylerden başka bir şey göremedim. Güzide'yi aradım. Yoktu, sadece parlak tüyler.

Melekler umudu kesmişti benden. Bu sanrı belirince zihnimde, taş gibi düşmeye başladım aniden. O kadar hızlı düşüyordum ki, etrafımdaki nesneleri göremıyordum bile. Sütunlar, freskler, mozaikler, çiniler, mihrap, ayetler, hatlar, minber, mahfil, yani bu tapmağı tapınak yapan ne varsa hepsi eriyip belirsiz renklere, şekilsiz nesnelere, tuhaf bir ışığa, bir tapınak hayaletine dönüşüyordu. Biliyordum artık, beni kurtarmaya ne melekler gelecekti, ne karım, ne kızım, ne de arkadaşlarım. Biliyordum artık, kimse yardım etmeyecekti bana. Biliyordum, ölümle buluşacaktım, boşluğun mermerle buluştuğu yerde. En az düşüşüm kadar hızla geçiyordu bunlar aklımdan. Artık zemindeki gölgemi fark etmeye, artık mermerlerin damarlarını seçmeye, artık kendimi ölmeye hazırlamıştım ki birden uyandım. Ayasofya'nın mermer zeminin yerini, yatak odamın yumurta akı rengindeki tavanı almıştı. Mucize sanmıştım, değildi. Ayasofya'nın büyülü mekânından kendi yatağıma düşmüştüm. Yoğun bir rüyadan sıradan bir sabaha geçmiştim. Kül rengi bir gün ışığı çekip almıştı beni rengârenk kâbusumun içinden.

"Evet, her şeye rağmen güzel günlerdi."

Yatağımda oturup penceremdeki kül rengi sabaha baktım. Ayasofya'yı düşündüm, rüyamdaki mucizevi tapınağı değil, katillerin yanındaki sokağa dördüncü kurbanlarını bıraktığı müzeyi. Dört kurbanın dördünü birden düşündüm. Kurbanların avuçlarına

bıraktıkları sikkeleri. Sikkelerin ait olduğu dört hükümdarı... Dört insanı öldürüp onları dört ayrı tarihi mekâna bırakan katilleri düşündüm. Dört cinayetin ardından katiller hakkında kesin olarak öğrenebildiğimiz tek bilgiyi, beyaz renkli minibüsü. Katilleri düşündüm, kesinlikle eğitimli insanlardı. Eğitimli ve örgütlü. Her hareketlerini, her davranışlarını önceden planlıyor, sonra da büyük bir beceriyle adım adım uyguluyorlardı.

Katillerin sayılarını düşündüm, belirsizdi. Davranışlarını, hareketlerini düşündüm; zekiceydi. Kendimizi düşündüm sonra... Günlerdir oradan oraya koşuşturmamızı. Ve hâlâ

elimizde doğru dürüst bir ipucunun olmayışını. Yatağımda oturmuş, işte bunları düşünürken çaldı kapımın zili.

Eyvah, Ali gelmiş olmalıydı. Sabah Âdem Yezdan'a gidecektik. Saatin alarmını kurmuştum, duymamışım demek ki. Rezil olduk kaygısıyla yataktan apar topar fırlayıp pencereyi açtım. Hava soğumuştu. Sert bir

rüzgâr çarptı yüzüme, ürperdim, ayılır gibi oldum. Uzanıp aşağıya baktım. Ali değildi, kapının önünde iri cüssesiyle Demir dikiliyordu.

Pencerenin açıldığını duyunca başını kaldırmış, bana bakıyordu.

"Nevzat, açsana oğlum kapıyı..."

"Tamam tamam, geliyorum."

Birkaç dakika sonra aşağıya inmiş, elinde bir poşetle kapımın önünde dikilen arkadaşımı içeri davet ediyordum.

"Yok girmeyeceğim..." diye söylendi. "Ne uykusu oğlum bu böyle! Cep telefonuna ulaşılamıyor, ev telefonuna cevap vermiyorsun, kalp krizi geçirdin sandım."

Esnememi güçlükle bastırarak yanıtladım arkadaşımı.

"Hiç sorma Demir, üç gecedir doğru dürüst uyuyamamıştım. Bayılmış gitmişim dün gece." Kaygıyla baktı yüzüme.

"Bu kadar çok çalışma Nevzat. Bak orta yaşı çoktan geçtin. Artık dikkat etmen lazım..."

Bunu ben de biliyordum ama bir grup psikopat her gece birilerini keserken bu pek mümkün görünmüyordu.

"Neyse, beni boşver de söyle bakalım. Hangi dağda kurt öldü? Sen öyle kapımı pek çalmazdın benim?"

Yapay bir öfke belirdi yüzünde.

"Kapımızı çalmayan sensin... Hep biz arıyoruz seni."

Ulan daha az önce rüyamdaydınız, diyemedim tabii.

"Daha geçen akşam sizdeydim..."

"Biz çağırdığımız için..."

"Haksızlık ediyorsun," diye tatlı tatlı sitem ettim. "Eğer Bahtiyar'a araba çarpmasaydı, onu getirmeseydim aklınıza gelecek miydim acaba? Zaten küçükken de ben arardım sizi..."

"Yazıklar olsun! Unuttun mu lan? Okula giderken önce seni alırdım, ardından Handan'la Yekta'yı."

Öyle yapardı, hepimizden erken kalkardı Demir. Çünkü Alzheimer hastası annesine göz kulak olmak için sabahın köründe uyanmak zorundaydı. Atiye Teyze'nin ne zaman uyuyup ne zaman uyanacağı belli

değildi. Kafasına eserse kapıyı açıp gider, bazen Fener'de azizlere mum yakarken, bazen de Eyüp'te evliyalara dua ederken bulunurdu.

Hepimizden daha kötü bir çocukluğu olmuştu Demir'in ama hiçbir zaman bunu belli etmemişti. Belki de yardımcı kadın gelir gelmez kendini evden dışarı atmasının nedeni, biraz da o kötü ortamdan kurtulmak içindi. Şimdi kapımda dikilen bu devasa cüsseli, kendinden emin adamda acısını hep kendine saklayan, ketum çocukluk arkadaşımı g mek benim için şaşırtıcı değildi. Ruhunun derinliklerinde nasıl bir travma vardır, o kadarını bilemem ama başına gelenlere rağmen o yaşta bile dağılmamış, hiç şikayet etmemiş Demir'in, bugtin böyle güçlü ve kontrollü biri olacağını daha o günlerden tahmin edebiliyordum. Ayrıca, böyle biri olmasından son derece de memnundum.

"Pazar günleri de ben alırdım seni evden," diye takıldım çocukluk arkadaşıma.

"Bünyamin Amca top oynamana izin vermezdi de, ders çalışacağız bahanesiyle babandan kurtarmaz mıydım seni?"

Gözleri dalgınlaştı, yüzünde tatlı bir ifade belirdi.

"Doğru, öyle yapardın. Bir keresinde fena yakalanmıştık. Hatırlıyor musun? Pazartesi matematik sınavımız var, ders çalışacağız yalanıyla babamı kandırmış, soluğu papazın bahçesinde almıştık. Fener'den çocuklarla top oynayacaktık. Fakat babam bu kez bir şeyden şüphelenmiş, bizi takip etmiş. Daha maç yeni başlamıştı ki, ikimizi de kulaklarımızdan yakaladığı gibi sahanın dışına çıkarmıştı."

Hatırlıyordum, iki gün geçmemişti kulağımın acısı. Kulağımızı çektiği yetmezmiş gibi, bir de beni eve kadar götürüp babama teslim etmişti. Babam da Bünyamin Amca'ya teşekkür ettikten sonra yalan söylediğim için adamakıllı paylamıştı beni.

"Güzel günlerdi be," diye mırıldandım. "Her şeye rağmen güzeldi."

İnce bir keder bastı geniş yüzünü.

"Evet, her şeye rağmen güzel günlerdi." Ama bunu söyledikten sonra aşırı duygusallaştığını düşünmüş olacak ki, hemen konuyu değiştirdi. "Hadi toparlan, gidiyoruz."

"Nereye?"

Elindeki tıka basa doldurulmuş poşeti gösterdi.

"Nereye olacak, kahvaltıya... Yekta dün sabah Arif Usta'nın dükkânında kahvaltı yaptığını söyleyince dayanamadık, yalnız bırakmayalım şu ihtiyar polisi dedik..." İçten gülümsedi. "Şaka bir yana, hadi gidip güzelce doyuralım karnımızı. Yekta çayı demlemiştir çoktan."

Hoşuma gitmişti daveti ama gidemezdim. "Teşekkür ederim Demir... Çok iyi olurdu fakat sabah bir yere uğramamız gerekiyor. Birazdan Ali gelip alacak beni."

"Ali de kim?"

Bir korna sesiyle ikimiz de başımızı çevirdik. Bizim haytanın arabası hızla gelip sert bir frenle kaldırımın kenarında durdu. "îşte bu. Bir gün ölümüme sebep olacak yardımcım."

Demir gülmedi sözlerime, soğuk bir ifadeyle süzdü arabanın içinden neşeyle bizi selamlayan yardımcımı. Çok sürmedi, bana döndü yeniden.

"iyi, belki başka bir zaman... Ama sen de teklif bekleme. Yabancı mısın oğlum? Bir telefon etmen yeterli." "Oldu, arayacağım. Söz."

Dönüp gidecekti ki, "Bahtiyar'ı anlatmadın," diye durdurdum. "Nasıl oldu hayvancağız?"

"iyi iyi, dişi köpekleri koklamaya bile başladı serseri. Gelince görürsün. Hadi eyvallah..."

Birden yarın geceki daveti hatırladım.

"Demir dur, dur bir dakika. Yarın akşam buluşuyoruz, değil mi?" Boş boş baktı yüzüme.

"Unuttum, deme sakın. Evgenia'nm meyhanesine gidecektik ya." Panikler gibi oldu.

"Sahi ya, Tatavla'ya gidecektik... Söz vermiştik kadıncağıza." "Söz verdiniz ya. Aman gözünüzü seveyim Demir. Hiç kaçarı yok. Eğer gelmezseniz kabak benim başıma patlar."

Alaycı bir gülümseyiş belirdi dudaklarında. "O kadar da kılıbık olma be." "Tabii, bekâra kan boşamak kolay. Senin hiç sevgilin olmadı ki..." Daha laf ağzımdan çıkar çakmaz anladım baltayı taşa vurduğumu. "Yav oğlum, yapmayın işte, söz verdiniz yerine getirin lan," diyerek gargaraya getirmeye çalıştım, olmadı. Demir'in yüzündeki ifade anında değişmişti. Fakat o da belli etmek istemiyordu. "Tamam Nevzat, tamam," dedi alelacele.

"Merak etme, geleceğiz." Kederle bulutlanan gözlerini saklamak için başını hızla çevirirken, Handan'ın hayaletinin yine bir yerlerden bizi izlediğini hisseder gibi oldum.

"Jüstinyen de Doğu Roma'nın en kudretli imparatoruydu."

Bulutlanan gökyüzünün altında, sahte bir Roma sarayı gibi dikiliyordu Dersaadet Turizm'in Cankurtaran sırtlarındaki taştan yapılma, üç katlı binası. Binanın geniş basamaklarla çıküan girişinde, birkaç metre arayla sıralanan altı mermer sütunun taşıdığı sundurmanın gerisinde, iki kanatlı, devasa, ahşap bir kapı vardı. Ali'nin arabası binanın kapısına yaklaşırken düştü ilk damlalar ön camımıza. Önce küçük tıpırtılar, ardından telaşla çarpan öfkeli damlalar. Apansız çı- kıveren rüzgâr. Aşağıda, Marmara Denizi'nin üzerinde ardı ardına çakan şimşeklerin uğultuları... Ama ne kara bulutlar, ne gökyüzünü parçalayan şimşekler, ne de bardaktan boşanırcasına bastıran yağmur umurumuzdaydı; Âdem Yezdan'ı kaçırmış olmaktan korkuyorduk.

"Bekleyecekti bizi, değil mi?" diye sordum arabayı merdi- venin önüne yanaştıran Ali'ye. "Saat on bire geliyor." "Bekler herhalde Başkomiserim." Sesi umutsuz çıkmıştı.

Gerçi Ercan denen o herife, on buçukta geliriz, demiştim ama..." Sadece ben değü, o da uykusuna yenik düşmüş, tıpkı baş ^°ıtıiseri gibi sabahleyin saatin alarmını duymamıştı.

Eğeı Ynep'in ısrarla çaldırdığı telefon olmasa, belki de öğleye ka uyuyup kalacaktı. O

yüzden kendini suçlu hissediyordu. Dert etme Ali," diye teselli etmeye çalıştım, "beklemeye ^ olsalardı, nerde kaldınız diye ararlardı. Ercan'ın bizimle 2uŞnıayı göze alacağını sanmıyorum."

Böyle söylememe rağmen, nasıl karşılanacağımızdan ben de hiç emin değildim. Ama boşa kaygılandığımızı çok geçmeden anlayacaktım. Aracımız daha binanın önüne yeni gelmişken, Ali daha motoru durdurmadan, ellerindeki kocaman şemsiyeleri açarak iki çam yarması dikilivermişti kapılarımızın önünde. Çam yarması, dediysem yanlış anlaşılmasın, bunlar Necdet'in evinde yakaladığımız, aşiretin o kaba saba iki genç irisine hiç mi hiç benzemiyorlardı. Üzerlerindeki siyah takım elbiseleri, en az bir seksen boylan, geniş omuzları, alabros saçlarıyla, şirket korumasından çok, devlet başkanlarının güvenliğini

sağlamakla görevli birinci sınıf polisleri andırıyorlardı. Soğuk bir nezaketle kapılarımızı araladılar.

"Buyurun..." Şemsiyeleri kapının üzerine germişlerdi. "Buyurun, lütfen."

Nereye geldik biz yahu dercesine yardımcımla birbirimize bakıp gülümsedik.

"Buyurduk koçero," dedi Ali çevik bir hareketle arabadan inerken. Ama yere basınca, kendisinden en az bir baş daha uzun olan korumayı aşağıdan yukarıya süzdükten sonra takılmaktan kendini alamadı. "Buyurduk buyurmasına da, böyle aynı boy, aynı şekil... Siz hangi bostanın mahsulüsünüz ya?"

Ali'nin lisanından hiçbir şey anlamadı genç güvenlikçi.

"Efendim..."

"Boş ver," diyerek yürüdü bizimki. "Sizi yetiştiren adama soranm daha iyi."

Onları yetiştiren adam, eskitilmiş ahşaptan yapılma devasa kapının önünde, gladyatörleriyle övünen Romalı bir savaş eğitmeni gibi dudaklarında kendinden emin bir gülümsemeyle bize bakıyordu. Ercan'dan söz ediyorum. Eski polis Ercan Sungur.

Kendisine baktığımı fark edince sanki kırk yıllık ahbapmışız gibi elini salladı.

"Merhaba Başkomiserim..." Bardaktan boşanırcasına yağan yağmura aldırmadan birkaç basamak inerek merdivenlerde karşıladı bizi. "Hoş geldiniz..."

"Hoş bulduk." Ercan ıslanmasın diye basamakları birer ikişer tırmandım. "Geç kaldık, kusura bakmayın."

Uzattığım eli dostça sıktı.

"Ne kusuru canım! Ben de kapıya yeni çıkmıştım zaten." Yüzünde çatık bir ifadeyle bakan yardımcımı başıyla selamladı. "Merhaba Ali Komiserim... Siz de hoş geldiniz."

Soğuk bir homurtuyla geçiştirdi bizimki. Ercan'ın emniyette kendisini umursamamasını hâlâ unutmamıştı. Oysa eski meslektaşımız, bu tatsızlıkları geride bırakmak istiyordu.

"Geç filan kalmadınız canım." Artık o da bizimle birlikte basamakları tırmanıyordu. "Biz hep buradayız zaten." Yardımcıma bakıp gülümsedi. "Ali Komiserim aradığından beri sizi bekliyoruz. Âdem Bey de erkencidir. Moskova'dan dün geceyarısı dönmesine rağmen, sabah bizden önce gelmişti şirkete."

Bu iyi haberdi işte. Demek sonunda karşılaşacaktık şu meşhur Âdem Yezdan'la. Ahşap kapının aralık kanadından içeri girmeden önce çaldı beni bir türlü rahat bırakmayan telefonum. Tam da zamanı. Evgenia'ya mı? Dünden beri konuşmamıştık, merak etmiş olmalıydı. Belki de yarın geceki daveti hatırlatacaktı. Ama hayır, Evgenia değildi, başka bir kadın, şu sıralar sevgilimden daha çok görüştüğüm bir kadın, nedense her cinayetten sonra beni arayan Leyla Barkın. Telefonu açmadan önce Ercan'a döndüm.

"Siz geçin isterseniz, hemen geliyorum."

Gitmek istemedi Ali.

"Yok Başkomiserim, ben beklerim sizi."

Bir şeylerden tedirgin mi olmuştu bu çocuk? tki korumayla Ercan'ı süzdüm. Hiç de öyle kuşku uyandıracak bir halleri yoktu. Anladım, Ali hazzetmediği bu kişilerle yalnız kalmak istemiyordu.

"Biz de bekleriz..." dedi Ali'nin hiç hazzetmediği kişilerin başındaki adam. Sanki ikinci yardımcım da kendisiymiş gibi samimi bir tonda konuşuyordu Ercan. "Ne olacak Başkomiserim? Konuşmanızı yapın, sonra geçeriz içeri."

"Tamam, çok uzatmayacağım." Hızlı adımlarla onlardan uzaklaşarak, hepimizi sağanaktan koruyan geniş sundurmanın ucuna yöneldim. Yeterince uzaklaşınca açtım telefonumu.

"Günaydın Leyla Hanım... Nasılsınız?"

"iyiyim Nevzat Bey... Ben iyiyim de, bir ceset daha bulunmuş."

Sesindeki hayal kırıklığı sezilmeyecek gibi değildi ya da öyle hissetmem için böyle kırık bir tonla konuşuyordu.

"Ne yazık ki öyle. Üstelik Kız Taşı'nda değil, hiç tahmin etmediğimiz bir yerde, Ayasofya'da. "

Kısa bir sessizliğin ardından, "Beni suçlamıyorsunuz, değil mi?" diyerek savunmaya geçti hemen. "II. Teodosius'tan sonra yapılmış bir anıt, bir eser söylememi istediniz.

Üstelik bunu hemen yapmamı istediniz. Hatta karşı çıkacak oldum, ısrar ettiniz. Tahmin yapmamı istediğiniz tarih dilimi o kadar geniş, o dönemde yapılan o kadar çok eser var ki... Katillerin tam altı imparatoru atlayarak, yaklaşık seksen yıl sonra yapılacak olan Ayasofya'ya işaret edeceklerini nasıl bilebilirdim?" Bir çırpıda sayıp dökmüştü bütün bunları. Söylediklerinde haklıydı. Haklıydı ama bu durum ondan kuşku duymamı engellemiyordu, ne var ki bu düşüncemi açmak ya da onu açıkça suçlamak için hâlâ çok erkendi.

"Yapmayın hanımefendi, lütfen, boş yere alınganlık gösteriyorsunuz. Sizi suçladığım filan yok."

"Ama..."

"Rica ederim öyle düşünmeyin. Biz bir ekibiz. Suçlayacak- sam önce kendimi suçlarım.

Dediğiniz gibi, tahmin yapmanız için sizi zorlayan bendim. Hayır, suçlu aramıyorum.

Bundan sonrası için nasıl daha doğru bir tahminde bulunuruz, bunu anlamaya çalışıyorum."

"Yani cinayetler devam edecek diyorsunuz?"

"Sizce?" Yanıt vermeyince üsteledim. "Sizce bitti mi?"

Evet ya da hayır gibi kesin bir yanıt vermek yerine, sanki sesli düşünüyormuş gibi kafasmdakileri dökmeye başladı:

"Ayasofya Doğu Roma'nın en görkemli dinsel anıtıdır. Bu mabetten sonra Konstantinopolis'te daha muhteşem bir bina yapılmadı... Jüstinyen de Doğu Roma'nın en kudretli imparatoruydu. Jüstinyen'den sonra Doğu Roma eski gücünü yitirmeye başlamıştı... Yani katillerin vermek istedikleri mesaj Roma'nın görkemli günleriyle sınırlıysa, cinayetlerin sona ermiş olması muhtemel."

"Ya değilse?" Sustu, saniyelerce sürdü sessizliği.

"Bilmiyorum 'Nevzat Bey," dedi sonunda. "Bu, telefonda konuşulacak konu değil. Bugün fazla bir işim yok ama müzede kalmam lazım. Bana gelebilirseniz, oturur konuşuruz."

Göz ucuyla, az ilerde iki korumayla polis eskisi Ercan'ın arasında, vakur bir tavırla dikilen yardımcıma baktım. Leyla Barkın'ı onun da görmesini

istedim. Kadının benden gizlediği ayrıntılar varsa, Ali'nin genç gözünden kaçmayabilirdi.

"Oldu, geliriz. Ali Komiserle birlikte, diyorum... Tanışmıştınız hani."

Sözlerimin altındaki gizli ricayı hemen anladı Leyla. "Tabii tabii, onu da getirin lütfen,"

dedi nazik bir tavırla. "Hem konuşmamıza biraz heyecan gelmiş olur." Gülmemek için kendimi güç tuttum. "Tamam Leyla Hanım, görüşürüz..." "Cinayetlerin hepsi, bu şehrin tarihiyle ilgili Âdem Bey."

Âdem Bey'le görüşeceğimiz şirket binasının içi saraydan farksızdı. Geniş kanatlı ahşap kapıdan geçince taştan yapılmış iki sütunlu bir sofa çıktı karşımıza. Sütunların üzerinde çift başlı Bizans kartalları... Arkada, altı basamaklı mermer bir merdivenle inilen kocaman bir salon. Sol taraftaki devasa duvarda üç ahşap kapı. Sağ taraftaki duvar, karşıdaki yekpa re camdan cepheye kadar uzanıyordu. Camın gerisinde, dalgalar içinde çalkalanan Marmara Denizi. Merdivenlerden salona inerken sağdaki duvara birer metre arayla yerleştirilen kandil şeklindeki lambaları fark ettim. Kandillerin altına Roma saraylarında görülen yatak şeklindeki koltuklardan yerleştirilmişti. Hani Romalı soylular bunların üzerine uzanır, bir yandan şaraplarını içer, meyvelerini yer, bir yandan da sohbet ederlermiş ya, işte o koltuklardan. Kuşkusuz günümüzde kimse bu koltuklara uzanmayacaktı ama ziyaretçilerin kendilerini soylu bir Romalı zenginin ya da büyük bir komutanın sarayında hissetmesi için her türlü ayrıntıyı düşünen Âdem Yezdan, bu önemli mobilya parçasını da unutmamıştı. Hepsi bu değil, koltukların arasına eşit mesafelerle mermer büstler konulmuştu. Muhtemelen Roma imparatorlarının heykelleriydi bunlar.

Orijinal değillerse bile sahicilik görüntüsü vermeyi başarmıştı heykeltıraşlar.

"Bu da ne?" Birkaç metre ötede durmuş, yerde üzeri camla kaplı bir alanı gösteriyordu Ali. "Suriçi mi burası?"

"Bravo Komiserim," diye anında takdirlerini dile getirdi Ercan. "İlk bakışta anladınız. Tur rehberlerinin çoğu bakıp bakıp bir anlam çıkaramıyor."

"Ayasofya, Sultanahmet Camii, Topkapı Sarayı..." Biraz geri çekilip baktı. "Sahiden de kartala benziyormuş Başkomiserim."

Hangi kartaldan bahsettiğini anlamam için baktığı şeyi görmem gerekti. Yaklaşık üç metre boyunda, iki metre eninde bir maket vardı kalın camın altında. Bu maketi yapmak için zemini yarım metre kadar kazmış olmalılardı. Bakar bakmaz, Ali'nin neden bahsettiğini anladım. Geçen gün Zeynep'in bilgisayarda gösterdiği kartal, bir maket halinde uzanıyordu gözlerimizin önünde. Etrafı maviye boyanmış olan bu makette, ekranda gördüğümüz çizimden farklı olarak üzerindeki tarihi yapılar da gösterilmişti. Hem de artık çoktan yıkılmış, bugün var olmayan anıtlar bile. Sarayburnu'ndaki bir yapının maketi dikkatimi çekti. Bir tür dini yapıyı andırıyordu. Tam da Necdet Denizel'in cesedini bulduğumuz noktadaydı. Bugün Atatürk heykelinin olduğu yerde. Zeminde belli belirsiz bir yazı vardı. Yakın gözlüklerimi takıp okudum. Poseidon Tapınağı yazıyordu. Leyla Barkın'm sözünü ettiği tapınak. Necdet Denizel'in ona evlenme teklif ettiği yer. Yakın

gözlüklerimi indirip Poseidon Tapınağı'ndan Çemberlitaş'a, yani Konstantin'in bu şehri Roma İmparatorluğu'nun başkenti yapmasının anısına diktirdiği sütuna hayali bir çizgi çektim. Evet, Konstantin Sütunu'nun maketi de işte buradaydı. Yani Mukadder Kınacı'nın cesedini bulduğumuz yer. Etrafında başka yapılar da yer alıyordu. Hem Roma, hem de Osmanlı dönemine ait yapılar. Sütunun hemen arkasında Atik Ali Camii, karşı köşede Köprülü Mehmed Paşa Camii... Sütunun bulunduğu meydanın zemininde yine harfler vardı. Dikkatli bakınca okuyabildim. Konstantin Forumu yazıyordu. Bu kez Mukadder Kınacı'nın parmaklarının işaret ettiği yöne, doğuya doğru uzattım hayali çizgimi. Üzerinde mese yazan caddeden ilerledim, önce Tauri Forumu yazan günümüzün Beyazıt Meydanı'na ulaştım. Yine Roma binaları, Beyazıt Camii, bugün İstanbul Üniversitesi olan Fatih'in yaptırdığı ilk saray... Ardından biraz aşağıya inerek, zemininde Bovis Forumu harflerini seçebildiğim, muhtemelen günümüzün Aksaray'ı olan yapılar topluluğuna geldim. Sonra Arkadius Forumu yazılan ve aynı isimle anılan bir sütunun bulunduğu bina kümelerini geçince, surların sona erdiği yere, üçüncü kurban, gazeteci Şadan Duruca'nın bırakıldığı noktaya, yani Altınkapı'ya vardım. Kurbanın bileklerinden birbirine bağlanmış ellerinin işaret ettiği yönü gözümde canlandırarak, geldiğim yolu bu kez tersine kat ettim.

Ve son kurbanımız Mimar Teoman Akkan'ı bulduğumuz Ayasofya'ya döndüm. Cesedi bu muhteşem tapınağın üst sokağına, yani şimdiki Cafer Ağa Medresesi'nin kapısının biraz ilerisine yerleştirdim. Ellerini iki yana

açarak, katillerin bize nereyi göstermek istediğini bir kez daha düşünmeye çalıştım. Sol el açıkça Topkapı Sarayı'nı gösteriyordu, sağ el ise Beyazıt, Fatih, Yavuz Selim camilerinin yönünü. Belki de aklımıza bile gelmeyen başka Roma veya Osmanlı yapılarını. Bakışlarım sıkıntıyla Ayasofya'nın maketinin önündeki heykele kaydı. Anlamak için iyice çömelip bakmak zorunda kaldım. Bu bir at heykeliydi, hayır, at üzerindeki bir adamın heykeliydi. Bir imparator olmalıydı...

"Jüstinyen," dedi güçlü bir ses. "Atın üzerindeki imparator büyük Jüstinyen'dir.

Ayasofya'nın günümüze ulaşmış halini yaptıran adam. Ama heykel çoktan yıkıldı tabii..."

Çömeldiğim yerden başımı çevirdim. Sağ elinde, sapı fil- dişinden oyulmuş ahşap bir baston tutan, açık kahverengi yakasız takım elbise giymiş bir adam dikiliyordu başucumda. Doğruldum. Orta boylu, geniş omuzlu, sağlam yapılıydı. Saçlarını tümüyle kazıtmıştı, bu yüzden olsa gerek, kumral kaşları iyice ortaya çıkmış, uzun kirpiklerinin gölgelediği toprak rengi gözleri daha da etkileyici bir hal almıştı. Dudaklarının üzerinde belli belirsiz duran kırçıl bıyık, çenesini kuşatan ince bir sakalla tamamlanıyordu.

"Merhaba." Gülümsüyordu ama samimiyetinden pek emin değildim. Elini uzattı. "Ben Âdem Yezdan... Siz de..."

"Nevzat." Uzattığı eli sıktım. "Başkomiser Nevzat..." Başımla yardımcımı gösterdim.

"Bu arkadaşımız da Ali, Komiser Ali."

"Merhaba Ali Komiser... Hoş geldiniz." Ali'nin ne diyeceğini beklemeden, bakışlarını Ayasofya'nın önündeki heykele çevirerek sürdürdü sözlerini. "Biz İstanbul'da yaşayanlar pek farkında değiliz ama Jüstinyen bu kente en büyük iyiliği yapan imparatorlardan biriydi. Nika isyanıyla yıkılan, harabeye dönen kenti yeniden kurmuştu. Sadece Ayasofya'nın inşa edilmesinden söz etmiyorum. Büyük Saray'ı, Zeuksippos Hamamı'nı, Pazaryerindeki bütün binaları, senatoyu yenilemişti... Jüstinyen'i ancak bizim Kanuni Sultan Süleyman'la kıyaslayabiliriz, tkisi de kendi imparatorluklarının en görkemli yıllarında yaşamışlardı."

Âdem Yezdan'ı şaşkınlıkla dinliyordum. Karşımda sandığım gibi, gözünü kâr hırsı bürümüş bir adam değil, tıpkı Leyla Barkın gibi bu kentin tarihi

konusunda bilgili, belki de istanbul âşığı biri duruyordu. Üstelik konuşmasında ne aksan vardı, ne de dilinde bir bozukluk. Türkçeyi doğma büyüme istanbulluları kıskandıracak kadar güzel konuşuyordu.

Fildişi saplı bastonuyla atın üzerindeki imparatoru gösterdi.

"Aslında Jüstinyen'le Kanuni'nin aşk hayatları da birbirine benzer." Dudaklarında çapkın bir gülümseme belirmişti, "ikisinin de yaşamında büyük roller oynayan birer kadın vardı.

Imparatoriçe Teodora ile Hürrem Sultan. Kimileri bu kadınların onları yanlış yönlendirdiğini söylese de, bu iki büyük hükümdar, sevgililerinden asla vazgeçmediler. Ve her ikisinin sevgilisi de kendilerinden önce göçüp gitti bu dünyadan." Yanlış anlamamızdan korkuyormuş gibi bastonsuz elinin işaretparmağını usulca yukarı kaldırdı.

"Ama benzerlikleri bu kadarla sınırlı değil, tkisi de bu kente önemli eserler kazandırmış olmalarına rağmen, daha çok istanbul'daki iki ibadethaneyle anılırlar. Ayasofya Kilisesi ile Süleymaniye Camii... Bu şehrin ölümsüz tapmakları..." Gurur yüklü bir sesle ekledi.. "Ha, bizim Kanuni'nin bir üstünlüğü var tabii, iyi bir şair olması. 'Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi / Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi' dizelerini bilirsiniz." Bizden yanıt alamayınca engin gönüllü bir gülümseme belirdi kalın dudaklarında. "Başınızı ağrıttım, değil mi? Ne yapayım, konu tarihe gelince kendimi tutamıyorum. Oysa siz daha önemli bir mesele için buradasınız..."

Ellerimi yana açtım.

"Yaptığımız soruşturma da tarihten ayrı değil." Maketi gösterdim. "Daha doğrusu, istanbul tarihinden..."

Ne demek istediğimi anlamamış gibiydi.

"Cinayetlerin hepsi bu şehrin tarihiyle ilgili Âdem Bey..."

Yüzünde merak dolu bir anlam belirdi ama çok sürmedi, bakışları birkaç adım geride, klonlanmış gibi birbirinin aynı olan iki korumaya kaydı.

"Bir dakika Başkomiserim." Ellerini göğsünde çapraz yapmış eski meslektaşımıza döndü. "Ercan, çocukları yolla istersen."

Ercan çevik adımlarla korumaların yanına gitti. Eğilip kulaklarına bir şeyler fısıldadı.

Komutanlarının emrine uyan iki lejyoner gibi, tek söz etmeden, sol taraftaki ilk kapıdan çıkarak uysalca salonu terk ettiler.

"Cinayetler istanbul'la ilgili mi diyorsunuz?" Düşünceli bir halde, eliyle ince sakalını kaşıyordu Âdem Yezdan. "Bu kanıya nasıl vardınız?"

Açık oynamanın zamanı gelmişti.

"Çünkü katiller, kurbanlarını tarihi mekânlarda sergiliyorlar. Bu şehir için önemli olan tarihi mekânlarda."

Bastonunu iki avucunun arasına aldı.

"Öyleymiş, Ercan bahsetti biraz."

"Kurbanların avuçlarına sikke bıraktıklarını da söyledi mi?"

Aslında soru bir tuzaktı. Ne Ercan'a, ne de basına sikkelerden söz etmemiştik. Madeni paraların bırakıldığım sadece biz ve katiller biliyordu. Gözlerimi eski meslektaşımıza dikerek, nasıl tepki vereceğini bekledim. Ama Ercan tuzağa düşmedi ya da gerçekten sikkelerden haberi yoktu.

"Bil... bilmiyordum ki... Sikke mi bırakıyorlarmış?"

Ercan gibi, Âdem Yezdan'ın da gözleri faltaşı gibi açılmış, hatta fazladan, alt çenesi hafifçe aşağı doğru sarkmıştı.

"Benim sikkelerimi mi?"

Bu çarpılmış yüz, bu titreyen ses sahici miydi, yoksa kendini gizlemeye çalışan bir zanlının harfi harfine uymak zorunda olduğu bir senaryonun gerekli kıldığı hal ve tavırlar mıydı? Kestirmek zordu. O yüzden hiç

kuşkulanmamış gibi davrandım. "Henüz sizinkilere sıra gelmedi. Sizin sikkeler Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti dönemine aitmiş.

Ercan Bey öyle söylemişti."

"Doğru..." Bana dönerek başını salladı. "Evet, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti paraları biriktiriyorum."

"Ama katiller, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti döneminde basılmış paraları değil, daha önceki dönemlerde basılmış sikkeleri kullandılar. Byzas, Konstantin, II. Teodosius ve Jüstinyen için basılmış paraları. Yani Necdet Denizel'in koleksiyonundakileri..."

Gözlerini ardı ardına açıp kapadı.

"Dört hükümdar... Dört hükümdardan bahsettiniz... Yani dört sikke... Ama üç cinayet işlenmedi mi?"

Demek dün gece bulduğumuz kurbandan haberi yoktu ya da öyle sanmamızı istiyordu.

"Dört cinayet işlendi. Dördüncü kurban dün gece Ayasofya'nın yan sokağına bırakıldı.

Sağ avucuna da Jüstinyen'in sikkesi konulmuştu."

Susuz kalmış gibi yutkundu Âdem Yezdan.

"Kim? Kimmiş peki dördüncü kurban?"

Yanıtlamadan önce bir adım daha yaklaştım yanına.

"Teoman Akkan..." Açık kahverengi gözlerine bakarak açıkladım: "Mimarmış..."

Gözlerinde büyüyen endişeyi saklayacak fırsat bulamadı.

"Yoksa tanıyor musunuz?" diye üsteledim. "Kurbanların tümü inşaat işiyle ilgili." "Biz de inşaat yapıyoruz, istanbul'da bina yaptırmak deveye hendek atlattırmaktan daha zor.

Necdet'i de bu yüzden işe almıştım. Allah rahmet eylesin, konuya hâkim, bilgili, değerli bir insandı. Mukadder Bey'le de konuşmuşluğumuz vardır. Merhum belediyede görevliydi, izinler, evraklar için temas etmek zorunda kalmıştık. Öteki iki merhumla da karşılaşmış olabilirim. Çok insanla ilişkiniz oluyor turizm işinde. İster istemez tanışıyorsunuz."

"inşaat lafı biraz hafif kaçmıyor mu?" diye homurdandı Ali. "Öyle bina yapımı filan değil, devasa bir projeniz varmış." Ercan'ı işaret etti. "Eski

meslektaşımız söyledi."

"Var." Adamına bakmadan yanıtladı. "Büyük bir proje. Tarihi Yarımada'nın hak ettiği bir proje. Hem modern, hem de geçmişle barışık bir proje. Belki de bu yüzyılın en büyük projesi. Sadece Türkiye için değil, dünya turizmi için de çok önemli bir iş. Tarihi yarımadadaki tüm önemli yapıları simgesel olarak vurgulamayı düşünüyoruz. Ayasofya Kilisesi, Süley- maniye Camii, Topkapı Sarayı gibi günümüze kadar ulaşmış yapıları değil, çoktan yıkılmış, tarihe karışmış olanları da." Bastonuyla ilk kurbanı bulduğumuz Sarayburnu'nu gösterdi. "Mesela, günümüzde izi tozu kalmayan Poseidon Tapınağı'nı, artık bir döküntü haline gelen Bukoleon Sarayı'nı." Bastonunun ucu Çemberlitaş Sütunu'nun üzerinde durdu. "Mesela Konstantin Forumu'nda yer alan yapıları." Baston yukarı doğru hareket etti, kara surlarının Haliç'e uzanan bölümünün sonundaki saraya geldi. "Mesela Blahernai Sarayı'ndan günümüze kalan Tekfur Sarayı'nı da yapımızda vurgulayacağız. Halkın çoğunun bu anıt binalardan haberi bile yok. Yani bu büyük iş ve eğlence merkezini yaparak insanlara geçmişimizi de anlatacağız..."

Âdem Yezdan konuştukça heyecanlanıyor, heyecanlandık- ça yüzündeki her bir mimik, gözlerindeki her bir ışıltı projesine duyduğu inancın ne kadar güçlü olduğunu gösteriyordu. Ama bizim Ali bunların hiçbirinden etkilenmemiş olacak ki, "Öyle diyorsunuz da projenizi son derece sakıncalı bulanlar var," diye kesti adamın sözünü. "Tarihi dokuya zarar vereceğini söylüyorlar." Eğilip makete baktı. "Yok olup gidenlere bir şey demiyorlar ama ayakta kalan tarihi eserleri olumsuz etkileyebilirmiş."

Âdem Yezdan'ın kaşları çatılacak gibi oldu, ama hayır, kışkırtmalara kapılmayacak kadar zekiydi. Öfkelendiyse bile bunu soğuk gülümsemesinin ardına gizlemeyi başardı.

"Yanlış düşünüyorlar... Bunlar modası geçmiş fikirler. Başkomiserim hatırlar. İlk Boğaz Köprüsü yapılırken de aynı itirazlar gelmişti. İstanbul'un dokusu bozuluyormuş, güzellikleri mahvoluyormuş, dediler. Oysa şimdi biz Boğaz a yeni köprüler kurmaktan söz ediyoruz. Tarihi mekânları korumanın yolu, onları gündelik yaşamın içine katmaktır."

Artık bu kadarına dayanamadım.

"Tarihi eserlere zarar vermek pahasına olsa bile mi?"

Rahatsız olmuştu, bastonu öteki eline geçirdi.

"Eserler zaten zarar görüyor... Burası SİT alanı ilan edildiği için çürüyen o kadar çok anıt var ki. Anıtlar Kurulu çivi çaktırmıyor. Tamirat yapılamadığı için de binalar eriyip yok oluyor. Oysa biz tarihi eserlerin yanı başına dikeceğimiz yeni binalarla, geçmişi bugüne taşımayı amaçlıyoruz. Eski kafalı akademisyenler ya da her fırsatta bozgunculuk çıkartmaya çalışan solcu zihniyet işte bunu anlamıyor..."

"Burası saray mı?"

Ali'nin sorusuyla kesildi Âdem Yezdan'ın heyecanlı ko- pUşrnası. Yardımcım makette Sultanahmet Camii'nin hemen altmdaki genişçe bölgeyi işaret ediyordu. Gösterdiği bölge ince bir duvarla özel olarak belirmişti. Zeminde Büyük Saray yazısı seçiliyordu.

"Büyük Saray," diye onayladı işadamı. "Roma İmpara- torluğu'nun Magnum Palatium'u.

Konstantin tarafından yapımına başlanmış ama yüzyıllar boyunca yeni yapılarla genişletilmiş. Bakın şurası Halke denilen sarayın ana girişi, burası muhafızların bulunduğu bina, imparatorun danışma kurulunun bulunduğu salon, aşağıdaki şu bina ise kabul salonu, bu boş alan oyun sahasıydı. Muhteşem, değil mi?" Bastonuyla maketin üzerindeki Sultanahmet'ten aşağıdaki maviliğe doğru bir çizgi çekti. "Boyu Hipodrom'dan Marmara

Denizi'ne, eni Sultanahmet Cami'nin arka bahçesinden Ayasofya'nın arka duvarına kadar uzanan bir dikdörtgen getirin gözünüzün önüne, işte Büyük Saray'ın kapsadığı alan o kadarmış."

Ali önemli bir sorunla karşılaşmış gibi eli çenesinde mırıldandı.

"Bu bina da sarayın sınırları içinde yer alıyor, öyle mi?"

Lafın nereye varacağını anlayan kurt işadamı savunmaya geçti.

"Yapmayın Ali Komserim, bu bölgedeki tek bina bizimki değil ki."

Bakışları saray maketine takılı olan Ali, dalgın mırıldandı.

"Keşke tek bina sizinki olsaydı." Yeniden Âdem'e döndü, gözlerinde bir kıvılcım yandı, söndü. "Hatta sizin binanız da burada olmasaydı." Sarayı gösterdi yeniden. "Keşke bu bölge, bu maketteki gibi sadece tarihi eserlerden oluşsaydı. Asıl o zaman yüzyılın turizm olayı olurdu."

Âdem Yezdan ne diyeceğini bilemedi. Ne yalan söyleyeyim, ben de şaşırmıştım. Galiba bu çocuğa haksızlık ediyor, onun sağduyusunu ve zekâsını küçümsüyordum. Tarihe meraklı işadamı, benden önce toparlandı.

"Ama bu olacak iş değil Ali Komiserim, Büyük Saray bin küsur yıl önce terk edildi."

Bastonuyla salondaki yatak koltukları gösterdi. "Ama bakın, biz ne yaptık. Büyük Saray'da devlet görevlilerinin ağırlandığı bir tören salonu vardı. Ak- kubia Salonu. Orada 19 uzanma yatağı bulunuyordu. İşte aynısını günümüze taşıdık." Birkaç adım attı.

Uzanma yataklarından birine dokundu. "Bunlardan tam on dokuz tane var burada. Tıpkı Büyük Saray'ın yemek salonunda olduğu gibi. Yapabildiğimiz bu. Büyük Saray'ı tümüyle yeniden canlandırmak imkânsız. Onun yerinde binlerce konut, işyeri var. Üstelik buraları yüzlerce yıl önce yerleşime açılmış."

Gerekçeleri umursamadı bile Ali, ne gerekçeleri, ne de ona açıklamalar yapan adamı.

"Keşke açılmasaymış... Açılmasaymış da leş kargaları bu büyük hazinelerin üzerine üşüşmeseymiş."

Açıkça hakaret etmesine rağmen Âdem Yezdan sinirlenmedi ya da büyük bir maharetle bastırdı gerginliğini. Onun yerine eski meslektaşımız gösterdi dişlerini.

"Ama olmadı şimdi Ali Komiser. Ağır konuşuyorsun... Bak Âdem Bey kibarlık gösteriyor..."

"Lütfen Ercan," diye sertçe kesti sözünü patronu. "Ali Komiser'i anlıyorum. Yaşadığı şehri seven biri o." Açık kahverengi gözlerini anlayışla yardımcıma çevirdi. "înanm benim de içim yanıyor. Ben de sizin gibi, keşke olmasaydı, diyorum. Fakat artık çok geç.

Haklısınız, bu şehrin tarihi konusunda tek kelime bilmeden turizm işine giren çok insan var. Ben de onlara karşıyım. Ama yatırım yapmadan, yeni oteller, merkezler açmadan da bu şehri dünyaya tanıtamayız. Bu işler duygusallığa gelmez Ali Komiserim. Tarih konusu, turizm meseleleri biraz karışıktır..."

Şimdi tersleyecek Ali diye düşündüm, yapmadı, Allah belanızı versin dercesine, öfkeli bakışlarını Büyük Saray'ın maketine gömdü. Bunu fırsat bilen Âdem Yezdan bana döndü.

"İsterseniz, yan odaya geçelim Başkomiserim." Sağ duvardaki üç kapıdan ortadakini gösteriyordu. "Orası sakindir, daha rahat konuşuruz." "Tarih

kanla yazılıyor."

Konuşmak için daha rahat bir yer olabilirdi bu oda ama sessiz olmadığı kesindi.

Büyükçe maun bir masa, deri koltuklar, yerde el dokuması yün bir hah bulunan aydınlık odaya adımımızı atar atmaz, "Merhaba, ben Teodora..." diyen bir ses karşıladı bizi.

"Sarayıma hoş geldiniz."

Şampanya rengi kadife perdenin önündeki büyük kafesin içindeydi. Bizi görünce hareketlenmiş, tüneğinde bir ileri, bir geri sallanarak tekrarlayıp duruyordu.

"Sarayıma hoş geldiniz."

Necdet Denizel'in evindeki Kral Byzas adlı papağanın neredeyse tıpatıp aynısıydı. Kül rengi bir beden, kırmızı bir kuyruk, insana ilgiyle bakan boncuk gözler. Ali'yi görünce heyecanlanır gibi oldu, başını çevirerek kafesinde yardımcıma doğru ilerledi.

"Merhaba, ben Teodora... Sarayıma hoş geldiniz."

Biraz da aradaki soğukluğu gidermek amacıyla olsa gerek, "Teodora sizi pek sevdi Ali Komiserim," dedi Âdem gülümseyerek. "Herkese böyle yapmaz."

Ortamın samimileşmesi benim de işime gelirdi. Papağan muhabbetini sürdürdüm.

"Kral Byzas da çok sevmişti Ali'yi." îşaretparmağımla kafese usulca dokundum. "Sahi bu, Necdet Denizel'in evindeki papağanın kardeşi filan mı? Çok benziyor da..."

Sevgiyle baktı kafesteki kül rengi papağana Âdem. Sanki öz çocuğuna bakıyormuş gibi duygusallaşmıştı.

"Akrabası diyebiliriz... Kral Byzas otuz iki yaşında. Bu hanım ise henüz on dokuzunda..."

"O kadar yaşıyor mu bu kuşlar?"

Yüzünü ince bir keder dalgasının kapladığını gördüm.

"Seksene kadar yaşayanlar bile var. Jako papağanı bunlar. Latince adları Psittacus Erithacus. Çok zeki hayvanlardır. Bin kelimeye kadar akıllarında

tutabilirler... Ama çok narin varlıklar. Biri hastalandı mı, birbiri ardına göçüp gidiyorlar." Derinden bir iç geçirdi.

"Tam dört çift vardı bende, sekiz papağan... Ne yazık ki virütik bir hastalık kırdı geçirdi hepsini. Her sabah birini topluyordum kafeslerinin zemininden. Yere düştüler mi kurtarmak mümkün değildir. Allahtan iyi bir veteriner bulduk. Hemen hastaları ayırdı. Bir çifti de buradan uzaklaştırdı. Rahmetli Necdet'e gönderdik. Kral Byzas'la sevgilisi Hekate'yi."

"Ay Tannçası Hekate mi?"

Abartılı bir beğeniyle süzdü beni.

"Oo Başkomiserim, mitolojiye hâkimsiniz galiba..." Bir an duraksadı. "Ama ayakta kaldınız. Otursanıza." Maun masanın önündeki deri koltukları gösteriyordu. "Lütfen, buyurun."

Ali'yle karşılıklı olarak yerleştik rahat koltuklara. Az önceki tartışmanın verdiği gerginlik nedeniyle olsa gerek, Ercan ayakta kalmayı tercih etmişti ama Âdem haline bırakmadı.

"Sen de otursana, misafirlerimize ayıp oluyor."

Yanlış anlaşılmanın verdiği huzursuzlukla söylendi eski polis amiri.

"Kusura bakmayın, niyetim o değil." Açıklama gereği hissetti. "Hem onlar benim meslektaşlarım... Meslektaşlarıma hiç yanlış yapar mıyım? Polis, emekli de olsa polistir Âdem Bey. Değil mi Başkomiserim?"

Ali'nin asık suratına aldırmadan sabık meslektaşımızı onayladım.

"Tabii tabii, polis her zaman polistir..."

Ne Ercan'ın sevimli olmaya çalışması, ne benim anlayışlı tavrım kıramadı Âdem'in kararlılığını. "Gene de sen otur," dedi adamına ama misafirlerini ağırlamak için yanıp tutuşan bir ev sahibi ivecenliğiyle kendisi ayakta durmayı sürdürüyordu. Ne içeceğimizi sormasını beklerken, az önceki konuya döndü yeniden.

"Ay Tanrıçası Hekate, Byzantion kentinin koruyucusuydu Başkomiserim. Ama bizim papağan Hekate yeni evine uyum sağlayamadı, çok yaşamadı zavallı. Bende ise sadece bir çift papağan kaldı. Jüstinyen'le Teodora... Jüstinyen'i de geçen ay kaybettik." Önemli bir ayrıntıyı vurgulamak istercesine sesine özel bir ton verdi. "İşte o yüzden, Necdet'in rahmetli olduğunu öğrenince ilk aklıma gelen Byzas oldu. Çünkü bu papağan ailesinden sadece onunla benim Teodoram sağ kalmıştı."

Sevgi dolu bakışlarını yine papağana çevirmişti ama beni ilgilendiren kafesteki Teodora değil, tarihteki Teodora'ydı.

"Teodora şu fahişe olduğu söylenen imparatoriçe değil mi?"

Rahatsız olmuş gibi hızla çekti bakışlarını papağandan, yüzüme bile bakmadan yanıtlamaya koyuldu sorumu.

"Orası tartışmalı. Aslında kadın bir aktrist." Masanın karşısındaki camlı, küçük kitaplığa yöneldi. Kapağını açıp üçüncü rafta yan yana sıralanan kitapların arasından ikisini aldı.

Bize dönerek kitapları elinde salladı. "Bunların yazarı Proko- pios adında bir devlet görevlisiydi. Yazman ve hukuk danışmanı... Çok ilginç bir kişilik. Prokopios'a göre, Teodora ahlaksız bir fahişe, doymak bilmez bir seks hastasıydı. Ama iki kitap birbirine taban tabana zıt şeyler anlatır." Masaya doğru birkaç adım attı, deri kaplı kitabın kapağını bana çevirdi. Koyu kırmızı ciltle kaplanmış kitabın ön yüzünde Prokopios yazısı gözüme çarptı, hemen altında ise "İstanbul'da lustini- anus Döneminde Yapılar," başlığı yer alıyordu.

"Bu kitap, Jüstinyen ile Teodora'yı göklere çıkartır," dedi sanki eserin değerini anlamak ister gibi elinde tartarak. "Prokopios, hem imparatoru, hem de imparatoriçeyi öve öve bitiremez." Öteki kitabı üste çıkardı. "Bu eserinde ise, metnin adı da manidardır: Bizans'ın Gizli Tarihi. Evet Prokopios bu çalışmasında hem imparatoru hem de imparatoriçeyi yerin dibine sokar. İmparatoriçe şehvet düşkünü bir seks manyağı, büyücü ve tehlikeli bir dişidir, imparator ise bu kadının oyuncağı olmuş kanlı bir katil. Tabii, bu kitap gizlice kaleme alınmış, gizlice dağıtılmış." Âdem Yezdan tarih bilgisiyle beni şaşırtmayı sürdürüyordu ama itiraf edeyim ki Prokopios'un iddiaları daha çok ilgimi çekmişti.

"Peki doğru muymuş yazdıkları?"

"Valla Başkomiserim, orası da biraz muallak. Gerek Jüstinyen, gerekse Teodora halktan gelen kişilerdi. Bu yüzden olsa gerek, Konstantinopolis'in aristokratları onlardan hiç hoşlanmıyordu. Prokopios da okumuş adam. Yani dönemin aydını, entelektüeli. Kendini aristokratlara yakın hisseden biri. Muhtemelen o da alt sınıftan gelen imparator ve imparatoriçeden nefret ediyordu. Kaleminden kan damlamasının nedeni de bu nefret olabilir.

Öte yandan, ateş olmayan yerden duman çıkmaz, demişler. Ama ne olursa olsun, bilinen bir gerçek var ki, o da Teodora'nın son derece cesur,

kararlı ve acımasız bir imparatoriçe olduğudur."

Elindeki kitapları bırakmadan masasının başına geçti. Bizim oturduklarımızdan oldukça büyük koltuğuna yerleşirken sordu.

"Nika ayaklanmasını duydunuz mu?"

Kimseden ses çıkmayınca masanın üzerine koyduğu kitaplardan ciltsiz olanı alıp sayfalarını çevirdi.

"Jüstinyen'i gerçek bir imparator yapan bu ayaklanmadır işte. Uğursuz bir olayın hayırlı sonuçlar doğurması denilen şey. Ve daha önemlisi, sokaktan gelen hafifmeşrep bir kadının imparatoriçeliğini kanıtladığı an."

Sayfaların arasında aradığını bulamamış olacak ki, gözlerini yeniden bana dikerek hatırladığı kadarıyla anlatmayı sürdürdü.

"Nika ayaklanması, dönemin Konstantinopolis valisinin Yeşiller ve Mavilerden yedi kişiyi tutuklamasıyla alev aldı. Yeşiller ve Maviler o dönemin önemli iki sosyal grubuydu, işte bu iki etkili grubun kimi üyeleri hipodromdaki yarışlar sırasında aşırılıklar göstermiş, şiddet olaylarına başvurmuşlardı. Vali de bu kişilerden yedisinin idam edilmesi emrini verdi.

Ancak asılanlardan biri Mavi, öteki Yeşil olmak üzere iki kişi mucize eseri ölümden kurtuldu. Kurtulanlar bir manastıra sığındılar. Birkaç gün sonra hipodromda yapılan yarışlarda hem Maviler, hem de Yeşiller, manastıra sığınan bu kişileri affetmesi için Jüstinyen'e çağrıda bulundular. Ama imparator onları dinlemedi. Bunun üzerine, o güne kadar birbirlerine rakip olan Maviler ile Yeşiller birleşerek Imparator'a karşı ayaklandılar.

Hipodrom 'Nika... Nika...' sesleriyle çınlıyordu. Halk o kadar öfkeliydi ki, Jüstinyen sarayına çekilmek zorunda kaldı. Imparator'un çekildiğini gören isyancılar, ayaklanmayı hipodrom dışına taşırdılar. Aslında ayaklanma kolayca bastırılabilinirdi ama Jüstinyen'in uyguladığı sıkı vergi politikasına karşı olan arisitokratlar da baldırı çıplak takımına destek verince işler çığırından çıktı. İsyancılar önce hapishaneyi basıp mahkûmları kurtardılar, ardından Ayasofya'yı. Patrikhane'yi, Senato'yu, Aya İrini'yi, Basilika Stoa'yı, Zeuxippos Banyolarını ve mese üzerindeki binaları ateşe verdiler. Şehrin kalbi ateş almış, cayır cayır yanıyordu."

Baştan anlatılanları önemsemeyen Ali bile şehrin yandığını duyunca ilgiyle dinlemeye başlamıştı Âdem'i. Tabii, bu durum uyanık işadamının da dikkatinden kaçmamıştı. "Evet Ali Komiserim, gözünüzün önünde bir

canlandırın. Korkunç bir şey. Bugünkü Sultanahmet çevresi, dahası, Aksaray'a kadar uzanan mese boyunca önemli binalar alevler içinde...

İkinci gün isyancılar iyice cesaretlendiler. Hipodromda toplanıp başta Konstantinopolis valisi olmak üzere, imparatorluk yetkililerinin görevden alınmasını istediler. Pabucun

pahalı olduğunu anlayan Jüstinyen asilerin isteklerini kabul etti. Ama isyan dinmedi.

Beşinci günün sonunda Jüstinyen son çare olarak hipodroma gelerek, isyancılara bir konuşma yaptı. Ayaklanmayı sona erdirirlerse hiç kimsenin cezalandırılmayacağını söyledi. Fakat kalabalık onu dinlemedi bile. Artık tek bir istekleri vardı: İmparatoru değiştirmek. İşlerin fena halde sarpa sardığını fark eden Jüstinyen, apar topar kaçarak saraya döndü. Asiler yeni bir imparator bulmaya çalışırken, Jüstinyen de bir süre Konstantinopolis'ten uzaklaşmanın yararlı olacağını düşünerek gemisini hazırlatmaya koyuldu, imparator kaçış hazırlıklarını tamamlamak üzereyken taht odasında Teodora belirdi. Başı dimdik, bakışları kendinden emin, cesur adımlarla kocasının imparatorluk tahtına yaklaştı.

'Yapmayın imparatorum,' dedi kararlı bir sesle. 'Kaçmayın. Kurtuluş için tek yol olsa bile bunu yapmayın. Kuşkusuz, hepimiz bir gün öleceğiz. Önemli olan ölmek değil, şerefle anılmaktır. Kaçışınız, size ölüm kadar şeref getirmeyecektir. Lütfen gitmeyin. Bana gelince, bu erguvan renkli pelerinimden daha güzel bir kefen düşünemiyorum kendime...'

Hayatta en çok sevdiği insan olan Teodora'dan duyduğu bu sözler Jüstinyen'i etkiledi.

Belki de utandırdı. Kaçmaktan vazgeçti, en yetenekli iki komutanını, Belisarius ile Mundus'u saraya çağırdı, isyancıların hepsinin kılıçtan geçirilmesi buyruğunu verdi. Aynı gün isyancılar yeni taleplerini bildirmek için hipodromda toplanmışlardı. İki acımasız komutan, askerleriyle iki ayrı kapıdan hipodroma, yani bugünkü Sultanahmet Meydanı'na girdiler. Bütün çıkış kapılarını kapatıp hipodromda bulunan yaklaşık otuz bin kişilik isyancı topluluğunu kadın çocuk demeden kılıçtan geçirdiler. Gecenin sonunda isyancılara büyük bir ders verilmiş, Nika ayaklanması bastırılmıştı. Artık Jüstinyen, Konstantinopolis'in yeni imar planına başlayabilirdi."

"Bu katliamı onaylar gibi bir haliniz var." Sanki hipodromda kılıçtan geçirilen kurbanların çığlıklarını işitmiş, akan kanları görmüş gibi öfkeyle

çarpılmıştı Ali'nin suratı.

"Hırslı bir kadın, sırf iktidarını kaybetmemek için otuz bin insanın ölümüne neden olmuş.

Korkunç bir olay. Siz de kalkmış ballandıra ballandıra anlatıyorsunuz... Bunda doğru olan ne var." Eliyle kafesteki papağanı gösterdi. "Bir de tutmuş, bu canavar kadının ismini şu kuşcağıza vermişsiniz." Papağan sanki kendisinden bahsedildiğini anlamış gibi, "Vermişsiniz," diye yineledi. "Kuşcağıza vermişsiniz."

Yine o samimi gülümsemenin ardına gizlendi Âdem.

"Tarihin garip bir mantığı vardır Ali Komiserim. Elbette bu mantığın pek adil olduğu söylenemez. Ama şöyle düşünelim: Eğer Teodora'nm yönlendirmesiyle Jüstinyen Nika ayaklanmasını bastırmasaydı, Konstantinopolis'te bu kadar büyük değişiklikler yapılamazdı. Mesela bugünkü Ayasofya kurulamazdı." Bu konulara ilgim olduğunu fark ettiğinden olsa gerek bana döndü. "Günümüzdeki Ayasofya'nın tapmağın üçüncü yapımı olduğunu biliyor muydunuz Başkomiserim? Evet, ilki son halinden yaklaşık iki yüz yıl önce yapılan bir kiliseydi. Ahşap çatılı bir mabet. Zaten o dönemki adı da Büyük Kilise'ydi. Elli küsur yıl sonra bu kilise yanınca, şu kara surlarını yaptıran imparator var ya, II.

Teodosius... İşte onun zamanında ikinci bina inşa edildi. O yapı da Nika isyanında yakılınca Jüstinyen günümüzün muhteşem Ayasofya'sını yaptırdı." Sözlerinin yarattığı etkiden emin olarak yeniden Ali'ye çevirdi bakışlarını. "Yapımı tam beş yıl sürdü. Mimarlar kadar bilimadamlanndan da yararlanıldı. Matematikçi Tralleis- li Anthemos ile geometri bilgini Miletoslu İsidoros... Yaklaşık on bin işçi gece gündüz demeden çalıştı inşaatta.

Kilise tamamlandığında 537 senesiydi. Ve o güne kadar yapılan en büyük kubbeli yapıydı.

Aradan bin yıl geçtikten sonra bile, bizim koca Sinan hem Süleymaniye Camii'nde, hem

de Selimiye'de bu genişlikte bir kubbe yapamamıştır... Ayasofya'dan sonra ancak üç yapı bu büyüklüğü aşabildi. Londra'daki Aziz Paul Katedrali, Roma'daki Aziz Pier Katedrali ve Milano'daki Duo rno Katedrali... " Odada kısa bir sessizlik oldu. Artık bu konuyu kapattığını düşünmeye başlamıştrki, "Tapınaklar insanlar için yapılmışlardır," diyerek

tartışmanın henüz bitmediğini hatırlattı Ali. "İnsanlar huzur bulsunlar, iyi olsunlar, Tanrı'ya yakın olsunlar diye vardır ibadethaneler. Otuz bin insanın elinize bulaşan kanını yaptığınız bir tapmakla silemezsiniz. İsterse yeryüzünün en muhteşem yapısı olsun, isterse en kutsal binası olsun. Mermer, taş, ahşap, bakır, demir hatta altın, insan kanından daha değerli değildir."

Yine sinirlenmedi Âdem. Sakince ellerinin parmaklarını iç içe geçirdi.

"Ama tarih kanla yazılıyor Ali Komiserim. Fatih Sultan Mehmed de Konstantinopolis'i fethettiğinde, askerlerinin üç gün boyunca şehri yağmalamasına izin vermişti. O üç gün boyunca Fatih'in askerleri halka çiçek dağıtmadüar. Evet, gerçekleri istiyorsanız, açık konuşalım. Kan döktüler, güzel kadınları, delikanlıları, çocukları esir aldılar... Şimdi buna izin verdi diye Fatih'e kötü mü diyeceğiz?" Ali bir an kararsız kaldı. Ne yalan söyleyeyim, nasıl bir tepki vereceğini ben de merak ediyordum. Âdem'le sadık adamı Ercan'ın da sesi çıkmıyordu. Geniş odada, eskisi kadar olmasa da hâlâ pencereleri titretecek kadar güçlü olan fırtınanın uzaklaşan gürültüsü duyuluyordu sadece.

"Fatih yapmışsa o da yanlış," diye köpürdü sonunda Ali. "Halka kim zulüm etmişse yanlış yapmıştır. İster Fatih, ister Jüstinyen, kim masum insanlara zulmetmişse yanlıştır."

Küçük bir kahkaha attı Âdem. Ama huzursuzca kıpırdanan gözleri artık sinirlendiğini gösteriyordu.

"Duygusal düşünüyorsunuz Ali Komiserim. Siz romantik bir insansınız."

Belki bu sözleri Zeynep duysa hoşuna giderdi ama Ali'nin üzerindeki etkisi çok ters oldu. Oturduğu koltukta öne doğru Çıkarak başını kaldırdı.

"Yanılıyorsunuz Âdem Bey. Hiç romantik biri değilimdir, öyle romantik adamlardan da hoşlanmam. Ama şükür, vicdanlı biriyimdir. Vicdanım ne derse benim için doğru odur.

İşte bu yüzden, ne insanların kafataslanyla krallık kuranları, ne de onları takdir edenleri severim."

Bakışlarındaki öfke sözlerinden daha etkileyici olmalı ki, Âdem'in sükuneti bozuldu.

Önce ne diyeceğini bilemedi, sanki kendisine yardım edermişim gibi bana baktı, yüzümdeki umursamaz tavrı görünce vazgeçti, Ercan'dan medet

umdu ama eski polis şefi de en az onun kadar şaşkındı.

"İşte şimdi olmadı Komiserim..." Artık gizleyemediği bir nefretle bakıyordu Ali'ye. "İşte şimdi Necdet'in katili gibi konuştunuz."

Tartışmayı alevlendiren Ali'nin böyle bir amacı olduğunu sanmıyordum ama Âdem tam da istediğimiz kıvama gelmişti.

"Niye öyle söylediniz?" diye girdim araya. "Ne demek istiyorsunuz?"

"Ne demek isteyeceğim Başkomiserim. Necdet'in katili olan o adam da, bu saçmalıkları dile getirir her karşılaştığımızda. Yok tarihi yenenler yazarmış, yok tarih alçakların not defterinden oluşurmuş."

Ne söylediği umurumda bile değildi, bize gereken adamın kimliğiydi.

"Kimmiş Necdet'in katili olan adam?"

Nasıl bilmezsiniz dercesine tuhaf tuhaf baktı.

"Kim olacak, Namık... Kendine doktor diyen şu eski solcu... Hani şu bozguncu derneğin başkanı."

Sesi titremeye başlamıştı, dikkat ettim, konuşurken sağa sola oynattığı elleri de titriyordu. Konstantinopolis'i koruyan surlar kadar sağlam görünen soğukkanlılığı Ali'nin sert sözleriyle darmadağın olmuştu.

"Başka kim olacak? Hem sevgilisini elinden alan adamdan kurtuldu, hem benden intikamını aldı, hem de o saçma sapan ideolojisinin gereğini yerine getirdi." "Bir dakika, bir dakika," diye susturdum onu. "Kim kimin sevgilisini elinden aldı?"

Derinden bir iç geçirdi, sakinleşmeye çalışıyordu ama bu o kadar kolay olmayacaktı.

Yine de denedi, ellerini masasının üzerinde birleştirerek yanıtlamaya çalıştı.

"Leyla Barkın, son zamanlarda yeniden Necdet'le ilgileniyordu..."

işte bu ilginçti. Müze müdiresinin söylediklerinin tam tersini anlatıyordu.

"iki ay kadar önce Leyla'yla bu manyak kavga etmişler."

"Olmadı şimdi," diye çıkıştı Ali. "Adamın arkasından öyle manyak filan diye konuşmayın."

Sabrının sonuna gelmişti Âdem ama bunu da sineye çekmeyi bildi.

"Kusura bakmayın... Necdet'i öz kardeşim kadar severdim. Olayı duyunca da kalkıp gelmek istedim ama işler... Hatta karımla Londra'ya, kızımızın yanına gidecektik. Onu yalnız başına yolladım Moskova'dan. Sırf bu cinayetler aydınlansın, Necdet'in katili hapse atılsın diye geldim. O Namık denen alçağın hak ettiği cezayı bulması için."

Kuşkulu bir ifade yerleştirdim yüzüme.

"Ne kadar da eminsiniz Namık'ın katil olduğundan."

"Eminim, çünkü Leyla onu terk edecekti. Sevgilisinin onu terk etmesinin sorumlusu olarak da Necdet'i görüyordu."

"Leyla neden terk etsin ki Namık'ı?" "Niye olacak, o anarşist doktorun katı görüşleri yüzünden. Altı ay önce Topkapı Müzesi'ne yeni yönetim atandı. Leyla Barkın'ın yeni atanan insanlarla zıtlaşıyormuş. Bu Namık, kadına istifa et diye baskı yapmış. Zaten işyerinde bunalan Leyla da, üstüme gelme, deyince kavga etmişler. Ama bana kalırsa, Leyla artık bu adama dayanamıyor, işte o günlerde Necdet'le yeniden yakınlaşmışlar.

Hatta Leyla Hanım bir gece Necdet'te kalmış. Erkek yalanı, Necdet uydurmuş olabilir, di yecekseniz ama kendi gözlerimle gördüm. O sabah erkenden ona uğramıştım, kapıyı üzerinde Necdet'in pijamasıyla Leyla açtı. Necdet de çok umutlanmıştı. Sır değil, adam hâlâ seviyordu eski karısını. Hatta, Leyla'yı da alırız ekibe, diyerek gelecek hayalleri bile kurmaya başlamıştı. Ama ne olduysa oldu, kadın apar topar bu eski teröriste döndü."

Terörist dedikten sonra göz ucuyla Ali'ye baktı, tepki gelmeyince öfkeyle anlatmaya devam etti.

"Zavallı Necdet günlerce Leyla'nın peşinden koştu. Ama her seferinde Namık çıktı karşısına. Sonunda da öldürdü adamcağızı işte..."

"iyi de, neden yapsın ki bunu?" Sırtımı iyice koltuğa yaslamış, Âdem'in gözlerine bakarak sormuştum. "Kıskançlık diyorsanız, Leyla ona dönmüş yeniden... Üstelik Leyla Hanım'm anlattığı kadarıyla, taşkınlık yapan Namık değil, rahmetli Necdet'miş... Hiç güzel şeyler anlatmadı Leyla Barkın eski kocası hakkında..."

"Korkuyor," diye yüksek sesle söylendi. "Eğer Namık'a dönmeseydi, adam onu da öldürebilirdi."

Eski solcu doktoru düşündüm. Ölümle karşılaşmış, belki o an korkmuş ama yaşam yörüngesini çok da değiştirmemiş bir dava adamını... Yeri

geldiğinde bizimle bile alay edebilecek kadar kendine güvenen, değerleri olan bir insanı. Hayır, Namık, sevdiği kadını öldürmeye kalkacak, bırakın öldürmeyi, ona zarar verecek biri değildi. Bu tür insanları tanırdım. Birçok konuda yanhş düşünebilirlerdi, yeterince hoşgörülü olmayabilirlerdi, sadece kendi fikirlerinin doğru olduğuna inanabilirlerdi ama kendileri için değerli olan birine zarar vermezlerdi... Yok, sanmıyordum. Gerçi hayatın insanı nereye sürükleyeceği kestirilemezdi ama yine de Namık gibilerin sevdikleri birine bunu yapmaları çok zordu.

Hadi yaptı diyelim, öteki üç kurbanı neden öldürmek işteşindi? Tam bu görüşümü dile getirmek üzereydim ki çınladı cep telefonum. Baktım, Zeynep.

"Özür dilerim," diyerek kalktım koltuğumdan. Bir kez daha yanımdakilerin meraklı bakışlarından olabildiğince uzaklaşarak, karşıdaki camlı kitaplığın önüne geldim.

Telefonumu açtığımda ilk fark ettiğim, Zeynep'in sesindeki heyecan oldu.

"Alo Başkomiserim... Önemli bulgulara ulaştık." "Öyle mi? Ne gibi?"

"Parmak izleri ayrıştı. Namık Karaman'la Leyla Barkın'ın parmak izlerini bulduk."

Neden bahsettiğini anlayamadım.

"Nerede buldunuz?"

"Çerçevelerde... Necdet Denizel'in evinin duvarlarındaki gravür çerçevelerinde. Hani çerçevelerde parmak izleri vardı... Üst üste geldiklerinden kime ait olduğunu saptayama mıştık."

"Evet..."

"Parmak izlerinden ikisi Namık ile Leyla'ya aitmiş."

Dönüp Âdem'e baktım. Gergin bir tavırla oturuyordu masasının başında. Yoksa Namık hakkında söyledikleri doğru muydu? Yeniden telefona döndüm.

"Eminsin, değil mi? Bir yanlışlık yapmıyoruz?"

"Yapmıyoruz Başkomiserim. Parmak izleri eşleşti. Çerçevedeki izler bu şahıslara ait."

Emin olmasa asla bu kadar kesin konuşmazdı.

"Dahası da var," diye sürdürdü. "Namık Karaman'ın üzerine kayıtlı Volkswagen marka beyaz bir minibüs varmış. jSD'nin işleri için kullanıyorlarmış. Eylemlerde malzeme taşıyorlarmış. Polis defalarca el koymuş bu minibüse."

Bakışlarım şampanya renkli perdelerin gerisindeki pencerenin puslu camlarına kaydı.

Yağmurun cama çarpan damlaları, küçük parçalara ayrıldıktan sonra incecik şeritlere dönüşerek aşağıya akıyordu. Yağış artık eski şiddetini yitirmiş gibiydi ama yine de damlaların çıkardığı sesler hâlâ içeriye kadar ulaşıyordu. Zeynep'in sözleri soruşturmanın gidişatını tümüyle değiştirebilirdi. Yeniden başa mı dönüyorduk? Acele karar vermemekte yarar vardı. Leyla'yla yapacağımız görüşme artık daha büyük bir önem kazanmıştı.

"Anladım Zeynep..." dedim telefonu kapatmadan önce. "Biz öğleden sonra merkezde olacağız. Sen işine devam et... Geldiğimizde konuşuruz."

Telefonu kapattım, yeniden masanın önündeki koltuğa döndüm. Ali'nin gözleri üzerimdeydi. Yüzümdeki değişimden önemli bir haber aldığımı anlamış olmalıydı. Kafam iyice karışmasına rağmen ona iyi bir şeyler söylemek istedim.

"Yağmur diniyor galiba Ali... Öğleye kalmadan güneş açacak."

Daha cümlemi tamamlamıştım ki, Teodora kafesinin ucuna gelerek neşeyle yineledi.

"Yağmur diniyor... öğleye kalmadan güneş açacak." "Osmanlı'ya yaklaşık dört yüz yıl hizmet etmiş bu eski saray."

Yüzlerce yıl dünyaya hükmetmiş Topkapı Sarayı'nm en dıştaki kapısı "Babı Hümayun"nun önüne geldiğimizde, koyu renkli bulutların arasından parlak bir güneş tatlı tatlı gülümsemeye başlamıştı. Daha on beş dakika önce ayrılmıştık Âdem Yezdan'ın yanından. Sürekli olarak Namık'ın katil olduğunu yineleyip durmuştu. Üstelik boş da konuşmuyordu; her söze giriştiğinde doktorun Necdet'i ve ötekileri öldürmesi için iyi bir neden bulup mantıklı bağlantılarla sürüyordu önümüze. Zeynep'in telefonda söyledikleri olmasa çok önemsemezdim bu sözleri. Ama artık daha bir ilgiyle dinliyordum bu ilginç işadamını. Hadi ben neyse de, konuşma boyunca kavga etmek için yanıp tutuşan yardımcım da, artık pek karşı çıkmıyordu söylediklerine. Âdem'in yanından ayrılır ayrılmaz Zeynep'in

anlattıklarını aktardım Ali'ye. Kafası iyice allak bullak oldu. Kimi suçlayacağımızı bilemez hale gelmiştik, girdiğimiz her yol çıkmaz bir sokağa dönüşüyor, tuttuğumuz her ipucu elimizde kalıyordu. İşte bu ruh haliyle geldik Leyla Barkın'ın çalıştığı Topkapı Sarayı'na.

Arabamızı, eşsiz güzellikteki hatlar, lale, sümbül, gül motiflerinin yer aldığı enfes çiniler, zarif mermer oymalar, altın yaldızlarla süslü III. Ahmet Çeşmesi'nin altındaki açık otoparka bırakıp, "Babı Hümayun"a yöneldik. III. Ahmet Çeşmesi'nin önünden geçerken, Ali farkında olmadan, genç bir hanım turistin kamerasıyla bu tarihi anıtın arasına girdi.

Hiç sinirlenmedi genç kadın. Hatta eğer yorgun gözlerim beni yanıltmıyorsa, bizim haytaya beğeniyle baktığını bile söyleyebilirim. Bizimki de fark etmişti kadraja girdiğini.

Hemen geri çekildi.

"Sorry..."

Özür diliyordu, üstelik İngilizceyi fena konuşmuyordu ama hiçbir zaman açılmayacakmış iki kanatlı bir kapı gibi çatılmış olan kaşları, pek sevimli bir ifade vermiyordu yüzüne. Allahtan umursamadı genç kadın, aydınlık bir gülümseme yayıldı dudaklarına.

"Dont worry. I can take another one." Bizim yabani, suratındaki ifadeyi bozmadan bakmayı sürdürünce kadın kibarca yolu işaret etti.

"You go ahead."

"Thanks..." dedi hoyrat yardımcım belli belirsiz, sonra çevik adımlarla geçti, süslü Osmanlı sebiliyle o güzel genç kadının arasından. Ben de onu izledim tabii. Birkaç adım attıktan sonra fark etti yüzümdeki manidar ifadeyi. Telaşla sağına soluna bakındı.

"Ne? Ne oldu Başkomiserim?"

Ulan insan kadına bir gülümser, demeye hazırlanıyordum ki, çaldı telefonumun zili.

Baktım, Evgenia'ydı. Dünden beri konuşmamıştık. Aslında her gün ararda ama anlaşılan o da sıkılmıştı sonunda. Benim ise aklıma bile gelmemişti aramak.

"Alo Evgenia," diye açtım. Telaşlandığımı gören Ali'nin suratına haylaz bir sırıtış gelip oturmuştu. Aldırmadan yineledim. "Alo Evgenia... Ben de seni aramayı düşünüyordum..."

"Yalancı!" Tatlı bir sitem vardı sesinde. "Aklına bile gelme- mişimdir."

"Yok valla, daha sabah Demir'le konuştum..."

"Ne konuştun?"

"Yarın akşamki yemeği hatırlattım. Sakın geç kalmayın, Evgenia çok üzülür dedim."

"Ya sen?"

"Ne demek ben?"

"Sen zamanında gelebilecek misin?"

Bilmiyorum, soruşturmanın durumuna bakar, katillerle ilgili yeni bir bulgu ortaya çıkarsa belki de hiç gelemem, diyemezdim.

"Tabii..." dedim kararlı bir tavırla. "Tabii geleceğim... Hiç merak etme, erkenden orada olurum."

"Ol Nevzat." Sesi yalvarır gibi çıkıyordu. "Bak özellikle bir gün önceden arıyorum. Yarın lütfen geç kalma. Ev sahibi sayılırsın. Çok ayıp olur."

"Tamam... Eksik bir şey var mı? Gelirken ne getireyim?"

"Sen gel yeter."

Ne sitem, ne yakarış vardı sesinde. Mutlu hissettim kendimi. Ben bu kadını gerçekten de seviyordum galiba.

"Herkesten önce oradayım." Başımı kaldırınca, bizim kopuğun gözlerindeki eğlenceli ifadeyi yitirmeden hâlâ beni süzdüğünü gördüm. Artık kapatmalıydım.

"Tamam o zaman, yarın akşam görüşürüz." "Peki... Kendine iyi bak Nevzat... Dikkatli ol, tamam mı?"

"Tamam, tamam Evgeniacım... Sen de kendine iyi bak."

Telefonu kapatıp cebime koymuştum ki damdan düşerce- sine konuya girdi Ali.

"Evgenia Hanım çok iyi bir insan. Son gittiğimizde nasıl ağırlamıştı bizi Tatavla'da... Sizi de çok seviyor... Sanki... Sanki karınız gibi..."

Hoppala, Demir'le Yekta'dan sonra bir de bu çıkmıştı başımıza. Hiddetle döndüm, üstüne vazife olmadığını hatırlatacaktım ki, kara gözlerindeki içten ifade durdurdu beni.

Yok, ne takılıyordu, ne de ukalalık yapmak gibi bir niyeti vardı.

"İyidir," dedim gerginliğimi bastırarak. "Çok iyi bir insandır."

İstemesem de sert çıkmıştı sesim.

"Yanlış bir şey söylediysem kusura bakmayın Başkomiserim." Hayır, alınmamıştı, biraz mahcup olmuştu sadece. "Boşboğazlık yaptım galiba..."

Elimi omzuna koydum.

"Yok be Ali, boşboğazlık filan yapmadın. Biliyorum, iyiliğim için öyle söyledin. Ama bizim işimiz biraz zor."

Sanki açmazın içinde olan ben değil de, kendisiymiş gibi iç geçirdi.

"Bu işler hep zor be Başkomiserim."

"Yok yok Ali, o kadar da değil. Biraz da biz zorlaştırıyoruz." Anlamak istercesine bakıyordu. "Evet, biz zorlaştırıyoruz." Mesela seninle Zeynep, diyecektim vazgeçtim.

"Yapmasak iyi olacak ama yapıyoruz işte... Neyse... Hallolur herhalde. Hadi, gidip şu kadınla konuşalım artık..."

Bir daha bu meseleye dönmedik. Hızlı adımlarla Babı Hümayun'dan geçerek Alay Meydanı'na ulaştık. Ama daha meydana adım atar atmaz hızımız kesildi, ikinci kapıya uzanan yol ana baba günüydü. Ispanyolundan Almanına, Amerikalısından Japonuna, dünyanın her yanından gelmiş insanların arasında ilerlemeye başladık. Hepsinin ortak özelliği boyunlanndaki ya da ellerindeki kameralardı, içlerinde en dikkat çekenler hiç kuşku yok ki tur rehberleriydi. Her birinin elinde gezdirdikleri kafilelerin ulusal bayrakları, küme- sindeki tavuklara sahip çıkmaya çalışan horozlar gibi sık sık arkalarına bakarak, sorumluluklarmdaki insanları kaybetmemeye çalışıyorlardı. Ama yüzlerindeki bıkkın ifadeden anlaşılacağı üzere, bu işte çok da başarılı oldukları söylenemezdi.

Bakışlarım sol taraftaki Aya irini Kilisesi'ne kaydı. Önünde bir kamyonet duruyordu.

Kamyonetin kasasından dört kişi, bir vinç yardımıyla kocaman bir piyanoyu indirmeye çalışıyorlardı. Önümüzdeki günlerde bir konser vardı anlaşılan. Biraz ilerleyince sağ tarafımızdaki açıklıktan serin bir rüzgâr çarptı yüzümüze. Ta Karadeniz'den esen bir rüzgâr. Daha bir saat önce yağıp esen, öfkelenip kükreyen fırtınanın izlerini taşıyan bir rüzgâr. Yolun iki tarafı boyunca yükselen çınar ağaçlarının dallarından damlalar düştü başımıza. Turist kalabalığından değişik dillerde, değişik sesler yükseldi.

Osmanlı imparatorluğu döneminde, atlarını bu meydana bırakıp içeri öyle girebilen yabancı ülkelerin elçileri geldi aklıma. Osmanlı lmparatorluğu'nu düşündüm. O büyük devletin ner- deyse dört yüz yıllık serüveninin yaşandığı bu mekâna adım atmak tuhaf duygular uyandırıyordu insanda. Fatih Sultan Mehmed'i ölüm yolculuğuna uğurlamak için bu meydanda yirmi beş bin kişinin toplandığını okumuştum bir yerlerde. Belki daha fazlasını da alırdı. Geniş meydandaki bu uğultu, dalları gökyüzünde birbirine karışan bu asırlık

ağaçlar, sarayı çevreleyen bu yüzlerce yıllık surlar... içine daldığım âlemden hiç de nazik olmayan bir sesle uyandım.

"Bir dakika birader..."

Başımı çevirince gençten, yamuk burunlu bir güvenlik görevlisinin yardımcımı durdurduğunu gördüm. Ali'nin hafifçe açılmış deri ceketinin belindeki Baretta'yı gösteriyordu.

"Buraya silahla giremezsiniz."

Kendisinden hiç beklemediğim bir olgunluk gösterdi Ali.

"Polis... Biz polisiz birader."

Ama güvenlikçi, tipimizi beğenmemiş olacak ki ısrar etti.

"Kimlikleriniz... Kimliklerinizi görebilir miyim?" Ali, şunun haddini bildireyim mi dercesine bana bakmaya başlamıştı. Görmezden geldim, kimliğimi çıkarıp güvenlikçiye uzattım.

"Nevzat, Başkomiser Nevzat."

Davranışımdan ne yapması gerektiğini sezinleyen Ali de, kimlik kartını adamın yamuk burnunun ucuna kadar soktu. Güvenlikçi sakinleşti ama işgüzarlığı bırakmadı.

"'Evet, ne yapıyorsunuz burada?"

Yardımcım çileden çıkmak üzereydi, aldırmadan soruyu yanıtladım.

"Müze müdürüyle konuşacaktık."

"Hangisiyle?"

Adam, ya bugün sol tarafından kalkmıştı ya da belasını arıyordu. Bizimki de daha fazla dayanamadı zaten.

"Ne demek hangisi? Kaç tane müdür var oğlum burada?"

Ama güvenlikçi öyle kolay kolay pes edecek birine benzemiyordu.

"Üç müdür var." Onun sesi de en az yardımcımınki kadar yüksek çıkmıştı. "Siz hangisini görmek istiyorsunuz?"

Bu kadar işin gücün arasında, fazla hevesli bir görevliyle zaman yitirmenin bir anlamı yoktu.

"Leyla Hanım'la görüşecektik, Leyla Barkın."

"Ha tamam o zaman." Eliyle iki kulenin altındaki büyükçe giriş kapısını gösterdi. "Babüs Selam'dan geçeceksiniz."

Bana kalsa çekip gidecektim ama Ali ya anlamadı ya da anlamazlıktan geldi. "Buyur?"

"Babüs Selam."

Sonunda herifi kalaylamak için aradığı fırsatı bulmuştu galiba.

"Ne bası, ne büs'ü oğlum," diye gürledi. "Arabistan mı burası? Türkçe konuşsana!"

Adamın yüzü kızardı ama geri adım atmadı.

"Ne yapayım, adı böyle..."

Güvenlikçi doğru söylüyordu ama Ali, adamın canına okumayı kafaya koymuştu.

"Adı batsın lan! Yok mu bunun Türkçe açıklaması filan..."

Adam yutkundu, kekelemeye başladı.

"Yani... Yani Orta Kapı da derler..."

"O zaman Orta Kapı desene. Ne Arapça, Farsça geveliyorsun karşımızda..."

"Yok yani yanlış anlamayın diye..."

"Yanlış manlış anlamayız, sen Türkçe konuş."

"îşte orası..." Lafları ardı ardına sıraladı güvenlikçi. "Orta Kapı yani... Oradan geçince karşınıza ikinci avlu çıkacak, iki yanı ağaçlıklı bir yol var, onu takip edin. Babüs Sade..."

Ali'nin kaşları çatılacak oldu, güvenlikçi hemen toparladı.

"Saadet Kapısı, Arz Kapısı da derler. Oradan geçip Enderun avlusuna gireceksiniz.

Müdüriyet odasını sorun, gösterirler."

"Sağ ol koçum," dedi Ali, adamın üniformasını eliyle düzelterek. "Sağ ol ama bundan sonra polislerle konuşurken dikkat et. Ben mülayim adamım, ters birine denk gelirsin, düzeltirler yamuk burnunu!" Artık tadını kaçırmaya başlamıştı.

"Hadi Ali," dedim ikaz eden bir sesle. "Hadi, Leyla Hanım bizi bekliyor."

Önüme düşen bizim deli Dumrul'la birlikte Osmanlı hanedanlarının görkemli sarayına yürürken, güvenlikçi öylece durmuş, arkamızdan bizi izliyordu.

Devasa iki mızrak gibi gökyüzüne uzanan iki kulenin arasında, dövme demirden kanatları ardına kadar açılmış duran "Babüs Selam"ın önü mahşer yeri gibiydi. Bırakın müzenin içine girmeyi, görevlilere kimliklerimizi gösterip polis olduğumuzu söylemek için bile, farklı diller konuşan, farklı uluslardan, farklı dinlerden insanların geçit vermez kalabalığını aşmak zorundaydık. Tahmin edilebileceği gibi, Ali benden çok önce bu işi başararak, geçiş turnikelerinin önünde dikilen ilk müze görevlisine ulaşmıştı bile. Bana gelince, fırtınalı bir deniz gibi dalgalanan bu uluslararası kalabalığının arasından, tüm gücümü toparlayıp, kızıl sakallı ingiliz bir beyefendiyle kara çarşaflı bir Arap hanımın arasından Zarifçe sıyrılıp, yaşlı bir Japon amcanın başındaki kolonyal Şapkayı düşürme pahasına da olsa geçiş turnikelerine yaktaşmayı becerebilmiştim sonunda. Kan ter içinde turnikeye ulaşınca, "Bu ne yahu?" diye söylenmekten kendimi alamadım. "Her gün mü böyle burası?"

Bıkkınlığı yüzünde kalıcı bir ifadeye dönüşmüş bir görevli, xray güvenlik cihazlarını işaret etti. "Şunlar bozulunca ana baba gününe döndü giriş. Anlamadık, teknik arıza diyorlar. Dünden beri yapamadılar." Elindeki dedektörü usulca havaya kaldırdı. "Bunlarla tek tek herkesin üzerini arıyoruz. O da zaman alıyor tabii. Kuyruk da uzadıkça uzuyor...

Gerçi her gün böyle burası. Bir tek salı günleri nefes alabiliyoruz. Yani müze kapalı olduğu

zaman. Saray artık bu kadar kalabalığı kaldırmıyor. Ziyaretçilere de yazık, bize de ama asıl bu saraya yazık. Müze yöneticilerinin bu işe bir çare bulması gerek."

Bir dokun bin ah işit, dedikleri bu olsa gerekti, zavallı görevliyi dizginlenmesi zor turist kalabalığıyla baş başa bırakarak, "Selam Kapısı"ndan orta avluya yürüdük. Orta Avlu insanda ferahlık duygusu

uyandıran, genişçe bir meydandı; çoğunluğu selvi olan ağaçlar, düzenli aralıklarla yayılmıştı etrafa. Solumuzda Has ahırlar, üzerindeki Adalet Kulesi'yle Divanı Hümayun ve harem binaları bulunuyordu, sağ tarafta ise mutfaklar, saray gümüşlerinin, değerli porselenlerin teşhir edildiği müze odaları. Arkamızda bıraktığımız "Babüs Selam"ın bir yanında taş eserler, öteki yanında ise saray arabalarının sergilendiği bölümler yer alıyordu. Önümüzde beş yolun uzandığını gören Ali, önce kısa bir kararsızlık geçirdi. Uyarmak üzereydim ki, kendiliğinden doğru yolu seçti.

"Aferin Ali, daha ilk adımda padişah yolunu buldun." "Padişah yolu mu?"

"Padişah yolu ya, 'Babüs Selam'dan, Babüs Sade'ye kadar uzanır." Yüzüme manidar bir ifade yerleştirip söylendim. "Yoksa Selam Kapısı'ndan Saadet Kapısı'na uzanan yol mu demeliydim? Hani Türkçe konuşacağız ya..."

Haylazca güldü.

"Yok be Başkomiserim, bakmayın o gerzekle öyle konuştuğuma, herifi sıkıştırmak için söyledim. Atalarımız ne isim verdilerse onu kullanacağız tabii. Ama Türkçesini de bilmek lazım, Arapçasından bir şey anlamıyorum ki ben." Duraksa- dı, kafasını kaşıyarak sordu.

"Bütün bunları siz nereden biliyorsunuz?"

iki yanı selvi ağaçlarıyla kaplı yolda yürürken açıkladım.

"Daha önce anlatmıştım ya, annemden. Tarihe birazcık ilgim varsa, onu anneme borçluyum."

Adımlarıma ayak uyduran yardımcımın merakı derinle- şiyordu.

"Anneniz tarihçi miydi Başkomiserim?"

"Sayılır, aslında öğretmendi. Tarih öğretmeni. Biliyorsun, babam da edebiyat öğretmeniydi. Okulda tanışmışlar zaten. Neyse, annem tarih öğretmeniydi ama gözlerimi kaparım vazifemi yaparım türünden değil, idealist bir öğretmendi. Mesleğiyle çok ilgiliydi.

Kitaplar, dergiler, konferanslar, öğrencilerine tarihi sevdirmek için elinden geleni yapardı.

Tabii beni de boş bırakmazdı. Daha küçük yaşımdan itibaren İstanbul'da ne kadar müze varsa gezdirmişti. Buraya da defalarca geldik. Dolmabahçe

Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Ayasofya, Yerebatan Sarnıcı, Tekfur Sarayı, Yedikule Zindanı, Kariye Müzesi..."

Daha sürdürecektim ki Ali'nin yüzü buruştu.

"Hiç sıkılmadınız mı Başkomiserim?"

"Sıkılmam mı? Her gezi bir işkence gibiydi. Ama rahmetli anneme anlatamıyordum bir türlü. Tam bir cumhuriyet kadınıydı annem. Beni de, yani tek oğlunu da çok iyi yetiştirmek istiyordu. Bizim evde yapılması şart olan üç şey vardı: Kitap okumak, tiyatroya gitmek ve müze gezmek. Kitap okumayı seviyordum, tahmin edeceğin gibi, polisiye olanları. Tiyatro da fena değildi, özellikle komedilerden hoşlanıyordum ama

müzelerden hiç hazzetmiyordum. Hele içeri ilk girdiğinde burnuna ağır bir koku çarpar ya, içim kalkıyordu, kusacak gibi oluyordum."

Sözümü bitirmemi beklemeden atıldı: "Ama sonra sevmişsiniz galiba... Yoksa bu bilgilerini öğrenmezdiniz."

"Haklısın," dedim derinden bir iç geçirerek. "Sonra sevdim ama çok sonra. Sevgili annemi müze gezilerinden alıkoyduktan sonra."

Anlamak isteyen gözleri ilgiyle yüzümde dolaşıyordu.

"Evet Alicim, kötü bir olay geldi başımıza. Sekiz yaşında filan olmalıyım. Dolmabahçe Müzesi'ni geziyoruz. Amerikalı bir heyet gelmiş, ortalık mahşer yeri gibi, buradan daha kalabalık, iğne atsan yere düşmez. O kalabalıkta ben annemi kaybetmeyeyim mi?

İnsanlarla birlikte savrulup gitmiştim. Çevreme bakmayı akıl ettiğimde annem yoktu.

Bendeki korkuyu, paniği artık sen düşün. Küçücük çocuğum, ağlamaya başladım, öyle kalabalık ki duyan yok. Her yanım büyüklerle sarılmış, nefes alamıyorum, sonra bayılmışım zaten. Kendime geldiğimde, sarayın bahçesinde birileri bana su içirmeye çalışıyorlardı. Zavallı anneciğim, elimi tutmuş, kaygıyla yüzüme bakıyordu. Rengi atmış, tir tir titriyordu. İşte o günden sonra annem bir daha müzeye götürmedi beni. Öldükten sonra günlüğünü buldum. Hayal kırıklığı içinde şöyle yazmıştı.

'Nevzat'ın bilgüi, aydın bir insan olmasını istiyorum. Çünkü bu yoksul ülkenin bilgili, kültürlü insanlara ihtiyacı var. Ama galiba olmayacak, ne yazık ki oğlumuz biraz hercai bir çocuk. Deli dolu, ne bilimle ilgilenmek istiyor, ne de sanatla. Teşvik etmeye çalıştım, olmadı. İnatlaşırsak daha da

kötü olacak. Ne yapalım, demek ki insanın her istediği olmuyormuş. Nevzat bizim oğlumuz olmasına rağmen, ne benim gibi tarihe, ne babası gibi edebiyata ilgi duyuyor. Hayalimiz bu değildi ama belki de hatalı olan biziz. Yanlış olan bizim böyle bir beklenti içinde olmamız. Nevzat, bize benzemek zorunda değil, o tamamen farklı bir insan, bağımsız bir kişilik. Ve şu da bir gerçek: Amacınız ne kadar yüce olursa olsun, kendi öz çocuğunuza bile zorla hiçbir şey yaptıramazsınız.'

Bu satırları okuduğumda mesleğe yeni atılmış bir polistim. Gözünü budaktan sakınmayan, yeryüzündeki bütün kötülüklerle tek başıma mücadele edebileceğini sanan genç bir adam." Ali'ye baktım. "Yani senin gibi..."

Yardımcım şaşkınlıkla mırıldandı.

"Benim gibi mi?"

Yıllar sonra kendi gençliğiyle karşılaşan bir adamın sevecenliğiyle onayladım.

"Aynen senin gibi, önce vurup sonra soran. Anlayıp dinlemeden olayın ortasına dalan.

Destek ekibini beklemeden suçluların üzerine atlayan. En karmaşık cinayetleri bile bir anda çözebileceğini sanan. Bu yüzden sık sık sopa yiyen, kafası gözü kırılan. Vücudundan yara bere eksik olmayan."

Yardımcım gülmeye başladı.

"Gülme Ali, gülme oğlum, bunlar marifet değil. Ben şanslıydım, kötü bir yerimden kurşun yemeden akıllandım ama senin başına ne geleceği meçhul."

O yıkılmaz güveniyle mırıldandı.

"Merak etmeyin, Allah'ın izniyle bana bir şey olmaz."

"İşi Allah'a havale edeceğine kafayı değiştirsen..."

"Neyse Başkomiserim," diyerek kesti sözümü hayta. "Sizden konuşuyorduk, çok merak ettim, sonra ne oldu?" "Ne olacak, annemi kaybettikten sonra düşünmeye başladım.

Beynimde akıl denen meretten birazcık kalmış olmalı ki, günlüğünde okuduğum sözler beni etkiledi. Bir tür vicdan azabıydı duyduğum. Her neyse işte... O günlüğü okuduktan sonra bu kez tek başıma gittim müzelere. Önceleri annemin anısına bu gezileri yapıyordum. Annem gibi heykellerin,

ikonlann, çinilerin, ahşap işlemelerin, el yazması kitapların, usta nakkaşların elinden çıkma hat işlerinin, resimlerin, minyatürlerin, ebruların karşısında dikilip dakikalarca onlara bakıyordum. Hiçbir şey anlamasam da bakıyordum. Ama sonra öğrenmeye başladım; derinlemesine değil, yüzeysel, amatörce.

Tuhaf şey Ali, böyle olacağını hiç düşünmezdim fakat öğrenmek hoşuma gitti. Müzelerin o nefret ettiğim kokusunu bile sevdim. Ardından kitaplar alıp okudum, annem gibi tarih dergilerine abone oldum, rehberler eşliğinde gezilere katıldım, birkaç kez konferans dinlemeye bile gittim. Şimdi eskisi kadar sık yapamıyorum ama emekli olunca daha çok vakit ayıracağım."

Ali'nin esmer yüzüne hüzne benzer bir gölge düştü.

"Keşke anneniz bunları bilseydi. Kim bilir ne kadar sevinirdi?"

"Sevinirdi herhalde, neyse işte, her şeyi tamir edemiyorsun. Ama sana tavsiyem, bir kereliğine de olsa bir müzeye git. Hatta Arkeoloji Müzesi'nden başla. Hemen Gülhane Parkı'nın üstünde. Kendini tarihin içinde bir yolculuğa çıkmış gibi hissedersin."

Gözlerine aydınlık bir ifade yayılmaya başlamıştı, umutla sordum:

"Gittin mi yoksa?"

Anında kayboldu o ifade.

"Gidemedik Başkomiserim, nasıl gidelim? Biliyorsunuz işte, her gün başka bir olay, her gün başka bir cinayet."

Onu daha fazla mahcup etmenin anlamı yoktu.

"Biliyorum ama bir gün mutlaka git. Seveceksin. Zaten Arkeoloji Müzesi'ni gezmeden, Topkapı Sarayı'na gelmenin de bir anlamı yok." Duraksadım. "Tabii, daha iyisi, önce Ayasofya'ya git. Hepsi birbirinin devamı gibi. Bak, mutlaka gez buraları."

"Emredersiniz Başkomiserim," diye mırıldandı. "Gideriz o zaman."

"Benim için gitme oğlum. Emretmiyorum, gezmenin emri mi olur? Sadece öneriyorum.

Sonra bana teşekkür edeceksin."

Yok, Ali'nin müze gezmek gibi bir niyeti yoktu.

"Bu üçüncü kapı oluyor değil mi Başkomiserim?" diye değiştirdi konuyu Babüs Sade'ye bakarak. "Yani iki kapıdan geçtik, değil mi?"

Madem öyle istiyordu, bana da isteğine saygı duymak düşerdi. Bildiğim kadarıyla sarayın kapılarını sıralamaya koyuldum.

"Evet Alicim, iki kapıdan geçtik. Bu üçüncüsü... îlki 'Babı Hümayun'du. Suru Sultani'nin üzerindeki kapı. O kapı Acem usulüne göre yapılmış, yani îran tarzı, ikincisi az önce geçtiğimiz 'Babüs Selam', o da Frenk usulüne göre yapılmış, yani Avrupa tarzı, önümüzdeki ise 'Babüs Saade. Bu kapı da Türk tarzına göre yapılmış. Yani bu üç kapı bize, sarayın, dönemin belli başlı üç uygarlığının, Acem, Avrupa ve Türk mimari kültürünün birleşmesinden oluştuğunu söylüyor. Ama aynı zamanda Osmanlı lmparatorluğu'nun, bünyesinde bütün kültürleri kapsayan büyük bir dünya devleti olduğunu da anlatıyor. Gördüğün her oda, her salon, her bahçe, her ağaç, her çeşme bir anlam taşır. Dini anlamlar, politik anlamlar, sosyal anlamlar. Bu binaların her köşesi çoğu acılarla dolu yüzlerce anıyı saklar, korkunç olaylardan oluşan yüzlerce hikâye anlatır."

İlgiyle dinliyordu, gözlerindeki yapay ifade kaybolmuş, saygıya, kedere benzer bir ciddiyet gelip oturmuştu yüzüne. "Hadi yürüyelim," demesem, bir zamanlar padişahların tahta çıkma törenlerinin yapıldığı, dini bayramların kutlandığı, Türk kağanlarının savaş otağlarından esinlenerek yapılmış Bab'üs Saade'nin önünde öylece kalacaktı.

Dikkatini Bab'üs Saade'den alamasa da bana ayak uydurmakta gecikmeyen yardımcımla birlikte yeniden kalabalığa karıştık. Törenlerde sultanın mücevher kakmalı altın bir tahtın üzerinde oturduğu, karşılıklı sıralanmış beyaz ve yeşil renkli altı mermer sütunun üstünde yükselen genişçe bir sundurmanın altından geçerek, "Saadet Kapısı"ından içeri girdik. Padişahların yaşadığı dönemde, şu anki insan patırtısının, gürültüsünün aksine, kesin bir sessizliğin hüküm sürdüğü Osmanlı'nın mahrem mekânlarına adım atmıştık artık. Ali hayranlıkla, karşımızda yer alan Arz Odası'na bakıyordu. Sultanın yabancı elçileri kabul ettiği, savaşa gidecek komutanlara emirler verdiği, saray erkânıyla görüştüğü mekândı burası. Ama şu anda yardımcıma Arz Odası'nı tanıtacak halim yoktu. Çözülmesi gereken bir cinayet davası bizi bekliyordu, üstelik zanlılardan biri, Osmanlı'ya yaklaşık dört yüz yıl hizmet etmiş bu eski sarayı yöneten üç müdürden biri olabilirdi.

"Öldürmek hakkı sadece Tanrı'ya aittir."

Leyla Barkın'ın odası bir zamanlar Osmanlı padişahlarına yemek pişirmek, sofrasını kurmak işine memur edilmiş Kilercibaşı

sorumluluğundaki mutfak çalışanlarına ayrılan, Kilerli Koğuşu'ndaydı. Odasının kapısında bizi bekliyordu Leyla. Enderun avlusuna bakan penceresinden geldiğimizi görmüş olmalıydı. Aramızda topu topu birkaç metre bulunmasına aldırmayan yardımcım, "Hayret, yüzünde güler açıyor," diye söylendi.

"Kıvama getirmişsiniz kadını Başkomiserim."

Bir yandan müze müdiresine gülümserken, bir yandan da her an bir münasebetsizlik yapmasından korktuğum Ali'ye fısıldadım. "Biraz daha yüksek sesle konuş da yaptığımız her şey boşa gitsin."

Hemen hizaya girdi serseri. "Affedersiniz Başkomiserim."

Yaklaşınca dostça uzattım elimi belki de dört cinayetin zanlılarından biri olan kadına.

"Merhaba Leyla Hanım."

Bir erkek gibi sertçe sıktı elimi.

"Hoş geldiniz Nevzat Bey..." Sonra aynı güvenli bakışlar, aynı kararlı tavırla yardımcıma yöneldi. "Merhaba Ali Komiser... Nasılsınız?"

Onu sevimli bir oğlan çocuğuna dönüştüren haylaz gülümsemesini takındı Ali.

"Teşekkür ederim... Sizi gördüm, daha iyi oldum."

Bu sözleri nasıl yorumlayacağını bilemeyen Leyla'nın ela gözlerinde çekinceli bir anlam belirince açıklama gereğini hissetti.

"Yani şu katilleri yakalamak için işimize yarayacak bir şeyler söyleyeceğinizi umuyoruz."

Yüzündeki ışıltı kayboldu kadının.

"Keşke Ali Komiserim." Umutsuzca çıkmıştı sesi. "Nevzat Bey'le yaptığımız bütün tahminler boşa çıktı. Katiller ne düşündüğümüzü biliyorlarmış gibi her defasında yanılttılar bizi..."

Tam da aklımızdan geçenleri dile getiriyordu ama kendisini zanlı listesinin dışında tutarak. "Leyla Hanım..." Elindeki kalınca dosyayla, kır saçlı, ince yüzlü, uzun boylu bir adam girmişti aramıza. Hani yıllarca devlet memurluğu yapmış, mesleği üzerine sinen insanlar vardır ya, işte onlardan biri. "Hatlarla ilgili konuşacaktık... Hani sergiye gidecek olanlar... Kültür Müdürlüğü acele ediyor da."

Anında kestirip attı Leyla.

"Sonra konuşuruz Edip Bey... Kültür müdürü biraz daha bekleyebilir... İşim bitince size uğrarım."

Edip Bey hayal kırıklığına uğradığını gizlemeye gerek duymadan, "Eh peki, siz bilirsiniz," diyerek küçük adımlarla uzaklaştı yanımızdan. Müdiresi ters ters baktı adamın arkasından.

"Müze miyiz, maliye arşivi miyiz belli değil." İlgiyle kendisini izlediğimizi fark edince, "Bu kadar işin gücün arasında bir de bu tür adamlarla uğraşıyoruz," diye dert yandı.

"Nerede lüzumsuz bir iş varsa bulup getirirler karşıma... Neyse, hadi burada durmayalım..." Arkasındaki kapıyı araladı. "Buyurun, odama geçelim."

Son derece sade bir odası vardı. Kapının sağ tarafında, duvara bitişik metal raflardan yapılma küçük bir kitaplık, karşıda genişçe, ahşap bir masa, üstünde bir bilgisayar, sol yanda sayfaları açık, büyükçe bir kitap, köşeye doğru itilmiş bir kahve fincanı, kalemlikler, küçük bir not defteri. Bilgisayarın sağında mavi renkli bir vazo, içinde geçen gün Ali'nin Zeynep'e getirdiği lila rengi sümbüllerden. Bunları Namık mı getirmişti acaba?

Sorsam mı? İlişkilerinin nasıl gittiğini anlamak açısından iyi olurdu. Belki Necdet'in evinde neden kaldığını da öğrenirdik ama sorularımız onu kızdırabilirdi. Bizim ilişkimizden size ne diye tersleyebilirdi. Vazgeçtim, bakışlarımı duvarda asılı olan devasa gravüre kaydırdım.

Ressam, Orta Kapı'dan, yani Bab'üs Selam'dan bakarak ikin ci avluyu çizmişti; az önce yürüyerek geçtiğimiz meydanda tören alayları görülüyordu. Yüzleri seçilemeyen yeniçeriler, saray görevlileri, giysilerinden yabancı devlet adamları olduğu anlaşılan kişiler önemli bir olaya hazırlanıyorlardı.

"Yabancı elçileri kabul töreni," diye açıkladı gravüre baktığımı fark eden Leyla.

îşaretparmağını sarayın arkasında, denizin ötesindeki tepelerin üzerine koydu. "Bakın, buralar Beyoğlu sırtları, ne kadar tenha değil mi? Günümüzdeki bi- çimsiz, düzensiz, üst üste yığılmış gibi duran o iğrenç bina yoğunluğu yok." Pencereden vuran ışıkla yeşile

dönüşen ela gözleri hülyalandı. "istanbul'un o döneminde yaşamak isterdim. Oysa sadece gravürlerde görebiliyoruz o günleri." Hâlâ ayakta dikildiğimizi fark edince mütevazı masasının önündeki iki iskemleyi gösterdi. "Otursanıza, lütfen oturun."

iskemleye yerleşirken sordum:

"Fatih yaptırmış değil mi bu sarayı?"

"Evet," dedi koltuğun ardındaki iskemleye otururken. "Sarayın yapımına karar veren Fatih'ti. Karar veren diyorum çünkü o dönemdeki adıyla Saray ı Cedidei Amire olan bu yapımın inşası, tıpkı Palatium Magnum denilen büyük Bizans sarayı gibi yıllarca sürmüş.

Her gelen hükümdar, dönemin ihtiyaçlarına göre yapılar eklemiş. Fatih'ten sonra gelen, II. Beyazıd, Yavuz Selim, Kanuni, II. Selim ve III. Murad döneminde de yapım işleri devam etmiş, bu padişahlar imparatorluk merkezini her geçen gün biraz daha büyütmüş."

Âdem Yezdan'ın şirketinde gördüğümüz maketteki Büyük Bizans Sarayı'nı hatırladım.

Sultanahmet'ten denize doğru iniyordu.

"Fatih Sultan Mehmed, saray yaptırmak için neden burayı seçmiş? Daha güvenli olduğu için mi?"

"Belki o da var. Ama asıl önemlisi, bu bölge o zamanlar akropolismiş..."

Ali'nin de, benim de şu akropolis denilen şey hakkında hiçbir fikrimiz olmadığını halimizden, tavrımızdan çıkarmış olacak ki, "Bir tür dini, askeri merkez..." diye açıkladı jıiç yüksünmeden. "Yunanlılar böyle merkezi tepeleri seçerek, kentin en önemli kurumlarını buralara yerleştirirlerdi. Atina'ya gittiyseniz görmüşünüzdür. En eski akropollerden biri oradadır. Byzantion döneminde işte bu bölge akropolmüş. Romalılar kenti ele geçirince, tapınak bölgesi olduğundan bu bölgeye ilişmemişler. Ama Fatih, kenti fethettikten yıllar sonra da olsa sarayının bu tepeye yapılmasını emretmiş. Yıllar sonra diyorum çünkü Osmanlıların kente yaptırdığı ilk saray, bugünkü İstanbul Üniversitesi'nin bulunduğu yerde inşa edilmiş."

İlgiyle dinlediğimizi görünce ellerini masasının üzerinde birleştirerek önemli ayrıntılara geçti.

"Roma İmparatorluğu'yla, Osmanlı İmparatorluğu büyük benzerlikler taşır. Bizans dönemine baktığımızda bu bölgede Ayasofya ile Büyük

Saray'ın birbirine çok yakın olduğunu görürüz. Hatta saraydan tapınağa geçitler olduğu bile söylenir. Aynı durum Topkapı Sarayı ile artık camiye dönüşmüş olan Ayasofya için de geçerlidir. Her iki imparatorlukta da bu dünyanın sahibi olan hükümdarlar, aynı zamanda halkların inançları üzerinde de belirleyici olmak isterlerdi. Çünkü devlet gücünü moral değerlerle desteklemek zorundaydılar. Saray gibi politik yönetim merkezleri ile tapınak gibi inanç merkezlerinin birbirine yakın olmasının nedeni budur."

Leyla Hanım'ın sözleri ilginçti ama bir noktayı anlayamamıştım.

"Peki Ayasofya'yı camiye çevirmişken niye ayrıca Fatih Camii'ni yaptırdı?"

"Orası fethin simgesiydi. Kentin yeni sahiplerinin yaşam biçimini temsil ediyordu. Fatih Camii sadece bir tapmak değil, aynı zamanda bir külliyeydi. Bir yaşam biçimi. İki bin yıllık bu kozmopolit kente Türklslam kültürünün renklerini katacaktı..." İçten bir

gülümsemeyle baktı yüzümüze. "Bu kadar meraklı olmanız çok güzel... Keşke herkes sizin gibi olsa..."

"Yok canım, biz de o kadar ilgili değiliz aslında," gibilerinden bir şeyler geveledim. Ali ise sıkılmaya başladığından sesini bile çıkarmadı.

"Neyse," dedi Leyla Barkın telefona uzanırken. "Ne içersiniz? Size ne ikram edeyim?

Çay mı?"

Sabahın ilk çayını Âdem Yezdan'da içmiştik. Çayın yanında kuru pasta da ikram etmişti bonkör işadamı. Kuru pasta dediysem, yanlış anlamayın, Sultanahmet'in iyi fırınlardan alınmış tuzlusu ayrı, tatlısı ayrı, enfes çöreklerle süslemişti önümüzdeki sehpayı. Onlarla nefsimi körlediğimden, artık kahve faslına geçebilirdim.

"Zahmet olmayacaksa az şekerli bir Türk kahvesi."

"Ben bir nescafe alayım..." Oturduğu iskemlede ayaklarını iyice yaymıştı Ali. "Sade olsun, ne şeker ne süt..."

Ee bizim sert polise de bu yakışırdı zaten, ne şeker, ne süt. Nes değil, sert kafe...

Leyla telefonla birilerine içeceklerimizi söylerken Ali'nin bakışları az önce benim de ilgimi çeken sümbüllere takılmıştı.

"Çiçekler güzelmiş..."

Telefonu kapatan Leyla anlamamıştı.

"Ne? Ha sümbüller." Beğeniyle baktı çiçeklere. "Güzel kokuyorlar, değil mi?" Ali'nin niyetini anlamıştım, sevgiliniz mi getirdi diyerek kadını rahatsız etmesini önlemek için, "İsterseniz artık asıl meselemize geçelim," dedim. "Fazla zamanımız yok da..."

Kollarını göğsünde kavuşturarak koltuğuna yaslandı Leyla.

"İyi olur Nevzat Bey, benim de soracaklarım vardı. Telefonda rahat konuşamadık, dün geceki kurbanın avuçlarında sikke buldunuz mu?"

"Bulduk."

"Jüstinyen'in mi?"

Başımı sallayarak onayladım.

"Jüstinyen'in ama bu kez maktulün elleri ok biçimine sokulmamıştı. Kolları iki yana açılmıştı. Sikke de sağ avucundaydı."

Kurbanın şeklinin değişmiş olması hiç ilgilendirmedi onu.

"Sikke yanınızda mı?"

"Ne yazık ki hayır. Görüşeceğimizi bilmiyordum ki..."

"Ama parayı gördünüz, değil mi?"

Nereye varmak istiyordu?

"Yani sikkeyi tanıyabilir misiniz? Resmini görseniz, diyorum."

Yanıtımı bile beklemeden masanın üzerindeki sayfaları açık, büyükçe kitaba uzandı.

Eline alınca tanıdım, geçen gün evinde gördüğümüz kitaptı... Geleceğimizi tahmin ettiği için mi getirmişti? Yoksa rastlantı sonucu mu kitap burada bulunuyordu? Bu soruları da Leyla Barkın'la ilgili öteki kuşkulu konuların arasına saklayıp önümüze açılan kitaba baktım. Sayfaları tek tek çeviren müze müdiresi, "îşte," dedi eliyle altın paranın resmini göstererek. "îyice bakın Nevzat Bey, dün gece bulduğunuz sikke bu muydu?"

Kitabı burnuma yaklaştırınca madeni para bütün ayrıntılarıyla belirdi gözlerimin önünde.

"Evet, ön yüzde Jüstinyen'in büstü... Başında miğfer, üzerinde zırh. Sol elinde kalkan, sağ elinde mızrak. IVSTINI- ANVS yazısı..." Arka yüzüne geçtim. "Hıram, asa şeklinde haç tutan, meleğe benzeyen, kanatlı bir varlık..."

"Victoria," diye düzeltti. "Yani Yunanlılardaki Zafer Tanrıçası'nın Roma dönemindeki adı.

Ama haklısınız, Hıristiyanlığın da etkisiyle bu tanrıça ileride meleğe dönüşecektir."

Parmağını sikkenin altındaki CONOB sözcüğünün üzerine koydu. "Gördüğünüz sikkede bu kelime de var mıydı?"

Hemen hatırladım.

"Vardı... Ne anlama geliyor?"

"CONOB sikkenin Konstantinopolis'te döküldüğünü gösteriyor. CON, Constantinopolis, OB ise Obryzum sözcüğünün kısaltması, yani saf altın demek." Kitabı kendi önüne çekerken dalgın mırıldandı. "Evet, demek ki katiller Jüstinyen'e dikkat çekmek istemişler."

îşte bundan çok emin değildim.

"Jüstinyen'e mi, yoksa Ayasofya'ya mı? Çenesini sağ avucunun içine alarak derin derin baktı yüzüme.

"Sahi, bu konuyu daha önce de tartışmıştık, değil mi?" Dün Yerebatan Sarnıcı'nda söylediklerini tekrarladı. "Önemli olan, cinayetlerin bu şehirle mi, yoksa hükümdarlarla mı ilgili olduğuna karar vermek."

Biraz da onu sıkıştırmak için, dün ulaştığım sonucu dile getirdim.

"Bence cinayetler şehirle ilgili... Katiller hükümdarlara değil, bu şehirdeki önemli anıtlara dikkatimizi çekmek istiyor."

Sözlerimin dolaylı da olsa ÎSD'yi suçladığını, en azından derneklerini zanlılar arasına soktuğunu hemen anlamıştı.

"ikisi de aynı kapıya çıkar aslında... Sadece güçlü hükümdarlar bu şehrin büyümesine, güzelleşmesine katkıda bulunmuşlardır."

"II. Teodosius'un güçlü bir imparator olmadığını siz söylemiştiniz."

"Ama etrafındakiler çok güçlüydü. O daha küçücük bir çocukken onun adına ülkeyi yöneten imparator naibi Anthe- mius büyük bir devlet

adamıydı. Üstelik son derece zeki ve hırslı bir kadm olan ablası Pulheria, imparatoru hiçbir zaman yalnız bırakmamıştı."

Hayır, anlattıkları yeterli değildi.

"Tamam, diyelim ki öyle... Yine de kurbanların tarihi anıtların önüne bırakılmasının bir anlamı olsa gerek. Mesela Jüstinyen'i ele alalım. Nika ayaklanmasından sonra bu kenti adeta yeniden inşa ettirmiş..."

Şaşkın ama beğeni dolu bir bakış attı...

"Demek Nika ayaklanması ha... Bakıyorum da Doğu Roma tarihini hatim etmişsiniz Nevzat Bey... Güzel... Güzel..."

"Yok canım, öyle üstünkörü bilgiler bunlar... Neyse, şunu demek istiyordum. Neden Ayasofya? Katiller pekala Yerebatan Sarnıcı'nı da seçebilirlerdi. Çünkü onu da Jüstinyen yaptırmış. Ya da neden Çemberlitaş Sütunu? Konstantin'e vurgu yapmak için hipodromu da kullanabilirlerdi. Bildiğim kadarıyla hipodromu da Konstantin tamamlatmış."

"Ya da Büyük Saray," diye mırıldandı düşünceli bir tavırla. "Orası da önemli bir tarihi mekân."

"işte onu diyorum. Neden ikinci maktulü oraya bırakmadılar?"

Sessizlik kapladı odayı.

"Bana kalırsa," diye sürdürdüm tezimi. "Bu kentin Roma'nın başkenti olduğunu vurgulamak istiyorlardı. Çünkü Konstantin Sütunu, bu yüzden dikilmişti. Öyle değil mi?"

Usulca öne doğru salladı başını.

"Belki de haklısınız... Poseidon Tapınağı'nı saymazsak, ki muhtemelen Byzantion döneminde orası da önemli bir anıttı. Konstantin Sütunu, Kara Surları ve Ayasofya gerçekten de bu kenti simgeleyen anıtlar." Artık ikna olduğunu düşünmeye başlamıştım ki, öne doğru dökülen saçlarını eliyle hafifçe kaldırarak savunmaya geçti. "Ama bu anıtlar, aynı zamanda hükümdarların gücünü göstermek için inşa edilen yapılar... Mesela Ayasofya'yı ele alalım. Jüstinyen bu tapınağı Hıristiyanlık âlemi için yaptırdığını söylüyor.

Tanrı'ya duyduğu inancın bir göstergesi olarak. Halkının bu yeryüzünün en büyük kilisesinde Tanrı'yla buluşmasını istediğini söylüyor. Fakat gerçekten öyle mi? Hiç sanmıyorum. Aslında tapınaklar Tanrı'dan çok, yaptıran imparatora saygınlık kazandırıyor. Hükümdarı Tanrı'nın

yeryüzündeki gölgesi olarak tescil ediyor. Sadece Tanrı'ya ait olması gereken iktidarın yeryüzündeki ortağının hükümdar olduğunu hatırlatıyor. Tapmaklar, yaptıranların isimlerini ölümsüzleştirdiği gibi, halklarının gözünde de saygınlıklarını artırıyor. Hem de tapınakların yapılması için halklarının aşına ekmeğine el koymalarına rağmen. Yani bu tapmakları yaptıranlar, dini kullanarak kendi iktidarlarını sağlamlaştırıyorlar aslında. Yoksa Jüstinyen, Miletos'tan İsidoros, Tralles'ten, yani günümüz Aydın ilinden Antemios gibi iki dahiyi getirtip on bin kişiyi tam beş yıl boyunca bu işe memur eder miydi? " Güzel bir ayrıntıyı anımsamış gibi ışıdı gözlerinin içi. "Ama Jüstinyen'in özel bir nedeni de vardı Ayasofya'yı yaptırmak için. Aşkını ölümsüzleştirmek.

Hayır, Isa Peygamber'e duyduğu bağlılıktan bahsetmiyorum, karısı Teodora'ya duyduğu aşktan söz ediyorum. Ayasofya'yı gezdiyseniz, görmüşsünüzdür. O eşsiz sütunların üzerindeki başlıklarda Jüstinyen ile karısı Teodora'nın başharflerinden oluşan

monogramlar yer alır. Tıpkı günümüz dev şirketlerinin logoları gibi. Yani Ayasofya bir mabet olduğu kadar, aşktan gözü dönmüş bir imparatorun, sevdiği kadın için yaptırdığı devasa bir anıttır da..."

Birçok insanın son derece romantik bulacağı bu sözlere Ali son derece sert bir tepki verdi.

"Şerefsiz herif... Çoluk çocuk demeden otuz bin kişiyi kılıçtan geçir, sonra da elindeki kana aldırmadan sevdiğin kadına aşkını göstermek için tapınak yaptır."

Yardımcımın sözleri hoşuna gitmişti Leyla Barkın'ın ama tarihçi yanı ağır basmış olacak ki, durumu yumuşatmaya çalıştı.

"O kadar da insafsız olmayın canım. Tanrı'ya duydukları inanç da vardı işin içinde tabii..."

"Belki de otuz bin ölünün vebalinden korktukları için yaptırmışlardı tapınağı," diye kendi fikrimi söyledim. "Dindar olduklarına göre, Tanrı'dan korkuları vardı herhalde."

"Bu da ihtimal dahilinde. Ama yeryüzündeki iktidarla Tanrı düşüncesi uyuşmaz.

Konstantin'in bu yüzden ölüm döşeğinde vaftiz edildiği söylenir. Çünkü o da her hükümdar gibi gerektiğinde kan dökmekten çekinmiyordu. Oysa

öldürmek hakkı sadece Tanrı'ya aittir. Osmanlı'da da inancına ters düştüğü için padişah olmak istemeyen şehzadeler bile çıkmıştır."

"Yav bir şey soracağım." Sağ eliyle dik saçlarını karıştırarak, oturduğu koltukta öne doğru çıkmıştı Ali. Gergin bakışları Leyla'nın yüzünde toplanmıştı. "Şimdi Fatih Sultan Meh- med üç gün yağma emri vermiş diyorlar... İstanbul'un fethi sırasında...Doğru mu?"

Öğrencisinin safiyane sorulmuş sorusunu anlayışla karşılayan bir öğretmenin tatlı ifadesi belirdi müdirenin yüzünde.

"Doğru, tarih kitapları öyle yazıyor."

Ali'nin yüzünün karardığını görünce, sanki üç günlük yağma emrini veren kendisiymiş gibi teselli etme gereği duydu.

"Ama şehri kuşattığında, İmparator IX. Konstantin'e teslim olmaları halinde hiç kimsenin kılma dokunulmayacağına dair teminat vermiş."

Yardımcımın kararan suratının rengi açılır gibi oldu.

"İmparator teslim olmamış, değil mi?"

"Olmamış... Siz imparatorun yerinde olsaydınız, teslim olur muydunuz? Binlerce yıllık ata yurdunu hiç savaşmadan, kendi ellerinizle teslim eder miydiniz?"

"Etmezdim," dedi bizim doğrucu Davut. "Ben de savaşırdım."

"Eh işte imparator IX. Konstantin de savaşmış. Hem de ölünceye kadar. Tabii, onlar savaşınca kenti almak da 53 gün sürmüş. Osmanlı ordusu kayıplara uğramış. Sultan Mehmed de şehir alındıktan sonra yağma emri vermiş. Ama bu şehre en büyük zararı veren Fatih değil, Latinlerdi Ali Komiser. Yani 4. Haçlı ordusu. 1204 yılında geldikleri Konstantinopolis'ten 1261'de ayrıldıklarında şehir bir harabeye dönmüştü. Büyük

Konstantin'in, Jüstinyen'in bu güzelim şehrin cefakâr halkının özene bezene yarattığı dünya harikası anıtlar, altın, gümüş, değerli taş bulmak için yıkılmış, parçalanmış, yakılmıştı..."

iyice konunun dışına çıkmıştık.

"Geçmiş vahşetle dolu," diyerek kestim kadının sözlerini. "Onlar için elimizden bir şey gelmiyor ama günümüzdeki vahşeti durdurabiliriz. Anladığımız kadarıyla katiller durmayacaklar. Evet, ne diyorsunuz Leyla Hanım, katillerin bundan sonraki hedefi neresi?"

Oturduğu yerde şöyle bir toparlandı.

"Artık ne diyeceğimi bilemiyorum Nevzat Bey." Özür diler gibi bakıyordu. "Belki de bana sormamalısmız ..." Kapıya ardı ardına üç kez vurulmasıyla duraksadı. "Kahvelerimiz gelmiş olmalı."

Ama aralanan kapıdan elindeki tepsiyle müstahdem değil, kucağında mukavva bir kutuyla gençten biri girdi içeri. Başındaki kepte bir kargo şirketinin logosu göze çarpıyordu. Bakışları masada oturan kadına dikilmişti.

"Müdüre Hanım'ı arıyordum. Müzeye bir paket var."

Hoşnutsuz gözlerle baktı kargocuya Leyla Barkın. "Tamam... Tamam, getirin..." Bize dönerek sıkıntıyla mırıldandı. "Bu tür rutin işlerle de biz uğraşıyoruz işte."

Müdire Hanım'ın sızlanmasına aldırmadı bile kargocu genç. Her zamanki görevini yerine getiren birinin duygusuz haliyle yaklaşarak mukavva kutuyu masanın üzerine koydu. Elini yan cebine soktu, makbuza benzer bir kâğıt çıkartıp uzattı.

"Şurayı imzalamanız gerekiyor."

Hiç itiraz etmeden aldı kâğıdı Leyla ama bakışları mukavva kutuya takılı kalmıştı.

"Kimden geliyor?"

Kargocu bıkkın bir sesle paketin üzerindeki yazıyı okudu.

"Mehmet tkinci'den..."

"Mehmet İkinci mi?" Şaşkınlığı daha da artmış gibiydi. "Hayır, Mehmet İkinci diye birini tanımıyorum." İmzaladığı kâğıdı delikanlıya verdikten sonra bakışları yine mukavva kutuya kaydı. "Bağış mı acaba?" Bize dönerek açıkladı. "Bazen ismini saklayan kişilerden bağışlar geliyor. Daha önce saraydan çalınmış eserler. Başlarının belaya gireceğini düşündüklerinden kargoyla, postayla yolluyorlar." Kargo görevlisinin hâlâ karşısında dikildiğini fark etti. "Başka bir şey var mıydı?"

Sanki içindekini merak ediyormuş gibi gözleri kutuya takılan görevli, suçüstü yakalanmış gibi irkildi.

"Yok, tamam... Tamam... îyi günler."

Kargocu çıkınca deminki konuşmasına devam etmek istedi Leyla. "Evet, ne diyordum... Ha... Belki de bana sormamalısmız artık. Doğru tespitler yapamadım." Güya gözleri bana çevriliydi, güya kurbanların bırakıldıkları yer hakkında konuşuyordu, ama

hayır, aklı kargocunun getirdiği kutuda, kutunun içindeki eşyadaydı. "Sizi yine yanlış yönlendirmekten korkuyorum... Tabii yardım etmek isterim..." Artık bakışları da gizemli kutuya kaymıştı.

"İsterseniz önce postanıza bakın," demek zorunda kaldım. "Çok merak ediyor olmalısınız..."

Hafif bir kızıllık bastı yanaklarını.

"Özür dilerim, haklısınız, aklım gerçekten de orada kaldı."

"Niye açmıyorsunuz o zaman?" Yoksa bizim yanımızda açmaktan mı çekiniyordu?

"İsterseniz dışarı çıkabiliriz."

"Yok, yok..." Ayağa kalkmışız gibi ellerini uzatarak oturmamızı işaret etti. "Çıkmanıza gerek yok... Devlet sırrı değil ki bu, olsa olsa tarihi eser..." Masanın sağ tarafına eğilerek alttaki çekmeceyi açtı. İçinden küçük bir çakı alıp doğruldu. "Bazen de değersiz eşya parçaları çıkar bu paketlerden. Ölmüş ninesinin porselen çaydanlığı ya da antika sanılan ucuz bir kandil gibi." Mukavvayı çepeçevre saran şeffaf yapıştırıcı bandı çakısıyla kesmeye başladı. "Bir keresinde dört adet çini yollamışlardı. Kutunun içine bir de not iliştirilmişti.

Notu yazan kişi, çinileri dedesinin Bağdat Köşkü'nden çaldığını yazarak, bizden ve köşkü yaptıran Sultan Murat'tan özürler diliyordu. Ama işin ilginci, gönderilen çinilerin köşkle hiçbir ilgisi olmadığı gibi, herhangi bir yapı malzemesi satan mağazadan bulabileceğimiz kadar harcıâlem ve ucuz olmasıydı." Kutuyu saran yapıştırıcı bantları tümüyle kesmişti.

Artık kapağı açacak diye düşünürken, bize dönüp izahat vermeyi sürdürdü. "Şimdi bunun içinden de saçma sapan bir şeyler çıkarsa hayal kırıklığına uğramayın diye söylüyorum."

"Uğramayız... Uğramayız," diye aceleyle mırıldandı Ali. Kutunun gizemi sanırım onu da sarmıştı. "Açın lütfen."

Leyla çakısını masanın üzerine bıraktıktan sonra mukavva kutunun kapağını kaldırdı.

"Kırılacak bir eşya galiba, pamuklara sarmışlar..." Eliyle pamukları çıkarmaya koyuldu.

"Umarım özendikleri kadar vardır." Bir avuç, iki avuç, çıkardığı pamukları masanın üzerine, hemen kutunun dibine koyuyordu, üçüncüyü alırken duraksadı, biçimli kaşları çatıldı. "Bu da ne?" Duraksaması uzun sürmedi, avuçladığı pamukları yeniden kutudan çıkarmayı denedi ama gördüğü şey engel oldu ona. "Hii!" diye korkuyla başını geriye attı.

Ama ela gözlerinde büyüyen dehşet ağzından dökülen sesten daha etkileyiciydi. Yüzü kireç gibi bembeyaz olmuştu. Avuçlarında tuttuğu pamukla, korkudan ardına kadar açılmış gözleriyle öylece donup kalmıştı. Ne konuşabiliyor, ne de kıpırdayabiliyordu.

Bedeninin titrediğini gördüm, parmakları kendiliğinden gevşedi, pamuklar havada uçuşarak yere düştü. Ama Leyla hiçbir şeyin farkında değildi, gözkapakları usulca kapandı. Bayılacak dememe kalmadan, fırlayıp belinden yakaladım onu.

"Derin derin nefes alın..." diyerek koltuğa oturttum onu.

Sözlerimi duymuyormuş gibi titreyen eliyle kutuyu gösterdi.

"Oo... orada..."

Kutuya yaklaşırken, sabırsız yardımcım benden önce davrandı. Ama kutunun içindeki her neyse, onu görür görmez, sanki sert bir darbe almış gibi yüzünü buruşturarak başını geri attı.

"Hasiktir, bu da ne be?"

Ali'nin gövdesi aradan çekilince saydam poşetin altındaki kıvırcık saçlar göründü gözüme, kuzgun siyahı, parlak bukleler, öne doğru çıkık bir alın ve uzunca bir burun.

Daha önce de bu tür manzaralarla karşılaşmış olmama rağmen midemin kasıldığını hissettim, belki düşmezdim ama her ihtimale karşılık yine de masanın kenarına tutunmaktan kendimi alamadım. Evet, bir insan kafasıydı mukavva kutunun içindeki.

Naylon poşete konulmuş, pamuklara sarılmış, mukavva bir kutuda Leyla Barkm'a yollanmış bir insan kafası. Ve rengi solmuş olmasına rağmen antika bir eser sayılmayacak kadar tazeydi. "İstanbul'a zarar verenleri tek tek öldürüyorlar." En fazla kırk sekiz saat önce öldürülmüş olduğunu sandığım, taze bir cesede ait olan bu kafa, hiç kuşku yok ki katillerimizin

son marifetiydi. Hiç beklemediğimiz bir anda, strateji değiştirerek, kurban bırakma törenlerini geceyarısından gün ortasına almışlardı. Bunun bir anlamı var mıydı, yoksa sadece bizi şaşırtmaya mı çalışıyorlardı?

Ali'yi kutuyu getiren kargocunun peşine saldıktan sonra, çöktüğü koltukta uğradığı şoku atlatmaya çalışan Leyla'ya çaycıyı aramasını, kahveleri iptal etmesini söyledim. Hemen yaptı. Odanın anahtarını istedim, neden diye sormadan uzattı. Kapıyı içeriden kilitledim.

Olayın duyulması, müze çalışanlarının başımıza toplanması hiç işime gelmezdi. Artık kendini toparlamaya başlamıştı müze müdiremiz, aslında sandığımdan daha kolay kurtulmuştu yaşadığı dehşetin etkisinden. Birden bütün bunların önceden tasarlanmış bir planın parçaları olduğunu düşündüm. Babüs Selam kapısındaki görevli xray güvenlik cihazlarının dünden beri bozuk olduğunu söylemişti. Cihazlar bozulmasa, Babüs Selam kapısındaki güvenlikçiler mukavva kutunun içinde kesik bir insan başı olduğu nlayacaklar, böylece paketin bizim yanımızda müze müdiresine ulaştırılması gerçekleştirilemeyecekti.

Katillerin amacı, müdirenin mukavva kutuyu bizim yanımızda açması ve bu şoku gözlerimizin önünde yaşamasıysa, xray cihazlarının bozuk olduğunu önceden bilmeleri gerekiyordu. Bu da katillerin müzede yaşananlardan haberdar olduğu anlamına geliyordu.

Yani aradığımız suçlular, şu anda karşımda oturan müdire hanım gibi müze çalışanlarından biri olabilirdi. Ayrıca, bu saatlerde benim müzeye geleceğimi bilen sadece bir kişi vardı: Leyla Barkın. Bu sabah telefon edip bizzat kendisi davet etmişti. Öte yandan, Leyla bunu neden yapmak işteşindi? Yanıtı bulmak için çok düşünmeye gerek yoktu. Eğer Âdem Yezdan'ın iddia ettiği gibi katil Namık'sa, dahası Leyla da onun işbirlikçisiyse, etraflarındaki çemberin ağır ağır da olsa daraldığının farkındalar demekti.

En azından dün gece Ayasofya Konakları'ndaki bekçinin beyaz minibüsün içinde kendilerini gördüklerini biliyorlardı. Öte yandan, Âdem Yezdan'la konuşacağımızı da tahmin ediyor olmalılardı. Tabii o kurt turizmcinin kendileri hakkında bize anlatacaklarını da... Bütün bu kuşkuları silmek için cesur ve çarpıcı bir gösteri düzenlemeleri gerekiyordu. Sanki bir tehdit mesajıymışçasma, Leyla Hanım'a mukavva bir kutuda kesik bir baş göndermek. Üstelik bunu bizim gözlerimizin önünde yapmak. Yani müdiremizin deminden beri oynadığı ayılmalar bayılmalar, pekala bir yalan

olabilirdi. Anlamak istercesine yüzüne baktım. Yanlış anladı ya da muhteşem oyunculuğuna devam etti.

"Merak etmeyin Nevzat Bey, ben iyiyim... Gerçekten iyiyim." Bana düşen ona inanmış gibi görünmekti.

"Evet, daha iyi görünüyorsunuz... Sevindim iyi olduğunuza..." Bakışlarımı mukavva kutuya çevirdim. "Sizden zor bir şey isteyeceğim."

"Nedir?"

"Kutudaki başa bakmanızı..."

Yapması gerektiği gibi yutkundu, olması gerektiği gibi yüzüne ürkmüş bir ifade yerleştirdi. Kaçmasına fırsat veremezdim.

"Eğer onu teşhis edebilirseniz, işimiz çok kolaylaşır. Öteki kurbanlarla bağı olup olmadığını anlarız..."

înanamıyormuş gibi tutuk tutuk konuştu.

"Ya... Yani bu kafa... Yani önceki cinayetlerin devamı mı?"

Kendi fikrimi tartışmak yerine onunkini öğrenmek istedim.

"Bilemiyorum... Ama size gönderildiğine göre bir anlamı olması lazım. Öyle değil mi?

Siz ne düşünüyorsunuz?"

Benden kaçırdığı bakışları, ürkekçe mukavva kutuyu taradı.

"Ben de bilemiyorum..." Kararsız gözleri bir süre takılı kaldı uğursuz pakete. "Teşhis edersem..."

"Daha kolay sonuca ulaşırız," diye cesaretlendirdim. "En azından mukavva kutudaki zavallının soruşturmamızla ilgili olup olmadığını anlayabiliriz."

Hâlâ kararsızdı ama gücünü toplamak ister gibi derin bir nefes alarak kalktı koltuğundan. "Tamam, yapacağım... Siz de yanımda durun lütfen."

"Tabii." Rahatlatmak için gülümseyerek kapıyı işaret ettim. "Dışarı çıkmam imkânsız zaten. Şaka bir yana... Başı bir insan parçası gibi değil, bir nesne gibi düşünmeye çalışın.

Otopsiye giren doktorlar böyle yaparlar."

"Demesi kolay."

Böyle söylemesine rağmen pek de zorlanmadan dikildi mukavva kutunun başına. Artık iş bana düşüyordu. Masanın üzerindeki çakıyı alıp mümkün olduğu kadar kutuya az temas ederek mukavvayı kesmeye başladım. Kutunun ön cephesi düşünce, bütün görkemiyle bir insan başı çıktı ortaya. Ancak şeffaf, naylon poşet görüntüyü buğulu hale getiriyor, yüzün ayrıntıları seçilemiyordu. Bu kez naylonu yukarıdan aşağıya kadar kestim. Kesilen uçlarından tutup yana doğru açtım, kurbanın önce uzun burnu, ardından geniş alnı, sonra da kıvırcık saçları belirdi. Önceki cesetlerde olduğu gibi hiç kan yoktu. Bu da kurbanın öldürüldükten çok sonra başının kesildiğini gösteriyordu. Tam da cerrahlık bir iş diye geçirdim içimden ama bunu dile getirmedim tabii. Gövdesinden ayrılan zavallı başın aslında öyle korkunç bir hali yoktu. Kırk yaşlarında gösteriyordu adam. Kalın kaşlarının altındaki koyu renk gözlerini ele geçiren donuk ifade bile yakışıklılığını gölgeleyememişti, hatta dudaklarmdaki arsız gülümseme sanki kendisine bakanlarla alay ediyormuş gibi neşeli bir anlam katmıştı yüzüne.

"Bu... bu Fazlı Bey," diye söylendi yanımda dikilen Leyla... Artık ürkekliğinden tümüyle sıyrılmıştı. Sanki kalabalıklar içinde karşılaştığı aşina bir yüze bakar gibiydi. "Fazlı Gümüş..."

İlk kez duyuyordum bu ismi ama nedense, sanki tanıyacakmışım gibi geriye çekilip kurbanın yüzüne baktım.

"Kim bu Fazlı Gümüş?"

"Belediye başkan yardımcısı..." Nasıl tanımazsınız der gibiydi. "Yani eski belediye başkan yardımcısı. Çok işimiz düşerdi ona."

"Nasıl biriydi?"

"Ne gibi?"

Koyu renk gözlerinde alaycı bir ifadeyle bizi süzen kafanın karşısında bunu söylemek biraz tuhaftı ama açıklamak zorundaydım.

"Yani yolsuzluklara bulaşmış mıydı? Biliyorsunuz, kurbanlarımızın hiçbiri sütten çıkmış ak kaşık değil de..."

Pürüzsüz, ak alnı kırıştı.

"Evet..." Artık eski belediye başkan yardımcısının gövde- siz başına bakmıyordu. "Ne yazık ki onun da adı yolsuzluklara karışmıştı. Hatta adı Âdem Yezdan'la aynı davada geçti."

İşte bir kez daha boy gösteriyordu Âdem Yezdan. Leyla'ya kalsa katil aramaya gerek yoktu, bütün bunların sorumlusu o aç gözlü işadamı, tarih düşmanı turizmciydi. Öte yandan, Leyla'nın şu, aynı davadan yargılandılar, cümlesi yabana atılır bir iddia değildi.

"Hangi davaydı bu?"

"Hatırlasanıza, geçen gün anlatmıştım. Hani şu Bizans döneminden kalma bir sarnıç duvarının çökmesi... Aralarında inşaat işçilerinin de bulunduğu beş kişi ölmüştü.

Mahkeme beraat kararı vermişti ama yaygın kanı, hem Âdem Yezdan'ın, hem de ona kolaylıklar sağlayan Fazlı Gümüş'ün suçlu olduğuydu. Duvarın yıkılması bir kaza değil, büyük projesini gerçekleştirmek isteyen Âdem Yezdan'ın sabotajıydı. Ama burası Türkiye, tanıklar ifade değiştirdi, savcılar, hâkimler görüldü ve mahkeme beraat kararı verdi.

Fakat bizim dernek, yani İSD hukuki yolları sonuna kadar denedi. Üç yıl bu davayla uğraştık. Sonunda Yargıtay beraat kararını bozdu. Şimdi dava yeniden görülecek, üstelik İSD de bir sivil toplum örgütü olarak hem müşteki, hem de müdahil konumunda mahkemeye katılacak."

"Önceki kurbanların da bu davayla ilişkisi olabilir mi?"

"Bilmiyorum... Ama o davadaki bilirkişi heyetini araştırırsanız, belki sorularınıza yanıt bulabilirsiniz."

İşte sonunda çıkarmıştı ağzından baklayı. Güya, bilmiyo rum, diyordu ama alttan alta tüyoyu vermekten de çekinmiyordu.

"Bakacağız Leyla Hanım... Gerekirse o davaya bulaşmış herkesi sorgulayacağız."

Yüzüne yansıyan memnuniyetten amacına ulaştığı belli oluyordu. Ela gözlerini yeniden eski belediye başkan yardımcısının başına çevirdi.

"Acaba gövdesi nerede bu zavallının?"

Israrla çalmaya başlayan cep telefonum kesti konuşmamızı. Baktım, ekranda Zeynep'in adı yazıyor.

"Alo Başkomiserim..."

Yine uğursuz bir haber olmalıydı, sesi gerginlik içinde yüzüyordu.

"Evet, Zeynep?"

"Bir ceset daha Başkomiserim... Fatih Camii'nin bahçesinde... Başsız bir ceset..."

Hiç şaşırmadım tabii, telefonu elimle kapatıp Leyla'ya seslendim.

"Zavallının gövdesini bulmuşlar, Fatih Camii'nde."

Leyla da pek hayret etmedi. Sadece bir, "Yaa!" çıktı ağzından.

Yeniden telefona kulak kesildim.

"Ceketinin cebindeki kimlikte Fazlı Gümüş yazıyor," diye sözlü raporunu vermeyi sürdürüyordu endişeli kriminologumuz. "Ama başı olmadığı için emin olamadık, fotoğraftaki şahısla maktul aynı kişi mi diye."

"Doğrudur Zeynep, kurbanın ismi Fazlı Gümüş. Eski belediye başkan yardımcısı...

Büyük ihtimalle Mukadder Kınacı'nın amiri..."

"Nereden biliyorsunuz Başkomiserim?"

Bizde etkili olmayan şaşkınlık, anında ele geçirmişti Zeynep'i.

"Çünkü kurbanın başı burada ..."

"Ne? Nerede?" "Topkapı Müzesi'nde. Müdire Hanım'ın odasında. Kar goyla geldi."

Kısa bir suskunluk kapladı aramızdaki görünmez mesafeyi.

"Anlaşıldı," dedi sonunda daha sakin bir sesle. "Fatih Camii ve Topkapı Sarayı... Demek iki farklı yere vurgu yapmak istedi katiller..."

"İki farklı yer ama aynı hükümdar... Fatih Sultan Mehmed."

"Evet, sonunda Fatih'e geldik demek... Bir şey daha var Başkomiserim... Kurbanın iki eli de bileklerinden kesilmiş."

"Elleri bileklerinden mi kesilmiş?" diye tekrarladım heyecanla. "Nasıl yani?"

"Düzgün bir şekilde Başkomiserim... Usta bir cerrahın işine benziyor. Elleri de tabutun içine koymuşlar."

"Elleri mi kesilmiş?" Konuştuklarımıza kulak misafiri olan Leyla'yı da benim gibi yeni bir heyecan dalgası sarmıştı.

"Evet, bileklerinden..."

"Atik Sinan..." Korkuyla titredi kanı çekilen dudakları. "Tıpkı Atik Sinan gibi önce elleri, sonra başı kesilmiş."

Neden bahsediyordu bu kadın? Kimdi bu Atik Sinan? Ama önce şu telefon konuşmasını sonlandırmalıydım.

"Tamam," dedim aceleyle telefonun öteki ucundaki Zeynep'e. "Sen camide kal. Ben de birazdan orada olurum.."

"Emredersiniz Başkomiserim."

Telefonu kapatırken, Leyla'nın konuştuklarımızı dinlemekten vazgeçerek kutunun üzerindeki adresi okumaya çabaladığını gördüm.

"Tabii ya..." diyerek elini başına vurdu. "Mehmet İkinci... Yani Fatih Sultan Mehmed..."

Neden bahsediyordu, kutunun üzerindeki adresten Fatih'e nasıl gelmişti, hiçbir şey anlamamıştım. O da fark etti alık alık baktığımı.

"Anladınız mı? II. Mehmed. Kargoyu onun adına göndermişler. Dalga geçer gibi bir de gönderenin yerine Mehmet İkinci yazmışlar."

Jeton yine oldukça geç düşmüştü.

"Mehmet İkinci," diye yineledim. "Evet, Fatih Sultan Mehmed..." Haklısınız, Fatih'e gönderme yapmışlar." Aslında aklıma bile gelmemişti Mehmet İkinci isminin Fatih'le bağlantılı olabileceği. Katiller sadece zeki değil, aynı zamanda oldukça da esprili kişilerdi.

Daha da kötüsü, belki de bütün bunları tezgahlayanlardan biri, şu anda dumura uğramış kadını oynayan müze müdiremizdi. O yüzden lafı, önce elleri, sonra başı kesilen Sinan'a getirdim."

"Bu Sinan dediğiniz kişi, Mimar Sinan mı?"

"Hayır, Atik Sinan, Mimar Sinan doğmadan önce öldürülmüştü. Zavallı, Fatih Cami'ni yapmıştı... Rivayete göre, Fatih Sultan Mehmed yapılan camiyi beğenmemiş. Bir görüşe göre caminin Ayasofya kadar büyük olmamasına sinirlenmiş. Bir başka görüşe göre ise Mimar Atik Sinan'ın elinin uzun olduğunu, inşaattan çaldığını, kendi adına kurduğu vakıf aracılığıyla akçeleri cebine attığını anlayan padişah, önce onun ellerini kestirmiş, sonra da öfkesine hâkim olamayıp idam ettirmiş."

"Anlaşılan katiller ikinci ihtimale inanmışlar," dedim, yüzündeki alaycı ifadeyi çürüyünceye kadar yitirmeyecek olan sabık belediye başkanının gövdesinden ayrılmış başına bakarken. "Ve bu cezalandırmayı model alarak yüzlerce yıl sonra kendi cinayetlerinde kullanmışlar."

"Çok acımasızca... Çok karışık." Ümitsizce çıkmıştı sesi. Ya da öyle çıkmasına sağlamıştı. "Ne yapmak istiyor bunlar? Amaçları ne?"

Belki de bizzat kendisinin yapmak istediği şeyi ona ben açıklamak zorunda kaldım.

"Sanırım adaleti sağlamaya çalışıyorlar... Bir tür intikam alıyorlar. Şehir adına alınan bir intikam, istanbul'a zarar verenleri tek tek öldürüyorlar... Bunu da herkese duyurmak istiyorlar. Tıpkı sizin İstanbul'u Savunma Derneği'nin yaptığı eylemler gibi."

Sözlerim onu irkiltti ama umursamadım.

"Benzetmemi mazur görün, teşbihte hata olmaz. Ama sizin derneğiniz gibi onlar da kendilerince sahip çıkıyorlar bu şehre. Sadece yöntemleri farklı. Bir tür sunu ayini yapıyorlar diyebiliriz. Siz daha iyi bilirsiniz, hani eskiden tanrılara kurbanlar adarlarmış, katiller de bu şehre sunuyorlar kurbanlarını. Üstelik seçtikleri şahıslar hiç de masum değil. Sanırım özellikle bu tür insanları seçiyorlar. Çünkü kamuoyu bu cinayetleri duysun istiyorlar. İstanbul halkına bir tür mesaj veriyorlar. Bu kente zarar verene, biz de zarar veririz demek istiyorlar. Belki de kentinize sahip çıkın diye sesleniyorlar. Hani sizin pankartlarınızda yazdığınız sloganlar gibi. Bir tür tarih dersi de diyebiliriz buna. İşte bu yüzden, cinayetlerini hu kenti kuran hükümdarların sikkeleriyle, onların yaptıkları anıtlarla taçlandırıyorlar. Bu kenti kuran Kral Byzas, Roma Imparatorluğu'nun başkenti yapan Büyük Konstantin, aşılmaz kara surlarını yaptıran II. Teodosius, Konstantinopolis'i adeta yeniden kuran Jüstinyen..."

Bilinen bir gerçeği vurgulamak istercesine üzerine basa basa tamamladı cümlemi.

"Yorgun, yaşlı ve dört yandan kuşatılmış bir ortaçağ kentinden Osmanlı payitahtını yaratan Fatih Sultan Mehmed."

Neredeyse benimle aynı düşünceleri paylaştığına inanacaktım ki, "Ama," dedi ela gözlerinde beliren kurnazlığı gizlemeden. "Ama ya katiller böyle sanmamızı istiyorlarsa?

Ya asıl niyetleri kendilerine zarar verecek insanları ortadan kaldırmaksa? Bunu yaparken de bir taşla iki kuş vurmak için, bu şehri savunan insanları zan altında bırakmak amacıyla kurbanlarının yanlarına birer sikke bırakıp onları önemli anıtların yanında sergiliyorlarsa?"

Yine kuşku oklarını Âdem Yezdan'a çevirmişti... Oysa en az onun kadar şüpheli biriydi Leyla. Ama bunu dile getirmek hiç de akıllıca olmayacaktı.

"Ne olursa olsun..." dedim paketini kapatmak için yeniden kesik başa yaklaşırken. "Her iki ihtimalde de değişmeyen tek şey, katillerin işaret ettiği hükümdarın Fatih Sultan Mehmed olması."

KOSTANTlNİYYE Fatih Sultan Mehmed'in Gül Bahçesi

Ellerini Tanrı'ya açmıştı Sultan. Sağ yanında Cebrail, sol yanında Mikhail ve ortada bebek İsa, annesinin kucağında. Semadan sızan ışıklar dünyanın en eski öykülerinden birini fısıldıyordu kulağına. Ama duymuyordu genç Sultan. Dört serafim meleğinin taşıdığı devasa kubbenin altında, yüzünü kıbleye dönmüştü. Kudüs'e değil, kendi inancının kutbuna. Kendi Allah'ına yakarıyordu dudakları, Jüstinyen'in bin yıllık tapınağında. Top gürültülerini, kan kokularını, insan çığlıklarını unutmak için. Secdeye indirmişti mağrur alnını, savaşın öldürdüğü huzuru, yeniden canlandırmak için Allah'ın makamında.

Ellerini Allah'a açmıştı Sultan, Roma imparatorlarının taç giydiği bu tapınakta, Roma imparatorlarını yenme onurunu kendisine verdiği için. Şükran günüydü, teslimiyet zamanı, dua anı. Ataları güneşin doğduğu yerden gelmişlerdi buraya. Asırlarca, asırlarca evvel. Demiri eriterek, dağı delerek, kayaları yol eyleyerek. Donmuş gecelerden, cehennem gibi gündüzlerden geçerek. Çatlamış dudakları, yaralı bedenleriyle. Susuz ve yiyeceksiz. Eğersiz atlarının sırtında. Başı kabak ve bedenleri üryan. Sadece cesaretlerini kuşanarak. Cesaretlerini ve akıllarını. Hayatta kalmak için. Ayak bastıkları her yerden sürülmek pahasına. Sürüle sürüle, sürmeyi öğrenerek. Görüldükleri her yerde öldürülmek

pahasına, öldürüle öldüriile, öldürmeyi öğrenerek. Ve kılıcın ve inancın ve umudun ve açlığın yardımıyla. Eski tanrılarını eski topraklarında bırakarak.

Ellerini Allah'a açmıştı Sultan. Onu hiç terk etmediği için. Kendi tebaası bile dudak bükerken ona. Herkes başıyla değil, yaşıyla ölçerken onu... Kendi vezirleri bile güvenmezken... An gelmiş kendi babası bile kararsız kalmışken... Herkes bu deniz geçilmez, bu surlar aşılmaz, bu kent alınmaz, bu hayal gerçek kılınmaz derken... Allah, hep yanında olmuştu onun. Hep inanmıştı bu genç hükümdara. Bu genç hükümdarın cesur fikirlerine. Çünkü Allah cesurları severdi. Hunların, Avarların, Arapların, Acemlerin,

Latinlerin gösteremediği cesareti gösterdiği için, geçilmez denen denizleri geçtiği, aşılmaz elenen surları aştığı, alınmaz denen kenti aldığı için...

Ellerini Allah'a açmıştı Sultan. 53 gün süren kuşatmayı yılgınlığa döndürmediği, bayraklarının boynunu bükmediği, günlerini bozguna, gecelerini kâbusa, gazasını azaba çevirmediği için... Daha yirmi birinde olan bu padişahı şanlı ceddine layık bir sultan yaptığı, Osman gibi boyun eğmeyen, Orhan gibi hükümran, babası Murat gibi savaşçı kıldığı için... Atalarından devraldığı Osmanlı Sancağı'nı yeryüzünün en güzel kentinin en yüksek burcuna dikmesini sağladığı, ona yeni Roma İmparatoru, iki karanın ve iki denizin hükümdarı adını bağışladığı için.

Ellerini Allah'a açmıştı Sultan. Yaraları hâlâ kanayan kentin kalbinde. Halkı hâlâ

korkuyla titreyen kentin kutsal tapınağında. Kutsal tapınağın devasa kapısında. Devasa kapının önündeki toprağa ilk ayak bastığında. Bastığı toprağı avuçlayıp başının üzerinde serptiğinde. Herkesin karşısında korkuyla titrediği hükümdar, savurduğu toprak kadar değersiz olduğunu anlatmak istiyordu herkese. Biliyordu ki o sadece Allah'ın dileğine vesile olan sultan görünümünde bir kuldu. O ki Allah'ın takdiriyle almıştı bu kenti. Allah'ın takdiriydi ki yeryüzünün arzuladığı bu şehri, herkesin gözü önünde yeryüzünün payitahtı yapacaktı...

Ellerini Allah'a açmıştı Sultan... Kostantiniyye bir başlangıçtı. Kadim bir düşün uyanışıydı sadece. Nasü ki İskender güneşin solduğu yerden güneşin doğduğu yere yürüdüyse. O da güneşi izleyecekti. Işık hiç batmasın diye. Uçsuz bucaksız bir imparatorluğun üzerinde sonsuza kadar parlasın diye. Türk, Acem, Frenk, dünyanın bütün milletleri... Beyaz, sarı, siyah, dünyanın bütün ırkları... Yahudi, Hıristiyan, Müslüman, Şaman, dünyanın bütün dinleri... Hepsi hükümdarlığında birleşecekti. Hepsi aynı bayrağın altında toplanacaktı. Hepsi tek bir milletmiş gibi yaşayacaktı. Ve bu büyük milletin kalbi, Kostantiniyye'de atacaktı.

Ellerini Allah'a açmıştı Sultan. Ona akıl, cesaret, hırs ve sabır verdiği için. Dünya ancak onun gibi bir hükümdarın buyruğunda var olabilirdi. Dünya ancak onunla bir olabilirdi Dünyayı dua ettiği bu tapınak gibi içinde hissetti. Boğazı düğümlendi, titreyen ellerini iyice yukarı doğru açtı. Gözlerinde zafer vardı, alnında gurur, kalbinde sevinç. Hiç kuşku yok ki o komutan kendisiydi. Hiç kuşku yok ki onur her zaman ona aitti. Peygamberinin sözleri çınladı Ayasofya'nın kubbesinde: "Kostantiniyye

elbet fet- holunacaktır. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onu feth eden asker ne güzel askerdir." "Murad Han oğlu Sultan Mehmed, zaferi aziz olsun."

"Kostantiniyye elbet fetholunacaktır. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onu fetheden asker ne güzel askerdir," diye tercüme etti Zeynep'in hemen yanı başında dikilen adam. İkisinin de bakışları, Fatih Sultan Melımed'in türbesinin bulunduğu, uzun

yeşil sclvilerle beyaz taşlı mezarların yan yana sıralandığı bölümünün giriş kapısının üzerinde yer alan levhadaki Arapça yazıya dikilmişti.

"Aynı hadis türbenin içinde de yazılıdır..." Sürdürecekti ki, arkalarında durduğumu fark etti. Yadırgayan bir tavırla, sertçe döndü. Ama Zeynep ondan önce davrandı.

"Merhaba Başkomiserim."

Adamın bakışlarındaki gerginlik kayboldu.

"Başkomiserimiz Nevzat," diye takdim etti beni Zeynep. "Cevaz Efendi de Fatih Cami'nin başimamı."

Başimam deyince aklınıza, sakalları göğsüne değen, yaşını başını almış biri gelmesin sakın, aksine, sakalsız, bıyıksız, henüz kırklarında bir adamdı.

"Merhaba Cevaz Efendi..." Elimi uzattım. "Nasılsınız?"

Elimi dostça sıktı.

"Hamdolsun Başkomiserim, sağlığınıza duacıyız."

"Cevaz Efendi bize çok yardımcı oldu Başkomiserim," diyerek olanları ayrıntılarıyla anlatmaya koyuldu Zeynep. Bir yandan onun anlattıklarını dinliyor, bir yandan da ıie za mandır gelmediğim bu tarihi caminin geniş bahçesine bakıyordum.

Olanların özeti şuydu: Her şey Cevaz Efendi'nin bizimkileri aramasıyla başlamıştı.

Caminin musalla taşlarından birinin üzerinde elleri bileklerinden kesilerek göğsüne konmuş, başsız bir ceset bulunduğunu bildirmişti telefonda başimam. Hayır, cesedi bulan o değildi. Camiden çıkıp musalla taşının üzerindeki tabutu gören cemaat, cenaze namazı için toplanmış, ancak belediyenin görevlendirdiği hoca ortaya çıkmayınca başimamı çağırmışlardı. Cenaze namazı kıldırmanın sünnet olduğuna inanan Cevaz Efendi de hiç yüksünmeden gelmişti merhumun başına. Ama tuhaflıklar

belediyenin görevlendirdiği hocanın bulunmamasıyla kalmamış, aynı zamanda cenazenin sahiplerinin de cami avlusunda olmadığı kısa sürede anlaşılmıştı. Bir terslik olduğunu düşünen Cevaz Efendi, tabuta bakmak gereğini hissetmiş, böylece elleri bileklerinden kesilip yanına konulan, başı da Leyla Barkın'a gönderilen ceset bulunmuştu. Tabutun camiye nasıl geldiğini de Cevaz Efendi çıkarmıştı ortaya. Cemaatten dört kişi, tabutun beyaz bir minibüsle getirildiğini doğrulamışlardı. Minibüste sakallı, gözlüklü bir adam, bir de her tarafı siyah çarşafla örtülü bir kadın varmış. Yani dün gece Ayasofya Konakları'nuiı bekçisinin tarif ettiği zanlılar. Caminin ana giriş yönünden gelmişler... Gözlüklü, sakallı adam, "Allah rızası için bir di atm şu merhuma," diye seslenince bu dört kişi de omuzlayıp indirmişler tabutu. Hatta içlerinden biri akıl edip sormuş: "Neden belediyenin arabasıyla getirmediniz merhumu?"1 Sakallı adam sakince yanıtlamış:

"Bugün çok fazla insan Hak'kın rahmetine kavuşmuş. Allah'ın takdiri işte... Belediye bize cenaze arabası tahsis edemedi. Hocayı bile sonradan gönderecekler..."

Kimse de şüphelenmemiş, bu yüzden olacak, beyaz minibüsün plakasını almak da hiçbirinin aklına gelmemiş. Mefhum din kardeşlerine yardım etmek isteyen bu dört yardımsever insan tabutu omuzlayıp koymuşlardı caminin musalla taşına. Ben camiye geldiğimde de aynı yerde duruyordu tabut. Fatih Sultan Mehmed'in türbesine açılan

kapının sağ tarafında yan yana sıralanan mermerden yapılma dört musalla taşının ilkinin üzerinde.

Üçümüz birlikte tabuta yaklaşırken, Zeynep'in hiç bahsetmediği bir ayrıntıyı hatırladım.

"Sikke... Sikke yok muydu cesedin yanında?" "Söylemedim mi Başkomiserim? Olmaz mı, tabii var." Qjnzundaki çantayı öne aldı. içinden saydam delil poşetine Konulmuş altın parayı çıkardı. Parmaklarımın arasına aldım, üzerinde Arap harfleriyle yazılmış, muhtemelen Osmanlıca yazılar göze çarpıyordu. Sikkeyi Cevaz Efendi'ye uzattım.

"Okuyabilir misiniz?"

Altın parayı aldı.

"Tabii... Bir bakalım." Şöyle bir göz attı. "Şüphe yok ki, Fatih Sultan Mehmed Han adına bastırılmış bir para bu." Bir an bana döndü. "Paranın

üzerinde yazan her şeyi tercüme edeyim mi?"

Gülümseyerek başımı salladım.

"Çok seviniriz."

"Pekala..." Madeni parayı gözlerine yaklaştırdı. "Bu yüzünde şunları yazıyor. 'Daribün nadri sahibül izzi vennasri filberri velbahr.' Yani bu altını basan kişi, denizde ve karada Allah'ın yardımına mazhar, izzet sahibi biridir." Sikkenin öteki yüzünü çevirdi. "Burada ise şöyle diyor: 'Sultan Mehmed bin Murad Han azze nasrühü Kostantiniyye duri- be fi 882.

Meali şu: 'Murad Han oğlu Sultan Mehmed, zaferi aziz olsun. Kostantiniyye'de basıldı sene 882'. Ama bu 882 hicridir, miladiye çevirirsek 1477 yılında basılmış demektir. Fethin 24'üncü senesinde. Fatih Sultan Mehmed Han'ın ölümünden dört yıl önce."

Yine bir sikke, yine dönemin hükümdarı, yine aynı dönemden tarihi bir mekân. Hayır, katiller yöntemlerini değiştirmemişlerdi. Değişen sadece kurbanlarını bıraktıkları zamandı.

Geceyansını gün ortasına almışlardı, hepsi buydu, iyi ama neden? Neden olacak, bizi atlatmak için. Belki de artık kurbanları bırakacakları yerleri tahmin edebileceğimizi düşündüklerinden. Ki tahminlerimizde çuvallamış olsak bile bu konuya yoğunlaştığımız gerçekti. Katiller için de, bizim için de önemli olan soru şuydu: Bir sonraki kurban nereye bırakılacak? Leyla Barkın'a sorduğum bu soru, karşımdaki tabutta yatan şu zavallının başını kargo görevlisinin önümüze koymasıyla yarıda kalmıştı. Bakışlarım mütevazı giysileri içindeki imama kaydı. Belki de Cevaz Efendi bu konuda bir fikir verebilirdi bize.

Eğer Osmanlı dönemine geldiysek, sonraki mekân yine bir hünkâr camisi olabilirdi. Ama bu konuya girmeden önce, şu tatsız işi yapmam, maktulü görmem gerekiyordu.

Cevaz Efendi'nin de yardımıyla kaldırdım tabutun kapağını. Zeynep telefonda anlattığında gözümde canlandığı gibiydi ceset. Kesilen iki elin bilekleri, Edirnekapı yönüne bakıyor, birbirine yanaştırılarak ok ucu biçimine getirilmiş elleri ise Şehzadebaşı yönünü gösteriyordu. Kurbanın başının olması gereken yerde bir boşluk vardı. Korkunç olmaktan çok hazindi; dalı, yaprağı budanmış bir ağaç gövdesi gibi öylece yatıyordu tahta tabutun içinde. "Tabutu nereden bulmuşlar acaba?" Başimama dönerek sormuştum. "Kolay mıdır tabut edinmek?"

"Kolaydır Başkomiserim. Niye zor olsun? Cenazem var dediğinizde herkes yardım eder size." Üzgün gözlerle baktı parçalanmış cesede. "Bu vahşeti yapanlar, yalan söylemekten mi çekinecek?"

Hiç korkmamıştı tabuta bakmaktan, ürpermemişti bile. "Ölülere bakmak sizi etkilemiyor," dedim tabutun kapağını örtmeye çalışırken. "Alışkın mısınız cesetlere?"

Kapağın öteki ucundan tutup kaldırdı. Üstünü örtmeden önce başsız cesedi gösterdi.

"Ölülerden kimseye zarar gelmez Başkomiserim. Kötülük canlılardan gelir, yoldan çıkmış kullardan." Eski belediye başkan yardımcısının başsız bedeninin üzerine kapağı örttükten sonra sordum:

"Ya ölen kişi suçluysa? Ya ona zarar verenler haklıysa? Baksanıza, ellerini bilekten kesmişler. Bunun bir anlamı olsa gerek?"

"Mülkün sahibi Hak Teala'dır. Kim doğrudur, kim yanlıştır, ancak o bilir. Ama ne yaparsa yapsın, Allah'ın kulunun canını almak Allah'ın kuluna düşmez." Yüzünü buruşturdu. "Hele böyle vahşet... Hayır, bu zavallı ne günah işlerse işlesin, bunu hak etmemiştir." Ya Fatih Sultan Mehmed'in yaptıkları?" Amacım büyük hükümdarı sorgulamak delildi sadece, Leyla Barkın'ın bu T ^nm mimarı hakkında söylediklerinin 110

kadar gerçeği .m öğleni ' ? istiyordum. Katillerin bu cinayeti ken- n . U:1 alıp înıadıklarını anlamak için bunu bilmem •ı ->< yd i. An \> başimamın neden bahsettiğim konusunda hiçbir fikri yoktu. Koyu renk gözlerini şaşkınlıkla yüzüme dikti- Tabutu işaret ettim.

"Bu zavallıyı bu hale sokanlar, Fatih'i örnek almışlar kendilerine." Neyi anlattığımdan hâlâ emin değildi. "Atik Sinan diyorum. Bu camiyi yapan mimar. Fatih önce onun ellerini Icestirmiş, sonra da öldürtmüş."

Yağmurun ardından çıkan mayıs güneşinin parlak ışıklarıyla yıkanan avludaki ak taşların tersine, karardı yüzü.

"Bunlar rivayet... Beş yüz küsur yd önce yaşanmış bir olayın nasıl gerçekleştiğini kim bilebilir? Ayrıca Peygamber Efendimizin hadisinde kutladığı bir hakanı sorgulamak bizim gibi sıradan kullara düşmez."

Önemli bilgiler alabileceğim Cevaz Efendi'yi küstürmek niyetinde değildim.

"Yanlış anlamayın, amacım kimseyi eleştirmek değil. Sadece böyle bir rivayet var mı, yok mu..."

"Velev ki var," diyerek sertçe kesti sözümü o halim selim adam. "Ulu hakan eğer bu camiyi yaptırmasaydı, belki de şimdi devasa bir kilise yükseliyor olacaktı burada.

Havariyun Kilisesi. Fatih, bu camiyi yaptırarak şehri îslamlaştırmanın yolunu açtı. Çünkü bir şehri kılıçla fethedebilirsiniz ama onu gerçekten kazanmanızın yolu gönülleri fethetmektir. Gönülleri açmanın yolu ise İstanbul'u gül bahçesine çevirmekten geçer. İşte bu sebepten böylesi muhteşem camiler, külliyeler yapılmıştır. Evet, Nevzat Başkomiserim. Burası sadece cami değildir. Burada medreseleri, sıbyan mektebi, hastanesi, konukevi, aşevi, kütüphanesi, kervansarayı ve hamamıyla küçük bir kasaba kurdurmuştu Fatih. Yepyeni bir İslam şehrinin temellerini atmıştı..." "Anlıyorum,"

diyerek suyuna gitmeye çalıştım Cevaz Efendi'nin ama bamteline dokunmuştum bir kere, artık beni dinlemiyordu bile.

"Hem caminin son halini veren de Atik Sinan değildi zaten."

"Öyle mi?" Öğrenmeye meraklı bir öğrenci gibi hevesle çıkmıştı soru ağzımdan. "Kim peki?"

"Mimar Mehmed Tahir Ağa'ydı."

Sahiden merak etmeye başlamıştım. Arkadan kaş göz işaretiyle sizi kurtarayım mı diyen Zeynep'e aldırmadan sordum:

"Nasıl yani, Atik Sinan cami inşaatını bitirmemiş miydi?"

Cahilliğimi yüzüme vuran bir bakış belirdi gözlerinde.

"Bitirmişti, bitirmez olur mu hiç. Ama yaklaşık üç yüz yıl sonra yaşanan bir deprem camiyi harabe haline getirmişti. Zamanın padişahı III. Mustafa, Mimar Mehmed Tahir Ağa'ya camiyi tamir ettirdi. Ama o kadar çok hasar vardı ki, Mehmed Tahir Ağa, adeta camiyi yeniden yaptı."

Gözlerimi camiye çevirdim; asırlık çınar ağaçlarının ulaşmak için can attığı uzun minarelerine, açılmaya hazırlanan tomurcuklara benzeyen kubbelerine, ak taştan duvarlarına, ahşap pencerelerine baktım.

"Hem sanılmasın ki Fatih Sultan Mehmed Han artık uzaklardadır. Hayır, o hiç terk etmedi bizi. Onun mübarek ruhu, bu ibadethanede her zaman bizimle birliktedir." Sesinin inançla titrediğini fark ettim. Gözleri

nemlenmiş, heyecandan alt dudağı hafifçe sağa çekmeye başlamıştı. "O büyük insanın gül kokulu nefesi hep ensemizde, gölgesi üzerimizdedir. Sabah namazında minareden ezan okuyan birçok müezzin arkadaşımız, onun selviler arasından yükselen siluetini görmüşlerdir kaç defa..."

Yüzümdeki ifadeyi gizleyememiş olacağım ki, "İnanmıyorsunuz, değil mi?" diye yazıklandı. "Size kızmıyorum, bizzat gözlerimle görmeseydim, ben de inanmazdım. Evet, gözlerimle gördüm... Tıpkı şu anda sizi gördüğüm gibi. İki sene önce bir ramazan günü, o muhteşem sultan, kendi suretiyle belirdi gözlerimin önünde."

Yalan söylemiyordu, içten görünüyordu. Belki de bir halü- sinasyon görmüştü de gerçek sanıyordu. Ne olursa olsun, kendisini ilgiyle dinlememi sağlayacak kadar etkilemişti beni.

Adamın bir adım gerisinde duran Zeynep'e baktım, onun da güzel yüzünde bir merak esintisi vardı. Sözlerinin üzerimizde yaptığı etkiyi fark edince, az önce yaşadığı yabancılıktan kurtulur gibi oldu, sanki daha bir iştahla anlatmaya koyuldu.

"Sabah namazından önceydi, camide hiç kimse yoktu. Te- heccüt namazı için erkenden girmiştim camiye, ibadetimi tamamlayıp, abdest tazelemek için dışarı çıkacaktım ki, caminin içinde bir ışık gördüm. Işık o kadar güçlüydü ki, gözlerim yanacak sandım. Ama saniyeler geçtikçe alıştım. Ve ışığın ortasında birinin durduğunu fark ettim. Dikkatli bakınca, bu kişinin Allah'ın sevgili kulu, Fatih Sultan Mehmed Han oldurgnnu anladım.

Minberin hemen önündeydi. O kartal burun, 0 ince sakal, o kendinden emin yüz. İpekten bir seccadenin üzerinde diz dökmüştü. Seccade yerden bir metre yüksekte, boŞlukta öylece duruyordu. Ben de öylece kalakaldım olduğum yerde, sonra bu mübarek ruhu rahatsız etmemek için sessizce çekildim huzurundan. Önce kimselere anlatamadım gördüklerimi. Sonra o zamanki başimam Sadık Hoca'ya gittim- Bir anlattım başıma gelenleri. Ama endişeliydim, beni eleştirecek, uykunu almamışsın, gözlerin açık rüya görmüşsün diye alay edecek sandım, yapmadı.

'Tam olarak nerede gördün hünkârı,' diyerek heyecanla sürükledi beni caminin içine.

Ben de ulu hakanı gördüğüm yeri gösterdim.

'Emin misin?' diye sordu ısrarla. 'Tam minberin önünde gördüğüne emin misin?'

Emindim, yemin bile ettim, inandı bana.

'Sultanın mezarı o minberin altındadır,' diye fısıldadı kulağıma. 'Demek biz faniler çekilince çıkıp Allah'ına niyaz ediyor.'

Benim bildiğim, ulu hakanın mezarı işte şu dışarıdaki türbedeydi. Türbeyle caminin içindeki minber arasında metrelerce uzaklık vardı.

'Bir yanlışlık olmasın hocam... Türbe dışarıda, minber caminin içinde...' diyecek oldum, bana Ekrem Koçu adındaki bir zatın romanından okuduğu şu hikâyeyi aklında kaldığı kadarıyla nakletti.

'II. Abdülhamit devrinde bir yıl Fatih semtini seller basmış. Yağmur mu çok yağmış, borular mı patlamış, işte neyse, evler, dükkânlar, camiler, sokaklar sular altında kalmış.

Semt halkından bazı kişiler geceleri rüyalarında Fatih Sultan Mehmed'i görür olmuşlar.

Farklı farklı insanların rüyalarına giren ulu hükümdar, "Boğuluyorum... Beni kurtarın,"

diye feryat figan ediyormuş. Rüyayı görenler, kahvehanelerde, pazarlarda, sultanın halini anlatmaya başlayınca, çok sürmemiş, bu konuşulanlar Abdülhamit Han'ın kulağına kadar gitmiş. Abdülhamit Han da gizlice Fatih itfaiye Kumandanı Mehmet Paşa'yı huzuruna çağırıp ceddinin mezarını kontrol etmesini buyurmuş. Mehmet Paşa emri yerine getirmek için ser verip sır vermeyecek yiğitlerini yanma alıp türbeye girmiş. Türbedeki sandukayı kaldırıp kabri kazmışlar. Fakat metrelerce derinliğe inmelerine rağmen sultana dair hiçbir kalıntıya rastlayamamışlar. Sonunda karşılarına demir bir kapak çıkmış. Kapağı kaldırınca taş bir merdiven belirmiş önlerinde. Merdivenin basamaklarından inmişler. Aşağıda kocaman bir mahzen onları bekliyormuş. Mahzeni görünce burasının daha önce Havariyim Kilisesi olduğunu hatırlamışlar. Konstantin gibi, Jüstinyen gibi imparatorların mezarlarının burada olduğunu duyduklarından içlerini bir korku kaplamış. Ama Abdülhamit Han'a söz verdikleri için korkularını bastırıp mahzenin altında bir süre yürümüşler, sonunda büyükçe bir mermer altlık bulmuşlar. Fatih'in tabutu işte bu mermerin üzerinde duruyormuş.

Tabutu açınca da Fatih Sultan Mehmed'in o mübarek bedeninin hiç çürümemiş olduğunu görmüşler.'

Bunları anlattı Sadık Hoca. Bazı insanlar, sultanın, Eyüp El Ensari gibi bedeninin çürümemiş olmasını, Fatih'in mumyalanmasına yorsalar da,

bizim Sadık Hoca'ya göre adamların buldukları padişahın hiç dokunulmamış bedeniydi. Zaten bu nedenle, aceleyle mahzeni, merdiveni ve kabri kapattılar, demişti. Sultan Abdülhamit de bu meseleyi kimseye açmaması konusunda Fatih İtfaiye Kumandanı Mehmet Paşa'yı sıkı sıkıya uyarmış. Ama insanoğlu boşboğazdır, Mehmet Paşa bir dost meclisinde dayanamamış, masadakilere olayı anlatmış. Olay da böylece yayılmış, tarihi vesikalarda yerine almış.

Tabii, kimi inanmış buna, kimi rivayet saymış. Ama işin tuhafı, tabutu bulduk dedikleri yer, tam bizim minberin altına geliyormuş. Sadık Hoca bunu söyleyince, 'Aman hocam, yanılıyor olmayasın?' dedim emin olmak için. 'Bir efsaneye kapılıp kendimizi kandırmayalım.'

Elini elimin üstüne koydu, gözlerini gözlerime dikti.

'Önceleri az da olsa şüpheliydim,' diye fısıldadı. 'Ama sen, minberin önünde namaz kılarken gördüm, dedin ya, artık tamamen eminim.'

Sadık Hoca adım adım hesaplamış, ulu hakanın tabutu tam da benim onu gördüğüm yerin altında duruyormuş."

Bunları anlatırken gözlerindeki nem, iki damla gözyaşına dönüşüp yanaklarından süzülmeye başlamıştı. Onu incitmekten çekindiğimden kuşkularımı belirtemedim.

"Gerçekten enteresanmış," diyerek hayretimi dile getirmekle yetindim. Ama asıl öğrenmek istediğim, katillerin bundan sonraki kurbanlarını bırakacakları yerdi. "Cevaz Efendi, jjU tür camiler içinde..." diye sormaya yeltendim, "Hangi camiler?" diye böldü sözümü. "Selatin camilerinden mi bahsediyorsunuz?"

Selatin... Bu sözcüğü duymuştum ama anlamını bilmiyordum.

"Selatin, Arapçada sultanın çoğulu anlamına gelir. Selatin camileri de sultanların ve eşlerinin yaptırdıkları camilerdir. Hepsinde en az iki minare vardır. Selatin camilerinin tamamı jcülliye şeklindedir. İlk selatin cami burasıydı, yani Fatih'in ibadethanesi. Selatin camileri günün her saati açıktır. Çoğunlukla seferlerde elde edilen ganimetlerle yapılmıştır bu mabetler. Ama Padişah I. Ahmed hiçbir sefere katılmadığı halde Sultanahmet Camii'ni yaptırmakta bir sakınca görmemiş..." Osmanlı ibadethaneleri hakkındaki bu ayrıntılar da çok ilginçti ama bizi ilgilendiren, katillerin yeni kurbanlarını hangi camiye bırakacaklarıydı.

"Buradan sonra yaptırılan ilk selatin cami hangisiydi?"

Hemen yanıtladı Cevaz Efendi:

"Beyazıt Camii. Fatih'in oğlu II. Beyazıt'ın yaptırdığı ibadethane... Onun da külliyesi vardır. Yerini biliyorsunuz, değil mi? Beyazıt Meydanı'nda..."

Kurbanın kesik ellerinin gösterdiği yön üzerindeydi Beyazıt Camii... Katillerin kurbanlarını bırakacakları yer orası olabilir miydi? Düşünceye kapıldığımı gören Cevaz Efendi yanlış anladı.

"Ama bu şehirdeki selatin camilerinin en güzeli hangisi derseniz, elbette Süleymaniye'dir derim." "Ya katiller, kurbanlarını bu tepelerin üzerine bırakıyorlarsa?"

Haliç'in en görkemli tepesinden kente bakan Süleymaniye Camii'ne dokundu Zeynep elindeki uzun cetvelle. Camideyken topladığı saçlarını açmıştı, galiba hafiften makyaj da yapmıştı. Ali'nin bu toplantıya katılacağını bildiği için mi? Öyle olsa bile halinde tavrında bunu belli eden tek bir işaret bile yoktu. Ciddi bir yüzle, laboratuvarın penceresiz duvarına asılmış tarihi yarımadanın resimli, devasa haritasına bakarak konuşuyordu.

Haritanın üzerinde surların içinde hem Roma, hem Bizans, hem de Osmanlı döneminde yapılmış saraylar, kiliseler, sarnıçlar, camiler, külliyeler, medreseler, çeşmeler, türbeler, yani önemli anıtların hemen hepsi renkli, küçük resimler olarak çizilmişti. Katillerin kurbanlarını bıraktığı yerlerin üzerine kırmızı daireler yapıştırmıştı Zeynep. Birden beşe kadar numaralanan kırmızı dairelerin için de küçük notlar göze çarpıyordu.

Biraz yaklaşınca rahatlıkla okunabilecek notlar:

1- Sarayburnu: Poseidon Tapınağı, Necdet Denizel, (Arkeolog-Sanat Tarihçisi), Kral Byzas sikkesi.

2- Çemberlitaş Meydanı: Konstantin Sütunu, Mukadder Kınacı (Şehir Planlamacısı), Konstantin sikkesi.

3- Yedikule: Altmka- pı, Şadan Duruca (Gazeteci), II. Teodosius sikkesi.

4- Ayasofya: Ayasofya Müzesi, Teoman Akkan (Mimar), Jüstinyen sikkesi. Sonra tek kurban iki mekân:

5- Fatih Camii ve Topkapı Sarayı: Fazlı Gümüş, (Eski Belediye Başkan Yardımcısı), Fatih Sultan Mehmed sikkesi...

Şimdi de gözlerimizi haritadaki tarihi eserlere dikmiş, altıncı kurbanın nereye bırakılacağını tartışıyorduk aramızda.

"Ben de Cevaz Efendi gibi düşünüyorum," diye sürdürdü Zeynep. Elindeki uzun cetvel hâlâ Süleymaniye Camii'ni gösteriyordu. "Fatih'in ardından gelen, en güçlü hükümdarın yaptırdığı, en muhteşem ibadethaneye bırakacaklar yeni kurbanlarını. Yani Süleymaniye'ye." "Fakat Fatih'ten Kanuni'ye kadar arada iki güçlü hükümdar daha var..." Oturduğum iskemlede hâlâ sızlayan sırtımın acısını dindirmek için öne eğilerek konuşuyordum. "Fatih'in oğlu II. Beyazıt'la torunu Yavuz Sultan Selim... Üstelik onların adına da külliyeler yapılmış. Fazü Gümüş'ün, yani son kurbanın ok ucu biçimindeki elleri ters yönü gösterdiğinden Yavuz Sultan Selim Camii'ni geçelim ama katiller, kurbanlarını Beyazıt Külliyesi'ne de bırakabilirler."

Karşı çıkamadı Zeynep. Nasıl çıksın zavallım, katiller dört günde, Kral Byzas'ın kurduğu Byzantion'dan Fatih Sultan Mehmed'in payitaht ilan ettiği Kostantiniyye'ye gelmişlerdi.

Kaba hesap, dört günde beş kurbanla iki bin yıllık bir tarih yolculuğu yaptırmışlardı bize.

Bundan sonra ne yapacakları hiç belli olmazdı.

"Aklıma başka bir şey geldi," diye heyecanla atıldı Ali. "Hiç düşünmediğimiz bir nokta..."

Zeynep'le ben eski belediye başkan yardımcısının başsız bedenini Fatih Camii'ne kimin bıraktığını araştırırken, o da kargo şirketine gitmiş, bedensiz başı kimin postaya verdiğini soruşturmuştu. Ulaştığı eşkaller bize anlatılanlarla aynıydı: Sakallı, gözlüklü bir adamla çarşaflı bir kadın. Sakallı adam güya kimlik kartını vermişti kargo şirketine. Verdiği kart, ikinci kurban Mukadder Kınacı'ya aitti.

"Hiç düşünmediğimiz bir nokta," diyen Ali, deminden beri dikildiği pencerenin önünden ayrılarak haritaya yöneldi. "Ya yanıldıysak. Ya katiller, İstanbul'un tarihine göre değil de, coğrafyasına göre hareket ediyorlarsa?"

Neden bahsediyordu bu çocuk?

"İstanbul yedi tepenin üzerine kurulu değil mi?"

Hızlı adımlarla haritanın önüne geldi, denizin içine uzanan kartal başının gagasına dayadı parmağını.

"Şimdi bu Sarayburnu kaçıncı tepe oluyor?"

"Birinci tepe... Tabii sadece Sarayburnu değil, Topkapı Sarayı, Ayasofya, Sultanahmet'in bulunduğu yer."

Sözlerim birazcık kafasını karıştırsa da hevesini kıramadı.

"Evet, birinci tepe." Parmağını Konstantin Sütunu'nun üzerine dokundurdu. "Ya Çemberlitaş?"

"Orası ikinci tepe."

Derin bir soluk aldı, esmer yüzüne güzel bir ışık yayıldı.

"ikinci tepe değil mi Başkomiserim? Güzeeel."

Ben de Zeynep gibi gözlerimi ona dikmiş, lafı nereye vardıracağını merak ediyordum ama bir yandan da sırtımın acısıyla baş etmek için omuzlarımı oynatıp duruyordum.

"Peki Süleymaniye?"

Ben de kalktım iskemleden, belki ayakta daha az sızlardı sırtım. "Sadece Süleymaniye değil Ali, Beyazıt Meydam'da içinde olmak üzere üçüncü tepe." Ve o sormadan açıkladım. "Fatih Camii ise dördüncü tepenin üzerine kurulmuş."

"İşte ben de bunu söylemek istiyordum. Ya katiller, kurbanlarını bu tepelerin üzerine bırakıyorlarsa? Ya o hükümdarların. sikkelerinin hiçbir önemi yoksa? Onları bizi yanlış yönlendirmek için kullanıyorlarsa?"

Keşke dediği gibi olsaydı, en azından cinayetlerin ne zaman sona ereceğini bilirdik, daha da önemlisi, bir sonraki kurbanlarını bırakacakları yerde enselerdik katilleri. Ama ne yazık ki yardımcımın tezi tutarsızlıklarla doluydu.

"iyi, güzel diyorsun da Alicim, Altınkapı bu tepelerin herhangi birinin üzerinde bulunmuyor ki..."

Doğruluğundan emin olduğu bilginin yanlış çıkması karşısında bozguna uğrayan bir bilimadamuıın yıkımı belirdi gözlerinde.

"Bulunmuyor mu?"

"Hayır." Zeynep'in elindeki cetveli aldım. Yavuz Selim Camii'nin üzerine getirdim.

"Mesela burası beşinci tepe." Yukarı çıktım, Edirnekapı'daki Mihrümah Sultan Camii'ne geldim. "Burası da altıncı tepe, yedi tepenin en yükseği."

Aşağıya indim, Samatya'ya gelmeden Cerrahpaşa'da durdum, "işte burası da yedinci tepe."

Sessiz kalıp, durumu kavraması için ona zaman tanıdım.

"Şimdi senin varsayımına göre, katillerin aynı tepeye üç ceset bırakması pek mantıklı kaçmaz. Ama yaptılar, Sarayburnu'na, Ayasofya'ya ve Topkapı'ya, yani birinci tepeye üç ceset bıraktılar. Sadece bu değil tabii. Bir cesedi iki ayrı tepeye yollamaları da tezinle çelişiyor. Ama onu da yaptılar. Eski belediye başkan yardımcısının bedenini Fatih'e, yani dördüncü tepeye, başını ise birinci tepeye yolladılar. Hepsinden önemlisi, az önce söylediğim gibi, dördüncü kurbanlarını Altınkapı'ya bıraktılar."

Sözlerim aklına yatsa da yeni bir yılgınlık dalgası yaratmaktan başka işe yaramamıştı.

Ama umutsuzluk yasaktı, bakışlarımızı yeniden haritadaki Beyazıt ve Süleymaniye külliyelerine dikerek bir çıkış yolu aramayı sürdürdük.

"Neden şu cerrahı gözaltına almıyoruz." Sinirleri bozulmaya başlayan tezcanlı Ali'nin sesi çınladı laboratuvann duvarlarında. "Basalım derneklerini, el koyalım minibüslerine..."

"Ya delil bulamazsak?" Mesai arkadaşının aksine, son derece sakin görünüyordu Zeynep. Onun da morali en az Ali'ninki kadar bozuk olmalıydı ama soğukkanlılığını korumayı başarıyordu. "Ya Ömerlerin et taşıma aracı gibi onların minibüsleri de temiz çıkarsa?"

Sahi tümüyle unutmuştum kasaplık yapan Müslüman kardeşleri.

"Ne oldu Ömer'le abileri?" "Bu sabah savcılığa götürüldüler Başkomiserim. Savcılık ifadelerini alıp hepsini serbest bırakmış."

Aynı sonucu Namık Karaman'la arkadaşlarında da yaşayabilirdik. Eğer cinayetleri İSD

ekibi işliyorsa derneklerinde ya da minibüslerinde herhangi bir kanıt bırakmayacaklarından adım gibi emindim. Bu kadar profesyonelce hareket eden bir ekibin çevrelerinde herhangi bir iz bırakması aptallık olurdu.

"O halde," diye toparlamaya çalıştım durumu. "Şu anda en önemli zanlımız cerrah Namık ve arkadaşları gibi gözüküyor. Ama bu kez işi sağlama almamız lazım. Yoksa savcılıkla başımız belaya girecek. Bir daha arama izni vermeyecekler bize. O yüzden, Namık ve ekibinin en küçük bir

hareketini bile kaçırmamalıyız. Eğer onlar katilse, eminim, gözlerini bizden ayırmıyorlardır."

"Onlar ayırsa bile Leyla Barkın eksik bilgilerini tamamlı- yordur," diye homurdandı Ali.

"Dikkatinizi çekti mi Başkomiserim? Şu kesik başı gördüğünde uğradığı şok, göz açıp kapayıncaya kadar geçiverdi."

"Dahası da var... Kesik başın gönderilmesini kendisi için bir tehlike olarak da algılamadı..."

"Bak bunu düşünmemiştim. Doğru, korkması lazımdı. Bana bir tür tehdit mesajı gönderiyorlar, beni koruyun, demesi gerekirdi." "İşte o yüzden diyorum Ali, bu kez uyanık olmalıyız. Her ihtimale hazırlıklı olmak lazım. İşi şansa bırakacak halimiz yok. Bu gece değilse bile yarın yine harekete geçecekler. Belki de geçtiler bile. Belki de yeni kurbanlarını kaçırıp öldürdüler bile. Öyle ya da böyle, cesedi bir yere bırakmak zorundalar." Haliç'in tepelerinde sıralanan iki selatin camisini gösterdim. "Muhtemelen de şu iki camiden birinin civarına."

İkisi de sessizce dinliyorlardı.

"O yüzden başka bir önlem olarak, Beyazıt ve Süleymaniye camilerinin etrafında bu gece sıkı bir güvenlik çemberi oluşturmalıyız. Dışarıdan bakanların fark edemediği bir çember..." Zeynep'e çevirdim bakışlarımı. "Ama bunlar yeterli değil. Namık konusunda yanılıyor da olabiliriz. Leyla Barkın bir davadan söz etti. Âdem Yezdan ile eski belediye başkan yardımcısı Fazlı Gümüş'ün aynı davada yargılandığını söyledi."

Yüzüne pembe bir dalga yayıldı Zeynep'in.

"Âdem Yezdan'ın dosyasında böyle bir bilgi yok. Kadın yalan söylemiş olmasın Başkomiserim?"

"Olabilir ama yeniden bir araştır bakalım. Eğer böyle bir dava açılmışsa özellikle bilirkişi listesini istiyorum. Leyla'nın söylediğine göre öyle bir heyet varmış."

"Derhal araştırırım Başkomiserim." Bir şey hatırlamıştı. "Ha Ali, şu belediyedeki adam...

Hani gidip görüşmüştün ya..." "Niyazi mi? Mukadder Kınacı'nın arkadaşı..."

"Ta kendisi... Sana bir zarf yollamış... Seni odanda bulamayınca görevliyi bana getirdiler. Niyazi, mutlaka Ali Komiser'e verin diye sıkı sıkıya tembihlemiş. Güç bela aldım adamın elinden..."

"Bilirkişi heyetinde yer alan insanların listesi olmalı," diye mırıldandı hevesle. Az önceki çaresizliğinin yerinde yeller esiyordu, yeni bir umut dalgasıyla ışıl ışıl yanmaya başlamıştı kara gözleri.

"Öyle, bilirkişi heyetlerinin listesi..." Hiç de Ali kadar heyecanlı çıkmamıştı Zeynep'in sesi. Sıkıntı bulutlarıyla yüklü bakışları gelip yüzümde durdu. "Ama o kadar çok isim, o kadar çok insan var ki Başkomiserim... Bir sonuca ulaşamadım."

"Kurbanlardan kimse yok mu?"

"Var, Necdet Denizel, belediyeyi temsilen Mukadder Kınacı ve dün Ayasofya'ya bırakılan mimar, Teoman Akkan... Hepsinin ismi de listelerde yer alıyor. Emin değilim ama muhtemelen eski belediye başkan yardımcısı da vardı onların arasında. Ama bunların hiçbiri aynı bilirkişi heyetinde yer almamışlar. Hepsi farklı farklı heyetlerde görev yapmışlar..."

"Peki, Âdem Yezdan'ın projesinde bilirkişilik yapan kimse var mı? Yani kurbanlardan diyorum." "Özellikle baktım Başkomiserim, ama ne yazık ki kurbanların hiçbiri Âdem Yezdan'ın projesinde bilirkişi heyetinde yer almamış."

Belki de Âdem Yezdan gerçekten de masum biriydi. Bir turizmci olarak yaptıkları bu kente zarar veriyor olabilirdi ama bu, adamı katil yapmazdı. Üstelik hiç sandığım gibi biri çıkmamıştı. Neyse, şimdilik bütün ilgimizi Leyla'nın sevgilisi şu cerraha vermekte yarar vardı.

Az önce kalktığım iskemleye yeniden çöktüm. Sırt ağrım dinmek bilmiyordu. Yüzümdeki hoşnutsuz ifadeyi gören Ali yanlış anladı.

"Canınızı sıkmayın Başkomiserim." Sesi umut aşılıyordu. "Leyla'nın bahsettiği mahkemedeki bilirkişi heyeti... Belki kurbanların hepsi o heyette yer alıyordun"

Bir türlü dönmek bilmeyen şansımıza değil, yardımcımın değişken ruh haline gülümsedim. Onu da yanlış anladı.

"Evet Başkomiserim, belki de bunlara hiç gerek kalmayacak... Belki de Namık denen o eski solcuya suçüstü yaparız bu gece..."

Olmayacak iş değildi elbette ama dört gün boyunca yaşadığımız yıkımdan sonra iyimser olmaya korkuyordum. Yine de ekibimin moralini bozmaya hakkım yoktu.

"Umarım öyle olur Ali..." diyerek inatçı bir gülümseme yerleştirdim dudaklarıma.

"Umarım katilleri yakalarız bu gece..."

"Âdem Yezdan, Sultanahmet'ten elini çek!"

Katillerin bu gece harekete geçeceklerini hiç sanmıyordum. Teoman Akkan'ı Ayasofya'nın yanındaki sokağa bırakmalarının üzerinden on iki saat geçmeden Fazıl Gümüş'ün gövdesini Fatih Camii'ne, başını Topkapı Sarayı'na göndermişlerdi. Üstelik eşkalleri ve kullandıkları aracın tarafımızca tespit edildiğini biliyorlardı. Yine de kötü bir sürprizle karşılaşmamak için bütün o konuştuğumuz önlemleri aldık. Basında çıkan

haberlerden iyice bunalan Müdürümüz Mümtaz, ne istedimse hepsini verdi. Yeter ki artık şu cinayetler bir son bulsundu. Beyazıt ve Süleymaniye camilerinin etrafına, her birine dokuzar sivil polis düşecek şekilde, tam on sekiz kişilik iki ekip yerleştirdik. Namık'ı ise bizzat kendimiz izleyecektik.

Ayasofya'dan birkaç yaş daha büyük Küçük Ayasofya Camii'nin sol tarafındaki boş

arsaya, tren yolunun hemen önünde yan yana sıralanan araçların arasına park etmiştik Ali'nin arabasını. Bulunduğumuz yerden Namık ile Leyla'nın evi görünüyordu; sokaktan penceresi görülen odaların bütün ışıkları açıktı. Namık ile Leyla'nın eve girdiğinden bu yana geçen üç saat içinde en küçük bir hareketlilik göze çarpmamıştı. Ne giren, ne çıkan, ne de kuşkulu bir olay... Sokaktaki tek hareket, yirmi dakika aralıklarla geçen banliyö trenlerinin yeri göğü titreten sarsıntılarıydı. İki selatin caminin etrafında zulaya yatmış ekiplerin anonslarına bakılırsa oralarda da asayiş berkemaldi. Bu geçici sakinliğin tadını çıkarmak için koltuğumu yatırmış, sırt ağrımı geçiren o hapı verdiği jçin Zeynep'e teşekkürler ederek, gözlerimi açık tutmaya çalışıyordum ki, "Bir kesik baş olayı da burada varmış Başkomiserim," diyen Ali'nin sözleriyle irkildim. Caminin bahçesindeki türbeyi gösteriyordu. "Şu türbede yatan adamcağızın ^a kellesi kesilmiş..."

Neden bahsediyordu bu deli bozuk böyle? Koltuğumu doğrultarak, gösterdiği türbeye baktım.

"Hangi adamın?"

"Hüseyin diye bir talihsizin... Topkapı Sarayı'ndaki şu üç kapıdan birinde ağaymış bu Hüseyin... Kafayı kaybedince Kesik Baş Hüseyin Ağa adıyla anılır olmuş... Bu kiliseyi de camiye çevirten oymuş zaten."

Şaşkınlıkla süzdüm yardımcımı. Bu soruşturmanın tek iyi tarafı, bizimkilerin İstanbul'un tarihi hakkında hiçbir zaman öğrenemeyecekleri bilgiler edinmeleriydi.

"Sen nereden biliyorsun bunları?"

Merak ettim, araştırdım dese inanmayacaktım ama zaten her zamanki dürüstlüğüyle gerçeği açıkladı Ali.

"Zeynep anlattı, bu akşamüzeri, siz Mümtaz Müdürümüzün odasındayken." Bakışları yine türbeye çevrilmişti. "Bu kapı ağası Hüseyin bir suç işlemiş. Rüşvet mi almış, vergileri mi çalmış ne. İşte öyle ağır bir suçmuş galiba... Sarayda şey başı varmış... Hani bu idam işlerine bakan..."

"Bostancıbaşı mı?" "Hah, tamam o işte. Bostancıbaşı, adamlarını toplayıp düşmüş Hüseyin Ağa'nın peşine... Adamcağızı tam caminin girişinde yakalamışlar. Hüseyin Ağa, karşısında bostancıbaşını görünce, yediği boku da biliyor ya, hemen yağlamış tabanları ama nereye kaçıyorsun? Cellatlar üç adımda yetişmişler ağaya. Ve bir kılıç darbesiyle zavallı adamın kellesini gövdesinden ayırmışlar. Fakat darbenin hızıyla baş öne doğru savrularak,

hâlâ koşmakta olan adamcağızın kucağına düşüvermiş. Kucağında başıyla birkaç adım daha attıktan sonra olduğu yere yığılmış Hüseyin Ağa. işte o günden sonra adı Kesik Baş Hüseyin Ağa olmuş..." Hâlâ gözlerini kırmızı ışıkla aydınlanan türbeden alamamıştı. "Benim anlamadığım, suç işlediği için başı kesilen bir adamın neden türbesini yaparlar?"

"Anlamayacak bir şey yok Alicim. Adam suçunun bedelini canıyla ödemiş. Öte yandan, bu kiliseyi camiye çevirerek Müslüman cemaati için hayırlı bir iş yapmış, bunun ödülü

olarak da hizmete açtığı ibadethanenin bahçesine gömülmüş. Yani ortada ne alacak kalmış, ne de verecek."

"Doğru valla... Ne alacak kalmış, ne de verecek..." Sessizce gülerek bana döndü.

"Bizim Osmanlılar da acayip adamlarmış." Birden toparlanarak bakışlarını yola dikti.

"Bakın, bakın Başkomiserim..."

Gösterdiği yöne döndüm. Çatladıkapı yönünden sokağa giren beyaz bir minibüs ağır ağır evin önüne yaklaşıyordu. Yoksa yanılmış mıydım, yoksa katiller bütün olan bitene rağmen bu gece de birilerini öldürmeyi mi hedeflemişlerdi. Aklımdan bunlar geçerken, evin pencerelerinden birinin açıldığını fark ettim. Biri dışarı bakıyordu, ışık arkadan vurduğu için yüzünü göremiyorduk. Pencereden sarkan şahıs minibüsü görünce bir el işareti yaptıktan sonra geri çekilerek odaya döndü.

"Neler oluyor?" Benim gibi pürdikkat kesilmişti yardımcım. "Yeni kurban mı yoksa?

"Dur dur, acele etmeyelim Ali... Bakalım minibüs ne yapacak?"

Minibüs evin bulunduğu binanın önüne gelince durdu, aynı anda salondaki ışık söndü.

Gözlerimizi evin kapısına dikerek beklemeye koyulduk. Ama evden önce minibüsün kapısı açıldı. tSD'ye gittiğimizde karşılaştığımız kızıl saçlı, gençten adam çıktı dışarı. Gizli saklı bir iş çeviriyormuş gibi kuşkulu hareketlerle sokağın girişine ve çıkışına göz attı. Etrafın sakin olduğuna kanaat getirdikten sonra, o da bizim gibi bütün ilgisini evin kapısına yoğunlaştırdı. Çok beklemedik, evin kapısı açıldı. Küçük bir topluluk gözümüze çarptı önce. Sanki birbirlerine yapışmışlar gibi yürüyen birkaç

kişi. Öndekiler merdivenlerden inmeye başlayınca manzara belirginleştik. Üç kişiydiler, ellerinin üzerinde bir şey taşıyorlardı. Merdiven gölgede kaldığı için hâlâ tam olarak seçemiyorduk. "Bu da ne?"

Daha iyi göreceğim diye burnunu neredeyse arabasının ön camına yapıştıracaktı Ali.

"Halıya benziyor..."

Ya da rulo haline getirilmiş uzunca bir kumaş parçasına ama gecenin bir yansı bu kadar insan bir halıyı nereye götürüyorlardı? Minibüsün sürücüsü, şu kızıl saçlı gencin tedirgin haline ne diyecektik?

"Halıya sarmışlar galiba adamı?" Eli kendiliğinden silahına uzanmıştı Ali'nin. "Ne derseniz Başkomiserim, alalım mı artık şunları?"

"Daha değil... Emin olmamız lazım. Eğer suçüstü yapacaksak sonuna kadar beklemeliyiz..."

Evden çıkanlar aşağıya inmişlerdi. Küçük Ayasofya Camii'ni aydınlatmak için yerleştirilen lambaların ışığında artık daha iyi görebiliyorduk onları. Yükü taşıyan üç kişiydi; en önde yürüyen Namık'ı belirledik önce, arkasındaki sağlam yapılı iki kişiyi hiç görmemiştik. Geçen ziyaretimizde dernekte bulunmayan üyelerden olmalıydılar. Belki de derneğe üye bile değillerdi, sadece cinayet işlerinde olaya dahil oluyorlardı.

"Kapının önünde biri daha var," diye fısıldadı Ali. "Aşağıya inmedi. Tam seçemiyorum, bir kadın galiba."

Leyla Barkın mıydı? O kadar uğraşmama rağmen kim olduğunu anlayamadım.

Arkadaşlarının indiğini gören kızıl saçlı, arkaya geçip minibüsün kapısını açmıştı bile.

Elbirliğiyle gizemli yüklerini minibüsün içine uzattılar, işleri bitince de hepsi birden

minibüse bindiler. Siluet, evin kapısının önünde durmuş, hâlâ onlara bakıyordu. Minibüs yavaşça hareket etti.

"Arabayı çalıştır."

Ali'ye bunu söylerken bakışlarım hâlâ kapının önündeki gölgedeydi. Galiba öne doğru geldi. Sanırım, gidenlerin arkasından bakacaktı, işte o anda girdi lambadan yansıyan ışığın alanına. Evet, Leyla Barkın'dı. Birden durdu. Sanki kendisini izlediğimizi fark etmiş gibi dönüp bizden tarafa

baktı. Bir süre etrafı dinledi, kuşkulu bir durum görmeyince dönüp kapıdan içeri girdi.

"Hadi Ali, adamları kaybetmeyelim."

"Merak etmeyin Başkomiserim," dedi Ali arabaya gazı verirken. "Artık kuş olsalar kaçamazlar elimizden."

Beyaz minibüs gibi, biz de evin yanındaki sokaktan yukarı vurduk, sağa kıvrılarak Cankurtaran'a giden caddeye çıktık. Gündüzleri sıkça turist kafileleriyle karşılaşılan cadde, gecenin bu saatinde oldukça sakindi. Bir de önümüze şu çöp kamyonu çıkmasaydı.

Adım başı durup çöplerin yüklenmesini bekleyen bu devasa aracı geçtikten sonra yeniden hızlandık. Adamları kaybettik mi diye kaygılanmaya başlıyordum ki, "işte oradalar," diye müjdeyi verdi Ali. "Bakın, otelin önünden geçiyorlar."

Evet, görmüştüm, elli metre kadar önümüzde fcormal hızda ilerliyorlardı. Aramızda bir araç daha vardı: Siyah bir Lande Rover cip... Ama şu en büyüklerinden, en pahalılarından, camları da kaportası gibi koyu renk olanlarından. Bir süre peşpeşe ilerledik. Nedense cip bir türlü ayrılmıyordu minibüsün peşinden ama aradaki mesafeyi de bozmuyordu. Bizim pimpirikli Ali'nin de dikkatinden kaçmamıştı bu sürpriz araç.

"Yoksa ciptekiler de mi onlardan?"

Olmayacak iş değildi. Biz ISD'yi yasal bir dernek olarak biliyorduk, ya gerçekten de bir terör örgütünün paravanıydılarsa? Başka arkadaşları, lojistikçileri olabilirdi yanlarında.

"Anlarız Alicim, biraz uzak duralım... Bizi fark etmesinler."

Yardımcım ayağını gazdan çekti, geride kaldık; araya kül rengi bir Chevrolet'yle bordo bir Opel girdi. Bir sokak sonra Chevrolet sağa yanaşıp park etti, ilerdeki kavşağa gelince minibüs denize doğru inerken Opel de Sultanahmet yönüne döndü. Yine cipin arka ışıklarıyla baş başa kalmıştık.

"Cankurtan'a gidiyorlar galiba Başkomiserim... Burası sabah geçtiğimiz yol. Âdem Yezdan'a giderken hani..."

Aklıma gelen düşünce tüylerimi diken diken etti. Yoksa sıra şu ilginç turizmciye mi gelmişti? Minibüse koydukları o bezlerle sarılı yük neydi o zaman? Belki de altıncı kurbanlarını taşımak için getirmişlerdi o halıyı ya da bez rulosunu, her neyse işte... Kesin olan bir şey varsa o da Ali'nin

tahmininin doğru olduğuydu... Beyaz minibüsle onu yirmi otuz metre kadar uzaktan izleyen cip Cankurtaran'a girmişti bile. Dersaadet Turizm'in sokağına yaklaşınca cip yavaşladı, biz de ona uyduk. Ama minibüsün böyle bir niyeti yoktu, hedefine kilitlenmiş bir kurşun gibi hız kesmeden girdi Âdem Yezdan'ın şirketinin bulunduğu sokağa. Minibüsün sokağa girdiğini fark eden ciptekiler, sanki önemli bir fırsatı kaçıracaklarmış gibi yeniden bastılar gaza. Niyetleri neydi? Ne yapıyorlardı bu adamlar?

Biz de hızlandık tabii. Ama binanın bulunduğu sokağın köşesine gelince, "Burada duralım," dedim sabırsızlanan Ali'ye. "Şirket şu köşenin arkasında. Araçsız daha güvende oluruz."

İnmeden önce telsizimizi açıp acil yardım anonsu yaptık, ardından tabancalarımızın namlularına mermi sürüp horozları düşürdük. Alacakaranlıkta temkinli adımlarla ilerleyerek Dersaadet'in bulunduğu sokağın köşesine yaklaştık. Sokağa girmeye hazırlanıyorduk ki, bir haykırış gecenin sessizliğini bozdu.

"Ahh!"

"Dikkat edin, ellerinde sopa var."

"Ah!.. Vurma lan orospu çocuğu!.."

"Orospu senin anandır..."

"Ahh!.."

"Buraya gelmeden düşünecektin ibne!"

Silahlarımızı çekip sokağa daldığımızda ardı ardına inip kalkan sopalar, birbirine girmiş insanlar gördük. Önce bu sabah Dersaadet'in girişinde bizi karşılayan, klonlanmış gibi birbirine benzeyen iki korumayla eski polis Ercan'ı seçtik. Ellerindeki beyzbol sopalarını, Namık ve arkadaşlarının kafalarına, gözlerine, nerelerine gelirse, Allah yarattı demeden indiriyorlardı. İlk darbeyi alan minibüsü kullanan kızıl saçlı genç olmalıydı, zavallım yarı baygın bir halde kıvranıp duruyordu yerde. Öteki iki ÎSD'li, ardı ardına inen sert darbelere, elleriyle, kollarıyla karşı koymaya çalışarak, adım adım geriliyorlardı. Kavga, arbede görünce yerinde duramayan bizim dövüş horozu, derhal olaya dahil olmak istedi. Elimle onu durdurdum. Aynı anda Ercan'la boğuşan Namık'a takıldı gözlerimiz. Doktor, eski polisi sopayı tutan elini bileğinden yakalamıştı. Bütün çabasına rağmen Ercan bileğini kurtaramıyor, çırpınıp duruyordu. Kısa bir çekişmenin ardından

cerrah, hiç beklemediğimiz bir şey yaptı, sanki usta bir dövüşçüymüş gibi parmaklarının ucunda yükseldi, başını usulca geriye attı.

"Eyvah," dedi Ali neşeli bir sesle. "Gitti Ercan'ın burnu."

Aynen dediği gibi oldu, Namık iri kafasını gömdü, eski meslektaşımızın suratının ortasına. Ercan arkaya doğru savrulurken de elinden sopayı kaptığı gibi indiriverdi adamın göğsüne. Nefesi kesilen Ercan, içi boşalmış bir ağaç gibi yıkıldı Dersaadet Turizm'in merdivenlerine. Eğer bu işleri az buçuk biliyorsam, en az on dakika kalkamazdı düştüğü yerden. Bunu Namık da anlamış olacak ki, elindeki sopayla, sağ tarafında arkadaşını dövmekle meşgul olan korumaya yöneldi. Sopayı iki eliyle sağlamca kavrayarak korumanın kafasına indirmeye hazırlanıyordu ki, ardı ardına üç el dokundum tetiğe. Bir zamanlar Büyük Bizans Sarayı'nın bulunduğu alan ardı ardına üç kez patlayan tabancanın sesiyle yankılandı. Dövenler, dövülenler hepsi dönüp aynı anda bana baktılar.

"Sopalar yere, eller yukarı!"

Daha az önce uğradıkları saldırının şokunu atlatamamış olan Namık, karşısında bizi görünce iyice afallamıştı.

"Hadi, bir daha söylemeyeceğim. Sopalar yere."

Korumalar hemen uydular komutuma, Namık kararsızdı. Âdem'in çakallarıyla aramızda bir bağ olduğunu sanıyordu.

"Atsana sopayı!" diye kükredi Ali. "Gelip ben mi alayım elinden."

Söyleneni yapmak yerine, adamları işaret etti cerrah.

"Onlar saldırdı bize. Hem de hiç uyarmadan..."

Silahı Namık'a doğrulttum.

"Neler olduğunu sonra anlatırsın, önce sopayı at."

Baktı durum ümitsiz, baktı başka çaresi yok, bıraktı sopayı ama söylenmeden de edemedi:

"Neler olduğunu gördüyseniz, gerçeği de biliyorsunuz demektir." Yerde kıvranan kızıl saçlı gençle pestil gibi merdivenin üzerine serilen Ercan iyi görünmüyordu.

"Ambulans çağırsan iyi olacak Ali." Yardımcım anonsu geçerken kavgacılara döndüm.

"İçinizden birer kişi yaralı arkadaşlarınıza baksın..."

Herkes yaralılarının başına toplanacak oldu.

"Birer kişi," diye uyardım. "Anlamıyor musunuz, birer kişi."

Uyarım işe yaradı, birer kişi yaralıların başına geçti. Onlar arkadaşlarıyla ilgilenmeye başlarken Namık'a yaklaştım.

"Ne yapıyordunuz burada?"

Yanıt vermek yerine ters ters baktı. "Hu doktor bey, ne işiniz vardı geceyarısı bu şirketin önünde." Tedirgin bir tavırla minibüsün açık kapısından sarkan kumaş rulosuna çevrildi gözleri.

"O nedir?" Sessiz kalmayı sürdürdü. Yoksa gerçekten de Âdem Yezdan'ın cesedi mi vardı kumaşın içinde? Ercan ve adamları, patronlarının ölüsünü görünce mi çıldırmışlardı?

Baktım cerrah yanıtlamayacak, yardımcıma seslendim. "Şunu açsana. Bakalım, ne varmış içinde?" Ali minibüsün arka kapısına geçti. Top halindeki kumaşı sürükleyerek minibüsten indirdi. Ucundan tutarak ruloyu açmaya başladı. Top döndükçe, yazılar, çizimler ortaya çıkmaya başladı. Hayır, ceset filan yoktu rulonun içinde ama kumaşın üzerinde kocaman bir resim vardı. Âdem Yezdan'ın kabak kafasını görür görmez tanıdım. Tehditkâr bir ifade okunuyordu gözlerinde, sağ elindeki fildişi saplı gümüş bastonu bir mızrak gibi ayaklarının dibindeki tarihi yarımadaya saplamıştı. En az üç metreye on metre boyutlarında olan devasa pankartın altında kocaman, kırmızı harflerle şu yazı okunuyordu: "Âdem Yezdan, Sultanahmet'ten elini çek!"

Bez afişe bakarken yaşadığımız hayal kırıklığını fark eden Namık, olanı biteni anlamıştı sonunda:

"Ne bekliyordunuz yani, ceset mi çıkacaktı kumaşların altından?" "Çünkü katillerin amacıyla derneğinizin amacı aynı!"

Bez rulonun içinden ceset çıkmamış olması, Namık ve ISD'lilerin masum olduğu anlamına gelmiyordu ama bizim onları takip ediyor olmamız, haklarında pek de iyi

düşüncelere sahip olmadığımızı gösteriyordu. Gecenin sonunda, soruşturmayla ilgili hiçbir ilerleme kaydedemediğimiz gibi, kendimizi de açığa vurmuştuk. Eğer cinayetleri işleyenler bu ekipse başından beri kendilerinden kuşkulanmış olabileceğimizi tahmin ediyorlardı, ancak işi onları izlemeye kadar vardırdığımızdan şimdi emin olmuşlardı işte. Ki

Namık yüzünde manidar bir ifadeyle, "Ne bekliyordunuz yani, ceset mi çıkacaktı kumaşların altından?" derken bu gerçeği dile getiriyordu. Bu nedenle, şüpheli cerrahı emniyetin zemin katındaki sorgu odasında bir zanlı gibi sorgulamak yerine, kendi odamda bir dost gibi sohbet etmeyi seçmiştim. Çünkü olanlara rağmen, hâlâ durumu kurtarma umudum vardı. Ayrıca, birkaç saat sonra olayı öğrenecek olan Leyla Barkm'a da bir açıklama yapmam gerekecekti. İşi bozmaması için Ali'yi de almadım odaya. Mırın kırın edecek oldu, ona birbirinin aynı şu iki korumayı verince bütün itirazlarını geri çekti. Bayılırdı dişine göre adamlarla uğraşmaya.

Namık önce kuşkuyla yaklaştı bana. Gençliğinde polis merkezlerini sık sık ziyaret eden biri olarak daha odama ilk girdiğinde anlamıştı normal uygulamanın dışına çıkıldığını.

"Neden buradayım?" diye sordu gösterdiğim iskemleye oturmadan önce. "Ne yapmak istiyorsunuz?"

Şaşırmış gibi baktım.

"Ne isteyeceğim Namık Bey, konuşmak istiyorum... Gecenin bir yarısı Âdem Yezdan'ın şirketinin önünde ne işiniz vardı, onu öğrenmek istiyorum."

Sağ eliyle oturmadığı iskemlenin sırtına dokundu.

"Bilmiyor musunuz sanki?"

"Tamam, pankartı gördük, eylem yapacaktınız... Hepsi bu mu?"

Endişesi dağılmamıştı, inanmayan gözlerle beni süzmeye devam edince, "Nasıl bilebilirim?" diye söylendim. "Derneğinizin üyesi değilim ki?"

Yanıtımı komik bulmuştu... "Doğru, değilsiniz." İlk kez gülümsüyordu. "Ama belki ilerde olurmuşsunuz. Leyla çok umutlu sizden. Bu şehri çok sevdiğinizi söylüyor."

Ortak bir nokta bulmuştuk galiba.

"Geceyarıları sizler gibi tehlikeli eylemlere çıkmayı göze alabilir miyim, bilmiyorum ama, evet, bu şehri severim. Balat'ta doğdum, Haliç kıyısında.... Sevdiklerimin mezarları da orada. En yakın arkadaşlarım bu şehirde, en güzel anılarım da öyle, gördüğünüz gibi işim de burada. Ve kısmetse bu şehirde ölmeyi isterim. Yani Leyla Hanım'm söylediği gibi, İstanbul'u severim." Yeniden masamın önündeki iskemleyi gösterdim. "Niye oturmuyorsunuz?"

Sonunda rahatlamıştı galiba ya da geçici bir ateşkese razı olmuştu.

"Kusura bakmayın," dedi iskemleye çökerken. "Emniyet müdürlüklerinde böyle iyi muamelelere alışkın değilim de."

"Dünya değişiyor. Biz de değişiyoruz tabii. Siz değişmediniz mi?"

Kuşkuyla bulutlandı koyu renk gözleri.

"Değiştik ama sizin buna inandığınızı pek sanmıyorum. Eğer inansaydınız, bizi izlemek için değerli zamanınızı harcamazdınız."

Yanlış anlaşılmış birinin almganlığıyla iç geçirdim.

"Şu önyargı, ne kadar güçlü bir duygu..."

Gözlerindeki kuşkunun yerini belirsizlik aldı.

"Öyle bakmayın yüzüme Namık Bey," diye sürdürdüm oyunumu. "Eminim siz de bilirsiniz. Değişimin eıı büyük düşmanı önyargıdır."

Belirsizlik derinleşti, kocaman bir soru işareti olup yüzüne yerleşti. Ne demek istiyordum şimdi?

"Bize karşı peşin hükümlü davranıyorsunuz, diyorum... Tamam, haklı nedenleriniz olabilir. Dosyanızı okudum, geçmişte hoş olaylar yaşamamışsınız polislerle. Ama onlar eskide kaldı."

"O zaman niye düştünüz peşimize?"

Savunmam hazırdı.

"Sizin peşinizde değildik ki."

Sözlerimin tek kelimesine bile inanmamıştı.

"Gecenin o saatinde ne arıyordunuz Dersaadet Turizm'in önünde? Kapalı şirketi koruyorduk, demeyin bana."

"Niye Âdem Yezdan'ın şirketini koruyalım? Biz Leyla Hanım'm güvenliğini almaya çalışıyorduk."

"Leyla'nın mı?" Gözleri iri iri açılmıştı. "Bizim Leyla'nın mı?"

Artık hikâyemi bu duygunun üzerine kurabilirdim.

"Başka kimi olacak? Leyla Hanım, bugün olanları anlatmadı mı?"

"Şu kesik baş hikâyesi mi?"

"Hikâyesi mi? Namık Bey, bir insanı öldürüyorlar, başını da Leyla Hanım'a yolluyorlar.

Durumun ciddiyetini anlamıyor musunuz?"

Olacak felaketi yeni yeni keşfeden birinin paniği vardı yüzünde. "Yani... Yani o kesik baş bir tehdit miydi? Ama kutunun üzerinde Leyla'nın adı yazmıyormuş ki. Topkapı Müzesi Müdürlüğü'ne yollanmış."

Nasıl bu kadar saf olabilirsiniz der gibi baktım. "Bu, bizi rahatlatmalı mı? Tam beş kişi öldürüldü. Dört günde tam beş kişi. Bunlardan biri de Leyla Hanım'ın eski eşi. Kargo paketinin üzerinde Leyla Barkın değil de, müdür yazdığı için bunu bir tehdit saymamamız mı gerekir? Sizi bilmem ama biz bunu göze alamazdık."

Sanırım onu ikna etmeye başlamıştım.

"Yani siz Leyla'nın güvenliğini alıyordunuz."

Sakince koltuğuma yaslandım.

"Sonunda anlamanıza sevindim."

O da iskemlesine dayadı sırtını.

"Leyla'yı bırakıp bizim peşimizden niye geldiniz o zaman?" Yanılmışım, öyle kolay kolay teslim olmayacaktı.

"Leyla Hanım'ı bıraktığımızı kim söyledi? Evin etrafında sadece bir ekibin bulunduğunu mu sanıyorsunuz?"

Verdiğim her. bilgi, yeni bir şok yaşamasına neden oluyordu. "Başka bir ekip daha mı vardı?"

Yeniden öne eğildim, dirseklerimi masaya yaslayarak, "Bir ekip olur mu?" diye çıkıştım.

"Oyun mu oynuyoruz burada Namık Bey. Geride üçerden altı kişilik iki ekip bıraktık."

Eliyle alnına dokundu. Sanırım bu gece evin önünde görüp de kuşkulanmadığı birilerini hatırlamaya çalışıyordu. Ama olmayan birilerini hatırlamasına imkân yoktu. "Belki de dikkatinizi çekmiştir ama kondurmamışsınızdır, bizimkiler çok iyi gizlenir."

"Hatırlayamadım... Gerçekten iyi gizlenmiş olmalılar." "Neyse... Ne içtersiniz? Size ne ikram edeyim?" Ne bir teşekkür etti, ne istemem, dedi, sorumu hiç duymamış gibi kibarlığı, nezaketi bir yana bırakıp, aklını kurcalayan soruyu dile getirdi. "Bizden hiç kuşkulanmadınız mı Nevzat Bey?" "Kuşkulandım. Benim yerimde olsaydınız siz de kuşkulanırdınız."

Gözlerini bir an bile ayırmamıştı yüzümden. "Neden?" "Çünkü katillerin amacıyla derneğinizin amacı aynı. Öyle şaşırmış gibi bakmayın. Leyla Hanım bahsetmiştir, kurbanların hemen hepsi Tarihi Yanmada'yla ilgili inşaat işlerine bulaşmışlar. Nerdeyse hepsi bilirkişi heyetinde yer almış. Sadece üçüncü kurban, Şadan Duruca bu işlerin dışında..." diyecektim ki, tiksintiyle suratını buruşturdu. "Şadan Duruca, Âdem'in adamıydı. Onun basındaki tetikçisi. Onun yaptığı yolsuzlukları açıkça öven tek gazeteci.

Bunun karşılığında dünyanın parasını alıyordu Âdem'den." "Bakın, siz de nefret ediyorsunuz adamdan, eminim öteki kurbanları da pek sevmezdiniz. Mesela son kurban, Fazlı Gümüş..." Aynı nefret dolu sesle mırıldandı.

"Evet, o da alçağın tekiydi. En çok onun döneminde yağ malandı suriçi. Onun döneminde verilen yapım izinler; yüzünden beş insan hayatını kaybetti. Âdem Yezdan'ın şirketiyle birlikte bu Fazıl da yargılandı o davadan. Her türl(j ayak oyununa başvurarak sonunda mahkemeyi etkilemeyi başardılar. Hâkimler beraat kararı verdi. Ama biz yılmadık davayı yargıtaya kadar taşıdık. Karar bozuldu, şimdi yeniden yargılanacaklar...

Bu geceki afişi asmamızın nedeni de mahkemenin yeniden başlayacak olmasaydı. Âdem Yezdan'ın by defa kirli yüzünü gizlemesine fırsat vermeyeceğiz."

Bugün Leyla Barkın'ın da bahsettiği bu davanın iç yüzünü mutlaka öğrenmeliydik.

"Demek istediğim işte bu," diye konuyu derinleştirmeye çalıştım. "Kurbanların neredeyse hepsi bu tarihi yağmaya katılmış insanlar. Sizin derneğiniz de hem bu yağmalara, hem de bu işi yapan adamlara karşı..."

Gözlerini kısmış, sarkık bıyıklarını çiğnemeye başlamıştı.

"Ya birileri bu cinayetleri bizim üzerimize yıkmaya çalışıyorsa?"

"Yapmayın... Derneğiniz o kadar etkili mi?"

Etkili tabii, diyeceğini hatta bana kızacağını bekliyordum, yapmadı. "Haklısınız, henüz o kadar etkili değiliz..." Hızla kıpırdanan gözleri yine yüzümde durdu. "Şöyle olamaz mı?

Diyelim ki bu işin içinde olan biri, davanın yeniden görülecek olmasından hiç memnun değil. Çünkü bu işin içinde yer alanların gerçeği söylemesinden korkuyor."

"Âdem Yezdan'dan mı bahsediyorsunuz?"

Kararlılıkla onayladı sözlerimi "Evet, o alçaktan söz ediyorum. Kendini kurtarmak için her kötülüğü yapar o adam."

Turizmci işadamı, nasıl bir çırpıda onu katil olarak ilan ettiyse Namık da aynısını ona yapıyordu.

"İyi de, Âdem Yezdan niye korksun bu davanın yeniden görülmesinden?"

"Bu davayı kaybederse sadece yeğenleri hapse girmekle kalmayacak, kendisi de trilyonlar kaybedecek."

Evet, olay yavaş yavaş açılıyordu işte, ya da Namık, kuşkuyu kendi üzerlerinden Âdem Yezdan'a çekmeye çalışıyordu.

"Yeğenleri neden hapse girecekmiş?"

"Çünkü Dersaadet bir anonim şirket. Âdem Yezdan gölgede- yj adam. Yasal hiçbir sorumluluğu yok. Mahkeme Dersaadet'i sUÇlu bulursa en büyük erdemleri amcalarına sadakat olan jlakkarili genç yeğenler boylayacak hapsi."

Demek Dersaadet anonim şirketti! Şimdi anlaşılıyordu Zeynep'in bu davayı atlamış olması. O, Dersaadet'i değil, Âdem Yezdan'ı araştırmıştı. Oysa dava şirket yöneticileri için açılmıştı. "O nedenle bu davada yer alan kişileri tek tek öldürüyor..."

ipin ucu kaçmaya başlamıştı.

"Bir dakika... Bir dakika... Kurbanların hepsinin bu davayla ilgili olduğunu mu söylüyorsunuz?"

"Onu siz söylediniz..."

"Hayır, ben öyle bir şey demedim. Sadece kurbanların Sultanahmet'teki inşaatlarla ilgili olduğunu söyledim." Güvensiz gözlerle süzdüm Namık'ı. "Bildiğiniz bir şey varsa saklamayın lütfen."

Hevesi kaçar gibi oldu.

"Bilgi filan saklamıyorum... Kurbanların o davada yer alan kişiler olduğundan emin değilim. Ama bu davayla ilgili çıkarlarsa da hiç şaşırmam. Size de onu anlatmaya çalışıyorum. Eğer bu beş kişi davayla ilgiliyse, eğer onların verecekleri ifade önemliyse, Âdem Yezdan bu kişileri ortadan kaldırtıp bunu da bizim üzerimize atmayı düşünmüş olabilir. Bütün

o hükümdarlar, sikkeler, tarihi anıtlar, dikkatleri üzerimize çekmek için yapılan sahte ritüeller olabilir."

Olmayacak iş değildi, hatta üzerinde düşünmeye değer bir ihtimaldi fakat bunu belli etmek işime gelmiyordu. Sessizce güldüm.

"Niye gülüyorsunuz?"

Kendime engel olamıyormuş gibi davrandım.

"Özür dilerim... özür dilerim."

"Anlamıyorum, çok mu komik bir şey söyledim." "Yok, sizin söylediklerinizi değil."

Sonunda gülmeme engel olabilmiştim güya. "Âdem Yezdan da sizin hakkınızda aynı şeyleri söyledi. Birebir değil tabii. Ama sizin katil olduğunuzdan adı gibi emindi."

"Alçak herif," diye kükredi. "Asıl katil kendisi..."

"İlginç tezleri var aslında." Sesimin sakinliği beni bile şaşırtmıştı. "Ona göre, bu cinayetleri işlemenizin bu kentin tarihiyle hiçbir ilgisi yok..."

"Ben cinayet filan işlemedim."

"Âdem Yezdan'a göre diyorum. Bu cinayetleri aslında kıskançlık yüzünden işlemişsiniz."

Yüzü çarpılır gibi oldu.

"Kıskançlık mı?"

"Öyle söyledi. Güya Leyla Hanım, sizden ayrılmak istiyormuş. Necdet'le yeniden bir araya gelmeyi düşünüyormuş."

"Alçak herif..." diye köpürdü yeniden. "Yalancı alçak..."

"Hatta birkaç gün Necdet'in evinde kalmış. 'Bir sabah bizzat gözlerimle gördüm,' dedi.

Güya üzerinde de Necdet'in pijaması varmış."

Öfkeden yüzü gerilmiş, alnında bir damar atmaya başlamıştı.

"Şerefsiz herif, nasıl da çarpıtıyor."

"Neyi çarpıtıyor?"

"Kavga ettiğimiz doğru. Fakat Leyla, beni bırakacağı için değil." Derinden iç geçirerek, öfkeyle başını salladı. "Anlatılacak mesele değil bunlar... Namussuzlar özel hayatımıza da el attılar."

"Özür dilerim, özel hayatınıza karışmak istemezdim ama soruşturmanın gereği... "

"Biliyorum, biliyorum," diye lafı ağzımda koydu. "Şimdi Nevzat Bey, bizim ilişkimizde Leyla her zaman benden daha istekli olmuştur. Onu daha az sevdiğimden değil, böyle bir ölçüm yapılamaz elbette. Ama ilişkiyi Leyla başlatmıştır mesela. Benim üzerime titreyen de odur. Bazen bu ilgi bıktırıcı bile olabiliyor. Kavga da bu yüzden çıkmıştı zaten. Necdet, onu genç asistanıyla aldatınca bir tür travma oluşmuş Leyla'da. Erkeklere duyulan güvensizlik. Beni herkesten kıskanırdı. Ne yaptım ettimse bu duygusunu engelleyemedim.

Bir gece dernekte genç bir öğretmen hanımla yalnız kalmıştık. İkimizin de ayrı ayrı işleri vardı, dalıp gitmişiz işte. Sonra bir çay demleyip sohbet etmeye başladık..."

Yüzümdeki manidar bir ifadeyi fark etmiş olacak ki, "Öyle bakmayın Nevzat Bey," diye uyardı. "İnanın Leyla'yı aldatmadım. Yıkılmış bir kadını bir daha yıkamazdım. Her neyse, o gece geç saatlerde beni almaya gelen Leyla, o genç hanımla beni sohbete tutuşmuş

görünce çıldırdı. Hiç anlamadan, dinlemeden beni suçlamaya girişti. Vakit geceyarısı, yorgunum, tahammülüm azalmış, ben de biraz sert çıktım. Sen misin bunu yapan!

Çantasını kaptığı gibi fırladı sokağa. Çok sinirlenmişim, gitmedim bile peşinden. Çünkü yaptığı ço- cukçaydı. Sokaklarda çılgınca dolaşmış, sonra üniversiteden arkadaşlarının takıldığı bir bar var Beyoğlu'nda, oraya gitmiş. Necdet de bardaymış. Leyla'yı böyle üzgün görünce hemen atılmış leş kargası. Bizimki de ruhsal çöküntü içinde ya. Olanları anlatmamış ama Necdet'in birlikte içme önerisini reddetmemiş, sonra Leyla sarhoş olmuş.

Ayakta duracak hali kalmamış, Necdet de onu evine götürmüş. İşte Âdem Yezdan alçağının, sabah pijamayla gördüm, dediği olay budur. Leyla da onu görmüş tabii. Görür görmez de anlamış yaptığı hatayı. Kahvaltı bile yapmadan ayrılmış evden. İlk iş olarak da bana geldi, özür dileyerek anlattı olanı biteni. Çünkü bu namussuzların dedikodu yapacaklarını çok iyi biliyordu. Bak, işte size neler anlatmış şerefsiz."

ikna edici bir hikâyeydi ama gerçeği ne kadar yansıtıyordu, orası belirsizdi. Madem kartlar açılmıştı, aklımı kurcalayan ikinci konuya

geçebilirdim. Ama önce kalkıp pencereyi açtım. Taze bir serinlik doldu içeriye. Nereden geldiği meçhul, gül kokularıyla yüklü bir serinlik.

"Çok güzel bir hava var dışarıda."

Yıllardır kapalı kalmış bir mahkûm gibi taze havayı içine çekti.

"Çok da güzel kokuyor. Yakınlarda bir bahçe olmalı."

Rahatlamış görünüyordu... Masama geçerken sordum.

"Necdet'in evine gittiniz mi hiç?" Hazırlıksız yakalanmış gibi kıpırdandı iskemlesinde.

"Gittim," dedi pişman bir tavırla. "Bana kalsa o evin kapısından adımımı atmazdım.

Ama mecbur oldum. Bir top^ lantıda Necdet'le gırtlak gırtlağa gelmiştik. Sonra özür diledi. Ardından bizi yemeğe çağırdı. Gitmek istemedim, Leyla ısrar etti. Gitmezsek kabalık olurmuş. Kıramadım, gittik."

Bu sözler gravür çerçevelerindeki parmak izlerini açıkla nıiyordu.

"Evdeki gravürleri gördünüz mü?"

"Gördüm, hatta tartışma bile çıktı aramızda. Az kalsın yine kapışacaktık. Necdet ikisinin orijinal olduğunu söyledi. Ayasofya ile Süleymaniye gravürlerinin. Ben de anlarım o işten biraz. Baktım, orijinal değillerdi. Söyleyince bozuldu Necdet. Sen ne anlarsın demeye getirdi. Leyla araya girmese yine papaz olacaktık herifle."

Ne yaptığını bilen, polisin ne düşündüğünü tahmin edebilen, nasıl davranacağını kestirebilen, her usta katilin yaptığı gibi, her soruya makul ve mantıklı bir yanıtı vardı cerrahımızın... Ama deşmekten vazgeçmedim.

"îyi ki kavga etmemişsiniz. Yazık olurdu Necdet'e? Bu gece Ercan'ı nasıl patakladığınızı gördüm. Üstelik onun elinde sopa vardı."

Esmer yüzü kızarır gibi oldu.

"Kavga etmeyi sevmem..." Sanki yalan söylemiş, ben de bunu biliyormuşum gibi utangaç bir gülümseme belirdi yüzünde. "Tamam, gençken çok kavga ederdik, insanın kanı deli akıyor o zaman. Ama sonra nefret ettim şiddetten..."

"O polisi vurduktan sonra mı? Yoksa o sizi vurduktan sonra mı?"

Buz gibi bir hava esti odada.

"Dosyamı okudunuz tabii." Hayret, sesinde hiçbir öfke belirtisi yoktu. "Haklısınız, o olaydan sonra. Ama biliyor musunuz, o olayda şükrettiğim tek şey, polisi öldürmemiş olmamdır. O vicdan azabıyla yaşayamazdım."

Yüzünde, bakışında, sesinde içten bir tavır vardı.

"O olaydan sonra mı vazgeçtiniz silahlı eylemlerden?"

Üzerine atlaması için iyi bir neden sunmuştum ona.

"Hayır," diyerek reddetti. "O kadar kişisel bir mesele değil. Dünya değişmişti, üyesi olduğum örgüt dağılmıştı. Ve tabii yaşadıklarım... Hepsi birleşince yeni bir yol çizdim kendime." Durumdan memnun olduğunu gösteren bir dinginlik belirmişti gözlerinde, "iyi ki de seçmişim, böyle çok mutluyum."

Yarı şaka, yarı ciddi takıldım.

"Mutlu olursunuz tabii, en az eskisi kadar hareketli bir yaşantınız var. Dernek çalışmaları, gece eylemleri, kavgalar... Bugününüz de geçmişinizi aratmıyor."

Sorumsuz bir genç gibi haylazca omuz silkti.

"Ne yapalım, bu şehri savunmak için başka çare bırakmadılar bize." Daha fazla üstüne gitmemin bir yararı yoktu. Sohbeti sonlandırmaya hazırlanıyordum ki, bu defa o başladı söze.

"Sanırım bizden hâlâ kuşkulanıyorsunuz." Haksızlığa uğramış birinin duygusallığı vardı sesinde. "Ama yanılıyorsunuz. Biz kimseyi öldürmedik. Yapmayı önerenler yıkmaz Nevzat Bey, bir şehrin katledilmesine karşı çıkanlar o şehirde yaşayanları katletmez, yaşamı savunanlar ölümden çare ummaz." Gözleri çakmak çakmak olmuştu. "Biraz empati kursaydınız, siz de anlardınız bunu. Kusura bakmayın ama peşin hükümler sizin de aklınızı başınızdan almış. Afiş astığımız. yürüyüş yaptığımız, demek kurduğumuz için bizi terörist sayıyorsunuz. Her kötülüğü yapabilecek eli kanlı katiller olarak görüyorsunuz.

Oysa savunduğumuz sizin de şehriniz. Bakın, Balat'ta doğmuşsunuz, en yakınlarınız bu şehrin mezarlarında yatıyor, en güzel anılarınızı burada yaşamışsınız... Biz sizin de hayatınızı savunuyoruz. Hayır Başkomiserim biz kimseyi öldürmedik. Çünkü ölümü yoldaş seçenlerin ölümden başka kazanacakları zafer yoktur." "Bu içten davranışların altında büyük bir güvensizlik yatıyordu."

Güzel konuşmuştu Namık; işin acı tarafı, ölümü yoldaş seçen birileri varsa onlar bizdik aslında. Cinayetler belirtiyordu yolumuzu, aklı karışmış katiller, öldürmekten medet uman çaresizler, vahşetin gizemine kapılmış ruhlar. Onların peşinden koşuyorduk kurbanlarının kan izlerini takip ederek... Nasıl ve neden öldürdüklerini anlamaya çalışarak. Ulaştığımız yerde adalet değil, hayal kırıklığı vardı. Huzur değil, acı. Katilleri yakaladığımızda bile, başka katillerin başka canlara kıydığını biliyorduk. Katillerin, kurbanların yüzü her gün, her an değişiyordu, değişmeyen tek şey, insanın insanı öldürmeye devam etmesiydi. O

zaman neye yarıyordu katilleri yakalamak, canileri cezalandırmak? Ki bu soruşturmada daha o aşamaya gelememiştik bile.

Namık'ı nezarethaneye yolladıktan sonra Leyla Barkın'ı aradım. Gecenin üçüydü, uyumuş olmalı diye düşünürken gergin bir sesle açtı telefonu.

"Alo Nevzat Bey?"

"Kusura bakmayın, rahatsız ediyorum."

Gerginliği endişeye dönüşmüştü.

"Bir şey mi oldu?"

"Şey... Namık gözaltında..."

Sustum, nasıl bir tepki vereceğini bekledim. O da susmuştu. Ya şoka uğradığından konuşamıyor ya da açıklamanın benden gelmesini istiyordu. Ama daha fazla dayanamadı.

"Neler oluyor Nevzat Bey? Lütfen söyleyin, kötü bir şey mi var?"

"Belki biliyorsunuzdur," dedim sakin bir tavırla. "Sizinkiler eyleme çıkmışlar. Âdem Yezdan'ın şirketine pankart asmak istemişler. Dersaadet'teki görevliler müdahale edince de kavga çıkmış." "Kavga mı?" Sesindeki ürkü fark edilmeyecek gibi değildi. "Namık...

Namık nasıl?"

"İyi iyi, keyfi yerinde."

Sıkıntıyla sordu:

"Şey Nevzat Bey... Namık'a kötü davranmazlar, değil mi?"

Teskin edici bir ses tonuyla yanıtladım.

"Davranmazlar davranmazlar, ben ilgilenirim."

"Ne zaman serbest kalır?"

"Bir terslik olmazsa yarın savcıya yollarız. Sonrası savcılığın kararı."

Açık sözlülüğüm onu rahatlatmış gibiydi. Ama yine de sormadan edemedi.

"Bir şeye ihtiyacı var mıdır? Yiyecek, içecek?"

"Bütün ihtiyaçlarını karşılarız. Kaygısız olun."

Kaygısız olun, diyerek kapatmıştım telefonu, oysa kaygılanması için çok sağlam nedenleri vardı. Leyla'nın çok güvendiği bu polis, ne yapar ederim de, bu doktorun bir açığını nasıl bulurum diye düşünüyordu. Aslında Leyla'nın durumu da benden farklı değildi. Telefonda sesimi duyunca şoka uğramış gibiydi? Sevgilisinin gözaltına alındığını öğrendiğinde kapıldığı endişe mi? Belki de Namık yanımızda diye açıkladığımda, nefesini tutarak, onu cinayet zanlısı olarak gözaltına aldık dememden korkmuştu.

Telefonu yeni kapatmıştım ki Ali girdi içeri. Korumanın sorgusunu tamamlamıştı. Önce ikisi de kıvırtmaya kalkmışlar; Dersaadet binasında bulunduklarını, ISD'liler içeri girmek isteyince kendilerini savunduklarını söyleyecek olmuşlardı. Ama Ali, kendine özgü ikna yöntemleriyle bu iki sert delikanlının ağzından söküp almıştı gerçeği. İşin aslı şöyleydi:

Bizim tilki Ercan bir muhbirini yerleştirmişti ISD'lilerin içine. -Demek Âdem Yezdan,

sandığımızdan daha Çok önemsiyordu bu derneği- Böylece bu geceki eylemin yapılacağını önceden öğrenmişler, ciplerini Cankurtaran'a tek geçiş yeri olan caddeye çekerek Namıkların minibüsünü beklemeye başlamışlardı. Amaçları, öteden beri hınç duydukları ÎSD'lilere iyi bir meydan dayağı çekmekmiş. Kendilerini öfkelerine o kadar kaptırmışlar ki, peşlerinde olduğumuzu fark etmemişler bile.

Bu ifadeler bizimkilerle desteklenince Namık ve arkadaşları yarın savcılıktan salıverilirdi.

Ama bu sonuç işimize hiç gelmezdi. Beyaz minibüste kurbanların giysilerinden kalan iplikçik, ayak izi, parmak izi, kan örneği, yani işimize yarayabilecek herhangi bir delil var mı, bunları araştırmamız için bize en az yirmi dört saat zaman gerekiyordu. Ayrıca, şu anda olası katillerden en güçlü iki zanlı grubu elimizde tutarken yeni cinayetler olup olmayacağını da görmek istiyorduk. Yani hem ÎSD'lilerin, hem Dersaadet'çilerin en az yirmi dört saat daha elimizde kalması gerekiyordu. Bunu savcılıkla konuşup

halledebilirdim, böyle önemli bir davada bize güçlük çıkaracaklarını sanmıyordum.

Ali'yi biraz dinlenmesi için odasına yollayıp ben de koltuklarımı. karşı karşıya getirerek, pratik bir yatak yaptım kendime. Pardösümü üzerime alıp uzandım. Dalmışım... Namık, Evgenia'nm meyhanesine gelmişti. Her zaman benim oturduğum masaya yerleşmiş, hayran hayran sevdiğim kadına bakıyordu. Herif meğerse Leyla Barkın'a değil de bizim Evgenia'ya âşıkmış. Sonra başka bir rüya. Leyla, bizim Demir'in bahçesine giriyordu, yanında da bir çocuk. Sesleniyordum, duymuyorlardı. Hızla yaklaşıyordum arkalarından, Leyla Hanım diye sesleniyordum, sadece çocuk dönüp bakıyordu. Hemen tanıyordum onu: Yekta'nın oğlu Umut. Şaşkınlıkla duraksarken, Leyla da çeviriyordu başını. Beni görünce gülümsüyordu. "Merhaba Nevzat Bey. Gelin sizi oğlumla tanıştırayım." Üç yıl önce ölen Umut, yüzünde tuhaf bir ifadeyle elini uzatıyordu. Uzattığı eli sıkmak istiyordum ama yapamıyordum. Elim boşluğu avuçluyordu. Başımı kaldırınca Leyla'nın gözlerinden Handan bakıyordu yüzüme. "Ne yapıyorsun Nevzat? Unuttun mu, biz üç yıl önce öldük!"

İrkilerek uyandım. Dışarıda güneş doğmuştu. Güçlükle doğruldum uzandığım koltuklardan. Galiba sırtım yine ağrımaya başlayacaktı. Zeynep'ten aldığım yedek ağrı kesiciyi bardakta kalan bayat suyla mideme gönderdim. Lavaboya gittim, yüzümü yıkadım. Bir sıkıntı vardı içimde. Uykumu alamadığım için mi? Ayamadığım için mi? Belki temiz hava iyi gelirdi. Uzun gecenin ağırlığını taşıyan bu odadan, bu koridorlardan, emniyet binasından çıkmak istedim. Ali'nin odasına indim. Yoktu. Nereye gitmişti bu çocuk? Alt koridordaki nöbetçiye sordum. "Nezarethaneye indi Başkomiserim." Yeniden sorguya mı başlamıştı benden habersiz? "Ne yapıyor orada?"

"Uyuyor..." Neşeyle aydınlanmıştı yüzü. "Uyuyamamış, girişte sol taraftaki hücrede boş bir yatak var. Oraya uzandı." Hiç güleceğim yoktu.

"Allah iyiliğini versin Ali," diyerek küçük bir kahkaha attım.

Merdivenlerden aşağıya indim, beni gören nöbetçi ayağa fırladı. Kızdığımı sanmış olacak ki, hemen ihbar etti bizimkini.

"Benim suçum değil Başkomiserim. Olmaz, burası nezarethane, dedim ama Ali Komiser dinlemedi..." "Nerede yatıyor?" "Şu soldaki hücrede."

Kapı aralıktı, içeriye süzüldüm. Bizimki sanki kuş tüyü döşekte yatıyormuş gibi tahtanın üzerine rahatça uzanmış, mışıl mışıl uyuyordu. Kıyamadım köftehoru uyandırmaya.

Üzerine örttüğü deri ceketinin cebinden arabanın anahtarını alıp çıktım.

Ali'nin arabasına atlayıp, her dakika, her saniye yeni araçların katılımıyla yoğunlaşan, en fazla yarım saat sonra da tümüyle tıkanacak olan çevre yolundan, yedi tepenin en yükseğine, Edirnekapı'ya yöneldim. Sivil ekiplerimizi yerinde görmek istiyordum.

Edirnekapı'dan, sanki Fatih Sultan Mehmed'in topları tarafından daha dün dövülmüş gibi, darmadağın olmuş surların arasından geçerek eski şehre girdim. Ağır ağır akan taşıtlarla birlikte Vezneciler'e yöneldim.

İstanbul Belediye Binası'nın önünden geçerken çaldı telefonum. Topkapı Müzesi'nin müdiresi arıyordu. Geceyarısı yaptığımız konuşma da kaygılarını gidermemiş olmalıydı.

"Günaydın Leyla Hanım..."

"Günaydın Nevzat Bey... Kusura bakmayın, sabah sabah rahatsız ediyorum sizi... Ama Namık'ı çok merak ediyorum."

"Yapmayın Leyla Hanım, bakın, boş yere üzüyorsunuz kendinizi. Dedim ya, Namık Bey'in rahatı yerinde."

Hayır, ikna olmuyordu.

"Sizden rica etsem, beni görüştürür müsünüz?"

işte bunu yapamazdım.

"Mümkün değil, yasalar buna izin vermiyor. Sadece avukatı görüşebilir."

"Avukatı görüşebilir, değil mi? Tamam o zaman, avukat arkadaşları yollayalım bari."

Ama bu da yetmedi. Sanırım bütün bu içten davranışlarının altında büyük bir güvensizlik yatıyordu. Belki Namık'ın geçmişte polislerle yaşadıkları yüzünden. Belki de daha önemli bir nedenden. Namık'la öyle büyük bir suçu paylaşıyor olabilirlerdi ki, -beş kişinin öldürülmesi gibi- sevgilisi önemsiz bir meseleden gözaltına alınmış olsa bile, bir türlü tedirginlikten kurtulamıyordu kadın.

"Şey Nevzat Bey... Peki sizi görebilir miyim?"

Konu neydi, demek kabalık olacaktı.

"Tabii," demek zorunda kaldım birkaç gündür oluşan ilişkimize saygıdan. "Ama ben emniyet dışındayım. Süleymaniye'de."

"iyi işte, ben de evden çıkıyordum zaten. On dakikaya kal maz gelirim yanınıza."

Telefonu kapattıktan sonra saate baktım, yediyi on geçiyordu. İyi, zamanım vardı.

Leyla'yı yakından görmek, onun ruh halini anlamak açısından yararlı bile olabilirdi. Kim bilir, belki de soruşturmayla ilgili yeni bilgiler verecekti. Geceya- rısı nasıl ulaştıysa o bilgilere? Kafa yormanın anlamı yoktu. Babamın ballandıra ballandıra anlattığı, bir zamanlar orta halli istanbulluların eğlence merkezleri olan Şehzadebaşı'na doğru ilerlemeyi sürdürdüm. Namıdiğer "Direklerarası"a doğru. "Direklerarası" ismi de bu caddenin Bizans'tan kalan iki yanı mermer sütunlarla kaplı tek yol olmasından geliyormuş. Artık sütunların yerinde yeller esen caddeden Beyazıt Meydanı'na yöneldim.

Beyazıt Camii'ndeki ekibin sorumlusu Komiser Necati'yle bir sabahçı kahvesinde buluştuk. Biraz kalın kafalıydı ama çalışkan bir çocuktu. Gece boyuca beş çöp

toplayıcısıyla bir beyaz minibüs durdurmuşlardı. Çöp toplayıcılarından biri asker kaçağı, minibüsten bir kişi de sahte çek düzenlemekten aranan bir işadamı çıkmıştı. Ötekilerin hepsi temizdi. Sabah ekibi gelinceye kadar mevkilerini korumalarını söyleyip ayrıldım yanlarından.

Beyazıt Karakolu'nun önüne park ettiğim aracın yönünü bu kez Süleymaniye'nin tarihi sokaklarına çevirdim. Yıkılmaya yüz tutmuş ahşap evlerin arasından geçerek ulaştım üniversitenin arkasındaki uzun ve aydınlık meydana. Arabayı dört köşe, sivri takkeli çeşmenin hemen önüne park ettim. Ne bizim sivil polisler, ne de başka bir görevli, niye arabanı buraya bırakıyorsun diye itiraz etti. Kimsenin benimle ilgilendiği yoktu. Caminin karşısındaki dükkânlar çoktan açılmıştı ama henüz meraklı turist kalabalığı ortalıkta görünmüyordu. Süleymaniye Camii'nin Kanuni Sultan Süleyman ile büyük aşkı Hürrem Sultan'm türbelerine açılan kapısının önüne gelince telefonumu çıkardım, ekip sorumlusu Ekrem'i arayıp nerede olduğunu soracaktım ki, adamımın köşedeki kuru fasulyesiy- le ünlü lokantanın masalarından birinde karnını doyurduğunu gördüm.

"Afiyet olsun," diyerek çöktüm yanma. "Ne bakıyorsun şaşkın şaşkın, bana da bir çorba ısmarlasana."

ilk şaşkınlığını atlatır atlatmaz, ekmeğini, kaşığını bırakıp sözlü raporunu vermeye girişti. Süleymaniye'nin etrafında da gece sakin geçmişti. Sekize yakın çöp toplayıcısı çevirmişlerdi, şahısların hiçbirinde kuşkulu bir durumla karşılaşma mışlardı. Çoğu çingene olan bu vatandaşlarımızın ekmeklerini çöpten çıkarmaktan başka amaçları yoktu. Şüpheli araca gelince, bırakın beyaz renkli olanını, siyah, mavi, kırmızı, ilaç için tek bir minibüs bile geçmemişti bu civardan. Yapacak bir şey yoktu, çorbalarımızı kaşıklamaya başladık.

'Süleymaniye, Osmanlı'nın görkemini simgeleyen bir anıttır."

Mercimek çorbası enfesti. Biraz limon, biraz kırmızıbiber ekleyip taze francalayı da yanma katık edince şahane bir kahvaltı çıktı ortaya. Bir tas çorbayla doymayan genç irisi Ekrem'in ikincisini de iştahla mideye indirmesini zevkle izledikten sona onu işinin başına yollayıp tatlı tatlı yakan mayıs güneşinin altında mayışmaya başlıyordum ki, Leyla Barkın'ın üzerime düşen gölgesiyle toparlandım. Yüzü solgun, gözleri çökmüştü. İlk kez onu bu kadar berbat bir halde görüyordum. Sanki bir gecede yaşlanmış gibiydi.

"Buyurun Leyla Hanım," dedim ayağa kalkarak. "Şöyle oturun..."

Telaşla yerleşti iskemleye. Evet, önemli bir gelişme olmuştu ya da öyle olduğuna inandırmaya çalışacaktı beni.

"Karnınız aç mı? Bir şeyler söyleyelim size."

Sanki ters bir soru sormuşum gibi çatıldı kaşları.

"Yok Nevzat Bey, yemek yiyecek halim yok. Siz Namık'tan haber verin. Nasıl, iyi mi?"

"Telefonda da söylediğim gibi iyi, gayet iyi."

"Benden bir şey gizlemiyorsunuz, değil mi?"

Endişesi bir türlü geçmiyordu.

"Yok canım, niye gizleyeyim. Namık Bey gerçekten de çok iyi."

"Kavga dediniz. Yarası beresi yok, değil mi?"

"Sapasağlam valla. Ama rakibi Ercan için aynı şeyi söyleyemem." Sözlerimi duymamış gibiydi. "Bakmayın Namık'ın öyle dik dik

konuştuğuna. Kendini Che Guevara zannedecek kadar hayalcidir. O yüzden hâlâ derneğin gençleriyle geceyarılan eyleme çıkıyor böyle.

Ama Che'den çok Gandi'ye benzer."

Alaycı bir tavırla söylendim.

"Valla Gandi, Namık gibi kavga edebilseydi, Hindistan'daki ingiliz subaylarının çoğu burnu kırık gezerdi."

Gülmedi bile, aklı endişe tarafından ele geçirilmişti.

"Kendini savunmuştur, yoksa karıncayı bile incitmez."

Çok uzatmak istemedim.

"Siz daha iyi tanıyorsunuz, öyle diyorsanız, öyledir."

Ee hepsi bu mu, bunun için mi benimle konuşmak istiyordunuz dercesine baktım. Zeki kadın, ne demek istediğimi anladı hemen. "Size söylemeyi unuttuğum bir şey var. Belki önemli değildir ama bilmenizi istedim."

"Öyle mi, nedir?"

Kollarını masanın üzerine koyarak bana doğru eğildi.

"Akşam hiç uyuyamadım. Oturup olanları düşündüm. Dün o korkunç paket geldi ya...

Zavallı Fazıl Gümüş'ün öldürüldüğünü öğrendim ya. Bunun Necdet'in ölümüyle de ilgisi olabileceğini düşündüm. Çünkü Necdet, Fazıl'la da tanışırdı. Siz de Necdet'le Mukadder Kınacı'nın birbirlerini tanıdığını söylemiştiniz, işte bunlar aklıma gelince Necdet'le yediğimiz son yemeği hatırladım. Daha doğrusu, Necdet'in o geceki tavrını. İlk buluştuğumuzda bana, lSD'nin Dersaadet hakkında açılacak davaya katılıp katılmayacağını sormuştu. Bilgi vermek istemediğim için geçiştirmiştim. O da üstelememişti. Ama sonra hiç beklemediğim bir şey yaptı. Yeniden birlikte olalım, dedi."

"Evet, bunu anlatmıştınız."

Ela gözlerini ısrarla yüzüme dikti.

"Anlattım fakat bunu beklemediğimi söylemedim. Oysa teklifini çok yadırgamıştım.

Çünkü Necdet'in beni sevdiğini, yeniden birlikte olmak istediğini hiç sanmıyordum."

"Demek ki istiyormuş, teklif ettiğine göre."

"Hayır, istemiyordu."

"Bundan nasıl emin olabilirsiniz ki?"

"Kadınlar bilir Nevzat Bey. Ama başka bir olay daha yaşamıştık. Bu yemekten çok önce..." Geriye çekildi... "Ben biraz kıskancımdır. Bir gece, bir hiç yüzünden Namık'la kavga etmiştim. Geceyarısı öfkeyle fırlayıp çıkmıştım evden. Üniversiteden arkadaşların takıldığı bir bar var, oraya gittim. Necdet de oradaydı. Halimi görünce üzüldü. Yardım etmek istedi. Samimiydi. Benim aklım başımda değildi, kendimi içkiye verdim. Aslında çok da içemem. Birkaç kadeh sonra zil zurna sarhoş olmuştum. Necdet evine götürdü beni. İstese..." Solgun yüzüne ince bir kızıllık yayıldı. "İstese her şeyi yapabilirdi. Son 289

derece kibar davrandı. Bırakın tacizi, rahatsız edici hiçbir davranışta bile bulunmadı.

Ertesi sabah uyandığımda o çoktan işine gitmişti. Hatta kapı çalındı, onun pijamalarını giyip ben çıktım dışarı. Gelen Âdem Yezdan denen adamdı. Muhtemelen o da yanlış anladı tabii. Ama gerçek tümüyle farklıydı. O gün hemen evime dön düm. Namık'tan özür diledim. Tuhaf olan, Necdet'in bu işin üstüne düşmemesiydi. Beni yeniden isteyen bir adam, hele bu kişi Necdet gibi ısrarcı biriyse bu fırsatı kaçırmazdı. Yani Necdet o yemekte, yeniden birlikte olalım, derken benimle gerçekten birlikte olmak istemiyordu.

Benim Âdem Yezdan adına çalışmamı istiyordu. O gece tam olarak şöyle demişti bana:

'Aklını başına topla Leyla, bu ülkeden, bu insanlardan bir şey olmaz. İstifa et şu müzedeki işinden. Âdem Bey'in elemana ihtiyacı var. Seni de alalım yanımıza...' Onun bu sözlerini her zamanki zevzekliğine vermiştim. Ama dün akşam düşününce, hem yeniden birlikte olalım teklifinin, hem de bu konuşmanın bir rastlantı olmadığını anladım. Âdem Yezdan davanın tekrar görülecek olmasından telaşa kapılmıştı. Mahkemeye hem müşteki, hem de müdahil olmak isteyen ISD'nin stratejisini öğrenmek istiyordu. Namık'la yaptığımız kavgayı da bildiklerinden, ilişkimin kötüye gittiğini düşünerek, belki de sevgilime kızacağımı, hatta ondan intikam almak için onların yanında yer alabileceğimi san mışlardı."

Ne yapıp etmiş, lafı yine Âdem Yezdan'a getirmişti ama sözleri tutarsızlıklarla doluydu.

"İyi de, Necdet'le onca yıl birlikte olmuşsunuz. Sizi tanımıyor mu? Böyle bir teklifi kabul etmeyeceğinizi bilmez mi?" Sanki bunu sormamı bekliyormuş gibi heyecanla atıldı.

"işte ben de onu söylemeye çalışıyorum. Necdet bu teklifi kendi gönlüyle yapmadı. O

gün beni almak için müzenin önüne geldiğinde, arabadan güçlükle inmişti. Bir eliyle kaburgalarını tutuyordu. Eğilip doğrulurken acıyla yüzünü buruşturuyor, fena halde canı yanıyordu. Ne olduğunu sordum. Kaza diye geçiştirmeye çalıştı. Ne kazası diye ısrar edince, ağız değiştirdi. 'Yolda itin biriyle kapıştık. Elindeki bastonun ucuyla birkaç kez göğsüme vurdu,' dedi." Necdet Denizel'in otopsisinde yer alan, gövdesindeki madeni para büyüklüğündeki lekeleri hatırladım. Leyla'ya lekelerden bahsetmemiştim, kadın bundan bahsetmesi ilginçti. Darp izlerini gerçekten de Âdem Yezdan mı yapmıştı? Belki de çarpıtıyordu. Belki de lekeler, sevgilisi Namık'ın işiydi. Kendi marifetlerini Âdem Yezdan'ın üzerine yıkmaya çalışıyorlardı.

"Ama Necdet gerçeği gizliyordu Nevzat Bey," diye hevesle anlatmayı sürdürdü. "Âdem Yezdan'la karşılaştıysanız, görmüşsünüzdür, elinde fildişi saplı bir bastonla dolaşır. Bence bastonla onu tartaklayan, yolda karşılaştığı biri değil, bizzat patronuydu."

"Bunu niye yapsın ki?"

"Çünkü Necdet'e beni ikna etmesini söylemişti. Beni iyi tanıyan Necdet de bunun mümkün olmadığını anlatmaya kalkınca zora başvurmuştu. Yoksa Necdet, hayatta bana o iş teklifini yapmazdı. Çünkü reddedeceğimi bilirdi." Duraksa- dı, sanki pazar gecesi yaşananları yeniden görmek istercesine ela gözlerini açıp kapadı. "O gece anlayamadığım bir telaşı vardı Necdet'in. Şimdi düşündükçe fark ediyorum bunları. Sakin görünmeye çalışıyordu ama değildi. O yüzden gecenin sonunda benimle kavga etti zaten. Uzun yıllar süren birlikteliğimizdeki en şiddetli kavgaydı o. Çünkü bozulan sinirleri daha fazla gerilime dayanamamıştı."

Anlattıkları, birkaç saat önce Namık'ın dile getirdiği senaryoyla birebir çakışıyordu. Şu davanın yeniden açılmasıyla panikleyen Âdem Yezdan, yasadışı işleri hakkında bilgi sahibi olan herkesi öldürtüyordu. Ve suçu da tSD'nin üzerine yıkmak için kurbanların ellerine

birer sikke yerleştirip tarihi mekânlara bırakıyordu, ilk kurban da Necdet olmuştu. Tabii bu açıklıkta dile getirmemişti Leyla, ama iki sevgilinin önceden bu ortak senaryo üzerine çalışmış olmaları ihtimal dışı değildi. Onun açıkça söyleyemediğini ben doğrudan sordum.

"Yani sizce Necdet'i tehdit eden Âdem, sonra da onu öldürttü mü?"

"Bilmiyorum... Ben sadece dün gece bu ayrıntılar aklıma gelince sizinle paylaşmak istedim. Belki soruşturmaya yardımı dokunur diye."

"Teşekkür ederim, gerçekten önemli bilgiler bunlar. Şu anda çok anlam ifade etmese de resmin diğer parçaları elimize geçtiğinde çok işe yarayacak anlattıklarınız."

Sanki hayal kırıklığına uğramıştı, sitem etmeye başla- yecak diye geçirdim aklımdan, hayır, yapmadı. İlk kez görüyormuş gibi, bu kentin Osmanlı siluetini oluşturan o muhteşem ibadethanelerden belki de en güzeli olan camiye çevirdi bakışlarını.

İncitmekten korkarcasına, irili ufaklı, gümüş rengi kubbeleri, küçük taş kuleleri, zarif kemerleri, ince işçilik harikası minareleri, taş duvarlara soluk aldıran pencereleri izledi.

Ansızın bana döndü, gözlerinde tuhaf bir ışık vardı. "Gezmeye gelmediniz değil mi buraya?"

"Hayır," dedim gülümsemeye çalışarak. "Siz tahminde bulunmadınız ama altıncı kurbanın Süleymaniye'ye bırakılacağını düşündük."

Mahcup bir tavırla mırıldandı.

"Ne size, ne de kendime yeni bir hayal kırıklığı yaşatmak istemedim. Ama ben de son kurbanın buraya bırakılacağını düşünüyorum. Üç ihtimal var: Süleymaniye, Beyazıt, Şehzade Cami..."

"Şehzade Camii mi?" Hiç aklımıza gelmemişti orası. Belki de biz iki külliyenin etrafında önlem alırken katiller rahatça bırakmıştı oraya kurbanlarını. Telaşla sordum: "Önemli bir eser midir Şehzade Camii?"

"Önemli bir eser olmaz mı?" Küçümser gibi çıkmıştı sesi. "Sinan çıraklık eserim, der ama başyapıtlarından biridir. Kanuni'nin genç yaşta vefat eden oğlu Şehzade Mehmet için yapılmıştır. Aslında külliyenin inşasına şehzade ölmeden önce başlanmıştı. Muhtemelen külliyeyi Kanuni için yapıyordu Sinan. Ama şehzadenin ölümüyle eser oğluna adandı."

"Süleymaniye kadar önemli bir eser olmasa gerek." Canım sıkılmıştı, benim de sesim yüksek çıkmaya başlamıştı. "Mimar Sinan bile, çıraklık eserim, dediğine göre."

Galiba anladı kabalık yaptığını.

"Süleymaniye farklıdır tabii," dedi sesini yumuşatarak. Ama o bilgiç havadan tümüyle sıyrılmamıştı. "Gerçi Sinan bu harikulade yapıtı için de, kalfalık eserim, demiştir ya.

Neyse, Şehzade Camii'ni de boş bırakmayın, derim yine de..."

Bırakmayacaktık bırakmamasına da bugün olan olmuştu artık. Katillerin dün gece işe çıkmamış olması için dua etmekten başka bir şey gelmezdi elimizden.

"Haklısınız, Süleymaniye gerçekten olağanüstüdür." Galiba dalgınlaşmamı sözlerine kırıldığıma yormuş, gönlümü almak istiyordu. Sinan'ın muhteşem eserini gösterdi. "Burası bir mimarlık ve mühendislik harikasıdır. Süleymaniye, Osmanlı'nın görkemini simgeleyen

bir anıttır. Biliyorsunuz değil mi? Avludaki şu dört minare, Kanuni'nin İstanbul'da devran süren dördüncü hükümdar olduğunu anlatır." Başını eğerek, gökyüzünün pürüzsüz maviliğine uzanan zarif minarelere baktı. "Görüyor musunuz? Minarelerde toplam on şerefe var. Camiye bitişik olanlarda üçer, avlunun ortasın- dakilerde ikişer tane." Hayran bakışları bir süre minarelere takılı kaldı. "Burası sadece cami değil, medrese, kütüphane, sıbyan mektebi, hastane, imaret, misafirhane gibi birimlerinde yer aldığı bir yaşam merkezidir. Süleymaniye gibi külliyeler Osmanlı kentini oluşturan mimari adacıklardır.

Şehir bu merkezlerin etrafında şekillenmiştir. Bu külliyeler aynı zamanda Osmanlı'nın dünya görüşünü de yansıtır. Mesela külliyelerde, başta cami olmak üzere binalar özene bezene inşa edildiği halde, etraflarında bir çevre düzenlenmesi yapılmamıştır. Mimar sadece külliyenin sınırlarının içindeki yapıların sorumluluğunu almıştır."

Anlattıklarının bir kısmını Cevaz Efendi'den duymuştum ama son söyledikleri ilginçti.

"Oysa bütün bu muhteşem eserleri yapan Osmanlı mimarları kolaylıkla çevreyi de düzenleyebilirlerdi. Ama yaşadıkları toplum, inançları, gelenekleri görenekleri buna engeldi. Osmanlı'da içedönük bir yaşam vardı.

İnsanlar dünyayı camilerin, külliyelerin avlularından izliyorlardı. Geniş yollar, büyük alanlar, parklar açmak, ihtiyaç olarak görülmüyordu."

Roma dönemindeki alanları düşündüm.

"Ama Konstantinopolis böyle değilmiş."

Takdir eden gözlerle süzdü beni.

"Çok hızlı öğreniyorsunuz Nevzat Bey."

Sevgilisi için kaygılanan bir kadın olmaktan çıkmış, kendinden emin biliminsanı kimliğine bürünüvermişti.

"Haklısınız, öyle değildi. Mesela arkamızdaki Beyazıt Meydanı'nın yerinde Tauri Forumu vardı. Düz bir cadde, yani mese bu meydanı doğuda Konstantin Forumu'na, yani Çemberlitaş'a, batıda Bovus Forumu'na, yani Aksaray'a bağlıyordu. Vezneciler'in olduğu yerde Filadelfion Forumu vardı, bugünkü Saraçhane'nin bulunduğu bölgede ise Amastrianon. Günümüzdeki Sultanahmet bölgesi dediğimiz yerde ise kocaman bir hipodrom ve halkın yararlandığı başka bir geniş alan, Augustaion yer alıyordu. Oysa Osmanlı İstanbul'unda süslenmiş sokaklar, tiyatroları olan meydanlar, heykellerle bezenmiş alanlar yoktu. Halkın toplandığı yerler Süleymaniye gibi büyük camilerdi. İçe kapalı toplum, içe kapalı alanlarda toplanıyordu."

Bu akademik bilgiler aklımı karıştırmıştı.

"Ama Fatih Sultan Mehmed'in bu kenti yeniden imar ettiğini anlatmıştınız. Hatta Konstantin ile Fatih arasında benzerlikler bulunduğunu bile söylemiştiniz."

Yanlış anlaşılmanın verdiği sıkıntıyla, "Galiba doğru ifade edemedim," diyerek gülümsedi. "Fatih, bu kenti gerçekten de yeniden kurmuştur. Çünkü Osmanlılar Konstantinopolis'e girdiklerinde, kent korkunç bir durumdaydı. Fatih tıpkı Konstantin gibi, bu yıkılmış, talan edilmiş kentten bir payitaht yaratmak için adeta seferberlik ilan etti.

İmparatorluğun her yanından ustalar ve savaş esirleri getirtti. Mesela Trabzon'dan beş bin aile toplandı. Edirne, Bursa, Gelibolu ve Filibe'den Rum zanaatçılar çağrıldı. Türkler, Slavlar, Yahudiler, Ermeniler başkente göçe zorlandı. Her kent en az yüz zanaatçıyı ve

zengin aileyi Kostantiniyye'ye yollamakla görevliydi. Gitmek istemeyen insanlar da oldu tabii ama kimse Fatih'in buyruğuna karşı koyamazdı. Büyük bir imar hareketi başlatıldı.

Ve Doğu Roma'nın yaşlı, yorgun, ümitsiz kentinden yepyeni bir Osmanlı payitahtı yaratıldı. Fatih'ten sonra, oğlu Beyazıt ile torunu Yavuz da işin peşini bırakmadılar. Ama Kostantiniyye en parlak dönemine Kanuni zamanında ulaştı." Bakışları yeniden camiye kaydı. "Ve şüphesiz o dönemin en muhteşem anıtı Süleymaniye'ydi." Kendinden ve sözlerinin doğruluğundan emin olarak bana döndü, "işte bu yüzden katillerin altıncı kurbanlarını buraya bırakacaklarını düşünmüştüm."

"Yapmadılar," dedim sıkıntıyla. "Belki de yapamadılar..."

"Niye, burada önlem aldığınızı mı gördüler?"

"Belki..." Yorgun gözlerimi uykusuz yüzüne dikerek mırıldandım: "Tabii, sizin de hatırlattığınız gibi, kurbanlarını Şehzade Camii'ne bırakmadılarsa." "Öldürmeyi bilen bir aşiretin çocuğu."

Katiller, kurbanlarını Şehzade Camii'ne bırakmamışlardı. Ekrem'le iki adamı, başlarında da ben, talihsiz şehzadenin külliyesindeki camiyi, türbeleri, geniş bahçedeki her köşeyi, arkadaki Vefa Lisesi'ni, yan taraftaki parkı, parkın içindeki örme minareli Burmalı Mescit'in her yanını didik didik aramamıza rağmen ne bir kurban, ne de kuşkulu bir şahısla karşılaştık. Derin bir oh çekerek yeniden arabaya bindiğimde, Âdem Yezdan'la konuşmanın kaçınılmaz olduğunu anlıyordum. Bunun iki yolu vardı: Ya doğrudan adamı gözaltına alacaktık ya da dünkü gibi mekânına dostça bir ziyaret gerçekleştirecektim.

Ali'ye sorsam, yakasından tutup sorguya çekelim herifi, derdi. Ama bu hiç akıllıca olmazdı. Anında istanbul'un bütün ensesi kalın avukatları yığdırdı emniyete. Ayrıca aşiretin Ankara'daki milletvekili, derhal içişleri Bakanı'nı arar, memleketine, milletine hizmet etmekten başka gayesi olmayan bu saygın işadamına polisin yaptığı kaba muamelenin ne anlama geldiğini sorardı. İçişleri Bakanı da istanbul Emniyet Müdürü'nü taciz eder. O da vakit yitirmeden Mümtaz'ı arayarak bu rezalete bir an önce son verilmesini emrederdi. Âdem Yezdan da ellerini kollarını sallayarak Dersaadet'ine geri dönerdi. Üstelik bir daha da bizimle konuşmazdı. Oysa hazır buralara kadar gelmişken, belki de en mantıklısı, Âdem'i tek başıma ziyaret etmekti. Ama bugün cumartesiydi.

Bakalım Âdem şirkete gelmiş miydi? Bende telefonu yoktu. Uyanmış olmasını umarak Ali'yi aradım, ikinci çalışında açtı ama sesi boğuktu, doyulmamış bir uykunun izlerini taşıyordu. Âdem Yezdan'ın telefonunu sorunca ivecenlikle atıldı.

"Hemen getireyim Başkomiserim."

"Getiremezsin Ali. Emniyet dışındayım. Adamı ara da bir sor bakalım, Dersaadet'te miymiş? Eğer şirkete gitmemişse nerede olduğunu öğren. Onunla hemen konuşmam lazım."

"Emredersiniz Başkomiserim."

Telefonu kapatıp arabanın burnunu Yenikapı'ya çevirdim. Denize inen cadde üzerinde sabah trafiği başlamıştı. Adım adım ilerlerken çaldı telefonum. Ali'ydi, sesi düzelmiş, uyku sersemliğini atmıştı üzerinden.

"Âdem, yoldaymış Başkomiserim. Dersaadet'e gelmek üzereymiş. On dakikaya kadar orada olurmuş, 'Nevzat Bey buyursun, bekliyorum,' dedi."

"Tamam Alicim, teşekkür ederim."

"Şey Başkomiserim, siz neredesiniz? Tek başınıza mı gideceksiniz o at suratlı herifin yanına?"

"Tek başıma gideceğim," dedim kesin bir tavırla. "Sen şu son kurban Fazlı Gümüş'ün ailesini ziyaret et. Özellikle maktulle Âdem Yezdan'ın ilişkisini öğrenmeye çalış. Anlaşıldı mı? Ha, bu arada arabanı ben aldım. Kendine başka bir araç bul. Öğleden sonra görüşürüz emniyette."

Kendini dışlanmış gibi hissettiğinden emindim ama uyuyup kaldığı için bunu hak etmiş olduğunu düşündüğünden fazla ısrar etmedi.

Sahil yolu daha sakindi, daha ferah. Pencereyi usulca araladım, bir esinti çarptı yüzüme. Deniz kokulu, nemli bir esinti. Yer yer yıkılmış, un ufak olmuş, yer yer ayakta kalmış deniz surlarını sol yanıma, Marmara'nın koyu maviliğini sağ yanıma alarak siyah asfalt yol boyunca ilerledim. Çok tuhaf bir duygu hissettim birden. Sanki günümüzde, motorlu bir taşıtta değil de, binlerce yıl önce bir kayığın içinde, kıpırtılı suların üzerinde ilerliyor gibiydim. Ne otomobiller vardı, ne de binalar. Yanımda yöremde yelkenli küçük tekneler, rengârenk mavnalar, kadırgalar, kalyonlar... Şehrin kıyısında geçit vermez kale duvarları gibi uzanan surlar. Birkaç kilometrede bir, şehre açılan kapılar çarpıyordu gözüme. Kumkapı, Kadırga Limanı Kapısı, Küçükayasofya Kapısı, Çatladıkapı, Bukoleon Sarayı Kapısı, Ahırkapı'ya kadar bir hayal âleminde kayıp gittim böylece. Ahırkapı'ya gelince karşıma çıkan kırmızı ışıklar, hangi çağda yaşadığımı hatırlattı bana. Arabanın frenlerine dokununca hayal bitti, gerçek ortaya çıktı. Arka arkaya sıralanan araçlarla yeşil ışığın yanmasını bekledim. Sonra da direksiyonu sola kırıp girdim kentin kadim kapılarından birinden içeriye. Büyük Bizans

Sarayı'nın çirkin evler, şekilsiz binalar tarafından işgal edilmiş toprağının üzerinde, plansız programsız açılmış sokaklardan güç bela geçerek ulaştım Âdem Yezdan'ın şirketine.

Altı mermer sütunun taşıdığı sundurmanın gerisindeki iki kanatlı ahşap kapının önünde gençten, sarışın bir adam karşıladı beni.

"Buyurun," diye araladı kapıyı kibarca. "Âdem Bey sizi bekliyor."

Sofaya girince, çift başlı Bizans kartalı kabartmalarıyla süslü sütunlara yönelmeye hazırlanıyordum ki, "Buradan Başkomiserim," diyerek duvara ustaca gizlenmiş asansörü gösterdi genç adam. "Âdem Bey çalışma odasında." Binanın antik dekoruyla hiçbir ilgisi olmayan son derece modern bir asansör ikinci kata çıkardı bizi. Asansörün önünde, alt kattaki gibi taştan yapılmış iki sütun vardı. Ama bu sütunların üzerinde çift başlı Bizans kartalı değil, Osmanlı armasının kabartmaları yer alıyordu. Alçıdan yapılmış, sonra da titizlikle boyanmış olmalıydılar. İlk gözüme çarpan, güneş içindeki tuğra oldu, hemen altında bir kalkan vardı, çevresinde altından yıldızlar sıralanıyordu, üzerine bir sorguç yerleştirilmişti, iki yanında biri yeşil, öteki kırmızı iki sancak dalgalanıyordu. Süngülü bir tüfek, çift taraflı balta, tek taraflı balta, toplu tabanca, terazi, üst üste konulmuş iki kitap, nişanlar, asa, çapa, yay, borazan, kılıç, top gülleleri, mızrak... Belki başka figürler de vardı ama ben ancak bu kadarını seçebilmiştim.

"Abdülmecit döneminde yaptırılmış," diyen Âdem Yezdan'ın sesiyle sıyrıldım Osmanlı arması üzerindeki gezimden. Dün de böyle karşılaşmıştık, Jüstinyen heykeline bakarken girmişti içeriye. Ama bugün elinde fildişi saplı bastonu yoktu. "Hoş geldiniz Başkomiserim," diyerek elini uzattı. Tokalaşırken anlatmayı sürdürdü. "Ama güneşin ortasındaki tuğra Abdülhamit'indir. Aslında Osmanlılarda arma geleneği yokmuş. Bazı tarihçilere göre, armanın yaratılmasına Kırım Savaşı neden olmuş. O dönemde

Osmanlı'yla arasını iyi tutmak isteyen Fransa hükümeti Sultan Abdülmecid'e 'Legion'

nişanı vermiş. Fransa'nın bu jestini gören İngiltere, meydanı boş bırakmamak için hemen harekete geçmiş. Ve İngiltere Kraliçesi Victoria, Abdülmecit'e Dizbağı Nişanı'nı sunmuş.

Fakat önemli bir mesele varmış. Dizbağı Nişanı'nın geleneğine göre, bu onura layık görülen hükümdarların armaları Saint George Kilisesi'nin duvarında sergilenmek zorundaymış. Ancak Osmanlı padişahının arması bulunma- maktaymış. Bunun üzerine Kraliçe Victoria, Prens Charles Young'ı Osmanlı için arma tasarlamak üzere İstanbul'a göndermiş. İstanbul'a gelen İngiliz tasarımcı, işte bu gördüğümüz armayı oluşturmuş.

Ama Sultan Abdülhamit döneminde son halini almış. Abdülhamit'in tuğrası, terazi ve silahlar eklenmiş üzerine."

Abartılı bir hayranlıkla mırıldandım.

"Sadece Roma İmparatorluğu'nu değil, Osmanlıları da çok iyi biliyorsunuz."

"Keşke bilebilsem..." Sahiden de üzülmüş gibiydi. "Çok uğraştım Osmanlıcayı öğrenebilmek için ama beceremedim. Latince ile Yunancayı da öyle... Dil yeteneği başka bir şeymiş. Ya da bu işlere gençken başlamak lazımmış. Bir süre sonra akıl öğrenmeyi reddediyor." Hâlâ ayakta dikildiğimizi fark edince, "Hay Allah, yine gevezeliğim tuttu,"

diye söylendi. "Böyle ayakta bekletiyorum sizi."

"Yok yok, rahat olun Âdem Bey. Yeni şeyler öğrenmek her zaman ilgimi çeker."

Çok önemli bir meseleden söz ediyormuşum gibi duraksadı. "Öyle mi?" Yüzünde daha önce görmediğim bir anlam belirmişti. Kendilerinin çok güçlü olduklarını zanneden insan ların başkalarının kaderi hakkında karar verirken gözlerine vuran o soğuk ışık. "Emekli olunca sizi de Dersaadet'e alalım. Bizde her an, her dakika yeni bir şey öğrenirsiniz."

Bugün bambaşka bir Âdem Yezdan'la konuşacağıma dair bir his belirdi içimde.

"Neden olmasın?" diye alttan aldım. "Tabii, emekli olacak kadar yaşarsam."

Tartışılan sanki onun hayatıymış gibi itiraz etti.

"Ne demek yaşarsak, tabii yaşayacağız Başkomiserim. Bu ülkenin sizin gibi, benim gibi insanlara ihtiyacı var." Sütunların gerisindeki ahşap oymalarla süslü kapıyı gösterdi.

"Buyurun lütfen, odama geçelim."

Kapıya yönelmeden önce, hâlâ saygıyla asansörün önünde dikilen sarışın gence döndü.

"Bize yiyecek, içecek bir şeyler getirin Salih. Başkomiserim ne içersiniz? Çay, kahve?"

"Kahve olursa sevinirim. Az şekerli bir Türk kahvesi. Yiyecekler benim içinse sağ olun, tokum."

"O zaman bana da bir kahve... Sade olsun ama."

Âdem'in odam dediği yere girince şaşaadan, şatafattan, gösterişten gözlerim kamaştı.

Her yere bir kırmızılık hakimdi, sarısı bol bir kırmızılık. Uzun bir salonu andıran büyükçe odanın ortasındaki devasa kristale baktığımı gören Âdem gururla mırıldandı.

"Alt katı Roma împaratorluğu'ndan esinlenerek dekore ettik, burayı da Osmanlı'dan."

Osmanlı'nın son döneminden diye geçirdim içimden, çünkü kendimi Dolmabahçe Sarayı'nın kabul odasında gibi hissediyordum. Kenarları sarı sırmalarla kaplı, uçuk kırmızı atlas perdelerin süslediği pencerelerden süzülen solgun gün ışığı, iri kabartmalı nakışlarla süslü bej duvarları aydınlatıyordu. Yaldızlı padişah tuğraları, usta nakkaşların özenle çizdiği minyatürler, bileği sağlam hattatların kaleminden çıkma hatların sergilendiği altın kaplama çerçeveler, sanki fark edilmek için birbirleriyle yarışıyorlardı duvarların üzerinde.

Yerde halis ipekten, yine kırmızısı bol, kocaman bir İran halısı vardı. İnce bacaklı, süslü çalışma masasının arkasındaki duvarda mozaiklerle işlenmiş bir padişah tuğrası göze çarpıyordu.

"Abdülmecit'in," diye açıkladı Âdem. "Orijinali Ayasofya Müzesi'nin girişindedir. Sultan Abdülmecit imparator mozaiklerinden esinlenmiş, onlar gibi adını kalıcılaştırmak için tuğrasını Bizans mozaiğine işletmiş. Dönemin ulemaları karşı çıkmış ama sultan pek umursamamış."

Bu şehirde her zaman sıradışı hükümdarlar olmuştu; onların alışılmadık davranışları, bu davranışların çarpıcı hikâyeleri, her zaman akıl çeler, ilgi toplardı. "Buyurun, şöyle oturun. Manzarası muhteşemdir."

Masasının sol tarafındaki Fransız stili koltuğu gösteriyordu. Koltuğa oturunca Kadıköy'den Hayırsızada'ya kadar uzanan kıpır kıpır bir deniz

beliriverdi önümde.

"Hakikaten güzelmiş," dedim gözlerimi güneşli mavilikten alamayarak. "İnsanın içi açılıyor bakarken."

Bilmem kaçıncı Louis tarzı ihtişamlı masasının arkasına geçti.

"Siz manzarayı bir de terastan görün." Koltuğuna oturma- dı, masaya dayalı duran fildişi saplı bastonunu aldı. Tespih çekmeyi alışkanlık hailine getiren insanlar gibi, Âdem Yezdan da bastonuna dokunmayınca rahat edemiyordu anlaşılan. Geri dönerken tamamladı sözlerini. "Terastan deniz daha güzel görünür. Cankurtaran Feneri'nden Yalova'ya kadar bütün Marmara ayaklarınızın altında uzanır." Bastonuyla önümdeki koltuğu gösterdi. "Oraya otursam görüntünüzü kapatmış olur muyum?"

"Yok yok, rica ederim, buyurun... Konuşacağımız mesele manzaradan daha önemli."

"Tamam ama bir saate kadar çıkmam gerekiyor." Gözlerinin içi sevinçle ışıldayarak açıkladı. "Bizim veteriner bir çift yeni papağan bulmuş bana... Gidip onları alacağım."

"Merak etmeyin, çok sürmez, sadece birkaç soru soracağım," derken bakışlarım Âdem'in elindeki bastonun tabanındaki demir kaplamaya kaymıştı. Necdet'in gövdesindeki izler, Leyla'nın iddia ettiği gibi bu bastonun marifeti olabilir miydi? Bakışlarım değil ama sözlerim onu ciddileştirdi.

"Bizim çocuklar dün akşam yaramazlık yapmış galiba." Arkadaşlar arasında yapılan bir maçta çıkan arbededen bahseder gibi hafifsiyordu olayı. "Afiş asmaya gelen ISD'lileri biraz pataklamışlar."

"O kadar basit değil." Denizi, maviliği boş verip Âdem'in toprak rengi gözlerine baktım.

"Ercan ve iki korumanız ellerinde beyzbol sopalarıyla saldırdılar adamlara."

Sanırım Âdem de dün onunla işbirliğine hazır görünen, uzlaşmacı başkomiserden farklı bir Nevzat'la konuştuğunu anlamıştı. Sıkıntıyla sağ avucundaki bastonun sapını sol eline

geçirerek, "Ama ne yapsınlar?" diye savunmaya kalktı. "Adamlar kapımıza pankart asmaya geliyorlar. Belki de şirketi tahrip edecekler. Kendilerini savunmuşlar."

"Ne yazık ki öyle değil Âdem Bey."

Yüzü ciddileşti, hiç aldırmadan aynı sertlikte sürdürdüm sözlerimi.

"Adamlarınız son derece planlı bir şekilde ISD'lilerin minibüsünü izlediler. İSD'liler Dersaadet'e gelmeden çok önce. Eğer şirketinizin önüne gelmeselerdi bile onlara saldıracaklardı."

Aramızdaki balayı bitmişti, kumral kaşları çatıldı.

"Siz nereden biliyorsunuz bunları?" Suçlayıcı bir bakış belirdi gözlerinde. "Umarım o solcu eskisi Namık'ın iftirasına dayanarak bu kanıya varmadınız."

Gergindi Âdem, dünkü sakinliğinin yerinde yeller esiyordu. Belli etmemeye çalışsa da akşamki olay onu etkilemiş olmalıydı.

"Namık'la ilgisi yok," dedim sakince arkama yaslanarak. "Aslma bakarsanız, bu bilgiye ulaşmamı siz sağladınız."

Afalladı, gözleri iri iri açıldı.

"Ben mi?"

"Evet, siz". Sizin Namık Karaman hakkında anlattıklarınız. O bilgileri öğrendikten sonra, ISD'lileri zanlılar listesinde birinci sıraya çıkarmıştım. Dün akşamdan itibaren onları adım adım izlemeye aldık. Fakat tuhaf bir şey oldu, ISD'nin minibüsünü izlerken sizin adamlarınızın cipiyle karşılaştık."

"Ama..."

"Bu işin aması yok Âdem Bey. Her şey gözümüzün önünde oldu. Ayrıca adamlarınız da itiraf etti zaten. ISD'nin içine ajan sokmuşsunuz. Namık ve ekibini izlettiriyormuşsunuz."

Sinirli sinirli başımı salladım. "Dikkatinizi çekerim, kendinizi polisin yerine koymak suçtur."

İnce bir sakalın süslediği çenesi telaşla titredi.

"Ne... Neden bahsettiğinizi anlamıyorum? Ne ajanı, kim nereye yerleştirmiş?"

Gözlerinin içine bakarak açıkladım.

"Adamın ismi, adresi de var. İsterseniz veririm. Bizzat Ercan yönlendirmiş bu şahsı.

Sizden habersiz böyle bir işe kalkışması mümkün mü?"

Yüzünde bir yıkım belirmişti.

"Ah Ercan, ah!" diye söylendi. "Sizi temin ederim ki Başkomiserim, bunların hiçbirinden haberim yok... Ercan'ın bok yemesi."

Sonunda kibarlığı da bir yana bırakmıştı işte.

"İnanın bana, haberim olsaydı, asla izin vermezdim. Dağ başı mı burası? O zaman bizim Namık Karaman'dan ne farkımız kalıyor?"

Alttan alta cerrahı suçlamayı da sürdürüyordu bu arada.

"Kovacağım, bakın göreceksiniz Ercan'ı da, o iki artist korumayı da kovacağım."

Bastonunun fildişi sapını gergin bir tavırla ileri geri salladı. "Yanlış yaptım Başkomiserim.

Görüyor musunuz, durduk yerde başıma iş açtım. Şu güvenlik şirketi işine hiç girmeyecektim... Ben turizmciyim, ne anlarım güvenlikten, korumadan. Şimdi Ercan gibi adamlarla uğraşıp duruyoruz işte."

Evet, bütün suçu Ercan'ın üzerine yıkıp kurtulmak istiyordu sorumluluktan. Ama bu o kadar kolay değildi.

"Ya Necdet Denizel'in gövdesindeki lekeler?" Soruyu sorarken belirgin biçimde gözlerimi bastonuna dikmiştim. "Otopsi bulgularında maktulün göğsünde ve batın bölgesinde bastonunuzun tabanındaki metal halka büyüklüğünde morartılar bulundu." Beti benzi attı, bu şaşaalı, şatafatlı, renkli odadaki en solgun nesne, sanırım, şimdi Âdem'in yüzüydü.

"Neler söylüyorsunuz Başkomiserim?" Gözleri de sesi gibi hayal kırıklığı içinde yüzüyordu. "Yani Necdet'i ben mi?.."

iki elimi usulca kaldırarak hemen düzelttim.

"Yanlış anlamayın, onu siz öldürdünüz, demiyorum. Acaba durumdan vazife çıkaran Ercan..."

Etine ateş değmiş gibi zıpladı koltuğunda.

"Hayır! Kesinlikle hayır! Ercan işgüzardır ama bu kadarına cesaret edemez. Haddini aşmış sahtekârların gözünü korkutmaya benzemez bu. Cinayetten söz ediyoruz Başkomiserim, şaka değil, birinin canını almaktan... Hayır, Ercan böyle bir vahşeti onaylamayacağımı çok iyi bilir."

iyice sorgu kıvamına gelmişti Âdem.

"Peki şu üç yıl önceki olay..."

Daha ağzımdan üç lafı çıkar çıkmaz anladı neden söz ettiğimi.

"O bir kazaydı," dedi yutkunarak. "Talihsiz bir kaza. Ölen herkesin tazminatını da fazlasıyla ödedik. Kimse de şikâyetçi olmadı bizden. Bir tek bu İSD..."

"Dava yeniden açılacakmış..."

Tedirginliğinin yerini öfke almıştı.

"Açsınlar!" Saçsız başı, tepesine kadar kızarmıştı. "Yine kazanırız. ÎSD'nin pisliği işte.

Adamlar servet düşmanı. Amaçları bu memlekete yararlı işler yaptırmamak. îşte bozgunculuk böyle bir şey... Vicdansızlar, milyarlarca doları toprağa bağladık, üç yıldır yatıyor o toprağın içinde."

Romalılardan, Osmanlılardan miras kalan tarih hazinesi diye bahsettiği arazi, şimdi paracıklarını gömdüğü değersiz bir toprak parçasına dönüşüvermişti.

"Açıkçası, beni mahkemenin yeniden açılması ilgilendirmiyor..." dedim duygusuz gözlerle adamı süzerek. "Kimin haklı, kimin haksız olduğu da soruşturma yetkimin dışında. Ama öldürülen maktuller bu davayla ilgiliyse... Yani sizin davanızda bilirkişilik yaptılarsa..."

"Bunları kim söylüyor size?" diye yeniden parladı. "Namık denen o şerefsiz, değil mi? Ya da Leyla Barkın denen o entel karı? İşim gücüm yok, mahkemedeki bilirkişi heyetini öldürteceğini. Yahu bunu yapacak olsam, önce o alçak cerrahı öldürtürüm..."

İşte kendi diliyle düşmüştü tuzağa. Yüzüme anlamlı bir ifade yerleştirerek tekrarladım.

"Öldürtürdünüz..."

Fark etti yaptığı yanlışı ama iş işten geçmişti.

"Yani söz gelimi diyorum..."

O anda vuruldu kapı... Elindeki tepside kahvelerimizle Salih girdi içeriye. Konuyu değiştirmek için bulunmaz fırsattı Âdem için.

"Ne güzel koktu mübarek." Güya yüzüne bir şirinlik, sesine sevimlilik katmak istiyordu ama o kadar çok gerilmişti ki beceremiyordu. Yine de denemeyi sürdürdü. "Sabahleyin Türk kahvesi içmek gibisi yoktur."

Buz gibi bir gülümseme takındım.

"Haklısınız, ben de bayılırım sabah kahvesine."

Âdem yaşından beklenmeyen bir çeviklikle oturduğu yerden fırladı, yan tarafta, atlas perdelerin arasında duran sedef kakmalı sehpalardan birini kaptığı gibi aramıza yerleştirdi.

"Getir Salih, getir şunun üstüne koy."

Denileni yaptı sarışın genç. Beğeniyle süzdü delikanlıyı.

"Salih yeğenimdir. Bizde yeğen çok. Ama Salih bir tanedir. Bu yıl hukuk fakültesini bitirecek... Dersaadet'in hukuk danışmanı olacak. Kurtulacağım abuk sabuk adamlardan."

Umut bağladığı yeğenine dönerek sıkıntıyla sordu. "Şu Hakan'dan bir haber yok mu hâlâ?"

Ercan'la birlikte emniyete gelen briyantinli avukattan söz ediyor olmalıydı.

"Yok amca," dedi Âdem'in hışmına uğramaktan çekinen delikanlı. "Şehir dışına çıkmış olmalı. Cep telefonu da cevap vermiyor."

"Görüyorsunuz değil mi Başkomiserim, dünyanın parasını veriyoruz bunlara. Ama lazım olduklarında ortalıkta görünmüyorlar."

Onu hiç umursamadan kahveme uzanınca yeniden yeğenine döndü.

"Peşini bırakma, her yarım saatte bir ara. Öteki üç avukata hiç güvenmiyorum. Mutlaka bulmamız lazım Hakan'ı. İki eli kanda da olsa derhal şirkete bekliyorum." Yakışıklı yeğen, saygısını hiç yitirmeden, "Tamam amca," diyerek odadan çıkarken, "Avukat yollayamadınız mı emniyete?" diye sordum.

İlgimi bir uzlaşma çağrısı gibi yorumlayan Âdem.

"Yolladık Başkomiserim," diye şakımaya başladı. "Şükür, sürüyle avukatımız var. Ama bu Hakan çok yeteneklidir, bakmayın genç göründüğüne, cevval bir oğlandır. Hani adamı ipten alır derler ya, öyle biri. Nedense bugün kayboldu. Rus bir sevgilisi var çakalın, onunla günübirlik bir yerlere mi gitti nedir?"

Aslına bakarsanız, içtiğim kahvenin tadı, avukat Hakan'ın kaybolmasından daha çok ilgilendiriyordu beni.

"Kahve güzel olmuş... Kim yaptıysa eline sağlık."

Mutlu bir ifade yayıldı yüzüne. Galiba aramızdaki buzlar eriyordu. Saçsız başı adeta bir ampul gibi parladı.

"Nazife Hanım... Çok güzel kahve yapar. Başkası olsa içir- mezdim o kahveyi size zaten." Aceleyle bir yudum içti. Ama ne içtiği kahvenin farkındaydı, ne de lezzetinin.

"Evet, ne diyorduk..."

"Öldürtürüm diyordunuz." Aynı buz gibi gülümsemeyi yerleştirdim dudaklarıma, "Şu solcu cerrahı..."

Açık kahverengi gözlerinden başlayıp bütün yüzünü, bütün bedenini ele geçiren bozgun ifadesi görülmeye değerdi.

"Ya... yanlış ifade ettim..." diye kekeledi. Gülümsemeyi denedi, olmadı. "Biliyorsunuz işte Başkomiserim."

"Hayır," diyerek başımı salladım. "Ne ifade etmek istediğinizi nereden bileyim? Açıkça, öldürtürdüm, dediniz."

Galiba zoruna gitti. Yapmaya çalıştığı şirinliklerin, bütün o sevimli görünme saçmalıklarının bir işe yaramadığını sonunda anlamıştı. Sanki güç alacakmış gibi bastonun sapına yine sımsıkı sarıldı.

II

"Bakın Nevzat Bey." Kaşları çatılmış, suratı asılmıştı. "Ben büyük bir aşiretin çocuğuyum. Öldürmeyi bilen bir aşiretin çocuğu. Dedemin babasının adı Kanlı Seyfo'ydu.

Belki abartıdır ama öldürdüğü adamların kanıyla abdest aldığı söylenirdi. Korkunç bir adammış. Öldürmek istediği kişiyi ailesiyle birlikte kendi köyüne yemeğe davet eder, genç yaşlı demeden boğazlar, sonra da hem karısına, hem topraklarına el koyarmış.

Kilometrelerce arazi, onlarca köyü böyle gele geçirmiş. Övünülecek değil, utanılacak bir durum. Düpedüz barbarlık. Anlamanız için bu kadar açık konuşuyorum. Kanlı Seyfo'dan sonra dedem Topal Bekir geçmiş aşiretin başına. Dedem barışçıl bir adammış ama öz babasının yaptıklarından sonra aşiretini savunmak için kıyıcılığı öğrenmesi gerekiyormuş, öğrenmiş de, hem kendisi için, hem de aşiret için öldürmekten, ölümü göze almaktan çekinmemiş. Onun yerine gelen babam akıllı adamdı, dünyanın değiştiğini fark eden bir adam. Silahla, şiddetle bir yere varamayacağımızı anlayan bir adam. 'Bu topraklardan kurtulmamız lazım oğlum,' derdi bana, 'topraktan kaçıp şehre inmemiz lazım.' Bölgede çatışmalar çıkınca hemen devletin yanında yer aldı. Bu hareketiyle aşirete büyük kazançlar sağladı ama dağdakilerin nefretini de ailenin üzerine çekti. Çok şehit verdik biz.

Amcalarımdan ikisi, üç dayıoğlu, bir enişte, iki yeğen ve büyük abim Reşit, hepsini bir

gece baskınında kaybettik. Babam akıllı adamdı, dedim ya, beni bu işlerin uzağında tutmak istedi. Hem beni kurtarmak, hem de aşiretin hepsini değilse bile bizim aileyi şehre taşımak istiyordu. İlkokulu bitirince beni İstanbul'a yolladı. 'Bütün umudum sendedir Âdem. Aileyi büyük şehre taşıyacak kişi sensin, bizi bu çıkmazdan kurtaracak olan sensin,' demişti beni otobüse bindirirken. O zamanlar anlamamıştım ne demek istediğini.

İstanbul'da babamın asker arkada şı Midyath Samuel Amca'nm yanına geldim. Samuel Amca, babamın sadece asker arkadaşı değil, aynı zamanda bazı pis işleri çevirdiği ortağıydı da. Nasıl pis işler, derseniz, sizden saklayacak halim yok, hemen söyleyeyim.

Kırk yıl önce, bazı küçük çaplı kaçakçılık işleri. Neyse, Samuel Amca'nm Kocamustafapaşa'daki evine geldim. Ara sokaklarda iki katlı, ahşap bir

evdi. Karısı Zelga kendi oğluymuşum gibi karşıladı beni. Bu ilginin nedenini çok sonra öğrenecektim. Doğan bütün çocukları, bir yaşına varmadan ölmüştü. Galiba beni Tanrı'nın gönderdiği bir armağan olarak kabul etmişti. Aşağıda gördüğünüz Teodora'nın annesiyle babası da o evdeydi. Papağan sevgimin kökeni o eve uzanır. Ben kuyumcu ustası Samuel ile yeryüzünün en şefkatli insanı olan Zelga Ana'nm yanında büyüdüm, onların yanında okula gittim, onların yanında hayatı öğrendim, onların yanında Âdem Yezdan oldum. Öz anne, babamdan daha çok emekleri vardır üzerimde. Okula giderken yazları Samuel Amca'nm Kapalıçarşı'daki kuyumcu dükkânında çalışıyordum. Hiçbir iktisat okulunun veremeyeceği ticaret bilgilerini orada öğrendim. Tabii, Hakkari'yle de bağımı hiçbir zaman koparmadım. Onlardan çok farklı bir kültürde yetişsem de ailemle ilişkilerim hep sıcak oldu. ilk dükkânımı Kapalıçarşı'da açtım. Türkiye'den ayrılmak isteyen bir Ermeni devretmişti bana. ikincisini Sultanahmet'te açtım, arkası geldi. Ailemizin birikimini ticarette, turizm işlerinde kullandım. Bugün aşiretin büyük bölümü istanbul'dadır. Artık büyük bir servetin sahibiyiz. Kızım Londra'da üniversite okuyor, oğlum Boston'da master yapıyor. Ve ben babamın beni otobüse bindirirken söylediği sözü şimdi çok daha iyi anlıyorum. O bana, 'Aileyi büyük şehre taşıyacak kişi sensin bizi bu çıkmazdan kurtaracak olan sensin,'

derken ailemizi şiddetten, kandan, cinayetten uzak tutacak adam sensin, demek istemişti." Sustu, toprak rengi gözlerini hiç kırpmadan yüzüme dikti. "Şimdi söyleyin Başkomiserim. Onca emek, onca çaba, onca kahırla kurduğum bu dünyayı tehlikeye atar mıyım? Babamın vasiyetine ihanet eder miyim? Vahşetten kaçmış bir adam, vahşete başvurur mu?" "Toplum çürümüş, neresinden tutsak, elimizde kalıyor."

Elbette, vahşetten kaçmış bir adam, vahşete başvurabilirdi. Onca emek, onca çaba, onca kahırla kurduğu dünya tehlikeye girdiğinde, zaten kültüründe var olan şiddet eğiliminin de yardımıyla gözünü kırpmadan insanları öldürebilirdi. Bu görüşlerimi dile getirmedim tabii. Açıkça suçlama olurdu, oysa elimizdeki veriler, onu içeri atacak fırsatı henüz vermiyordu bize. Üst katı Osmanlı dönemini, alt katı Roma çağını, bulunduğu sokak Türkiye Cumhuriyeti'ni yansıtan Dersaadet'ten ayrılırken, bu görüşmeden elde edebildiğim tek izlenim, Âdem Yezdan'ın bizden önemli bilgiler gizlediğiydi. Gizlediği bilgiler, faillerini hâlâ bulamadığımız beş cinayetle mi ilgiliydi, yoksa şirketinin yolsuzluklarıyla mı? Onu

kestirmek güçtü. Kesin olan, hem cinayetlerin faillerinin, hem de Âdem Yezdan'ın yolsuzluklarının şu beş kişinin öldüğü kazayla ilgili olduğuydu. Emniyet binasında, yaşlı erik ağacının yapraklarının arasından sızan tembel bahar güneşin aydınlattığı bankta sandviçini yerken buldum Zeynep'i. Beni görünce kalkacak oldu.

"Otur otur," diyerek ben de çöktüm yanma. "Güzelmiş burası." Mayıs rüzgârının ılık esintisinde, taze ekmek, peynir, domates kokusu vardı. "Ne yiyorsun bakalım?"

"İster misiniz Başkomiserim? Peynirli sandviç, domates, salatalık da var içinde."

Ne yalan söyleyeyim, canım çekti.

"Ver bakalım ama çok olmasın."

Nerdeyse yarısını kopartıp uzattı cömert kız.

"Ne yaptın Zeynep?"

Kalender bir gülümseme yayıldı yüzüne.

"Yersiniz Başkomiserim, yersiniz. Bana fazla gelecekti zaten."

Sandviçi alırken sordum:

"Nasıl gidiyor? Şu davanın dosyalarına ulaşabildik mi? Dersaadet hakkında açılan diyorum."

Ağzındaki lokmayı aceleyle çiğnedi.

"Dün geç kalmışız Başkomiserim. Siz bana söylediğinizde vakit ikindiydi. Pazartesi hepsi elimizde olacak. Soruşturmayı gazetelerden okudum. Tabii, yazıldığı kadarıyla.

Dava açanlar, yani ÎSD'liler, olayın kaza değil, sabotaj olduğunu ı ileri sürmüşler. Âdem Yezdan artık çökmek üzere olan sarnıç duvarını adamlarına yıktırarak o alanda istediği gibi inşaat (yapma hakkı kazanmak istiyordu, demişler. Ama karşı gö- üşleri savunanlar da var. Onların başındaki kişi ise, üçüncü kurban, yani gazeteci Şadan Duruca. Adam adeta Dersaadet Jirketi'nin sözcüsü gibi davranmış."

Bu kirli gazetecinin bir inşaat şirketinin usulsüz bina yakınımı savunduğu için hediye olarak bir daire aldığını daha |nce öğrenmiştik. "Âdem Yezdan da bir daire vermiştir artık," diye söylentim öfkeyle. "Ülkenin çivisi çıkmış be Zeynep. Gazetecisi ayrı ımussuz, turizmcisi ayrı, mimarı ayrı,

belediyecisi ayrı. Ya zim eski meslektaşımız Ercan'a ne demeli? Patronuna ya- ımak için geceleri eşkıyalık yapıyor. Şu hale bak! Toplum jrümüş, neresinden tutsak, elimizde kalıyor." 'Haklısınız Başkomiserim... însanlar çok bozuldu.

Ama sa- ım bu Şadan Duruca'yı kimse geçemez. Yazılarını okurken iem bulandı. Gizli, saklı da değil, açıktan övüyor adamları, fsaadet'in yaptığı işleri öyle ballandıra ballandıra anlatıyor Sanırsın adamlar birer turizm kahramanı. Dava açanları da . tutuyor tabii. Başta da İSD yöneticilerini. Ve elbette, eski Şrist olarak nitelediği Namık Karaman'ı. Güya bunların 5i satılmış vatan hainiymiş, millet, servet düşmanıymış." ürüttüğümüz soruşturmada tuhaf bir şey vardı. Oldürüîrin neredeyse hepsi pis işlere bulaşmış, en azından yolaklara göz yummuştu. Eğer ISD'nin iddiaları doğruysa töz yumma sonucunda beş kişi de yaşamım yitirmi?'1' izde iki zanlı grubu vardı. İlki, kendi anlayışları içiflde olsa bile bu şehrin tarihine sahip çıkmak isteyenler, ikincisi ise tarihi dokuyu kullanarak, hatta gerekirse talan ederek para kazanmak isteyen bir turizm şirketi. Açık konuşmak gerekirse, Namık ile Leyla'nın katil çıkmalarını hiç istemezdim. Çok fazla ortak yönümüz bulunmasa da, İstanbul hakkındaki düşünceleri nedeniyle olsa gerek, ısınmıştım onlara.

Âdem Yezdan'ın suçlu çıkması durumunda ise üzüleceğimi hiç sanmıyordum. Öte yandan, amaçları ne olursa olsun, başkalarının canına kıyanları, hedeflerine ulaşmak için cinayet işleyenleri onaylamam mümkün değildi. Cinayet işlemek, ölenleri geri getirmez, sadece ölümü yüceltirdi.

"Ya kurbanlar," dedim sıkıntıyla. "Olayda beş kişi ölmüş. Onların aileleri ne diyor bu işe? Davaya katılmışlar mı?"

"Sanırım katılmamışlar. Eğer Dersaadet'i suçlayacak olsalardı, gazeteciler böyle bir haberi atlamazlardı. Kurbanların yakınları Dersaadet ya da Âdem Yezdan hakkında

konuşsalardı bütün gazetelerde üç sütuna manşet olurlardı. Tabii, şimdi dava yeniden açılacak, belki onlar da tavırlarını değiştirmişlerdir." Bakışları elimdeki sandviçe kaydı.

"Yesenize Başkomiserim, elinizde kaldı."

Bir ısırık aldım, ağır ağır çiğnerken sordum.

"Tabii, davadaki bilirkişi heyetinin listesine de ulaşamadık, değil mi?" "Ne yazık ki öyle. Gazetelerdeki haberlerde yok. Ama pazartesi, dava

dosyasıyla birlikte hepsini öğrenmiş olacağız."

Görülen o ki, yine bir arpa boyu bile yol alamamıştık, ağzımdaki lokma giderek büyüyordu.

"Kola var Başkomiserim."

Bu mereti hiç sevmediğimi bilmesine rağmen, lokmayı ağzımda çevirdiğimi fark edince dayanamamış, önermişti işte. Zeynep'in yanında duran poşetteki iki teneke kutudan birini alıp dudaklarıma götürdüm. Lezzetsiz, şekerli bir sıvı yaktı damağımı. Ama lokmamı yutmama da yardımcı oldu. Kolayı bankın üzerine indirirken öteki kutuya takıldı gözlerim, benim içtiğim kutuya hiç benzemiyordu.

"Bu nedir Zeynep?"

Önce suçüstü yakalanmış gibi utandı, sonra yüzüne anlayış bekleyen bir anlam yerleştirdi. "Enerji içeceği Başkomiserim. Zihnimi diri tutmamı sağlıyor."

Kutuyu elime alıp gözlerime yaklaştırdım, kafein oranı çok yüksekti.

"Yapma Zeynepcim, bu kola gibi de değil, daha zararlı."

Boş vermiş bir tavırla omuz silkti.

"Bir şey olmaz Başkomiserim. Hem tiryakisi değilim ki. Şu soruşturma bitsin, sıkışık günler sona ersin, ağzıma bile sürmem."

Uzatmanın anlamı yoktu. "iyi olur," demekle yetindim. "ISD'nin minibüsü ne oldu?"

En küçük bir heyecan belirtisi göstermeden sakince açıkladı.

"Minibüsü tanıklara gösterdik. Ayasofya Konakları'ndaki güvenlikçiye, Fatih Camii'ndeki adamlara. Emin olamadılar, çok dikkatle bakmamışlar. Ama aracın arkasındaki plastik zeminde kan lekesi bulduk."

işte bu önemli olabilirdi.

"Nasıl bir leke?" diye atıldım. "Taze mi?" "Beş günlük filan. Maktullerin kan grubuna göre eşleşme yapmaya çalıştık. Necdet Denizel'in kan grubuyla uyuştu. Şimdi DNA

eşleşmesi yapılıyor. Ama sonuç almamız iki gün sürebilir."

Eğer eşleşme sağlanırsa olay çözülmüş demekti ama nedense Zeynep o kadar heyecanlı görünmüyordu.

"Pek umutlu değilsin galiba? Eşleşme olamayacak mı diyorsun?"

"Kesin konuşmak için erken Başkomiserim.". Bakışları umutsuzca bahçeyi taradı. "Ama beş günde beş cinayet işleyen bir katil grubu var karşımızda. Bunu yaparken de hiçbir açık vermediler. Eğer gerçekten de katiller ÎSD'lilerse, bu şahısların maktullerden birinin kan lekesini kendi minibüsle-" rinde bırakacaklarını hiç sanmıyorum."

Sözleri mantıklıydı ama cinayet işlerken geride kanıt, iz, tanık bırakmamak sadece failin becerisine, cesaretine ve soğukkanlılığına bağlı değildir. Hiç umulmadık bir gelişme, örneğin cinayet mahalline gelen beklenmedik bir tanık, kurbanın kanının yerde leke bırakmasına neden olacak yırtık bir naylon, acemi bir işbirlikçi, en akıllıca düzenlenmiş planları bile bir anda geçersiz kılabilir, en usta katilleri bile ele verebilirdi. Meslek yaşamım boyunca birçok faili meçhul cinayeti yaşamın katile attığı bu son dakika gollerinden yararlanarak çözmüştüm. Beyaz minibüste bulunan kan lekesi de katillerin istemeden verdikleri önemli bir açık olabilirdi.

"Sanmasan da, o kan lekesiyle Necdet Denizel'in DNA'sı eşleşebilir," diye uyardım. "En önemsizmiş gibi görünen bir kanıt bile varsayımlarımızdan daha değerlidir Zeynep."

"Bu ihtimali hiçbir zaman göz ardı etmedik Başkomiserim. Adli Tıp'taki arkadaşlar tam kadro o işin üzerinde çalışıyorlar."

Sandviçimden yeni bir ısırık almadan sordum. "Şu Pro... Neydi adı yahu? Hani kurbanların ölmeden önce uyuşturulup uyuşturulmadığım anlamak için kullanılan madde."

"Propofol mu?"

"Evet, evet işte o. Adli Tıpçıların araştıracaklarını söylemiştin."

Yüzü yine gölgelendi.

"Kusura bakmayın Başkomiserim, bugün size iyi haberler veremiyorum. Ne yazık ki otopsilerin neredeyse hepsi, ölümlerin üzerinden en az kırk sekiz saat geçtikten sonra yapıldı. O süreç içerisinde bu madde çoktan dönüşmüş oluyor. Maktullerde propofolün izine rastlanılmamış."

Yorgun gözleri biraz daha derinleşti, omuzları çöktü. Beş gündür ne işe yarar bir ipucu, ne bir kanıt, ne de bir iz bulabilmiştik.

"Canını sıkma Zeynep. Bu olaylar birdenbire çözülmez. Ama katiller mutlaka bir iz bırakacaklar, hep bırakırlar."

Hiçbir etkisi olmadı sözlerimin. Konuyu değiştirsem iyi olacaktı. Bakışlarım yeniden şu enerji içeceğinin kutusuna kaydı.

"Ali de kullanıyor mu bundan?"

Kızcağız şimdi ne desin? Kullanıyor dese arkadaşını ihbar etmiş gibi olacak, demese bana yalan söyleyecek. Gözlerini kıstı, altdudağını çiğnedi. Aslında konuyu dağıtmak için sormuştum, keşke yapmasaydım diye geçiriyordum ki, Zeynep'in gözleri ışıdı. "Kendisine sorun," dedi rahatlayarak. "Bakın, geliyor Başkomiserim." Başımı çevirince bizim kopuğun gülümseyerek yaklaştığını gördüm. Kendisine baktığımızı görünce meraklandı. "Ne? Ne oldu Başkomiserim?"

"Sırrını öğrendim Ali," dedim yüzüme eğlenceli bir ifade yerleştirerek. "Uykusuzluğa nasıl dayandığını çözdüm." Gözlerini kısmış, anlamak için bir bana, bir Zeynep'e bakıp duruyordu garibim.

"Hiç bana bakma," diye kıkırdadı kriminoloğumuz. Bizim Romeo'nun görünmesiyle neşesi yerine gelmiş gibiydi. "Ağzımdan tek kelime çıkmadı valla." İyice huylandı Ali. "Ne yav? Ne oluyor burada?" Enerji içeceğinin kutusunu gösterdim. "Bu oluyor... Alıyorsun kafeinleri, cin yavrusu gibi dolanıp duruyorsun ortalıkta. Ne uyku, ne yorgunluk... Biz de kendimizi suçluyoruz yaşlandık diye."

Keyifle sırıttı hergele.

"Siz de için Başkomiserim... Bir zararı yok ki..."

"O kadar emin olma Ali." Ben değil, Zeynep'ti itiraz eden. Ama sesi, şaka yaptığını ele veriyordu. "Aşırı kafein iyi bir şey değil tabii."

"Söyleyene bak," diye ona döndüm. "Sanki sen içmiyorsun da."

Yarı şaka, yarı ciddi söylendi:

"Ne yapalım Başkomiserim, uyuyup kalalım mı bilgisayarın karşısında?"

İşte bu kadar. Şimdi ne söylesindi Başkomiserleri, geri çekilmek en iyisiydi.

"Neyse, bu konuyu sonra konuşuruz." Beşlik simit gibi sırıtan yardımcıma döndüm. "Ee ne yaptın bakalım, görüşebildin mi maktulün ailesiyle."

"Görüştüm." Zeynep'in yanma oturdu. Nerdeyse bedenleri birbirine değecekti. Galiba yakında Zeynep'i Bulgar göçmeni babasından istemeye gidecektik. Damat adayımız, aklımdan geçen bu güzel düşüncelerden

habersiz, ciddi polis edalarında sözlü raporunu sunmayı sürdürdü. "Karısıyla değil ama oğluyla konuştum. Kadıncağız hâlâ baygınlıklar geçiriyormuş. Çocuk da askerden yeni gelmiş. Timur adında bir oğlan. Birkaç sene içinde babası işleri ona devredecekmiş. İş dediysem, tahmin edeceğiniz gibi, bakkal dükkânı değil tabii. Müteahhitlik, arsa alım satımı, toplu inşaat yapımı... Yani istanbul'un taşı toprağı altın, biraz da biz götürelim abi durumu. Timur, babasının ölümüne üzülmüş mü, sevinmiş mi, onu bile tam anlayamadım. Üzüntüden çok şaşkınlık vardı oğlanın üzerinde.

Bir gecede hatırı sayılır bir servetin sahibi olup çıktı, ilginç şeyler anlattı. On gün önce, Necdet, Mukadder ve babası, bunların şirketinde bir araya gelmişler. Ne konuştuklarını duy- masa da Âdem Yezdan'dan bahsettiklerini biliyormuş. Çünkü Fazıl daha önce, 'Bu adamdan yakamızı sıyırmamız lazım. Bu herif batacak, batarken bizi de götürmek istiyor,'

diye dert yanmış oğluna. Ama neler olup bittiğini açıkça anlatmamış. 'Üçü de çekiniyordu Âdem'den,' dedi Timur. O böyle deyince, 'Neden çekiniyorlar?' diye sordum. Tam olarak bilemiyordu, askerden geleli daha on beş gün olmuş. Ama tahminine göre, bunların dördü ortak bir işe girmişler. Parayı koyan da Âdem Yezdan'mış. Fakat işler ters gitmiş, mahkeme bunların işini durdurmuş. Tabii inşaat bitmeyince adam acayip para kaybetmiş.

'Babanı o öldürmüş olabilir mi?' diye açıkça sordum. Bu ihtimal aklına hiç gelmemişti.

Uzun uzun düşündü. 'Bilmiyorum, o kadarına cesaret edebilir mi?' diye söylendi kendi kendine, işin içinden çıkamayınca bana döndü: 'Siz ne düşünüyorsunuz Komiserim, babamı Âdem Yezdan mı öldürttü?' Ne diyeyim, 'Yok canım, öyle bir sonuca varmadık.

Başka zanlılar da var,' diye bu fikri kafasından uzaklaştırmaya çalıştım. Ama aklına takılmıştı bir kere. 'Ben gidip konuşayım mı bu Âdem'le?' diye yeniden açtı konuyu. 'Sakın

ha, kimseyle konuşma,' diye uyardım. 'Babanın katilini mutlaka bulacağız.' Sanırım ikna oldu." Başını kaldırıp bana baktı Ali. "Peki, Âdem Yezdan ne diyor Başkomiserim?"

Boğazım kurumuştu, çaresiz, koladan bir yudum daha içtim.

"Aslında senin Timur'un anlattıklarını doğrulayan şeyler söyledi. Bu dava nedeniyle yanda kalan inşaat yüzünden, büyük para kaybetmiş. Cinayetlerle

ilgisi olduğunu kabul etmiyor tabii. Namık Karaman ile tSD'lileri suçluyor. Cinayetleri onların işlediğinden emin gibi. Ötekiler de bu işin arkasında Âdem Yezdan'ın olduğunu söylüyor."

Benim gibi Ali de bir karara varamıyordu, parmaklannı gür saçlarının arasına daldırarak sıkıntıyla başını kaşıdı.

"Âdem Yezdan ve adamlan mı, yoksa Namık Karaman ve dernekçi arkadaşlan mı?

Hangisi öldürdü bu insanları?" "Neden kendimizi bu iki grupla sınırlandırıyoruz ki?"

Zaman zaman benim de aklıma gelen bir ihtimali dile getirmişti Zeynep. "Belki de gözden kaçırdığımız başka bir grup vardır. Suçu Âdem Yezdan'a ya da Namık Karaman'a yıkmak isteyen bir grup. Ya da onlardan tümüyle bağımsız olarak, kurbanlarla başka hesapları olan bir grup. Belki de arazi mafyasından birileri. Ya da tarihi eser kaçakçıları..."

Zeynep sözünü tamamlayamadan çaldı telefonum. Arayan bizim şair Yekta'ydı.

Akşamki yemek için arıyordu. Banktan kalkarken açtım telefonu.

"Alo Yekta? N'aber?"

Samimi sesi duyuldu arkadaşımın.

"iyidir Nevzatcım. Ne yapıyoruz akşam?"

Kararsız mıydı ne?

"Ne yapacağız, Tatavla'ya gidiyoruz işte. Vazgeçmediniz değil mi?"

Vazgeçmediniz değil mi, diyordum ama ortaya yeni bir kurban çıkarsa asıl benim gitmem imkânsız hale gelecekti.

"Tabii vazgeçmedik..." dedi Yekta'nın güven veren sesi. "Evgenia'ya söz verdik ya oğlum."

"Sağ olun valla. Çok istiyor gelmenizi... Hatta işiniz yoksa geç kalmayalım. Bak hava da güzel. Bahçeye otururuz, serin serin."

"Bir dakika, Demir'e de bir sorayım? Onun işi belli olmaz." Kısa bir suskunluğun ardından yeniden sesi duyuldu bizim şairin.

"Tamam, bize uyar. Saat altı iyi mi?"

"Biraz erken değil mi?" "Erken mi?" Sesinde bir tatsızlık vardı. "Yarın sabah balığa çıkacağız da... Erken oturur, erken kalkarız..."

Beni balığa davet etmiyorlardı bile ama üstüne gitmedim. Aslında ne kadar erken olursa benim için de o kadar iyiydi. Bir an önce, külliyelerin etrafında nöbet tutan çocuklara katılırdım.

"Şahane, altıda buluşuruz o zaman... Dur,

adresi yazdırayım."

"Gerek yok, Kurtuluş Meydanı'na gelince arar, tarifi alırız. Meydana yakın, değil mi?"

"Yakın, yakın. Hemen bir arka sokakta..."

"iyi, akşam görüşürüz o zaman..."

"Görüşürüz, geç kalmayın..." "Dönülmez akşamın ufkundayız."

Yok, bu kez geç kalmadım. Nur içinde yatsın, Evgenia'nm babası Yorgo'nun Sadri Alışık gibi ince bıyıklı bir gençlik fotoğrafının asılı olduğu, uzunca, loş holden geçip Tatavla'nm geniş salonuna adım attığımda arkadaşlarım henüz gelmemişti.

Öğleden sonraki o dört saatin içine, Mümtaz Müdürümüze sözlü rapor vermek, savcıdan zanlıların gözaltı sürelerinin pazartesi gününe kadar uzatılması istemek gibi bürokratik işlemlerin yanı sıra, eve kadar giderek banyo yapmak, tıraş olmak, üzerimi değiştirmek gibi kişisel işlerimi sığdırabil- miştim. Tıraş olmayı, iyi giyinmeyi sakın küçümsemeyin.

Evgenia için bunlar çok önemlidir. Özellikle de akşam yemeğe çıkıyorsanız. Giyim kuşamınız, görüntünüz, yemeğe çıktığınız insanlara duyduğunuz saygının bir göstergesidir. Eve gidemeyecek olsaydım, bir mağazaya girip yeni giysiler almak, daha da beteri, bir berber dükkânında yüzümü perdahlatmak zorunda kalacaktım. Ama işler yolunda gitti. Tam zamanında benim emektara atlayıp Tatavla'nm yolunu tuttum. Hatta Taksim'e uğrayıp çiçek almaya bile fırsat bulabildim. Katiller hâlâ mesaiye başlamamışlardı. Dileğim bütün hafta sonu çalışmamalarıydı ama sanırım bunu yapmayacaklardı. Gerçekleşmesi muhtemel o ihtimali de düşünerek Ali'ye telefonumun her zaman açık olduğunu, en ufak bir gelişme olduğunda beni derhal aramasını söyledim.

Akşam güneşinin solgun ışıklarıyla aydınlanan meyhanede önce kimseyi göremedim; ne bir müşteri, ne garsonlar, ne komiler... Kederli bir ezgi dolaşıyordu sadece boş masaların arasında.

"Dönülmez akşamın ufkundayız, vakit çok geç. / Bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç." Yahya Kemal'in sözleriydi, Münir Nurettin'in bestesi, söyleyen Müzeyyen Senar'dı. Şarkı, sanki dışarıda an be an sona ermekte olan günün yazgısını dile getiriyordu. Evgenia bayılırdı böyle iç burkan şarkılara, iyi de, neredeydi bu kadın? Belki milleti içtimaa çekmiş, konuşma yapıyordu içeride. Mutfak kapısına yönelirken fark ettim; biri bahçeye bakan pencerenin önünde oturuyordu. Akşam güneşi gözüme vurduğundan tam olarak seçemiyordum. Kahverengi bir giysi vardı üzerinde, yeşile çalan, neredeyse haki renk bir elbise. Açık kumral saçları omzuna dökülmüştü. Önce çıkaramadım, çalışanlardan biri mi, erkenci bir müşteri mi? Sonunda o da hissetti bakışlarımı, başını çevirince tanıdım, kim olacak, Evgenia'ydı. Benim cefakâr yarim, şu hayatta bana katlanabilecek tek insan, kaç bin yıllık istanbullumun en güzel kadınlarından biri, Romalılardan bana miras kalan sevgili, Evgenia'm...

"Hoş geldin Nevzat," diye doğruldu. Akşam güneşi gibi tatlı bir gülümseyiş vardı dudaklarında. "Erken geleceğim dediğinde inanmamıştım, hoş geldin."

Alımlı bedenini saran elbise, su yeşili gözlerinin rengini iyice açığa çıkarmıştı.

Boynundaki amber rengi küçük kolye, kulaklarmdaki aynı renk küpeler, güzelliğini tamamlayan ayrıntılar gibi duruyordu henüz kırışıklıkların yer etmediği teninde. Gülleri uzattım; kırmızıydılar, körpeydiler, görenlerde yaşama sevinci uyandıracak kadar masumdular. Kucağına aldığı güller gibi al al oldu yanakları.

"Her zamanki gibi en güzellerini bulup getirmişsin yine."

"Taksim'deki çingene kadından aldım... Hani şu güzel gözlü kızıyla birlikte çiçek satan kadın..."

Ne anlattığımı filan boş verip öylece dalmıştı yüzüme. O kadar saf, o kadar inanmış, o kadar yalansız bir bakışı vardı ki, dayanamayıp sarıldım.

"Seni özlemişim..." Gülleri zor kurtardı aramızda ezilmekten. "Kaç gün oldu görüşmeyeli."

Evgenia'nın dişi teninden yükselen bu lavanta kokusu... Bir de iri mayıs gülleri... Bir de batmakta olan güneşin son ışıkları... Bir de, "Bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç," diyen Müzeyyen Senar'm sesi... Yani şu anda beni sarıp sarmalayan ne varsa, hepsi, her şey sanki söz birliği

etmişçesine, yaşadığın o vahşi, o cinayetlerle dolu acımasız dünyanın dışında, daha güzel, daha iyi, daha anlamlı bir hayat var diye sesleniyorlardı kendi lisanlarınca.

"Çok oldu," diye mırıldandı Evgenia. Sesi boğuktu, derinlerden geliyordu. "Ben de özledim."

Başını usulca geri attı, gözlerinin içine baktım, uçsuz bucaksız, yemyeşil bir ormanın içinde kaybolur gibi oldum. Yaklaştım, lavantaların, güllerin, solgun akşam güneşinin içinden geçtim, kırmızı bir rujla belirginleştirilmiş dudaklarına eğildim, neredeyse öpecektim...

"Oo Nevzat çoktan gelmiş bile," diyen Demir'in sesiyle bölündü rüya. Bizi görmüştü ama hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi davranıyordu. "Biz de erken geldik diye kaygılanıyorduk."

Koptum Evgenia'dan, yoksa o mu benden uzaklaştı? Yeşil gözleri, baş döndüren kokusu, başka bir hayat mümkün diyen varlığıyla hâlâ yanımda dursa da, o büyülü an sona ermişti. Üstelik bizi ayıran arkadaşlarıma kızamıyordum bile. Kızmak ne kelime, gülümsemek zorundaydım bir de.

Yaptım da, dudaklarıma kimsenin içtenliğinden kuşku duymayacağı bir sırıtış yerleştirerek, "Ben de şimdi gelmiştim," dedim ar kadaşlarıma yaklaşırken. "Hoş geldiniz."

Önce Yekta'ya sarıldım, sonra Demir'e. Niye öyle yaptığımı bilmiyorum ama şair arkadaşım, veteriner arkadaşımdan hep daha yakın gelmiştir bana. Galiba Demir'i her zaman kendime rakip olarak gördüğümden. Demir, beni ne olarak görüyordu, ondan pek emin değilim.

"Hoş bulduk," dedi aklımdan geçenleri bilmeyen iriyarı arkadaşım. Evgenia'ya bakarak sürdürdü sözlerini. "Valla çok popülersiniz. Sizi tanımayan yok semtte. Daha sorduğumuz ilk kişi, sokak sokak, dükkân dükkân, ayrıntılarıyla tarif etti burayı."

Allah Allah, ne olmuştu bizim ağırbaşlı Demir'e böyle? Merakla izledim, neredeyse neşeli bir ifade vardı yüzünde. Ne kadar sahici olduğunu anlayamasam da, hani önemli bir işi bitirirsiniz de büyük bir rahatlık hissedersiniz ya, işte öyle bir hali olduğunu sezinledim. Belki zor bir ameliyatı başarıyla tamamlamıştı, belki önemli bir sorunu

çözmüştü. "Teşekkür ederim." Demir'in iltifatlarına mahcubiyet içinde karşılık veriyordu Evgenia. "Kolayca bulmanıza sevindim."

"Meyhane de çok güzelmiş," diyen Yekta ise tasalı görünüyordu. Keder mi, elem mi, sıkıntı mı? Ona benzer bir şey. Ama buna rağmen, sıkıntısını gizlemeye çalışarak Tatavla'yı incelemeyi sürdürüyor, ilgiyle duvarlara, resimlere, avizelere, pencerelere, dekorlara bakıyordu... Belki de hiçbir zaman yapmadığı mimarlığı uyanıyordu içinde yavaş yavaş. "Gerçek bir Rum meyhanesi... Nerdeyse hiç kalmadı bunlardan. Eski halini korumanız ne kadar güzel olmuş."

"Teşekkür ederim," diye yineledi Evgenia. "Huzur içinde uyusun, babamın fikriydi... Ben onun vasiyetine uydum sadece."

Duvarlarda asılı duran müşteri fotoğraflarına takıldı Yekta'nm gözleri, "işte gerçek bir meyhanenin sırrı..." Gözleri bulutlandı. Kim bilir hangi anı canlandı kafasında. "Bu fotoğrafların her karesinde bir şiir saklıdır. Yetenekli bir yazar, her fotoğraftaki insanların tek bir bakışından bir roman çıkarır." Çoktan solmuş fotoğrafları gösterdi. "Buradaki herkesi tanıyor musun Evgenia?"

"Nasıl tanıyabilirim? Bunların çoğu çekilirken ben dünyaya gelmemiştim henüz."

Bakışları şair arkadaşımızın elindeki rengârenk kır çiçeklerine takılmıştı. Yekta'nın gözünden kaçmadı bu. Nazik bir tavırla uzattı çiçekleri. "Bunlar da senin için tabii... Gerçi Nevzat'ın güllerinin yerini tutmaz ama..."

"Olur mu?" Şaşkınlığını tümüyle atlatan Evgenia yine o hürmetkâr ev sahibesi kimliğine bürünüvermişti. Yekta'nın getirdiği rengârenk çiçekleri de neşeyle kucakladı. "Bunlar da çok güzel... Bayılırım kır çiçeklerine... Ne iyi ettiniz de böyle erkenden geldiniz..."

Sevindirik olmuş bir kız çocuğu gibi heyecandan yerinde duramıyordu. "Nereye geçelim, burada mı oturalım, bahçede mi?"

"Bahçede." Hüzünle harelenen mavi gözleri, dışarıdaki akasya ağaçlarına takılmıştı Yekta'nm. Sanki uzun yıllar memleketinden ayrı düşmüş de, baharını yazını, toprağını ağacını göresi gelmiş gibi özlemle bakıyordu bahçeye. "Bu mevsim, geceler şahane olur.

Kaçırmayalım şu nefis havayı."

Duraksadı, Müzeyyen Senar'm sesinin ayırdma şimdi varmıştı.

"Guruba karşı bu son bahçelerde keyfince / Ya şevk içinde harap ol, ya aşk içinde gönül / Ya lale açmalıdır göğsümüzde yahut gül / Dönülmez

akşamın ufkundayız vakit çok geç."

Gözlerindeki keder katmerlendi.

"Dönülmez akşamın ufkundayız, vakit çok geç." Yaralı, buruk bir sesle mırıldanmıştı.

Elini omzuma dayadı, biraz da boş vermiş bir havayla söylendi. "Hakikaten de vakit çok geç be Nevzat."

Ne oluyordu bu çocuğa bu akşam böyle? "Niye geç olsun?.." diye çıkıştım. "Daha güneş bile batmadı dışarıda. Hadi bırak bu karamsar havaları da çıkalım bahçeye."

Çıktık. Bahçede pembe sarmaşık güllerden oluşan çitin yanına dizilmiş üç ahşap masadan en arkadakine oturduk. Bir serçe ailesi cıvıldaşıyordu çitin sık yaprakları arasında, altına oturduğumuz akasya ağacının dallarında iri bir güvercin kur yapıyordu dişisine, yan taraftaki apartmanın balkonunda iki komşu kadın, dolmanın zeytinyağlısının

mı, etlisinin mi güzel olduğunu tartışıyorlardı yüksek sesle. Evgenia kucağındaki çiçeklerle mutfağa geçmişti. Çok sürmedi, Şef İhsan, her zaman gülen yüzü ve yanında iki tepsi taşıyan, iki genç garsonla yetişti. Göz açıp kapayıncaya kadar, beyaz peynir, kavun, söğüş salata, lakerda, hamsi salamura, deniz börülcesi, radika ve topikle şenlendirdiler masayı. Su, rakı ve ekmek de yetişince tam kıvama geldik, diyordum ki, kucağındaki vazoya yerleştirdiği çiçeklerle Evgenia bahçede göründü. İşte o zaman anladım masadaki asıl eksiğin o olduğunu. Evgenia, yaklaşırken üçümüz birden ayağa kalktık. Mutluluktan ışıl ışıl yandı gözleri.

"Sağ olun, çok naziksiniz," diyerek elindeki vazoyu masanın sakin bir köşesine yerleştirdi. Karşımdaki iskemleye otururken zihnim geçmişten bir görüntüyü taşıdı yine gözlerimin önüne.

Lisenin son günleri, mezuniyet çayı... Salon kalabalık... Üçümüz yine aynı masadayız ama bu kez oturmuyoruz, hepimiz ayaktayız. Handan giriyor içeriye. Üzerindeki giysi haki değil, uçuk pembe... Su gibi, çiçek gibi, rüzgâr gibi bir kız. Üçümüz de toparlanıyoruz onu görünce. Oturacağımız masa hemen yanımızda duruyor, insansız iskemleler bomboş.

Önce Handan yerleşiyor masanın sağ ucundaki iskemleye. Ben bekliyorum, Demir ya da Yekta, artık içlerinden hangisi oturacaksa otursun diye karşısına. Ama onlar da oturmuyor, kimse fırsatçılık peşinde değil. Handan durumun farkında. Başka çaresi yok, o seçecek karşısına oturacak

erkeği. Ve seçilmeyenler -bu davranış kendilerinden beklenilmeyecek kadar genç olsalar da- büyük bir olgunlukla karşılayacak sonucu.

Gülümseyerek bana dönüyor Handan.

"Otursana Nevzat," diyor karşısındaki iskemleyi göstererek. "Niye dikiliyorsun ayakta."

Buğulu gözler öteki iki arkadaşımıza dönüyor sonra. "Demir, Yekta, hadi siz de oturun."

Tuhaf duygular hissediyorum, bir yandan mutlu oluyorum seçildiğim için, öte yandan içim rahat değil arkadaşlarım kırıldı diye.

"Otursana Nevzat," diyen Evgenia'nm sesi, lise mezuniyet çayından Tatavla'ya döndürdü beni. "Otursana Nevzat." Tıpkı yıllar önce Handan'ın seslendiği gibi sesleniyordu bir kez daha. "Niye dikiliyorsun ayakta?"

Baktım herkes oturmuş, baktım bir tek ben kalmışım masanın başında. Anıların sersemlettiği aklımı toplamam gerektiğini anladım.

"Rakıları dolduracaktım," diyerek karafakiye uzandım. "Verin bakalım bardaklarınızı."

Yan yana dizilen dört bardağı önüme çekerken, "Mezeler şahane görünüyor," diye iltifatlarını sürdürdü Demir. Bugün kendini aşmıştı ağırbaşlı arkadaşımız. "Ne zamandır topik yemiyordum."

Konuksever meyhane sahibesi, kibarca uyarmak zorunda kaldı.

"Mezelerle karnınızı doyurmayın ama, birazdan gümüş tava gelecek, ardında da kalkan..."

"Yine balığa doyacağız desenize," diye iştahla gülümsedi Demir. "Bayılırım gümüş tavasına..."

Ne kadar istediklerini sormadan doldurmuştum kadehleri. Üçüyle de o kadar çok içmiştim ki, ezbere biliyordum ölçülerini. Anasonun keskin kokusu yayıldı gölgelerin uzadığı bahçeye. Üç erkek suyla beyazlattık rakılarımızı, sadece Evgenia'nm bardağındaki saydam kaldı. Uzanıp kaldırdı berrak sıvının nazlı nazlı kıpırdandığı kadehini.

"Haydi bakalım, hoş geldiniz."

Hepimizden hızlıydı Demir.

"Hoş bulduk."

Yekta'nm kederi dağılmamıştı ama o da uydu seremoniye. "Dostluğa," dedi kadehini kaldırırken. "Hep sürecek olan dostluğa."

Sanırım Evgenia da fark etmişti bizim şairin sesindeki elemi, belki de sıkıntısını azaltır diye yeniden mırıldandı.

"Ve hayata... Bize hep gülümsemesi için."

Şairden değil ama veterinerden geldi tepki. Yüzü değişmişti, neşeyle ışıldayan gözleri kederle donuklaşmış gibiydi. Yenilgiyi kabul etmiş bir adamın kalender tavrıyla tane tane konuştu.

"Hayata... Biz basıp gidince de devam edecek olan hayata..."

Ne oluyordu bu çocuklara böyle?

"Hayata," diye tekrarladım inatçı ama umut dolu bir sesle. "Her şeye rağmen yaşamaya değer hayata. Basıp gitmeden önce tadını çıkaracağımız hayata."

Kabul ediyorum, biraz abartılı kaçmıştı sözlerim; önce Evgenia güldü, sonra Demir, ardından Yekta, derken hepimiz kahkahaları koyuverdik. Ve hep birlikte tekrarladık.

"Hayata."

Hep birlikte yudumlandı kadehler. Yekta'nm mutsuz gözleri bile canlanır gibi olmuştu.

"Bunlar hep böyledir," dedi çaprazında oturan Evgenia'ya. Kadehini hâlâ elinde tutuyordu. "Gençken de hep inatlaşırlardı. İkisi de kavgacı ya Adana horozu gibi...

Arkadaşlar kendilerini göstermek için yanıp tutuşurlardı." "Ya sen?" Tabaklara beyaz peynir koyarken sormuştu Evgenia. "Sen kavga etmez miydin hiç?"

Arkadaşımın bunalımlı ruh halinden tümüyle kurtulmasını istiyordum.

"Etmez mi?" diye takıldım. "Bakma böyle ufak tefek olduğuna, deve kini vardır bunda.

Yapılan bir haksızlığı, bir kötülüğü asla unutmaz."

"Ama sabırlıdır." Yeniden değişmişti Demir. "Sonuna kadar bekler, fırsatını buldu mu da acımasızca alır intikamını."

Gözlerindeki hüznü yitirmese de dalaşmaktan geri durmadı Yekta.

"Yuh ulan, acımasız biri yapıp çıktınız beni."

"Hatırlasana oğlum," diye atıldım. "Şu Karagümrüklü çocuğa ne yapmıştın?"

"Ne yapmışım?"

"Ne yaptı? Ne yaptı?" diye merakla sordu Evgenia. Sanki bir anda o da çocuk oluvermişti.

"Ne yapacak, kaşla göz arasında oğlanın kafasına taşı ge- çiriverdi." Evgenia'nm yüzünün buruştuğunu görünce olayı yumuşatmaya çalıştım. "Çocuk dediysem, yanlış anlama, zibidinin teki. Kavga arayan bir hergele. Üstelik en az Yekta'nm iki katı."

Demir de heyecanla onayladı beni.

"Aynen öyle, ayı yavrusu gibi bir şey. Beni bile rahatlıkla döverdi o çocuk."

"Zaten senin yüzünden geçirdim taşı kafasına," diye sonunda gerçeği kabul etti şairimiz. "Hatırlasana, oğlan seni köşeye kıstırmış, gırtlağını sıkıyordu." Yanlış anlaşılmasın diye Evgenia'ya dönüp benim durumumu açıkladı. "Seninki de o sırada başka birini altına almış, yumrukluyor."

Kızmış gibi yalancıktan kafasını salladı Evgenia.

"Hiç kızma Evgenia, çocukluk işte..." diye bir de beni savundu Yekta. Galiba sonunda kurtulmuştu ruhunu saran o kara bulutlardan. "Neyse, işte o toraman oğlan, Demir'i köşeye sıkıştırmış, boğdu boğacak. îlk aklıma geleni yaptım, yerdeki taşı kaptığım gibi indiriverdim kafasına."

"Olduğu yere yıkıldı çocuk," diye lafı devraldı Demir. "Önce sevindim kurtulduğuma ama yerde kıpırdamadan yattığını görünce korkudan ödüm patladı."

"Sen onu bir de bana sor? Taşı vurur vurmaz, ölü gibi devrildi. Eyvah dedim, öldürdük oğlanı. Reislerinin düştüğünü gören öteki çocuklar da korktular. Allahtan, bizim Dökümcü Yanni Baba yetişti yardımımıza. Kolonya, su, ayılttık oğlanı. Alt sokaktaki sağlık ocağına götürdük apar topar. Tam beş dikiş attılar kafasına." Orasını hatırlayamamıştı. "Sahi Nevzat, o zaman niye karakola götürmediler bizi?"

Geçmiş gün, ben de emin olamadım.

"Ne bileyim, karakola gitmemiş miydik?"

"Yok, gitmedik," dedi fil hafızalı Demir. "Oğlan babasından çok korkarmış, 'Eğer kavga ettiğimi öğrenirse bir sopa da evde yerim,' diyerek

şikâyet etmedi bizi."

Her şey bölük pörçük, her şey sisler altındaydı.

"Sahi yahu, niye dövüşüyorduk biz o çocuklarla?"

Kısa bir sessizliğin ardından, "Mahalle kavgası," diye geçiştirmeye çalıştı Demir.

"Çocukluk işte."

Arada bir salaklığım tutar benim, işte o anlardan biri olmalıydı.

"Tamam, mahalle kavgası da, niye çıkmıştı? Top oynadığımız papazın bahçesini mi paylaşamıyorduk?"

"Boş ver ya." Kadehine uzandı Demir. "Hadi içelim."

İçtik, Yekta yine içe dönmüştü, anlamam gerekirdi ama çocukluk günlerine geri dönünce insan düşüncesiz biri olup çıkıyor galiba.

"Yok yahu," diye ipin ucunu bırakmadım. "Top meselesi değildi. Daha önce biz o çocuk azmanını tehdit etmiştik. Evet, o da çetesini toplayıp baskına gelmişti Balat'a. Niye tehdit etmiştik oğlanı?"

"Handan için..." Masanın tam ortasına düştü Yekta'nm sözleri. Anladım baltayı taşa vurduğumu, ancak iş işten geçmişti. Ama aldırmaz görünüyordu Yekta, acıyla yüzleşmeye hazırım, der gibi bakıyordu mavi gözleri. "Handan'ı rahatsız etmişti oğlan. Hatta sen tehdit etmiştin Nevzat, unuttun mu? Ağzını burunu kırarım, seni bir daha burada görürsem, demiştin." Öyle demiştim, bir adım gerimde duruyordu Demir, Yekta da yanında dikiliyordu. Hatırlamıştım ama olan olmuştu... Hâlâ aynı anıdan bahsediyorduk ama aynı anıyı yaşayan çocuklar apansız büyümüşlerdi. Geçmişin o tatlı uçarılığı, yerini acıyla yoğrulmuş bir ağırlığa bırakmıştı. İçimden kendime lanetler yağdırarak, öylece kalmıştım olduğum yerde. Tek umudum Evgenia'ydı, belki bir şey söyler, bir şey yapar, kurtarırdı hepimizi bu durumdan. Ama söze Yekta girdi yine.

"Lafın buraya gelmiş olması da tuhaf." Mutsuzdu ama beklenmedik bir metanet okunuyordu gözlerinde. "Biliyor musun Nevzat, yarın Handan'ın ölüm yıldönümü..." Şimdi anlaşılmıştı Yekta'yı avucuna alan ıstırabın sırrı. "Handan'ın ve ümut'un..." diye mırıldandı. Evgenia'ya çevirdi bakışlarını, gözleri nemlenmişti. "Benim bir oğlum vardı Evgenia... Adı Umut. Dokuz yaşındaydı, daha ilkokul üçüncü sınıfa gidiyordu. Gözleri annesine

benzerdi, gülümsemesi bana." Derin bir nefes aldı. "Handan... Handan, bizim..."

Başıyla beni ve Demir'i gösterdi. "Yani üçümüzün arkadaşıydı. Nevzat'la Demir, bana bıraktılar onu. Bırakıp kaçtılar Balat'tan..." Gülümsemeye çalıştı, beceremedi. "Belki de ben alçaklık edip aldım onu."

Demir başını öne eğmişti, yüzünü göremediğim için ne düşündüğünü anlayamıyordum.

"Çünkü," diye içindekileri dökmeyi sürdürdü Yekta. "Çünkü Handan'a dokunmak yasaktı.

Aramızda konuşmasak da, gizli bir yemindi bu bizim için. Galiba ben o yemini bozdum."

Bizi değil de Evgenia'yı ikna etmeye çalışıyor gibiydi. "Ama sadece ikimiz kalmıştık Balat'ta: Handan'la ben. Bu masadaki iki arkadaşımız, o zamanlar bırakıp gitmişlerdi bizi.

Yaptığımın alçakça bir davranış olduğunu bilsem de, başkasıyla evlenmesine göz yumamazdım onun..." Yine bize baktı. "Yerimde Nevzat'la Demir olsaydı, aynı şeyi yaparlar mıydı, bilmiyorum ama ben yaptım. Sonuçta Handan karım oldu..." Acı bir gülümseme belirdi solgun yüzünde. "îşte yarın karımın ve oğlumun ölüm yıldönümü..."

Sustu, çitlerin içindeki serçelerin cıvıldaması, akasya ağacında dem çeken güverci nin gurultusu, komşu evin balkonundan birbirine seslenen kadınların konuşmaları, herkes, her şey onunla birlikte sustu. Koyu, derin bir keder sessizliğe mahkûm etti bahçeyi.

Kimse cesaret edip kıpırdayamadı, kimse ağzını açamadı, kimse konuşmaya başlayamadı, eğer telefonum çalmasaydı belki de bu sessizliği kimse bozamayacaktı. Bu yüzden bir kurtarıcı gibi sarıldım telefona. Arayan Leyla Barkm'dı. Aslında masadan uzaklaşmam gerekirdi, yapamadım. Belki de üzerimize çöken bu yoğun keder dağılsın, içine düştüğümüz bu ağır matemden kurtulalım diye bile bile kalkmadım.

"Alo..." "Alo Nevzat Bey..." Sesi öfkeliydi. "Namık'ı bırakmayacaklarmış."

"Nasıl?" diye sordum toparlanmak için. Duygular dünyasından mesleki yaşamımın gerçeğine dönmek o kadar da kolay değildi. "Ne yapmayacaklarmış?"

"Bırakmayacaklarmış... Namık'ı diyorum... Pazartesiye kadar emniyette tutacaklarmış... Avukatlar öyle söyledi. Doğru mu?"

Çalan telefon etkisini göstermişti, sadece Evgenia değil, Demir'le Yekta da daldıkları hüzün kuyusundan başlarını çıkarmış, bana bakıyorlardı. Telefonu işaret ederek, beni bağışlayın demeye çalışırken, Leyla'ya seslendim.

"Maalesef doğru Leyla Hanım. Minibüsün arkasında kan lekesi bulunmuş..."

Kan sözcüğü iyice meraklandırdı masadakileri.

"Bir arkadaşın burnu kanamıştır ya da bir yeri kesilmiştir."

"Eminim öyle olmuştur," diyerek yatıştırmaya çalıştım. "Ama ortada beş ceset var.

Takdir edersiniz ki, kan lekesini araştırmamız gerekir. Merak etmeyin, ben süreci hızlandırıyorum. Bir iki güne kalmaz, sonuçlar elimizde olur. Pazartesi de bırakmış oluruz Namık Bey'i."

Bizimkiler pürdikkat konuştuklarımızı dinliyorlardı, o ağır havadan kurtulduğumuz için memnundum ama telefonun öteki ucundaki Leyla için aynı şeyi söylemek zordu.

"Yani iki geceyi emniyette mi geçirecek?" "Başka yolu yok... Elimden gelen bir şey olsa..."

"Akşam nerede yatacaklar?"

"Pek konforlu olmayacak ama uzanacak bir yer veririz."

"Aç kalmaz, değil mi?"

"Kalmaz, kalmaz... Bizzat ben ilgileneceğim Namık Bey'le."

Ne yapsın kadıncağız, sonunda ikna oldu.

"Size güveniyorum Nevzat Bey... Namık, size emanet."

"Rahat olun, ona bir zarar gelmeyecek."

Teşekkür ederek kapattı Leyla.

"Beş cinayet mi?" Dehşet içinde söylendi Evgenia. "Beş kişi mi öldürüldü?"

Başka zaman olsa bu konuyu asla açmaz ya da geçiştirmeye çalışırdım ama cinayet lafını duyunca arkadaşlarım da kendi acılarını, kederlerini

unutup merakla ağzımın içine baktığından, zaten çoğu gazetelerde yer almış bilgileri anlatmaya başladım.

"Belki de meslek hayatımdaki en ilginç dava... Birileri hedef seçtikleri şahısları öldürerek bu şehrin tarihi bölgelerine bırakıyor."

"İlginçmiş." Dirseklerini masanın üzerine koyarak mırıldandı Demir. "Osmanlı dönemindeki anıtlara mı bırakıyorlar?"

"Çok daha eski Demircim, taa Byzantion zamanındaki anıtlara bile gönderme yapıyorlar."

"Byzantion?" "Bu şehrin ilk adı," diye açıkladı mateminden sıyrılmaya başlayan Yekta.

"Roma Imparatorluğu'ndan önceki dönem."

Onun konuşmaya katılması hoşuma gitti.

"Valla bravo Yekta," dedim cesaretlendirmek için. "Senin de bilmediğin yok."

"O kadar kent tarihi okuduk, bunu da bilelim artık. Ben şeyi merak ettim. Byzantion için hangi tarihi anıtın yanma bırakmışlar cesedi?"

"Artık olmayan bir anıtın yerine... Binlerce yıl önce Poseidon Tapınağı'nın olduğu varsayılan Sarayburnu'na..."

"Peki siz nasıl anladınız kurbanın Poseidon Tapınağı'na bırakıldığını? Senin de söylediğin gibi, artık öyle bir tapmak yok."

"Sikkeden..." Şaşkınlıkla yüzüme bakıyorlardı. "Kurbanın yanma Byzantion kenti anısına basılmış madeni bir para bırakmışlardı. Sonraki kurbanların yanında da bulduk onlardan.

Konstantin, II. Teodosius, Jüstinyen..."

"Roma imparatorları öyle mi?" Merakla açılmıştı Evgenia'nm gözleri. "Hep onların mı sikkeleri var?"

"Hayır, Fatih Sultan Mehmed'inki de var. Dün bulduğumuz cesedin gövdesi Fatih Camii'ndeydi, başı ise Topkapı Müzesi'ne gönderilmişti."

Dehşetle çarpıldı yüzü Evgenia'nm.

"Korkunç bir şey. İnsan bunu nasıl yapar?" "Evet, korkunç, daha da kötüsü, cinayetler sürecek gibi görünüyor. Katillerin bir sonraki kurbanlarını bırakacakları yeri saptamaya çalışıyoruz."

Bakışlarım Yekta'ya kaydı, yine dalgınlaşmaya başlamıştı, yeniden o karanlık sulara batmak üzereydi.

"Sahi Yekta, sen mimarlık okudun. Katiller nereye bıraka- ' bilirler bundan sonraki kurbanlarını?"

Hazırlıksız yakalanmıştı, şaşkınlıkla yanıtladı.

"Ne? Nasıl bilebilirim ki?"

"Yani Fatih'ten sonra hangi padişah olabilir? O padişahın yaptırdığı hangi anıt?"

Kumral kaşları çatıldı, alnı kırıştı.

"Valla Fatih'ten sonra biliyorsun, oğlu II. Beyazıt var," diye tahmin yürüttü. "Onun külliyesi Beyazıt Meydanı'nda. Yavuz Selim var, onunki de Çarşamba civarında... Ve Kanuni Sultan Süleyman..." Mavi gözleri derinleşti. "Tabii, Kanuni'ye gelince işler çatallaşır. Çünkü Mimar Sinan dönemi başlamıştır. Eğer katiller Kanuni devrine gönderme yapacaklarsa Koca Sinan'ın elinden çıkma birçok başyapıt girer seçeneklerin arasına.

Haseki Külliyesi, Şehzade Camii, Mihrümah Sultan Camii ve Süleymaniye..."

"Sen olsaydın, hangisini seçerdin?"

Kınayan gözlerle baktı.

"Katilliğe mi yakıştırıyorsun arkadaşını?" Alındığını sandım, durumu kurtarmaya çalıştım.

"Mesela diyoruz yahu." Yüzürfle manidar bir ifade yerleştirerek ekledim. "Hem bu soruşturmada katillerin kötü insanlar olduğundan emin bile değiliz. Laf aramızda, ölenlerin hepsi yolsuzluğa bulaşmış şahıslar. Para için bu şehre ihanet etmiş kişiler."

"Ama kimse ölümü hak etmez," diye karşı çıktı Evgenia. "Ne kadar haklı olurlarsa olsunlar, katillere hayranlık duymak iyi bir şey değil."

îki ateş arasında kalmıştım.

"Ben de aynen senin gibi düşünüyorum Evgenia... Durumu anlatmak için öyle söyledim."

Ortalık yatışacak, Yekta'yla yarım kalan sohbetimize döneceğiz diye umuyordum ki, "Sen öyle düşünmüyorsun Nevzat," diyen Demir de katıldı

eleştiri korosuna. "Evet, hiç öyle ters ters bakma... Kendi ağzınla söyledin. Yekta da tanık."

"Neye tanığım?"

"Hatırlasana oğlum... Nevzat'ın Agora'ya geldiği son gezi..."

Yekta hâlâ neden bahsedildiğini anlamamış, boş boş bakarken, Agora lafını işiten Evgenia heyecanla sordu:

"Agora? Balat'taki şu meyhane mi?"

"Hayır, bizim tekne." diye düzeltti Demir. "Rahmetli babam çok severdi meyhane ortamlarını. En çok gittiği yer de evimizin yanındaki o Agora Meyhanesi'ydi. Bu yüzden Agora koymuştu teknenin adını..." Yeniden bana çevirdi gözlerini. "Teknedeki son gezimizi hatırlasana. Geçen sonbahar..."

Ölgün hayaller, silik görüntüler geçti belleğimden.

"Hani deniz sisler içindeydi," diyerek ısrarını sürdürdü Demir. "Ne bir tekne, ne bir martı, ne yelkovankuşu... Tek bir canlı bile yoktu denizde."

"Tamam, tamam ya," diye söylendi Yekta. "Hatırladım. Hakikaten ne manzaraydı be!

Sis denizden yükseliyordu. Karşı yakadaki çirkin binaların tümünü örtmüştü.

Sultanahmet'in minarelerini görüyorduk sadece, Ayasofya'nın kubbelerini, Topkapı Sarayı'nın kulelerini... Sanki gökyüzüne asılmış bir masal şehrine doğru yol alıyorduk."

Sislerin içinde ilerleyen küçük tekne belleğimin karanlığını yararak çıkıverdi gün ışığına.

"Evet, ben de hatırladım. Doğru söylüyorsun, acayip sis vardı. Göz gözü görmüyordu.

Bütün İstanbul beyaz bir toz bulutunun içinde kaybolmuş gibiydi..."

"Tuhaf bir sabahtı," diye boğuk bir sesle fısıldadı Demir. "Kendimizden başka hiçbir şeyi göremiyorduk. Sanki dünya dışı varlıklar tarafından ele geçirilmiş gibiydi deniz."

Aramızdaki en mantıklı kişi sayılan veterinerimizin böyle gizemli bir tavırla konuşmasına daha fazla dayanamadım.

"Hiç kimse, hiçbir yeri ele geçirmemişti.

Yoğun bir sis vardı, hepsi o. Zaten talihsiz bir gündü. Sabaha kadar dolaşmış, tek bir balık bile tutamamıştık."

"Neyse işte," diye toparladı Demir. "Îşte o gezideydik. Kafamız da acayip kıyak... Sen ayağa kalktın Nevzat... 'Şu güzelliğe bakın,' dedin öfke dolu bir sesle. 'Bu güzelliği talan ediyorlar,' dedin. 'Bu şehri yağmalıyorlar... Ama bizim elimizden bir şey gelmiyor...' "

Yok, bunu hatırlamıyordum.

"Öyle mi dedim?"

"Harfi harfine..." diye onayladı Yekta. "Aynen öyle söyledin. Seni hiç o kadar öfkeli görmemiştim. Nefret doluydun. 'Bu şehri yağmalayanları tek tek öldürmek lazım,'

dedin..."

"Hadi canım, ben öyle şey demem."

Masum bir ifade yayıldı geniş yüzüne Demir'in.

"Söyledin Nevzat... Hatta tartıştık seninle. Ben insan öldürmenin yanlış olduğunu savundum. Sen de, 'Biliyorum yanlış,' dedin. 'Ama yakalıyoruz bırakıyorlar... Hukuk bir yere kadar. Adalet hiçbir zaman gerçekleşmiyor. Katiller, hırsızlar, dolandırıcılar ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlar sokaklarda. İnsanın silahını çekip...' "

Sahiden hiçbir şey canlanmıyordu kafamda.

"Yanılıyor olmayasınız çocuklar... Ben insanların öldürülmesini onaylamam. Hangi nedenle olursa olsun." "Sarhoştun, kendini kaybetmiştin. Belki de üniformasından sıyrılmış bir Nevzat çıkmıştı ortaya."

Kendimi savunmaya çalıştım.

"Sanmıyorum..." Ama arkadaşlarımın yalan söylemesi için hiçbir neden yoktu. "Çok içmiş olmalıyım. Aklımı yitirecek kadar çok."

"Evet, çok içmiştin, aklını değil ama sağduyunu yitirecek kadar çok."

"Yanlış şeyler söylemişim," dedim kadehime uzanırken. "Her ne kadar bu şehirde ölmeyi hak eden yüzlerce alçak varsa da, öldürelim, dedimse yanlış söylemişim."

Kadehimi kaldırdım. "Hadi içelim."

İlk Evgenia dokundurdu kadehini kadehime.

"Ölüme değil, hayata."

Arkadaşlarım da yalnız bırakmadılar.

"Hayata..."

Ama kadehler masaya indiğinde katillerden konuşmayı sürdürdük. Daha doğrusu ben lafı oraya getirdim yine.

"Evet Yekta, şu kurbanın bırakılacağı yer. Söyle bakalım, sence nereyi seçecekler?"

Bu kez alınganlık göstermedi şairimiz.

"Katillerin mantığını bilemem ama bana sorarsan, Süleymaniye, derim. Kanuni devrinin en görkemli ibadethanesi. Osmanlı İmparatorluğu'nun doruk noktası. Ve bence Mimar Sinan'ın yarattığı yüzlerce eser içinde gerçek başyapıtlardan biri." "Yüzlerce eser mi?"

Sayıyı abartılı bulmuştu Evgenia. "Sahiden o kadar eser yapmış mı?"

Sözcüklerin üzerine basa basa, "Dört yüz eser," dedi Yekta. "Kesin rakamı söylemek zor ama tarihçiler dört yüz eser yaptığına inanıyor. Sadece istanbul'da değil, Edirne'den Şam'a kadar imparatorluk toprağının her yanında eserleri var. Başyapıtım dediği Selimiye de bildiğiniz gibi Edirne'de. Camiler, medreseler, türbeler, imaretler, hastaneler, hamamlar, misafirhaneler, kervansaraylar, hanlar, su kemerleri, köprüler, köşkler, saraylar... Evet, Sinan bir ömre sığdırmıştı bu kadar yapıtı..."

"Ömrü de uzun olmuş ama..." Annemden duyduğum bu bilgiyi sıkıştırıverdim arkadaşımın sözlerinin araşma. "Yüz yıla yakın yaşamış."

"Doksan küsur yıl. Dişini sıksa dalya diyecekmiş ama yüz yıllık bir ömür için bile bu kadar eser çok fazla."

"Arkasında koca bir imparatorluk olduğunu da unutmayalım," diye fikir yürüttü Evgenia. "Üstelik Osmanlı'nın en parlak, en zengin dönemiymiş."

"E tabii, bu zenginlik olmasa bu başarıyı sağlayamazdı. Doğru, o bir imparatorluk mimarıydı. İmparatorluğun desteğiyle o muhteşem eserleri yaratabildi. Ama bana sorarsanız, Mimar Sinan'ın asıl yapıtı bu şehirdir. İstanbul'un her köşesinde imzası var.

Sadece tarihi yarımadada, sur içinde değil, şehrin her yerinde karşımıza çıkar Sinan.

Bizim Balat'ta bile cami yapmış. Ayvansaray'daki Ferruh Kethüda Camii..."

"Şu Draman'daki camiyi de unutma," diye uyardım. "Neydi adı..."

"Yunus Bey Camii..."

Demir de bir başkasını hatırlamıştı.

"Şey de vardı yahu... Eğrikapı'daki, hani şu Anemas Zindanlarının üzerindeki cami..."

"İvaz Efendi Camii... Sadece onlar mı? MeselaTopkapı'daki Karaahmet Paşa Camii, Eyüp'teki Zal Mahmut Paşa Camii, Beşiktaş'ta bahçesinden yol geçirerek rezil ettiğimiz Sinan Paşa Camii, hemen karşısındaki parkta yer alan Barbaros Hayrettin Paşa Türbesi, öte yakada, Üsküdar Meydanı'nda Mihrümah Sultan'm adına yapılan cami. Yine Üsküdar'da, deniz kıyısındaki, o zarif Şemsi Ahmet Paşa Camii... Fmdıklı'daki Molla Çelebi Camii, Salı Pazarı'ndaki, Ayasofya'nın küçük bir kopyası olan Kılıç Ali Paşa Camii...

O caminin inşaatında Don Kişot'un yazarı Cervantes'in amelelik yaptığını biliyor muydunuz? Neyse, demek istediğim, Sinan'ın eserleri saymakla bitmez. Ayasofya'nın bahçesindeki II. Selim Türbesi, yine Ayasofya'nın iki minaresi, payandaları, Topkapı Sarayı'ndaki III. Murad Köşkü..." Sanki öfkelenmiş gibi sesini yükseltti. "Bakın, isimlerini saymakta bile zorlanıyorum ama koca mimar bu eserlerdeki her bir ayrıntı üzerine ayrı ayrı kafa yormuş: kubbeler, kemerler, minareler, âlemler, bacalar, revaklar, sütun başlıkları, taçkapılar, şadırvanlar, kapılar, pencereler, güneş saatleri, kum saatleri, mihraplar, minberler, çiniler, süslemeler, hatlar, vitraylar...

Hatta Süleymaniye Külliyesi'ni yaparken ayrıntılara fazla takıldığı için az kalsın başı belaya giriyormuş. Sinan'ı sevmeyenler, bu adam camiyi zamanında bitiremeyecek diye dedikodular çıkarmışlar hakkında. Bunları duyan Kanuni Sultan Süleyman da atladığı gibi atına, gelmiş yapı alanına.

'Bre Mimar,' diye gürlemiş. 'Neden benim camimle ilgilenmeyip önemsiz işlerle vaktini boşa harcarsın?' Hatta daha da ileri gitmiş, Fatih Camii'ni yapan zavallı Atik Sinan'ı misal vermiş. 'Atam Sultan Mehmed Han'ın mimarı örnek olmaz mı sana?'

Padişahın hiddeti karşısında yaprak gibi titremiş Koca Sinan. Ne ağzını açabilmiş, ne tek kelime söyleyebilmiş.

Padişah öfkeyle sormuş:

'Bu bina ne kadar zamanda tamam olur, tez haber ver. Yoksa sen bilirsin.'

Mimar Sinan başını kaldırmadan mırıldanmış.

'Saadetti padişahımın devletinde, iki ayda inşallah tamam olur.'

Kanuni, Sinan'ın korkudan saçmaladığını düşünmüş, yanındaki ağalara dönmüş:

'Bre, şuna bir de siz sorun, bu bina ne zamana dek tamam olur?'

Ağalar da buyruk uyarınca sormuşlar: 'Mimar Ağa, saadetti padişahımız ne buyururlar, duyar mısın? Bu binanın kapısı ne zaman kapanıp tamam olur?'

Sinan bütün engin gönüllülüğüyle cevaplamış:

"îki ay tamam olunca bu bina da tamam olur.'

Bunun üzerine Kanuni, yanındakileri tanık göstermiş.

'Mimar, hele iki ay olunca tamam olmasın, seninle görüşürüz.'

Böyle demiş ama saraya varınca yeniden düşünmüş. Ağaları başına toplamış ve demiş ki:

'Mimar'ın deliliği belli oldu. Birkaç yıllık iş, hiç iki ayda biter mi? Herif, kelle korkusundan aklını oynattı. Çağırıp siz de sorun. Görün ne cevap verir. Eğer sözlerini karıştırırsa binanın durumu müşkül olur.'

Saray ağalan Sinan'ı çağırmışlar. Bir kez daha sormuşlar:

'Bina ne zaman tamam olur?'

Sinan kendinden emin, yinelemiş:

'Padişah Hazretleri'ne iki ayda tamam olur diye söz verdim. İnşallah iki ayda tamam edip tarihe de nam koyayım ki duyanlar hayır ile ansınlar.'

Bu cevabı alan ağalar Kanuni'nin huzuruna varıp şöyle demişler:

'Padişahım, herif gayrete düşmüş. Ümit edilir ki, inşallah pek yakında caminizde namaz kılmak nasip olur.' Ve iki ay sonra Sinan söz verdiği gibi camiyi teslim etmiş. Ve bu işi imkânsız zanneden padişah, belki de mimara yaptığı kabalığı bağışlatmak için, anahtarı Sinan'a uzatmış ve şöyle demiş: 'Bina eylediğin Allah'ın evini, gönül temizliği ve dua ile yine senin açman gerekir.' İşte Sinan böyle bir dehadır. Hiçbir eseri ötekine benzemez. Kendini tekrar etmez."

Yekta'nm sözlerini tamamladığını sanmıştım ama gözlerinden şeytani bir parıltı geçti.

"Valla Nevzat," dedi manidar bir sesle. "Katillerin yerinde olsam, ne Yunanlı, ne Romalı, ne Osmanlı, hiçbir hükümdara değil, doğrudan Sinan'ın eserlerine gönderme yapardım.

Çünkü gelmiş geçmiş hiçbir kral, hiçbir imparator, hiçbir padişah, hiçbir devlet adamı Mimar Sinan kadar eser kazandırmamıştır bu şehre."

Kanuni Sultan Süleyman'ın Payitahtı Mimar Sinan'ın Şehri

Allah'ın evine bakıyordu Sinan. Gökyüzüne asılıymış gibi duran ana kubbeye. Güneşi andıran ana kubbenin etrafına seyyareler gibi yerleşmiş küçük kubbelere. Maviliklerde yüzen dört minareye. Nakış nakış bükülmüş şerefelere. Minarelerin gökteki nişanı sayılan âlemlere. Sönmeyecek kamerleri andıran kemerlere. Gölgesinde bir ömür geçirilecek revaklara. Abı hayat suyunun aktığı şadırvana. Halı gibi işlenmiş duvarlara. Renk renk bezenmiş pencerelere. Arkasında cennet saklıymış gibi kanatlarını sımsıkı kapatmış kapılara.

Allah'ın evine bakıyordu Sinan. O güne kadar yaptığı en muhteşem yapıya. Şehrin simasını değiştirecek ilahi simaya. Akıl gönülle buluşmuş, emek inançla yoğrulmuş, pergel şiire yaslanmış, şehrin çehresi bir kez daha değişmişti işte. Mermer ipek ipek dokunmuş, demir çentik çentik yontulmuş, tahta oya oya işlenmişti. Nasıl ki Süleyman Peygamber cinlere söz geçirdiyse, ne kadar nesne varsa toprağın üstünde ve altında, hepsi de boyun eğmişti Kanuni Sultan Süleyman'ın Başmimarı Sinan'a.

Allah'ın evine bakıyordu Sinan. Gözleri her ayrıntısını okşarken eserinin, aklı hesabını tutuyordu geçmişte kalmış günlerinin. Kerpiç evler beliriyordu caminin devasa gövdesinde. Kerpiç evlerin çamurlu sokaklarında koşturan bir köy çocuğu. Daha on beşine varmadan ailesinden koparılan, yalınayak, başı kabak bir oğlan. Gözlerinin yaşına bakılmadan götürülen bir küçük âdem. Acemioğlanlar arasında bir garip. Ailesinin özlemini dülgerlikle gidermeye çalışan bir mazlum.

Allah'ın evine bakıyordu Sinan. Dülgerlikle başlamıştı bina yapmaya. Önce tahtaların sırrını öğrenmişti; inceliklerini, zorluklarını, güzelliklerini. Çok sürmeden çözmüştü ağacın dilini. Taşlarla konuşmaya başlamıştı sonra, toprakla, demirle, camla. Eğer tahtayı bir kalıba soham.asa.ydi, taşı da sokamazdı, sert demiri de, kırılgan camı da. Eğer dülgerlik yapmasaydı, bu muhteşem ibadethaneyi yapamazdı, tik tahtayı yonttuğunda burnuna çalınan kokuyu duydu. Çam ağacının reçineli kokusu, içine çekti kokuyu ama çam değil, uçsuz bucaksız bir deniz yayıldı içine.

Allah'ın evine bakıyordu Sinan, bir adım önünde Kanuni Sul- tan Süleyman. Ataları bir ağaç dikmişti bozkırın ortasına. Ağaç dallanıp budaklanmış, üç kıtaya gölge salmıştı. Ona düşen, ağacı büyütmek, gölgesinde bütün dünyayı ağırlamaktı. Ataları bu şehri açmış, gül bahçesine çevirmişti. Ona düşen, gül bahçesini şenlendirmekti. Gül bahçesi güzellikle

şenlenirdi; şiirle, musikiyle, minyatürle, hatla, mimariyle. Kılıcın kınında gül büyümese de, gülden uzak bir sultanda feraset bulunmazdı. Ferasetsiz bir sultan, dünyaya hükümdar olamazdı. Allah'ın evine bakıyordu Sultan, bir adım gerisinde Mimarbaşı Sinan. O Sıdtan ki, Tanrı 'nın yeryüzündeki gölgesiydi. O Sultan ki, üç kıtanın sahibi, Osmanlı imparatoru, cihan hükümdarı, Yavuz Sultan Selim'in tek oğlu, Kanuni Sultan Süleyman'dı. O Sultan ki, imparatorluğu fersah fersah büyütmüş, cihana nam salmıştı. O

sultan ki, Sinan'ı mimarbaşı yapmış, ona imparatorluğun bütün kapılarını açmıştı. Ona hazineler vermiş, yapılar istemişti. Ona yetkiler vermiş, şehri, yeniden imar et, demişti.

Elbette bir adım gerisinde duracaktı onun Sinan; baş eğik, el pençe divan.

Allah 'ın evine bakıyordu Kanuni Sultan Süleyman. Kavuğun- dahi elmas gibi ışıldıyordu gözleri. Alnı gururla yukarı kalktı, İslam'ın peygamberini simgeleyen devasa kubbeye saygıyla baktı. Dört halife için dikilen dört minareyi süzerken bir şükür yükseldi içinden.

Şükürler etti Allah'a; atası Fatih Sultan Mehmed Han, dedesi Beyazıt Han ve babası Yavuz Sultan Selim Han gibi bir ibadethane bahşettiği için ona. Artık tasası dinmişti. Artık gönlü ferahtı. Kuşkular sona ermişti. Artık biliyordu ki, imparatorluğu gibi, adı da bu camiyle birlikte yaşayacaktı.

Allah'ın evine bakıyordu Kanuni Sultan Süleyman, bir adım gerisindeydi Başmimar Sinan. Nefesini tutmuş, ne diyeceğini bekliyordu bu cihan padişahının. Nefesini tutmuştu ama içi kıpır hıpırdı. Dalgalı bir deniz gibi, rüzgârlı bir bahçe gibi, yağmura hazırlanan gökyüzü gibi. Hacı Bektaş Ocağı'na yüz sürdüğü ilk an gibi. Yeniçeri olup sefere çıktığı ilk gün gibi. Van denizinde yüzecek üç kadırgayı suya indirirken bir türlü geçmek bilmeyen zaman gibi. Yıllar sonra köyüne döndüğünde, ölmüş annesinden kalan buruk bir hatıra gibi. Allah'ın evine bakıyordu Süleyman. Kendi adıyla anılacak muhteşem tapınağa.

Gökyüzüne nakşedilmiş gibi duran kutsal yapıya. Hanedanlığının ve hükümdarlığının eşsiz eserine. Allah'ın evinin kapısına bakıyordu Sultan. Cenneti saklar gibi sımsıkı kapatılmış sedef kakmalı kanatlara. Kanatları açacak anahtara bakıyordu. Kısmetli günleri muştülayan bir güvercin gibi konmuştu avuçlarına. Mimar Sinan'a bakıyordu Sultan.

Mimar'ın başı öndeydi, bakışları yerde. Mimar el pençe divan durmuştu Sultan'ın bir adım gerisinde.

Sinan'a bakıyordu Süleyman. Allah nasıl göğü yedi hat yaratmışsa, Allah nasıl hayatı yedi günde var etmişse, bu muhteşem ibadethaneyi yedi yılda tamamlayan adama.

Sinan'a bakıyordu Süleyman. Kendisi gibi, kaderi bu saltanat tarafından yazılan kula.

Sevdiği kadına külliye, ölmüş oğluna türbe, kızına camiler yapan mimara. Bu şehrin her köşesine cenneti çağrıştıran yapılar diken dehaya. Sinan'a seslendi Sultan: "Gel Mimarbaşı, bu anahtar senindir. Bina eylediğin Allah'ın evini, gönül temizliği ve dua ile yine senin açman gerekir." "Ölüler diyarının gölgeli bahçesinde."

"Allah'ın evi," demişti Yekta, "Allah'ın evi diye sıfatlandırılan camilerin bence en güzeli Süleymaniye'dir." Onun önündeydim yine. Köhnemiş ahşap yapıların, çirkin apartmanların sıralandığı dar sokakların bitiminde bir mucize gibi çıkıvermişti önümüze. Ve gökyüzündeki tek tanığımız, o da beni bekliyordu işte. Sol kenarı usta bir dülger tarafından biraz yontulmuş gümüşten bir dolunay, caminin dördüncü minaresinin âlemine takılmış kocaman bir lamba gibi parıldıyordu karanlıkta. O anda anladım bu gece bir kurbanla daha karşılaşacağımızı. Mesleki önsezi mi, dolunayın gizemli çağrışımı mı, bilmiyorum ama bu gece bir ceset daha bulacağımızdan artık emindim. Yine de bu düşünceye fazla kaptırmak istemedim kendimi. Caminin önünde uzanan boşluğa baktım, kimsecikler yoktu. Ne bir insan, ne sokak köpeği, ne evsiz bir kedi, belki çınarların dallarında uyuklayan gündüz kuşları, ama onları da ben göremiyordum.

Gece boyunca Mimar Sinan'dan ve Süleymaniye'den konuştuktan sonra etrafı ıssızlıkla kuşatılan bu ulu mabede bakarken kendimi bir tuhaf hissediyordum. Kırmızı ışıkların altında, beş yüz küsur yıl önce yapıldığı günkü görkeminden hiçbir şey yitirmeden dikilen bu muhteşem caminin görüntüsünden çok, belleğimde uyanan bir anıydı bu duyguyu canlandıran. İlk kez babamla gelmiştim Süleymaniye'ye, bir bayram sabahı. İğne atsan yere düşmez, öyle kalabalıktı. Güçlükle yer bulmuştuk turkuaz rengi çinilerle kaplı bir köşede. Balat'tan kalkıp buraya gelişimizde, ibadet etmek isteği kadar şiirin de etkili olduğunu söylemeliyim. "Süleymaniye'de Bayram Sabahı", şairliğe hevesli babamın en sevdiği eseriydi Yahya Kemal'in. Bazı mısraları bugün bile ezberimdedir. "Gecenin bitmeğe yüz tuttuğu andan beridir, / Duyulan gökte kanad, yerde ayak sesleridir. / Bir

geliş var!.. Ne mübarek, ne garib âlem bu! / Hava boydan boya binlerce hayâletle dolu. /

Her ufuktan bu geliş eski seferlerdendir; / O seferlerle açılmış nice yerlerdendir. / Bu sükûnette karıştıkça karanlıkla ışık / Yürüyor, durmadan, insan ve hayâlet karışık; / Kimi gökten, kimi yerden üşüşüp her kapıya, / Giriyor, birbiri ardınca, ilâhi yapıya."

Gökteki dolunay belirginleşip gece iyice koyulaşırken, ne insanların, ne de hayaletlerin görüldüğü kapıdan sessizce girdim içeri. Yüzlerce yıllık ölülerin, uzun mezar taşlarının gölgesinden geçerek ulaştım Kanuni Sultan Süleyman ile büyük aşkı Hürrem Sultan'm türbelerinin arasındaki küçük bahçeye.

Süleymaniye'ye gelmeden önce Şehzade Camii ile Beyazıt Camii'nin çevresindeki ekip amirleriyle de konuşmuştum; gece boyunca bir düzineye yakın şahısı, birkaç beyaz minibüsü çevirmişlerse de, aradığımız profile uyan şüphelilerle karşılaşmamışlardı.

Buradaki ekibin başına ise bizzat Ali geçmişti. Tatavla'dan ayrılırken onu da aramıştım.

Hiçbir gelişme olmadığını söylemiş, "Türbenin oradayım Başkomiserim..." demişti alaycı bir sesle. "Ölüler diyarının gölgeli bahçesinde. Caminin en az dikkat çeken yeri burası."

Söylediği yerde elimle koymuş gibi buldum onu. Sabahtan beri ayakta olmasına rağmen yorgunluğun kırıntısı yoktu hergelenin yüzünde. Beni fark edince, alacakaranlıkta bile seçilebilen beyaz dişlerini göstererek gülümsedi.

"Gelin Başkomiserim, böyle gelin. Acayip güzel kokuyor burası."

Doğru söylüyordu, gecenin aydınlığında, taştan yapılmış büyülü çadırlara benzeyen türbelerin arasındaki bahçe, gül kokusundan geçilmiyordu.

"İnsanın başı döner bu kokudan be Ali."

"Öyle Başkomiserim, ağzına içkinin zerresini sürmeden sarhoş olursun burada."

Benim durumum daha fenaydı, çok içmesem de akşamdan beri rakı sofrasındaydım, üstüne bir de bu gül kokuları... Yok, hiç sarhoş gibi hissetmiyordum kendimi. Yekta'nm durumundan ötürü gece boyunca hep

diken üzerinde oturduğumdan, ne içtiğimin tadını alabilmiştim, ne de yediğimin. Zaten aklım camilerin etrafında nöbet tutan çocuklardaydı.

Telefonumun her an çalmasını, her an yeni bir kurban haberi vermelerini bekliyordum...

Her şeye rağmen kötü geçmemişti gece, hatta sonlara doğru Yekta neşelenip şarkılara eşlik etmeye bile başlamıştı. Evgenia da mutluydu, yüzündeki gülümsemeyi solduran, arkadaşlarımızın saat on bire gelmeden kalkmasıydı. Bir de benim, onu evine bıraktıktan sonra, gecenin bu vaktinde göreve çıkmam.

"Anlayamadığım," diyen Ali'nin dalgın sesiyle geldim kendime. Ay ışığının altında kömür karasına dönmüş gözlerini Hürrem Sultan'ın türbesine dikmişti. "Hürrem Sultan'la Kanuni birbirine deli gibi âşıksa neden ayrı türbelerde yatıyorlar?"

"Bilmiyorum, belki saltanatın şanmdandır." İmparatorluğun en kudretli hükümdarının mermer direklerin taşıdığı bir revakla çevrili türbesine baktım. "Ama padişahın yanında yakınlarının mezarları olduğunu biliyorum. Mesela kızı Mihrümah Sultan'ın kabri de babasının yanındaymış."

Şaşkınlıkla beğeni karışımı bir bakışla süzdü beni.

"Sizin de bilmediğiniz yok Başkomiserim." Oysa bunları şair arkadaşım anlatmıştı masada. Yeniden o matem havasına girmemesi için sorular sorup durduğumdan, en fazla Yekta konuşmuştu bu gece. Şiir bile okutmamıştık çocuğa. Biliyordum ki, şiir okumaya başlarsa yeniden o yas girdabının içinde boğulacaktı. Gerçi durumun ciddiyetini anlayan Evgenia da ısrar etmemişti şiir şiir diye. Böylece konu, şu an duvarları dibinde durduğumuz Süleymaniye ve onun yaratıcısı Mimar Sinan üzerinde dolaşıp durmuştu.

Mesela, Sinan ile Kanuni'nin kızı Mihrümah Sultan hakkında öyle güzel bir aşk hikâyesi anlatmıştı ki, Evgenia bayılmıştı bu söylenceye. Söylence diyorum çünkü Yekta da gerçekliğinden pek kuşkuluydu bu hikâyenin.

"Enteresan da bir öyküsü var bu Mihrümah Sultan'ın," diye Kanuni'nin türbesine yaklaştım. Ali de peşim sıra sürüklenmişti. Birkaç basamaklı eşiği aşıp revalclarm gerisindeki camdan içeri baktım. Türbe karanlık olduğundan içerideki sandukalar seçilemiyordu. Hemen omuz başımda mevzile "Öyle," diye mırıldandım. "Küçük, ama olsun, güzel."

O anda irkildi Ali, sessize aldığı cep telefonu çalıyordu.

"Bizim çocuklar arıyor," diye mırıldandı telefonu açmadan önce. "Bir gelişme mi var acaba?"

Bir gelişme olursa hiç şaşırmazdım, merakla ona bakarken, nefesini tutarak açtı telefonu.

"Alo, Tekin... Evet, seni dinliyorum..."

Sesi fısıldar gibi çıkıyordu.

"Ne?" Kıs kıs güldü. "Yok oğlum ya... Biziz, biziz, tanımadınız mı lan? Nevzat Başkomiserimle ben. Tamam... Tamam... Aferin, uyanık olun."

Telefonu cebine koyarken gizli bir övünçle açıkladı.

"Bizi görmüşler de Başkomiserim... Karanlıkta seçememişler... iki adam girdi caddeye diyor..."

Bu iyiydi işte. İçim rahatlamış olarak Sinan'ın türbesine yöneldim, gökteki dolunay gibi, yardımcım da adım adım takip etti beni.

"Tam uca yapılmış," diye mırıldandı Sinan için som mermerden inşa edilen sebilin önünde durunca. Bir eliyle Mimar Sinan Caddesi'ni, öteki eliyle alttaki Fetva Yokuşu'nu gösteriyordu. "İki yolun kesiştiği yere." Türbenin bulunduğu üstteki caddeye girdik.

Mermer levhalarla kaplı duvar boyunca ilerleyince taş işlemeli bir pencere belirdi karşımızda, sonra demir parmaklıkların gerisindeki Sinan'ın gömütüne ulaştık. Sanduka biçimindeydi gömüt, üzerinde sarıklı bir mezar taşı bulunuyordu. Sandukasının üzeri altı sütunun taşıdığı, etrafı açık, küçük bir kubbeyle örtülmüştü. Kendi mezarını bile kendi yapmıştı koca usta, diyen Yekta'nın sesi çınladı kulaklarımda. Sarıklı mezar taşının altındaki metal levhada sıralanan dizelerden yedi mısra- yı okuyabildim sadece. "Kıldı dört yüzden ziyâde mescid i 'âli bina / Yaptı seksen yerde cami bu aziz kardan / Yüzden artuk ömür sürdi akıbet kıldı vefat / Yatduğu yeri hüdâ kılsun bağı cihan / Rıhletinün Sâ'î-yi dâ-î didi tarihini / Geçdi bu demde cihandan pîr-î mî'maran Sinan 996 / Ruhiyçün Fatiha ihsan ide pîr ü civan."

"Allah rahmet eylesin," diye mırıldandı bizim kadirbilir Ali. "Büyük adammış be Başkomiserim... Hem de engin gönüllü..."

Engin gönüllü olmayıp ne yapacaktı Sinan? Astığı astık, kestiği kestik padişahlar devrinde yaşıyordu. Sultanın iki dudağının arasından çıkacak söze bağlıydı hayatı. Her an kelle koltukta dolaşıyordu. Yine de kendiyle

barışık bir adam olmalıydı. Dört padişah eskittiğini söylemişti Yekta. Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve II.

Murat. Onların buyruklarını yerine getirirken, bir gün sizin sadece adınız kalacak ama benim eserlerim binlerce yıl insanlara hizmet vermeyi sürdürecek, diyerek bıyık altından gülüyordu belki de.

"Bu koku da ne?"

Takıntılı yardımcım bu gece kokularla bozmuştu anlaşılan.

"Ne kokusu Ali? Ben koku filan duymuyorum."

"Leş kokusu galiba Başkomiserim," dedi suratını ekşiterek. "Demir parmaklıkların arkasından geliyor."

Mimar Sinan'ın sandukasının üzerindeki sarığın hizasında duruyordu Ali. Yanma yaklaştım, ince bir yel hissettim yüzümde, aynı anda kokuyu duydum. Haklıydı, iğrençti, muhtemelen leş kokuşuydu. Türbenin içinden mi geliyordu? Kedi ya da köpek leşi mi, belki de kanadı kırılan bir martı düşüp içerde ölmüştü. Sinan'ın mezarında böyle bir kokunun olmasına ikimizin de gönlü razı olmadı. Kokunun kaynağını bulmak için demir parmaklıklı pencereden içeriye baktık. Ama türbenin zemini gölgelerle kaplıydı, sadece kendi önümüzü görebildik. Belki de leş sandukanın ayakucundaydı. Sebili dolanarak alttaki yola çıktık, Fetva Yokuşu'nun başına. Birkaç adım atmıştık ki, aman Allahım, burnumuzun direği kırılacaktı.

"Bu ne yav," diye mırıldandı sağ eliyle burnunu tutan Ali. "Sanki üzeri kapatılmamış, taze mezarların arasında yürüyoruz." Sözlerini yeni bitirmişti ki, beş metre kadar aşağıda, sağa kıvrılan sokağın girişinde gördüm onu.

"Ali bak!" Fısıltıyla çıkmıştı sözcükler ağzımdan. Yardımcım anlamaya çalışarak, gösterdiğim sokağın girişine bakıyordu. "Beyaz minibüs," diye yineledim, kılıfından çıkardığım silahımın namlusuna mermi sürerken.

Anında bir yay gibi gerildi bizim sergerdenin bedeni, ben söylemeden silahını çıkarmıştı bile. Ses çıkarmamak için, ekiptekilere haber vermeden, duvarın duldasından minibüse ilerledik. Yaklaştıkça koku dayanılmaz bir hal alıyordu. Köşeye gelince birbirimizi kollayarak hızla daldık sokağın içine ama kimsecikler yoktu. Tabancalarımızın namlusunu minibüse çevirip arka kapıya yaklaştık. Ali'ye açmasını işaret ettim. Arka kapının kulpunu çevirdi, mekanik bir ses çıkararak bize doğru açıldı kanat. Daha yoğun, daha dayanılmaz bir koku çarptı burnumuza. Kapının açılmasıyla birlikte

minibüsün iç ışıkları kendiliğinden yanmıştı. İçeride kimsecikler yoktu, tabii zeminde yatan cesedi saymazsak. "Yoksa sıra Âdem Yezdan'da mı?"

Zeminde yatan cesedin yüzüne baktığımızda ikinci bir sürpriz bekliyordu bizi. Bu kez tanıdık biri yatmıştı katilerin keskin bıçağının altına: Âdem Yezdan'ın iki gündür arayıp da bulamadığı yetenekli avukat Hakan Yamalı. îlk şaşkınlığımızı atlatır atlatmaz, anons geçip Olay Yeri Inceleme'yi çağırdıktan sonra minibüsün arkasına güçlükle sığarak cesedi incelemeye çalıştık. Önceki kurbanlar gibi gırtlağı kesilerek öldürülmüştü Hakan Yamalı ama sırtüstü değil sol yanı üzerine yatırılmıştı. Kolları da başının üzerine değil, göğüs hizasında ileri uzatılmış ama elleri yine bileklerinden bağlanarak ok ucu haline getirilmişti.

Öncekileri çözememişken katiller yeni bir bilmece daha sunuyorlardı bize, yeni bir gizem... Çaresiz düşünmeye başladım: Okun gösterdiği yönde ne vardı? İlk aklıma gelen Eminönü Meydam'nm simgesi olan, güvercinleriyle ünlü Yeni Cami oldu ya da benim sevdiğim ismiyle Valide Sultan Camii. Kurbanın ellerinin gösterdiği yönde bildiğim en görkemli eser bu ibadethaneydi.

"Âdem Yezdan kurtuldu mu yani?" İğrenç kokuya alışamadığı için sağ eliyle burnunu tutan Ali'nin boğuk sesiyle dağıldı düşüncelerim. "Ne dersiniz Başkomiserim? En yakın adamı öldürüldüğüne göre artık temize mi çıktı şu turizmci?"

Tatlı yellerle serinleyen o gül bahçesinden sonra bu iğrenç kokulu basık arabanın içinde soluk almak bile güçtü.

"O kadar emin olma," dedim nefesimi tutarak. "Kimsenin temize çıktığı filan yok."

"Nasıl yani, kendi hukuk danışmanı da mı öldürttü bu herif?"

Neden olmasın? Eğer bu cinayetleri Âdem Yezdan işliyorsa ya da işletiyorsa, daha önce iş yaptığı beş kişiyi gözünü kırpmadan katlettiren adam, altıncıyı neden öldürtmesin?

Hakan Yamalı, yakını değil ki, öteki kurbanlar gibi sadece iş yaptığı bir avukat. Daha bu sabah yanımda, yeğenini şirketin hukuk danışmanı olmaya hazırladığını söylemedi mi?

Ama kendi avukatını öldürmesi için iyi bir nedeni olması gerek. Tıpkı önceki beş kurbanı öldürmesi için gerekli olan neden gibi. Ne yani, avukat da mı şu çöken sarnıç işine bulaşmıştı? Nasıl bulaşmaz ki, o davanın

başaktörlerinden biri olmalı bu briyantinli hukukçu. Üstelik Âdem Yezdan'la ilk görüşmemizde de yoktu ortalıkta. Yoksa Moskova'dan gelir gelmez, Hakan Yamalı'yı... Hayır, bu sonuca varmak için çok erken.

Belki de düşündüğümüzün tam tersi bir durum söz konusudur. Birileri Âdem Yezdan'la iş yapan herkesi tek tek ortadan kaldırmaktadır. Eğer öyleyse, bir sonraki kurbanın bu karanlık işadamı olma ihtimali de oldukça yüksekti.

"Kendi adamını öldürtmüş olabilir," diye yanıtladım meraklı yardımcımı. "Tabii, masum da olabilir. Ama her iki durumda da acilen onunla görüşmemiz gerekecek. Ev adresi var mı yanında?"

"Telefonu var Başkomiserim... Sabah konuşmuştum ya. Şimdi arar alırım ev adresini..."

Hem koku dayanılmaz bir hal aldığından, hem de minibüsün arkasında iki kişinin araştırma yapamayacağını birbirimize çarpa çarpa anladığımızdan, çaresiz aşağıya indim.

Dışarıda ılık bir bahar akşamı ve denizden esen nemli bir rüzgâr bekliyordu beni. Gül bahçesi kadar güzel kokmasa da derin derin içime çektim nemli havayı. Başımı usulca kaldırınca, bu gece bir ceset bulacağınızı söylemiştim dercesine parıldayan dolunayla göz göze geldim yine. Hemen eğdim başımı, nasıl ki bu arsız dolunay tepeme dikilmiş, en küçük bir ayrıntıyı bile kaçırmamak için merakla bizi izliyorsa, ben de gözlerimi o iğrenç kokunun içinde iş yapmaya çalışan zavallı yardımcıma dikerek sordum. "Maktulün avuçlarına baksana Ali, sikke var mı?"

Minibüsün zeminine çömeldi ama hızla başını geri çekerek doğruldu.

"Yaklaştıkça koku dayanılmaz oluyor... Bugün hava da sıcaktı, minibüsün kapıları, pencereleri de kapalı, güneşin altında iyice kokmuş ceset... öğleden beri burada duruyor olmalı, belki de sabahtan beri... Üst caddeye baktığımız için hiç dikkatimizi çekmedi tabii bu yokuş. Mimar Sinan da hiç aklımıza gelmedi doğrusu." Önemli bir ayrıntıyı hatırlamış gibi bana döndü. "Şu Leyla Barkın da Mimar Sinan'dan hiç bahsetmedi, değil mi?"

"Bahsetti biraz ama katillerin kurbanlarını onun türbesinin yakınlarına bırakacağını söylemedi... Nerden bilsin?"

Yeniden cesede yaklaşmamak için mi nedir, uzatıp duruyordu lafı.

"Öyle diyorsunuz ama Başkomiserim, kadının söylediği hiçbir tahmin tutmadı."

"Haklısın da, ISD'nin önemli adamları içerde. Eğer cinayetler onların işiyse bu avukatı kim öldürdü?"

Eliyle kafasını kaşıdı.

"Belki başka arkadaşları vardır. Belki Âdem Yezdan'ın söylediği gibi, ÎSD paravan bir kurumdur, arkasında gizli bir örgüt faaliyet yürütüyordun Olamaz mı?"

Artık bu ihtimal pek inandırıcı gelmiyordu bana.

"Biraz zor Ali. Derneğin üyelerini gördün, o insanlarla illegal örgüt oluşturulamaz. Hem ISD'nin yapmak istedikleri şeylerin ne yıkıcılıkla, ne de bozgunculukla ilgisi var. Aksine, bu şehrin tarihini yıkanlara, talan edenlere karşı mücadele veriyorlar."

"Yani samimi değillerse diyorum Başkomiserim."

"Samimi olmadıklarını gösteren bir kanıt bulamadık ki..."

Başkomiserini ikna edemeyeceğini anlayınca konuyu değiştirdi.

"Siz şu Mimar Sinan konusundaki bilgileri kimden öğrendiniz?"

"Mimar bir arkadaşımdan, Bizim Yekta'dan... Onunla karşılaşmadın galiba."

"Geçen gün evinizin önünde gördüğüm bey mi? Şu kalıplı, sert bakışlı olan..."

Ne güzel tarif etmişti Demir'i.

"Sert bakıyordu, değil mi? Yok, o iriyarı olan Demir, veterinerdir. Mimar olanımız Yekta.

O anlattı Sinan'ı." Duraksadım. "işin tuhafı, ben katillerin yerinde olsam, kurbanı Mimar Sinan'ın mezarına bırakırım gibilerinden bir şey de söyledi."

Benim kadar tuhafına gitmedi Yekta'nm isabetli tahmini.

"Keşke en başından beri ona sorsaymışız. Şu tarihçi kadının söylediklerinden daha fazla yararı dokunurdu bize."

Yararı dokunabilirdi tabii ama arkadaşımı cinayet meselelerine bulaştırmak gibi bir niyetim yoktu.

"Neyse Alicim, hadi artık bak şu kurbanın avucuna... Yapa- mayacaksan, sen çık, ben bakayım."

Hemen toparlandı bizim başıbozuk, erkekliğe bok sürdürür müydü?

"Olur mu Başkomiserim," diyerek çömeldi minibüsün zeminine. "Ben bakarım.

Sözünüzü bitirin diye bekliyordum."

Kokuya aldırmamaya çalışıyordu ama olacak gibi değildi. Kendiliğinden buruşuyordu zavallının yüzü. Cesedin bileğinden birbirine bağlanmış ellerinin içine baktı Ali.

"Avuç içi karanlıkta kalıyor Başkomiserim, bir şey seçile- miyor."

Kurbanın katılaşmış ellerini ışığa doğru çevirdi.

"Durun durun, galiba bir şey var..." Deri ceketinin cebinden bir tükenmez kalem çıkardı. Maktulün ellerinin arasına soktu. Aralanan avuçtan madeni bir para zemine düşüverdi, iki parmağının arasına aldığı parayı ışığa tutu. "Altın galiba... Üzerinde Arapça yazılar var." Yazılanlardan hiçbir şey anlamaymca parayı bana uzattı. "Sizce kimin için basılmış olabilir bu sikke?"

Bunu bilmek için müneccim olmaya gerek yoktu.

"Kimin için olacak, Kanuni Sultan Süleyman için... Osmanlı hanedanının Mimar Sinan'a sikke bastıracaklarını sanmıyorum..."

Tarihi parayı elime alırken uyardı.

"Aman Başkomiserim dikkat, izleri silersek Zeynep öldürür bizi."

Sikkeyi iki parmağımla kenarlarından tuttum.

"Sahi Zeynep nerede? Ona da haber vermemiz lazım."

Sanki çok anlarmışım gibi, yakın gözlüğümü takarak sikkenin üzerindeki karınca duası gibi iç içe geçmiş Arapça harflere bakarken açıkladı yardımcım.

"Siz gelmeden on dakika önce konuşmuştum. ISD'lilerin minibüsündeki kan lekesini araştıran ekibin yanındaydı. Ama Necdet'in evine gideceğini söyledi."

Bu garipti işte, gecenin bir yarısı Necdet'in evinde ne işi vardı bu kızın?

"Niye?" Bakışlarımı, sikkeden kaldırdım. "Ne yapacakmış Necdet'in evinde?"

"Gravürlerle ilgili bir mesele varmış. Ne meselesi diye sordum. Emin değilmiş, bir şey çıkmazsa onunla alay ederim diye söylemedi. Eğer düşündüğü gibiyse zaten öğrenirmişim." Bunların didişmesinden de gına gelmişti artık.

"Hemen ara Zeynep'i." Sert başkomiserleri konuşuyordu şimdi. "Her nerdeyse derhal buraya gelsin. Sen de çık oradan artık. Gerisini Olay Yeri İnceleme halleder."

Ali'nin canına minnetti, hemen attı kendini dışarı. Minibüsten uzaklaşarak, benim gibi derin derin ciğerlerine çekti temiz havayı.

"Oh be, dünya varmış."

Ama fazla tadını çıkaramadı o ferah dünyanın Ali. hemen telefonunu çıkarıp Zeynep'i aramayı başladı. Ardı ardına çalan telefon bir türlü açılmıyordu. Yoksa kızın başına kötü bir iş mi gelmişti? Niye gelsin, Necdet'in evinde ne tehlike olabilirdi ki? Aklına üşüşen kötücül düşünceler, Ali'nin de yüzünü karartıyordu.

"Çantasını başka bir odada bıraktığı için zil sesini duymuyor olmalı." Onu mu teselli ediyordum, kendimi mi? "Az sonra döner bize. Olmadı, yeniden ararız. Şu Âdem Yezdan'ı bir dene bakalım."

Yeniden bastı telefonunun tuşlarına Ali. Gecenin sessizliğinde telefonun öteki ucundan gelen anons sesini ben bile duydum. "Aradığınız numaraya şu anda ulaşılamıyor... Sinyal sesinden sonra mesajınızı bırakabiliriniz."

Âdem uyuyor muydu? Rahatsız etmesinler diye mi kapatmıştı telefonunu? Yoksa kaçırılmış mıydı? Hayır, telaş etmek için çok erkendi. Mesajımızı bırakalım mı gibilerden bana bakan yardımcıma ne diyeceğimi bilemiyordum. Sabah olmasını beklersek belki de çok geç kalabilirdik. Cuma günü iki kurbanı birden servis etmişti katiller bize.

Kararsızlığım, çalan cep telefonumla sona erdi. Ekranda Zeynep'in adı yazıyordu.

"Kapat," dedim Ali'ye kendi telefonumu açmadan önce. "Zeynep arıyor, Âdem'i sonra ararız." Rahat, mutlu bir anlam yayıldı yüzüne köftehorun ama Zeynep'in telefondaki sesi gergindi.

"Alo Başkomiserim, bir gelişme mi var? Ali aradı, araba kullanıyordum, açamadım."

Bütün kurallara da uyardı kızımız. "Arabayı durdurduktan sonra aradım," diye heyecanla sürdürdü. "Ama Ali'nin telefonu meşguldü."

"Âdem Yezdan'ı arıyordu... Son kurban adamın avukatı..."

"Bir ceset daha mı?"

"Evet... Sen nerdesin?"

"Sahil yolundayım... Samatya'ya gidiyordum, Necdet Denizel'in evine..."

"Ne işin var orada?"

İstemeden de olsa sesim yine sert çıkmıştı.

"Gravürlerle ilgili bir konu Başkomiserim... Gravürlerde resmedilen yerleri hatırlıyor musunuz?"

"Niye, ne var ki gravürlerde?"

"Eğer belleğim beni yanıltmıyorsa kurbanların bırakıldığı tarihi anıtlarla gravürde yer alan mekânlar aynı yerler..." Gözümün önüne getirmeye çalıştım, Sarayburnu'nda, Padişah Köşkü önünde yapılan bir selamlama töreni hatırlar gibi oldum. Bir başkasında Çemberlitaş vardı galiba... Ötekileri hatırlayamasam da, bahçesinde siluet halinde dolaşan insanlarıyla Ayasofya'yı ve çaresiz bir insanın elleri gibi inançla gökyüzüne uzanan avludaki dört minaresiyle Süleymaniye'nin çizimleri hâlâ belleğimdeydi. Ve eğer Zeynep'in düşündüğü gibiyse, bundan sonraki kurbanın bırakılacağı yeri tespit etmemiz an meselesi demekti.

"Emin misin?" diye sordum dizginleyemediğim bir heyecanla... "Aynı mekânlar olduğuna emin misin?"

"Emin değilim Başkomiserim... O yüzden bir kez daha bakmak istiyorum gravürlere...

Ama katiller, kurbanlarının üzerine bıraktıkları sikkeleri o evden aldılar. Kurbanlarını bırakacakları yerleri de pekâlâ gravürlerdeki resimlere göre seçmiş olabilirler."

Mantıklıydı ama bugüne kadar yaptığımız soruşturmalarda o kadar çok mantıklı varsayımı çöp kutusuna atmıştık ki, umut etmek yeni hayal kırıklıklarına yol açabilirdi.

Hayal kırıklığına uğramamanın tek yolu vardı, Zeynep'in yaptığını yapmak. Yani o eve girip gravürlere bakmak.

"Tamam Zeynep, sen işine devam et. Ama bir sonuca ulaşır ulaşmaz bizi bilgilendir. Şu yedi meselesi önemli galiba..." "Emredersiniz Başkomiserim." Artık kapatacaktım ki...

"Ha Başkomiserim, unutmadan... Âdem Yezdan'ın ev telefonu bende var... Araştırırken adamın bütün bilgilerini kaydetmiştim... Eğer cep telefonundan ulaşamadıysanız, diyorum..."

Ulaşamamıştık, Zeynep'ten aldığımız ev telefonunu çevirdim. Dördüncü çalışında açıldı telefon. Ahizenin öteki ucundan gelen uykulu sesi daha önce duymuştum.

"Alo... Buyurun, kimi aramıştınız?"

"Merhaba, ben Başkomiser Nevzat... Âdem Bey'le görüşecektim."

"Merhaba Nevzat Bey..." diye canlandı sesi. "Ben Salih... Bu sabah Dersaadet'te karşılaşmıştık..."

Âdem Yezdan'ın en güvendiği yeğeni, avukat adayı sarışın genç.

"Merhaba Salih... Kusura bakma, geceyarısı rahatsız ediyorum ama amcanı bulmamız lazım..."

"Hayrola, kötü bir şey mi var?"

"Hakan... Hakan Yamalı öldürülmüş..."

"Öldürülmüş mü?" Kısa bir sessizliğin ardından tutuk tutuk konuştu. "Kim? Kim öldürmüş?"

"Orasını bilmiyorum ama acilen amcanla konuşmamız gerek."

Tedirgin bir sesle mırıldadı.

"Amcam... Amcam daha gelmedi..."

"Gelmedi mi? Peki nereye gitmiş olabilir?" "Valla bilmiyorum, sizin arkanızdan çıktı ofisten... Akşam da birileriyle yemeğe gideceğini söylemişti..."

"Kim o birileri?"

Salih'in boğuklaşan sesi, paniklediğini gösteriyordu.

"Ne... Ne oldu ki Başkomiserim? Amcam tehlikede mi yoksa?"

"Emin değilim... Olabilir... Kiminle çıkacaktı yemeğe?"

"Bilmiyorum," dedi çaresizce. "Ama ajandasında yazılıdır..."

"Yanında mı ajandası?"

"Hayır, şirkette... Bugün oturduğunuz odada... Masasının üzerinde... Hep orada durur."

"Şu anda şirkette kimse var mı?"

"Bekçiler var..." Kafasını toplamaya başlamış olmalıydı. "Onları arayıp bakmalarını söyleyeyim mi?"

Belki de Âdem Yezdan şu anda lüks bir restoranda kahve- siyle konyağını yudumluyordu ama önceki altı kurban gibi katillerin masasında ölümü bekliyor da olabilirdi. Bunu göze alamazdık.

"Ara ama hiçbir şeye dokunmasınlar, sadece benim geleceğimi haber ver. Kendim bakmak istiyorum..."

Kararsız kalmıştı avukat adayı.

"Bak Salih, belki duymuşsundur, şu ana kadar tam altı kişi öldürüldü. Ne yaptığını çok iyi bilen acımasız katiller, amcanla ilişkisi olan altı kişiyi gözlerini kırpmadan öldürdüler.

Ve amcan şu anda onların elinde olabilir. Anlıyor musun? Eğer amcan onların ellerindeyse..."

"Tamam Başkomiserim, tamam," dedi durumun vahametini anlayan Salih. "Hemen arıyorum Dersaadet'i..."

Telefonumu kapatırken, "Yoksa sıra Âdem Yezdan'da mı?" diye sordu meraktan kıvranan Ali. "îyi de Âdem katil değilse kim bu adamlar?"

Bilmiyordum, içeri attığımız Namık'ın bizden saklamaya başardığı gizli örgütü mü?

Yoksa Zeynep'in söylediği gibi, hiç aklımıza gelmeyen başka bir mafya çetesi mi?

Bilmiyordum, o yüzden...

"Hadi, gidelim Ali," dedim toparlanarak. "Belki Dersaa- det'te bir şeyler buluruz."

Fetva Yokuşu'nu tırmanırken bakışlarım gökyüzünde bizi adım adım izleyen gümüşten göze çevrildi yeniden. Gizemli olmaktan çok hüzünlü bir görünümü vardı şimdi, sanki olacakları önceden gören Romalı bir kâhinin kederiyle bakıyordu. Uyarısında çok geç kalmış bir kâhinin çaresizliğiyle... "Bu şehri yağmalayanları tek tek öldürmek lazım."

Dersaadet Turizm'in kırmızı ışıklarla aydınlatılmış binası, binlerce yıllık bir saray gibi dikiliyordu karanlıkta. Gece boyunca peşimizi bırakmayan dolunayı da çatıya yerleştirince, hiç zorlanmadan Roma döneminde hissedebilirdi insan kendini. Ama başlarındaki şapkalarıyla olduğu kadar, sırtlarındaki kumaş giysileriyle de Roma sarayını koruyan zırhlı muhafızlara hiç benzemeyen Dersaadet'in iki bekçisi bugüne döndürüyordu bizi. Salih'in telefonuyla alarma geçmiş, mermer merdivenlerin önünde gelmemizi bekliyorlardı.

"İyi geceler..." diyerek kimliğimi gösterdim. "Başkomiser Nevzat, bu arkadaş da Komiser Ali..."

Şaşılacak kadar uzun olan burnu şapkasının siperliğinden dışarı taşan zayıf adam, "Hoş geldunuz Başkomiserum..." dedi belirgin bir Karadeniz aksanıyla. "Ben Tursun." Bizi hiç önemsemezmiş gibi kayıtsız bir tavırla çiklet çiğneyen meslektaşını gösterdi. "Ha bu da Tarık'tır... Biz gece bekçisiyuz burada..."

Pek istifini bozmadı Tarık.

"Buyurun, size nasıl yardım edebiliriz?"

Aslında olay nedir, demek istiyordu, ikisinin de meraklı gözlerinde olanı biteni öğrenmek arzusu vardı. Anlamazlıktan gelerek, "Saat kaçta başladınız göreve?" diye doğrudan girdim konuya. "Yani bugün şirkete geldiğinizde saat kaçtı?"

"Altıda gelmişuz Başkomiserum..."

"Sen kendi adına konuş lazoğlu... Ben beşte geldim." Hiç çekinmeden bozmuştu arkadaşını Tarık. "Gündüz güvenlikçilerinden Rüştü rica etmişti... Kaympederiyle kavgalıymış, barışmaya gideceklermiş Beykoz'a..."

Hiç acelesi yokmuş gibi sözcükleri yaya yaya konuşuyordu. Bıraksak Rüştü'nün kayınpederiyle ilişkilerine kadar anlatacaktı. "Âdem Bey'i gördünüz mü?" diye lafı ağzında koydum. "Yani bu akşamüzeri ya da daha sonra..."

Kuşkulu, gergin bir ifade kaplamıştı ikisinin de yüzünü.

"Görmedik..."

İkisi de kesin bir ifadeyle başlarını sallamışlardı.

"Ben geldiğimde sadece Rüştü'yle Cemal vardı şirkette..." Ciddi bir durum olduğunu anlamış olmalı ki, ağzındaki sakızı çıkarıp atmıştı Tarık.

"Ne oldu ki? Âdem Bey'in başında bir hal mi var?"

"Yok bir şey." Eliyle binayı gösterdi Ali. "Âdem Bey'in çalışma odasına göz atacağız."

Ketumluğumuz hoşlarına gitmemişti ama karşı çıkacak halleri de yoktu.

"Hangisine bakmak istiyorsunuz?" Gönülsüzce çıkıyordu sesi Tarık'ın. "Alt katta konuk kabul ettiği odaya mı, yoksa yukarıdaki çalışma ofisini mi?"

Patronlarının belki de ölüm kalım mücadelesi verdiği şu anda, bu dangalağın kaprisleriyle uğraşamazdım.

"ikisini birden," dedim merdivenlere yürüyerek. "Ali Komiser aşağıya bakarken ben de yukarıyı kontrol edeceğim."

Kendinden emin tavrım etkili oldu. iki güvenlikçi de çıt çıkarmadan peşimiz sıra merdivenleri tırmandılar. Hatta Dursun hızlanıp öne geçti. Eskitilmiş ahşaptan yapılma kapının kanadını açarak, bedeniyle birlikte iri burnunu da yana çekti. "Buyurun."

Buyurduk. Sabah bıraktığım gibiydi giriş katı. Bizans kartalı kabartmaların bulunduğu iki sütunun arasındaki merdiveni gösterdi Ali.

"Ben buradan mı gidiyorum?"

iki gün önce o merdivenden indiğimiz salon, alacakaranlıkta daha etkileyici görünüyordu. Kandil şeklindeki lambalardan süzülen cılız, kırmızı ışıkların altındaki Roma imparatorlarının gölgeli heykelleri, mekâna gizemli bir hava katıyordu.

"Evet, salona ineceksin," dedim kararsız gözlerle heykelleri süzen yardımcıma.

"Aşağıda, şu sağ taraftaki ikinci kapıdan geçeceksin... Hani Âdem Bey'le birlikte girmiştik ya içeri?" Dönüp Tarık'a baktım. "Doğru söylüyorum, değil mi? Orası patronun kabul odası..."

Dursun arkadaşından önce atıldı.

"Doğrudur Başkomiserum. Orasidur..."

Ali sanki kendi evinde geziniyormuş gibi rahat bir tavırla merdivene yönelirken Tarık da ona eşlik etmek istedi. Ama eğer bu sorunlu güvenlikçiyi bizim boku cinliyle yalnız bırakırsam başımıza neler geleceğini Allah bilirdi. Hemen engel oldum.

"Tarık, sen benimle gel." Sanki emrimdeki memurlarmış gibi onlarla buyurgan bir tavırla konuşmamı hiç yadırgamadılar. "Dursun yardımcı olur Ali'ye."

Gönülsüzce boyun eğdi huzursuz güvenlikçi.

"Nasıl isterseniz Başkomiserim." Tarık'ı da yanıma katıp asansöre yöneldim, ikinci kat da sabah bıraktığım gibiydi. Osmanlı arması kabartmalı iki sütunun arasından geçerek ahşap kapıya ulaştık. Kapının süslü tokmağına uzanırken, "Kilitlidir Başkomiserim," dedi Tarık soğuk bir ifadeyle. "Âdem Bey'in odasına öyle kolayca girilmez." Cebinden bir anahtar çıkardı. "Anahtarları da belirli kişilere verir. Eğer içerden bir şey kaybolursa anahtarı verdiği kişileri sorumlu tutar. Bu yüzden bir arkadaş işinden oldu geçen ay."

İstemeden sessizce güldüm.

"Eğer içeride aradığımızı bulamazsak eşyalar değil, bu kez bizzat Âdem Bey'in kendisi kaybolacak."

Tedirginlikle kıpırdadı gözleri, neredeyse cesaret edip soracaktı.

"Hadi Tarık, hadi," diye uyardım. "Zaman kaybediyoruz."

iki kez çevirdi anahtarı. Tatlı iki tıkırtının ardından açıldı ahşap oymalı kapı. Sadece pencerelerden süzülen ay ışığıyla aydınlanan odada ayrıntıları seçmek mümkün değildi.

"Işıklar... Işıklar nerden yanıyor?"

Perdelerin ardına gizlenmiş düğmelere dokundu Tarık. Ortadaki devasa avize ansızın bir renk cümbüşüne dönüşüverdi. Kırmızıların, sarıların egemen olduğu şatafatlı oda parlamaya başladı gözlerimizin önünde. Aceleyle, bilmem kaçıncı Louis tarzı masaya yöneldim, Tarık merakla izliyordu beni. Masanın üzerine, sağma soluna bakındım.

Ajandaya, not defterine benzer bir şey göremedim. Çekmecelere eğildim, üsttekini açtım:

mürekkep kutusu, dolmakalem seti, boş bir not defteri, gümüş püsküllü bir tespih, arkada hiç açılmamış bir puro kutusu, altın kaplama bir çakmak...

"Ne arıyorsunuz Başkomiserim?"

Sert bakmış olmalıyım ki, tırsak bir sesle açıklamaya çalıştı.

"Yani ne aradığınızı söylerseniz, belki yardımcı olabilirim."

"Ajanda... Âdem Bey'in ajandasını arıyorum... Randevularını onun içine yazarmış..."

Yardım edebileceğinden emin olmadığım için sözlerimi bitirmeden alttaki çekmeceye yönelmiştim bile.

"işte orada," diye seslendi. Başımı kaldırdım, hu sabah Âdem Yezdan'ın oturduğu koltuğun sol tarafındaki nakışlı sehpanın üzerinde, Türk Havayolları Dergisi'nin hemen yanında duran siyah kaplı defteri gösteriyordu. Tarık hakkındaki tüm kötü düşüncelerimi geri alarak defterin bulunduğu sehpaya ilerledim. Âdem Yezdan'ın oturduğu koltuğa çöküp defterin sayfalarını çevirmeye başladım. Son dört gün boştu, evet, işte cumartesi...

Bu sayfaya kargacık burgacık harflerle bir not düşülmüştü. Kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım nafile, okuyamıyordum. Çaresiz, Tarık'a uzattım.

"Bak bakalım, sen çözebilecek misin?"

Defteri eline alıp parmağımla gösterdiğim satıra göz attı. "Pa... papağan... Papağan yazıyor Başkomiserim... Evet, yanındaki kelime de veteriner galiba. On iki... Buluşma saati olmalı..."

Hatırlamıştım, Âdem yeni papağanlardan söz etmişti. Veterineri bir çift yeni papağan bulmuştu ona. Gidip onları alacaktı. Belki de onu son gören bu veterinerdi. Neredeydi acaba bu veterinerin muayenehanesi? Sanki aklımdan geçenleri okuyormuş gibi, "Balat,"

diye mırıldandı Tarık. "Balat yazıyor. Galiba saat on ikide Balat'ta bir veterinerle buluşacakmış..."

Balat kelimesini duyduğum andan itibaren güvenlikçinin söylediklerini işitmiyor gibiydim. Balat'ta bir veteriner! Bizim Demir mi yani? Hayır, böyle bir şey olamazdı?

Başımı kaldırınca kanı çekilen yüzümü şaşkınlıkla izleyen Tarık'ın meraklı gözleriyle karşılaştım.

"Ne oldu Başkomiserim?"

"Yok bir şey!" Defteri çekip aldım elinden. Belki de bu salak yanlış okumuştu. Yakm gözlüğümü takıp yeniden baktım... A harflerini kontrol ettim, t'lerin çizgilerini... Ne yazık ki Tarık haklıydı, en son sözcük Balat'tı. Hiç kuşku yoktu bundan. Nasıl yani, Âdem'in veterinerim dediği kişi Demir

miydi? Öyle olsa arkadaşım bana söylemez miydi? Neyi söyleyecek? Senin Âdem Yezdan'ı soruşturduğunu nereden bilsin? Hayır hayır, böyle bir ilişki olduğunu sanmıyordum. Rastlantı olmalıydı. Balat'taki tek veteriner Demir miydi?

içimi rahatlatmaya çalışarak doğruldum antika koltuktan, yeniden masanın arkasına geçtim, demin bakmadığım çekmeceyi açtım. Dersaadet antetli kâğıtlar, zarflar, plastik şirket kaşesi, en altta bordo kapaklı, ince uzun bir kartvizit albümü... Albümü masanın üzerine çıkardım. Kalın sayfalarını telaşla çevirdim. Alfabetik dizilmişti kartvizitler. D

harfinin bulunduğu sayfaya baktım. Oh! Demir'in kartviziti yoktu. Tam rahatlamak üzereydim ki, birden kartvizitlerin soyadlarma göre sıralandığını fark ettim. Yüreğim ağzımda, sayfaları bu kez başa doğru çevirdim. C harfine geldim; Demir'in soyadı Cinhan'dı. C harfine ayrılan iki sayfada karşılıklı olarak yerleştirilmiş, altışardan on iki kartvizit vardı. Tek tek incelemeye başladım ama hepsine bakmama gerek kalmadı. Sol taraftaki sayfanın beşinci sırasındaydı arkadaşımın kartviziti. Bej rengi bir kâğıdın üzerine koyu kırmızı harflerle yazdırmıştı ismini. Demir Cinhan... Veteriner Hekim... Kartvizit albümünü masanın üzerine bırakıp yığıldım koltuğa. Artık Demir'i değil, Yekta'nm söylediklerini düşünüyordum. "Katillerin yerinde olsam, doğrudan Sinan'ın eserlerine gönderme yapardım," deyişini. Cesetlerin taşındığı beyaz minibüsü Mimar Sinan'ın türbesinin yakınlarında buluşumuzu... Olabilir miydi? Bu ikisi böyle bir çılgınlık yapabilirler miydi? Niye yapsınlar? Belki de bana öykünmüşlerdi. Belki de ben özendirmiştim onları.

'Bu şehri yağmalayanları tek tek öldürmek lazım,' demişim ya teknede... Yok, saçmalıyorum artık. Yekta böyle bir şeye bulaşmaz, istanbul'a zarar verenleri öldürmek...

Namık gibi eski bir solcu bile buna kalkışmazken, Yekta bu işi niye kalkışsın? Ya Demir?

Yok, Demir de yapmaz... Ama Âdem Yezdan, en son onunla görüşmeye gitmiş. Olabilir, tamam, görüşmeye gitmiş olabilir, hatta Demir, onun papağanlarına bakan veteriner de olabilir. Veterineri olması, Âdem Yezdan'ı öldürdüğü anlamına gelmez ki. Sadece Âdem'i mi? Ya önceki altı kurban? Ne ilişkisi olabilir Yekta'ya Demir'in o adamlarla?

"Bana mı söylediniz Başkomiserim?" diyen Tarık'ın sözleriyle dağıldı üzerime çöken karabasan. Karşımda durmuş, ne yaptığımı anlamaya

çalışıyordu. Ondan hemen kurtulmalıydım.

"Rica etsem, aşağıdan yardımcımı çağırır mısın? Onunla konuşmak istediğim bir mesele var?"

Duraksadı. Anlaşılan beni odada yalnız bırakmak istemiyordu.

"Şey Başkomiserim, cep telefonundan arasak?"

Cinlerim tepeme çıkmıştı, gecenin bu saatinde, bu kafayla bir de bu salakla uğraşamazdım.

"Ne demek istiyorsun Tarık?" diye parladım. "Yoksa bana güvenmiyor musun?"

Hemen geri adım attı. "Yok Başkomiserim... Güvenmemek ne demek! Hiç olur mu öyle şey... Yani ben..."

"Hadi Tarık, hadi oğlum... Git çağır şu Ali'yi..."

Kuyruğunu kıstırıp çıktı odadan. Ama yalnız kalınca da daha iyi hissetmedim kendimi.

Yeniden Demir'in kartvizitine baktım. Bir an kuşkularım mantıksız geldi bana. Bunların hepsi deli saçmasıydı. Paranoyak bir polisin hezeyanları... Benim arkadaşlarımın ne ilgisi olabilirdi bu cinayetlerle? Hepsi bir rastlantıydı. Demir tanınan bir veterinerdi, Âdem de onu bulmuştu işte. Kartvizit albümündeki öteki kartlara baktım, terziler, restoran sahipleri, müteahhitler, gazeteciler, milletvekilleri, dişçiler, göz doktorları... Bir kardiyolog bile vardı. Demir de onlardan biriydi işte. Cinayetlerle niye ilgisi olsun? Ama içimdeki şeytan gerilerden fısıldamayı sürdürüyordu. İyi de, en son Demir'le görüşmeye gitmiş Âdem... O saatten beri de kayıp. Tatavla'dan içeri giren Demir'in yüzündeki ifadeyi hatırladım. Onu öyle görünce zor bir ameliyatı başarıyla tamamlamış ya da önemli bir sorunu çözmüş olmalı diye düşünmüştüm. Yüzündeki o ifade, son kurbanını da kimseye yakalanmadan, kaçırmış ya da öldürmüş bir katilin rahatlığı olabilir miydi? Bu korkunç ihtimali kafamdan uzaklaştırmaya çalışıyordum ki, Yekta'nm kederli hali geldi gözlerimin önüne, boş vermiş bir edayla, "vakit çok geç be Nevzat," deyişi... Ama Handan'ın ölüm yıl dönümüymüş... Handan'la oğlu Umut'un... O yüzden mutsuzmuş... Kederi o yüzdenmiş...

Kaza olalı üç yıl olmuş... Üç yıl mı? Şoka uğramış gibi irkildim. Üç yıl... Tıpkı Âdem Yezdan'ın inşaatında çöken sarnıç duvarı gibi... O da üç yıl

önce olmuştu. Öyle söylemişti Leyla Barkın... Kulaklarımın çınlamaya başladığını, kalbimin deli gibi çarptığını hissettim.

Handan'la Umut, üzerlerine yıkılan bir duvarın altında can vermişlerdi. "Korkunç bir kaza," demişti, teskin etmeye çalıştığım Yekta... "Korkunç bir kaza Nevzat. Akla hayale sığmayacak bir olay, geldi bizi buldu..." Nefes almakta zorlanıyordum. Ayağa kalktım, başım döndü. Kenarları sarı sırmalarla kaplı, uçuk kırmızı atlas perdelerin gizlediği uzun pencerelerden birine ulaştım. Kanatlarını açtım, serin bir hava çarptı yüzüme. Başımın dönmesi geçer gibi oldu. Ama aklımdaki, yüreğimdeki ağırlık giderek artıyordu.

Bakışlarım uzaktan beni izlemeyi sürdüren dolunaya takıldı, uğursuzca, ağır ağır büyüyordu. Ona daha fazla bakmak istemedim. Hayır, bu işi arkadaşlarım yapmış olamazdı. Yeniden odaya döndüm, cep telefonumu çıkardım. Leyla Barkın'ı aradım.

Davayı İSD açtığına göre, ellerinde bir dosya olabilirdi. Gerekirse Leyla'yı evinden alır, derneğe götürür, orada bakardık dava dosyasına. Telefonun zili çalarken, az sonra odaya girecek Ali'ye ne diyeceğimi düşünmeye koyuldum. Ve hiçbir zaman yapmaman gereken bir davranışta bulundum, kartvizit albümündeki Demir'in kartını çıkarıp cebime attım.

Evet, Başkomiser Nevzat delilleri karartıyordu artık. Bunu neden yaptığımı bilmiyordum.

Aslında ne yapacağımı da bilmiyordum. Tek dileğim, arkadaşlarımın katil çıkmamasıydı.

Onları suçlayabilecek her kanıün, her izin, her ipucunun kendiliğinden yok olmasını istiyordum. Uykulu bir sesle açtı telefonu Leyla...

"Alo Nevzat Bey, hayrola, kötü bir şey mi oldu?"

"Yok, yok." Telaşımı gizlemeye çalışıyordum. "Her şey yolunda. Gecenin bu vaktinde uyandırdığım için özür dilerim. Ama Namık'ı aklayacak bir gelişme oldu."

"Öyle mi?" Sesi uykusundan sıyrılıverdi. "Neymiş o gelişme?"

"Galiba katilleri bulduk."

Aklmdakini dile getirdi hemen.

"Âdem Yezdan'ın adamları mı?"

"Onu söyleyemem ama bize dava dosyası lazım."

"Hangi dava dosyası?"

Demek hâlâ tam olarak ayılamamıştı.

"ÎSD'nin Dersaadet'e açtığı dava... Oradaki kurbanların isimlerini öğrenmemiz lazım...

Mahkemeden de alabilirdik ama zaman yitirmek istemiyorum. ISD'de mutlaka vardır. Size eziyet olacak ama birlikte derneğe gitsek..."

"Gerek yok ki." Neşeli bir tını belirmişti sesinde. "Dosyanın bir örneği evde olmalı...

Yoksa bile Namık'ın bilgisayarından bulurum..." Gecenin en iyi haberiydi bu.

"Şahane, dosyaya bakıp kurbanların adını bana söyler misiniz?"

"Tabii söylerim ama önce dosyayı bulmam lazım..." Sesi sıkıntılı çıkmaya başlamıştı.

"Ben sizi arasam..."

"Tabii, bekliyorum. Ama her saniyenin önemi var. Lütfen acele edin..."

Sesimdeki heyecan ona da bulaşmıştı.

"Merak etmeyin, bulur bulmaz arayacağım..."

Telefonu kapatırken Ali girdi içeri.

"Kiminle konuşuyordunuz Başkomiserim?"

İki gece bekçisi hemen arkasında dikiliyordu.

"Leyla Hanım'la..." Arkasındaki adamlara seslendim. "Arkadaşlar, bizi birkaç dakika yalnız bırakır mısınız?"

Adamların ne diyeceklerini bile beklemeden pat diye kapattı suratlarına kapıyı Ali.

Merak dolu gözlerini yüzüme dikmişti, Leyla'yla konuştuklarımızı duymak istiyordu.

"Kadın fena halde âşık Namık'a," diye uydurdum. "Günde üç kez arayıp sevgilisinin durumunu soruyor... Yine aradı, ben de sakinleştirmeye çalıştım... Adam serbest kalıncaya kadar arayacak herhalde. Neyse, sen bir şey bulabildin mi aşağıda?"

Umutsuzca başını salladı.

"Yok, ne bir not, ne yazılı bir belge. Hiçbir şey bulamadım? Ya siz?" Bana sonuna kadar güvenen yardımcımın gözlerinin içine baka baka yalan söyledim.

"Ben de bulamadım. Ajandasında notlar var ama hiçbir şey anlatmıyor. Seni çağırmamın nedeni Zeynep... Aklım onda kaldı. Farkında mısın, kızı tek başına yolladık Necdet'in evine. Ya başına bir şey gelirse?"

Endişeyle kaplandı yüzü; işte Ali'nin yumuşak karnı baş- komiserinin kendisini kandırdığından habersiz, "Öyle oldu," dedi gözlerindeki tedirginliği gizlemeye çalışarak.

"Benim aklıma gelmişti ama sizi yalnız bırakmamak için..."

"Yok Ali, sen hemen bir taksiye atlayıp Zeynep'e yetiş. Ben buradaki araştırmamı tamamlar tamamlamaz olay yerine dönerim. İşiniz bitince siz de gelirsiniz."

Hevesle toparlandı iyi niyetli Alim.

"Emredersiniz Başkomiserim... Zeynep'in yanma varır varmaz, ararım sizi..." "Şehre sunacakları kurbanlarının kanlarını akıttıkları bir kesim evi."

Haliç'in kıyısında demirden bir ortaçağ şatosu gibi dikilen Bulgar Kilisesi'ne yaklaşırken aradı Leyla Barkın. Denize paralel akan caddede benim emektardan başka araç yoktu.

Hâlâ büyük bir yanlış anlaşılma olduğunu umut edip içimi rahatlatacak bir açıklama bekleyerek, kadim mahalleme, arkadaşlarımın evine gidiyordum. Dava dosyasıydı, nedenlerdi, ipuçlarıydı, bunlarla uğraşmak yerine, Demir'le, Yekta'yla konuşmak en mantıklısıydı. Tek kaygım, onları evde bulamamaktı; balığa çıkacaklardı... Gerçi denize açılmak için vakit hâlâ erkendi, güneşin doğmasına daha çok vardı ama acele ettilerse tekneleri Agora, Haliç'ten ayrılıp çoktan denize çıkmış olabilirdi. Demir'in yanıt vermeyen ev telefonuyla Yekta'nm kapalı cep telefonu bu ihtimali oldukça güçlendiriyordu. Ama inatla iyimserliğimi korumaya çalışıyordum. Belki de Yekta cep telefonunu yanma almamıştır, belki de ikisi birden Demir'in bahçesinde oltaları hazırlıyor, yemleri topluyorlardır. Böyle düşünmeme rağmen, sahile paralel akan caddeye ulaştığımda, bakışlarım dolunayın ışığıyla aydınlanan suları taramaya başlamıştı bile. Ama ne bizim Demir'in Agora'sı, ne de başka bir deniz taşıtı görünüyordu Haliç'in ıssız sularının üzerinde. îşte tam da o anda gelmişti Leyla'nın telefonu...

"Alo Nevzat Bey... Kusura bakmayın, geciktim biraz..."

"Önemli değil." Bir an önce kurbanların isimlerini duymak istiyordum. "Bulabildiniz mi dosyayı?"

"Evde dosya yokmuş, bilgisayarda bulabildim ancak... Hem de hiç alakası olmayan bir yerde..."

Sözünü kesmenin kabalık olduğunu biliyordum ama bırakırsam son yarım saattir neler yaptığını tek tek anlatabilirdi.

"Kurbanların isimleri, onları öğrenebildiniz mi?"

"Öğrendim, öğrendim... Şimdi, dosyada yazdığına göre, duvarın çökmesi sonucu inşaat alanında üç işçi ölmüş. Tayyar Bilek adındaki ustabaşıyla, Şemsi Yurttan, Cemal Akışık adlı ameleler..."

Umutla kestim sözünü.

"Sadece üç kişi mi? Beş kişinin öldüğünden söz ediliyordu."

"Evet... Beş kişi ölmüş..."

Yine telaşla çarpmaya başladı yüreğim...

"Öteki ikisi işçi değilmiş. Yoldan geçmekte olan bir kadınla oğlu..."

Bir kadınla oğlu... îşte hiçbir zaman çıkmasını istemeyeceğiniz tahmin... îşte hiçbir zaman duymak istemeyeceğiniz gerçek... İşte zekânızın kazandığı zaferin yüreğinizde açtığı yıkım.

"Kadının ismi Handan..." Neler olup bittiğini bilmeyen Leyla, bir zamanlar sevdiğim kızın adım söyleyivermişti. "Handan Sancaklı. Oğlunun ismi de... Şurada yazıyor: Umut.

Umut Sancaklı. Zavallı daha dokuz yaşındaymış..."

Evet, bizim Aysun'dan birkaç yaş daha küçüktü Umut...

"Sarnıç duvarı iki tarafa birden yıkılmış... Oradan geçmekte olan kadınla oğlu da enkaz altında kalarak ölmüşler..."

Üç yıl önce tam olarak bunları söylemişti Yekta. "Bir kaza Nevzat... Korkunç bir kaza.

Akla hayale gelmeyecek bir olay, sarnıç duvarı üzerlerine yıkılmış..." Aradan onca zaman geçmiş olmasına rağmen gözlerindeki o yitirişin acısını, sesindeki dehşet tınısını dün gibi hatırlıyorum. Peki neden o zaman bu olayın üzerine gitmemiştik? Çünkü kaza demişti Yekta. Korkunç bir kaza... Kazanın üzerine gidilir mi? Belki de çok meşguldüm o sıralar...

Şehirdeki başka bir cinayetle uğraşıyordum... Hayır, hatırladım, İstanbul'da değildim...

Beşiktaş'ta iki yaşlı kadını öldüren bir seri katilin peşinden izmir'e gitmiştik. Cenazeye bile

katılamamıştım. Günler sonra dönmüştüm İstanbul'a. Belki burada olsaydım... Yekta da bir şey anlatmadı ki. Demek o da hiç kuşkulanmamış. Akla hayale gelmeyecek bir olay, büyük bir talihsizlik olarak kabul etmiş. Peki sonra ne değişti de bu insanları öldürmeye...

Öldürmeye mi, dur dur... Henüz hiçbir şey kanıtlanmadı... Belki de hepsi bir rastlantıdır...

Belki de Demir'in haberi bile yoktur, papağanlarına baktığı Âdem Yezdan'ın Handan'ın üzerine yıkılan inşaatın sahibi olduğundan...

"Âdem Yezdan'ın şirketinde çalışıyormuş bu işçiler," diyen Leyla'nın sesiyle bölündü düşüncelerim. Handan ve oğluyla ilgilenebileceğim aklının ucundan bile geçmiyordu.

"Şimdi de işçilerin ailelerini mi tehdit ediyormuş Âdem Yezdan?"

Kimse böyle bir şey söylememişti ama katilin Âdem Yezdan olduğundan o kadar emindi ki, bir çırpıda işçilerin ailelerini tehdit ettirmişti turizmci işadamına. Keşke düşündüğü gibi olsaydı, keşke katilin Âdem olduğundan emin olsaydık. Ne yazık ki elimizdeki bulguların yönü Dersaadet'in sahibini göstermiyordu.. "Kesin konuşmak için erken Leyla Hanım...

Araştırmamız sürüyor... Çok teşekkür ediyorum, gerçekten çok yararınız dokundu... Yeni bir gelişme olursa mutlaka haber vereceğim... İyi geceler..."

Ketum davranışıma alınmış olacak ki, "İyi geceler," derken biraz kırgın çıkmıştı sesi.

Umurumda bile değildi, günlerdir sürdürdüğümüz bu kanlı soruşturmadaki oklar en yakın iki arkadaşımı gösteriyordu. Aklım, duygularım karmakarışıktı. Eğer söz konusu kişiler Yekta'yla Demir olmasaydı, elimdeki bulgularla çoktan inanmıştım bu zanlıların katil olduğuna... Ama onlar benim çocukluk arkadaşımdı. Arkadaşım olmalarının ötesinde, onların hiç kimseyi öldürebileceklerini sanmıyordum. Yekta bir karıncayı bile incitemezdi... Adam şairdi. Tamam, Demir bir dönem Bosna'daki savaşa katılmıştı, fakat Birleşmiş Milletler görevlisi olarak, savaş mağdurlarına şifa dağıtmak için... Hayır, onlar cinayet işleyemezdi.

Handan'la Umut, sarnıç duvarının yıkımında yaşamlarını kaybetmiş olsalar da, Demir, Âdem Yezdan'ın veterineri çıksa da, hatta turizmci işadamının kaybolmadan önce arkadaşımla görüştüğünü bilsem de, hayır, onların bu işe bulaşmış olacaklarını kabul edemezdim. Hem hukuk açısından baksak bile, elimizdeki bulgularla Demir'le Yekta'yı katil sayamazdık. Onları zanlı saymak için çok daha fazlası gerekiyordu.

İşte 528 o daha fazlasını bulmak için benim emektarı trafik ışıklarının yanındaki cebe çektim. Işıklarını açık bırakarak indim. Hızlı adamlarla sahile, Agora'nın her zaman demirli durduğu kıyıya doğru yürüdüm. Görüş açımı kapatan dört akasya ağacını geçince gümüşten bir nehir gibi beliriverdi Haliç gözlerimin önünde...

Suyun karayla buluştuğu yerde usulca kıpırdanan üç teknenin en solunda yer alıyordu Agora. Işık filan yoktu, Haliç gibi ıssızdı tekne... Emin olmak için yaklaştım. Hayır, hiç kimse yoktu teknede. Önce sevindim, demek balığa çıkmamışlardı, onlarla konuşabilecektim ama birden Agora'nın demirli olmasının başka bir anlama gelebileceğini fark ettim. Ya bana yalan söyledilerse, ya balığa filan çıkmayacaklarsa? Ya Tatavla'dan erken kalkmalarının nedeni, sabahleyin kendi ayaklarıyla tuzağa düşen Âdem Yezdan'ı öldürmekse! Tabii, meyhaneye gelmeden önce bu işi yapmadılarsa? Demir'in yüzündeki o ifadeyi hatırladım yine. Zor bir ameliyatı başarıyla tamamlamış bir veterinerin yüzü... Ya da son kurbanını kimseye yakalanmadan avucuna düşürmüş bir katilin huzuru... Yani gerçekten de öldürmüşler miydi Âdem Yezdan'ı? "Vakit çok geç be Nevzat," diyen Yekta'nm sesi bir kez daha çınladı kulaklarımda... Hayır, hayır! Görüntüleri sildim, sesleri uzaklaştırdım... Hızla geri döndüm... Koşarak bindim emektarıma... Demir'in "Balat Sarayı", teknesi Agora gibi ıssızdı. Pencerelerinde gezinen dolunayın ışığını da saymazsak ev tümüyle karanlık tarafından ele geçirilmişti. Bahçe kapısının önünde durdurduğum arabamdan indim. Kapının ziline ardı ardına bastım. Ne bir ışık yandı içeride, ne de bir kıpırtı oldu. Uyuyor olabilirdi Demir. Yeniden, yeniden bastım zile... Yok, tıpkı yaralanmış Bahtiyar'ı getirdiğimiz geceki gibi çıt çıkmıyordu içeriden. Bir an bahçe duvarından atlayıp içeri girmeyi geçirdim aklımdan ama belki de Yekta'nm evine gitmişlerdir, diyerek vazgeçtim. Yeniden emektarıma atlayıp bir başka zanlının, şair arkadaşımın bir sokak yukarıdaki evine yöneldim. Yıllar önce İsrail'e göç eden Mario Amca'nm harabeye dönüşmüş konutunun yanındaydı Yektaların üç katlı evi. Emektarın kapısını açık bırakarak indim. Aralıklı demirlerden yapılmış

bahçe kapısına yaklaştım. Zili çalmadan önce eve baktım. Tıpkı Demir'in evi gibi burası da karanlıklar içindeydi, ıssızdı. Belki bahçededirler, diyerek içeriye göz attım. Yıllardır bakılmayan ağaçların, çalıya dönüşmüş dalların, kurumuş çiçeklerin ürkütücü bir görünüm kazandırdığı bahçede tek Allah'ın kulu bile yoktu. Tükenmekte olan umutlarıma inat, bastım zile... Aksilik bu ya, zil çalmıyordu.

Yeniden denedim, hayır zil bozuktu. Cep telefonumu çıkardım, Yekta'yı aradım, hâlâ

kapalıydı. Ne yapacağımı bilemeden çaresizce, bahçeye bakmırken gördüm, garaj kapısının önündeydi, yere yatay olarak konulmuştu... Emin olmak için bahçe kapısınıh demirlerinin aralığına iyice sokuldum. Evet, yanılmamıştım, gördüğüm el arabasıydı...

Çemberlitaş Sütunu'nda Mukadder Kmacı'nın cesedini bulduğumuzda karşılaştığımız evsizlerden Cello'nun sözlerini hatırladım.

"Akşamları çöpleri tek tek karıştıran adamlar var ya, onlardan biri. Hani şu iki tekerlekli büyük el arabaları kullanıyorlar... Çuvalı da onun üstünde taşıyorlar. Topladıkları kâğıtları, şişeleri, tenekeleri içine koyuyorlar ya... Adam o arabalardan birini itiyordu, üstünde de çuval gibi bir şey vardı. îşte el, o çuvalın içinden sarkıyordu..."

Yani cesetleri taşıdıkları el arabası bu muydu? Öncekiler gibi yanıtsız kaldı bu sorum da.

Belki yanıt belliydi de ben inanmak istemiyordum. Pencereden yansıyarak kederle halimi izleyen dolunayın solgun ışıkları onayladı son cümlemi: "Sen inanmak istemiyorsun."

Daha fazla dayanamadım. Bahçe kapısının demirlerini tırmanmaya başladım. Bahçenin toprak zeminine ayak bastığımda nefes nefese kalmıştım. Hemen el arabasına yaklaştım.

Son derece masum görünüyordu. Üzerine kan izi var mı, yok mu, ay ışında anlamak imkânsızdı. El arabasını olduğu yerde bırakıp evin arkasına geçtim. Niyetim, avucumun içi gibi bildiğim evin mutfak kapısından içeri girmekti. Ama hırsızlara karşı önlem olsun diye, camlı, ahşap kapının önüne demir çerçeveli bir korunak daha yapmışlardı. Demir korunağı pervaza bağlayan asma kilit içeri girmemi engelliyordu. Mutfak kapısının karşısında yer alan kiraz ağacının hemen ardındaki odunluğa yöneldim. Ahşap kapı gıcırdayarak açıldı.

Işık düğmesine dokundum. Pır pır ederek yandı. Demiri çoktan paslanmaya yüz tutmuş balta, rahmetli Rauf Amca'nm kendi elleriyle yaptığı ahşap dolabın alt rafmdaydı. Baltayı alıp çıktım. Yeniden mutfak kapısına yöneldim. Elimdeki baltayı bütün gücümle demir kapıyı pervaza bağlayan asma kilidin zincirine indirdim. Beşinci vuruşumda çözüldü zincirin iki halkası. İki darbeden sonra zincir tümüyle koptu. Ama arkadaki ahşap kapı da kilitliydi. Hiç duraksamadan baltanın sapıyla camı kırdım, elimi içeri sokup kilidin üzerindeki anahtarı çevirdim. Kolayca açıldı kapı. Işığa dokundum. Mutfak aydınlanırken tuhaf bir duyguya kapıldım. Son kez Handan'la Umut'un taziyesi için gelmiştim bu eve...

Kederli, ağır bir hava vardı içerde... Güzide ile Aysun'u kaybettiğim zaman benim evimi basan kasvet gibi... Sadece yaşayanlar değil, sanki evdeki eşyalar da derin bir yasa bürünmüştü. Aynı mahzunluğu şimdi bile hissedebiliyordum. Mutfak dolaplarında, ortadaki ahşap masada, rengi solmuş buzdolabında, kim bilir ne kadar zamandır kullanılmayan tabaklarda, boş sürahide, nakışlı bardaklarda hep aynı keder. Derin bir iç geçirerek mutfaktan çıktım, geniş koridora girdim.

Sol taraftaki kapı salona açılıyordu. Işığı yaktım. Bal renginin baskın olduğu bir halı, tarçın rengi koltuklar, duvarı boydan boya kaplayan bir kitaplık... Yekta'nm alışkın olduğum salonu, sıradışı hiçbir şey yok. Kitaplığın altındaki dolapları araştırmaya başladım. Fotoğraf albümleri, düğün resimleri, Umut'un bebekliği, okula gidişi, bisiklete binişi... Daha fazla bakamadım, kapattım albümü... Başka bir dolap, tabak, çanak, el sürülmemiş içki şişeleri... Muhtemelen Handan'ın aldığı hiç açılmamış peçete paketleri...

Hayır, kuşku uyandıracak hiçbir şey yok... Dolapların kapaklarını kapatıp kalktım.

Salondan çıktım, yatak odasına girdim... Etajer, komodin, gardırop... Bırakın cinayetlerle ilgili bir delili, kuşku uyandıracak en küçük bir iz bile göze çarpmıyordu.

Çıktım. Umut'un kapısı kapalıydı. Elim kapı kulpuna uzandı, açamadım, içeri giremedim.

Kızımı kaybettikten sonra da günlerce girememiştim odasına... Uzaklaştım Umut'un odasından. Tıpkı benim evimde olduğu gibi ana giriş kapısının açıldığı sofaya yöneldim.

Yekta'nm şiirlerini yazdığı küçük odaya bakmak istiyordum ama hemen yanındaki garaja açılan koridor kapısının aralık olduğunu fark ettim. Acaba cipini almış mıydı Yekta?

Anlamak için aralık kapıdan içeri girdim. Küçük bir koridorun sonundaydı garaj. Kapısına yaklaşınca kötü bir koku çalındı burnuma... Keskin, ekşi, mide bulandıran bir koku...

Bozulmuş hayatın, ölü organizmaların kokusu. Çok iyi tanıdığım bir koku. Olduğum yerde kalakaldım. Hayır, artık kendimi kandıramazdım. Bu kan kokuşuydu, kurumuş kanın kokusu... Her olay mahallinde karşılaştığım, insanoğlunun canavarlığını yüzümüze çarpan o sert koku. Bir an önümdeki kapıyı hiç açmamayı düşündüm. Her şeyi olduğu gibi bırakıp gitmeyi. Ama gidemedim... O garajda neler görebileceğimi tahmin etmeme rağmen, o garajda göreceklerimin beni daha derin bir açmaza sürükleyeceğini bilmeme rağmen kapıyı ittim. Karanlığa doğru açıldı kapı. Işığa dokundum. Tıpkı morgdaki gibi soğuk, insanın içini ürperten, bembeyaz bir aydınlık kapladı içerisini. Hayır, Yekta'nm cipi yoktu.

Ortadaki devasa metal masayı görünce anladım, Yekta'nm cipini buraya koymasına imkân da yoktu. Arkadaşlarım bir haftadır burayı garaj değil, ölüm odası olarak kullanıyorlardı.

Bu şehre sunacakları kurbanlarının kanlarını akıttıkları bir kesim evi. Yedi insanın gırtlaklarını kestikleri bir mezbaha. Nasıl yapmışları bunu? Nasıl yapabilmişlerdi? Nasıl yapacaklar, ben söylemişim ya. "Bu şehri yağmalayanları tek tek öldürmek lazım,"

demişim ya teknede... Hayır, beni umursadıkları yoktu, ne beni, ne de sözlerimi. Öyle olsaydı, bana bunu yapmazlardı. Evet, kendimi ihanete uğramış gibi hissediyordum, haksızlığa uğramış, aldatılmış gibi. Evet, onlara kızıyordum, hem de çok kızıyordum...

Yine dışlamışlardı beni, bu defa kesin olarak çıkarmışlardı hayatlarından... Kimin fikriydi acaba bu? Kimin olacak, Demir'indir. Demir yapmıştır bu işi. insanlardan nefret ediyordu zaten. O kandırmıştır Yekta'yı... Bir şekilde Handanların kaza nedeniyle değil, Bizans sarnıcına yapılan sabotaj yüzünden öldüğünü öğrenmiş, Âdem Yezdan hakkında bilgi toplamış, adamın papağanlara merakı olduğunu anlayınca da yakınlaşıp evine, işyerine girip çıkmaya başlamıştır. Ya da Âdem bulmuştur Demir'i, hasta papağanlarını ölümden kurtarması için. Bizim akıllı Demir de Handan'ın ölümüyle Âdem Yezdan arasındaki ilişkiyi çözmekte

gecikmemiş, sonra da olanları Yekta'ya anlatarak, görkemli bir intikam için onu kandırmıştır. Bilmiyorum, belki de bambaşka biçimde cereyan etmiştir olaylar ama artık ne önemi var ki... Anlayamadığım, Yekta neden altıncı kurbanı bırakacakları yeri söylemişti. Açıkça Mimar Sinan'ı işaret etmişti. Neden? Yoksa yakalanmak mı istiyordu?

Nevzat bizi durdur diye gizli bir çağrıda mı bulunuyordu bana? Hiç sanmıyorum, meydan okuyordu. Bak, Hakan Yamalı'nın cesedini nereye bırakacağımızı bile söyledik, hâlâ bizi yakalayamıyorsun, demek istiyordu. Gerçi bu davranış, Yekta'dan çok Demir'e yakışırdı.

Çünkü benimle yarışan oydu... Peki neden öyle konuşmuştu Yekta?.. Neden tüyo vermişti? Bilmiyorum, ama ne olursa olsun, yalın gerçek ortadaydı, günlerdir aradığımız katiller benim can dostlarım, çocukluk arkadaşlarımdı... Bana rağmen, bana hiç aldırmadan, bana hiç sezdirmeden, burnumun dibinde insanları öldürmüşlerdi.

Bakışlarım metal masanın etrafındaki kaim naylonlara takıldı. Kurumuş kan lekelerinden naylonların saydamlığı kaybolmuştu. Kurbanlarının boğazlarını kestiklerinde fışkıran kanların neden olduğu düzensiz, koyu renkli çizgilerle kaplıydı yandaki iki duvar.

Metal masanın başucunda genişçe bir sehpa vardı. Sehpanın üzerinde boy boy kesim bıçakları... Ama hiçbirinde kan yoktu. Sehpanın alt rafı cam şişelerle doluydu. Birini aldım, baktım, Diprivan yazıyordu, alt satırlarında propofol sözcüğü okunuyordu.

Zeynep'in sözlerini hatırladım:

"Kurbanların kötü muamele ya da işkence gördüklerine dair bir kanıt yok. Yine de Adli Tıpçılardan cesetlerde propofol aramalarını istedim."

Demek kurbanlarını uyuşturduktan sonra öldürüyorlardı arkadaşlarım. Adamlar öldüklerinin farkına bile varmıyorlardı... Kurbanlarını kaçırırken ne kullanıyorlardı acaba?

Alt rafı karıştırınca onun da yanıtını buldum: Kahverengi camdan bir eter şişesi. Yanında, biri nerdeyse tümüyle kullanılmış iki pamuk torbası. Bizim iriyarı veteriner, pençesinde eterli pamukla bir kartal gibi çöküyordur kurbanlarının üzerine... Evet, cinayetler zincirinin arka odasındaki ayrıntılar teker teker çıkıyordu ortaya... Ya sikkeler? Etrafa bakındım, ne madeni bir para, ne de sikkelerin toplu olarak konulabileceği bir kutu görebildim. Ama buralarda bir yerlerde olmalılardı. Belki Yekta'nm çalışma odasında. Öyle

ya, şairimiz artık sözcüklerle değil, cesetlerle şiir yazmaya başladığına göre, malzemelerinin bir kısmını çalışma odasında tutuyor olabilirdi. "Başladıkları yerde bitirecekler."

Son derece mütevazı bir odaydı Yekta'nm şiirlerini yazdığı yer. İki duvarı da kitaplıkla kaplı, pencereye dayalı küçük masanın üzerinde eski bir daktilo, bir iskemle, yerde eprimiş bir kilim... Kitaplığın olmadığı duvarların birinde ince uzun bir boy aynası.

Aynanın yanındaki çerçevede Handan'ın gençlik fotoğrafı. Ama şimdi, içerisi aydınlanınca dikkatimi ilk çeken duvardaki harita oldu. Tarihi Yanmada'nın haritası... Zeynep'in laboratuvar duvarına astığı haritanın aynısı... Kriminologumuzun yaptığı gibi kimi yerleri işaretlenmişti. Sarayburnu, Çemberlitaş, Altınkapı, Ayasofya, Fatih Camii, Topkapı Sarayı, Süleymaniye... Yedi tarihi bölge... Evet altı kurban vardı ama Fazlı Gümüş'ün bedeni Fatih Camii'ne, kafası ise Topkapı Sarayı'na gönderilmişti. Yani haritada işaretlenen yedi bölge altı kurban için kullanılmıştı. Peki, Âdem Yezdan'ı nereye bırakacaklardı? Yeniden baktım haritaya, yeni bir bölge işaretlenmemişti. Yoksa onu kaçırmamışlar mıydı? İşte o anda gözüme çarptı, kapının arkasındaki askıda sallanan fildişi saplı baston... Zengin işadamının güç simgesi... Âdem Yezdan'ın elinden düşürmediği süslü asa... Hayır, onun için artık çok geçti. Arkadaşlarım çoktan kesmişlerdi gırtlağını. Muhtemelen şu anda bir yerlere bırakmak üzereydiler. Ama nereye? Haritanın karşısına geçip kafamı toplamaya çalıştım. Yedinci kurbanın bırakılacağı yer Kanuni Sultan Süleyman'dan sonra yapılmış bir anıt olmalıydı. Altıncı kurban Hakan Yamalı'nın elleri Eminönü yönünü gösteriyordu, oradaki belirgin tarihsel mekân Valide Sultan Camii'ydi. Ama haritada Eminönü işaretlenmemişti. Sakin olmalıydım, sakince düşünmeliydim, iskemleye oturdum...

Daktilonun yanında üst üste duran kâğıtları o zaman fark ettim. En üstteki kâğıtta kısa bir başlık vardı:

"Byzantion / Kral Byzas'ın Efsanevi Kenti".

Alttaki sayfayı okumaya başladım:

"Tanrı, Kral'a bakıyordu. Kutsanma töreniydi: Şükran günü, bedel anı, saygı zamanı.

Tanrı kutsal bir armağan olarak sunmuştu bir kartal başı gibi denize uzanan bu güzel ülkeyi onlara..."

Şiirsel yazı uzayıp gidiyordu... Neydi bu yahu! Okumayı bırakıp öteki sayfalara baktım.

Bir başka başlıkla karşılaştım:

"Constantinopolis / Constantinus'un Başkenti". "imparator, Tanrı'ya bakıyordu. Zafer töreniydi, cesareti yüceltme vakti, başarıyı kutsama anı. Kuzeyin karanlık ormanlarından gelmişti buraya. Sisli günlerin ve yağmurlu gecelerin içinden..."

Konstantin'i anlatan satırları bırakıp sayfaları kaldırdım; bir sonraki başlık belirdi ak kâğıtta: "Constantinopolis'i Koruyan Taştan Zırh / II. Teodosius'un Surları".

"Tanrı, İmparator'a bakıyordu. Onur anıydı, kudret günü, övgü zamanı. Güzel giysiler içindeydi imparator; alnında kırmızı yakutlarla süslü altından tacı. Çıplaktı Tanrı, alnında dikenli tellerden tacı..."

Artık dördüncü metnin başlığını tahmin edebiliyordum: Jüstinyen... Evet işte o sayfayı da bulmuştum: "Küllerinden Doğan Kent / Iustinianus'un Constantinopolis'i".

"Ayasofya'ya bakıyordu imparator. Yeryüzünün en görkemli mabedine. Gökyüzünde asılı kutsal bir bulutmuş gibi Konstantinopolis'i kötülüklerden koruyan tapmağa. Işığını Tanrı'dan alan büyülü anıta..."

Elbette Fatih Sultan Mehmed. "Kostantiniyye / Fatih Sul-" tan Mehmed'in Gül Bahçesi".

"Ellerini Tanrı'ya açmıştı Sultan. Sağ yanında Cebrail, sol yanında Mikhail ve ortada bebek Isa, annesinin kucağında. Semadan sızan ışıklar dünyanın en eski öykülerinden birini fısıldıyordu kulağına..."

Ve Kanuni ile Sinan: "Muhteşem Süleyman'ın Payitahtı / Mimar Sinan'ın Şehri".

"Allah'ın evine bakıyordu Sinan. Gökyüzüne asılıymış gibi duran ana kubbeye. Güneşi andıran ana kubbenin etrafına seyyareler gibi yerleşmiş küçük kubbelere. Maviliklerde yüzen dört minareye..."

Ne yapmıştı bu Yekta? Bir yandan insanları öldürürken, bir yandan İstanbul'a güzellemeler mi yazmıştı? Merakla alttaki sayfaya geçtim. Yedinci kurban için seçilen hükümdarı öğrenmek için yanıp tutuşuyordum... Ama yedinci metnin başlığında hükümdar filan yoktu. Kâğıdın üzerindeki iki satırda şöyle yazıyordu: "Bizim istanbul /

Çalınmış Umutların Şehri."

"Şehre bakıyorduk denizden: Nevzat, Demir bir de ben. Sisler içindeydi istanbul...

Sisler içinde deniz... Sisler içinde teknemiz. Sultanahmet'in minareleriydi görülen, Ayasofya'nın kubbesi, Topkapı Sarayı'nm kuleleri. Hiç yağmalanmamış, yıkılmamış, kirletilmemiş gibiydi şehir. Bembeyaz bir sisle örtmüştü doğa, ne varsa görüntüyü çirkinleştiren. Güneş doğmadan bir anlığına beliren bir hayal gibi... Büyülü bir bulut gibi...

Bir masal imgesi gibi... Yeni kurulmuş bir kent gibi... Yeni bir başlangıç gibi... Genç, umutlu, güzel..."

Bizi anlatmıştı Yekta... Bizim gözümüzden, bizim duygularımızdan, bizim şehrimizi...

Okumayı sürdürecektim ki, sayfaların altındaki büyükçe kutuyu fark ettim.

Tahta bir kutu, fotokopi kâğıdı büyüklüğünde. Üzerinde kırmızı yazıyla Hacı Bekir yazıyor, altta da ünlü şekercinin yuvarlak logosu... Kutunun kapağını açınca Necdet'in evinden alınmış sikkeler ortaya çıktı. Roma, Bizans, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında basılmış, altın, gümüş, bakır, madeni paralar... Evet, sikkeler de buradaydı işte... Ama hâlâ arkadaşlarımın Âdem Yezdan'ın cesedini nereye bırakacaklarını bilmiyordum.

iskemleden kalktım, ne aradığımı bilmeden kütüphanedeki kitaplara bakmaya başladım.

Kitaplığın üçüncü rafında yan konulmuş bir kitap dikkatimi çekti. Tanıdık geliyordu, uzanıp aldım. Evet, bu, Leyla Barkın'ın evinde gördüğümüz kitaptı... Sikkeler kitabı...

Kuşe kâğıttan sayfalarını çevirmeye başladım. Birkaç sayfa sonra Necdet Denizel'in avucuna bırakılan sikke belirdi karşımda. Ay Tanrıçası Hekate, arka yüzünde ayla yıldızın üzerindeki Byzantion yazısı... Hepsinden önemlisi ise sikkenin yanma kırmızı kalemle bir işaret koymuş olmalarıydı. Eğer kurbanların avucuna bırakacak- lan bütün madeni paralan işaretledilerse Âdem Yezdan'ın yanına bırakacakları sikkeyi de belirleyebilirdim.

Heyecanla çevirdim sayfaları. Evet, işte Konstantin'in sikkesini de işaretlemişlerdi... II.

Teodosius, Jüstinyen, Fatih ve Kanuni... Dayanamayıp Kanuni'nin sikkesinin üzerinde gördüğümüz 0 karınca duası gibi yazıların anlamını da okudum. "Ön yüz: "Altını basan, denizde ve karada Allah'ın yardımına mazhar, izzet sahibi..." Arka yüz: "Selim Han oğlu Sultan Süleyman, zaferi aziz olsun... Kostantiniyye'de basıldı..." Sayfaları çevirmeyi sürdürdüm ve sonunda aradığımı buldum, işaretlenmiş madeni bir para: Türkiye Cumhuriyeti döneminde basılmış 1 Kuruş... Ön yüzünde ayın içinde yüdız... Yıldızın hemen üzerinde "Türkiye" sözcüğü, altta, ayın sırtında "Cumhuriyeti" yazısı. Arka yüzünde ise yapraklardan oluşmuş çelenk içerisinde rakamla kocaman 1 sayısı, hemen altında "Kuruş" yazısı... En dipte ise tarih: "1935". Demek cumhuriyet dönemine gelmiştik artık. Demek Âdem Yezdan son kurbanlarıydı. Evet, oldukça mantıklıydı, Handan'la Umut'un ölümünde en fazla sorumluluğu olanı sona bırakmak. İşin kötü tarafı, bütün bu bulgulara ulaşmış olmama rağmen hâlâ Âdem Yezdan'ın bedenini nereye bırakacaklarını bilmiyordum... Bakışlarım 1 Kuruşluk paranın resmine kaydı. Aradığım yanıt bu resimde saklı olmalıydı. Bu madeni para Türkiye Cumhuriyeti dönemine ait olduğuna göre, arkadaşlarım son kurbanlarını bu dönemde yapılmış bir anıta bırakacaklardı. Yeniden düşünmeye başladım. Altıncı kurban Hakan Yamalı'nın parmakları Eminönü yönünü gösteriyordu. Ama bildiğim kadarıyla orada cumhuriyet döneminde yapılmış önemli bir anıt yoktu. Acaba vardı da ben mi bilmiyordum? Hem, haritada Eminönü işaretlenmemişti. Yoksa daha önce cesetlerin bırakıldığı Roma, Bizans, Osmanlı yapılarının bulunduğu yerlerden birinde cumhuriyet döneminde yapılmış başka bir anıt mı vardı? O yüzden haritada aynı yeri bir kez daha işaretlememiş olabilirlerdi. Haritaya yaklaştım. Sarayburnu, Çemberlitaş, Altınkapı, Ayasofya, Fatih Camii, Topkapı Sarayı, Süleymaniye... Yedi tarihi bölge... iyi de, bu yedi tarihi bölgenin hangisinde cumhuriyet döneminde yapılmış önemli bir anıt vardı? Hayır, tek başıma bu işin altından kalkamayacaktım. Yanm saat önce konuşmasını kabaca yarıda bıraktığım Leyla Barkın'ı aradım bir kez daha.

Pürüzsüz ama merak dolu bir sesle açtı.

"Alo... Evet, Nevzat Bey."

Hayır, kırgınlığı sürmüyordu ama mahcup bir sesle konuştum.

"Özür dilerim Leyla Hanım, rahatsız ediyorum. Ama önemli bir meselede yine görüşünüze ihtiyacım var..."

"Rica ederim, buyurun."

"Kurbanların bırakıldığı şu tarihi bölgeler..."

"Evet, sizi dinliyorum."

Sesindeki heyecan giderek artıyordu.

"Sarayburnu, Çemberlitaş, Altınkapı, Ayasofya, Fatih Camii, Topkapı Sarayı, Süleymaniye bölgelerinden hangisinde, cumhuriyet döneminde yapılmış bir anıt, bir ibadethane ya da tarihi bir bina var?" Başka zaman olsa, neden, ne olmuş, niçin diye sorarak olayı didiklemeye çalışırdı ama bu gece önemli bir şeyler döndüğünü sezinlemiş olmalı ki, "Yedi ayrı bölgeden söz ediyoruz..." diye anında girdi konuya. "Oldukça da geniş bölgeler... Biraz düşünmem lazım..."

Düşünme kısmını kısaltmam gerekiyordu.

"Şöyle de sorabilirim. Eminönü'nde böyle bir yer var mı? Mesela Valide Sultan Camii..."

"Olur mu hiç? Valide Sultan Camii Osmanlı döneminde yapılmıştır. Yapımına 1597

yılında başlandı... înşaası en uzun süren camilerden biridir. Yanılmıyorsam 1664 yılında ibadete açıldı."

"Sirkeci Garı," diye atıldım. "Tren istasyonu ne zaman yapılmıştı?"

"Gar da Osmanlı döneminde inşa edilmişti. Alman mimar Jasmund tarafından, 1890

yılında..."

"Ya büyük postane?"

"O da Osmanlıdır, sanırım 1909 yılında yapılmıştı. Mimarı da Vedad Tek. Aynı mimarın Sirkeci'de başka bir eseri daha var: Liman Han. Ama o da cumhuriyet öncesidir... İşin kötüsü, aklıma başka bina da gelmiyor... Eğer Eminönü değil de Sarayburnu olsa Atatürk heykeli diyeceğim... Daha önce de anlattığım gibi, o heykel Atatürk adına dikilen ilk anıttır. Avusturyalı Heinrich Krippel yapmış. Sanının 1926'da yerine konulmuş..." Leyla konuşurken, eski kocası Necdet Denizel'in cesedinin bırakıldığı Atatürk anıtı canlandı kafamda. Sivil giysiler içindeki Atatürk, ellerini beline

dayamış, düşünceli gözlerle mavi sulara bakıyordu... Ve aynı anda düştü jeton. Başladıkları yerde bitirecekler. Evet, arkadaşlarım, son kurbanlarını da ilk kurbanlarını bıraktıkları yerde sergileyeceklerdi.

"Çok teşekkür ederim Leyla Hanım," diye kestim kadının sözünü. "Çok yardımcı oldunuz."

"Ne? Ne söyledim ki?"

"Sözleriniz başka bir şey çağrıştırdı bana. Sanırım bir tanıkla daha konuşmam gerekiyor," diyerek bir kez daha kabaca geçiştirdim. "İyi geceler."

Telefonu kapattıktan sonra kapıya yöneldim. Evet, artık karanlık aydınlanmış, belirsiz olan açığa çıkmıştı. Şimdi yapılacak şey belliydi. Bir an önce ekiplere haber vermeli, Sarayburnu'nda önlem almalıydık. Katiller artık avucumuzdaydı. Katiller mi? Aynanın yanındaki çerçeveden bakıyordu Handan. Buğulu gözlerinde derin bir şaşkınlık.

"Katiller mi? Ne yapıyorsun Nevzat? Onlar senin arkadaşların..."

Ne diyeceğimi bilemedim. Ne diyeceğimi bilemediğim için gözlerimi kopardım Handan'ın gözlerinden. Aceleyle kapattım elektrik düğmesini. Hızla çıktım odadan ama bu kez de sofadaki duvardan gülümseyen Umut'un bebeklik fotoğrafı kesti önümü. "Ne yapıyorsun Nevzat Amca? Babamı hapse mi atacaksın?"

Bakışlarımı kaçırdım, fotoğraflardan kurtulmak için mutfağa açılan koridora attım kendimi. Ama kurtulmak ne mümkün, bir uğultu girdabının ortasına düştüm. Evin her yanından sesler yükselmeye başlamıştı: "Ne yapıyorsun Nevzat?" diyordu Yekta'nm babası Rauf Amca. "Çocukluk arkadaşını dört duvarın arasına mı yollayacaksın?"

"Ne yapıyorsun Nevzat?" diyordu her zaman sevgi, her zaman şefkat dolu olan Ayniye Teyze. "Yektamı, biricik oğlumu ölüme mi yollayacaksın?"

"Ne yapıyorsun Nevzat?" diyordu evdeki anılar. "Yekta'yı zindanlarda mı çürüteceksin?

"Ne yapabilirim?" diye bağırdım, "Başka ne yapabilirim? Onlar yedi kişiyi öldürdüler...

Yedi insanı hiç acımadan kıtır kıtır kestiler... Onları öldürmeye hakları yoktu. Öldürdükleri insanlar katil olsa bile bunu yapmaya hakları yoktu.

Bana gelmediler, benden yardım istemediler, bana sormadılar bile... Şimdi ne yapabilirim? Ne yapabilirim?"

Koridorda yankılanan sesimle kendime geldim. Ne Handan vardı, ne Umut, ne Rauf Amca, ne de Ayniye Teyze? Sadece ben, sanki büyük bir marifetmiş gibi arkadaşlarının katil olduğunu keşfeden Nevzat. En yakın arkadaşları burnunun dibinde yedi kişiyi keserken hayali katillerin peşinden koşan, cinayet masasının deneyimli başkomiseri. Katil arkadaşlarıyla görevi arasında kalan bir adam.

Kalbimin sıkıştığını hissettim, nefes alamıyordum, sanki koridorun duvarları üzerime üzerime geliyordu. Koşarcasına çıktım mutfaktan. Bahçeye ulaşınca durdum. Kiraz ağacının gövdesine sırtımı dayadım. Gözlerimi kapatıp derin derin nefes aldım. Galiba kendime geliyordum. Gözlerimi açtım, yine o gökyüzündeki dolunay. Yine o kederli ışık.

Yine aynı kaygılı ses.

"Ne yapacaksın Nevzat?"

Hayır, bahçeye çıkınca da kurtulamamıştım vicdanımın o acımasız burgacından. Sadece evin içine değil, bahçenin her yanma da saçılmıştı anılar. Odunluğun kapısı, küçük çeşme, solmuş kasımpatılar, ölmüş gül fidanları, bir zamanlar domates, yeşil biber yetiştirilen tarhlar, kiraz ağacı... Sanki hepsi dile gelmiş, aynı soruyu fısıldıyordu: "Ne yapacaksın Nevzat?"

Bu kez, ne yapabilirim, diyemedim. Arkadaşlarım yedi kişi öldürdü, onları koruyamam, diyemedim. Evet, onları hapse yollayacağım, çünkü bunu hak ettiler, diyemedim. Çünkü onlar birer katil, diyemedim. Sadece mırıldandım kendi kendime.

"Sahi ne yapacağım ben?"

Hiç buraya gelmemiş gibi, cinayet mahallini görmemiş gibi, arkadaşlarımın katil olduğunu bilmiyormuş gibi davransam... Neden olmasın, Balat'a geldiğimden kimsenin haberi yok. Demir'in kartviziti yanımda, Dersaadet'e dönüp ajandadaki sayfayı da yırttım mı olur biter. Üstelik ölenler, hiç de iyi insanlar değillerdi. Aralarında Handan'la Umut'un da bulunduğu beş masumun yaşamını yitirmesine neden olmuşlardı. Tamam, onları kendi elleriyle öldürmemişlerdi ama verdikleri kararlarla bu katliamın gerçekleşmesine katkıda bulunmuşlardı. Bu vahşi cinayeti örtbas etmeye kalkmışlardı. Üstelik sadece beş kişinin ölümünden değil, bu kentin yağmalanmasından da sorumluydular. Belki yaşasalardı daha büyük

kötülükleri dokunacaktı insanlara... Nerdeyse bir karara ulaşacaktım ki, telefonum çalmaya başladı. Zeynep arıyordu, onu tümüyle unutmuştum.

"Alo Başkomiserim?"

Gücümü toplayıp yanıtladım.

"Evet, Zeynep. Dinliyorum..."

Kısa bir sessizlik oldu.

"İyi misiniz Başkomiserim? Sesiniz çok kötü geliyor."

Demek hâlâ toparlayamamıştım kendimi.

"İyiyim, iyiyim... Nerdesiniz?"

"Süleymaniye'ye dönüyoruz. Ali de birkaç kez aradı ama telefonunuz meşguldü."

"Yoğun bir gece... Ne yaptınız? Bir sonuca ulaşabildiniz mi?"

"Ne yazık ki hayır..." Umutsuz çıkıyordu sesi. "Aslında doğru düşünmüşüz. Necdet Denizel'in evindeki yedi gravürde, altı kurbanın bırakıldığı yedi tarihi mekân resmedilmiş..."

Başkomiserinin dürüstlüğünden o kadar emin, o kadar güven içindeydi ki, büyük bir açık yüreklilikle anlatıyordu. Fakat telefonun bu ucunda onu dinleyen başkomiseri, sinsi düşüncelerle kendi adamlarını aldatmanın planlarını kuruyordu.

"Fakat yedinci kurbanı bırakacakları yer Başkomiserim... Öyle bir yeri anlatan gravür yok... Sarayburnu, Çemberlitaş, Altınkapı, Ayasofya, Fatih Camii, Topkapı Sarayı ve Süleymaniye var gravürlerde... Ama buralara cesetler bırakıldı zaten... Belki de Âdem Yezdan'ı kaçırmadılar? Belki de Hakan Yamalı son kurbandı..."

Öyle bir an geldi ki, artık Zeynep'i kandırmaya, bana olan güvenini kullanmaya, beynimi yakan bu ateşten sözleri duymaya daha fazla dayanamadım.

"Sarayburnu," dedim. Bir çırpıda dökülüvermişti bu sözcük ağzımdan. Belki biraz daha düşünürsem, yapamayacağımdan... Belki her an bu kararımı engellemeye hazırlanan, içimdeki insan Nevzat'a fırsat vermek istemediğimden... Belki üzerime üzerime yürüyen bu anılar ordusuna yeniden boyun eğmekten korktuğumdan... "Sarayburnu..." diye yineledim kararlılıkla. "Başladıkları yerde bitirecekler... İlk kurbanı bıraktıkları yere

bırakacaklar Âdem Yezdan'ın cesedini... Atatürk anıtının oraya..." "Anlamıyor musunuz, biz kurbanız!"

Sirkeci'deki Arabalı Vapur îskelesi'niıı önüne geldiğimde duydum silah seslerini, Atatürk anıtına birkaç yüz metre kala... Üç patlama ardı ardma üç kez yırttı gecenin sessizliğini.

Bir yerlerden çığlık çığlığa martılar kalktı. Gecenin sessizliğiyle birlikte kararlılığım da dağıldı.

Arkadaşlarımı ihbar ederken sığındığım adalet duygusu, kurşun sesleriyle paramparça oldu.

"Allah Kahretsin! Ne yaptım ben?"

Kanlar içinde yatan Yekta'yla Demir'in görüntüsü geldi gözlerimin önüne. Atatürk anıtının önünde, ilk kurban Necdet Denizel'in yattığı yerde... Ali, ikisini de vurmuştu.

Sorup dinlemeden... Başka ne bekliyordum ki? Çocukluk arkadaşlarımı kendi elimle ölüme yollamıştım işte. Yardımcım da gerekeni yapmış, ikisini de öldürmüştü. Âdem Yezdan onların mutluluklarını almıştı, ben de yaşamlarını.

"Ne yaptım ben?" diye bağırdım. "Ne yaptım ben?"

Sesim arabamdan taştı, ıssız asfalt yolda yankılandı.

"Ne yaptın sen, Nevzat?"

Sesim gökyüzünün karanlığında kanatlı hayaletler gibi uçuşan martıların rüzgârında dalgalandı:

"Ne yaptın sen?"

Sesim küçük dağlar gibi kıyıya yanaşmış arabalı vapurların bordasına çarpıp döndü.

"Ne yaptın sen?"

Panik içinde, emektarın gaz pedalına sonuna kadar bastım. Sanki durumun vahametini anlamış gibi kaportaları sarsılarak ileri atıldı güngörmüş arabam... On metre kadar gitmiştim ki, yolun karşısından Yekta'nm cipinin gelmekte olduğunu fark ettim. Önce büyük bir rahatlama duydum, demek arkadaşlarıma bir şey olmamıştı. Ayağımı gazdan çekip cipin ön camına baktım. Yekta'yı gördüm. Siyahlar içindeydi, bedeni öne doğru eğilmiş, göğsüyle direksiyona yaslanmıştı. Işıktan bir rüzgâr gibi

geçti yanımdan. Beni gördüğünden bile emin değildim. Neler oluyordu? Yekta'yı izleyemezdim, bariyer vardı aramızda. Bariyer olmasa da yetişemezdim zaten. Ya Ali'yle Zeynep? Onlara ne olmuştu?

Yekta kaçtığına göre, onların başına bir iş gelmesin? Yeniden dokundum gaz pedalına.

Sarayburnu'ndaki anıta yaklaşınca Zeynep'i gördüm. Sırtı yola dönüktü, heykelin yanında duruyordu. Atatürk'le aynı yöne bakıyordu. Galiba elinde bir şey vardı, sanırım tabancası... Aracımı aceleyle Gülhane Parkı'nın girişine uzanan köprünün üzerine bıraktım. Duydukları silah sesiyle alarma geçmiş, askeri garnizonun kapısındaki nöbetçi iki erin telaşlı bakışları altında, yolun karşısındaki Atatürk anıtına doğru koştum.

Yanılmamıştım, iki eliyle tuttuğu Baretta'sını birine doğrultmuştu Zeynep. Ben de silahımı çıkardım. Atatürk heykelinin önünde, önce Ali'yi seçebildim. Ama bu saçmaydı.

Zeynep neden silahını Ali'ye doğrultsun ki? Derken, yardımcımın arkasından Demir'in iri kafası göründü, başında bir kasket vardı, takma sakalı çenesinden aşağıya kaymıştı.

Hayır, Ali'ye değil, Demir'e çevriliydi Zeynep'in silahı. Evet, Demir rehin almıştı bizim Ali'yi. Önce yanlış gördüğümü sandım, hayır, arkadaşım elindeki tabancanın namlusunu yardımcımın sağ şakağına dayamıştı. Şaşılacak şey, veteriner, bizim Ali'yi rehin almıştı.

Yüzü geldiğim yöne dönük olduğu için Zeynep'ten önce fark etti beni...

"Merhaba Nevzat." Buz gibi bir gülümseme vardı dudaklarında. Gözlerinde derin bir nefret. "Demek sonunda buldun bizi. Ama geç kaldın."

Silah seslerini duyduğumda öldü diye kahrolduğum arkadaşım, sanki karşısında kanlı bir düşmanı varmış gibi küstah bir sesle konuşuyordu. Onu hiç böyle görmemiştim. Evet, mesafeli, duygularını belli etmeyen bir adamdı, evet, çocukken rekabete giriştiğimiz çok olmuştu ama hiçbir zaman böyle kinle bakmamıştı bana. ilk kez o anda, kesinlikle inandım cinayetleri arkadaşlarımın işlediğine. Evet, Demir böyle bir vahşeti gerçekleştirebilirdi. Kurbanlarını tek tek avlayıp acımasızca katledebilirdi. Üstelik bunu o muhteşem düzenliliğiyle, her şeyi en ince ayrıntısına kadar planlayarak, dakikası dakikasına hiç aksatmadan uygulayabilirdi, iyi de, ona bunu yaptıran neydi? Handan'a duyduğu büyük aşk mı? En yakın arkadaşıyla evlenmiş olmasına rağmen unutamadığı o ilk aşk, o çırpı bacaklı kız.

Handan hayattayken yapacak bir şeyi yoktu. Ne kadar kızarsa kızsın, Yekta'ya zarar veremezdi. Ama Handan öldürülünce hayattan öfkesini çıkarmak için iyi bir nedene sahip olmuştu. Yok edilmesi gereken gerçek düşmanlar. Ya Yekta, o nasıl alet olmuştu bu işe? Nasıl olacak? Karısının ve oğlunun intikamını almak için elbette.

Artık çok geçti...

"Sakin ol Demir," dedim içten bir sesle... Unuttuğu dostluğumuzu hatırlamasını umarak... "Silaha, şiddete gerek yok... Konuşarak halledebiliriz."

Kesin bir tavırla başını salladı.

"Bırak bu lafları Nevzat... Hiçbir şeyi halledemeyiz..."

Yok, asla uzlaşmayacaktı. Kollarının arasındaki Ali kıpırdayacak oldu. Elindeki tabancanın namlusuyla sertçe dürttü yardımcımın şakağını...

"Kıpırdama, dağıtırım beynini."

O kadar kararlı görünüyordu ki, Ali'nin beynini dağıtacağından ben bile emin oldum.

Bizim Demir gitmiş, yerine bir canavar gelmişti.

"Kusura bakmayın Başkomiserim," dedi Ali mahcup bir tavırla. Kendi canı için endişe edeceğine, katilin eline geçtiği için utanıyordu aptal çocuk. "Böyle olmazdı ama onu karşımda görünce kararsız kaldım... Arkadaşınızın katil olacağını düşünemedim."

Öfkeyle sarstı yardımcımı Demir.

"Biz katil değiliz!" Sesi küçük meydanda yankılandı. "Anlamıyor musunuz, biz kurbanız!" Silahıyla anıtın zeminini gösterdi. "Asıl katil o..." Gösterdiği yerde Âdem Yezdan'ın gırtlağı kesik bedeni yatıyordu. Üzerinde bu sabah gördüğüm giysiler...

"Katil Âdem Yezdan ve adamları..." diye yineledi arkadaşım. "Biz kurbanız... Bunu en iyi sen biliyorsun Nevzat..."

Onu yatıştırmak için sakin bir sesle onayladım.

"Biliyorum Demir... Onlar Handan'la Umut'u öldürdüler..."

Çılgına dönmüş gözlerini devirerek ekledi.

"Ve zavallı üç işçiyi... Daha fazla para kazanmak için... Daha fazla güç için... Ve şehri mahvettiler... Bizim şehrimizi Nevzat... Onlar

çocukluğumuzu çaldılar... Anılarımızı yok ettiler..."

Olanları anlamaya çalışan Zeynep'in kafası allak bullak olmuştu. Dayanamayıp sordu:

"Onu tanıyor musunuz Başkomiserim?"

"Nasıl tanımam Zeynep!" Demir'in duyması için özellikle sesimi yükseltmiştim. "O, benim çocukluk arkadaşım..." Sanki olan bitenden hiç haberim yokmuş gibi davrandım.

"Ne oldu burada?"

Sözlerimin hepsini duymuştu arkadaşım.

"Ne olduğunu ben anlatayım. Şu yerdeki alçağı bırakmak için buraya gelmiştik.

Yekta'nın önerişiydi... Eski Roma'da arabalar hipodromu yedi kez döndükten sonra aynı yere gelirmiş ya. Son cesedi de ilk cesedi bıraktığımız yere bırakalım, dedi. Çevrim tamamlansın diye... Gördüğün gibi öyle yaptık. Ama Yekta'yı bilirsin, bu işler pek ona göre değildir, sikkeyi cipte unutmuştu..." Yüzünde şeytani bir gülümseme belirdi.

"Cesetlerin yanma sikke bıraktığımızı biliyorsun, değil mi?" Duraksadı. "Sana tüyo vermek istediğimizden filan değil... Cinayetleri yazacak gazetecilere bu şehrin muhteşem tarihini hatırlatmak için. İstanbul'da yaşayan vefasızlar sürüsü, hiç değilse gazetedeki yazılardan yaşadıkları yerin tarihini öğrensinler diye... Neyse, Yekta sikkeyi almak için cipe girerken birden seriin delikanlı çıktı ortaya." Güçlü bir şekilde sarstı Ali'yi. "İşte bu sert polis. 'Dur,'

diye bağırdı Yekta'ya. Yanında da şu bana nefretle bakan güzel kız. Heykelin arkasında olduğum için beni göremiyorlardı. Yekta durmadı. Rahmetli Rauf Amca'nm ruhsatlı tabancasını çekmeye kalkıştı. Zavallım, zaten siyah çarşafın içinde rahat hareket edemiyordu, galiba silah kumaşa dolandı. Fırsat bu ya, senin adam da anında bastı tetiğe. Üç el ateş etti. Daha ilk kurşunda yaraladı Yekta'yı. Eğer üzerine atılmasam, son iki kurşunu da çocukluk arkadaşımızın bedenine gömecekti. Üzerine atlayınca isabet ettiremedi."

"Söylediğim gibi Başkomiserim," diye yine kıpırdanmaya çalıştı Ali, Demir'in çelikten kolları arasında. "Kısa sürede kendimi toparladım aslında.

Başka biri olsaydı onu da indirirdim yere. Ama arkadaşınız olduğunu görünce tereddüt ettim." "Doğru söylüyor."

Saygıyla bakıyordu rehinesine. "Beni görünce tereddüt etti..." Yardımcımın kulağına mırıldandı. "Keşke geçen sabah beni görmeseydin... Her şey daha kolay olurdu..."

Hayır, sadistçe bir oyun oynamıyordu, samimiydi.

"Olan olmuş," dedim tabancamın namlusunu yere indirerek. "Daha fazla kan dökülmesine gerek yok... Bak, Yekta da yaralıymış. At silahını da bir an önce onu bulup hastaneye yetiştirelim."

Sanki çok komik bir şey söylemişim gibi gürültülü, sahte bir kahkaha döküldü dudaklarından. Takma sakalı çenesinden tümüyle kurtulup, ince rüzgârda denize doğru savrulup gitti.

"Yapma Nevzat," dedi eğlenceli bir tavırla. "Boktan Hollywood filmlerindeki boktan polisler gibi konuşuyorsun. Anlamadın mı hâlâ, bu iş buraya kadar."

Gerçekten de anlamamıştım. Ne demek bu iş buraya kadar? Ne yani, üçümüzü birden vurup buradan kaçmayı mı düşünüyordu? Yoksa kendisi için bir çıkış olmadığını mı anlatmak istiyordu? İkincisini anlamış gibi davrandım.

"Neden olmasın? Haklı gerekçeleriniz var. Onlar sevdiğiniz insanların ölümüne neden olmuşlardı. Ağır tahrik sayılır... İyi bir avukat, cinayetieri bu ruh halinde işlediğinizi..."

"Hiç kendini yorma," diye kesti sözümü. "En iyi ihtimalle yirmi beş sene verirler bize...

Yirmi beş sene hapiste ya- tamam... Aslına bakarsan yirmi beş sene değil, bir gün bile duramam içeride..." Sahte neşesinden tümüyle sıyrılmıştı. Çaresiz bir adamın yaralı sesiyle konuşuyordu. "Anla artık Nevzat! Bu iş bitti."

Neyi anlayayım, diyecektim, fırsat vermedi. Biraz daha konuşursak kararlılığını yitireceğinden korkuyor olmalı ki, sertçe itti Ali'yi. Yardımcım boşlukta sallanırken tabancayı hızla rehinesinin üzerine çevirdi. Belki de ateş etmeyecekti ama bu riski göze alamazdım. Çünkü Ali, Yekta'yı vurmuştu, çünkü karşımdaki Demir, benim tanıdığım Balatlı o çocuk

değildi artık, yedi kişiyi gözünü kırpmadan öldürmüş bir katildi. Silahımı kaldırdım. Bir an göz göze geldik.

"Demir yapma!" Bütün içtenliğimle yalvanyordum. "Lütfen yapma. Halledebiliriz..."

Acı bir gülümseme yayıldı geniş çenesine.

"Halledebiliriz..." Hayır, inanmıyordu. "Halledemeyiz Nevzat," diye fısıldadı. Benimle işi bitmişti, yüzündeki ifade değişti, ani bir hareketle Ali'ye döndü. Tabancasını elinde tartıladı, hiç kuşku yoktu, tetiğe basacaktı. Ondan önce davrandım. Ardı ardına iki kez patladı silahım. Demir'in iri gövdesi ay ışığıyla aydınlanan küçük meydanda iki kez sarsıldı. Önce dizlerinin üzerine çöktü, sonra Âdem Yezdan'ın yanma sırtüstü düştü.

Hemen koştum... "Başkomiserim dikkat edin," diye uyardı Zeynep. "Silah hâlâ elinde."

Tabanca hâlâ elindeydi ama kabzayı tutamıyordu bile. Kendini toparlayan Ali, uzanıp aldı tabancayı. Benimse artık umurumda bile değildi, telaşla çöktüm yanına...

"Niye yaptın Demir? Niye?"

Gülümsedi... îşte bu arkadaşımın gülümsemesiydi, hep aşina olduğum, biraz mesafeli ama o içten gülümseme. Başından beri rol yapıyordu Demir. Kendini öldürtmek istemişti.

Silahtan arınmış elini bana uzattı. Tuttum. Avucu terliydi, ama hızla soğuyordu.

Dolunayın ışığında donuk donuk parıldayan gözlerini yüzüme dikti.

"Başka çaremiz yoktu..." diye fısıldadı güçlükle... "Kusura bakma Nevzat... Başka çaremiz yoktu..."

Sonra ilginç bir şey görmüş gibi bakışları dolunaya takıldı. Ne garip bir şey bu Nevzat, hiç böyle dolunay görmedim, demesini bekledim ama söylemedi. Hep aynı noktada öylece takılı kaldı gözleri.

"Bu tabancada kurşun yokmuş Başkomiserim..."

Ali'nin sözlerini duymuştum ama hiç şaşırmadım... Demir doğru söylemişti... Onlar katil değil, birer kurbandı. Daha onlar kurbanlarını öldürmeden önce kurbanları Yekta'yla Demir'i yok etmişti... "Onları, öldürdükleri insanlarıı\ hayaletleri katletti." Tahmin ettiğim yerde bekliyordu beni Yekta, Handan'la Umut'un mezarlarının başında. Devasa iki

selvi ağacının süslediği, Rauf Amca'yla Ayniye Teyze'nin de yattığı Eyüp'teki aile kabristanında... Dolunay uzun selvilerin arasından süzülüp bitkin yüzünü aydınlatıyordu arkadaşımın. Sırtını Handan'm mezar taşma dayamıştı. Kalbinin hemen altında an be an büyümekte olan koyu renk bir leke. Mezarlığın gölgeli aydınlığında yorgun siluetimi görünce elindeki silahı doğrulttu. Ateş edeceğini sanmıyordum ama yine de uyardım.

"Benim Yekta, ben... Nevzat..."

Tanıyınca gülümsedi. "Merhaba Nevzat..." Çöktüğü yerde kımıldadı. Canı yanmış olacak ki, yüzü acıyla buruştu. "Gel... Seni bekliyordum."

Omuzlarımda Demir'i öldürmüş olmanın ağır yükü, ayaklarımı sürükleyerek yaklaştım...

"Yaralanmışsın..."

Sözlerimi duymamış gibiydi. Geldiğim, eski mezar taşlarıyla çevrili dar yola baktı.

"Hani, adamların yok mu?"

Elimle görülmeyen karanlıkları işaret ettim. "Aşağıdalar, yolun ağzında... Ambülans da çağırdım... Telefonumu bekliyorlar... Seni hastaneye götürmek için..."

Anlayışla gözlerini kırptı.

"Tamam, gideriz... Ama önce konuşalım ..." Aile kabris- tanmdaki dört mezar taşına baktı... "Hem burada kendimi daha iyi hissediyorum..."

"Kan kaybediyorsun," diye uyardım, "iyileşince yine geliriz..."

inanmayan bir gülümseme yayıldı narin yüzüne, "Hapishaneden izin mi alacaksın?"

Güya kurnazca bir bakışla karşılık verdim.

"Yaparız bir şeyler. Benimle hastaneye gelirsen, söz, seni buraya yeniden getireceğim."

ikna olmuş gibi davrandı.

"Biliyorum, yaparsın... Tamam, söz, hastaneye gideceğiz... Ama önce sana söylemek istediklerim var."

Aslında benim de ona söylemek istediklerim vardı. Karşısına, Handan'm üç yıllık mezarının ayakucuna çöktüm.

"Beni niye dışarıda bıraktınız?" Sitemimi gizlemeden açıkça sormuştum. "Niye aranıza almadınız?"

Ne söyleyeceğini bilemezmiş gibi bomboş bakıyordu.

"Demir mi öyle istedi?" diye üsteledim.

Şaşkın bir ifadeyle karıştı bakışları.

"Demir mi? Hayır, onu suçlama... ikimiz öyle istedik... Senin bir hayatın var... Seni hayata bağlayan bir kadın var... Seni bu işe bulaştıramazdık."

Manidar bir sesle söylendim:

"Bulaştırmadınız mı?"

Boynunu büktü. "Özür dilerim... Mümkün olsaydı seni hiç karıştırmazdık bu işe...

Kusura bakma, senin huzurunu kaçırmak istemezdik..."

isyankâr bir tavırla söylendim:

"Keşke isteseydiniz... Keşke olanı biteni en başından an- latsaydınız. Benim de düşüncemi sorsaydımz. Belki Demir'in çılgınca fikirlerine kapılmanızı engellerdim."

"Ne?" Sesi o kadar güçlü çıkmıştı ki galiba yine canı yandı. Hafifçe öksürdü... "Ne?

Bütün bunlar Demir'in fikri mi sanıyorsun?"

Anlamak istercesine baktım, arkadaşını korumaya mı çalışıyordu? Hayır, en küçük bir yapaylık yoktu yüzünde.

"Yanılıyorsun Nevzat... Bu fikir benimdi... ilk ben kuşkulandım Handan'la Umut'un bir sabotaja kurban gittiğinden... ISD sayesinde tabii. Onların açtığı davayı öğrenmiştim...

Önce inanmak istemedim. Ama biraz araştırınca kuşkularım arttı. Yine de emin olamadım.

Öğrendiklerimi Demir'e anlattım."

Manidar bir sesle mırıldandım.

"Demir'e... Bana değil. Halbuki kanun adamı olan benim..."

Dolunayın ışığında solgunlaşan mavi gözleri kararsızca ışıdı.

"Sana neden anlatmadığımı bilmiyorum Nevzat? Belki senin de karını ve çocuğunu kaybetmiş olmandan... Belki omuzlarında yeterince ağırlık var

diye... Belki Demir daha iyi anlar diye..." Yüzümün gölgelendiğini fark edince düzeltmeye çalıştı.

"Biliyorsun, Demir hiçbir zaman vazgeçmedi Handan'ı sevmekten... Handan'ın ölümüyle ilgili öğrendiklerimi paylaşarak galiba bir tür özür diliyordum ondan... Siz gittikten sonra Handan'la evlendiğim için..." Bir an kaçırdı bakışlarını. "Tamam, senden de özür dilemeliydim ama..."

"Ama benim hayatıma başka kadınlar girmişti..." diye tamamladım. "Evlenmiştim..."

Sanki nefes almasını kolaylaştıracakmış gibi usulca kıpırdattı sırtını...

"Evet, öyle yapmıştın... Doğrusu senin yaptığındı... Ama Demir de benim gibi kurtulamamıştı geçmişin etkisinden... Üçümüzün de bildiğini artık gizlemeye gerek yok.

Demir, Handan'ı hep sevdi... Belki onu kaybettikten sonra daha çok sevdi. O yüzden yeniden dost oldu benimle..."

Evgenia'nm bu ilişki hakkında söylediklerini dile getiriyordu.

"Evet, o yüzden dost oldu benimle... Kötü bir şey de değildi bu... Çünkü Handan hep vardı... Çocukken de, gençken de... Handan hep aramızdaydı"

Derinden gelen bir öksürük dalgasıyla kesildi sözleri. Yüzü, sırtını dayadığı mezar taşı gibi ölgünleşiyor, kalbinin altındaki koyu leke gitgide büyüyordu.

"Yekta iyi değilsin... Bunları sonra konuşsak..."

Kararlılıkla kesti sözümü. "Hayır... Hayır, ben iyiyim... Şimdi konuşacağız... Basit bir öksürük, hepsi bu... Demir çok yardım etti bana... Bak, yardım etti, diyorum; yönlendirdi, demiyorum. Eğer yönlendiren biri varsa o bendim. Âdem Yezdan'la tanışmasını da ben istedim ondan... Adamı araştırmıştım, papağanlara olan ilgisini de biliyordum. Demir kusursuz oynadı rolünü... Önceden kararlaştırdığımız gibi papağanlarla ilgili bir müzayedede tanıştı Âdem'le. Hiç kuşkulanmadı Âdem. Demir papağanlarını ölümden kurtarınca da büyük bir güven duydu ona... Beklemediğimiz bir iyilik bile yaptı bize, papağanlarından birini verdiği Necdet Denizel'le tanıştırdı Demir'i... Olayın kaza değil, bizzat Âdem Yezdan'ın emriyle yapılan bir sabotaj olduğunu da böyle öğrendik... Bir içki sohbetinde anlattı Necdet... Vicdan azabı çekiyordu ama korktuğu için bilirkişi raporunda yazdığı yalanı savunmak zorunda kalmıştı mahkemede..."

Aklıma takılan o soruyu dile getirdim.

"Ölenler... Yani şu yedi kişi... Hepsi de bulaşmış mıydı bu işe?"

"Hepsi de... Hiçbiri masum değildi... Fazıl Gümüş ile Mukadder Kınacı tarihi sarnıçta inşaat yapımına göz yummuşlardı, Teoman Akkan inşaatın mimarı olarak başından beri işin içindeydi. O gazeteci olacak Şadan Duruca, beş insanın hayatını yitirmiş olmasına aldırmadan, inşaatın sürmesi gerektiğini yazıyordu köşesinde. Bu ülke turizmin üzerinde yükselecekmiş. Ve dini, imanı para olan o iğrenç avukat... Şu Hakan Yamalı. Davayı kazanmak için hâkimlere, savcılara rüşvet önerecek kadar ileri gitmekten çekinmedi...

Ama hepsinden korkuncu Âdem Yezdan denen o aşağılık herifti... Yalancı, riyakâr, güya kültürlü ama kazanmak için her türlü yöntemi kullanmaktan çekinmeyen bir alçak..."

Haklarında konuştuğu insanların hepsi ölmüştü, üstelik hepsinin canlarını kendi eliyle almıştı ama hâlâ nefret etmeyi sürdürüyordu onlardan.

"Peki değer miydi?" diye sordum kınayan bir tavırla. "Elinizi bu adamların kanma bulamaya değer miydi?"

Hayal kırıklığına benzer bir parıltı geçti solmakta olan gözlerinden.

"Anlamıyorsun Nevzat... Bu bir intikam değil ki... intikam almak için öldürmedik onları..."

"Niye öldürdünüz o zaman? Sakın, sen söylediğin için öldürdük, deme... Hani teknede, bu şehri yağmalayanları tek tek öldürmek lazım, demişim ya..."

Gülmeye başladı...

"Yok canım, o sözleri söylerken bir anlık öfkene yenik düştüğünü biliyorduk..."

Gülmesi yeniden öksürmeye dönüştü. îyi değildi, bir an önce hastaneye gitmezse daha da kötü olacaktı...

"Yekta bunları sonra..."

"Lütfen Nevzat," diyerek lafı ağzımda koydu yine... "Sonuçta hastaneye götüreceksin beni... Lütfen, sözlerimi bitirmeme izin ver... Hayır, intikam için öldürmedik o insanları..."

Gücü tükeniyordu.

"Onları hayatımıza bir anlam kazandırmak için öldürdük... Yaşamımızın bir nedeni olsun diye..."

Hayretler içinde kendisini süzdüğümü görünce, "Niye öyle şaşkın şaşkın bakıyorsun?"

Adeta çıkışıyordu. "Bunu en iyi senin anlaman lazım... Bir zamanlar sen de yaşadın bu duyguları... Birileri senin de hayatını çekip almışlardı elinden... Eminim bir ara sen de sabahları uyanmak için bir neden bulamıyordun... Yemek için, giyinmek için, sokağa çıkmak için istek duymaz hale gelmiştin. Nefes almakla almamak arasında bir fark kalmamıştı..."

Haklıydı, Güzide ile Aysun'u kaybettikten sonra bir cehenneme dönmüştü hayat... Niye yaşıyorum ki diye soruyordum kendi kendime. Doğru söylüyordu, yataktan kalkmak, sokağa çıkmak için istek duymuyordum. Kılımı kıpırdatmak bile gelmiyordu içimden...

Ama evde kalmak da ayrı bir işkenceydi... Karımın, kızımın eşyaları... Her yanda anılar...

Zorla attın kendini dışarı diyelim, sokak başka bir zulüm... Etrafa bomboş bakan gözlerin... Amaçsız, adeta kendi kendine dolaşan ayakların... Ne işin tadı var, ne dostlarla yapılan sohbetin, ne rakının, ne denizin... Üstelik nereye gidersen git, bir türlü kurtulamadığın, aklına mıh gibi çakılmış o soru: Onlar öldükten sonra ben niye yaşıyorum ki? "Evet yaşamak için bir neden kalmamıştı Nevzat... Eğer senin yaptığını yapabilseydim, eğer yeniden hayata tutunabilseydim, eğer bunu başarabilseydim, inan bana önce sana gelirdim. Dosyayı önüne koyar, şu davayı bir soruşturalım, derdim... Katillerin hak ettiği cezayı alması yeterli olurdu benim için. Ama Handan'la Umut'un bir sabotaja kurban gittiğini öğrendiğimde, öfkeden çok, derin bir çaresizlik duydum içimde... Gözümün önünde birileri karımı, oğlumu çalmıştı benden. Neşemi söndürmüş, hayatımı karartmıştı.

O adamları hapse yollasak bile hayatımı geri alamayacaktım. Yaşama isteğimi sonsuza kadar kaybetmiştim... Bunu biliyordum, bunu ta içimde hissediyordum. Ve elimden hiçbir şey gelmiyordu. Anlamsızlığın içinde debelenip duruyordum..."

Yakınlarda bir yerlerde bir gece kuşu öttü acı acı... Bir baykuş mu? Yoksa bir yırtıcı mı?

Demir'i anımsadım. Onun Hüzün adındaki atmacasını...

"Demir'in de benden farkı yoktu..." diye sürdürdü Yekta. Galiba o da Demir'i hatırlamıştı. "Belki de o, çok daha önce yitirmişti hayatın anlamını... Hayvanlara yardım ederek teselli buluyordu... Ona bu alçakları öldüreceğim deyince... Birlikte yapalım,'

dedi... Kabul etmedim..."

Gözlerime yine o inanmayan ifade gelip oturmuş olacak ki, "Doğru söylüyorum Nevzat... Önce kabul etmedim... Ama Demir ısrar etti... 'Lütfen beni bunun dışında bırakma,' dedi... O da böyle yaşamak istemiyordu..."

Yeniden öksürmeye başladı, bu kez daha derinden, bu kez daha çok... Yeniden hastaneye gidelim, diyecektim, elini kaldırıp susturdu beni...

"Gideceğiz, söz veriyorum, sonunda götüreceksin beni hastaneye..." Konuşmakta zorlanıyordu. Ardı ardına iki kez öksürdü. Öksürük gırtlağını temizledi... "Tabii, Demir'in katılmasıyla işler kolaylaştı... Tek başıma olsaydım, sanırım daha Necdet Denizel'i öldürdüğümde yakalanırdım... Demir bu işlerde doğuştan yetenekliydi. Bosna'daki savaşta o kadar çok ölü görmüş, o kadar çok çatışma yaşamıştı ki..." Komik bir şey varmış gibi gülmeye başladı. "Bense tam bir acemiydim? Necdet Denizel'i öldürürken düşüp bayıldım, biliyor musun? Adam kendinde bile değildi ama bıçağın kestiği damardan fışkıran kanı görünce birden fenalaştım, olduğum yere yığılıp kalmışım..."

Artık Yekta'yı tanıyamıyordum, cinayet onu değiştirmişti. Benim duyarlı şair arkadaşım gitmiş, yerine en küçük bir pişmanlık duymadan kurbanlannı nasıl öldürdüğünü anlatan bir katil gelmişti... Ama o kadar zavallı, o kadar çaresiz bir hali vardı ki, ona kızamıyordum bile.

"Dediğim gibi, Demir olmasaydı başaramazdık... Bütün planları o yaptı... Belki bulmuşsundur, benim garajı bir tür ameliyathaneye çevirdik... Çaldığımız beyaz minibüs, bütün olayı yedi gün içinde sonlandırmak..."

"Bir dakika, bir dakika," diye kestim sözünü. Bizim hesabımıza göre olaylar altı günde gerçekleşmişti, "ilk cesedi salı akşamının ilk saatlerinde bırakmadınız mı?"

"Pazartesinin geç saatlerinde, on ikiye doğru. Bütün olayları yedi rakamıyla bağlamak istiyorduk. Tabii bu, benim fikrimdi. Planımızın aksaksız işlemesi için aylarca kurbanları izledik... Saat kaçta evden çıkıyorlar, kaçta işe gidiyorlar... Birini öldürdükten sonra ötekini

kaçınyorduk... En kolayı Necdet'le Âdem oldu tabii... Onlar kendi ayaklarıyla geldiler ölüme..."

Artık bu kadarına dayanamadım, "Peki hiç vicdan azabı duymuyor musun?" diye bağırdım "Onlar beş kişiyi öldürmüşlerdi. Siz yedi kişiyi katlettiniz..."

Hiç alınmadı sözlerime.

"Yanılıyorsun Nevzat," diye sakince düzeltti. "Onlar da yedi kişiyi öldürmüşlerdi...

Sadece Handan'la Umut'u ve ekmeklerinin peşinde olan o zavallı üç işçiyi değil, aynı zamanda Demir'le beni de öldürmüşlerdi. Onları yaşayan insanlar değil, öldürdükleri insanların hayaletleri katletti..." Acı bir gülümseme belirdi kanı çekilmiş dudaklarında...

"Vicdan azabı diyorsun... Vicdan azabı duymaz mıyım? Ama inan bana Nevzat, vicdan azabı duymak bile anlamsız bir hayattan iyidir." Babasının silahını usulca kaldırdı. "Zaten çok sürmeyecek..."

"Ne yapıyorsun?"

Tabancanın namlusunu zayıf bedenine çevirdi.

"Başka ne yapabilirim ki? Bu olanlardan sonra yaşayabileceğimi düşünmüyorsun, değil mi?"

Elbette düşünmüyordum, daha Demir'in soğumamış bedeninin yanındayken, daha Yekta'yı nerede bulacağımı anladığımda, onu yaşamaya ikna edemeyeceğimi biliyordum.

Yine de denemek istedim.

"Neden düşünmeyeyim, hapiste de olsa yaşamak yaşamaktır. Hem Demir'le aynı hapishaneye düşersiniz belki..."

Yaralı bedeni gizli bir hıçkırıkla sarsıldı, gözlerinden usulca yaşlar döküldü.

"Lütfen bana yalan söyleme Nevzat... Demir çoktan öldü..." Yanaklarından dökülen yaşları silmedi bile. "Benim için de çıkış yolu yok... Handan'la Umut öldüğünde ben de son nefesimi vermiştim zaten... Bütün bu yaptıklarımız, ellerimizden kayıp giden hayatımıza bir anlam katmak içindi..."

"Ölümünüzle mi?"

Kararlılıkla söylendi...

"Ölümümüzle ve öldürdüklerimizle... Ne yapalım, elimizden başka bir şey gelmedi...

Anlamıyor musun Nevzat, bütün bunlar bizim çaresizliğimiz... Bütün bunlar bir ibret...

Bütün bunlar bizden istanbul'a bir hatıra... Hiçbir şey yapmadan, öyle sessizce çekip gitmeyi, sadece nefes alarak yaşamayı kendimize yediremedik. Ne yapalım, başka çaremiz yoktu işte. Ne yapalım, kendi kanımızı sunduk İstanbul'a hatıra diye..."

Silahın namlusunu yavaşça çenesinin altına dayadı...

"Dur!" diye bağırdım. "Dur, hani söz vermiştin hastaneye gidecektik..."

İflah olmaz bir kederle baktı yüzüme.

"Gideceğiz zaten... Demir de orada değil mi?"

Parmağını tetiğe uzatırken son bir çabayla atıldım.

"Yekta yapma!"

Tetiğe basmadan önce son kez konuştu.

"Kusura bakma Nevzat... Kusura bakma..."

Silahın namlusundan çıkan tok ses, mezarlığın derin sükunetini bozdu. Mezar taşları titredi, selviler usulca sallandı, gece kuşlarının kanat çırpışları duyuldu, uzaklarda bir yerlerde köpekler havladı... Yekta, sırtı Handan'ın mezar taşında, geriye doğru kaykılıp öylece kaldı...

Bizim Istanbulumuz Çalınmış Umutların Şehrimm "Şehre bakıyorduk denizden: Nevzat, Demir, bir de ben. Sisler içindeydi istanbul...

Sisler içinde deniz... Sisler içinde teknemiz. Sultanahmet'in minareleriydi görülen, Ayasofya'nın kubbesi, Topkapı Sarayı'nın kuleleri. Hiç yağmalanmamış, yıkılmamış, kirletilmemiş gibiydi şehir. Bembeyaz bir sisle örtmüştü doğa, ne varsa görüntüyü çirkinleştiren. Güneş doğmadan bir anlığına beliren bir hayal gibi... Büyülü bir bulut gibi...

Bir masal imgesi gibi... Yeni kurulmuş bir kent gibi... Taze bir başlangıç gibi... Genç, umutlu, güzel..

Şehre bakıyorduk denizden... Çocukluğumuza bakıyorduk; Balat sokaklarında çığlık çığlığa... Haliç'in sularında kulaç kulaca... Komşu mahallelerin çocuklarıyla yumruk yumruğa... Papazın bahçesinden çalınan

erikler, Anemas Zindanı'nda aranan hazine, Tekfur Sarayı'ndaki hayalet, Patrikhane'deki İsa Peygamber, Süleymaniye'de bayram namazı, ayazmadaki kutsal su, yatırlarda uyuyan sahabeler, denizden çıkarılan haç...

Eyüp'teki mezarlar. Dar sokaklara yayılan yemek kokuları... Birbirinin külüne muhtaç komşular...

Şehre bakıyorduk denizden. Handan'a bakıyorduk... Siyah önlükler içindeki o çırpı bacaklı kıza. Bizden önce tahtaya kalkan parmak. Bir türlü bitmek bilmeyen ev ödevleri.

Öğretmenin yüzümüzde patlayan tokadı. Sisler arasından kalmış anılarımız... Balat'ın dar sokaklarında yürüyen, dört mektepli çocuk... Aşkın bozamadığı dostluk... Demir'in cesareti, Nevzat'ın vicdanı, benim şiirlerim... Handan'ın güzelliği... Handan'a bakıyorduk, sisler arasından uyanan İstanbul gibi buğulu gözlerine. Şehre bakıyorduk denizden.

Nevzat'ın şiir düşkünü babasına, tarih meraklı annesine... Güzide'ye bakıyorduk.

Nevzat'ın karısına... Kızına bakıyorduk, Aysun'a... Aysun'un yarıda kalmış sevicine...

Demir'in annesine deli gibi âşık babasına bakıyorduk, alzheimer hastası karısına... Adı hüzün olan o atmacaya... İki kadeh attı mı, şahane şarkılar söyleyen babama bakıyorduk, her zaman sevecen, her zaman sevgi dolu anneme... Ve Handan'a bakıyorduk sık sık...

Hepimizin âşık olduğu kıza... Benim karıma... Onun gerçekleşmemiş hayallerine... Oğlum Umut'a... Umut'un yarıda kalmış sevincine...

İstanbul'a bakıyorduk denizden: Nevzat, Demir, bir de ben. Doğanın yarattığı şiire...

Günümüz insanının yarattığı garabete... Gökdelenlere bakıyorduk, şehrin kalbine çakılmış beton hançerler gibi hayasızca karşımızda dikilen... Köprülere bakıyorduk, denizin bileklerine bukağı gibi geçirilen... Boş alanlara bakıyorduk, her saat, her dakika, her an adım adım küçülen... Ormanlara bakıyorduk, ağaç ağaç, çalı çalı, çiçek çiçek talan edilen... İnsanlara bakıyorduk, fedakârlığını yitirmiş, sevincini yitirmiş, sevgisini yitirmiş, umudunu yitirmiş, onurunu yitirmiş... Kendini yitirmiş... Zavallı bir topluluk, başarıyı mutluluk zanneden...

İstanbul'a bakıyorduk denizden: Nevzat, Demir, bir de ben. Ölülerimizin yüzlerine bakıyorduk... Onların gözlerindeki kendi kederimize. Çaresizliğimize bakıyorduk, avuçlarımızda büyüyen zavallılığa, kanımızda filizlenen korkaklığa... Elimizden alınan hayata bakıyorduk... Güneşli günlerimize, umut dolu sabahlara, eğlenceli bahar akşamlarına... Sönen anılarımıza bakıyorduk, ölen hayallerimize, yıkılan düşlerimize...

Sönçn anılarımızı, ölen hayallerimizi, yıkılan düşlerimizi yüklenip yorgun bir şilep gibi bizden uzaklaşan şehrimize... Şehrimizle birlikte yitirdiğimiz kendimize bakıyorduk...

İstanbul'a bakıyorduk denizden. Kral Byzas'ın efsanevi ülkesine, Konstantin'in imparatorluk başkentine, II. Teodosius'un taşlan bir gerdanlığı andıran surlarına, Jüstinyen'in benzersiz Ayasofya'sına, Fatih'in cihanı yönettiği Topkapı Sarayı'na, Kanuni'nin muhteşem Süleymaniye'sine... Hükümdarlara bakıyorduk, büyük komutanlara bakıyorduk, soylu vatandaşlara, kölelere, devşirmelere... Kadınlara bakıyorduk...

Pulheriya'ya, Teodora'ya, Hürrem Sultan'a... Kahramanlığa bakıyorduk, korkaklığa, yaratıcılığa, yıkıcılığa, zekâya, aptallığa, şefkate, acımasızlığa... Bir şehrin görüntüsünde bütün bir insanlığın serüvenine bakıyorduk denizden.

istanbul'a bakıyorduk denizden... Forumlara, sütunlara, heykellere. tanrılara, tapınaklara, kiliselere, camilere, saraylara, kasırlara, sarnıçlara, çeşmelere, sebillere, türbelere, medreselere, aşevlerine, kayıkhanelere, iskelelere, istasyonlara, üniversitelere, yalılara, konaklara, unutulmuş ahşap evlere, çürüyen hâgir binalara... Kıyıya inen dar patikalara, geniş bulvarlara, binaların kuşattığı çocuk parklarına... Ve aklıyla, emeğiyle, inceliğiyle bu şehri kuran ustalara... Ustaların ustasına Mimar Sinan'a...

İstanbul'a bakıyorduk denizden. Bizim lstanbulumuza, çalınmış hayallerin şehrine...

Talan edilen anıların başkentine... Yağmalanmış mutlulukların payitahtına... Kırılmış umutların kalesine... Kederlerin kraliçesine... Zorbalığın ele geçirdiği güzelliğe... Sinsiliğin 357

bayrak diktiği zarafete... Açgözlülüğün işgal ettiği berekete... Kendi kanımızı sunmaktan başka. çaremiz kalmayan şehrimize; sokağımıza, bahçemize, evimize, mezarımıza...

İstanbul'a bakıyorduk denizden: Nevzat, Demir, bir de ben. Sisler içindeydi İstanbul...

Byzantion'dan İstanbul'a uzanan, heyecan yüklü bir serüven... Sarayburnu'nda, Atatürk heykelinin ayaklarının dibinde bir ceset. Avuçlarında antik bir para... Ama ne bu ceset son kurban, ne de bu antik para son sikke... Yedi kurban, yedi hükümdar, yedi sikke, yedi kadim mekân. Ve tek bir gerçek: Bu şehrin gizemli tarihi. "Şehre bakıyorduk denizden.

Sisler içindeydi İstanbul... Sisler içinde deniz... Sisler içinde teknemiz. Sultanahmet'in minareleriydi görülen, Ayasofya'nın kubbesi, Topkapı Sarayı'nın kuleleri. Hiç yağmalanmamış, yıkılmamış, kirletilmemiş gibiydi şehir. Bembeyaz bir sisle örtmüştü doğa, ne varsa görüntüyü çirkinleştiren. Güneş doğmadan bir anlığına beliren bir hayal gibi... Büyülü bir bulut gibi... Bir masal imgesi gibi... Yeni kurulmuş bir kent gibi... Taze bir başlangıç gibi... Genç, umutlu, güzel... İstanbul'a bakıyorduk denizden. Ölülerimizin yüzlerine bakıyorduk... Onların gözlerindeki kendi kederimize. Çaresizliğimize bakıyorduk, avuçlarımızda büyüyen zavallılığa, kanımızda filizlenen korkaklığa... Elimizden alınan hayata bakıyorduk... Güneşli günlerimize, umut dolu sabahlara, eğlenceli bahar akşamlarına... Sönen anılanmıza bakıyorduk, ölen hayallerimize, yıkılan düşlerimize...

Sönen anılarımızı, ölen hayallerimizi, yıkılan düşlerimizi yüklenip yorgun bir şilep gibi bizden uzaklaşan şehrimize... Şehrimizle birlikte yitirdiğimiz kendimize bakıyorduk..."

Ahmet Ümit _ İstanbul Hatıraları

—

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

Adım Adım İstanbul, İBB Kültür A.Ş.

Ahmet Hamdi Tanpınar, Beş Şehir, Dergah Yayınları.

Ahmet Hamdi Tanpmar, Huzur, Dergah Yayınlan.

Alpay Kabacalı, Fatih Sultan Mehmed, Denizbank Yayınları.

Ayşe Yetkin Kubilay, istanbul Haritaları 1422-1922, Denizler Kitabevi. Balıkhane Nazırı Ali Rıza Bey, Eski Zamanlarda İstanbul Hayatı, Haz: Ali Şükrü Çoruk, Kitabevi.

Barbara Hill, Bizans imparatorluk Kadınları, Çev: Elif Gökteke Tut, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Bizans'tan Günümüze İstanbul Şiirleri, Der: Enver Ercan, Alfa Yayınları.

Burhan Arpad, Bir İstanbul Var İdi, Doğan Kitap.

Cahit Tanyol, Kuruluş ve Fetih Destanı, Pozitif.

Cogito Sayı: 17, Bizans, YKY.

Colette Estin-Helene Laporte, Yunan ve Roma Mitolojisi, Çev: Musa Eran, Tübitak.

Cyril Mango, Bizans -Yeni Roma İmparatorluğu, Çev: Gül Çağalı Güven, YKY.

Doğan Kuban, İstanbul Bir Kent Tarihi, Çev: Zeynep Rona, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Donald Edgar Pitcher, Osmanlı İmparatorluğu'nun Tarihsel Coğrafyası, Çev: Bahar Tırnakçı, YKY.

Donald M. Nicol, Bizans'ın Son Yüzyılları (1261-1453), Çev: Bilge Umar, Tarih Vakfı Yurt Yayınlan.

Donald M. Nicol, Bizans'ın Soylu Kadınları- On portre, (1250-1500), Çev: Özden Ankan, Tarih Vakfı Yurt Yayınlan.

Edmondo de Amicis, İstanbul (1874), Çev: Prof.Dr. Beynun Akyavaş, Kültür Bakanlığı Yay.

Elmalılı Hamdi Yazır, Kur'anı Kerim-Yüce Meali, Sadeleştiren: Kasım Yayla, Mer- ve Yayınlan. Evliya Çelebi, Evliya Çelebi Seyahatnamesi: İstanbul, Hazırlayanlar: Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı, YKY.

Filiz Özdem, Karaların ve Denizlerin Sultanı İstanbul, YKY.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Gençler İçin Fotoğraflarla Nutuk, Günümüz Türk- çesine Aktaranlar: Pınar Güven, Nur Özmel Akın, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlan.

Geoffroi de Villehardouin-Henri de Valenciennes, Konstantinopolis 'te Haçlılar, Çev: Ali Berktay, İletişim Yayınlan.

Giovanni Scognamillo, İstanbul'un Gizemleıi-Büyüler, Yatırlar, İnançlar, Altın Kitaplar.

Gustave Schlumberger, istanbul Düştü Ben Hâlâ Hayatta Mıyım?-Bir Fethin Anatomisi, Çev: Hamdi Varoğlu, Kaktüs Yayınları.

Gülru Necipoğlu, 15. ve 16. Yüzyılda Topkapı Sarayı, Mimari, Tören ve iktidar, Çev:

Ruşen Sezer, YKY.

Haldun Hürel, Anlat istanbul, Kapı Yayınları.

Haldun Hürel, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u, Büyülü Fener Yayınları.

Haldun Hürel, istanbul'u Geziyorum Gözlerim Açık, Dharma Yayınları.

Haldun Hürel, Mimar Sinan'ın İstanbul'u, Büyülü Fener Yayınları.

Halil İnalcık, Devleti'Aliyye-Osmanlı imparatorluğu Üzerine Araştırmalar l, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Halil İnalcık, Osmanlı imparatorluğu Klasih Çağ (1300-1600) Çev: Ruşen Sezer, YKY.

Haluk Dursun, istanbul'da Yaşama Sanatı, Timaş Yayınları.

Hüseyin Kutlu, Fatih Camii ve Fatih Külliyesi, (BB Kültür A.Ş.

İlber Ortaylı, imparatorluğun En Uzun Yüzyılı, Timaş Yayınları.

İlber Ortaylı, İstanbul'dan Sayfalar, Turkuaz Kitapçılık.

İsmail Güzelsoy, İstanbul 'un Gezi Rehberi-2 Günde Tarihi Yanmada, Alfa Basım Yayın Ltd.Şti.

Jak Deleon, Anıtsal İstanbul (Gezgin Rehberi), Remzi Kitabevi.

Jason Goodwin, Yeniçeri Ağacı, Çev: Çiğdem Öztekin, Merkez Kitapları.

Jason Goodwin, Yılanlı Sütun, Çev: Ali Cevat Akkoyunla, Merkez Kitapları.

Jean-Claude Cheynet, Bizans Tarihi, Çev: İsmail Yerguz, Dost Kitabevi.

John Freely-Ahmet S. Çakmak, istanbul'un Bizans Anıtları, Çev: F. Gülru Tan- man, YKY.

Josephus Grelot, istanbul Seyahatnamesi, Çev: Maide Selen, Pera Yayıncılık.

M.Orhan Bayrak, Resimli İstanbul Tarihi, İnkılap Kitabevi.

Mehmet Coral, Bizans'ta Kayıp Zaman, Milliyet Yayınları.

Mithat Cemal Kuntay, Üç istanbul, Sander Yayınları.

Muhyiddin lbn Arabi, Tefsir i Kebir Te'vilat, Çev: Vahdettin İnce, Kitsan Basım Yayın.

Murat Belge, İstanbul Gezi Rehberi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Murat Belge, istanbul'un Sayfalan, Doğan Kitap.

Mustafa Öztürk, 5. Yüzyıl Bizantion, İlke Yayıncılık.

Necdet Sakaoğlu, Saray ı Hümayun Topkapı Sarayı, Denizbank Yayınları.

Nicolo Barbaro, Konstantiniyye'den İstanbul'a, Çev: Muharrem Tan, Moralite Yayınları.

Osman Nuri Ergin, Istanbul-Şehri-Rehberi, 1934. İstanbul Belediyesi.

Önder Şenyapılı, Ne Demek İstanbul; Bebek, Niye Bebek?.., METU Press.

Petrus Gyllius, İstanbul'un Tarihi Eserleri, Çev: Dr. Erendiz Özbayoğlu, Eren Yayıncılık.

Philip Mansel, Konstantiniyye (Dünyanın Arzuladığı Şehir, 1453-1924), Çev: Şerif Erol, Everest Yayınları.

Prof. Dr. Oğuz Tekin, Bizans Sikkeleri: Byzantine Coins, YKY.

Prof. Dr. Oğuz Tekin, Eski Çağ'da İstanbul, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınlan.

Prof. Dr. Oğuz Tekin, Eski Çağ'da Para, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları.

Prof. Dr. Oğuz Tekin, Eski Çağ'da İstanbul'da Balık ve Balıkçılık, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Prof. Dr. Oğuz Tekin, Yapı Kredi Koleksiyonu, Grek ve Roma Sikkeleri, Greek and Roman Coins The Yapı Kredi Collection, Haz: Şennur Şentürk. Prof. Dr. Işın Demirkent, Nihetas Khoniates'in Historiast (1195-1206)-

İstanbul'un Haçlılar Tarafından Zaptı ve Yağmalanması, Dünya Kitapları.

Prof. Dr. Semavi Eyice, Tarih Boyunca İstanbul, Etkileşim Yayınları.

Prokopios, Bizans'ın Gizli Tarihi, Çev: Orhan Duru, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Prokopios, İstanbul'da lustinianus Döneminde Yapılar, Çev: Erendiz Özbayoğlu, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Radi Dikici, Şu Bizim Bizans, Remzi Kitabevi.

Radi Dikici, Theodora, Remzi Kitabevi.

Reha Günay, Mimar Sinan ve Eserleri, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.

Rene Du Parquet, İstanbul'da Bir Yıl, Çev: Sertaç Canbolat, Tarih Vakfı Yurt Yayınlan.

Reşat Ekrem Koçu, Fatih Sultan Mehmed, Doğan Kitap.

Roger Crowley, 1453 Son Büyük Kuşatma, Çev: Cihat Taşçıoğlu, April Yayıncılık.

Roza Agizza, Antik Yunan'da Mitoloji, Masallar ve Söylenceler, Çev: Z. Zühre tlk- gelen, Arkeoloji ve Sanat Yayınlan.

Sarkis Sarraf Hovhannesyan, Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Çev: Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Sercan Özgencil Yıldınm, Kentin Anlam Haritaları - Gravürlerde İstanbul, İstanbul Ticaret Odası.

Söz Ola Kitaplığı, İstanbul'u Aç Gülzdr Yap, Erkam Yayınları. Stefanos Yerasimos, Kostantiniyye ve Ayasofya Efsaneleri, İletişim Yayınları.

Steven Runciman, Konstantinopolis Düştü, Çev: Derin Türkömer, Doğan Kitap.

Suphi Saatçi, Bir Osmanlı Mucizesi: Mimar Sinan, Ötüken Neşriyat A-Ş-

Süleyman Faruk Göncüoğlu, İstanbul'un İLKleri ENleri, EP Yayıncılık.

Şevket Pamuk, Osmanlı İmparatorluğu 'nda Paranın Tarihi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tanju Cantay, Süleymaniye Camii, Eren Yayıncılık.

Timothy E. Gregory, Bizans Tarihi, Çev: Esra Ermert, YKY.

Umberto Eco, Baudolino, Çev. Şemsa Gezgin, Doğan Kitap.

Vedat Keleş, Roma Sikkeleri-Ezurum Arkeoloji Müzesi, Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

William Stearns Davis, Erguvan Güzeli, Çev: Solmaz Kamuran, İnkilop Kitabevi.

Wolfgang MüllerAViener, İstanbul'un Tarihsel Topografyası, Çev: Ülker Sayın, YKY.

Yahya Kemal. Kendi Gök Kubbemiz. Yapı Kredi Yayınlan.